SERGIU I. NICOLAESCU

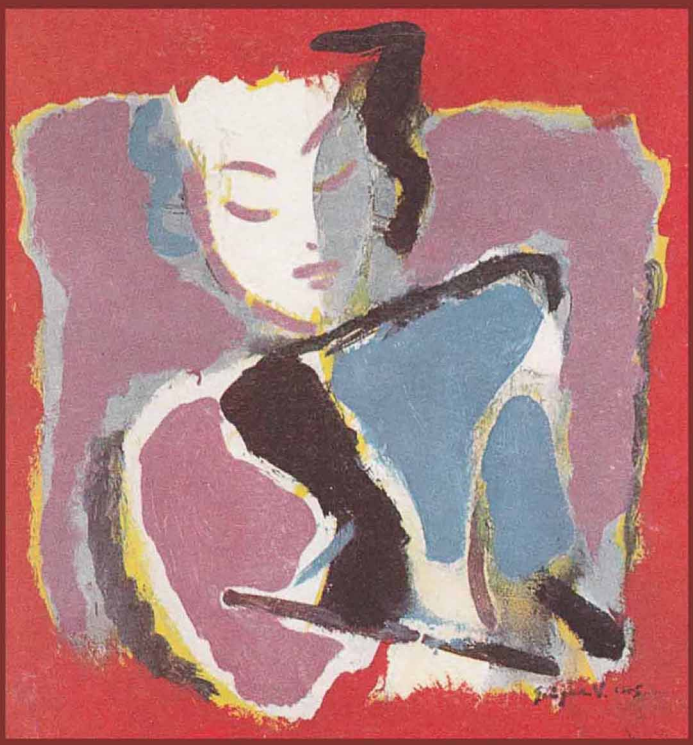

DICŢIONAR SUBIECTIV DE LITERATURĂ

EDITURA ORDESSOS
2007
MUZEUL JUDEŢEAN ARGEŞ
PITEŞTI, 2013

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Sergiu I. Nicolaescu

DICȚIONAR SUBIECTIV DE LITERATURĂ

A R G E Ș

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

SERGIU I. NICOLAESCU

DICȚIONAR SUBIECTIV DE LITERATURĂ

ARGEȘ

Cu o antologie de poezie și optsprezece scrisori inedite

Ediția a II-a revizuită și adăugită

PITEŞTI, 2014

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
NICOLAESCU, SERGIU I.
Dicţionar subiectiv de literatură: Argeş / Sergiu I. Nicolaescu. - Ed. a II-a, rev., - Piteşti: Ordessos, 2014
Bibliogr.
Index
I.S.B.N. 978-606-8604-10-7

81'374.2:821.135.1.09(498-35 Argeş)=135.1

Sergiu I. NICOLAESCU: *Dicţionar subiectiv de literatură* - *Argeş*, ediţia a II-a
Cuvânt-înainte: **Autorul**
Lector de carte: **Irina NICOLAESCU**
Suprarevizie: **Constantin CÂRSTOIU**
Tehnoredactare & Coperta: **Ionel DOBRE**
Editura: **ORDESSOS, Muzeul Judeţean Argeş**
Director: Conf. univ. dr. Spiridon CRISTOCEA
Str. Armand Călinescu, nr. 44, Piteşti,
Tel./Fax: 0248.212561
E-mail: muzeuarges@yahoo.com
Ilustraţie copertă: **Vasile GRIGORE** - *Femeie citind*

I.S.B.N. 978-606-8604-10-7

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Câteva cuvinte

Dicţionar subiectiv de literatură - Argeş este o încercare de cuprindere a vieţii întru creaţie a scriitorilor *canonici* cu legături temeinice cu preaplinul de istorie şi cultură Argeş-Muscel, pe de o parte, iar, pe de alta, a scriitorilor contemporani care aşteaptă gloria istoriei literare.

Privilegiul de a fi *subiectiv* (dar şi un soi de ataşament aproape înrobitor faţă de tradiţie şi contemporaneitate) mi-a permis includerea câtorva personalităţi literare şi culturale care, deşi nu fac parte din uniunea profesională de specialitate, au contribuit şi contribuie la îmbogăţirea vieţii creatoare locale şi naţionale.

Deşi am parcurs mai toate creaţiile mai vechi şi mai noi, precum şi majoritatea comentariilor despre aceste creaţii, punctele de vedere asupra lor îmi aparţin şi, ca atare, ele nu obligă pe nimeni să le accepte. Mai mult, *subiectivitatea* este şi mai accentuată când este vorba de numeroasele *întâmplări* trăite direct şi singur, confirmând încă o dată scrisa Cronicarului: „pentru ultimii cincizeci de ani nu mi-au trebuit istoric străin a ceti, ce au fost scrise în inima mea“. Asta nu înseamnă că chiar nu am „cetit“ pe mai toţi „istoricii străini“, ba, dimpotrivă… Astfel, s-a constituit o mică istorie literară de la mit (Meşterul Manole) până la instituţii contemporane (Filiala Piteşti a U.S.R.).

Am adăugat şi o *antologie* de poezie, cu speranţa că într-o zi mă voi putea lăuda cu o culegere mai bogată, cu atât mai mult cu cât consider poezia suprema formă de manifestare creatoare a omului. De asemenea, pentru a aduce în memorie o imagine (palidă) a relaţiilor interumane şi de breaslă din anii trecuţi, am inclus un număr de scrisori - la rândul lor demne de reflecţie şi prezentări, pentru aducere-aminte…

Mă simt obligat, dar o fac cu gratitudine, să le mulţumesc tuturor celor consemnaţi în caseta redacţională, care m-au ajutat, într-un fel sau altul, să duc această *întâmplare* la capăt. Lor le adaug numele celor care m-au îndemnat să închei, la urma urmelor, o trudă de mai mulţi ani: romancierul şi distinsul om de cultură Mihail Diaconescu, prozatorul şi eseistul Dumitru Augustin Doman, redactor-şef al revistei „Argeş“, care, în calitate de secretar al Filialei Piteşti a USR, mi-a oferit toate informaţiile despre scriitorii contemporani; criticul literar, prof. univ. dr. Nicolae Oprea, preşedintele Filialei Piteşti a USR, pentru bunăvoinţă şi încurajare; dr. Octavian-Mihail Sachelarie, directorul Bibliotecii Judeţene Argeş, pentru amabilitate şi numeroasele împrumuturi de carte; şi, nu în ultimul rând, poetul, eseistul şi editorul Călin Vlasie, care m-a îndemnat de nenumărate ori să pun cap la cap miile de fişe adunate în zeci de plicuri.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În rest, le doresc lectură profitabilă tuturor celor care vor avea răbdarea să citească cel puţin rândurile care-i privesc. Cât despre bunele şi relele la care se vor gândi, se vor spune sau scrie, le voi duce, în tăcere, tot singur…

22.12.2012 **Sergiu I. NICOLAESCU**
Piteşti

Câteva cuvinte la ediţia a II-a

Ediţia de faţă a acestui *Dicţionar* a venit de la sine, ca răspuns la primirea de către cititori şi specialişti a ediţiei I, concretizată atât în epuizarea tirajului, în cele zece texte apărute în presă, cât şi în câteva distincţii acordate de instituţii de specialitate. Tuturor le mulţumesc cu aceeaşi gratitudine şi îi asigur de întregul meu respect.

Ediţia a II-a nu are modificări structurale, am adăugat câteva articole, au fost corectate tacit mici scăpări, inerente unei lucrări de o oarecare dimensiune.

Parafrazând Clasicul se pare că trebuie să mai aşteptăm multă vreme pentru a apărea scriitori cum au fost cei care nu mai sunt, indiferent de schimbările politice ale vremurilor. Până atunci ne consolăm cu opera celor „vechi“, atâta vreme cât cei „noi“ au prea puţin din ceea ce se numeşte literatură. Dar nu se ştie niciodată.

13.10.2014 **Sergiu I. NICOLAESCU**
Piteşti

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

A

Gabriela Adameşteanu în timpul când scria *Dimineaţă pierdută*

ADAMEŞTEANU, Gabriela, 2. 04. 1942, Târgu Ocna. *Prozatoare, traducătoare şi jurnalistă*. Părinţii: profesori la Piteşti, Elena (n. Predescu) şi Mircea Adameşteanu, reputat profesor de istorie. Clasele VIII-XI, la Piteşti (1956-1960), Facultatea de Limba şi Literatura Română - Universitatea Bucureşti (1960-1965). Redactor la Editura Politică (1966-1968), la Editura Enciclopedică (1968-1971) şi la Editura „Cartea Românească“ (1971-1989). Din 1990, redactor-şef la *Revista 22*. Debut, în revista *Luceafărul*, cu un fragment din viitorul roman *Drumul egal al fiecărei zile* (în volum, 1975). După *Dăruieşte-ţi o zi de vacanţă!* - povestiri, a urmat capodopera prozatoarei *Dimineaţă pierdută* (1983), roman despre care au scris numeroşi critici ai momentului, iar dacă s-ar face o antologie a textelor publicate, probabil că ar depăşi cu mult paginile cărţii. Implicit, s-au făcut şi aprecieri corecte, dar şi multe bizare. Recent, un distins critic considera că romanul „conţine un eşantion convingător din esenţa vechii românităţi ireversibil viciate de instaurarea comunismului”. Această afirmaţie aminteşte de voga avută de traducerea romanului *1984* de Orwell în primii ani de după 1989, roman apărut în 1948, care „diseca“ erorile comuniste, iar specialiştii au spus că era vorba, eventual, de Germania hitleristă. De altfel, se ştie foarte bine că, prin înţelegerile dintre Anglia, SUA şi URSS, a fost învinsă Germania şi nimeni nu bănuia că, odată ocupate ţările din Est, Stalin va declanşa un adevărat coşmar, întins pe mai bine de 15 ani. Dar, la urma urmelor, motivul universului concentraţionar există de la tragedia greacă până astăzi şi este posibil să existe totdeauna. Ce au fost lagărele morţii din perioada celui de Al Doilea Război Mondial, ce sunt astăzi numeroasele „tabere“ în care sunt adunaţi mii şi mii de învinşi în urma confruntărilor armate care nu se vor termina niciodată? Pe lângă fresca istorică, romanciera a creat un personaj, Vica Delcă, unic, capabil să fie aşezat alături de personajele-emblemă ale romanului românesc - Ion sau Ilie Moromete. Scrierile care au urmat, apreciază comentatorii, nu au egalat *Dimineaţă pierdută*, dar au confirmat suflul de mare creatoare al prozatoarei.

Din romanul *Provizorat* am reţinut efortul autoarei de a se înscrie în tendinţa recentă a creaţiei româneşti cu *tematică mizerabilistă*, care bântuie astăzi cu o plăcere diabolică de autoflagelare. Momentele de la serviciu, dar, mai

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ales, scenele de „petrecere a timpului liber” de către cei doi iubiți (mâncatul pe un scaun, acoperit cu un ziar, deși mâncarea conținea atât salam de Sibiu, cât și băuturi sofisticate pentru epocă, privitul pe geam al unui peisaj dezolant etc.) sunt îngroșate până la limita incongruenței.

Cât privește activitatea jurnalistică, Gabriela Adameşteanu s-a angajat într-o luptă care, probabil, nu era a ei, aşa cum au făcut-o numeroşi scriitori atraşi de mirajul unei implicări care se pare că nu a meritat. În aceeaşi situaţie se află şi Ileana Mălăncioiu sau unii scriitori care trăiesc la Piteşti.

Volume: *Drumul egal al fiecărei zile*, 1975, Premiul Uniunii Scriitorilor; *Dăruieşte-ţi o zi de vacanţă!*, povestiri, 1983, Pitești 2000, Premiul Academiei; *Vară-primăvară*, 1989; *Obsesia politicii*, 1995; *Cele două Românii*, 2000; *Întâlnirea*, roman, 2003; *Opere*, I, *Dimineaţă pierdută*, ediţia a V-a, 2008, Iaşi, Editura Polirom; *Provizorat*, Editura Polirom, Iași, 2010. Traduceri în limbile franceză, bulgară, maghiară.

Referinţe *(selectiv)*: Cornel Moraru, *Semnele realului*, 1981, p. 175; Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, vol. III, 1989, p. 453; Laurenţiu Ulici, *Literatura română contemporană*, 1995, p. 337; Gheorghe Perian, *Adameşteanu, Gabriela, Dicţionarul scriitorilor…, lit. A-C*, p. 15; Dan C. Mihăilescu, *Adameşteanu, Gabriela, Dicţionarul general…, lit. A-B*, 2006, p. 38; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, p. 866; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic…, literele A-L*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006, p. 10; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2008, p. 1197; Daniel Cristea-Enache, *Gabriela Adameşteanu*, *Cultura*, 4, 2010.

În Argeş *(selectiv)*: Narcis Zărnescu, *Redescoperirea parabolei*, Ag., 2, 1980; Al. Th. Ionescu, *Şi totuşi cuvântul*, Ag., 6, 1984; *Fragmente din „Dimineaţă pierdută“,* Ag., 3, 1983; 10, 1983. Premiul Revistei *Argeş*, iunie 1984, Virgil Podoabă, *Experienţa negativă a timpului*, Calende, 1-4, 2001.

*

„*Dimineaţă pierdută* este un roman epic bogat şi psihologic profund, adevărat până în cele mai mici amănunte, modern în construcţie şi scris cu finețe”.

Nicolae MANOLESCU

„*Dimineaţă pierdută*... echivalează cu o performanţă excepţională…, lumea exterioară apare numai ca o răsfrângere (retrospectivă sau simulată) a unei realităţi interioare distincte, a unor subiectivităţi anxioase, care se exprimă”.

Daniel CRISTEA ENACHE

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

AFRIMESCU, Dumitru Ștefan, 4. 02. 1951, Afrimeşti, comuna Bârla, Argeş - 14. 05 2013, Piteşti. *Poet și jurnalist*. Liceul Teoretic din Costești, Facultatea de Chimie Industrială şi Facultatea de Jurnalism, Universitatea - București. A lucrat la Combinatul Petrochimic din Piteşti. Debut în *Caietul debutanților* (1983). Colaborări la reviste din București și Piteşti.

Volume: *În acest lung asediu,* 1982, Editura Albatros (volum colectiv); *No man's patria*, 2002, Editura AMB; *Hermeneutica libertății*, 2010, Editura Tiparg; *Poeme albastre*, 2011, Editura Tiparg, Pitești; *Quantica*, 2012, Editura Juventus Press, Piteşti.

*

„Poetul a fost toată viaţa un nefericit. Ca ziarist a avut o atitudine cel puţin nediplomatică faţă de oamenii în mijlocul cărora trăia. Creatorul, marginalizat, nu a reuşit să ţină ritmul generaţiei sale. Cu toate nefericirile sale, mica sa mitologie poetică a fost remarcată, iar *Quantica* este o melopee sfâșietoare despre despărțire, este un fel de „la revedere!" adresat cunoscuților, Pământului, lui Dumnezeu, într-un gest de supunere și de acceptare a unor legi eterne".

S. I. N.

*

DINCOLO DE DINCOLO

Dumnezeule, mă mai gândești?
Acum venii să-ți spun că n-am
de ce să mai rămân, că voi pleca
Pentru că mă cer ochii acelei depărtări.

Știu că e absurd, dar asta e!
În lumea asta nu este loc
pentru-amândoi. Tu nu vrei
să abdici, eu nu vreau să primesc
E trist, desigur, dar e mai bine așa!

*

Și deodată e noapte, se face
singurătate în jur și eu stau
singur pe inima pământului
sfâșiată de dor.
Stau și veghez.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ALBULESCU, Allora, 4. 02. 1959, Piteşti. *Poetă, eseistă*. Şcoala generală şi liceul, la Piteşti. Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1986). Debut în reviste şcolare şi în presa locală, colaborare la revista *Argeş* din 1970, premii la concursuri locale şi naţionale.

Volume: *O clipă complice*, Editura Vlasie, Piteşti, 1993; *Patimile pianinei*, 2007; prezentă în mai multe culegeri de poezie.

Referinţe *(selectiv)*: Radu Aldulescu, Prefaţă la placheta *Patimile pianinei*; Horia Gârbea, Cuvânt de salut (coperta a IV-a a plachetei *Patimile pianinei*).

*

„Versurile lungi, pletorice, alternând cu cele cu măsură metrică la doar câteva silabe, au o cantabilitate uneori intrinsecă, alteori căutată, lăsând în multe momente impresia că volumul e guvernat de principiul simbolist «*De la musique avant toute chose*»".

Mircea BÂRSILĂ

RĂTĂCITORII

„Noi rătăceam cu toţii
Ca nişte oi" (Isaia 53; 6)

Murdari, ticăloşi orbi şi goi,
Fără gânduri şi oase,
Plutim spre-ntâlnirea cu noi,
Prin întâmplări mătăsoase

Să ne regăsim iar şi iar,
Pentru o vreme şi încă o vreme,
În acelaşi pustiu sanctuar,
La răscruci de blesteme.

Ne îmbie în oglindă poteci
Către fântânile ei cangrenate,
Când înălţăm spre cer cupe reci,
Cu râsete însângerate.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

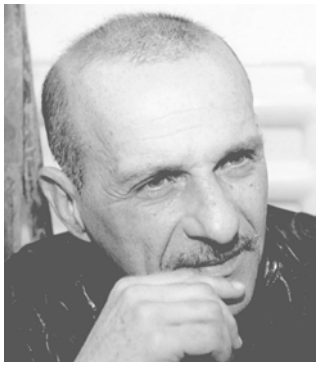

ALDULESCU, Radu, 29. 06. 1954, Bucureşti. *Prozator*. Fiul lui Leon Aldulescu şi al Silviei, ziarişti. Studii liceale la Bucureşti. Viaţă aventuroasă până când reuşeşte să debuteze (1990). Mai mulţi ani a trăit cu familia la Mioveni, de unde s-a inspirat pentru mai multe romane. Se încadrează în rândul prozatorilor „realismului apocaliptic" ori „de urât şi de mizerie" (Dan C. Mihăilescu) sau, cum l-am numit noi, „cu tematică mizerabilistă", un fel de neorealism douămiist, la modă în „republica literelor", după anii de texte encomiastice sau ai micii revolte optzeciste care a „produs" prozatori mai puţini, dintre care se detaşează Gheorghe Crăciun. Considerat „vârf de lance" al generaţiei actuale, Radu Aldulescu a fost integrat „canonului" şi prin mai multe premii cu care i-au fost distinse apariţiile editoriale.

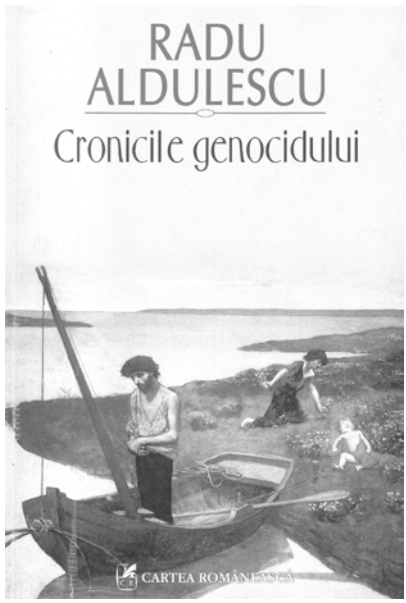

Îngerul încălecat şi *Cronicile genocidului* sunt oglinzi epopeico-grotești ale unor localități rurale sau urbane (Frăsineni - Mioveni) în care fojgăie o umanitate dezolantă şi dezolată, marcată (stigmatizată) de adevărate deliruri - al acuplării, al mizeriei cotidiene, al deriziunii. Priapici şi nimfomane, personajele izbesc creierul şi conştiința cu o forță de buldozer, transportând cititorul într-un timp şi spațiu tulburi. Potențând temele *mizerabilismului* social şi uman (cu oarecare tradiție - G.M. Zamfirescu, Tudor Teodorescu-Braniște, E. Barbu etc. - dar la care verismul se împletește cu un fel de romantism îngăduitor), romancierul de azi „rupe" o halcă din realitatea postdecembristă şi o sublimează în pagini memorabile, de originalitate copleşitoare. România, dar şi Europa sunt adevărate *haznale* ale perdiției, aflate în preajma unui adevărat cataclism, amintind de sfârşituri de epoci sau imperii. Apropierile de Faulkner şi Thomas Mann, de Slavici şi Marin Preda, sunt oțioase şi nu-i fac niciun serviciu romancierului, care „se plimbă" cu dezinvoltură cu personajele sale aici şi aiurea. Titlurilor de mai sus le adăugăm *Ana Maria şi îngerii*, frescă a dezrădăcinării, care ar trebui citită de toți cei care şi-au propus „să-şi ia soarta în mâini" şi să plece în lumea largă.

Volume: *Sonata pentru acordeon*, 1993; *Amantul Colivăresei*, 1996; *Îngerul încălecat*, 1997; *Istoria eroilor unui ţinut de verdeaţă şi răcoare*, 1998;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Proorocii Ierusalimului, 2004; *Mirii nemuririi*, 2006; *Ana Maria şi îngerii*, 2010; *Cronicile genocidului*, 2012.

Referinţe *(selectiv)*: Ioana Pârvulescu, *Poveşti cu cântec*, în *România literară*, 51-52, 1993; Dan C. Mihăilescu, *Proză „de urât şi de mizerie”*, în *Revista „22”*, 22, 1998; Dan C. Mihăilescu, *Aldulescu, Radu*, *Dicţionarul general…*, lit. A-B, 2006, p. 76; *Idem*, *Dicţionarul literaturii…*, lit. A-L, 2012, p. 31.

În Argeş *(selectiv)*: Dumitru Augustin Doman, *Cititorul de roman*, 2010.

*****

„Radu Aldulescu este cel mai important romancier român apărut după revoluţia din decembrie 1989“.

Dumitru Augustin DOMAN

*

* *

ALECU, Liana, 2. 03. 1960, Piatra, Teleorman. *Traducătoare, poetă.* Studii universitare la Iaşi (Facultatea de Filologie, secţia engleză-franceză); specializare în Olanda, S.U.A (limba engleză şi psihologie/psihiatrie). Colaborări la *Săgetătorul*, *Cafeneaua literară*, *Argeş*.

Traduceri*:* George Orwell, *Ferma animalelor*, 2002; Dr. Swami Gitananda, *Yoga Samyama*; Arthur Gould Lee, *Elena, Regina Mamă a României* (2000, reeditare 2005, 2008); Robert Harris, *Arhanghelski* (2000, reed. 2005); Francis Fukuyama, *Marea ruptură* (2000); Maggie Helen, *Despre sinucidere* (2007); Shirley Trickett, *Cum să învingem atacurile de panică*; David Cohen, *Limbajul trupului* (2008); Dr. Neel Burton, Dr. Phil Davison, *Schizofrenia* (2009).

Din placheta *Flăcări şi vise* am citit mai întâi mai multe poeme prin reviste care mi-au plăcut. Ca atare, am şi ales unul dintre ele.

*

RETRAGERE

N-a mai rămas nimeni:
Nici de iubit, nici de urât.
A mai rămas doar
Cadenţa tăcută
A zilelor de aur,
A nopţilor de email,
Aşteptarea solemnă
A fuioarelor de cenuşă
În care mă transform.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ALEXANDRU, Ioan T., 2. 10. 1949, Cetăţeni, Muscel. *Eseist*. După şcoala elementară în comuna natală şi liceul din Câmpulung, urmează Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1972). Cercetările realizate la Institutul de Etnografie şi Folclor Bucureşti cuprind atât analiza folclorului (*Indicele tipologic şi bibliografic al poeziei ceremonialului nupţial românesc*), cât şi ecourile folclorului în opera unor scriitori.

Volume: *Rădăcini folclorice şi mitice autohtone în literatura română contemporană, I, Poezia, II, Proza, III*, 1984-1989; *Relaţia poezie română „cultă"- folclor în contemporaneitate,* Chişinău, 1992. Numeroase alte studii de folclor şi literatură în revistele vremii.

Referinţe *(selectiv)*: Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor*, I, p. 38.

*

„Indice tipologic… [este o] lucrare alcătuită pe baza tuturor surselor bibliografice: cărţi şi broşuri, periodice, inedite, arhive".

Iordan DATCU

*

* *

ALIMĂNEŞTEANU, Pia, 23. 06. 1872, Florica (Ştefăneşti), Muscel - 14. 10. 1962, Bucureşti. *Prozatoare, memorialistă.* Fiica lui Ion C. Brătianu (soră cu Ion I. C. Brătianu), căsătorită cu Al. Alimăneşteanu. După studii particulare şi bacalaureat la Colegiul „Sfântul Sava", se dedică familiei, iar în 1916, la o vârstă destul de înaintată (44 de ani), va rămâne în Bucureşti în timpul ocupaţiei germane; împreună cu celelalte surori (Sabina Cantacuzino şi Măriuţa Pillat) va îngriji răniţii, paralel făcându-şi însemnări despre tragedia războiului, care vor constitui baza pentru cartea *Însemnări din timpul ocupaţiei germane (1916-1918)*, 1929. Şi celelalte cărţi se înscriu între reportajul sentimental şi consideraţii proprii. *Scrisori din Florica* sunt revelatoare, prin amănuntele despre viaţa intimă şi atmosfera unificării în care au trăit făuritorii României moderne.

Volume*: Însemnări din timpul ocupaţiei germane (1916-1918)*, 1929; *Dobrogea - file trăite*, 1936; *Plaiuri olteneşti*, 1938; *Prin cetatea lui Bucur*, 1940; *Trecutul viu*, 1940.

Referinţe *(selectiv)*: Aida Vrioni, *Dobrogea*, *Revista scriitoarelor şi scriitorilor români*, 10-11, 1936; C. D. Fortunescu, *Plaiuri olteneşti*, *Arhivele Olteniei*, Craiova, 1938; Cornelia Pillat, *Eterna întoarcere*, Bucureşti, 1996; Rodica Şuiu, *Alimăneşteanu, Pia*, *Dicţionarul general…*, lit. A-B, p. 118, 2006; George Marcu, *Alimăneşteanu, Pia*, Enciclopedia…, p. 27.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„*Trecutul viu* instituie corespondențe cu ciclul pillatian… Poetului (nepot de soră), Alimăneștieanu îi dedică … suita unor *Scrisori de la Florica*. Via și Argeșul, „casa din deal”…, „castanul cel mare”, parcul Goleștilor - azi în paragină - ori tocălia, ce bate „în deșert”, rămân și pentru Alimăneștieanu reperele copilăriei”.

Rodica ȘUIU

*
* *

ANGHELESCU, Adrian, 2. 02. 1940, Câmpulung. *Critic şi istoric literar*. Fiul lui Gheorghe Anghelescu şi al Eugeniei, funcţionari. Şcoala elementară şi Liceul „Dinicu Golescu”, Câmpulung (1959), Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1964), doctor în filologie (1988). Redactor la ziarul *Scânteia*, secţia literară (1964-1972), instructor la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste (1972-1976), redactor şi redactor-şef la Editura „Eminescu” (1975-1991), redactor şi redactor principal la Editura Fundaţiei Culturale Române (1991-1995), redactor la Societatea Română de Televiziune (1995-1996) etc.

Textele critice semnate de Adrian Anghelescu îşi propun intenţii de recitire a unor scriitori şi opere mai vechi sau mai noi, precum şi de interpretare cu metode critice moderne a altora. *Vârstele lui Proteu* este o cercetare quasi-completă a barocului în cultura universală şi românească. Interesante pentru noi sunt evocările câmpulungene din *Gânduri în asfinţit*.

Volume: *Creaţie şi viaţă*, 1978; *Vârstele lui Proteu*, 1984; *Vedere dinspre Eyub*, 1986; *Barocul în proza lui Arghezi*, 1988; *Gânduri în asfinţit*, 1999; ediţii din opera lui Traian Chelariu (1970), Gh. M. Cantacuzino (1977), Nicolae Iorga (1981), Mihail Fărcăşanu (1997) etc.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, *Critici şi metode*, 1989, p. 224; Mircea Zaciu, *Anghelescu, Adrian*, *Dicţionarul scriitorilor…*, 1995, literele A-C, p. 86; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic… lit. A-L*, 2006; Nicolae Mecu, *Anghelescu, Adrian*, *Dicţionarul general…, lit. A-B*, 2006, p. 182.

*

„Exegetul dovedește voluptăți de erudit ce stăruie în atmosfera creată de bogata informație reconstitutivă, visând pe documente și investigându-le imaginativ”.

Nicolae MECU

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ANTONESCU, Emanuel, 20. 02. 1870 Piteşti - 1949, Bucureşti. *Dramaturg*. Părinţii: Nicolae Antonescu şi Zoe, proprietari de moşii, înrudiţi cu Brătienii. Gimnaziul, la Piteşti, Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti, Facultatea de Drept, doctorat, la Berlin (1897). Profesor la Iaşi şi Bucureşti, deputat al Colegiului de Argeş. Pasiunea pentru teatru a fost motivul care a stat la baza pieselor sale, în general romantice, sub impresia lui Victor Hugo, în care evocă diferite momente şi eroi din istoria naţională (*Dochia*, *Meşterul Manole*), din istoria Spaniei (*Filip al II-lea*), a Italiei (*În prejma tronului*) sau din cea nordică (*Dragoste nordică*). Cât priveşte *Meşterul Manole* (versiune prescurtată *Mânăstirea Argeşului*), cercetătorii au încadrat-o în „seria" dramelor care au avut ca motiv structurant acest mit (Ion Luca, Lucian Blaga etc.) fără a-i găsi virtuţi teatrale sau literare deosebite.

Volume: *Dochia*, 1916 (1927); *Meşterul Manole*, 1916; *Dragoste nordică*, 1929.

Referinţe *(selectiv)*: Ioan Masoff, *Teatrul românesc*, 1963, vol. III, p. 343; Gheorghe Ciompec, *Motivul creaţiei în literatura română*, 1979, p. 77.

*

* *

APOSTOLESCU, Nicolae I., 3. 05. 1876, Alexandria - 2. 11. 1918, Piteşti. *Istoric literar, comparatist*. Fiul lui Iancu Apostol, negustor, şi al Polixeniei. Şcoala, în oraşul natal (1883) şi la Bucureşti (1895), ca şi Facultatea de Litere şi Filosofie (1899), licenţa obţinută cu „Magna cum laude". În cariera didactică de la Liceul „I. C. Brătianu", Piteşti (1899-1918), a avut unii elevi străluciţi: Ion Barbu, Armand Călinescu, Istrate Micescu, Ion Minulescu, Vladimir Streinu, Ion Trivale, Tudor Teodorescu-Braniște etc. Bursa de la Paris pentru pregătirea şi susţinerea doctoratului (1905-1909) s-a concretizat cu teza „L´influence des romantiques français sur la poésie roumaine" şi „L´Ancienne versification roumaine (XVII-XVIII siècles)", conducător ştiinţific - Émile Faguet. Revenit la Piteşti, colaborează la revistele şi ziarele: *Literatură şi artă română* (1896-1910, sub direcţia lui Nicolae Petraşcu; printre colaboratori: Al. Davila, Nicolae Iorga, B. P. Hasdeu, G. Coşbuc etc.), *Noua revistă română* (1900-1902, 1908-1916; director: C. Rădulescu-Motru; colaboratori: N. Iorga, M. Sorbul, Ion Pillat, I. Trivale, Al. Davila etc.), *Steagul* (director: Constantin C. Bacalbaşa), *Glasul Argeşului* (Piteşti, 1913-1916, 1918, apariţie săptămânală, sub îngrijirea unui comitet condus de Nicolae Brânzeu).

Metoda comparatistă, iniţiată de autor în teza de doctorat, a fost preluată şi adâncită de Pompiliu Eliade, M. Dragomirescu, Vladimir Streinu etc., iar unele eseuri se citesc şi azi cu interes.

Nefericit şi destinul criticilor literari din Argeş, din prima jumătate a secolului al XX-lea! Ion Trivale va muri pe front, Ionnescu-Gion şi N. I.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Apostolescu - favoriţii lui Hasdeu - au suferit de boala veacului, tuberculoza, şi au murit la vârste când pentru un critic abia începe definitivarea vocaţiei. Vladimir Streinu a trăit mai mult, dar a fost nevoit să cunoască rigorile detenţiei comuniste - se pare că fără un motiv clar. Elevii sau profesorii de la Liceul „I. C. Brătianu" din Piteşti - o adevărată grădină a personalităţii - tinerii de acum un veac mai aveau posibilitatea ca, după facultate, să-şi perfecţioneze specializarea la Paris, să susţină doctorate cu personalităţi ale prestigioasei şcoli franceze şi mai ales *să se întoarcă în ţară*, aşa cum făcuseră şi cei din secolul al XIX-lea - Eminescu, Titu Maiorescu, Macedonski, continuatori ai paşoptiştilor - creatorii României moderne.

Nefericitul Apostolescu, căruia i se prevedea o carieră strălucită, a încercat şi a reuşit să ducă mai departe unele idei ale lui Hasdeu, mai ales cea a comparatismului, domeniu nou - cel puţin în spaţiul românesc, deşi unele începuturi fuseseră făcute. O idee, de asemenea, nouă era, pentru acea vreme, relaţia care trebuie să se stabilească între cititor şi scriitor - relaţie care asigură, pe de o parte, perenitatea operei, iar pe de alta, evoluţia gustului pentru frumos. Şi, în sfârşit, o idee subliniată de Émile Faguet, conducătorul de doctorat şi prefaţatorul *Influenţei….*, care considera benefică influenţa franceză asupra literaturii române, asemănând-o cu influenţa antichităţii asupra Pleiadei - pentru descătuşarea unor energii pozitive.

Alături de Gion, Trivale, Streinu, Apostolescu rămâne în zestrea culturii româneşti.

Volume: *Studii. Literatură, estetică, filologie*, 1904; *L´Influence des romantiques français sur la poésie roumaine*, prefaţă de Émile Faguet, Paris, 1909; *L´ancienne versification roumaine (XVII-XVIII siècles)*, Paris, 1909; *Cetăţuile lui Negru-Vodă şi a lui Ţepeş*, 1910; *Hasdeu şi Tocilescu*, 1913; *Istoria literaturii române*, I, II, 1913-1916; *Poezia munţilor*, 1916; traduceri din Jean Richepin etc.

Referinţe *(selectiv)*: Vladimir Streinu, *Versificaţia modernă,* Bucureşti, 1966, p. 117; Mioara Apolzan, *Apostolescu, N.[icolae] I., Dicţionarul scriitorilor…*, vol. I, 1996, p. 98; Florin Faifer, *Apostolescu, N.[icolae] I.*, Dicționarul general…, lit. A-B, 2004, p. 206.

În Argeş *(selectiv)*: Ion M. Dinu, *Un înaintaş al comparatismului românesc*, *Argeş*, 12, 1972; *Idem*, Ag., 3, 1976; Ion M. Dinu, *Nicolae I. Apostolescu. Omul şi opera*, Craiova, 1983; N. I. Apostolescu, *Studii şi portrete literare*, ediţie de Ion M. Dinu, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1983; Gabriel Ţepelea, *Restituirea lui N. I. Apostolescu,* Ag., 7, 1985.

*

„Erudiția lui [Apostolescu] se lasă în voia reflexului comparatist, izvoarele inspirației fiind căutate și acolo unde nu există".

Florin FAIFER

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ARGATU, Calinic, 6. 06. 1944, Cracăul Negru, Neamţ. *Eseist*. Studii primare şi elementare în comuna Bălţăţeşti (Neamţ). Seminarul teologic de pe lângă Mănăstirea Neamţ (1959-1964), Institutul Teologic Universitar - Sibiu (1964-1968). Preot în parohii din Transilvania, tuns în monahism de mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală (31. 12. 1972). Preot şi muzeograf la Mănăstirea Cernica (1974-1977), stareţ la Mănăstirea Sinaia (1977-1981) şi Cernica (1981-1985). Arhimandrit-vicar al Episcopiei Râmnicului şi Argeşului (din 30. 09. 1985), cu numele Argeşeanul. La 27. 09. 1990, Episcop al Episcopiei Argeşului şi Teleormanului, apoi al Episcopiei Argeşului şi Muscelului (1. 09. 1996). Mitropolit al tuturor românilor din Balcani (1993).

Ctitor: iniţiază şi veghează la reconstrucţia vechilor lăcaşuri de cult, la construcţia altora noi şi la înfiinţarea de seminarii şi şcoli de cântăreţi bisericeşti la Piteşti, Curtea de Argeş, Câmpulung, Turnu Măgurele. În anul 1991 a fost înfiinţată Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfânta Muceniţă Filofteia" de pe lângă Universitatea din Piteşti. Fondator al publicaţiilor de învăţătură creştină *Lumină lină* (1990), *Păstorul ortodox* (1995), *Argeşul ortodox* (2001). Doctor Honoris Causa al Universităţii din Piteşti (2000), membru al Uniunii Scriitorilor (2006).

Bucuria lecturii (1988) adună eseuri, publicate timp de mai multă vreme în revista *Argeş* şi în alte publicaţii, care dau seama despre interesul autorului atât pentru cultura română, cât şi pentru cea europeană. Preferinţa pentru lucrările şi autorii care propun şi dezbat o problematică general - naţională, aducând în actualitate ideile şi concepţiile lui Nicolae Iorga (Ideea unităţii naţionale), Vasile Băncilă (Gândirea populară românească), Constantin Noica (Filosoful rostirii româneşti) etc. Bineînţeles că de fiecare dată, chiar în condiţiile cenzurii draconice din ultimii ani ai dictaturii, Calinic Argatu, înalt prelat bisericesc şi la vremea aceea, nu ezita să sublinieze notele contribuţiei ortodoxiei la constituirea spiritualităţii româneşti. Pe de o parte, alegerea autorilor, pe de alta, *scriitura* în sine erau contribuţii la introducerea unor teme şi idei pentru care biserica s-a purtat cu vrednicie întotdeauna.

Un alt eseu (*Argeş*, 9, 1987) detaliază importanţa unor scrieri ale lui Mircea Eliade, şi anume studiile despre Eminescu şi Hasdeu, scrise în 1937 şi care, după 50 de ani, erau de maximă actualitate. Cronicarul insistă asupra calităţii de *polihistori* a celor două genii ale culturii româneşti, care au

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

influenţat chiar la nivelul mentalului, nemaivorbind la nivelul poetic sau ştiinţific, secolul al XX-lea.

Studiile lui Mircea Eliade sunt *intuiţiile* unei personalităţi care vor deveni, peste ani, emblematice, despre creaţia unor genii cum rar se nasc într-o cultură. Genialitatea lor este rezultanta capacităţii de a sintetiza şi a dezvolta tot ce a creat mai profund spiritualitatea românească, în acest fel realizându-se ceea ce Eugen Lovinescu teoretiza, după 1920, *sincronizarea* cu marea cultură universală. Şi în acest fel, Calinic Arhiepiscopul se înscrie nu numai în rândul înainte-stătătorilor de la Argeş, ci şi al iluştrilor intelectuali, care au slujit cu bărbăţie Biserica - Nichifor Crainic sau Dumitru Stăniloae. De altfel, după 1990, Înalt Preasfinţia Sa şi-a dat întreaga măsură în iubirea faţă de Biserică. Numai amintirea titlurilor este suficientă pentru a constata această orientare fundamentală. Cea mai recentă apariţie editorială, *Toată vremea-şi are vreme*, reface drumul de la copilul de pe timpuri la înaltele demnităţi şi îndatoriri de astăzi. Se pare că, după cum am constatat şi la alţi scriitori, soseşte şi această clipă a memorialisticii…

Volume: *Bucuria lecturii*, 1988 (ed. a II-a, 2000, cu o postfață de Radu G. Țeposu); *Monumente memoriale din judeţul Argeş. Cruci de piatră* (în colaborare), Goleşti, 1999; *Pace şi bucurie cu Brâncuşi*, 2001; *Întrebări profane, lămuriri duhovniceşti*, Piteşti, 2001; *Frumuseţea lumii văzute,* 2002; *Brâncuşi şi Psalmul Creaţiei*, 2003; *Traista cu stele*. Convorbiri realizate de D. A. Doman, 2005; Toată *vremea-şi are vreme*, 2 vol., Curtea de Argeş, 2010, semnate Calinic Arhiepiscopul.

Referinţe *(selectiv)*: Sergiu I. Nicolaescu, *Calinic Argatu, umanistul,* în *Săgetătorul*, Piteşti, 242, 2000; Cornel Constantinescu, *Gânduri despre ctitor,* Ag., 6, 2004; Iuvenalie Ionaşcu, *Omul universal*, Ag., 6, 2004; Dumitru Augustin Doman, *Calinic Arhiepiscopul - bucuria scrisului*, Ag., 8, 2010.

*

„Pentru Calinic Argatu-Argeşeanul bucuria lecturii e și un model al prețuirii spiritului, o formă a admirației, o practică a fericirii”.

Radu G. ȚEPOSU

*

* *

„ARGEŞ“. Revistă de cultură, Piteşti. Editor: Comitetul Județean de Cultură Argeş, apare în iunie 1966 şi continuă.

După experienţa *Meşterul Manole* (ianuarie 1966), titlu neagreat din motivul asemănării cu publicaţia omonimă (Bucureşti, din 1939, cu vădite inflexiuni de dreapta), opţiunea pentru *Argeş* a fost benefică, dovadă că s-a permanentizat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Mihail Diaconescu, primul redactor-şef al revistei „Argeş“ (iunie 1966 - septembrie 1969)

Din primul colegiu de redacţie făceau parte: Mihail Diaconescu (redactor-şef), Baruţu T. Arghezi, Augustin Z. N. Pop, Gabriel Ţepelea, Gheorghe Vrabie, Gheorghe Stănculescu (redactor-şef al ziarului „Secera şi ciocanul”), Al. Cerna-Rădulescu, Dan Biţică. Pe parcurs, se adaugă colectivului redacţional Toma Biolan, Doru Moţoc, Dan Rotaru, Ion Popovici. Consemnăm şi prezenţa în redacţie a lui Vasile Ghiţescu, un adevărat *factotum*, care, se pare, deţine şi un „jurnal“ al multor întâmplări din „interior“ pe care îl aşteptăm să fie tipărit. Textele de cultură şi istorie înscrise în sintagma *Mirabilis spiritus loci,* au prevalat, alături de poezie şi proză a cenacliştilor din Piteşti şi din regiunea Argeş, iar tinerii condeieri au beneficiat de prezentări scrise de redactorul-şef. Cronicile şi recenziile la cărţi erau impresioniste, de întâmpinare, ceea ce însemna un îndemn pentru autorii lor. De altfel, perioada de dezgheţ, care a avut loc după 1965, continuă până spre iulie 1971, când au apărut „Tezele” şi a fost una benefică pentru scriitori, iar pentru critici, un prilej de entuziasm general, ca şi când în fiecare zi apăreau numai capodopere.

Pe de altă parte, reeditarea unor scriitori moderni, printre care şi câţiva legaţi de zonă (Ion Barbu, Ion Pillat, Liviu Rebreanu), dădea impresia unei normalizări a vieţii cultural-literare. Fenomenul a căpătat o şi mai mare amploare după plecarea lui Mihail Diaconescu în R. D. Germană, în calitate de Gastdozent la Universitatea Humboldt (R. D. Germană) şi instalarea în funcţia de redactor-şef a poetului Gheorghe Tomozei. Ambiţia poetului a fost să facă din *Argeş* o revistă de interes naţional la care noi, cei din provincie, să avem un rol, uneori, decorativ. După o perioadă de tatonare, au început schimbările în redacţie, redactorul-şef renunţând la unii redactori, printre care Marin Ioniţă, Toma Biolan, Corneliu Marcu etc. În schimb, au fost integraţi *Argeş*-ului

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Florin Mugur, redactor-şef adjunct, Dan Cristea (un cronicar literar remarcabil), Vlad Muşatescu, iar din vechea redacţie, Dan Rotaru. Dinamismul redacţional nu impieta asupra activităţii propriu-zise, redactorul-şef având tot felul de iniţiative: suplimente literare, premii oferite unor personalităţi ale literaturii române contemporane (Emil Botta), dar şi unor creatori locali (Miron Cordun). O anumită încredere au căpătat toţi cei care scriau şi erau „lansaţi", atât prin Biblioteca *Argeş*, cât şi prin *Literatorul*. Dar, după „Tezele din iulie", în ciuda tuturor încercărilor, atât ale redacţiei, cât mai ales ale redactorului-şef, colţii textelor encomiastice încep să se arate. „Trocul" cu cenzura era simplu: din cele 16 pagini, cel puţin patru (1, 2, 3, 16), mai ales în luna ianuarie, vor fi consacrate celor doi conducători. Altfel, nu va fi acordat BT-ul (simbolul aprobării).

Că erau articole de fond, poezii, reportaje sau prezentarea unor volume dedicate Preşedintelui şi soţiei sale, avea mai puţină importanţă. S-a ajuns la un moment dat ca articolele să fie dictate direct la linotip, spre amuzamentul tipografilor, unii dintre ei având vârste onorabile, dacă putuseră să culeagă manuscrise ale lui Nicolae Iorga. Odată cu instalarea lui Gheorghe Tomozei la conducerea revistei, relaţiile localnicilor cu colectivul redacţional au fost mult mai greoaie. În primul rând, Tomozei şi-a dorit o redacţie nouă, în special formată din poeţi pe care el însuşi i-a debutat în Biblioteca *Argeş*. Miron Cordun, Otilia Nicolescu, Elisabeta Novac, Ion Popa Argeşanu s-au alăturat lui Florin Mugur şi Al. Cerna-Rădulescu, Dan Rotaru, Dan Cristea, în efortul de a tipări o revistă de interes naţional. Celelalte persoane înscrise în caseta redacţională erau fie directori de întreprinderi, cu care existau relaţii bune pentru asigurarea publicităţii, fie reprezentanţi ai Comitetului de Cultură, sub egida căruia era editată publicaţia. Gheorghe Tomozei a avut numeroase iniţiative care au contribuit la dinamizarea vieţii culturale şi literare locale. Biblioteca *Argeş* (*Literatorul*) a publicat texte semnate de consacraţi (Nichita Stănescu, Florin Mugur, Geo Bogza, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu etc.) până la începători (în primul rând piteşteni: Miron Cordun, Dan Rotaru, Toma Biolan, Otilia Nicolescu, Ion Popa Argeşanu, Elisabeta Novac etc.). Au fost iniţiate Premiile *Argeş*, fiind distinşi, printre alţii, Nicolae Balotă, Mircea Horia Simionescu, Cezar Ivănescu, Mihai Ungheanu, Dana Dumitriu, Otilia Nicolescu (1970), Emil Botta, Ileana Mălăncioiu, Dan Zamfirescu, Dan Rotaru, Miron Cordun (1971), Ion Negoiţescu, Maria Luiza Cristescu, Elisabeta Novac (1972, în cadrul „Memoriei Argeşului"), Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Florin Mugur, Ovidiu Hotinceanu (1973).

Dar redacţia revistei şi în special Gheorghe Tomozei, intuind mersul evenimentelor politice după „Tezele din iulie" 1971, au preluat mai vechiul concept *Mirabilis spiritus loci*, lărgindu-i arealul spre întreaga Muntenie, Piteştiul devenind „adevărata capitală a culturii" (bineînţeles, Bucureştiul era capitala întregii ţări). Numeroşi eseişti (printre care Dan Zamfirescu şi Edgar

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Papu) făceau din Piteşti „buricul" României. *Scrisoarea lui Neacşu*, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab…*, *Meşterul Manole*, dar şi Ion Barbu, Liviu Rebreanu, Ion Pillat, ca şi scriitorii contemporani făceau parte „din vecia românească", aşa cum scria Tudor Arghezi (iunie, 1966). Toate genurile literare „îşi puneau întrebări" şi răspundeau, bineînţeles, în termeni entuziaşti şi encomiastici. Astfel că, în momentul când publicaţia a devenit trimestrială (începutul anului 1974), atmosfera era deja pregătită. După plecarea lui Florin Mugur, Al. Cerna-Rădulescu, Dan Cristea, Cezar Ivănescu şi a localnicilor, după „dezertarea" lui Gheorghe Tomozei şi Romulus Rusan (din motive nici astăzi elucidate), publicaţia a fost preluată 100% de ziarul judeţean *Secera şi ciocanul*, „părintele" actualului cotidian *Argeşul*. Restrângere de apariţii şi de personal (din vechea redacţie mai rămăseseră Dan Rotaru şi Sergiu I. Nicolaescu), restrângere tematică, restrângere de personal şi la ziar, devenit gazetă săptămânală, redactorul-şef de la ziar devenind şi redactor-şef la *Argeş*. Ceilalţi membri ai redacţiei erau: Ioana Girardi, Dan Biţică, Gheorghe Dumitraşcu, Dan Giurea, Corneliu Marcu, Sergiu I. Nicolaescu, care era redactor-şef adjunct (din vara lui 1974). O redacţie „mixtă", cum s-a văzut imediat în structura publicaţiei. Norocul a fost că mai multă vreme colaboratorii externi din Bucureşti au continuat să publice texte, altfel ar fi fost posibil ca revista să nu mai apară.

Poeţii Gh. Marinescu-Dinizvor şi Ion Bănuţă, acad. Alexandru Balaci, Sergiu I. Nicolaescu în sala de lectură a Bibliotecii Judeţene Argeş

Şi astfel *Argeş* „a pâlpâit" până în 1982, făcând un adevărat slalom printre indicaţii, directive, reportaje encomiastice, aniversări (Rebreanu, Urmuz), premii, Festivalul Naţional „Cântarea României", mersul pe teren, pierderea înceată a colaboratorilor etc. Numărul 100 (iunie 1975) „s-a croit" ca haina lui Nastratin, preluând texte mai vechi, inventând o anchetă despre Meşterul Manole sau rugându-ne de unii scriitori să colaboreze. Dar nu au lipsit unele idei

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

şi iniţiative: Festivalul de poezie *Argessis*, mese rotunde despre monumentele oraşului sau vocaţia universală a culturii româneşti, despre viaţa cenaclurilor literare, mai multe sinteze despre creaţia literară din Argeş; interviuri cu personalităţi literare româneşti şi străine, mai multe debuturi în proză şi poezie (unele dintre ele au confirmat), permanenţa jurnalului artelor, cronicile literare constante susţinute de Nicolae Oprea, Al. Th. Ionescu, Narcis Zărnescu, Petru Mihai Gorcea, au menţinut publicaţia pe linia de interes.

Sărbătorirea a 15 ani de la apariţia revistei (1981) a fost făcută într-o sărăcie lucie, care nu interesa pe nimeni, deşi imnurile de slavă adresate partidului erau permanente, ritualice, ca în faţa statuii zeului - total nerecunoscător şi nepăsător. A fost „avansat" şi un redactor (Gheorghe Dumitraşcu) care, chipurile, ar face mai bine muncă politică, „preluat" la Comitetul Judeţean de partid, în locul lui venind Cornelia Alecu, fost referent literar la Teatrul „Al. Davila".

Norocul nostru financiar a fost destoinicia redactorilor Dan Giurea şi Dan Rotaru care scoteau bani şi din piatră seacă, dar şi făceau servicii la tot felul de lideri politici sau economici. Autofinanţare, paginaţie, corectură, tipărire, difuzare etc. erau operaţiuni care ne ocupau tot timpul. Dar, mai ales, îndeplinirea sarcinilor politice, locale şi naţionale, care veneau permanent; altfel, în caz contrar, revista nu mai apărea. Şi astfel am ajuns în anul 1982, când publicaţia - printr-o minune - a redevenit lunară. Seria 1974-1982 poate fi „botezată" „seria Gheorghe Stănculescu", aflat permanent între ciocan şi nicovală, cu o gazetă săptămânală şi o revistă trimestrială, cu grija zilei de mâine pentru redactorii care aşteptau sfârşitul lunii pentru a lua bruma de salariu. Gheorghe Stănculescu (9. 11. 1924, Bălceşti, Vâlcea - 6. 06. 2011, Piteşti), un stâlp al presei locale într-o perioadă dificilă, un om onest, echilibrat, pe lângă care s-au format mulţi jurnalişti, ne-a lăsat o anumită marjă de manevră, dar, mai ales, ne-a apărat în relaţiile directe cu instituţiile politice locale.

Din luna iunie 1982, revista a redevenit lunară, în 16 pagini, cu aceiaşi cinci componenţi ai redacţiei (Sergiu I. Nicolaescu, Dan Rotaru, Dan Giurea, Cornelia Alecu, Ioana Girardi), dar cu obligaţii de trei ori mai mari. Experienţa trimestrialului nu a fost lipsită de importanţă. Selectarea evenimentelor (în afara celor impuse, asupra cărora nu existau comentarii), organizarea unor festivaluri, concursuri, simpozioane, invitarea unor personalităţi ale culturii la Piteşti - toate au dus la profesionalizarea rapidă a redactorilor, implicit a publicaţiei. De altfel, m-am simţit responsabil pentru *Argeş*, după ce am fost numit, oficial, redactor-şef (aprilie 1982). Nici în perioada Tomozei (cât am fost secretar general de redacţie), nici în perioada Gheorghe Stănculescu (când eram redactor-şef adjunct), deciziile nu-mi aparţineau decât parţial, fără puterea de a influenţa, mai mult sau mai puţin, evoluţia (sau involuţia!) revistei.

Publicaţia era „politică, socială, culturală", cu un accent special asupra literaturii - originală, traduceri sau comentarii. Era puţin lucru, pentru vremea

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

aceea să fie publicate pentru prima dată în serial romanul SF *Dune* de Frank Herbert, eseuri despre Alf Lombard sau Nicolai Hartmann, fragmente inedite din *Delirul* lui Marin Preda? Sau sinteze despre romanul contemporan, un eseu despre *Zăbovire*, la Hegel (scris de Marin Găiseanu), pagini întregi despre *Istoria*… lui G. Călinescu, atunci reeditată, sau extraordinarele *Memorii* ale lui Constantin Beldie? Şi au fost şi Conferinţe Naţionale şi Congrese şi aniversări, dar nu au lipsit „Rubrica mea", de Gheorghe Grigurcu, „Poesis", Geo Bogza - 75, Urmuz, Gabriela Adameşteanu, Vladimir Streinu - inedit, debuturi numeroase, dar şi eseuri, cronici, recenzii despre scriitori din zonă. Principiul creştin „*Ce este al Domnului e al Domnului* (deşi un domn pământean!), ce *este al omului este al omului*" a funcţionat în condiţiile cât încă pretenţiile nu erau exagerate. Nu ne-am dorit o revistă de *interes* naţional, ci una de *circuit* naţional. *Dicţionarul de simboluri* semnat de Cezar Baltag, *Arta de a fi spectator* (Victor Ernest Maşek), numeroasele cronici, sinteze, recenzii semnate de Nicolae Oprea, Al. Th. Ionescu, Petru Mihai Gorcea, Narcis Zărnescu puteau şi pot face cinste oricărei publicaţii din România. Adăugăm *Bibliotecile* (e adevărat, ideea, ca şi realizarea, aparţineau lui Gheorghe Tomozei), dar în această perioadă, diversificate: *Anticipaţia*, *Cireşarii*, *Poesis* (care cuprindeau atât creaţii originale - pățania cu poezia lui Călin Vlasie o voi relata mai jos - cât şi comentarii), numeroasele traduceri, susţinerea permanentă a istoricilor, ca şi a plasticienilor, a actorilor, a muzicienilor, serialele poliţiste semnate de George Simenon, atragerea unor tineri eseişti (Călin Vlasie, Radu G. Ţeposu) etc. Anii 1988-1989 au fost dominaţi de rubricile semnate de Călin Vlasie, Alexandra Stănescu, Nicolae Oprea, Tudor Cristea, Gabriel Ţepelea etc. Bineînţeles că eram cu ochii pe capitalism, denunţându-l într-un serial intitulat „Personaje de mucava". Capitalismului nu i-a păsat prea tare şi ne-a pregătit evenimentele din decembrie 1989, cu nefericita şi tragica împuşcare a celor doi lideri ai României, gest care nu va fi niciodată iertat, nici în cer, nici pe pământ. (Şi o declară un om care a avut de pătimit, aşa cum nu li s-a întâmplat multora, după cum voi arăta mai la vale, precum şi într-un jurnal scris în acele zile, care sper să vadă lumina tiparului).

Ca un fel de cântec de lebădă percepem astăzi textele apărute în lunile august-noiembrie, semnate de Nicolae Oprea (*Resurecţia valorilor*), Al. Th. Ionescu (*În fecundă lucrare*), Tudor Cristea (*Evanescenţa spiritului*) etc. Nici Gheorghe Tomozei nu a mai apucat să scrie cartea despre „bucureşteanul" Eminescu (cum spunea într-un interviu, el însuşi mort din cauza unei… cărţi, *Timpul asasinilor*, scrisă de Cezar Ivănescu, cel care fusese „adunat" de pe drumuri), iar premiile revistei au fost înmânate într-o atmosferă de „înmormântare", în seara de 21 decembrie 1989 (a fost premiată, printre alţii, dar mai ales, în fruntea tuturor, Alexandra Stănescu, prozatoare remarcabilă, plecată prea devreme dintre noi. *Unde sunt zăpezile de altă dată?*). S-ar fi cuvenit să-i aduc în amintire mai pe larg şi pe alţi colaboratori pe care i-am cunoscut sau

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

chiar am fost coleg cu ei: Mihai Golescu, redactor la „Argeş“ unde a publicat texte de cultură, reportaje, informaţii etc., dedicate jurnalismului; Baruţu T. Arghezi, „ctitorul“ rubricii „Bilete de papagal“ semnate de marele poet; Ilie Purcaru, reporter frenetic şi poet; Ion Popovici, discret şi eficient în redacţie; V. Firoiu, gazetar vechi, „procurator“ de publicitate din piatră seacă; Romulus Rusan (redactor-şef adjunct, înainte de „plimbarea“ în SUA), cu o imaginaţie bogată în domeniul artelor; Dan Biţică, reporter bonom; Ioana Girardi (secretar de redacţie talentat), Gh. Dumitraşcu, complexat dar binevoitor; şi dragul nostru Dan Giurea (talentat şi… alergător, căruia i-am redactat un frumos volum: *Călătorie printre literele tipărite*, 2000).

După decembrie 1989, am început să ne luptăm cu balaurii democraţiei, asupra cărora ne avertizase foarte repede (ianuarie 1990) francezul Bernard Pivot. Dar, până atunci, nu pot să nu consemnez cel puţin trei momente ale păţaniilor cu cenzura, păţanii care nu au mai fost trăite de nimeni în presa românească a momentului, indiferent de laudele postdecembriste. *În urma războiului …!*

Dramaturgul Paul Everac, un orator de excepţie (şi în teatru), care nu a mai voit să ştie ce se mai întâmplă cu cei de la „Argeş“ după episodul „Europa liberă“. Nici după 1990…

Fulminantul pamflet „Vreau să ştii că te înţelegem şi te iubim” (*Argeş*, 9, 1983) semnat de Paul Everac, a fost citit în octombrie la *Europa liberă* de Ioana Măgură, în prezentarea, extrem de sumară, a lui Neculai Constantin Munteanu. Întâmplarea a făcut ca, aflat într-o vizită la ora aceea, să rog gazda să dea drumul la radio la postul sus-menţionat. Deci l-am auzit „cu urechile mele”, iar la încheierea lecturii, Munteanu a exclamat: „Nu mai avem nimic de adăugat”. Dacă îmi amintesc şi acum, după mai mult de 30 de ani, înseamnă că a avut un efect devastator asupra mea. A doua zi am fost „vizitat” de doi „băieţi…“ de la Securitate; diplomaţi, m-au întrebat ce relaţii am eu cu Paul Everac, de unde îl cunosc etc. Nici un cuvânt despre *Europa liberă*. Tinerii au plecat, eu am recitit textul, mi-am dat seama că nu este de glumă. Profesorul cumsecade dintr-un sat de munte, care refuza „cinstea” şoferilor, gospodar, dar şi interesat de sensurile poeziei lui Ion Barbu, de frazele lui Cicero, de intransigenţa lui Savonarola, de viziunea lui Campanella etc., nu avea nicio şansă de avansare atâta vreme cât nu era numai reprezentantul partidului comunist, dar şi „colegul lui Creangă, elevul

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

lui Spiru Haret, emisarul lui Titu Maiorescu, învăţăcelul lui Bălcescu, studentul studenţilor lui Iorga şi Pârvan şi până la urmă unul din garanţii sănătăţii moral-intelectuale a acestui popor". A mai fost publicat un asemenea text în presa vremii? Mă îndoiesc!…

Şi a venit ziua Z din decembrie 1983. Şedinţă mare în Biroul Judeţean de partid, „toată floarea", inclusiv invitarea redactorului-şef al ziarului devenit şi el „normal". „Lectură publică" a primului-secretar, cu intonaţia de rigoare, cu mirări şi exclamaţii adecvate. Un mic spectacol, în care au funcţionat şi întrebările: „Cine a fost Savonarola? „Dar Campanella?", „Dar Ady Endre?". Răspunsuri din partea subsemnatului, control prin „Dicţionarul enciclopedic". Mirări, sunete neclare, adevărate diatribe din partea redactorului-şef al ziarului, nimeni nu mai ia cuvântul, subsemnatul se ridică şi nu nimereşte uşa, în sfârşit, la aer curat de decembrie 1983!

A trecut Crăciunul, a trecut Anul Nou, iar pe data de 6 ianuarie 1984 a urmat o nouă „judecată", cu „colectivul", cu text incriminant, pregătit tot pentru subsemnatul - tot tacâmul. Luări de cuvânt, înfierări - teatru. Un singur coleg a avut curajul să nu fie de acord cu cele spuse. Deşi e mort, îi notez numele cu gratitudine: Gelu Bratu. Vot de blam, vizită obligatorie la o iepurărie, unde toţi iepurii erau bolnavi de tuberculoză. S-a mai întâmplat în presa românească aşa ceva? Nicidecum. „În urma războiului…". Am făcut acest raport „spre aducere-aminte"…

Dar mai sunt două, foarte pe scurt.

Versurile lui Călin Vlasie publicate sub titlul *Neuronia,* cu o prezentare a lui Nicolae Manolescu. Dar ce contează? Textul lui Constantin Stănescu din *Scânteia* era neiertător. Alte „vizite" ale cenzorului-şef, Eugen Florescu, pe care, întâmplător, îl cunoşteam (eram amândoi vâlceni). Lucrurile au intrat într-o oarecare normalitate.

Apoi, textul lui Dorin Tudoran intitulat *Democraţia naturii,* care povesteşte despre democraţia din tribul Bororo, care nu avea nicio legătură cu democraţia socialistă românească. Iarăşi scandal, iarăşi controale. Găsesc eseul lui Tudoran într-o carte de eseuri apărute la Editura „Dacia". „Non licet bovis, quod licet Jovis". Trei „episoade" la care îmi face şi nu îmi face plăcere să mă gândesc. Să-mi arate altcineva alte exemple care cel puţin să se apropie de cele notate mai sus!

Şi a venit 22 decembrie 1989! „Harnicii anticomunişti" care, cu 24 de ore înainte „simţiseră" exact pulsul evenimentelor, au năvălit în redacţie - la peste 20 de ani de la acele zile şi ore pot scrie cu destulă obiectivitate despre cele întâmplate, nu? - cerându-şi aşa-zisele „drepturi de proprietate", neţinând cont de faptul că banii strânşi erau din autofinanţare şi nu din conturile PCR sau ale Comitetului de Cultură.

După constituirea asociaţiei „Meşterul Manole", care a decis ca revista să reia titlul refuzat în ianuarie 1966, structura publicaţiei a rămas aceeaşi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„garnisită” cu texte jurnalistice „la zi” în care erau „înfierate” valorile pe care le lăudasem cu câteva zile în urmă. Comentatorii literari şi-au continuat periplul prin tematica ştiută, paginile de istorie literară n-au suferit nicio metamorfoză etc. Numai România devenise brusc „liberă şi demnă“. Unele texte recitite azi stârnesc zâmbete, nostalgii, dar nu neapărat regrete.

Anul 1990 a însemnat revenirea la *Argeş* (nici azi nu sunt convins că a fost bine!), bani erau (revista avea un excedent bugetar de 600.000 de lei, bani foarte mulţi pentru vremea aceea), noii redactori aveau discuţii aprinse despre viitorul publicaţiei; profesorul Ion Nania, devenit peste noapte ţărănist înfocat, ne ameninţa cu moartea pe cei care „servisem” vechiul regim, un student de la Consiliul Judeţean al FSN ne promitea marea cu sarea etc. Tot felul de neofiţi, care mai de care mai „revoluţionari”, dar al căror scop era „scoală-te tu, să stau eu!”, se perindau prin redacţie. Şi ne-am „sculat” pe data de 18 ianuarie 1990, după încercarea de revoltă din Bucureşti, când, pe o tanchetă, o femeie (al cărei nume îmi scapă) şi… marele revoluţionar-securist Dumitru Mazilu au urlat toată după-amiaza „Moarte comuniştilor!”. Dar care comunişti? Şi cine erau anticomuniştii? Mazilu însuşi fusese un comunist de frunte care „îndrumase multe generaţii” pe un drum luminos şi luminat de ideologia proletară.

Un moment cu adevărat dramatic a fost moartea intempestivă a dramaturgului Corneliu Marcu, fost coleg de redacţie, un om complexat din motive de familie şi poate din cauza succesului relativ al teatrului său, deşi nu era lipsit de talent. Într-una din zilele din decembrie 1989 a venit la redacţie, în calitate de dizident, întrucât fusese nevoit să plece, într-unul din anii anteriori şi mi-a spus: „Sergiule, nu am ce să fac, mi-a dat sarcină tovarăşa Laura Caradima de la FNS judeţean (ajunsese foarte mare tânăra poetă!) să te dau afară!”. „Dă-mă, Cornele, dacă aşa a zis tovarăşa Caradima!“ - i-am răspuns. „Da, mă, dar mi-e ruşine să fac acest lucru cu un coleg”.

Am plecat eu singur, pe 18 ianuarie, după cum spuneam, iar Cornel a murit pe 4 februarie, cred că dintr-o congestie cerebrală. Anul 1990 a însemnat „moartea” lentă a publicaţiei, devenite supliment al *Calendelor*, revistă orientată spre literatura postmodernă, cu o altă paradigmă literară, cu alţi colaboratori şi o altă atitudine politică. Încet, *Argeş* s-a „vărsat…“ în această nouă apariţie, apoi în *Paralela 45* - alte etape ale revuisticii din zonă. Abia în 2001, într-un efort făcut de Primăria Piteşti, prin Centrul Cultural sub direcţia lui Liviu Martin şi a noului-vechiului director Mihail Diaconescu, *Argeş* a revenit în actualitate. Structura - minus partea politică - era cea de dinainte de 1989, sintagma *Mirabilis spiritus loci,* augmentată cu „demascări” vigilente, favorabile noii (noilor) puteri, revenind în actualitate… În ce mă priveşte, la sfârşitul lui 1990, după un periplu plin de învăţăminte la Editura „Vlasie”, înfiinţată de neobositul Călin Vlasie, am pregătit pentru tipar, într-un subsol în care curgea apa din ţevi, împreună cu distinsul om de cultură Radu Stancu, directorul Muzeului Judeţean Argeş, căruia îi voi păstra o recunoştinţă nestinsă, revista *Cultura* m-a „hrănit” şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

pe mine şi a „hrănit“ mai mulţi ani şi pe fostul meu coleg şi prieten Dan Rotaru, după ce eu am devenit cercetător ştiinţific la muzeu, apoi „am croit” Facultatea de Jurnalism de la Universitatea - Piteşti, sub îndrumarea proteguitoare a prof. univ. dr. Nicolae Barbu, căruia îi mulţumesc şi astăzi (2000-2010). Iar acum, la bătrâneţe, mă minunez de anii unei maturităţi făcute ţăndări de nişte întâmplări (uneori tragice!) ale căror consecinţe nu se cuvenea să fie cum sunt cele de astăzi!

*

* *

ARGEŞANU, Constantin, 17. 09. 1892, Ştefăneşti, Muscel - 19. 01. 1964, Bucureşti. *Poet, prozator, traducător.* Fiul lui Emanoil Argeşanu şi al Zamfirei - ţărani. Liceul la Piteşti, Şcoala militară - Bucureşti şi Potsdam. Ca sublocotenent participă la Primul Război Mondial, devine ofiţer de aviaţie, între 1944 şi 1947 este comandant al Aeronauticii Regale Române. Încă din 1908 colaborează la publicaţiile vremii cu versuri, proză, articole de specialitate sau despre teatru. Debut cu volumul de versuri *Cântecele tavernei,* 1922, urmat de piese de teatru, schiţe umoristice, povestiri, evocări ale unor misiuni de zbor.

Volume: *Cântecele tavernei,* 1922; *Ferdinand Catolicul*, dramă în versuri, în colaborare, 1929; *Pilot fără noroc. Schiţe umoristice*, f.a.; *Drumuri albastre*, f.a.; *Blestemul cailor*, povestiri, Râmnicu Vâlcea, 2003. Traduceri din literatura rusă şi sovietică.

Referinţe: *Prezenţe militare în ştiinţa şi cultura românească*, 1982; Călin A. Mihăilescu, *Argeşanu, Constantin*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. A-C,* 1995, p. 109; Constantin Teodorovici, *Argeşanu, Constantin*, *Dicţionarul general…, lit. A-B,* 2004.

*

* *

ARICESCU, Constantin D., 18. 03. 1823, Câmpulung - 18. 02. 1886, Bucureşti. *Poet, prozator, dramaturg, publicist, memorialist.* Serdarul Dimitrie şi mama lui, Elena, l-au învăţat pe copilul Constantin limba greacă (fanariotismul era încă puternic), dar şi limba română la Câmpulung şi la Colegiul „Sf. Sava” din Bucureşti, cu Petrache Poenaru, C. Aristia şi Florian Aaron, care trecuse pe la Goleşti în tinereţe. Întors la Câmpulung, devine mentorul primei trupe de actori amatori din Ţara Românească, cu câteva spectacole bazate pe texte proprii. La 25 de ani, colaborează deja la ziarul Revoluţiei de la 1848, *Pruncul român,* şi se aşază în fruntea mişcărilor (câte au fost!) de la Câmpulung. Abia în 1853 a fost arestat şi surghiunit la Snagov, perioadă despre care îşi va aminti în 1859. Spirit dinamic, Aricescu va susţine încă din 1857, în Divanurile ad-hoc, Unirea Principatelor. Corespondent la *Românul* lui C. A. Rosetti pentru Muscel şi Argeş, se va lupta cu administraţiile

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

locale. Va deveni colaborator şi administrator la acelaşi ziar, precum şi la *Buciumul* lui Cezar Bolliac, la *Pressa*, ziar politic, literar şi comercial. Aproape grafoman, Aricescu a scris articole despre evenimentele „la zi", dar a şi teoretizat despre rolul presei în societatea românească, chiar şi despre noţiunea, vagă şi astăzi, de *opinie publică*: „adevărata regină a lumii civilizate; ea e regulatorul cabinetelor, busola diplomaţiei, tăria tronurilor progresiste şi, prin urmare, spaima celor retrograde; în fine, e puterea şi salvarea popoarelor. Tronul ei e presa, sufletul ei - talentul vârtos; miliţia ei - poporul; şefii ei - oamenii inteligenţi" (*Românul*, 15. 04. 1858). Şi în altă parte: „Opiniunea publică este *tribunalul suprem* la care apelează azi toţi şi înşişi d-nii miniştri, când au vre-o prigonire cu vre-un publicist sau vre-un cetăţean" (*Românul*, 235/4. VI. 1859).

Şansele materiale îi surâd când va avansa director al Arhivelor Statului, al Domeniilor Statului, al Imprimeriei Statului sau revizor şi deputat de Muscel între 1864 şi 1867 etc. În 1863, odată cu apariţia Legii presei a lui Cuza - Kogălniceanu, a făcut cinci luni de puşcărie la Văcăreşti, iar „Protestul la opinia publică contra legei de presă" a fost considerat un moment important în acţiunile de luptă pentru libertatea acestei profesii.

Primele volume de versuri, apărute la tipografia lui Eliade, au văzut lumina tiparului cu ajutorul financiar al tatălui său şi nici următoarele nu au adus beneficii prea mari în vistieria autorului.

Din perioada când a fost director al Arhivelor a strâns o bogată documentaţie pentru *Istoria Câmpulungului, prima reşedinţă a României*, precum şi pentru istoria evenimentelor de la 1821 şi 1848. Deşi lucrările nu i-au plăcut lui Iorga, Aricescu rămâne un reprezentant tipic al punctelor de vedere ale micii burghezii orăşeneşti.

„Moda" memoriilor şi a jurnalelor este veche şi în literatura română. Şi adevărul este că astăzi se citesc mai degrabă asemenea lucrări decât proza propriu-zisă, din motivul arhicunoscut al autenticităţii conţinutului informaţiei reale. Memoriile sunt mult mai bogate în relatarea unor evenimente, indiferent că nu de puţine ori sunt înfrumuseţate. *Memoriile mele*, semnate de Aricescu (de curând reeditate), sunt pline de surprize şi de detalii care înviorează o epocă bogată în evenimente importante pentru istoria naţională, dar şi de amănunte care le fac viabile. Câteva scurte note sunt edificatoare: „Mi-aduc aminte că iubeam cu pasiune…"; îşi aminteşte de „rolul ce a jucat statele cele mari ale Europei, între care Franţa era socotită ca soarele între planeţi"; „La 13 septembrie ´48, turcii, conduşi de muscali, intra în Bucureşti"; „la 6 decembrie 1850, cu ocaziunea zilei onomastice a împăratului Nicolae, fui eliberat"; „«Ş-apoi străinul, când îţi dă ceva, mâine ţi-l ia înapoi, fiindcă e mai tare», zice, la un moment dat, Ion Brătianu" etc.

Volume: *Câteva ore de colegiu*, 1846; *Florica*, 1847; *Arpa română*, 1852; *Istoria Câmpulungului, prima reşedinţă a României*, vol. I, II, 1855-1856; *Lyra*, 1858; *Esplicarea alegoriilor din „Opera română" cum şi pasajele şterse de*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

cenzură din această operă, 1859; *Procesul şi esilul meu la Snagov*, 1859; *Şoimul Carpaţilor*, 1860; *Trâmbiţa Unirii şi Sărbătoarea naţională*, 1860; *Misterele căsătoriei*, I-III, 1861- 1886; *Procesul meu pentru «Oda la Grecia»*, 1863; *Capii revoluţiunii române de la 1848 judecaţi prin propriile lor acte*, 1866; *Înalta Curte de Justiţie împotriva opiniei publice*, 1866; *Dare de seamă către alegătorii mei din colegiul II, districtul Muscel*, 1867; *Sora Agapia sau Călugăria şi Căsătoria*, 1871; *Flori de la Tuşnad*, 1872; *O prinblare pe munţi sau Lumea reală şi lumea ideală*, 1872; *Carbonarii*, 1873; *Corespondenţa secretă şi acte inedite ale capilor revoluţiunii române de la 1848*, I-III, 1873-1875; *Istoria revoluţiunei române de la 1821*, I-II, Craiova, 1874; *Acte justificative la «Istoria revoluţiunei române de la 1821»*, Craiova, 1874; *Dialog poetic între generalul Tell şi d. A*, 1875; *O escursiune pe munţi*, 1878; *Cântul lebedei. Poezii*, 1884; *Flori şi fluturi. Poezii (nepublicate)*, 1900; *Strigoiul din Fanar*, 1900; *Scrieri alese*, ediţie de Dan Simonescu, 1982; *Memoriile mele*, 2002; traduceri din literatura franceză.

Referinţe: Nicolae Iorga, *Istoria literaturii româneşti în veacul al XIX-lea*, vol. II, p. 202; G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1982, p. 275-278; Gabriela Drăgoi, *Aricescu Constantin D.*, *Dicţionarul general…, lit. A-B*, 2004, p. 245.

În Argeş *(selectiv)*: Ion M. Dinu, *C. D. Aricescu*, *Argeş*, 1, 1967; Aurel Vasiliu, *Romantism preeminescian la C. D. Aricescu*, Ag., 3, 1970; Augustin Z. N. Pop, *Paşoptistul Aricescu*, Ag., 5, 1973; M. N. Rusu, *Girosella - un roman cu cheie*, Ag., 2, 1986 („cea mai originală scriere literară a celui care ne-a dat istoria în documente a revoluţiilor de la 1821 şi 1848"); Ion Hurdubeţiu, *Aricescu şi Câmpulungul*, Ag., 2, 1986; Ion Dan Constantinescu, *Aricescu - istoricul*, Ag., 3, 1986; Paul Dicu, *Militanţi piteşteni pentru Unire*, *Argeşul*, 1992; Vasile Novac, *Activitatea politică a argeşenilor şi muscelenilor reflectată în paginile ziarului „Românul" (august 1857 - iunie 1859)*, *Argessis - Studii şi comunicări*, X, 2001, Piteşti, Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 23.

*

„Câmpulungeanul Constantin D. Aricescu… era să iasă la iveală numai ceva mai târziu [decât Bolliac]; slaba lui cultură nu-i prea dădu idei, puţina lectură ce avea nu-i formă un gust".

Nicolae IORGA

„Om interesant în felul lui, poet exaltat şi trivial, care şi-a narat în versuri şi proză viaţa lui agitată pe care o închipuia ca pe a unui erou publicist în luptă cu tirania".

G. CĂLINESCU

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

B

BACIU, Cristian, 25. 12. 1954, Craiova. *Traducător, poet, prozator, eseist*. Universitatea - Bucureşti, Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine, secţia engleză - germană (1978). Între 1978 şi 1999, profesor la Curtea de Argeş, din 1999 şi în prezent - consilier la Ministerul Tineretului şi Sportului şi Ministerul Apărării, cadru didactic la Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine, Universitatea - Bucureşti. În 1993 câştigă o bursă de studii în Marea Britanie (BBC Teacher Training Course, King's College, London). Numeroase premii pentru proză scurtă (în 1980, premiul II la Concursul de proză „Mihail Sadoveanu", Iaşi, premiul revistei *Luceafărul*, *Contemporanul*, *Calende* etc.) Colaborări permanente cu Editura RAO, Bucureşti.

Traduceri *(din limba engleză):* Colin Forbes, *Operaţiunea Shockwave*, 1993; Frederick Forsyth, *Fantoma din Manhattan*, 2002; Robin Cook, *Răpirea*, 2003; Arnold Bennett, *Hotel Grand Babylon*, 2005; E. M. Forster, *Cameră cu vedere*, 2007 (Premiul „Cartea anului 2007" acordat de Uniunea Scriitorilor, Filiala Piteşti); Barry Unsworth, *Un mister medieval*, 2008.

Traduceri *(în limba engleză)*: Niculae Petrescu, *Afinităţi şi întâlniri româno-braziliene/Bonds and Contacts Between Romania and Brazil*, ediţie bilingvă, 2006.

*

* *

BALOTĂ, Anton, 17. 01. 1901, Piteşti - 24. 10. 1971, Bucureşti. *Filolog, eseist, folclorist*. Făcea parte dintr-o familie vestită, cea a Baloteştilor, cu proprietăţi în zonă. Studiile primare şi secundare, la Bucureşti (1918), Facultatea de Litere, la Universitatea - Bucureşti (1922). Asistent la catedra de slavistică (1923-1925); doctorat în slavistică şi albaneză la Belgrad (1925). Profesor secundar (1926-1936), cu simpatii de dreapta, colaborator constant la *Gândirea*, dar şi la *Convorbiri literare* şi *Revista Fundaţiilor Regale*. După mai mulţi ani de recluziune, după 1948, îşi reia activitatea de cercetare ca referent ştiinţific la Institutul de Istorie al Academiei; între 1961 şi 1971 este membru al Asociaţiei Slaviştilor din România. Încă din 1925 publică lucrări privind nazalizarea şi rotacismul în limbile română şi albaneză, eposul popular iugoslav

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

(în colaborare cu Radu Gyr), *Albania şi albanezii. Ţara, oamenii, trecutul şi prezentul* (1935). Trei lucrări interesează literatura: *Borislav Stancovici, prozator sârb*, 1934; *Ivo Vojnovici, dramaturg iugoslav*, 1935; şi, mai ales, *Satul - izvor de viaţă românească*, 1938, model de analiză etnografică, folclorică şi literară.

Pentru a avea o imagine a seriozităţii cercetărilor lui Anton Balotă, reluăm câteva idei din studiul *Perspectivele culturii româneşti în Balcani* (*Convorbiri literare*, 9-12, 1935). După ce prezintă elogios crearea unui institut balcanic la Belgrad, care a adunat un număr impresionant de personalităţi, de la Charles Diehl la Antoine Meillet, Carlo Tagliaini şi Nicolae Iorga, autorul observa acum 75 de ani, plin de amărăciune: „Sforţarea prietenilor iugoslavi ne reaminteşte, astăzi, îndepărtatele timpuri în care cultura românească reprezenta singura forţă civilizatorie în Balcani, pe când societatea românească înţelesese datoria şi obligaţia sacrificiilor necesare întreţinerii în marile centre universitare europene a unor institute româneşti ce priveau problemele Răsăritului prin prisma faptelor româneşti". Institutul de studii sud-est europene, condus de Nicolae Iorga, personalitate covârşitoare a timpului, a intrat într-un con de umbră - consideră autorul articolului - din cauza personalităţii marelui istoric care anulează contribuţia altor cercetători. Se cuvine ca această situaţie să fie rezolvată, reluat interesul pentru acest spaţiu pentru „o reînviere a interesului românesc pentru Balcani", pentru răspândirea „culturii latine din Răsărit". Ideile tânărului de 34 de ani erau vizionare şi de maximă actualitate.

Referinţe: Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor*, vol. I, p. 25.

*

* *

BALTAG, Cezar, 26. 07. 1939, Mălineşti-Hotin - 26. 05. 1997, Bucureşti. *Poet, eseist, traducător.* Fiul lui Porfirie Baltag, preot, şi al Margaretei, refugiaţi în România, la Aluniş - Olt, după cedarea Basarabiei, la 28 iunie 1940, când Cezar avea aproape un an. Unele surse notează ca loc al stabilirii părinţilor Mereni (Vâlcea), altele - Coloneşti (Olt), dar poetul considera că satul ţinea de Argeş. Liceul „N. Bălcescu", Piteşti (1955), oraş unde a frecventat Cenaclul „Liviu Rebreanu", împreună cu viitoarea soţie şi poetă Ioana Bantaş (ani evocaţi cu nostalgie mai târziu). După absolvirea Facultăţii de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1960), redactor la *Gazeta literară* (până în 1968), la *Luceafărul* (până în 1974) şi la *Viaţa românească* (până în 1997). Bursă de studii în S.U.A, împreună cu Ioana

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bantaş (1972-1973). Debut în ziarul local *Secera şi ciocanul*, în culegeri ale Casei Creaţiei Populare a judeţului Argeş şi în *Tânărul scriitor* (1956). Debut în volum - *Cununa de aur* (1960), colecţia *Luceafărul*, cu versuri entuziaste şi de conjunctură. Acelaşi „material" este asamblat şi în *Vis planetar* (1964), dar cu metafore relevabile care anunţă deja poetul. Evenimentul se va produce odată cu volumul *Răsfrângeri* (1968), urmat de *Monada* (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1968), *Odihnă în ţipăt* (1969), *Şah orb* (1971), pentru ca prin *Madona din dud* (1973) să capete maxima potenţialitate. Au urmat: *Unicorn în oglindă* (1975, traducere în engleză în 1979), *Poeme* (1981), *Dialog la mal* (1985), *Euridice şi umbra* (1988 - meditaţii asupra morţii). Preocupările mitologico-culturale, începute încă din anii '80, se vor materializa în *Eseuri* (1992, traducere în franceză, 1999), urmate de versuri în volumele *Chemarea numelui* (1995), *Ochii tăcerii* (1996) şi eseuri în *Paradoxul semnelor* (1996). Traducerile lui Cezar Baltag denotă cunoaşterea în amănunţime a subtilităţilor din mitologie şi istoria religiilor: Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, vol. 1-3 (1981-1988); Mircea Eliade, Ioan Petru Culianu, *Dicţionar al religiilor* (1993); *Nostalgia originilor* (1994). Patru poeme în *Antologia poeziei române de la origini până azi*, de Dumitru Chiuaru şi Radu Văcărescu, „Paralela 45", 1998.

Poetul Cezar Baltag la decernarea premiului oferit de redacţia revistei „Argeş"

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Începând cu *Argeş*, 10, 1983, Cezar Baltag a publicat în serial studiul *Pentru un dicţionar de simboluri*. Studiul a apărut într-o companie selectă: Ileana Mălăncioiu (rubrica „Semne"), Ştefan Aug. Doinaş (rubrica „Fişe pentru Discursul mixt"), Gheorghe Grigurcu („Rubrica mea"), Horia Bădescu (rubrica „Meşterul Manole"). Definirea simbolului „se face prin folosirea unor concepte teoretizate" de Mircea Eliade şi de alţi specialişti europeni de frunte, printre care şi Jean Chevalier, autor al unui *Dicţionar de simboluri* (Paris, 1969, traducere în limba română, 1993).

Cercetarea doctă confirmă apetenţa poetului pentru mituri, simboluri şi mistere care i-au „populat" creaţia încă de la primele volume. Poet al ideilor şi al miturilor, el se mişcă în spaţiile culturale ale umanităţii cu dezinvoltură. Eseurile despre albină şi arbore sunt probe ale erudiţiei, ca şi ale capacităţii de sinteză - dovezi ale unor adevărate virtuţi de cercetător sistematic. Disocierile privind simbolistica Unului-Tot, a cunoscutelor concepte *axis mundi* şi *arbor vitae* etc. nu reprezintă o cercetare rece, ci beneficiază de conotaţiile poetului, îndrăgostit de descoperirea sa. De altfel, traducătorul lui Mircea Eliade, probabil cel mai cultivat din generaţia sa, a făcut demonstraţia că evocarea unor mituri şi simboluri din vechile civilizaţii nu era o simplă „ştampilă" aplicată pe fruntea sau în fruntea unui poem, ci o încercare de reînsufleţire a unor personaje, precum Heraclit, Alceste, Euridice sau a celor din mitologia naţională, capabile să încifreze o taină sau să descifreze un mesaj poetic. Substantivizarea unor acţiuni - vederea, arderea etc. - reluarea înţelesului sacru al Cuvântului („a dispărut sfiala faţă de Cuvânt", declara poetul, *Argeş*, 10, 1971), descoperirea sensurilor ascunse ale cuvintelor banale azi (Viaţă şi Moarte), revigorarea înţelesului de Monadă leibniziană etc. - toate rescriu paradoxurile lumii scientizate excesiv şi care, din când, îşi caută înţelesurile primordiale.

Referinţe *(selectiv)*: Eugen Simion, *Orientări în literatura contemporană*, 1965 p. 174; Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, 1974, p. 145; *Idem*, vol. 3, 1984, p. 184; Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1978, p. 189; Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române*, vol. I, 1987, p. 326; Mircea Martin, *De la hermetism la orfism*, *Rom. liter.*, 10, 1990; Ion Pop, *Baltag, Cezar*, *Dicţionarul scriitorilor români*, lit. A-C, 1995, p. 161; Nicolae Mecu, *Baltag, Cezar*, *Dicţionarul general...*, lit. A-B, 2006, p. 339; Nicolae Manolescu, *Istoria critică...*, 2008, p. 1014; Marian Popa, *Istoria literaturii...*, vol. II, 2009, p. 375.

În Argeş *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, Mihai Vornicu, *Cezar Baltag*, Ag., 5, 1970; Sergiu I. Nicolaescu, *Argeşul poeţilor*, Ag., 4, 1973; Dinu Flămând, *Cezar Baltag, Madona din dud*, Ag., 7-8, 1973; Nicolae Oprea, *Cezar Baltag, un poet al termenului mediu*, Ag., 3, 1982; Dan Rotaru, *Premiile revistei «Argeş» - Marele premiu: Cezar Baltag*, Ag., 6, 1983; Crina Zărnescu, *Un poet al esenţelor*, Ag., 7, 1985; Nicolae Oprea, *Cezar Baltag - Dialog la mal*, Ag., 2, 1986; Sergiu I. Nicolaescu, *Pillatieni şi barbieni*, Ag., 6, 1987; Liviu Grăsoiu, *Cezar Baltag, Cântarea ultimului Orfeu*, Ag., 5, 1989; Sergiu I. Nicolaescu, *Provincia scriitorului*, Ag., 8, 1989; Nicolae Oprea, *Cezar Baltag, Către Euridice*, Ag., 9,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

1989 (reluare în *Opera şi autorul*, Editura „Paralela 45", Piteşti, 2001); Alin Lucian Drăguleanu, *Cezar Baltag - tentaţia conceptualizării*, Ag., 12, 2008.

*

„(La Cezar Baltag) sunt reperabile mituri eline, simboluri hinduse, taoisme, legende locale; când nu se găseşte convenabil, se inventează alegorii, îndeosebi pentru marcări temporale".

Marian POPA

RĂSFRÂNGERE DE DRAGOSTE

Întoarce-mă, cerc al memoriei,
la magic suavul hotar
al zilei de toamnă în care
peţii o fecioară - arţar.

Învins mă alungă din luptă
în umbra acestui exod
nepaşnicul prinţ al candorii,
viteazul Pierrot - voievod.
În sângele necuceritei
Fecioare captiv rămăsei.

Răsar şi apun între două
bătăi ale inimii mele.
Şi tot mai aproape e râsul
copilăros şi nerod
al zveltului prinţ al candorii
viteazul Pierrot - voievod.

*
* *

BALTAG, Nicolae, 6. 12. 1940, Piteşti - 20. 02. 1975, Bucureşti. *Critic literar*. Frate cu Cezar Balzag. Studii medii la Piteşti, Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1966). Colaborator la reviste din Bucureşti şi Piteşti (*Argeş*).

Critica de întâmpinare a lui Nicolae Baltag denotă o simpatie adâncă pentru literatură şi, în special, pentru poezie, pe care o consideră exprimarea supremă a creaţiei umane. Împletind armonios relevarea esteticului cu hermeneutica textului, criticul a scris atât despre mari scriitori moderni - Emil Botta, M. R. Paraschivescu, Zaharia Stancu - cât si despre scriitori tineri la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

vremea aceea. În *Argeş* a publicat analize despre poezia lui Al. Andriţoiu, Nicolae Dragoş, Mihai Beniuc, Mircea Dinescu şi despre piteştenii Otilia Nicolescu şi Dan Rotaru. În ciuda modei encomiastice din epocă, tânărul cronicar nu ezita să sublinieze părţile slabe ale unor volume sau poeme. Astfel, când a scris despre poezia lui Al. Andriţoiu, cita unele „versuri prozaice", iar altele „cad într-un ton minor" (*Argeş*, 4-5, 1972).

Volume*: Polemos,* 1978.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, *Debuturi*, Bucureşti, 1981; Al. Piru, *Baltag, Nicolae*, *Dicţionarul scriitorilor…*, lit. A-C, 1995; Dorina Grăsoiu, *Baltag, Nicolae*, *Dicţionarul general...*, lit. A-B, 2006, p. 341.

*

* *

BANTAŞ, Ioana, 10. 11. 1937, Clocociov, Slatina - 7. 12. 1987, Bucureşti. *Poetă, publicistă*. Studii elementare şi liceale la Piteşti, Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti. Profesoară, redactor la reviste din Bucureşti.

Necrologul, scris de poetul piteştean Octav Pârvulescu, consemnează, într-un fel, atmosfera propice creaţiei de la cenaclul „Liviu Rebreanu", prin care trecuseră mulţi dintre poeţii Cetăţii. Aici, Ioana Bantaş l-a cunoscut pe Cezar Baltag, aici au citit şi Miron Cordun, Nicolae Ioana, iar Ileana Mălăncioiu şi Dumitru M. Ion au fost invitaţi să-şi prezinte creaţiile în faţa colegilor din Piteşti. Ludmila Ghiţescu, Otilia Nicolescu şi Elisabeta Novac făceau parte din „elită", iar când citeau din creaţia lor, era o adevărată sărbătoare. Ioana Bantaş, căsătorită cu Cezar Baltag, a luat drumul Bucureştiului şi, aşa cum scria la moartea sa năprasnică poetul Octav Pârvulescu, unul dintre cei mai dotaţi „pedagogi întru poezie", descoperitor de talente autentice - majoritatea poeţilor din Piteşti au trecut prin mâinile sale - „în plină putere creatoare, poarta spre vid s-a deschis necruţătoare şi implacabilă".

Volume: *Memorie de iulie*, 1966; *Poarta spre vid*, 1969; *Vertebra lui Yorick*, 1970; *Scrisori către Orfeu*, 1972; *Dimineaţa primigeniei*, 1980. Traduceri în limba engleză.

Referinţe *(selectiv)*: Dumitru Micu, *Ioana Bantaş*, *România literară,* 36, 1969; Dana Dumitriu, *Scrisori către Orfeu*, *România literară,* 23, 1973; *Idem*, 14, 1980; Nicolae Mecu, *Fermitate şi discreţie*, *Viaţa românească*, 10, 1980; Doina Curticăpeanu, *Bantaş, Ioana*, *Dicţionarul scriitorilor români, lit. A-C*, 1995, p. 171; Nicolae Mecu, *Bantaş, Ioana*, *Dicţionarul general…*, *lit. A-C*, 2006, p. 349.

În Argeş *(selectiv)*: Sergiu I. Nicolaescu, *Ioana Bantaş, „Memorie de iulie"*, Ag., 2, 1966; Octav Pârvulescu, *Ioana Bantaş (Cuvânt de adio)*, Ag., 2, 1988.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Aspirația către poezia meditației abstracte… este contrazisă de adevărata vocație a poetei, care rămâne lirica feminității (în ipostază de iubită și mamă) și a copilăriei în decorul arhaic”.

Nicolae MECU

PRIMEJDIILE

Să te fereşti de omul-copac
El a uitat mersul
Sau nu l-a învăţat niciodată.
Să te fereşti de omul-şarpe
El merge totdeauna
Dar nu lasă urme.
Să te fereşti de omul-pasăre,
El cântă mereu
Dar nu ştie ce spune.
Să te fereşti de omul-visare
El doarme toată viaţa
Şi moare în somn.

*
* *

BARBU, Ion, 19. 03. 1895, Câmpulung Muscel - 11. 08. 1961, Bucureşti. *Poet, traducător, eseist, matematician.* Fiul lui Constantin Barbilian şi al Smarandei. Din biografia sa arhicunoscută, reținem calitățile deosebite pentru matematică, comportările boeme în armată și în timpul pregătirii doctoratului, continuate ca profesor de liceu, apoi ca universitar. Polemist redutabil (mai ales cu Arghezi), Barbu a schimbat structural poezia românească, adâncind-o în magmele matematicii și balcanismului etc. Viitorul poet și matematician a fost într-o permanentă competiție, atât cu foștii colegi de liceu sau de facultate, cu alți mari matematicieni, dar, mai ales, cu poeții perioadei interbelice.

Adevărul este că atât criticii interbelici, cât și cei din perioada comunistă, „sufereau” de prea mult comparatism. Astfel că Arghezi, Barbu, Blaga rămân niște „schelete”, pe „oasele” lor atârnând toți poeții - în special francezi și germani - nemaivorbind de unii filosofi „la modă” la începutul

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

secolului al XX-lea (Nietzsche, Bergson) sau existenţialismul şi structuralismul etc. Chiar şi Lovinescu, altfel atât de ponderat, scria că Ion Barbu este „sub influenţa noilor curente ale literaturii franceze…". În alte cercetări comparatiste sunt „convocaţi" Poe, Baudelaire, Valéry etc. Pentru creatorul *Jocului secund* poezia nu a fost „le violon d'Ingres", ci o sinteză între apollinic şi dionisiac, între cer şi pământ, concret şi abstract, poezie şi geometrie, tradiţie şi modernitate, naţional şi universal. Poezia lui este greu de descifrat, dar şi greu de tradus şi de receptat de către critica europeană, astfel că rămâne, din aceste cauze, circumscrisă naţionalului, care pricepe mult mai exact semnificaţia unor mituri şi metafore, înţelegând mai adânc simbolistica uneori extrem de ermetică a unor poeme, ca şi alunecările ocazionale spre dreapta (*Tinda, Biserica din Jupâneşti, 1940, Un chip al Căpitanului* - toate în *Falanga).* Dar, în esenţă, nu numai ciclul balcanic poate fi legat de specificul naţional. Nici celelalte cicluri şi poeme nu sunt atât de rupte de contingent şi în legătură intrinsecă cu sferele înalte ale abstracţiunii, chiar dacă au un potenţial magic. Ion Barbu scria că relaţia care se stabileşte între folclor şi expresia acut personală este un raport între extreme care se cheamă şi se ating fiindcă numai ele sunt atrase de „legile regeşti ca o simpatie etern-valabilă între dealuri şi văi", explicaţie care aminteşte de metafora fundamentală din *Spaţiul mioritic* al lui Lucian Blaga.

Barbu se înscrie în aceeaşi congruenţă dintre creaţia populară şi cea cultă, el însuşi declarându-se „valah prin origini şi slăbiciuni folclorice". Aceste „slăbiciuni" sunt *Ultima Grecie* şi *Lumea lui Anton Pann,* „turnate" în ciclul *Isarlâk* şi în *Domnişoara Hus*. Mitologia sa originală, organic legată de alte coordonate ale tradiţiei, transgresează tradiţia folclorică de care se făcea atâta caz în perioada interbelică. „La mijloc de Rău şi Bun" - percepute ca entităţi egal îndreptăţite la existenţă - este locul unde se va afla şi poetul care are rolul de a echilibra Universul (poetic) pentru ca cele două forţe să se anuleze. Un alt mit al echilibrului este erotismul, ridicat la nivelul esteticului, expurgat de carnal, de concret. Domnişoara Hus invocă onomatopeic forţe de dincolo de Rău şi Bun, invocaţie cunoscută numai iniţiaţilor, celor care practică ezoterismul şi magia. Acest gest are drept scop introducerea în Univers a păcii şi a liniştii, a echilibrului şi nemişcării. Aceasta a fost şi a rămas vocaţia poetului, nu numai a personajului său, născut *La mijloc de Rău şi Bun*, ci şi a melcului hermafrodit „deşteptat" la viaţă de Soare - simbol masculin.

Cel mai „nordic" şi cel mai „vechi" poet român după Eminescu („nordic" şi „vechi", concepte organizate nu după legile hiperboreene, ci după cele ale solarităţii), Barbu a fost un redutabil polemist. Încă din 1920 scria că misterul aşa-zisei inspiraţii este ceva absurd, întrucât nu explică nimic, opera de artă având ca punct de pornire realitatea sufletească prelungită pe plan spiritual. În eseul *Poezia leneşă* (1928), polemică acerbă cu Tudor Arghezi, poetul desfide poezia fără vlagă, adesea însă vioaie când coincide cu poezia modernistă. El desfide un optimism de redacţie şi de cafenea, simbolismul lânced şi palid.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Poezia leneşă" este şi poezia alcătuită după tipicul vorbirii curente, veristă sau regionalistă. „Poezia leneşă" are o tehnică rudimentară ori barbar însuşită; poetul ar vrea *Cuvântul arzător şi profetic*. Din experienţa poeziei tradiţionale nu poţi sări la poezia de experienţă şi de transfigurare. Toată poetica lui Ion Barbu este convergentă acestor principii în care „porţile simple ale unei poezii nu sunt cuvintele, ci versurile" (*Poezia domnului Arghezi*, Ideea europeană, nr. 11, 1927).

Volume: *După melci*, 1921; *Joc secund*, 1930; *Ochean*, 1964; *Pagini de proză*, 1970 (1984); *Poezii*, 1975; *Pagini inedite*, 1981; *Joc secund*, 1986; *Opere*, 1-2, Cluj-Napoca, 1996-1999; *Opere*, 1-2, 2000. Traduceri din William Shakespeare.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, Ion Barbu, *Istoria literaturii…*, p. 160; Tudor Vianu, *Ion Barbu*, 1935; G. Călinescu, Ion Barbu, *Istoria literaturii…*, 1947 (1982), p. 892; Al. Paleologu, *Introducere în opera lui Ion Barbu*, *Viaţa românească*, 1, 1967; Basarab Nicolescu, *Cosmologia jocului secund*, 1968; Dinu Pillat, *Ion Barbu*, 1969; Gerda Barbilian, *Amintiri*, 1975; *Ion Barbu interpretat de…*, ediţie de George Gibescu, 1976; Dorin Teodorescu, *Poetica lui Ion Barbu*, Craiova, 1978; Şerban Foarţă, *Eseu despre poezia lui Ion Barbu*; Mircea Scarlat, *Ion Barbu*, *Poezie şi deziderat,* 1981; Mandics Gyorgy, *Ion Barbu*, *Gest închis*, 1984; Marin Mincu, *Opera literară a lui Ion Barbu,* 1990; Marian Papahagi, *Barbu, Ion*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. A-C*, 1995, p. 183; Daniel Cristea-Enache, *Barbu, Ion*, *Dicţionarul general…, lit. A-B*, 2006, p. 246; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, 2008, p. 687; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2009, p. 1026; Theodor Codreanu, *Ion Barbu şi spiritualitatea românească modernă,* 2011.

În Argeş *(selectiv)*: Miron Nicolescu, *Ion Barbu, un matematician al poeziei*, Ag., 1, 1967; Marin Mincu, *Ad Lauda la poetica lui Ion Barbu*, Ag., 10, 1970; Ion Cruceană, *Melcii din grădina casei Nanu,* Ag., 10, 1970; Sergiu I. Nicolaescu, *Ion Barbu în două antologii,* Ag., 5, 1974; Adrian C. Băjan, *Două cărţi despre Ion Barbu,* Ag., 1, 1982; Simona Maria Antonescu, *După melci - teatru cu două personaje*, Ag., 8, 1986; Sergiu I. Nicolaescu, *„Pillatieni" şi „barbieni"*, Ag., 6, 1986; Mircea Bârsilă, *Joc secund sau proză ca experienţă mitică, Calende*, 3, 1986; Gh. Oprescu, *Balada „După melci", de la realitate la ficţiune,* Ag., 4, 2007; Ileana Bălan, Dima Stana, *Ion Barbu - Dan Barbilian, Bibliografie*, Piteşti, 2005.

*

„Un nu ştiu ce nomad în pupilele boabe de strugur veşted. Liniile feţei anguloase, ochii vegetali, sporiţi într-o tensiune dincolo de conturul lucrurilor, ochi exangui, cufundaţi în vis, ai omului ce doarme cu pleoape întredeschise".

G. CĂLINESCU

„Acest om, cu totul deosebit, a trăit numai pentru matematică şi poezie".

Gheorghe MIHOC

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„*Joc secund* se instalează în cercul marilor aleşi, unde străluceşte lumina geniului, alături de Eminescu, Arghezi, Blaga…”.

Al. PALEOLOGU

„Ion Barbu este „cel mai riguros maestru al poeziei româneşti”.

Ştefan Augustin DOINAŞ

TIMBRU

Cimpoiul veșted luncii, sau fluierul în drum,
Durerea divizată o sună-ncet, mai tare...
Dar piatra în rugăciune, a humei despuiare
Și unda logodită sub cer, vor spune - cum?

Ar trebui un cântec încăpător, precum
Foșnirea mătăsoasă a mărilor cu sare;
Ori lauda grădinii de îngeri, când răsare
Din coasta bărbătească al Evei trunchi de fum.

*
* *

BAROS, Aurel Maria, 6. 03. 1955, Urlueni, Argeş. *Prozator*. Şcoala generală, în comuna natală, Liceul „Matei Basarab”, Bucureşti. Academia de Studii Economice, Bucureşti (1980). Economist - Uniunea Scriitorilor, până în 1990, editor (Editura A.M.B.). Debut poetic în revista liceului, colaborări la *Argeş, Luceafărul, România literară*. Debutează cu romanul *Pământul ne rabdă pe toţi*, 1986. Premiul „Marin Preda“, Siliştea-Gumeşti, 1986, Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor şi Premiul revistei *Argeş*, 1987. Romanul *Pământul ne rabdă pe toţi*, cea mai bună scriere a prozatorului, urmăreşte destinul unei comunităţi rurale în preajma şi în timpul Războiului, fără să definească un lider, romanul refăcând o atmosferă a satului de la câmpie într-o încleştare cu sine însuşi şi cu vremurile.

În cuvântul de la primirea premiului revistei *Argeş*, romancierului i s-a ivit ocazia evocării unor momente din copilărie, unul dintre ele, „facerea“ unei mese cu trei picioare, marcându-l pentru totdeauna. De fiecare dată când revenea acasă, tatăl său îl îndemna: „Mă, hai colea la masa cu trei picioare!”, ca un semn

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

al întoarcerii tihnite „la viaţa bătrânească a moşilor noştri argeşeni. La această masă cu trei picioare eu, mama şi tatăl meu, îmi dau seama, stăm şi astăzi, pagină după pagină, în romanul *Pământul ne rabdă pe toţi*".

Volume: *Pământul ne rabdă pe toţi*, 1985; *Calea dragostei şi-a morţii peste care treci o dată*, 1990; *La furat de fete mari*, 1994; *Software d`amour*, versuri, 1996. Traduceri în franceză, engleză, rusă.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Georgescu, *Pământul ne rabdă pe toţi*, *Luc.*, 8, 1987; Ion Holban, *Pământul ne rabdă pe toţi*, *Conv. lit.*, 3, 1988; Cristina Bârsan, *Baros, Aurel Maria*, *Dicţionarul general…, lit. A-B*, 2004, p. 388.

*

* *

BĂDĂUŢĂ, Alexandru, 14. 06. 1901, Zămbreasca, Teleorman - 18. 5. 1983, Bucureşti. Liceul „I. C. Brătianu", Piteşti (1912-1921). I-au fost profesori comparatistul N. I. Apostolescu şi criticul literar Mihai Mihăilescu. Studii universitare la Paris şi Bucureşti - Facultatea de Litere şi Filozofie (1930). Debut la revista *Muguri*, Câmpulung (1922) unde publică proză, publicistică, poeme, revista revistelor etc. Colaborări la *Cugetul românesc*, *Buletinul cultural* (1944).

Volume: *Note literare*, 1928; *Privelişti româneşti,* 1932; *Argeş,* 1932; *La Roumanie au Travail,* 1940; *Ghidul României*, 1940 (736 p., în colaborare cu Valeriu Puşcariu şi Al. Cicio-Pop); *Icoane argeşene - album*, 1944 (Capitole: *Argeşul etern, Argeşul care călătoreşte, Argeşul copilăriei, Trivalea noastră* etc.); *O carte trăită,* 1977 (memorialistică); *Privelişti româneşti,* 1987.

Referinţe *(selectiv)*: Gheorghe Vrabie, *Gândirismul*, 1940; Dumitru Micu, *Gândirea şi gândirismul,* 1975; Vasile Chifor, *Bădăuţă, Alexandru*, *Dicţionarul scriitorilor...,* p. 210; Gabriela Drăgoi, *Bădăuţă, Alexandru*, *Dicţionarul general...,* literele A-B, p. 405.

*

* *

BĂDESCU, Eveline-Laura, 4. 07. 1971, Buzău. După şcoala generală, urmează Liceul „Traian" din Drobeta-Turnu Severin (1990), Facultatea de Litere, Universitatea - Bucureşti (1995), masterat (1996), doctorat la Universitatea din Sibiu (conducător ştiinţific prof. univ. dr. Victor Grecu). Din 1996 a parcurs toate treptele didactice până la cea de profesor universitar (2007) la Facultatea de Litere, Universitatea din Piteşti. Funcţii administrative în facultate, activitate didactică în Portugalia. Colaborări la publicaţii de specialitate pe teme de literatură română veche.

Volume: *Retorica poeziei religioase a lui Nichifor Crainic,* 2000; *Eseu asupra epistolei medievale în literatura română,* 2003; *Literatura română veche. Repere semnificative*, Piteşti, 2004; *Epistola medievală în literatura portugheză,* Piteşti, 2007; *Ediţii din poezia lui Nichifor Crainic* (2001) şi din revista *Gândirea* (2007).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Teodor Vârgolici, *Poezia religioasă a lui Nichifor Crainic, Ad. lit. şi art*., 31.10.2000; Mircea Borcilă, *Retorica poeziei religioase a lui Nichifor Crainic*, *Steaua*, 1, 2001; Irina Petraş, *Panorama criticii literare româneşti. Dicţionar ilustrat, 1950-2000*, Cluj-Napoca, 2001; Ion Pop, *Literatura română prin Europa, România literară*, 49, 2005; Dan Horia Mazilu (coordonator), *Enciclopedia culturii române vechi,* 2008.

În Argeş *(selectiv)*: Petru Pistol, *Un studiu de retorică a poeziei religioase, Calende*, 9-12, 2001; Liviu Cristian Maybach, *Cetatea culturală,* Ag., 1, 2003.

*

„În *Retorica poeziei religioase a lui Nichifor Crainic*, cercetătoarea [Laura Bădescu, n.n.] pare a se abandona discursului speculativ încât… se convinge ea însăşi ... de farmecul poeziei mentorului de la *Gândirea*".

Petru PISTOL

*

* *

BĂDESCU, Horia, 24. 02. 1943, Arefu, Curtea de Argeş. *Poet, prozator, eseist, traducător*. Părinţii, Gheorghe Bădescu şi Elena - învăţători. După şcoala elementară din comuna natală, Liceul „Vlaicu-Vodă", Curtea de Argeş, Facultatea de Filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj-Napoca (1968). Redactor la revista *Echinox*, la Radio Cluj (până în 1985), director al Teatrului Naţional din Cluj-Napoca (1989), director al Radioteleviziunii din Cluj-Napoca (1994), director al Centrului Cultural Român din Paris (1998), din nou director al Teatrului Naţional din Cluj-Napoca (1998 - în prezent). Cu teza *Poezie şi sacru,* doctor în litere (1997), colaborator la majoritatea revistelor, rubrică permanentă la revista *Argeş*. *Marile Eleusii* (1971), volumul de debut, ca şi următoarele, au apărut în traduceri în limbi străine sub forma unor cicluri în Franţa, Belgia, Ungaria, Rusia etc. Colaborator la numeroase publicaţii cu eseuri sau alte intervenţii de specialitate. Interesul pentru folclor şi, în general, pentru miturile româneşti, este reţinut şi de Iordan Datcu (*Dicţionar*, I, 19). „Menestrel neoromantic", „voce" etc. - Horia Bădescu şi-a adâncit permanent spaţiul său poetic, constituindu-şi o viziune metaforică originală, bazată atât pe talentul nativ, cât şi pe o solidă cultură.

Înscriindu-se în mentalitatea epocii - de redescoperire a unor mituri româneşti ancestrale - dar şi în prelungirea „baladiştilor" din Cercul literar de la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Sibiu, poetul a insistat mai mult asupra formei poemului. În acelaşi timp, Horia Bădescu a fost şi este, genetic, moştenitorul unui arhetip mult mai apropiat sufletului său poetic - arhetipul Meşterului Manole. Cu această baladă poetul s-a născut şi a crescut, iar în deceniul 70-80, creatori importanţi (Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Cezar Ivănescu, Adrian Popescu etc.) au apelat la mituri şi motive autohtone sau universale. Eseul consacrat mitului de la Argeş este concretizarea apetenţei autorului pentru acribia filologică şi pentru posibilităţile interpretative.

Podoabă a arhaicităţii româneşti, Meşterul Manole, alături de Mioriţa, caracterizează cele mai subtile cute ale spiritualităţii populare. Cele două mituri-balade, niciodată contestate - nici în perioada proletcultistă - au început să fie „bârfite" după 1990 când, nu puţini, în zelul lor demolator, l-au numit pe Manole „criminal", iar pe ciobanul „Mioriţei", „impotent". Ca şi când ne-ar sufoca mitologia şi n-ar mai avea loc postmodernitatea! Horia Bădescu cercetează povestea cu maximă profesionalitate, textul cules de G. Dem. Teodorescu, într-o clipă sublimă, aşa cum avusese şi Vasile Alecsandri. Manole este un taumaturg care ştie de la început ce-l aşteaptă, angajându-se cu toată fiinţa în această ispită supremă. Sintagma „stă inima rece", apreciază autorul, nu este numai un simplu refren, ci o adevărată filosofie a creaţiei la nivel arhetipal-arhaic, o acceptare a destinului creatorului care ştie că la sfârşitul muncii sale, în fine, îl aşteaptă neantul. Capacitatea de convingere şi influenţare a lui Manole este covârşitoare, niciunul dintre cei care vor fi „daţi morţii", inclusiv Caplea (Ana), nereuşind să scape de sub vraja de necuprins a creaţiei. Zeul-Domnitor îi pedepseşte pentru că orgoliul altor construcţii era de neacceptat. Bibliografia amplă şi la obiect nuanţează observaţiile eseistului, deşi se simte emoţia poetului în faţa capodoperei.

Cărţile de poezie, de la *Marile Eleusii* (1971) la *Vei trăi cât cuvintele tale* (2010), asamblează, reiau teme şi motive clasice sau contemporane într-o desfăşurare fastuoasă, confirmând cele scrise de G. Călinescu şi de mulţi alţii că temele poetice sunt limitate, numai contribuţia poetului este decisivă atunci când va propune o interpretare nouă, determinată de întrebările epocii. Constituindu-şi o mitologie proprie şi originală, Horia Bădescu a devenit un poet reprezentativ nu numai pentru generaţia sa, ci şi pentru ultimul sfert al secolului al XX-lea.

Volume: *Marile Eleusii,* Cluj, 1971; *Magda Isanos. Drumul spre Eleusis,* 1975; *Nevăzutele Urse,* Cluj-Napoca, 1975; *Cântece de viscol,* 1976; *Anonimus,* Cluj-Napoca, 1977; *Ascunsa trudă,* 1979; *Grigore Alexandrescu. Parada măştilor - eseu,* 1981; *Joia patimilor,* roman, 1981; *Recurs la singurătate,* 1982; *Starea bizantină,* Cluj-Napoca, 1983; *Apărarea lui Socrate,* 1985; *Meşterul Manole sau imanenţa tragicului* - eseu, 1986; Premiul revistei *Argeş*; *Anotimpurile,* Cluj-Napoca, 1987; *Zborul gâştei sălbatice,* roman, 1989 (Paris, 2000); *Ferestre,* 1990; *Furcile caudine,* 1991; *Lieduri,* Cluj-Napoca, 1992; *Ante portas,* Bruxelles, 1992; *Le Visage du temps,* Troyes, 1993; *Fierul spinilor,* Cluj-Napoca, 1995; *Ronsete,* Cluj-Napoca, 1995; *Ieşirea din Europa,* 1996; *A doua venire* (ediţie bilingvă), Oradea, 1996; *Portret apocrif* (ediţie bilingvă),

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bucureşti - Montreal, 1998; *Les Sylogismes du chemin*, Bruxelles, 1999; *La poésie et le sacré*, Monaco, 2000; *Ziua cenuşii,* 2000; *Pielea îngerului*, 2007; *Vei trăi cât cuvintele tale,* Cluj-Napoca, 2010; *E toamnă frumoasă la Cluj,* 2011; *O noapte cât o mie de nopţi,* Cluj-Napoca, 2011; Traduceri din literaturile franceză şi belgiană.

Referinţe *(selectiv)*: Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1974, p. 267; Cornel Moraru, *Semnele secolului*, 1971; Mircea Muthu, *Manole, tragicul*, *Tribuna*, 23, 1987; Al. Th. Ionescu, *Şi totuşi poetul, Vatra*, 10, 1989; Laurenţiu Ulici, *Literatura română…, I,* 1995; Al. Cistelecan, *Bădescu, Horia*, *Dicţionarul scriitorilor…*, 1995; Iordan Datcu, *Bădescu, Horia*, *Dicţionarul etnologilor...*, vol., III, p. 19; Constantin Hârlav, *Bădescu, Horia, Dicţionarul general...,* 2004; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2009, p. 486.

În Argeş *(selectiv)*: Mariana Brăescu, *Horia Bădescu - resurecţia baladei*, Ag., 9, 1986; Al. Th. Ionescu, *Meşterul Manole sub semnul tragicului,* Ag., 6, 1987; Dumitru Augustin Doman, *Un poet al luminii,* Ag., 2, 2011.

*

„Nu-i hazardată interpretarea unui asemenea poem [*Ronset*] ca nod de realitate şi de alegorie, de tradiţie şi actualitate; este totuşi vremea presimţirilor sfârşitului care permit extinderi asociative universale, dar şi aceea a marilor friguri hibernale concrete…”.

Marian POPA

*

AREF

E toamnă peste Argeş. Pădurile vibrează
culorile-nălţării amiezii spre amurg,
vin sufletele noastre să binecuvânteze
cupolele albastre prin care păsări curg.

Ard munţii înserării întru neadormire
cu pleoapele într-un trecut stăpân
şi întrebăm şi numai pământul ne răspunde
cu oase sfinte strânse în clăile cu fân;

un anotimp hieratic, nebun de adâncime,
îngăduie vitralii, prin cornuri de argint
din ochiul îngheţării celei mai pure stele
se-aude plânsul dulce al brumelor venind.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

E toamnă în regatul copilăriei mele,
Cu roiuri de albine alunecând spre somn
Să îngenunchi alături de cei din cimitire
În catedrale ninse pe un mormânt de domn.

*
* *

BĂLĂCEANU-STOLNICI, Constantin, 6. 07. 1923, Bucureşti. *Istoric, memorialist*. Între 8 şi 18 ani a trăit la moşia părintească de la Stolnici, Argeş. Şcoala primară şi liceul, în particular, examenele, inclusiv bacalaureatul - Liceul „I. C. Brătianu", Piteşti (1941). Facultatea de Medicină, Bucureşti (1947), doctor în medicină (1949), membru de onoare al Academiei Române (1992). Director al Institutului de Geriatrie „Ana Aslan", colaborator la numeroase universităţi din România şi din Europa, rector al Universităţii din Braşov.

Capacităţile literare evocatoare sunt prezente şi în cărţile de istorie, dar ele se potenţează în „serialul" de memorialistică publicat timp de mai mulţi ani în revista *Argeş,* şi care va continua. Ciclul, supraintitulat *Dreptul la memorie,* este scris sobru, dar şi cu o anumită emoţie când reînvie o epocă în care boierimea mai avea un cuvânt de spus în această ţară. Bălăcenii, boieri vechi, au aceeaşi istorie cu Vlădeştii şi Goleştii, participanţi la evenimentele vremii lor după cum au crezut de cuviinţă.

În context, memorialistul evocă viile Brătienilor de la Ştefăneşti (Florica), profesorii liceului, oraşul de 20.000 de locuitori, teii maiestuoşi, tăiaţi din ordinul lui Armand Călinescu, biserici, teatrul care avea o înfăţişare mult mai atrăgătoare etc. Bineînţeles, nu sunt uitate Strada Mare şi Trivale (aşa cum au făcut, la timpul lor şi Ionnescu-Gion, Minulescu sau Teodorescu-Branişte). „Piteşti, acest leagăn al libertăţii" (Eminescu) va fi echilibrat cu amintirile de la Stolnici, cel mai important eveniment fiind încartiruirea unor soldaţi germani când tânărul bacalaureat s-a simţit foarte bine, fiind unul dintre puţinii care ştiau limba, putând să comunice. Bineînţeles că nu lipsesc acuzele la adresa regimului comunist, de altfel justificate, mai ales după Reforma agrară din 6 martie 1945 şi după actul naţionalizării din 11 iunie 1948. În aşteptarea editării într-un volum, fragmentele publicate în *Argeş* sunt pagini de „la revedere" pentru o epocă închisă din istoria României.

Volume: *Cele Trei Săgeţi. Destine la confluenţa cu istoria. Saga Bălăcenilor,* 1990; *Nouă secole de istorie europeană, Saga baronilor de Mont,* 1995; *Introducere în studiul Kabbalei iudaice şi creştine,* 1996;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Cunoaștere și știință, 1998; *Saga Bălăcenilor,* ediția a II-a, 2001; *Kabbala, între gnoză și magie*, 2004; *Antropogeneza și geneza culturii* (în colab.), 2006; *Incursiune în antropogeneză* (în colab.), 2006; *Gândirea magică, geneză și evoluție* (în colab.), 2009.

Referinţe: Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 33.

*
* *

BĂNESCU, Nicolae, 16. 12. 1878, Călăraşi - 11. 09. 1971, Bucureşti. *Bizantinolog*. Studii, la Bucureşti, specializare şi doctorat în bizantinologie la München (1910-1914), profesor, la Liceul „I. C. Brătianu" din Pitești (1898-1904), profesor universitar, rector al Universităţii din Cluj (1919-1938) şi al Universității - Bucureşti (1938-1947), academician (1938), vicepreşedinte al Academiei, membru fondator al revistei *Byzantion*, vicepreşedinte al Fundaţiei Internaţionale de Studii Bizantine etc.

Unul dintre cei mai importanţi bizantinologi români, cu contribuţii fundamentale privind relaţiile culturale bizantino-române. Între acestea, cercetarea *Iordache Golescu. Viaţa şi scrierile marelui vornic* este consultată şi astăzi cu un real folos. *Istoria Imperiului Bizantin* (în două volume), datorită importanţei ei, a fost de curând reeditată.

În ancheta revistei *Vieaţa nouă* (condusă de Ovid Densusianu, din 1906), intitulată *Ce şi cât se citeşte*, N. Bănescu face o radiografie a lecturii la Craiova, iar în alt număr i se publică articolul *Politica şi şcoala*. Profesorul de la Piteşti regretă rolul şcolii mai vechi (!) în pregătirea personalităţilor politice şi culturale în România. Şcoala „era cu adevărat locaşul neprihănit al ideilor mari, templul care închidea tezaurul nepreţuit al aspiraţiilor nobile în care se frământau cu trudă şi fără gălăgie inimile lucrătorilor care au pregătit o generaţie de buni români". În timpul când Bănescu făcea aceste consideraţii „încep decepţiile", iar „Politica îşi pierde acel caracter de jertfire pentru binele comun… Politicienii iau prea des locul bărbaţilor politici de odinioară. Ei se susţin pe o clientelă care devine din zi în zi mai numeroasă şi care trebuie mulţumită". Pentru actualitatea celor scrise de profesorul de la Piteşti, ar merita reprodus întregul text.

Volume *(selectiv)*: *Iordache Golescu. Viaţa şi scrierile marelui vornic,* Vălenii de Munte, 1910; *Însemnări de campanie (22 iunie - 8 august 1913),* Bucureşti, 1913; *Figuri revoluţionare române,* 1937; *Istoria Imperiului Bizantin, vol. I-II,* 2002-2003. Traduceri din Euripide şi Plutarh.

Referinţe *(selectiv)*: Marin Bucur, *Istoriografia literaturii române de la origini până la G. Călinescu,* Bucureşti, 1993, p. 217; Adrian Mitu, *Bănescu, Nicolae, Dicţionarul general...,* lit. A-B, p. 441.

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 34.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

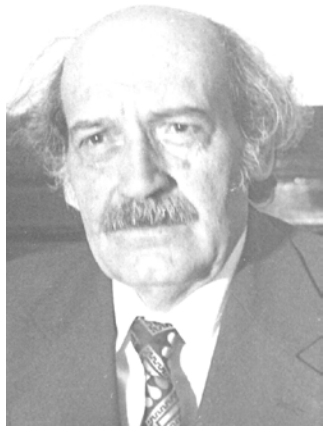

BĂNUŢĂ, Ion, 7. 11. 1914, Siliştea, Cătească, Argeş - 30. 12. 1986, Bucureşti. *Poet, editor*. Părinţii: Dumitru Bănuţă şi Rada - ţărani săraci. Şcoala de Arte şi Meserii, Bucureşti (1931), ucenic şi muncitor la Uzinele „Griviţa", Bucureşti, grevist în 1933, arestat în 1941 pentru activitate politică comunistă. După 1944, primul preşedinte al Sindicatului Ziariştilor din Banat. Liceul, în particular, Facultatea de Filosofie, secţia ziaristică, Universitatea - Bucureşti (1959). Director al Editurii pentru Literatură (1960-1968), cu mari merite în editarea clasicilor şi a literaturii tinerilor, prin iniţierea colecţiei „Luceafărul". Din cauza tipăririi antologiei *Poezia română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta*, 1968, 2 vol., îngrijită de Nicolae Manolescu, este demis. Este primul (şi ultimul?) editor demis din cauza… poeţilor (Nichifor Crainic, Radu Gyr, Ştefan Baciu), neintegraţi la acel timp de ideologia comunistă. Dar mulţi cititori au cunoscut câte puţin din creaţia poeţilor amintiţi cu prilejul antologiei (care nu a fost retrasă). Poetul a fost redactor-şef al revistei *Albina* (1969-1986), făcând din cunoscuta şi longeviva publicaţie una dintre cele mai citite din epocă. Colaborator permanent al revistei *Argeş*.

Bonom, culant, mai ales cu scriitorii din zonă, Ion Bănuţă a fost un prieten al revistei *Argeş*, încă din primii ani, iar un text la dezbaterea „Procesul Gutenberg", text intitulat *Urmaşilor mei editori* (*Argeş*, 4, 1972), este un adevărat curs universitar pentru tinerii redactori de editură.

Poezia lui Ion Bănuţă se desparte în două etape distincte: militantismul comunist în care a crezut sincer, făcând şi închisoare pentru asemenea idei (cum au crezut destui dintre primii comunişti români) şi „înţelepciunea" poetului odată cu trecerea anilor şi cu eşecuri mai mici sau mai mari. Dar nici „panoramele" nu sunt lipsite de un anumit militantism care face bine unui om consecvent cu propriile principii, aşa cum demonstrează întreaga istorie a umanităţii, care a avut nenumărate personalităţi nestrămutate în credinţa lor. Ca la orice poet, iubirea rămâne un motiv permanent, ca în acest exemplu: „Ar câmpul şi ceru-l trag la coasă/ numai eu te fac cea mai frumoasă" (*Panoramă de dor*). Trecerea timpului, la fel, este un motiv de poezie: „Mâine nu voi mai fi la Athenée Palace,/ Voi pierde patima din mine şi din pas/ Nu voi mai fi în crengile lungi din văzduh/ Ci doar un fel de aer şi de cer, de duh" (*Panorama tristeţii mele*).

Volume: *Cetatea tăcerii,* Timişoara, 1946, debut; *Izvoare*, 1956; *La hotarul dintre lumi*, 1960; *Am rechemat iubirea*, 1962; *Scrisoare către anul 2000,* 1963; *Versuri*, 1963, prefaţă: G. Călinescu (Premiul „M. Eminescu" al Academiei Române); *Lacrima diavolului*, 1965; *Panorama efemeridelor*, 1967; *Panorama*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

templului meu, 1968; *Panorama sărutului,* 1969; *Panorama focului albastru,* 1972; *Panorama iubirii zugravului,* 1974; *După flori,* 1975; *Panorama duhului meu,* 1976; *Panoramă-n dor de domnişoara Pogany,* 1977; *Panorama-n sălcii plângătoare,* 1981. (Toate panoramele au supratitlul *Olimpul diavolului*).

Traducere: Pablo Neruda, *Gloria şi moartea lui Joaquinn Murieta.*

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, *Panorama deceniului literar românesc, 1940-1950*, 1968, p. 196; Marian Popa, *Bănuţă, Ion*, *Dicţionar de literatură*..., 1977, p. 74; Rodica Florea, *Ion Bănuţă*, *Literatura română contemporană*, I, Poezia, 1980, p. 222; Mircea Berceanu, *Bănuţă, Ion*, *Dicţionarul scriitorilor..., lit. A-C*, p. 240; Liliana Botez, *Bănuţă, Ion*, *Dicţionarul general..., literele A-B*, p. 448; Marian Popa, *Istoria literaturii..., vol. II*, p. 465.

În Argeş *(selectiv)*: Ernest Verzea, *Lirismul social în poezia lui Ion Bănuţă,* Ag., 2, 1967; Emil Vasilescu, *Poezia lui Ion Bănuţă,* Ag., 11, 1971; Titus Vâjeu, *Ion Bănuţă*, *Panorama iubirii zugravului*, Ag., 2, 1975; Sergiu I. Nicolaescu, *Ion Bănuţă*, *Panorama duhului meu,* Ag., 3, 1976; Sultana Craia, *Poezia lui Ion Bănuţă,* Ag., 2, 1981; D. Anghel, *Ion Bănuţă*, *Sub influenţa poeziei populare,* Ag., 11, 1984; Dan Rotaru, *Un poet de Argeş,* Ag., 1, 1987.

*

„*Imnurile diavoleşti* [ale lui Ion Bănuţă] oscilează între tonalitatea elegiacă şi accentul ludic”.

Sultana CRAIA

MI-E DOR DE EA

Mi-e dor de ea ca nimănui,
Ca unui vechi nomad de drumul lui
Port răni adânci în ochi şi-n trup,
Veşmintele de-argint le rup.

Aştept trecutele iubiri,
Conturul braţelor subţiri
Şi părul amintind de ploi,
Şi vechea urmă din noroi.
Dar urma ei s-a şters demult,
De cine azi să prea-ascult?
De vântul ce-mi închide uşi
De greieri sau de cărăbuşi?

Mi-e dor de ea ca nimănui,
Ca unui vechi nomad de drumul lui
Port răni adânci în ochi şi-n trup,
Veşmintele de-argint le rup.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

BĂRBULESCU, Simion, 17. 04. 1925, Bârlogu, Argeş - 18. 12. 2008, Buşteni, Prahova. *Critic literar, eseist*. După Liceul „I. C. Brătianu" din Piteşti, licenţă în litere şi filosofie, Universitatea - Bucureşti (1948); doctorat (1974). Profesor la Buşteni, judeţul Prahova.

Debut cu proză poematică (1946). Colaborări cu cronici, studii şi articole în reviste cultural-literare, inclusiv la *Argeş* (de ex.: *Un nostalgic: Simion Stolnicu*, *Argeş*, 10, 1986, Biblioteca „Ion Pillat").

Textele lui Simion Bărbulescu probează o îndemânare a exprimării, o percepţie corectă a simbolisticii literare, precum şi o documentare minuţioasă. În acest fel, cronicile şi eseurile sale au devenit repere în peisajul literar contemporan.

Volume: *Comentarii critice*, 1969; *Viaţa ca un roman trăit, Eseu despre poezia lui Demostene Botez*, 1983; *Profiluri lirice contemporane*, 1987. S-a îngrijit de apariţia ediţiei Simion Stolnicu, *Şerpuiri între lut şi torţele de aur,* 1973, cuvânt înainte de Vladimir Streinu; *Printre scriitori şi artişti*, 1988; *Marea iubire*, 1997, Piteşti (memorii); *De la Eminescu la Cioran*, 1995, Piteşti (eseuri).

Referinţe *(selectiv)*: Mircea Anghelescu, *Dicţionar cronologic*. *Literatura română*, 1979; Petruș Costea, *Bărbulescu, Simion*, *Dicționar general*..., lit. A-B, p. 453; Marian Popa, *Istoria literaturii*..., I, p. 1033.

*

„Convins de valoarea scriitorului analizat, Bărbulescu intenționează o «lucrare de restaurare»".

Petruș COSTEA

*

* *

BÂRSILĂ, Mircea, 19. 10. 1952, Cârceni-Vlăgiuleşti, Gorj. *Poet, eseist*. Fiul lui Aurel Bârsilă şi al Elenei. Şcoala generală, în comuna natală, liceul la Grădinari şi Caransebeş (1971), Facultatea de Filologie - Universitatea din Timişoara (1978). Membru al cenaclurilor literare din zonă, precum şi al cenaclului „Pavel Dan" al Universităţii. Profesor în judeţul Călăraşi (1983-1984), metodist la CICPMAM Călăraşi, şef al Inspectoratului Interjudeţean Argeş - Vâlcea - Olt al Uniunii Compozitorilor (1985-1991), redactor la revista *Calende* (1993), secretar literar la Teatrul „Al. Davila", carieră didactică la Universitatea din Piteşti - Facultatea de Litere, până la gradul de profesor universitar; doctor al Universităţii din Timişoara cu teza *Dimensiunea ludică a*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

poeziei lui Nichita Stănescu (2001). Colaborări la *Argeş* (*Poesis*, *Argeş*, 5, 1987), *Amfiteatru*, *Calende*, *România literară* etc. Debut editorial: *Obrazul celălalt al lunii,* 1982. Premii: Premiul pentru poezie al revistei *Argeş* pentru placheta *Argint galben*, 1989, Premiul Asociaţiei Bucureşti a USR, 2000, Premiul Filialei Piteşti a USR.

Considerat de unii istorici literari unul dintre, dacă nu chiar cel mai important poet contemporan, Mircea Bârsilă revigorează cu mijloace noi miturile şi motivele rurale, într-o frenezie atât nostalgică, dar şi recuperatoare şi salvatoare a unei civilizaţii aflate de prea multă vreme sub semnul dispreţului şi al dispariţiei. Cu o cultură poetică întinsă, poetul nu devine neosămănătorist, la modă când el debuta, ci reînvie un univers de care nu neapărat se simte atras, dar îl disecă precum omul de ştiinţă care reface scheletul de multă vreme dispărut, după o bucată de os. Schelete sunt bărbaţii şi femeile (*Femei ca nişte cruci*), hainele de când erau vii sunt folosite la altceva, sicriul „pare un animal jupuit". Imaginile se diversifică în volumele ulterioare, prietenilor li se vorbeşte despre „virtuţile morţii", plânsul („hohote de plâns") este un mijloc cathartic de a atrage realul, iubirea este imaculată, iar animalele cu funcţii heraldice participă la un „spectacol bizar". Într-un volum recent, tristeţea este cotidiană şi împânzeşte întreaga suflare. *Thalassa*, poem amplu (reluat dintr-un volum anterior), obiect lichid, are o suferinţă eternă, ca şi poetul ajuns la 50 de ani (*nel mezzo del camino*), obsedat de jumătăţile de destin („O marţi, era douăsprezece fix"), dar mai ales când „Se preschimbă vara vieţii mele în toamnă". Mitologia şi imagistica rurală au dispărut, poetul a rămas în sinea lui, iar întâmplările nu vor fi deosebite, cu atât mai mult cu cât „Va fi la fel ca în această viaţă". Speranţă, din păcate, „iluzorie"!

Atât teza de doctorat, cât şi eseurile demonstrează intuiţii surprinzătoare pentru fenomenul poetic contemporan, iar analizele din textele mai ample (*Fecioara divină şi cerbul* şi *Dimensiunea ludică a poeziei lui Nichita Stănescu*), aplicate şi profunde, îmbină cercetarea cu judecata raţională, peste care „presară", cu măsură, un comparatism de bună calitate.

Volume: *Obrazul celălalt al lunii,* 1982; *Argint galben,* 1988; *Scutul lui Perseu,* Piteşti, 1993; *Fecioara divină şi cerbul,* Piteşti, 1999; *O linie aproape neagră - Une ligne presque noire,* 2000; *Acordeonul soarelui,* Piteşti, 2001; *Dimensiunea ludică a poeziei lui Nichita Stănescu,* Piteşti, 2001; *Lecturi,* Piteşti, 2003; *Anotimpurile unui cătun,* Piteşti, 2003; *Introducere în poetica lui Nichita Stănescu*, 2006; *Monede cu chipul meu,* Piteşti, 2009; *Vârsta de fier în viziunea lui Al. Philippide*, 2011.

Referinţe *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, *Viaţa la ţară,* Rom. lit. 30, 1982; Gheorghe Grigorescu, *Evocarea vitalităţii,* Rom. lit., 21, 1989; Ion Bogdan Lefter, *Scriitori români din anii '80-'90, I,* Piteşti, Editura Paralela 45, 2000, p. 95; Alex Ştefănescu, *Istoria literaturii 1941-2000*, 2005; Constantin Hârlav, *Bârsilă, Mircea*, *Dicţionarul general..., lit. A-B.*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeș *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Scutul sau oglinda poetică,* Calende, 3, 1994; Nicolae Coande, *Anotimpurile lui Mircea Bârsilă*, Calende, 1-2, 2007; Lazăr Popescu, *Mircea Bârsilă, Comunicare cu gutuiul,* Ag., 7, 2010; Gheorghe Mocuţa, *Mircea Bârsilă, Purtătorul ordinii universale,* Ag., 12, 2010.

*

„Mircea Bârsilă, considerat cu o uşoară neîncredere parcă, de criticul Alex Ştefănescu, drept „cel mai mare poet român de azi", este geograful „naiv şi sentimental" al satului românesc, acel loc iradiant de unde ne tragem cu toţii energiile, chiar dacă uneori doar spre a le pierde „la oraş".

Nicolae COANDE

*

ȚUICĂ FIARTĂ CU ZAHĂR ȘI PIPER

Mocirlă peste tot şi mâzgă

în cuiburile de sub streşini - ale rândunicilor -
se adăpostesc, lipsite de pretenţii şi fără necesarele
acte de proprietate, vrăbiile

asemeni locomotivelor învelite în aburi, prin gări;
dealurile cotropite de ceţuri
miroase peste tot a paie arse
a carne proaspătă de porc sfârâind în tigăi
şi a ţuică fiartă,
cu zahăr şi piper

mai sunt doar câteva zile
şi iarăşi vor veni copiii cu steaua,
în grupuri mici,
din întunericul din noi

o vreme minunată
pentru a sta aplecat peste terfeloage,
în aşteptarea osului
pe care poezia întârzie întotdeauna să-l arunce.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

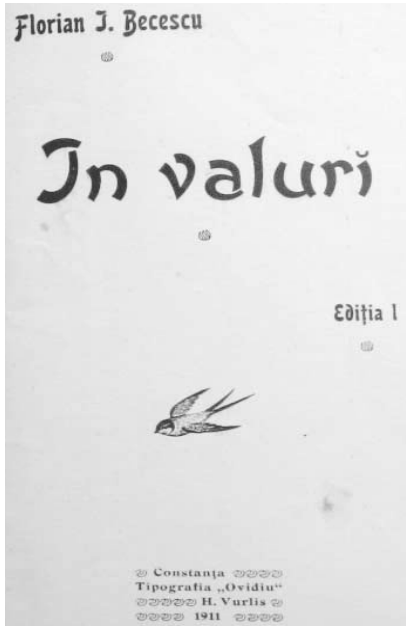

BECESCU, Florian, 25. 03. 1878, Piteşti - 7. 05. 1914, Piteşti. *Poet şi prozator*. Fiul unui preot provenit dintr-o familie vestită. După gimnaziu (1893) se califică telegrafist, meserie rară pe vremea aceea. Între 1903 şi 1904, la Bruxelles, este preşedinte al Societăţii studenţilor români din Belgia. Debut cu versuri şi proză într-un ziar din Turnu Severin (1896). Sub numeroase pseudonime, colaborează la ziare şi reviste ale vremii din ţară, din Piteşti, Constanţa şi Craiova.

Volume: *Vise şi lacrimi,* Craiova, 1901; *Spre ziuă,* Constanţa, 1906; *Domnişoara Sécesion,* Constanţa, 1908; *Poveste grozavă,* Constanţa, 1909; *În valuri,* Constanţa, 1911.

Referinţe *(selectiv)*: Ilarie Chendi, *Scrieri*, II, 1989; Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea"*, 1940, p. 91; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii româneşti,* p. 25; Victor Durnea, *Becescu, Florian*, *Dicţionarul general...*, lit. A-B, p. 467.

*

„Înzestrat cu o abilitate rară, chiar cu talent, Becescu nu are forță de creație, nici cultură suficientă și, ca urmare, e predispus la imitație".

Victor DURNEA

*

* *

BELDIE, Constantin, 18. 09. 1887, Stroeşti, Argeş - 11. 06. 1954, Bucureşti. *Memorialist*. Fiul lui Dumitru Georgescu Beldie, născut la Stroeşti, şi al Mariei din Şercaia-Făgăraş, plecaţi în Bucureşti unde au avut diverse ocupaţii. După clasele gimnaziale, Liceul „Sf. Sava", Facultatea de Litere, Universitatea - Bucureşti, a profesat la diferite şcoli din Bucureşti şi din împrejurimi (1913-1947), în paralel fiind secretar de redacţie la *Noua revistă română* (1908-1916), editată de filosoful Constantin Rădulescu-Motru; redactor responsabil la *Ideea europeană* (1918-1930) a aceluiaşi director, la Societatea *Reforma socială* (1919-1924), director de tipografie etc. Ca „făcător de publicaţii", Beldie a cunoscut şi a avut prieteni numeroase personalităţi ale culturii şi literaturii interbelice, pe care i-a „încondeiat" în memoriile sale. Deşi scrise la începutul anilor '50, autorul nu a putut să le editeze şi, abia în anul 1982, profesorul

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Nicolae Leonăchescu a început publicarea lor (*Argeş*, 8, 1982) cu evocarea *Acasă la Arghezi*. Cuvântul introductiv al primului editor lămureşte cel puţin o parte din enigmele textului apărut integral în anul 2000. Nu puţine sunt paginile care reînvie anii copilăriei la Stroeşti, când, împreună cu bunicul său, făcea drumuri dese cu carul cu boi la Piteşti. Despre aceste pagini, Şerban Cioculescu spunea că sunt scrise de „un excepţional memorialist" (*Argeş*, 7, 1982). Dar memorabile rămân amintirile despre Nae Ionescu pe care l-a cunoscut foarte bine, urmărindu-i atât ascensiunea, cât şi căderea. Lucid, dar şi cunoscător al sufletului uman, Beldie nu ezită să „încondeieze" numeroasele defecte ale unei personalităţi, altfel complexe, care şi-a asigurat gloria mai ales prin elevii săi. Efortul remarcabil al editorului Dan Zamfirescu, în demonstrarea subiectivităţii lui Constantin Beldie, se încheie, după opinia noastră, în favoarea memorialistului.

Volume: *Glosa spiritului cărturăresc,* 1918; *Ce vrem,* 1919; *Lume şi întâmplări dintr-o jumătate de veac,* 1996; *Caleidoscopul unei jumătăţi de veac în Bucureşti (1900-1950),* prefaţă de Nicolae Leonăchescu, 2000.

Referinţe *(selectiv)*: Şerban Cioculescu, *Amintiri,* 1975, p. 278; Iordan Datcu, *Memoriile lui Constantin Beldie, ALA*, 537, 2000; Iordan Datcu, *Beldie, Constantin, Dicţionarul general...,* lit. A-B, p. 474; Marian Popa, *Istoria literaturii...*, p. 650.

În Argeş *(selectiv)*: Şerban Cioculescu, *Un excepţional memorialist,* Ag., 7, 1982; Constantin Beldie, *Acasă la Arghezi, Argeş*, 8, 1982; cuvânt introductiv Nicolae Leonăchescu; Iordan Datcu, *Un memorialist: Constantin Beldie*, Ag., 9, 1987.

*

* *

BIOLAN, Toma, 1. 09. 1941, Cobia, Dâmboviţa - 18. 06. 2004, Piteşti. *Poet, prozator, dramaturg*. Fiul lui Ion Biolan şi al Anei. Şcoala elementară, în comuna natală, Liceul „N. Bălcescu", Târgovişte (1959), Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1964). Profesor, redactor la revista *Argeş* (1967-1971), metodist la Casa Creaţiei Populare Argeş, secretar literar, Teatrul „Al. Davila" - Piteşti (1971-2004). Debut în *Argeş*, 7, 1967. Colaborări: *Ateneu, Ramuri, Săgetătorul* - Piteşti.

Toma Biolan a „beneficiat", ca redactor la *Argeş*, de iniţiativa redactorului-şef, poetul Gheorghe Tomozei, care a lansat Biblioteca „Argeş" (*Literatorul*), o „carte" de 16 pagini la care au debutat mai mulţi tineri scriitori din zonă. Acel *Templu grec* creiona un solar, echilibrat şi sobru - dimensiune neconfirmată în plachetele ulterioare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

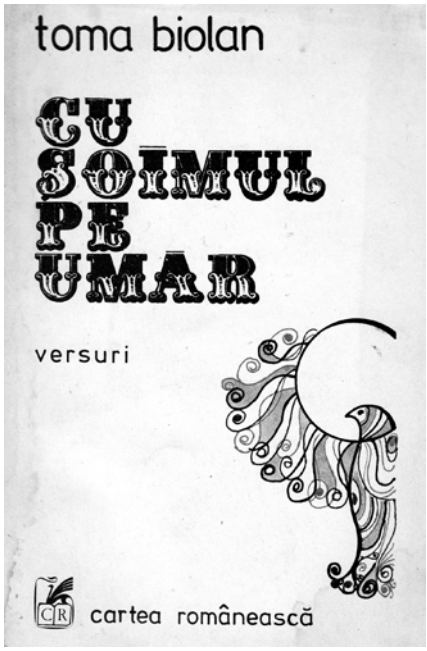

Fără să se grăbească, Toma Biolan se va dovedi un introvertit care încearcă să-şi „vindece" obsesiile prin creaţie. „Apolinicul" intuit este străbătut de lungi stări de angoasă în care scurgerea timpului, căutarea arhetipurilor, veşnicia, melancolia etc. sunt o parte a unei poezii tensionate, metaforizate, redescoperite de cititor de la o carte la alta. Cu o suferinţă permanentă, purtată cu o demnitate relevabilă, Toma Biolan şi-a presimţit sfârşitul ca în această strofă: „În această clipă întunecată/ sufletul meu îşi pierde petalele/ sub vântul de gheaţă-/ iubito, roagă-te pentru mine".

Volume: Poezie: *Templu grec* (Biblioteca „Argeş", 3, 1970); *Pasărea paradisului,* 1979 (Premiul revistei *Argeş*); *Nuferi în somn,* 1983; *Cu şoimul pe umăr,* 1988; *Izvoare-n cer şi pe pământ,* Piteşti, 2001. Literatură pentru copii: *Pană de aur,* teatru, Piteşti, 1973; *Două gloanţe şi-o căciulă,* 1977; *Un dar pentru imperiu,* 1978; *Roman năzdrăvan,* 1979; *Ţăranul la preţ,* 1982; *Micul dorobanţ,* 1987; *Cartea care zâmbeşte,* 1987; *Şi păsările învaţă să cânte,* 1991; *Reţetă pentru greţuri* - schiţe satirice, 1992; *Una pe faţă, una pe dos,* 1998; *Te iubesc (dar nu) pe gratis,* 2000; *Seducător, Tănase,* 2000 (evocări). Mai multe piese pentru copii au fost prezentate la Piteşti, Cluj, Arad, Timişoara, Botoşani (*Cei trei purceluşi,* 1985; *Semnul egalităţii,* 1988; *Pe cuvânt de crocodil,* 1988; *Nu vă ţineţi de drăcii,* 1991; *Muc îşi caută norocul,* 1993; *Poveşti cu lustru,* 1994).

Referinţe: *(selectiv)*: Geo Dumitrescu, *Poşta redacţiei. Toma Biolan*, în *Contemporanul*, 50, 1967; Laurenţiu Ulici, *Stadii*, *Rom. lit.*, 4, 1979; Val. Condurache, *Toma Biolan*, *Convorbiri literare*, 9, 1988; Nicolae Mecu, *Biolan, Toma*, *Dicţionarul general..., literele A-B*, 2004, p. 529.

În Argeş *(selectiv)*: Mihail Diaconescu, *Toma Biolan (Profil)*, *Argeş*, 11, 1967, Sergiu I. Nicolaescu, *Toma Biolan*, *Pasărea paradisului,* Ag., 2, 1979; Petru Mihai Gorcea, *Poezie*, Ag., 4, 1979; Petru Mihai Gorcea, *Nuferi în somn*, *Argeş*, 3, 1984; Sergiu I. Nicolaescu, *Nostalgia purităţii,* Ag., 2, 1989; Tudor Cristea, *Treptele timpului*, Litere, Târgovişte-Găeşti, 7, 2001; Vasile Ghiţescu, *Plecare timpurie dintre noi*, Ag., 7, 2010.

*

„Dominanţa universului său [poetic] rămâne aspiraţia filială şi astrală, ascensional purificatoare, poemul însuşi fiind înţeles ca o stare de melancolie a inocenţei".

Nicolae MECU

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

CU DEGETELE

Cu degetele mânii drepte,
cu degetele mâinii stângi,
ca orbii te-am citit azi-noapte
în vise rotitoare şi adânci.

Păcatul tău că nici nu mai clipeşti,
că-mi spui poveşti demult trecute
şi ceaiul se răceşte-n ceşti
şi parcă-i e ruşine să te-asculte
Ca-n dulcele stil clasic te consumi
când dulce-amarul său ne mai răsfaţă -
în cea mai tăinuită dintre lumi
statui de ceară puse faţă-n faţă.

*
* *

BODISCO, Antoaneta, 17. 01. 1916, Piteşti - ? *Prozatoare, poetă, traducătoare*. Fiica lui Marin Iordache şi a Floricăi, nepoata lui Vladimir Streinu. Licenţiată în latină şi greacă a Universităţii - Bucureşti (1939), funcţionară la ministere (1940-1943), la Institutul Român din Madrid. În 1946 se căsătoreşte cu Bodisco - diplomat lituanian. Stabilită la München (1962), crainică la radio şi secretară la *Europa Liberă*. După debutul în roman, în spaniolă, publică versuri în revistele exilului (*Carte de dor*, *Limite* - ambele, Paris, *Revista scriitorilor români*, München). Prezentă în *Antologia poeţilor români din exil*, Buenos Aires, 1950, alături de Ştefan Baciu, Aron Cotruş, Al. Gregorian etc.; în *Poezia românească nouă*, Salamanca, 1956, alături de Al. Busuioceanu, Virgil Ierunca, Horia Stamatu etc. Într-un *Triptic*, poeta are nostalgii feminine de iubire, dar şi semne ale sfârşitului: „Stins, pe coclauri, un ţipăt de ciută/ Săgetată otrava picură în sânge/ Ceas de urgie întunecă zorii/ Bezna sporeşte uimirea din pleoapă/ trupul se duce în mâlul din ălbii". De altfel, şi poeta simte că dificultăţile exilatului sunt mari şi încearcă să se convingă pe sine că Occidentul corespunde visurilor sale. Concluzia este semnificativă: „Este curios cât de nerăbdător devine românul printre străini, în vreme ce la el îndură de generaţii. Rari sunt românii înstrăinaţi ori numai occidentalizaţi. Şi atunci devin nesemnificativi".

Volume: *Un puerto en el Mar Negro*, Madrid, 1949; *La apus de cuvânt*, Roma, 1970.

Referinţe: Mircea Zaciu, *Bodisco, Antoaneta*, *Dicţionarul scriitorilor...*, 1995, p. 301; Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului*, 2003; Stancu Ilin, *Bodisco, Antoaneta*, *Dicţionarul general...*, lit. A-B, 2004, p. 568.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

BOGDAN-PITEŞTI, Alexandru, 13. 07. 1871, Piteşti - 10. 03. 1922, Bucureşti. *Publicist, poet*. Tatăl - refugiat, aromân, stabilit la Piteşti unde ajunge primar în anii 1871-1872. Mama, Domnica, din familia boierească Balotă. Alexandru începe şcoala la Piteşti, continuată la Geneva şi la Montpellier. Boem din fire, frecventează cursuri de medicină, litere şi drept, fără a termina vreunul. În schimb, scrie poezii şi nuvele în limba franceză, publicate în reviste simboliste franţuzeşti. Întors în ţară, candidează pentru Parlament (1900), înfiinţează revista de artă *Ileana* (1901-1902), organizează o tabără de creaţie la moşia de la Vlaici. Aici invită viitori mari pictori printre care Ştefan Luchian, Th. Pallady, Camil Ressu etc. Volumul de versuri *Sensations intimes*, pregătit pentru tipar, nu a mai apărut. După un scandal cu bancherul Mauriciu Blank, cariera politică fiind compromisă, Bogdan-Piteşti editează ziarul *Seara* (1913-1914), suspectat de finanţare din partea Puterilor Centrale. Mai multe colaborări ale lui Tudor Arghezi (celebru este portretul lui Popa Iapă). De altfel, Arghezi îşi va reaminti de Bogdan-Piteşti într-un *Bilet de papagal* din *Argeş*, 4, 1966. Înainte de a prelua un fragment din „biletul" *Camil Ressu*, precizăm că mâna cenzurii s-a văzut şi atunci şi se vede şi azi foarte bine: marele poet nu aminteşte niciodată numele celui care a fost Mecena pentru marii pictori de la începutul veacului al XX-lea. Aviz, mai ales, tinerilor scriitori care cred că toate libertăţile li se cuvin şi nu trebuie să lupte pentru ele! Tudor Arghezi scria: „[Camil Ressu] a lucrat veri întregi şi ani întregi cu şevaletul sprijinit între ţărani, la Vlaici (proprietatea lui Al. Bogdan-Piteşti, n.n.), locul lui de selecţiune... El [Ressu] lucra adeseori în atelierul din strada Brezoianu, *Ileana*, al cărui amfitrion [Bogdan-Piteşti, n.n.], tot argeşean, pe vremea aceea foarte bogat, punea la îndemâna pictorilor tuburile de pastel preferate de meşterul florilor suave, Luchian, şasiurile, culorile în ulei şi pensulele importate din Rotterdam. *Ileana* devenise într-adevăr o academie a picturii". Fără comentarii!

Referinţe *(selectiv)*: Tudor Arghezi, *Scrieri, vol. 29*, 1984, p. 366-367; Petre Oprea, *Colecţionarul Mecena Al. Bogdan-Piteşti,* 1999.

În Argeş *(selectiv)*: Tudor Arghezi, *Camil Ressu*, Ag., 4, 1966; Ion Cruceană, *Momente şi figuri argeşene,* Piteşti, 1980, p. 35-43; Ilie Barangă, *Alexandru Bogdan-Piteşti*, în Buletinul ştiinţific al Facultăţii de Învăţământ Pedagogic, Piteşti, 1981, p. 261-267.

BREZOIANU, Ioan, 1817, Bucureşti - 1883, Bucureşti. *Profesor, om politic, revoluţionar, istoric*. Colegiul „Sf. Sava", studii la Paris. Cadru didactic la Şcoala Naţională din Câmpulung şi la alte şcoli din Muscel (1842-1848). La Câmpulung a organizat biblioteca oraşului, aducând, pe lângă cărţi, aproape toate publicaţiile timpului. Alături de alţi localnici, a organizat mişcările revoluţionare de la 1848 din Muscel. Plecând la Bucureşti, s-a ataşat imediat revoluţionarilor din Capitală, fapt pentru care a avut de suferit o bună perioadă de timp. Lucrând la Biblioteca Naţională, a putut să se documenteze pentru

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

scrierile viitoare, iar ca membru în Comitetul naţional al teatrelor, a sprijinit repertoriul naţional. Colaborator la numeroase ziare şi reviste.

Volume: *Mănăstirile zise închinate şi călugării străini* (1861); *Reformele românilor* (1869); *Vechile instituţiuni ale României* (1882).

Traduceri: Mme de Genlis, *Prinţesa de Clermont*, 1842; *Învăţătorul primar*, 1848.

Referinţe *(selectiv)*: G. Ionnescu-Gion, *Portrete istorice, 1894* (1984), p. 241; Stănuţa Creţu, *Brezoianu, Ioan*, *Dicţionarul literaturii...,* 1979, p. 124.

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 54.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

C

CAFENEAUA LITERARĂ. Revistă apărută la Piteşti (din noiembrie 2003), la iniţiativa unor poeţi şi publicişti, o parte „recidivând" în acţiunea din decembrie 1989 - ianuarie 1990, când tipăriseră publicaţia *Solstiţiu* - un singur număr, finanţat de revista *Argeş*.

La un moment dat, colectivul redacţional, aleatoriu, era format din Magda Grigore (redactor-şef), Virgil Diaconu (redactor-şef adjunct), Mariana Şenilă-Vasiliu, Laura Popa etc. Poetul şi eseistul Virgil Diaconu devine director, în jurul lui regrupându-se alţi scriitori din Piteşti. Jubileul de 100 de numere al publicaţiei (21. 06. 2011) îl organizează tot Virgil Diaconu. În general, textele sunt polemice, contestatare - indiferent că este vorba de poezie sau de artă plastică, reperele rămânând avangardiştii. Sintagme precum: „Cultura vie este contestatară", „Şcoala de poezie trebuie să fie fără ziduri", „Intrăm în noul mileniu fără poezie" etc. O revistă vie, care, din păcate - nu de puţine ori - „apare când iese de sub tipar", vorba clasicului. Publicaţia oferă, de mai multă vreme, premii.

CAIETELE VLADIMIR STREINU. Vladimir Streinu a devenit o obsesie a argeşenilor - şi pe bună dreptate. De aceea, *Caietele Vladimir Streinu*, îngrijite de un harnic editor, Jean Dumitraşcu, au creat o oarecare emulaţie în rândul unor cunoscători. Dintre ei se detaşează prof. Vasile Fălcescu, autor al mai multor volume (*Teiu - cuibul părăsit al lui Vladimir Streinu*, 1998; *Viaţa lui Vladimir Streinu*, 2005, *Vladimir Streinu şi himera poeziei*, 2008). Jean Dumitraşcu a descoperit un fragment de proză, iar Elena Iordache-Streinu şi Ştefan Ion Ghilimescu au colaborat la aceste „Caiete…".

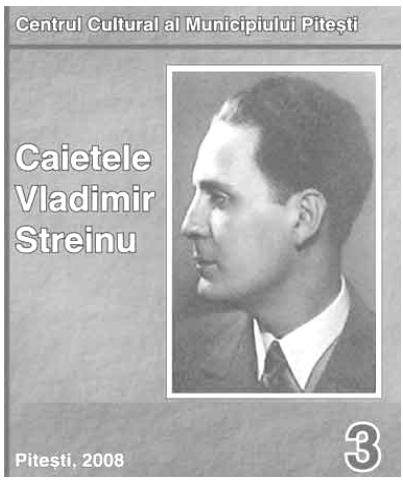

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

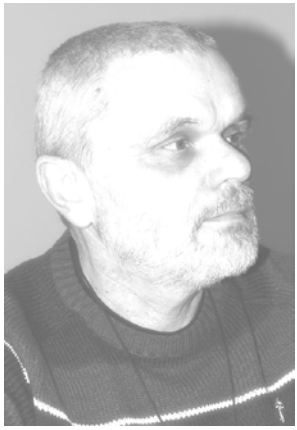

CAZAN, Gabriel, 16. 01. 1958, Câmpulung Muscel. *Prozator, ziarist*. Facultatea TCM, Institutul Politehnic - Bucureşti (1983), Facultatea de Ştiinţe Juridice şi Administrative, specializare Drept, Universitatea „Spiru Haret“ (2006), master Management public (2006). Colaborări la reviste şi ziare din Piteşti.

Volume: *Umbra*, 2008; *3150 rapel în `88*, 2008; *Încă o şansă*, 2009; *Krystall*, 2010; *Sfera de foc*, 2012.

Referinţe *(selectiv)*: Mihail Sachelarie, *Portret, lansarea vol. Sfera de foc*, 20. 06. 2012; Dumitru Aug. Doman, *Gabriel Cazan, Sfera de foc*, Ag., 7, 2012.

„Gabriel Cazan este o personalitate complexă care îmbină noţiunea de raţionalitate cu estetica“.

Mihail SACHELARIE

*

* *

CHIRTOACĂ, Maria, 20. 03. 1956, Câmpulung Muscel. *Poetă*. După absolvirea ciclului elementar, frecventează Liceul Nr. 2, Câmpulung, 1974, Facultatea de Limbi Străine, Universitatea din Bucureşti (1978). Profesoară la Câmpulung Muscel. După debutul în revista *Argeş* (3, 1978), colaborează la aceeaşi revistă şi în volumul colectiv *Atelier de creaţie* (1980).

Încă de la debut, poezia Mariei Chirtoacă s-a remarcat printr-o anumită suavitate a rostirii, fără să facă uz de o pletoră de metafore, ci regăsindu-şi inspiraţia, fie în poezia clasică românească, fie în propriul ei talent sau în peisajul Câmpulungului. Colaborări la numeroase publicaţii, printre care şi „Argeş“. A obţinut mai multe premii la festivaluri şi concursuri poetice.

Volume: *Afară din contur*, 1996; *Carte de bucate cu reţete fermecate*, Ed. Zodia Fecioarei, 1997; *Pasărea Phoenix*, 1999; *Din floare în floare*, 2008; *Iubiţi poezia!*, 2007; *Miraje*, reportaje în versuri, 2011; *Creionări sentimentale*, 2011; *101 poeme*, 2012. Cărţi pentru copii: *O ciupercă, două ciuperci*, 1985; *Daruri*, 1988; *Musafirii de la miezul nopţii*, 2011; *Carusel de poezii cu-ntâmplări de zi cu zi*, 2008; *Proverbe cu haz şi fără necaz*, 2008; *Carte cu lipici pentru vârste mari şi mici*, 2010; *Creionări sentimentale*, 2011.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe: Despre creaţia Mariei Chirtoacă au scris: Mircea Micu, Passionaria Stoicescu, S. I. Nicolaescu, Gheorghe Bănică etc.

„Creionări sentimentale… reprezintă… un elogiu adus literaturii române“.

Gheorghe BĂNICĂ

*

SĂRACII

Săracii sunt închişi în viaţa lor
Şi trec pe lângă crini şi maci de foc
Să le mângâie tălpile uşor
Să-şi uite blestematul nenoroc.

Ei se supun destinului, lăsând
Şi alb şi roşu să-i atingă-n drum
Şi se tot duc spre moşi-strămoşi pe rând
La locul lor de umbre şi de fum…

*
* *

CHIRVASIU, Ciprian, 25.01.1954, Câmpulung. Licenţiat al Facultăţii de Filologie, Baia Mare. *Jurnalist* la Câmpulung şi Bucureşti.
Volume: *Profesorul de limbi moarte*, 1996; *Unirea în duh*, 2011.

PARALELĂ

Nu-s două nopţi asemenea-ntr-o casă,
Pe visul lui adoarme fiecare,
O rază cade-n pernă somnoroasă,
O pernă pleacă-n Lună la plimbare.
Doar două trupuri undeva-n planetă
Rămân un trup alături paralele
Ca două leşuri singure şi grele…
Acoperite cu-n cearşaf de cretă…

*
* *

CLONŢEA, Procopie, 21. 12. 1946, Sibiu. *Istoric literar, eseist, traducător*. După şapte clase elementare absolvite la Făgăraş, a urmat Liceul Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza (1964), Facultatea de Filologie, secţia limba engleză, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iaşi (1970). Profesor la Liceul „Nicolae

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bălcescu", Râmnicu Vâlcea (1970-1974), asistent, lector, conferenţiar, profesor (1974-2010), Institutul de Învăţământ Superior, Universitatea din Piteşti. Doctorat cu teza „Henry Filding`s Art of Comic Writing", Universitatea Babeş-Bollyai, Cluj-Napoca (1999), conducători ştiinţifici: Andrei Bantaş şi Virgil Stanciu.

A elaborat şi tipărit mai multe volume de autor sau în colaborare, despre literaturile engleză şi americană. Cei care au scris despre cărţile sale au remarcat rigoarea cercetărilor, bibliografia bogată, ca şi exprimarea concisă şi adecvată.

Volume: *Manual de literatură engleză şi americană*, 1993; *Annotated English Literature. Romanticism, Wordsworth, Coleridge, Byron, Shelley, Keats*, Piteşti, 1995; *Annotated English Literature, Eighteenth Century Prose*, Piteşti, 1996; *Annotated English Literature - Neoclassical, Sentimentalist and Pre-Romantic Poetry*, Piteşti, 2000; *English for General Science*, Piteşti, 2000; *Henry Fielding`s Art of Comic Writing*, Piteşti, 2001; *A Handbook of English Teaching Methodology*, Piteşti, 2001; *English for Economics*, Piteşti, 2001.

*

* *

CONIŢA, Lena (Elena Predescu), 19. 07. 1949, Titu, Dâmboviţa. *Poetă*. În anul 1953, părinţii se stabilesc la Ştefăneşti, Argeş, unde fiica frecventează clasele I-VIII; urmează Liceul „Zinca Golescu" - Piteşti (1967). Debutează în revista şcolară *Sânziana*. Colaborări la presa locală şi naţională. Debut editorial cu placheta *Uşă de biserică*, Editura Junimea, Iaşi, 2005 (premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Piteşti).

Poezia Conţei Lena, lipsită de inhibiţii, frustă şi „neruşinată", a produs o anumită fervoare în rândul cititorilor şi criticilor, fiind „altceva" faţă de ceea ce se publică azi în reviste şi volume. Scrie poeta: „Cartea singură se scrie/ Printre scânduri de sicrie/ Sub un nume împărat/ Dintr-un timp împrumutat/ Molia fără de picioare/ Punea oul într-o floare/ Naftalinei de la sân/ Dafinul e-al meu stăpân/ Mă iubeşte într-un avort/ fluturele cap-de-mort/ Vinul lingurei de-argint/ pâinea pentru adormit/ şi chiar liniştea mă cere/ nu e vaier. Nici durere/ numai trecere în miere/ numai carne de muiere".

Volume: *Uşă de biserică*, Iaşi, Junimea, 2005; *Kenzo, floare cheală*, Piteşti, Tiparg, 2007; *Supradoza, poeme de uscat zilele*, Piteşti, Tiparg, 2008.

Referinţe: Mircea Bârsilă, *Uşă de biserică*, *Calende*, 2, 2005; Ştefan Ion Ghilimescu, *Poezia va continua să genereze mereu un sens al fiinţării*, Ag., 3/2007; Denisa Popescu, *Interviu cu Conița Lena*, Ag., 9, 2007.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Volumul *Uşă de biserică* al Coniţei Lena este un opuscul care… se citeşte cu plăcere şi o curiozitate mereu treze”.

Ştefan Ion GHILIMESCU

SPECTACOL OMAGIAL

Şi pentru că m-aţi ajutat când eram soră cu sinuciderea
şi foamea-şi hlizea dinţii cu aţa de carne prin ei
şi setea usca sufletul meu
de mă răcoream pe marginea lamei cuţitului
şi pentru că voi uşor precum funigeii m-aţi ajutat
trainic ca puful florii pomului
şi salvator ca funia ştreangului
eu vă acopăr pe toţi cu un spectacol omagial
în care-mi jupoi pielea la vedere
şi v-o-mpart vouă bucată cu bucată
numărată cu banul preţuirii voastre
pentru plata vai de capului nostru.

*
* *

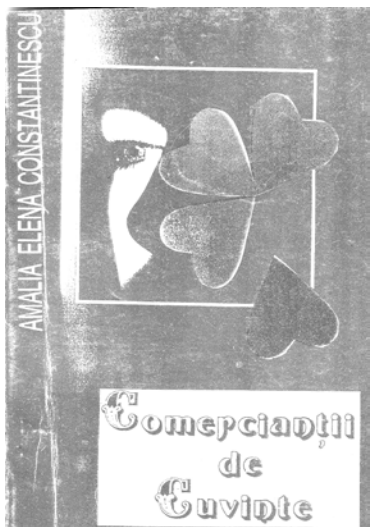

CONSTANTINESCU, Elena Amalia, 25. 07. 1975, Piteşti. Părinţii: Spirea şi Elena Constantinescu, profesori. *Poetă*. Şcoala generală şi liceul, la Piteşti; Facultatea de Litere-Teologie şi Facultatea de Ştiinţe Economice, Juridice şi Administrative, Universitatea din Piteşti. Masterat de istoria şi filosofia religiilor, studii de Integrare Europeană la Institutul „Jean Monet”.

Debut în proză: ziarul *Tineretul liber*, Bucureşti, 1992, şi în poezie în revista *Show-Şoc*, Bucureşti, 1993. Colaborări la ziare şi reviste din Piteşti şi din ţară. Premii la concursuri şi festivaluri locale şi naţionale.

Volume: *Timpul unei flori*, Editura Zodia Fecioarei, Piteşti, 1995; *Comercianţii de cuvinte*, Editura Zodia Fecioarei, Piteşti, 1996; *Durere în paradis*, Paralela 45, Piteşti, 2000; *Clipe şi gânduri*, Tiparg, Piteşti, 2010, *Sayuri*, Iaşi, 2014.

Referinţe: Mihail Diaconescu, *Cuvânt de întâmpinare la placheta „Comercianţii de cuvinte“*, 1996; Marin Ioniță, *Amalia Constantinescu, debut,*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Ag., 4/2002; Dumitru Augustin Doman, *Portrete creionate cu căldură și generozitate*, Ag., 8/2010; Emil Lungeanu, *Flori în bătaia vântului*, Ag., 9, 2014.

*

„Poezia Amaliei Elena Constantinescu instituie o nouă realitate, percepută de noi ca îmbinare aparte de tensiune sentimentală, proiectare în imaginar sau fantastic şi privire lucidă asupra lumii frumoase şi contradictorii în care trăim“.

Mihail DIACONESCU

NINSOAREA UNUI CUVÂNT

Ne mor fluturii în ninsoarea unui cuvânt
Şi arde nefiinţa cu trup târziu de stea,
Ce singuri ne-au rămas copacii pe pământ,
Ce singuri am rămas şi noi, iubirea mea!

*
* *

CONSTANTINESCU-SCHLESAK, Magdalena, 15. 12. 1938, Brăila. *Poetă*. Copilăria, la Găești, tinerețea, la Pitești, unde urmează și școala. Tatăl, jurist, mama, casnică. Facultatea de Filologie, Universitatea din București. Căsătorită cu poetul Dieter Schlesak, stabiliți în R. F. Germania (München, 1970). Colaborări la reviste românești (inclusiv *Argeș*) și la reviste din diaspora: *Limite*, *Ethos*, *Mele*, *Apoziția* etc.

Volume: *Absențe din miazănoapte*, 1970; *Desprinderea din metaforă*, 1974; *Scrisori peste graniță*, München, 1978; *Din greutatea lumii însingurate*, München, 1991; *Nacht Weinen*, München, 1992; *Plânsul de seară*, Pitești, Calende, 1992; *Urmașele lui Novalis*, München, 1999; *Empatia divină*, Timișoara, 2001; *Vina cerului*, München, 2005.

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului…*, p. 192.

*

BASILICA

În straie vechi tu mă acoperi,
ca pe o doamnă Magdalenă,
alunecându-mi ierburile sfinte
în sângele sfios.
Și mă trimiți să odihnesc lumina
cu apele să le oblădui forma
pân`la înghețul unui Dumnezeu
topindu-se în mine.
În țara de foc dac-aș lipsi,
cuvântul și-ar ucide înțelesul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

CORDUN, Miron, pseud. lui Gheorghe Cârstea, 16. 11. 1935, Priseaca, Olt - 10. 12. 1997, Piteşti. *Poet*. Fiul lui Ion Cârstea şi al Floricăi, mici gospodari. Şcoala primară şi gimnazială, în comuna natală. Liceul „Radu Greceanu" - Slatina (1959), Şcoala de activişti culturali - Bucureşti (1961). Metodist la Casa Regională (Judeţeană) Argeş a Creaţiei Populare (1967-1972). Se îngrijeşte de apariţia unor antologii cuprinzând creaţii ale poeţilor şi prozatorilor din regiunea (judeţul) Argeş, primele apariţii în volum ale unor poeţi deveniţi importanţi în anii următori: Ileana Mălăncioiu, Dumitru M. Ion, Nicolae Ioana, Otilia Nicolescu, Elisaveta Niţă (Novac), Ion Popa Argeşanu, George Cârstea Nicolescu (Miron Cordun) etc. Redactor la revista *Argeş* (1972-1974), metodist la Centrul de Librării Argeş şi la Biblioteca Judeţeană Argeş (până în iunie 1997). După 1990, redactor la revistele *Argeş*, *Calende*, *Paralela 45*. Debut în revista *Luceafărul* (1959), prezentat de Geo Dumitrescu şi în culegerile locale pe care le-a redactat şi unde semna George Cristea Nicolescu. Colaborator al revistei *Argeş* încă de la primul număr, cu proză (iunie 1966). După placheta *Edict* (Biblioteca „Argeş") şi volumul *Curtea veche* (1974), personalitatea poetică a lui Miron Cordun era deja fixată, „care nu [mai] evoluează, ci se stabilizează" (Al. Cistelecan, *Argeş*, 6, 1988).

Interpretările ulterioare ale poeziei sale mai mult *încifrează* decât *descifrează* secretele rostirii poetice. Era o modă a acelor decenii când specialiştii (criticii literari), în loc să-l urmeze pe E. Lovinescu, care făcea din creaţia critică o adevărată rânduială de bună-cuviinţă, pe care s-o înţeleagă, la lectură, cel puţin un om cu studii liceale, ei, sub impactul unor lecturi recente din seria de „Studii" a Editurii Univers, comentau opera poeţilor ca şi când ar fi fost Biblia, Iliada, Odiseea şi Shakespeare - toate la un loc. De multe ori s-a întâmplat astfel şi cu poezia lui Miron Cordun care, e adevărat, a citit şi a asimilat nu mult, ci foarte mult, şi numai ce i-a plăcut. Apropierile de George Bacovia (o carte se numeşte *Bacovii*), dar şi de poetul chinez Li Tai Pe etc. sunt, totuşi, exagerări comparatiste. La urma urmelor, poetul nu e nici o pasăre călătoare şi cântătoare sau o albină strângătoare, ci, mai degrabă, o structură de sine stătătoare care a învăţat din sine poezie şi nu de la maeştri ocazionali. Cărţile sale, care pot să nu placă unora (spre exemplu, Laurenţiu Ulici), sunt adânci şi originale, iar poetul este unul dintre puţinii prezenţi în multe alte volume şi avem convingerea că multă vreme se va mai vorbi despre el şi în viitor. Cu fiecare volum, poetul răsuceşte cuvântul într-o „rană" lingvistică deschisă de poezia sa şi din care se scurge sângele cuvintelor părăsite şi regăsite în structuri poetice care îndeplinesc funcţii cathartice. Confirmă cele spuse şi *Urmările*, chiar dacă unii comentatori au sesizat un anume narcisism, poetul

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

devenind „amantul cuvintelor”, iar „amanta” este năzuroasă, căci îi plac prea mult subtilitățile. În acest fel, limbajul devine baroc, amintind de poezia pentru poezie, încoronarea muncii fiecărui poet.

Volume: *Edict*, 1970, premiul revistei „Argeș“; *Curtea veche*, Biblioteca „Literatorul”, 3, 1972; *Poezii*, Biblioteca „Literatorul”, 3, 1973; *Curtea veche*, 1974 - premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor; *Serbări*, 1975; *Duminica pe drumuri*, 1978; *Cartea de dragoste*, 1985; *Urmările*, 1987; *Cronici de memorii* (prefață de Nicolae Oprea), Editura Calende, 1998.

Referințe *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Miron Cordun*, în *Viața românească*, 12, 1975; Laurențiu Ulici, *Prima verba*, vol. II, 1978, p. 70 ș.u.; Laurențiu Ulici, *Literatura română contemporană*, 1995, p. 188 ș.u.; Radu G. Țeposu, *Cordun Miron*, în *Dicționarul general… literele A-C*, 1995, p. 657; Nicolae Oprea, *Timpul lecturii*, Cluj-Napoca, 2002; Nicolae Mecu, *Miron Cordun*, în *Dicționarul general…, lit. C-D*, 2007; Radu G. Țeposu, *Cordun Miron, Dicționarul biografic…, lit. A-L*, 2008, p. 385; Marian Popa, *Miron Cordun*, în *Istoria literaturii…*, 2009, p. 527.

În Argeș *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Miron Cordun - Curtea veche*, Ag., 1/1974; Sergiu I. Nicolaescu, *Serbări*, Ag., 4/1975; Idem, *Cronica*, 44, 1975; Sergiu I. Nicolaescu, *Miron Cordun*, Ag., 2/1979; Nicolae Oprea, *Bucuriile poetului*, Ag., 9/1982; Constantin Hârlav, *Lirism existențial*, Ag., 8/1982; Gheorghe Grigurcu, *Poezia lui Miron Cordun*, Ag., 12/1983; Nicolae Oprea, *Miron Cordun, Urmările*, Ag., 12/1987; Al. Cistelecan, *Miron Cordun*, *Cartea de cazną*, Ag., 6/1988; Nicolae Oprea, *Poetica „disperării de har”*, prefață la *Cronică de memorii*, 1998; Sergiu I. Nicolaescu, *Pentru cei plecați. Miron Cordun*, *Cultura*, Pitești, 1/1998; *Idem*, *Argessis*, Studii și comunicări, Editor, Muzeul Județean Argeș, VIII, 1999; Silvestru Voinescu, *Miron Cordun - creația și cercetarea la ele acasă*, *Cultura*, Pitești, 3-4, 1999; Nicolae Oprea, *Poetica „disperării de har”*, „Calende“, 3-4, 2005; *Idem*, *Integritatea lui Cordun*, Ag., 11/ 2010.

Premii: Premiul literar „Argeș” (placheta Edict), Argeș, 6/1971; Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor pe anul 1974 pentru volumul *Curtea veche*; Premiul revistei *Argeș* (de mai multe ori).

*

„Văzută de către un reputat critic ca o ilustrare a «umilinței», poezia lui Miron Cordun ni se pare, dimpotrivă, a purta pecetea unui formidabil orgoliu”.

Gheorghe GRIGURCU

„[Miron Cordun] a fost unul din primii medievişti şi a încercat să-şi adapteze un spirit şi un stil într-o interpretare idilică a lui Mateiu Caragiale, a scris o poezie naţionalistă (?!, *n.n.*), a servit patriotismul local şi, ca nu mulţi, a exaltat satul primordial…”.

Marian POPA

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Asimilând elemente perene din poezia cultă sau folclorică, Cordun se înscrie pe orbita tradiției, dar insinuează, totodată, ideea unei fisuri în tradiție printr-o nouă ordine poetică instituită cu fermitate”.

Nicolae OPREA

*

CRONICĂ DE MEMORII
XXIX

şi-am zis soarelui, soare
tu nu ești soare din soarele nostru de-acasă
nu ești ca el nu ești ca el

soarele nostru venea pe jos prin salcâmi
spărgea gardul grădinii intra în curte se așeza
de ziuă ne deschidea uşile porțile
ne da afară din sat
care-ncotro care-ncotro

seara
nu-l mai găseam acasă. pleca. ieşea la drum
trecea drumul se mai uita odată-ndărăt
și o lua pe după dealuri la vale
se ducea
se ducea

așa i-am zis soarelui, soare
dacă nici tu nu ești ca soarele nostru de-acasă
dacă nici tu dacă nici tu

*
* *

CRISTEA, Dan, 10. 11. 1942, București. *Critic literar*. Părinții - funcționari. Liceul „Gh. Lazăr”, București, Facultatea de Filologie, Universitatea din București (1965). Redactor la publicațiile pentru străinătate (1968-1969), la *Amfiteatru*, *Argeș* (1970), *Luceafărul* (1974-1985). În 1986 rămâne în S.U.A., în 1991 revine în țară; în 1997 devine director al Editurii Cartea Românească.

Într-un an de zile (1970), Dan Cristea profesionalizează cronica literară de la revista *Argeș*, cronicarul scriind cu vădită aplicație, atât despre lucrări clasice, cât și despre literatura contemporană. Până la el, chiar cronicile scrise de conducătorii publicației erau fie prea „profesorale”, fie bazate pe primele intuiții.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Un echilibru se impunea în judecarea literaturii ca act estetic în care are un rol mai puțin important ideatica intrinsecă a creației decât modalitatea de comunicare - esențială atât pentru evoluția limbajului literar, cât și pentru receptarea de către cititor. Cu bucurie scria cronicarul, încă de la debutul în *Argeș*, despre *Opera lui Mihai Eminescu* de G. Călinescu, sesizând apetența marelui critic pentru „aspirațiunile intelectuale ale poetului" ca semne ale totalității spiritualității românești, recognoscibile în operă.

Textul cronicii următoare este consacrat volumului *Prins* de Petru Popescu, care a avut un impact deosebit în epocă. „Roman al oraşului", *Prins* conține în sine și profunzime, și frivolitate, și autentic, și artificial, panorama urbană căpătând semnificația unor arhetipuri. Romanul este „ancorat în valorile concretului" etc., dar interpretarea nu neglijează inadvertențele autorului în construirea unor personaje care se definesc la un moment dat numai prin notații. O cronică adecvată, care refuză encomiasticul în favoarea echilibrului. Două coloane compacte sunt consacrate cărții lui Mircea Martin *Generație și creație*, carte care a făcut senzație printre literați la apariție. Citând o aserţiune conform căreia cronica literară este pentru critic ce este sonetul pentru poet - demonstrația virtuozității și a meșteșugului - Dan Cristea s-a autodefinit exact, iar culegerile editate în anii următori confirmau și confirmă și azi vocația sa. Din martie 1971, la rubrica „Caligrame" vor semna Florin Manolescu și Dana Dumitriu, apoi Valeriu Cristea devine titular al „Cronicii literare". „Evadarea" lui Dan Cristea în S.U.A. l-a privat pe preopinent de o carieră critică strălucită. În fond, și Nicolae Manolescu sau Eugen Simion puteau „să evadeze" în lumea largă. Dar mai erau ei ceea ce sunt astăzi?

Volume: *Un an de poezie*, 1974; *Arcadia imaginară*, 1977; *Faptul de a scrie*, 1980; *Versiune și subversiune*, 1999.

Referinţe *(selectiv)*: Mircea Iorgulescu, *Scriitori tineri contemporani*, București, 1978, p. 287; Laurențiu Ulici, *Literatura română contemporană*, 1995, p. 525; Mircea Iorgulescu, *Cristea, Dan*, în *Dicționarul scriitorilor…, lit. A-C*, 1995; Tania Radu-Mihai Iovănel, *Cristea, Dan*, în *Dicționarul general…, lit. C-D*, București, 2007.

*

„Apelând la procedeele criticii de identificare, criticul trasează linii ferme de demarcaţie între „scris" şi „trăit", tocmai pentru a descoperi şi sublinia posibila interferenţă".

Laurenţiu ULICI

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

CRONICA. Publicaţie cultural-literară, bilunară, Piteşti, 1. 01. - 15. 07. 1927. De la al doilea număr se va numi *Cronica Argeşului*. Cu un oarecare orgoliu, într-un editorial, semnatarul notează: „În Piteşti, până la apariţia acestei reviste nu a mai existat alta de acest gen“. Sunt publicate versuri de Elena Farago (*Nu mi-am plecat genunchii*) sau preluate din alte reviste şi volume (V. Voiculescu, *Poeme cu îngeri*). Eseurile semnate de Mihai Nanu (*Mijloace noi de cultură şi progres*; *Câteva consideraţii asupra umanitarismului*; *Haos şi tradiţionalism îndărătnic în literatură*; *Aspecte din poezia română modernă* etc.), scrise coerent, propun unele sugestii originale. N. D. Ghimpa îl evocă pe Ion Trivale, iar acelaşi M. Nanu prezintă volumul *Evoluţia poeziei lirice* de E. Lovinescu şi traduce din poezia franceză. Alţi colaboratori: Mihail Antonescu, Mihail Lungianu, G. Protopopescu etc.

Referinţe *(selectiv)*: Ion Hangiu, *Dicţionar al presei literare…*, 1987, p. 116; Ilie Barangă, *Dicţionarul presei argeşene*, 2003, p. 34; Ion Hangiu, *Dicţionarul general… lit. C-D*, 2004, p. 493.

*

* *

CRUCEANU, Mihail, 13. 12. 1887, Iaşi - 07. 07. 1988, Bucureşti. *Poet, prozator şi memorialist*. Tatăl, medic la spitalul rural din comuna Mozăceni, cu domiciliul în Piteşti, unde elevul Cruceanu urmează liceul. După absolvirea Facultăţii de Litere şi Filosofie şi a Facultăţii de Drept, Universitatea din Bucureşti, este profesor şi avocat la Ploieşti, Craiova şi Bucureşti (Facultatea de Limba şi Literatura Română, 1950-1970). Militant socialist din 1919 şi comunist din 1921, conducător al ziarului *Socialismul*, Mihail Cruceanu a rămas consecvent ideilor sale de stânga, concretizate şi în poezie încă de la primul volum (*Spre cetatea zorilor*, 1912), pe care Ion Trivale îl caracteriza ca fiind de o „corectitudine glacială”. Deşi toată viaţa a făcut politică militantă, poezia este intimistă, vag simbolistă dar nu tendenţioasă, aşa cum s-a întâmplat cu creaţia altor poeţi. Pentru el, oraşul, evocat în mai multe poeme, nu este un spaţiu al pierzaniei, ci este creator de valori materiale. Sunt de reţinut şi convorbirile cu numeroşi scriitori ai vremii, publicate în revista *Rampa*, începând din 1912. Interesante sunt şi evocările din *De vorbă cu trecutul* (1978) în care sunt amintiţi profesorii Mihai Mihăileanu, autor al unei broşuri despre libertatea presei, N. I. Apostolescu, unul dintre primii noştri comparatişti, Ioan Băjenaru, fratele tenorului Teodor Băjenaru etc., pete de culoare care înfrumuseţează o instituţie distinsă cum a fost Liceul „I. C. Brătianu“ - Piteşti.

Volume: *Spre cetatea zorilor*, 1912; *Altare nouă*, 1915; *Fericirea celorlalţi*, 1920; *Povestiri pentru tine*, 1924; *Korisadhar, nuvele fantastice*, f.a.; *Rolul revistei „Contemporanul” în ridicarea culturală a României* (în colaborare), 1946; *Laudă vieţii*, 1976; *De vorbă cu trecutul*, 1978; *Poeme*, 1985; *Scrieri în proză*, 1987. Traduceri din literatura franceză.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Ion Trivale, *Mihail Cruceanu, Cronici literare (1916)*, 1971; E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 148; Marian Popa, *Dicţionarul…*, p. 176; Ion Marcoş, *Cruceanu, Mihail*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. A-C*, p. 736; Victor Durnea, *Cruceanu, Mihail*, *Dicţionarul general…, lit. C-O*, p. 501.

În Argeş *(selectiv)*: Ion Cruceană, *Mihail Cruceanu 100*, Ag., 12/1987.

*

„Din întreaga grupare a *Vieţii noi*, Mihail Cruceanu se apropie mai mult de simbolism prin puterea de a crea atmosferă…”.

E. LOVINESCU

*

TOAMNA PE STRADĂ

Trei femei cu fețe galbene și-n zdrențe
Au trecut pustiul străzii într-un pas,
Frigul umed le îndemna cu aspru-i glas,
Vântu-n frunze, cu ciudatele-i cadențe…
Una zise: – Iată toamna a sosit!
– Greu mi-e sufletul, căci ce mai pot s-aștept?
– Tot în toamnă era când m-am îndrăgit.
Și își duse mâna galbenă la piept.

Alta zise: – Toamna mă va-mbolnăvi!
– Unde-s calde, brațele-mi de altădată?
– Greu mi-e trupul. Și cu mâna ei uscată,
Apăsă peste pieptu-i și tuși.

Iar cealaltă, lângă ele se gândi:
– Vine toamna, vine moartea. Și tăcu.
Vântu-n trupurile lor se încălzi.
Frunze-n păr le arunca și le goni,

Iar strada într-un gând se prefăcu.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

CULTURA. Publicaţie bisăptămânală, Piteşti, dec. 1878 - sept. 1882, reluată după 1990. La vremea ei a fost consemnată în „Românul“, „Familia“ etc. Revista cuprindea cronici de spectacole (scrise de Constantin I. Teiuleanu), proză, versuri (un mesaj în versuri se intitulează „La congresul studenţilor universitari - la Piteşti“, 6 septembrie 1881). Este de reţinut numele sus-amintit al lui Constantin I. Teiuleanu, o speranţă intelectuală a oraşului, stinsă prea devreme. Părinţii, îndureraţi, care aveau oi şi o oarecare avere, au făcut o donaţie de pământ în Piteşti şi au supravegheat şi construcţia unei şcoli (azi Colegiul economic „Teiuleanu“).

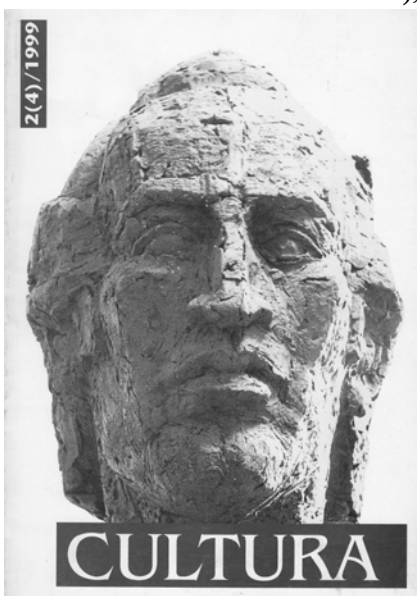

„Cultura“. Pe copertă: Eminescu - bust de Vasile Rizeanu, Şcoala „Mihai Eminescu“ - Piteşti

Reluat în 1991, titlul publicaţiei a fost aşezat pe frontispiciul revistei apărute după 113 ani, editată de Societatea ecologico-umanistă „Omul şi natura“ de pe lângă Muzeul Judeţean Argeş, la iniţiativa prof. univ. dr. Radu Stancu, directorul instituţiei, şi a lui S. I. Nicolaescu. Din colegiu făceau parte şefii instituţiilor culturale judeţene, iar din colectivul de redacţie: S. I. Nicolaescu, Radu Oprea, Filofteia Pally, Constantin Cârstoiu (secretar de redacţie), Augustin Lucici, Elena Rotaru, Mihail Sachelarie. Numerele de început cuprindeau texte culturale, pe teme ecologice sau religioase, informaţii despre autori şi cărţi, interviuri etc. După preluarea revistei de către Inspectoratul Judeţean Argeş de Cultură, numărul de pagini s-a mărit, implicit numărul de colaboratori.

Relaţia natură-cultură, nevoia de monumente, permanenţa teatrului de studio, evenimentele culturale locale (şi naţionale), parcul Brătienilor de la Florica, evocarea unor scriitori locali etc., toate s-au vrut şi o „reparaţie“ faţă de spiritualitatea argeşeană, oarecum ignorată de revistele „Calende“ şi „Paralela 45“, orientate spre un elitism naţional (cum, de altfel, se întâmplă şi azi cu revista „Argeş“). La un moment dat (2004), finanţarea a dispărut, iar „Cultura“ a devenit un buletin de informare de care s-a îngrijit o vreme Constantin Cârstoiu, un distins intelectual şi un „făcător“ de excepţie de reviste şi cărţi.

Referinţe: Ilie Barangă, *Dicţionarul presei argeşene*, 2003; Georgiana Popescu, *Istoricul presei culturale argeşene*, Editura Tiparg, 2011, p. 346.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

D

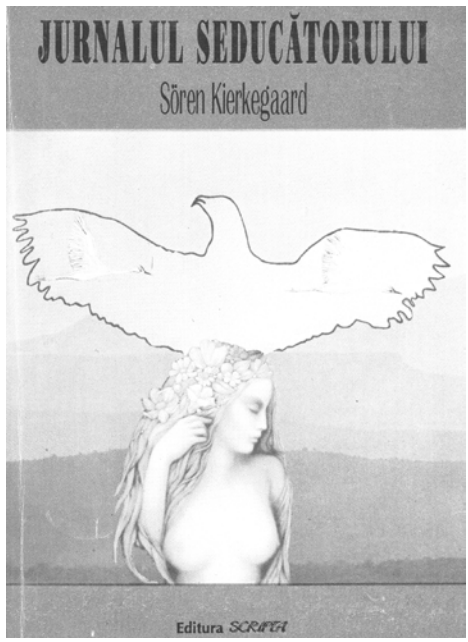

DAN, Elena, 9. 09. 1941, Coşeşti, Argeş. *Eseistă, traducătoare*. Şcoala generală, în comuna natală, Liceul Nr. 2 de Fete („Zinca Golescu") Piteşti, Facultatea de Limba şi Literatura Română (1964), Facultatea de Filosofie, Universitatea - Bucureşti (1969). Scrie proză devreme, dar nu poate publica; se axează pe eseistică literar-filosofică, *poietica* fiind domeniul care a consacrat-o. Numeroase traduceri şi comentarii la opera lui Sören Kirkegaard. Două cercetări sunt dedicate literaturii. Volumul *Daimonion* este o încercare ambiţioasă de aplicare a grilei psihocritice la literatura europeană şi românească (în special memorialistica). Bazându-se pe o analiză a francezului Didier Anzieu, autoarea are temeritatea de a „scotoci" în subconştientul unor scriitori, ordonând şi analizând etapele din care se naşte creaţia. Adevărul este că nici psihocritica sau lingvistica matematică nu fac mai mult decât confirmă sau infirmă valoarea estetică a operei, fără a adăuga prea multe argumente, ci numai nuanţe, uneori nesemnificative. Cercetarea Elenei Dan are calitatea de a include între exemplele europene şi pe cele româneşti, realizând un comparatism sui-generis. Mai concretă este altă cercetare dedicată codului nuvelelor fantastice ale lui Mircea Eliade, care propune o „recitire" din perspectivă psihocritică a unui singur autor.

Volume: *Daimonion*, 1996; *Cunoaşterea absolută*, 2006; *Iisus, Divinul solar*, 2007; *Mircea Eliade. Codul nuvelelor fantastice*, 2008. Traduceri din Crébillon - fiul, Alain Fournier, Fr. Vallejo, Sören Kirkegaard (în colaborare: *Jurnalul seducătorului*, 1992; *Banchetul*, 1997; *Legitimitatea estetică a căsătoriei*, 1998; *Vinovat? Nevinovat?*, 2000).

*

„Autoarea (volumului *Daimonion*) se interesează mai curând de traseul psihologic al operei decât de estetica sau de poetica ei".

Florin MIHĂILESCU

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

DAVILA, Alexandru, 12. 02. 1862, Goleşti, Muscel - 19. 10. 1929, Bucureşti. *Dramaturg, prozator, regizor*. Fiul doctorului Carol Davila şi al Anei (n. Racoviţă-Golescu, familie cu aspiraţii domnitoare incerte). Gimnaziul „V.A. Urechia", Bucureşti (1873-1875), Liceul „St. Louis", Paris (1878-1880), unde va cunoaşte personalităţi ale poeziei şi teatrului francez. Revenit în ţară, funcţionar la Ministerul de Externe (1881-1888), ataşat de legaţie la Roma şi Berna, servicii mărunte la Bucureşti.

Debut cu versuri în *Revista literară* condusă de Al. Macedonski (1885). Mare iubitor de teatru, organizează trupe de amatori, regizează spectacole, este numit director al Teatrului Naţional din Bucureşti (1905-1908; 1912-1914), director al Direcţiei teatrelor, organizator al Companiei dramatice Davila. Împreună cu N. D. Cocea, realizează revista *Rampa*, membru fondator al Societăţii Scriitorilor Români (1909). În urma unui atentat, rămâne paralizat între 1915 şi 1929. Fondator al dramei istorice româneşti. În calitate de director al Teatrului Naţional, franţuzit şi extravagant, declanşează indignarea lui Nicolae Iorga şi a studenţilor săi la 13 martie 1906, fiind admonestat pentru repertoriul ales. Rezistă ca director şi promovează tineri actori care vor deveni stâlpi ai scenei româneşti şi care îl ajută la constituirea companiei sale dramatice.

Considerată o capodoperă, drama *Vlaicu Vodă* se află la temelia teatrului istoric românesc modern, după operele romantice ale lui V. Alecsandri sau B.P. Hasdeu. Într-o adevărată vogă în perioada comunismului naţional, drama lui Davila nu mai trezeşte azi interesul instituţiilor teatrale sau al spectatorilor. De altfel, dintr-o perspectivă globalizantă, în care a început să trăiască secolul al XXI-lea, înfruntările lui Vlaicu-Vodă cu Doamna Clara au devenit lucruri comune. Totodată, nu este sigur că, dacă ar fi învins mama lui Vlaicu, catolică ferventă şi reprezentantă a unei puteri învinse la Posada, catolicismul nu ar fi devenit religie populară şi nu ar fi fost benefic pentru acest spaţiu etno-geografic. În fond, braţul lung al papei de la Roma s-ar fi întins şi în Ţara Românească, contribuind nu numai la apărarea fiinţei naţionale, ci şi la ridicarea economico-culturală generală. De la 1055, când s-a produs Marea Schismă şi până la 1370, când se petrece acţiunea, conştiinţa religioasă nu avusese timp să se coaguleze atât de profund, încât marea de credincioşi care „asculta" textele în limba slavonă nu sesiza diferenţele dintre cele două ramuri ale creştinismului. Ce ar fi fost dacă aceleaşi texte ar fi fost „ascultate" în limba latină? Dar influenţele geopolitice care porneau dinspre Bizanţ - adevărata putere europeană - nu doreau supunerea faţă de Roma, ci, mai degrabă, un statut ambiguu, cum se întâmpla în Transilvania. De altfel, şi în cele două ţări

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

românești, catolicismul a avut instituții puternice, care au străbătut veacurile și sunt active și astăzi. Este o dovadă de înțelepciune într-o coabitare în care rugăciunea este adresată aceluiași Dumnezeu.

Volume: *Le Cotillon*, 1900; *Vlaicu Vodă*, 1902 (1929, 1988, 1992, 1997); *Duda și Mura*, 1917; *Din torsul zilelor*, 3 vol., 1929; *Al. Davila, corespondență inedită*, ediție de Marin Manu Bădescu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1973; *Al. Davila, Jurnal intim* (la Pitești), revista *Manuscriptum*, 204, 1972.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 321; G. Călinescu, *Istoria literaturii…* (1941), 1982, p. 653; Mircea Ghițulescu, *Istoria dramaturgiei române contemporane*, 2000, p. 30; Ion Vartic, *Davila, Alexandru, Dicționarul scriitorilor…*, 1998, p. 37; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, 2008, p. 521.

În Argeș *(selectiv)*: Ionuț Niculescu, *Alexandru Davila inedit*, Ag., 7/1988; Marin Manu Bădescu, *Alexandru Davila inedit*, Ag., 1/1982; Biblioteca „A. Davila", Ag., 2/1987 (125 de ani de la naștere). Marin Manu Bădescu, *Alexandru Davila inedit*, 1996.

*

Pe scena Teatrului „A. Davila": *Vlaicu Vodă*, stagiunile 1957-1958, 1977-1978, 1998-1999.

*

„… nouă, celor de acum, [limba dramei] ne pare artificială…, mustind de neologisme presărate cu câteva cuvinte arhaice, sentențioasă dar, pe alocuri chiar în versuri pline de asperități, de colțuri necioplite și de foarte multă umplutură".

E. LOVINESCU

*

* *

DELEANU, Nicolae, 17. 11. 1903, Valea Nandrii, Argeș - 10. 04. 1970, București. *Prozator*. Fiu de muncitori, el însuși muncitor în tinerețe, desfășoară activitate politică de stânga. În București colaborează la *Adevărul* și *Dimineața* (1944-1948). Editează ziarul *Ultima oră* (1944-1948) la care colaborează masiv și Al. Cerna-Rădulescu. Devenit deputat în Marea Adunare Națională și activist politic, Nicolae Deleanu se înregimentează sistemului, dar, paralel, publică mai multe romane, cel mai semnificativ fiind *Nedeia din Poiana Miresii*, în care prezintă momente din viața minerilor în culori naturaliste, influențate de scrierile lui Zola. Unele descrieri nu sunt lipsite de talent, stârnind la lectură emoții artistice.

Volume: *Poezia muncii*, versuri, 1930; *Istoric al mișcării muncitorești din porturi*, 1934; *Cântecul minerilor*, 1935; *Nedeia din Poiana Miresii* (I-II, 1955-1958, ed. nouă, 1968); *Surghiuniții din Ostrov*, 1956; *Minerița*, 1963; *Primăvara popoarelor*, trilogie, 1964; *Scrieri social-politice*, 1976.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Tudor Teodorescu-Branişte, *Nedeia din Poiana Miresii*, *Contemporanul*, 20/1965; Marian Popa, *Deleanu Nicolae*, *Dicţionar*…, 1977, p. 186; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, vol. I, 2009.

„Informaţia [din *Nedeia din Poiana Miresii*] este minuţioasă, mergând până la exploatarea faptelor inedite; ansamblurile sociale de amploare… se manifestă sub raportul relatării prin structuri narative… cu lungimi epice”.

Marian POPA

*

* *

DIACONESCU, Mihail, 8. 11. 1937, Priboieni, Muscel. *Prozator, eseist, editor*. Fiul lui Aurelian Diaconescu, preot şi învăţător, şi al Aureliei. După clasele primare urmate în satul natal, Şcoala Tehnică de Arhitectură şi Construcţii - Bucureşti, Liceul „Gh. Şincai”, Bucureşti, Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1960), doctor în Filologie al Universităţii „Al. I. Cuza” - Iaşi, cu teza „Gib I. Mihăescu”, monografie (conducător ştiinţific: acad. Constantin Ciopraga). Profesor, muzeograf, redactor la ziarul judeţean din Braşov, cofondator al revistei *Astra* Braşov (1966), fondator al revistei *Argeş*, Piteşti (iunie 1966), cadru didactic la Institutul de 3 ani şi la Universitatea din Piteşti, cercetător la Institutul „G. Călinescu” - Bucureşti, cadru didactic la Universitatea „Spiru Haret” - Bucureşti, Gastdozent la Universitatea Humboldt-Berlin (1972-1975). Doctor Honoris Causa al Universităţii din Oradea (1996) şi Piteşti (2011). Activitate publicistică (cronici literare, eseuri, reportaje, studii etc.) în numeroase reviste din ţară şi din străinătate.

A reînfiinţat revista *Argeş*, pe care a condus-o între 2001 şi 2003. Editorial a debutat cu romanul *Visele au contururi precise* (1963), pe care l-a reeditat de curând şi care, recitit, rezistă probei timpului. Este prezentată o experienţă a unui profesor în mediul rural care, cu bune şi cu rele, încearcă să contribuie la educarea tinerei generaţii. Au urmat mai multe romane istorice (*Culorile sângelui*, 1973; *Adevărul retorului Lucaci*, 1977; *Umbrele nopţii*, 1980; *Marele cântec*, 1982; *Călătoria spre zei*, 1982; *Speranţa*, 1984;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Depărtarea şi timpul, 1986; *Sacrificiul*, 1988) cu personaje exponenţiale sau de al doilea plan care erau „convocate“ să se constituie în fragmente ale unui concept amplu teoretizat de autor - cel de *fenomenologie narativă a spiritului românesc*.

Pendulând între metafizică şi laicitate, personajele romanelor lui Mihail Diaconescu devin teoreticieni ai unor concepte fundamentale despre timp şi istorie, despre duşmani şi prieteni, despre artă şi cultură, iubire şi trădare, adevăr şi minciună, prietenie şi ură etc. De altfel, primele „semne” ale unor asemenea dezbateri complexe se regăsesc încă din romanul de debut care, parcă, anunţă viitoarele preocupări ale romancierului şi teoreticianului. Se poate spune că Mihail Diaconescu a făcut o adevărată obsesie pentru asemenea dezbateri, fiind unul dintre puţinii creatori contemporani care a rămas consecvent cu principiile sale. Antologia de eseuri *Istorie şi valori* (1994), tratatele *Prelegeri de estetica ortodoxiei*, vol. I - *Teologie şi estetică*, vol. II - *Ipostazele artei*, 1996, *Istoria literaturii daco-romane*, 1996, urmată de o antologie de texte (2003), adâncesc conceptul, aducând în dezbatere noi dovezi ale permanenţei româneşti în acest spaţiu de cultură şi civilizaţie. Teoreticianul literar şi-a ordonat textele tot într-o carte-antologie, *Istorie şi valori* (2001). Imensa activitate literar-teoretică a lui Mihail Diaconescu merită nu numai respectul cititorului, ci şi admiraţia omului de cultură pentru mintea sclipitoare şi perseverenţa cu care şi-a construit o adevărată cetate prin adunarea şi rescrierea unor date şi informaţii care nu sunt la îndemâna oricui şi le-a aşezat în paginile cărţilor sale, spre bucuria lecturii a mii şi mii de cititori care, altfel, ar fi rămas văduviţi nu numai de arta sa literară, ci şi de cunoaşterea unor timpuri de mult apuse, dar care au contribuit, într-o măsură mai mare sau mai mică, la ceea ce este astăzi matricea spirituală a unei naţiuni, cu toate cele bune sau cele rele ale sale.

Astăzi, Mihail Diaconescu are, din păcate, numeroşi „critici” (să nu le spunem duşmani) care-l „înţeapă” de fiecare dată când au (sau nu au) prilejul. Aşa au făcut (şi încă fac) cu Sadoveanu, G. Călinescu, precum şi cu mulţi alţii. Dar este posibil ca *depărtarea* şi *timpul* să aşeze altfel structurile fundamentale ale spiritualităţii noastre şi atunci se va vedea de departe cine a avut dreptate şi cine nu. Atâta vreme cât Dumitru Stăniloaie considera că Mihail Diaconescu este „cel mai reprezentativ scriitor al spiritualităţii româneşti”, iar acad. Alexandru Surdu scria că lucrarea *Istoria literaturii daco-romane* este „o contribuţie fundamentală la edificarea istoriei noastre spirituale”, înseamnă că autorul lor nu a trudit degeaba în faţa paginii albe.

*

Cu primul roman cu tentă istorică, având titlul *Culorile sângelui*, Mihail Diaconescu îşi începe periplul prin istoria naţională, construind numeroase ipoteze privind viaţa şi activitatea pictorului de biserici Pârvu Mutu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Documentele istorice consultate sunt „transfigurate” epic în numeroase scene cu tâlc, multe având note expresioniste într-o încrengătură sofisticată în care tronează figura „zugravului de subțire” care-şi vede mai departe de creația lui, în ciuda nenumăratelor „zavistii” la care ia parte vrând-nevrând. Retorul Lucaci trăiește într-o Moldovă bulversată de tot felul de domnitori care au drept scop îmbogățirea rapidă, ca și obținerea iubirilor, uneori interzise. Retorul Lucaci din romanul *Adevărul Retorului Lucaci* cunoaște Universitatea din Cracovia, unde și studiase, dar citește și o mulțime de alte cărți, fiind un fel de *uomo universale* într-o Moldovă aflată în cel mai adânc feudalism în care domnitorii se schimbau ca mărgelele după bunul-plac al unor puteri străine în fața cărora trebuia să fi fost Ștefan cel Mare să poți rezista mai multă vreme. Personaj „de-al doilea plan” este și „paterul” Ioan Căianu-Valahul, transilvănean renascentist, în primul rând muzician - compozitor și interpret - dar și om de lume și al lumii - care ar fi lăsat posterității un *Magnus cantus celestis*, o capodoperă muzicală barocă (1634-1652). Romancierul este un teoretician ardent al ideii de ortodoxie și ori de câte ori are prilejul face elogiul înțelepciunii înaintașilor în opțiunea lor care a marcat istoria națională. Bineînțeles că nici din acest roman nu lipsesc scenele „de lume”, cu amoruri pătimașe, cu vinuri și petreceri, dar și cu dezbateri despre viața poporenilor din Transilvania, aflați atât sub presiune socială, dar și religioasă.

Prin cele trei romane, Mihail Diaconescu face un adevărat tur de forță în cele trei spații-matrice ale României, aflate atunci sub dominație străină, dar în care spiritualitatea românească continua să pâlpâie. Personaje reale, Pârvu Mutu, Retorul Lucaci, Ioan Căianu-Valahul au fost „consemnați” în unele documente, dar fundamentală rămâne imaginația romancierului în a „țese” acțiunea propriu-zisă pentru refacerea unei epoci credibile epic. „Obsesiile” cultural-literare ale lui Mihail Diaconescu - atât cele teoretice, cât și cele creatoare - s-au direcționat spre așa-numita perioadă străromână. Romanul *Călătoria spre zei* se adâncește spre magma geto-dacică în care Burebista făcea istoria la Sarmizegetusa, dar cade și el sub pumnalele dușmanilor, neputând să-și ducă la capăt intențiile de unire a triburilor pe care le conducea. Bineînțeles că și în acest roman autorul are un personaj „de-al doilea plan” - Arhidamos - care „circulă” între Sarmizegetusa și Roma, ducând și aducând vești, judecând epoci și personalități. Este un alter-ego al romancierului prin care își susține în epocă ideile teoretice și, mai ales, pe cea a fenomenologiei spiritului românesc în istorie.

Apropiindu-se de timpurile moderne prin *Speranța*, cu aceeași acribie filologică și istorică, autorul insistă asupra redeșteptării spirituale de după lunga noapte fanariotă în timpul căreia parcă toată puterea neamului se atrofiase. Periplul istoric se continuă prin revenirea în spațiul transilvan prin evocarea în *Sacrificiul* a evenimentelor care au precedat sau au însoțit epopeea Marii Uniri. O revenire într-o anumită actualitate o face autorul prin romanul *Umbrele nopții*, care îl are ca personaj central pe sculptorul Ștefan Manu, un dezrădăcinat care

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

caută să revină într-un spațiu-matrice pe care îl pierduse de multă vreme. Reintegrarea (să-i spunem cosmică) în Albeștii Muscelului (spațiu consacrat sculpturii) aduce după sine și liniștea.

Mihail Diaconescu este și un viguros teoretician al valorilor religioase, literare, filosofice, de multe ori științifico-culturale în ansamblu, pe care „le stoarce" de înțelesuri noi pentru „rotunjirea" conceptului drag inimii sale - *Mirabilis spiritus loci*. Făcând o adevărată operă de avangardă în descifrarea unor înțelesuri, ascunse sau ignorate de către alți cercetători ai fenomenului, autorul prezintă și se prezintă ca un doctrinar al unei teze de care nu se poate să nu se țină seama. Profesorul nu se dezminte, croind numeroase prelegeri despre așa-numita istorie a literaturii daco-romane, despre estetica ortodoxiei sau despre multiplele întrebări contemporane.

Volume: *Visele au contururi precise*, 1963 (reeditare în 2007); *Culorile sângelui*, 1973 (ediție germană în 1976); *Gib I. Mihăescu, monografie*, 1973; *Adevărul retorului Lucaci*, 1977; *Umbrele nopții*, 1980; *Marele cântec*, 1980; *Călătoria spre zei*, 1982; *Speranța*, 1984; *Depărtarea și timpul*, 1986; *Sacrificiul*, 1988; *Istorie și valori*, 1994; *Prelegeri de estetica Ortodoxiei* (vol. I *Teologie și estetică*, 1996; vol. II *Ipostazele artei*, 1996); *Biserici și mănăstiri ortodoxe*, 1998; *Istoria literaturii daco-romane*, 1999; *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă*, 2001; *Antologie de literatură daco-romană. Texte comentate*, 2003; *Nopți și neliniști. Pseudojurnal metafizi*c, 2007, 2008.

Referințe *(selectiv)*: Mihail Diaconescu a beneficiat de serviciile unui bibliograf profesionist și a „câștigat" o lucrare nouă care însumează aproape toate titlurile exegezelor despre opera și gândirea sa. Este vorba de *Noi contribuții bibliografice la studiul operei lui Mihail Diaconescu*, de Ilie Barangă, Editura Magic Print, Onești, 2009 (cu o prefață de Ion Stoica), o continuare a unei lucrări anterioare din 1983. Din această bibliografie (cu numeroase extrase din texte) orice cercetător poate să-și aleagă atât titluri, cât și fragmente de citate pentru elaborarea unei lucrări de sine stătătoare. Din această antologie monumentală (765 de pagini) preluăm doar câteva titluri.

În volume monografice: Gh. Bulgăr, *Stil și artă literară în proza lui Mihail Diaconescu*, 2001 (2007, ed. a II-a): Valeriu Filimon, *Critica arhetipală și fenomenologia narativă*, 2004; Theodor Codreanu, *Mihail Diaconescu - Fenomenologia epică a istoriei românești*, 2005; Dumitru Radu, *Fundamentele teologice ale fenomenologiei narative*, 2005; Ilie Bădescu, *Drama istorică a omului creştin în literatura lui Mihail Diaconescu. De la sociologia literaturii la fenomenologia narativă. Contribuţii antropologice*, 2009.

În dicționarele editate de: Academia Română (*Dicționarul general… literele C-D*), Ilie Barangă (*Dicționarul presei argeșene*, 2003); I. C. Chițimia, Al. Dima, *Dicționar cronologic*, 1979; I. Hangiu, *Dicționar al presei literare românești 1790-1990*, 2004; Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, 1977; Dim Păcurariu, *Dicționar de scriitori români*, 1979; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, 2006; Mircea Zaciu (coordonator), *Dicționarul scriitorilor…, lit. D-L*, 1998.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş…*, 2003; Gh. Pârnuță, *Oameni din Cetatea de Scaun. Personalități și figuri muscelene*, 1995; Petre Popa, *Universitatea din Pitești. Medalioane universitare. Dicționar*, 2002.

Istorii literare *(selectiv)*: Dumitru Micu, *Literatura română din secolul al XX-lea*, 2000; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, 2002; Ion Rotaru, *O istorie a literaturii…*, 2006. Exegezele însumate de Ilie Barangă se ridică la un număr impresionant, de aproximativ 1.380 de articole, la care autorul a adăugat textele nesemnate și mențiunile pe internet. Antologia conține mai multe zeci de fragmente de istorie și critică literară edificatoare pentru forța de creație a lui Mihail Diaconescu.

*

„Povestitorul erudit și-a însușit deplin acest mod inefabil de a nara participativ și totodată detașat, indiciu sigur al stăpânirii artei cuvântului”.

Nicolae OPREA

„*… Prelegeri de estetica Ortodoxiei* este o carte singulară în cultura română și europeană…”.

Ovidiu DRIMBA

„Noica scria cândva despre modelul Cantemir în cultura română, concept sub care îi așeza pe Cantemir, Hasdeu, Iorga, Enescu și Mircea Eliade. Cred că într-o asemenea tovărășie ar trebui adus azi și Mihail Diaconescu”.

Mircea MUTHU

*

* *

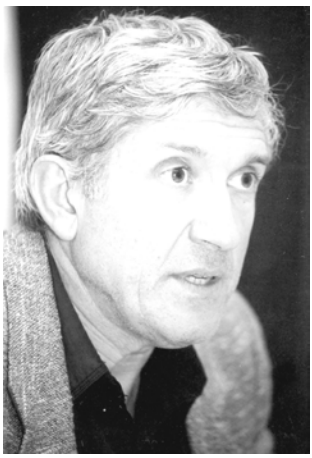

DIACONU, Mircea, 24. 12. 1949, Vlădești, Argeș. *Prozator, actor*. Fiul lui Nicolae Diaconu, învățător, și al Emiliei. După școala generală și Liceul „Dinicu Golescu“ din Câmpulung Muscel, a absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” - București (1971). Actor la Teatrul „C. Nottara”, profesor la Universitatea de Teatru și Film, senator de Muscel (2008-2012), ministru al Culturii pentru o scurtă perioadă. Debut literar în revista *Luceafărul* (1977), în același an debut editorial cu volumul *Șugubina*. Povestirile din volum au fost receptate ca un succes prin realismul și sobrietatea comunicării și prin înțelegerea psihologiei rurale. Țăranii lui Diaconu nu mai sunt violenți și ahtiați după pământ, ci, cumva, împăcați cu destinul lor, în care valorile, atâtea câte erau, sunt de multă

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

vreme stratificate, iar o eventuală zguduire - cum, de altfel, s-a întâmplat în socialism şi se întâmplă şi astăzi - va aduce aneantizarea unei civilizaţii seculare în care ţăranii nu şi-au găsit şi nu-şi găsesc cadenţa. Nostalgiile din *În Bucureştiul de odinioară* fac parte din recuzita epocii.

Volume: *Şugubina*, 1977 (Premiul revistei *Argeş*); *La noi, când vine iarna*, 1985; *În Bucureştiul de odinioară*, 1998.

Referinţe *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, *Mircea Diaconu*, în *Literatura română…*, 1995, p. 43.

În Argeş *(selectiv)*: S. Văleanu, *Şugubina*, Ag., 1/1978; Dan Giurea, *Cărţi cu autograf*, Ag., 1/1981.

*

„Gramatică limpede, liric divers, orientalitate şi har de povestitor după memorie, care ştie să privească înapoi cu tandreţe".

Laurenţiu ULICI

*

* *

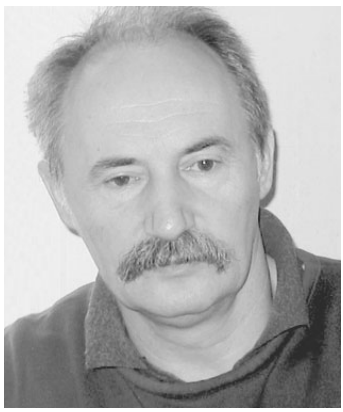

DIACONU, Virgil, 28. 11. 1948, Rm. Sărat. Fiul lui Gheorghe Diaconu şi al Elisabetei. După studii elementare urmate în oraşul natal, Şcoala Militară de Ofiţeri - Sibiu (1969), Şcoala de proiectanţi auto - Colibaşi (1974). Proiectant la Arpechim - Piteşti (1972-1989), referent la Centrul Cultural (după 1990). Editor, împreună cu Mircea Bârsilă şi Aurel Sibiceanu, al revistei literare *Solstiţiu* (ian.-feb. 1990, un singur număr). Redactor (din 1997) la suplimentul literar *Săgetătorul* (editat de ziarul *Argeşul*), redactor-şef al revistei *Cafeneaua literară*. Debutează în revista *Argeş* (10, 1968); colaborări la „Calende", „Familia", „Tribuna" „Argeş" etc. Debutul editorial, încă din 1976, cu placheta *Departele Epimenides*. Şi în viaţa cotidiană şi în poezie, Virgil Diaconu este un conflictual, creându-şi o stare şi o motivare pentru afirmarea personalităţii sale cotidiene.

Încă din tinereţe, el era un fel de dinamită a generaţiei sale în faţa căreia a fost un lider. Văzând că nu poate să debuteze la o editură de stat, poetul a făcut economii pentru apariţia cărţii pe cont propriu la Editura „Litera", moment perceput ca un act de nesupunere şi de mică revoltă locală. Bine primită de cunoscători, cartea i-a deschis drumul spre editurile de stat. Tematic, volumele ulterioare au adâncit ordonarea versului şi o „mitologizare a realului" prin supunerea cuvântului la chinuri perpetue pentru a-i devoala noi înţelesuri. Încifrarea limbajului aminteşte de Ion Barbu, dar şi de unii poeţi străini „la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

modă", în special expresioniști care au avut ecou odată cu traducerea lor în limba română. Volumul cel mai coerent este *Opium* (2002) în care poezia este percepută ca un drog salvator în fața unui mediu ostil și necreativ. Pretențiile demiurgice ale poetului autentic sunt, uneori, estompate de o conceptualizare excesivă care ecranează receptarea de către cititorul normal de poezie. Eseurile din volumul *Libertate și destin* sunt judecăți subiective, uneori confuze, ale unui poet interesat nu numai de dinamica ideilor, ci și de problematica socială recentă, respectiv de „democrația de cabaret" cu ecouri și în poezie.

Premii: Premiul revistei *Argeș*, 1984; Târgoviște, 1985, București, Cluj-Napoca, 2003.

Volume: *Departele Epimenides*, 1976; *Depărtare lăuntrică*, 1980; *Călătorie spre sine*, 1987; *Discurs despre liniște*, 1989; *Deasupra tenebrelor*, 2001; *Opium*, 2002; *Dimineţile Domnului*, 2004; *Libertate și destin*, eseuri, 2005; *Lolita*, 2007.

Referinţe *(selectiv)*: Laurențiu Ulici, *Prima verba*, 1978, p. 69; Radu Iancu, *Dionis rugându-se*, Transilvania, 4, 2002.

În Argeş *(selectiv)*: S. Văleanu, *Departele Epimenides*, Ag., 2, 1976; Victor Marina, *Depărtare lăuntrică*, Ag., 2, 1986; Felicia Moșoianu, *Călătorie spre sine*, Ag., 6, 1985: Alex Ștefănescu, *Șapte cărți de poezie*, *Săgetătorul*, Pitești, 2001, nr. 207; Mircea Bârsilă, *Deasupra tenebrelor*, *Calende*, 2, 2002; Nicolae Oprea, *Tratatul despre întuneric al poetului*, *Calende*, 3-4-5, 2002; Ștefan Ion Ghilimescu, *Lolita, Jurnal erotic*, Ag., 11, 2007.

*

„Nefiind, așadar, un răsfățat de critica literară, poetul și-a construit temeinic proiectul personal, ajungând la maturitate deplină în recentul volum *Opium*".

Nicolae OPREA

*

POETICA

Iată poezia așa cum a lăsat-o Domnul!
Dacă nu pun repede ceva pe ea o să întoarcă din înalt cocorii,
deja dangătul clopotului și-a pierdut mințile
copacul a început să facă primii lui pași în direcția dragostei.
Nu mă las eu nici pe clinchetul, nici pe dansul vrăbiilor,
dacă mă îmbrac repede în toga duhului meu
o să se strice ordinea lucrurilor! Și graiurile pământului
o să le încurce, da, ea o să-mi scape printre degete
Ca și noaptea trecută… Și eu o voi lua de la capăt prin flacăra
amiezii, prin cuiburi. Dacă nu cumva ea, prințesa, s-a ascuns
atât de bine printre țigăncile care, cum au dat buzna înăuntru
și mă ciugulesc mereu cu nerv și psalm cu psalm,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

(îmi) dovedesc că Sfânta Scriptură a fost deja scrisă.
Iar noi nimic altceva decât să scoatem
din când în când la iveală câte un vers, câte un fir de iarbă,
câte un cărăbuș…

*

* *

DOMAN, Augustin Dumitru, 29. 08. 1953, Șovarna, Mehedinți. *Prozator, eseist.* Fiul lui Iulică Doman și al Elenei, muncitor și casnică. După școala generală urmată în comuna natală, Liceul „Emil Racoviță" - Iași. Încă din 1973 i se răspunde favorabil la poșta redacției de către prozatorul Alexandru Monciu-Sudinschi (*Argeș*, 7-8, 1973). Debut în revista „Orizont", Timișoara, 1973. A colaborat la „Luceafărul", „Convorbiri literare", „Orizont", „Cronica", „Familia", „România literară", „Argeș", „Calende", „Cafeneaua literară" etc. A fost redactor-șef la „Calende" (1996-2000), din 2008 este redactor-șef al revistei „Argeș". Premii la concursuri și festivaluri literare.

Microromanul *Sfârşitul epocii cartofilor* este numai aparent ironic şi parodic despre un timp aflat el însuşi la asfinţit, cât mai ales este un roman trist despre o vreme care, în ciuda laudelor postdecembriste nu a creat niciun erou, nici măcar un pseudoerou (real, nu romanesc). După cum au arătat sertarele prozatorilor noştri, ei „s-au luptat" cu fantasmele „obsedantului deceniu" împroşcându-le cu găleţi de zoaie, ştiind că despre contemporaneitatea lor nu pot scrie o frază. Spaţiul închis în care se desfăşoară întâmplările din carte îi dă posibilitatea prozatorului să decupeze mai multe personaje pe care şi le doreşte emblematice pentru o stare de spirit generală. Dar care s-a prelungit şi a căpătat conotaţii mult mai accentuate în anii de după 1989, când evenimente tembele au adus România în sapă de lemn. Romanul lui Doman ne aminteşte de o spusă a francezului Bernard Pivot sintetizată astfel: „Aţi scăpat de cenzura politică, dar o să vedeţi că o să daţi de cenzura financiară". Iar cartofii sunt şi astăzi hrana de fiece zi a milioane de familii.

Deosebit de plăcut la lectură este volumul *Concetăţenii lui Urmuz*, adevărată publicistică echilibrată, în care umorul se împleteşte cu povestea. Curioasă este *Moartea noastră cea de toate zilele*, culegere de „ziceri" despre acest eveniment, faţă de care cu toţii suntem datori. Activitatea de critic de întâmpinare, concretizată în două volume, se direcţionează spre salutul cu generozitate a numeroşi scriitori contemporani.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Povestiri cu contrapunct*, 1985; *Sfârşitul epocii cartofilor*, Editura Calende, Piteşti, 1999; *Meseria de a muri*, 2001; *Concetăţenii lui Urmuz*, 2007; *Moartea noastră cea de toate zilele*, Editura Timpul, Iaşi, 2008, *Generaţia 80 văzută din interior*, Editura Tracus Arte, 2010; *Cititorul de roman*, Editura „Pământul", Piteşti, 2010.

Referinţe: Gh. Grigurcu, *Un cimitir vesel*, „România literară", oct. 2008; Nicolae Oprea, *Un roman în registru parodic*, „Calende", 1-2, 2000; Georgiana Avram, *Dumitru Augustin Doman şi generaţia '80 văzută din interior*, Ag., 7, 2010.

*

„Dumitru Augustin Doman se prezintă în faţa morţii cu un aer degajat, mucalit, ostentativ plantat într-un mediu marginal pentru a desfide incognoscibila autoritate (…). Intervine o complicată strategie de ocoluri, de aţâţări, de tergiversări şi confruntări, surogate ale implacabilului final, imposibil de descris post-factum. Asemenea Şeherezadei, povesteşti fără încetare, cu nădejdea subliminală a unei salvări".

Gheorghe GRIGURCU

*

* *

DONESCU, Dumitru, 26. 10. 1938, Şuici, Argeş - 29. 06. 2003, Iaşi. *Poet*. Fiul preotului Nicolae Donescu şi al Filofteii. După şcoala generală din comună, urmează Liceul „N. Bălcescu", Piteşti (1956), Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi (1966). Profesor la Huşi şi Iaşi. Debut în revista *Argeş* (1966), colaborări la reviste din Moldova.

Volume: *Umbra dulce a lucrurilor*, Iaşi, 1990; *Vulnerabila amiază*, Iaşi, 1994; *Avataruri nu departe de Styx*, 2002.

Referinţe: Nicolae Busuioc, *Scriitori ieşeni contemporani*, Iaşi, 1997.

*

* *

DRAGOMIR, Leonid, 20. 03. 1967, Piteşti. *Eseist.* Studii elementare şi liceale în oraşul natal, Facultatea de Medicină Veterinară, Iaşi (1991), Facultatea de Filosofie, Universitatea - Bucureşti (1998), doctorat în filosofie, Universitatea - Bucureşti, 2003, cu teza „Nietzsche şi Freud. Un eseu asupra ideii de inconştient". Conducător ştiinţific: Ion Ianoşi. Colaborare cu secţia de filosofie a Universităţii - Piteşti.

Debut în revista „Argeş" (1990), colaborări permanente la revistele „Calende", „Viaţa românească", „Psihanaliza", „Argeş" etc. Debut

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

editorial cu *Fragmente de adolescent întârziat,* 2001. Activitatea eseistică a lui Leonid Dragomir este axată mai ales pe filosofia din secolul al XX-lea, mai ales psihofilosofia inconştientului, din care extrage înţelesuri noi, „navigând“ între un realism pragmatic şi o interpretare adecvată textului. Influenţat de scrierile filosofului Mihai Şora, pe care-l consideră un mentor, Leonid Dragomir a trecut dincolo „de bine şi de rău“, conturându-şi propria personalitate creatoare.

Aşteptăm aşezarea şi clarificarea conceptelor pentru sintezele viitoare. Spre exemplu, în frumosul eseu *Raţionalism şi experienţă în filosofia politică,* autorul concede că atât dominaţia excesivă a raţionalismului, cât şi negarea vehementă a tradiţiei, au ca urmare transformarea gândirii umane în inginerie graduală - cu consecinţe dezastruoase pentru omenire. Ca atare, calea de mijloc, *aurea mediocritas,* a fost şi este drumul cel mai corect pe care atât individul, cât şi omenirea, ar trebui să-l urmeze.

Volume: *Fragmente de adolescent întârziat,* 2001; *Despre toate şi ceva în plus* (convorbiri cu Mihai Şora), Editura Paralela 45, Piteşti, 2005; *Freud şi Nietzsche,* 2007; *Paradoxuri existenţiale,* 2010; *Nietzsche şi Freud. Un eseu asupra ideii de subconştient,* 2010.

Referinţe: Al. Th. Ionescu, *Deschis parţial sentimental despre Leonid Dragomir,* Argeş Expres, 25.01.2011.

*

„Textele lui Leonid Dragomir… respectă rigorile comentatorului filosofic, precizia terminologică şi claritatea conceptelor“.

Al. Th. IONESCU

*

* *

DUMITRAŞCU, Jean, 2. 01. 1968, Teiu-Argeș. *Eseist*. După absolvirea școlii generale, Liceul „Nicolae Bălcescu” - Pitești, 1986, Facultatea de Drept, Universitatea Hyperion, București (1995), Facultatea de Filosofie, Universitatea din Pitești (2007), masterat în Filosofie, Facultatea de Filosofie, Universitatea „Spiru Haret“, București (2006), doctorand în Filologie, Universitatea din Pitești (2008). Director al revistei *Argeș* (2003-2009), director al Centrului Cultural Argeș (2007-2009), director al Filarmonicii - Pitești (din 2007). Jurnalist dinamic la ziarul *Argeșul* și la revista *Argeș*.

Jean Dumitrașcu scrie cu ușurință texte de presă „la zi”, eseuri literare și filosofice, participă la conferințe, sesiuni și la alte activități culturale. Din această adevărată frenezie publicistică au rezultat numeroase volume, care

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

îmbină eficient publicistica de ziar cu cercetarea propriu-zisă. Sub aceeaşi semnătură, cititorul regăseşte eseuri despre filosofie şi filosofi, reportaje pe teme cotidiene, evocări istorice etc. O cercetare riguroasă se anunţă teza de doctorat despre Vladimir Streinu (conducător ştiinţific: prof. univ. dr. Nicolae Oprea). Numeroasele implicări în viaţa culturală locală îl împiedică pe Jean Dumitraşcu în adâncirea cercetărilor sale, deşi intuiţiile subtile nu-i lipsesc.

Volume: *Parlamentarii de Argeş. Trecut şi prezent* (2000); *Eminescu şi Argeşul*, Editura Argeş Press, Piteşti, 2000; *Chipurile poetului* (coautor), 2001; *Şi când gândesc la viaţa-mi. Autobiografia lui Eminescu*, Editura Argeş Press, Piteşti, 2001; *Studii eminesciene* (coautor), 2003; *Mircea Eliade. Non omnis moriar* (2003, Chişinău, coautor); *Zoe Dumitrescu-Buşulenga* (2005, coautor); *Năbădăiosul Zavaidoc* (2006); *I. C. Brătianu. Piteştiul şi intrarea în normalitate* (2007); *Bătălia pentru Filarmonica Piteşti* (2008).

Referinţe: Gh. Soare, *Şi când gândesc la viaţa-mi*, *Ag.*, 4, 2002.

*

* *

DUMITRESCU, Grigore, 24. 05. 1923, Cepari, Argeş - 24. 06. 1983, München (R. F. G.). *Memorialist*. Fiu de ofiţer, absolvent al Liceului „I. C. Brătianu" - Piteşti şi al Facultăţii de Drept, Universitatea - Bucureşti. Arestat, condamnat între 1948 şi 1951 (închisorile din Piteşti, Jilava, canalul Dunăre-Marea Neagră). În anul 1957 părăseşte România. Va lucra la departamentul românesc al *Europei Libere* (1959-1968). Volumul *Demascarea* (München, 1978) este prima consemnare a „experimentului Piteşti".

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar*, 2003, p. 258.

*

* *

DUMITRU, Ion (Jon), 27. 08. 1938, Boteni, Argeş. *Editor şi poet*. Şcoala Medie Tehnică de Marină Comercială, Constanţa. După mai multe încercări, în august 1961, ajunge în R. F. Germania, internat într-un lagăr de refugiaţi, obţine azil politic, salariat la Radio „Europa Liberă", fondator de cenacluri, al Editurii „Ion Dumitru", al Fondului de Ajutor al Românilor din Germania, al Asociaţiei Scriitorilor români şi germani din München.

Volume: *Flori în furtună*, 1964; *Forme de etnocid în U.R.S.S.*, 1969; *Al doilea pas*, 1984; *Moş Tecău spre centenar*, 1984; *Pe urmele mirajelor*, 2000. În editura sa a mai tipărit lucrări semnate de George Ciorănescu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa, I. Gh. Duca, Constantin Dumitrescu-Zăpadă, Noel Bernard, Pavel Chihaia, Vintilă Horia, Vlad Georgescu etc.

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului…*, p. 267.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

DUMITRU, Ion M., 26. 09. 1947, Brăteşti, Curtea de Argeş. Fiul lui Mihai Dumitru şi al Corneliei. *Poet, prozator, dramaturg, traducător, eseist, organizator al Festivalului „Nopţile de poezie de la Curtea de Argeş”*. Clasele primare, elementare, şcoala de meserii, Liceul „Vlaicu-Vodă”, Curtea de Argeş (1965), un an la Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti, transfer la Facultatea de Teatru şi Film, secţia critică, Institutul „I. L. Caragiale”, Bucureşti (1971). Numeroase poeme în publicaţiile din Argeş. Burse de studii, mai ales în ţările fostei Iugoslavii. În 1997 a organizat Festivalul Internaţional de poezie *Nopţile de poezie de la Curtea de Argeş*; numeroase premii în România şi în străinătate. În anul 1962, debutează în revista „Luceafărul“ cu o prezentare a criticului I. D. Bălan, iar în anul 1967 i-a apărut, la 20 de ani, volumul *Iadeş*, urmat de *Vânătorile* (1969) etc. Încă de la debut a fost remarcată puterea talentului lui Dumitru M. Ion, dublată de puterea de muncă, transformându-l într-un adevărat artizan al versului, plin de mituri şi mitologii, pe de-o parte, iar pe de alta, într-un adevărat manager (un cuvânt la modă astăzi!) pentru poezia română în Balcani, iar după succesul *Nopţilor de poezie*, în lumea întreagă.

Cu fiecare volum, poetul devenea tot mai rafinat stilistic, iar tematic îşi diversifică asimilările noilor structuri poetice prin apropierea de o modernitate orgolioasă şi singulară. Experienţa balcanică, pe direcţia fastului şi a coloristicii, contribuie la crearea unei atmosfere învăluitoare, amintind de vechile mituri greceşti, răspândite milenar în tot arealul balcanic. Acest spaţiu vechi, gâfâind de mitologie şi cultură, este unul în care astăzi se aruncă cu pietre, uitându-se că sute de ani a fost stăpânit de un imperiu care nu făcea parte din Europa, cum făceau parte popoarele stăpânite. Şi, cu toate acestea, popoarele respective au reuşit să-şi închege structuri originale, unice în prea orgolioasa Europă. Poetul recunoaşte, conservă şi difuzează acest balcanism în care a trăit de când era copil, pe când admira Biserica Domnească de la Argeş, strălucit exemplu de răsfrângere a ecourilor Bizanţului în spaţiul nord-dunărean. Toate aceste „poveşti” fac din poezia lui Dumitru M. Ion (alături de proză) un covor românesc cu multe nuanţe nord-dunărene, circumscrise unui act de poezie autentică.

Una din cărţile ambiţioase ale poetului este *Orgolii*, ambiţioasă prin structura ei interioară, demonstrând un autentic program poetic personal, servit cu devoţiune, har şi efort. Senzaţia imediată este depăşită de uşurinţa compunerii versului, uşurinţă determinată de talentul poetului, răspândit cu dărnicie în numeroasele sale volume. Un pastel şi câteva versuri cu conotaţie existenţială sunt reprezentative pentru întreaga creaţie a poetului: „Bat flori la geam: abstracţiune/ Din ceas copiii sar în casă./ Pier norii-n cer: devoţiune./ Bucate

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

calde dorm pe masă./ Deschid fereastra - se deschide/ Pârâul merge prin grădină./ La piept doi gemeni: arahide:/ Când calci şi tremură-n lumină./ E vară crezi: o densitate./ Pârâu şi ceas,/ La fel, eroare./ Lumina doarme pe bucate./ Deschid fereastra şi mă doare." (*Patimi de vară*, în *Orgolii*). *Viaţa e vis* este o sinteză a căutărilor sale poetice, a întrebărilor dintotdeauna ale poeziei: „O crudă desfătare - viaţa/ Suflete-al meu te du-n pădure/ Să dai de-a pustniciei umbră/ Şi ca pe-o fiară să te-ndure… O crudă desfătare-i clipa./ O sorbi ca pe-o sămânţă-n tine/ Şi zorii vin iar ca oştenii/ Să dea de cuibul prins în mărăcine".

Cât priveşte *Nopţile de poezie*, superlativele nu pot fi puse la îndoială, iar eforturile celor doi organizatori - Dumitru M. Ion şi Carolina Ilica - merită tot respectul. Fără un sprijin prea consistent din partea Uniunii Scriitorilor (chiar ca participare!), cu un oarecare sprijin din partea instituţiilor locale şi, în special, al Episcopiei Argeşului şi Muscelului, *Nopţile de poezie* sunt un regal poetic la care se întâlnesc multe limbi poetice ale Pământului. Dacă am consemna numai prezenţa zecilor de poeţi, numai recitalurile, şi evenimentul va trebui consemnat ca unic în România şi, probabil, în Balcania. O viitoare istorie a acestei întâmplări poetice va avea în frunte două nume: Carolina Ilica şi Dumitru M. Ion.

Volume: *Iadeş*, 1966; *Vânătorile*, 1969; *Balcanice*, 1970; *Fals tratat de vânătoare*, 1973; *Culoare şi aromă/Melancolii*, 1974; *Orgolii*, 1974; *Vânătorile*, 1981; *Ion Metafora*, 1986; *Evanghelia după Ion Metafora*, 1997 (în spaniolă şi engleză, 1999); *Faraonul*, 2002; *Evanghelia după Ion Metafora (*română, engleză, spaniolă, franceză), 2002; *Paştele cailor*, roman, 1970; *Povestea minunatelor călătorii*, roman pentru copii, 1973; *Vânătoare de tigri*, 1976; *Elfi la Brusa*, 1979; *Babilonul*, 1981; *Scribul şi Închipuirea*, 1985; *Diavolul la Sfântul Ştefan*, 1997.

Copii şi tineret: *Farfurii zburătoare*, 1969; *Poeţi de 20 de ani*, 1972; *Sir şi elixir*, 1973; *Meteoritul care a uitat să cadă*, 1976.

Teatru: *Corăbii din Ardeal*, 1967; *Fiul lui Alexandru cel Mare*, 1983; *Sir şi elixir*, 1985.

Traduceri în Georgia, Iugoslavia (Scopje), Moldova, Macedonia, Bulgaria, Turcia, Bosnia-Herţegovina, Serbia, Rusia. Traduceri în limba română a peste 120 de volume; în limbile din Balcani, din Nichita Stănescu, Marin Sorescu, D. R. Popescu, Mircea Ciobanu, Horia Bădescu, Titus Vâjeu, Grigore Vieru etc.

Referinţe *(selectiv)*: Valeriu Cristea, *Dumitru M. Ion, Iadeş*, *Amfiteatru*, 6 1967; Magdalena Popescu, *Vânătorile*, *România literară*, 27, 1969; Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1974; Al. Piru, *Poezia română…*, vol. II, p. 413; Laurenţiu Ulici, *Literatura română…*, p. 207; Dinu Flămând, *Ion M. Dumitru*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. D-L*, p. 194; Dorina Grăsoiu, *Ion M. Dumitru, Dicţionarul general…, literele C-D*, p. 803; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, II, p. 514.

În Argeş *(selectiv)*: Luiza Petre, *Dumitru M. Ion*, *Iadeş*, Ag., 7, 1967; V. Mihai, *Dumitru M. Ion*, *Vânătorile*, Ag., 9, 1969; Emil Vasilescu, *Un baladist fantast*, Ag., 1, 1972; Grigore Brâncuşi, *Particularităţi lingvistice ale poeziei lui Dumitru M. Ion*, Ag., 10, 1973; Din amintirile unui tânăr poet, Ag., 2, 1974

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

(interviu); Sergiu I. Nicolaescu, *Orgolii*, Ag., 4, 1974; Dumitru Augustin Doman, *Scribul Ioan și marea lui de ceară*, în vol. *Cititorul de roman*, Editura Pământul, Pitești, 2010, p. 83.

*

„Între plăcerea evidentă de a plonja în peisaje balcanice şi bizantine, cu o dispoziție lexicală pe măsură, şi interesul nu mai puțin evident pentru sublinierea plastică a întâmplărilor lăuntrice, Dumitru M. Ion alege, ca un profesionist al rostirii lirice, starea de cumpănă, „culoarea" şi „aroma" anistorice ale impresiilor pure, dezlegate de orice condiționare din afara afectivității personale".

Laurențiu ULICI

*

POEȚI DE DOUĂZECI DE ANI

Poeții de douăzeci de ani, iubind cu despotism
Cămașa albă, cu capul de bizon al lui Che Guevara,
El, unic alcool pentru rănile arborelui din fața
Orașului în care fără salariu muncitorul a închipuit
O vioară; poeți de douăzeci de ani, sărbătoare,
A țăranului care-şi bate cu flori copilul
Sosit în prag de o clipă, scuturându-l de praful
Călătoriei în memorie…

TRĂDAREA AMIEZII

Pe cuverturi brodate în extaz
Îmi sorb, nesățioase, ochii
Orbitele-mi devin vârtejuri în extaz.
Voi îngeri, voi bărbați din ceruri
Priviți-mă în ochi cu ochii mei!
Vedeți democrația timpului?
Gunoi stelar sau diamant,
Putreziciunii mele ce-i mai pasă?
Deasupra un bob de rouă
Ticăloşie mică arătându-şi dinții,
Se sinucide-n vârful ierbii.
Vreun semn de împăcare sau virtute?
Urâte amândouă ca şi mine:
Priviți-mă în ochi cu ochii mei.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

DUNKA, Titus, 1845, Iaşi - 1903, Piteşti. *Scriitor*. Fiul lui Ştefan Dunca şi al Sofiei, urmează şcoala primară şi Academia Militară la Iaşi, intră în armată, alături de fratele său, Neculai Dunka. Fire aventuroasă, Titus Dunka va face parte din trupele lui Garibaldi, va lupta pentru eliberarea Poloniei, va fi implicat într-un complot împotriva lui Al. I. Cuza, implicat în războiul franco-prusac din 1871-1872, participant la Războiul de Independenţă (1877). Colaborează la ziare şi reviste ale epocii, editează publicaţia *Înainte* (1880-1881). A scris versuri, piesa de teatru *Învingător şi învins (Traian şi Decebal)*, a făcut traduceri. Viaţa furtunoasă a lui Titus Dunka a eşuat ca administrator al unui spital din Piteşti, unde a şi murit. Amintirile din *Furtuna vieţii mele* au rămas în manuscris.

Volume: *Învingător şi învins (Traian şi Decebal)*, Iaşi, 1898; *Legenda Cubei palmierului*?, Arhiva, 11-12, 1898; *Balconul lui Victor Hugo*, Adevărul, nr. 4514, 1902; *La sfârşitul meu*, Adevărul, nr. 4528, 4542, 1902.

Referinţe *(selectiv)*: Tiberiu Avramescu, *Un cavaler rătăcitor pe drumurile libertăţii: Titus Dunka*, *Magazin istoric*, II, 1968; Dan Mănucă, *Dunka, Titus*, *Dicţionarul literaturii…*, p. 309.

*

* *

DURDUN, Sorin, 24. 01. 1967, Câmpulung Muscel. După studiile elementare şi liceale din oraşul natal, Sorin Durdun a absolvit Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti. Jurnalist de presă scrisă şi televiziune la Câmpulung. Debut în revista „Argeş“ (1985), colaborări la revistele „Argeş“, „Calende“, „Vatra“ etc. Mai multe premii literare; prezent în antologii locale şi naţionale.

Toate volumele lui Sorin Durdun (ca, de altfel, şi ale lui Liviu Măţăoanu) reprezintă o ruptură, o frondă faţă de poezia mai veche sau mai nouă a Câmpulungului (Mihai Moşandrei, spre exemplu). Postmodernitatea poetului constă în crearea unui univers în care, „creierul“ coordonează şi ordonează inspiraţia supusă unei construcţii care-i certifică originalitatea.

Volume: *Eu nu oblig pe nimeni să m-asculte,* 1994, Editura Calende, Piteşti; *Despărţirea de cotidian* (volum colectiv), Editura Paralela 45, 1997; *Poemul cel mai lung*, 1999, Editura Paralela 45, Piteşti; *Lumea văzută prin lentile*, reportaje, 2006, Editura Larisa, (Pre) Texte, 2011, Editura Larisa.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Cistelecan, *Doi musceleni*, *Luceafărul*, 12, 1995; Ion Bogdan Lefter, *Scriitori români din anii '80-'90* (Editura Paralela 45, Piteşti, 2000).

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

POEM ÎN ZODIA APOCALIPTICĂ

nimeni şi nimic nu străbate întunericul
nimeni şi nimic niciodată
şi eu într-un timp într-o zodie apocaliptică
respir aşteptarea
ca şi cum „a mă întoarce" ar însemna ceva
„şi plouă mărunt peste sângele ei
şi lăsăm totul aşa".

*
* *

DUȚESCU-DUȚU, Teodor, 8. 09. 1870, Vărzaru, Merişani, Argeş - 8. 12. 1949, București. Dramaturg şi poet. Părinții - țărani. După clasele primare urmate în satul natal, a absolvit o școală comercială din București. Căsătorindu-se cu Eugenia Burelly, sora Alexandrinei Burelly-Caragiale, tânărul argeşean intră în lumea artei, dar şi a instituțiilor importante ale statului (inspector al căminelor culturale de la sate). Publică versuri, schițe şi articole de presă în *Vatra*, *Viața* (ambele conduse de Al. Vlahuță), *Deșteptarea*, *Familia* etc.

Editorial, debutează cu volumul de versuri *Crâng şi luncă* (1896), urmat de *Freamăt* (1898) şi de balada *Carol-Vodă. Făt-Frumos*. Criticii vremii (Ilarie Chendi), dar şi unii contemporani (Vicu Mândra) apreciază colaborarea cu actorul Vasile Leonescu (probabil la sugestia lui Caragiale) care i-a deschis porțile teatrelor, inclusiv ale Teatrului Național din București. Bineînțeles, recitite azi (cel puțin unele) nu mai stârnesc nicio vibrație, paradigma teatrală românească suferind numeroase transformări. Atât versurile, cât şi piesele de teatru, se înscriu în curentul sămănătorist, atât de puternic în epocă, mai ales prin personalitatea covârşitoare a lui Nicolae Iorga. Unele semne ale influenței cumnatului său, I.L. Caragiale, şi ale naturalismului, în ansamblu, se regăsesc în piesele de teatru prezentate ani de zile pe scena Teatrului Național.

Volume: *Crâng şi luncă*, 1896; *Freamăt*, 1898; *Jianu* (colaborare cu Vasile Leonescu), 1901; *Avem cu ce să ne mândrim*, 1903; *Considerațiuni critice asupra poeziei noastre poporane*, vol. I, *Doina*, 1903; *Două drame țărăneşti*, 1903; *Închinare praznicului adormirii de patru veacuri a lui Ştefan-Vodă Cel Mare şi Sfânt*, 1904; *Prolog în 16 cântări la Povestea neamului de la Traian la Carol I. 106-1906*, 1906; *Versuri din Povestea neamului* (în colaborare), 1906; *Carol-Vodă Făt-frumos*, 1907; *O părere în chestia țărănească*, 1907; *Din vatra unui țăran cuminte*, 1911; *Contra-amintiri*, 1915.

Referințe *(selectiv)*: Ilarie Chendi, *Pagini de critică*, 1969, p. 597; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești*, 1933, p. 35, 42, 51; Vicu Mândra, *Jocul situațiilor dramatice*, 1979, p. 108; Valeriu P. Stancu, *Duțescu, Duțu Teodor*, *Dicționarul general*…, p. 809.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

E-F

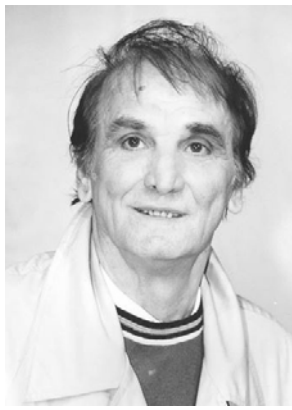

ENE, Marin Radu, 30. 06. 1933 - Tătuleşti, Olt - 5 .02. 2013, Piteşti. După şcoala primară urmată în comuna natală, Şcoala Pedagogică din Bucureşti. După câţiva ani la catedră şi prezenţă în formaţiile de amatori ale vremii, din 1959, actor la secţia de estradă a Teatrului „Al. Davila", Piteşti. Paralel, publică sau i se joacă pe scena Teatrului de Păpuşi „Aşchiuţă" şi în ţară piese de teatru pentru copii şi tineret.

Debut: *Uite-l este… uite-l nu e!,* 1967. Volumul reprezentativ este *Pintenul de aur*, 1985, în care personajele sunt „croite" după modelul basmului şi al poveştilor populare. Condiţia de actor a autorului se observă imediat, dialogurile decurgând firesc, iar păsările şi animalele curţii şi copilul participă la crearea unui spectacol bine primit de copii.

Volume: *Pintenul de aur,* 1985; *În fiecare zi o faptă bună,* 1988; *Soarele din casă,* 1991; *Pufuleţ şi omul de zăpadă,* 1995; *Povestind anecdote*, Chicago, 1995; *Băiatul şi vântul,* 1996; *Dorul*, 1996.

Multe din creaţiile lui Marin Radu Ene au fost cuprinse în volume colective.

Referinţe *(selectiv)*: Dumitru Anghel, Marin Radu Ene, *Pintenul de aur,* Ag., 2, 1986.

*

* *

ENE, Virgiliu, 8. 04. 1929, Piteşti - 18. 06. 1997, Bucureşti. *Istoric literar*. Studii primare (Şcoala nr. 3) şi liceale la Piteşti, Facultatea de Filologie, Universitatea din Bucureşti (1953). Doctor în filologie cu o teză despre viaţa şi opera lui N. D. Cocea. Activitate redacţională la editurile Tineretului şi Albatros, la Centrala editorială etc. Debut cu recenzii şi studii în publicaţii din Bucureşti. Monografiile sale despre N. D. Cocea, G. Topîrceanu, Alexandru Vlahuţă etc. urmează linia clasică a cercetărilor de acest gen: viaţa (cu numeroase amănunte, uneori stufoase) şi opera (cu analize adâncite, dar şi cu interpretări specifice epocii), astfel că autorul oferă cititorului o bogăţie de informaţii necesare sintezelor de istorie literară. Cercetările monografice au fost urmate de ediţii din creaţia lui Cezar Bolliac, Jean Bart, Emil Gârleanu etc. Mai multe antologii tematice completează activitatea unui cercetător harnic şi onest. Creaţia literară proprie nu se ridică la nivel deosebit.

Volume: *N. D. Cocea*, 1968; *G. Topîrceanu*, 1969; *Anton Bacalbaşa,* 1975; *Alexandru Vlahuţă,* 1976.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Antologii: *Satira în literatura română,* 1973; *Mărturii despre Unire…*; *Clasicii români despre şcoala de odinioară…; Basme populare româneşti,* 1984; *Romanticii de odinioară,* 1985; *Un băiat vesel,* 1989 - literatură originală.

Referinţe *(selectiv)*: Marian Popa, *Dicţionar de literatură română…,* 1977, p. 216; Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor,* 1998, p. 256; *Dicţionarul general…, literele D-N.*

În Argeş *(selectiv)*: Paul I. Dicu, *Contribuţii la monografia Şcolii nr. 3 „Ion Pillat" din Piteşti,* Editura Pământul, 1998.

*
* *

ENESCU-STÂLPENI, Dem., 6. 01. 1884, Câmpulung Muscel - 6. 02. 1927, Alexandria. *Publicist şi traducător*. După şcoala primară absolvă Şcoala Normală din Câmpulung Muscel (1903); licenţiat în litere, filosofie şi drept, Universitatea - Bucureşti (1915). Învăţător la Stâlpeni (Muscel), profesor la gimnaziul din Câmpulung şi la şcoli din Alexandria, deputat de Teleorman. Activitate publicistică la *Bunavestire*, Câmpulung Muscel (1922-1924, fondator, redactor, administrator), precum şi la *Vremea nouă* (Alexandria, 1907). Colaborări la *Muscelul nostru*.

Volume: *Dezertorii,* Alexandria, 1919; *Judecata generalului Averescu,* 1920.

Traduceri: *Comori indoeuropene,* 1925.

Referinţe: Lucian Predescu, *Enciclopedia României, 1940* (1999).

*
* *

ENESCU-STÂLPENI, Dem. Eliza, 19. 08. 1886, Piteşti - ? *Publicistă şi traducătoare*. Soţia lui Dem. Enescu-Stâlpeni, sora lui Nicolae Burlănescu. Absolvă Şcoala Normală „Elena Doamna", Bucureşti (1908), învăţătoare la Stâlpeni şi Alexandria.

Volume: *Cântări, versuri,* 1902; *Educatoarele din România,* Câmpulung Muscel, 1908.

Referinţe: Lucian Predescu, *Enciclopedia României, 1940* (1999).

*
* *

EPURE, Mihai, 1. 10. 1948, Gliganu de Jos, comuna Rociu, Argeş. *Prozator*. Şcoala generală în comuna natală, Liceul „Nicolae Bălcescu", Piteşti (1961), Facultatea de Drept, Universitatea - Bucureşti (1971). Doctorat în Drept Internaţional. Carieră diplomatică în Japonia. Debut în revista *Argeş*, cu serialul *Japonia-Ikebana de gânduri*, reluat şi în volum.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Experienţa japoneză s-a concretizat în alte volume, printre care şi romanul-document *Aproape de Soare-Răsare.* Într-adevăr, cartea se citeşte „cu sufletul la gură”, după cum scrie cu căldură prefaţatorul Valeriu Râpeanu. Petrecând mai mulţi ani la Tokio, autorul s-a adâncit în refacerea şi cercetarea vieţii şi activităţii lui Gheorghe Băgulescu, personalitate diplomatică exponenţială a primei jumătăţi a secolului al XX-lea. Participant direct la toate evenimentele vremii (război, renaşterea României Mari, refacerea armatei, diplomaţie etc.). generalul Băgulescu a avut pasiunea colecţionarului de artă, oferind României şi Franţei adevărate valori ale artei japoneze şi chinezeşti, din păcate nepuse în valoare nici astăzi. Legat de comuna Ştefăneşti-Argeş prin părinţii săi, generalul Băgulescu ar merita să fie mai bine cunoscut în acest areal geografic. Totodată, cartea lui Mihai Epure este un adevărat omagiu pentru ce au putut să facă unii dintre diplomaţii noştri atunci când nu prevalau interesele personale.

Volume: *Japonia-Ikebana de gânduri*, 1991 (prefaţă de Fănuş Neagu); *Eşafodul din Bosfor,* 1993; *Amurg la Paris*, 1997; *Din Carpaţi până la Fuji,* 2000; *Terorismul internaţional,* 2001; *Evantaie lirice*, 2002; *Aproape de Soare-Răsare,* 2002; *Melancolii de Rusalii*, 2003; *Destin şi pătimire*, 2004; Dor *de Sakura*, 2006; *Neamuri fără zestre*, 2008; *Samuraiul de pe Argeş*, 2009; *Demisia din viaţă*, 2010; *Ricşa cu vise*, 2012.

Referinţe *(selectiv)*: Valeriu Râpeanu, *O viaţă ca un roman* (prefaţa la *Aproape de Soare-Răsare*, 2002); Dumitru Augustin Doman, *Dor de Sakura, Cititorul de roman*, Piteşti, 2006.

*

[*Aproape de Soare-Răsare*] „se alcătuieşte ca o serioasă şi profundă reconstituire a vieţii unei familii care nu a trecut indiferentă pe lângă istoria românească, după cum în bine şi în rău, nici istoria românească nu i-a ocolit”.

Valeriu RÂPEANU

*

* *

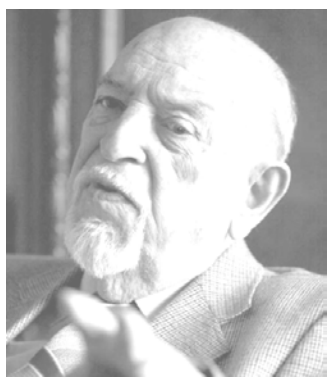

EVERAC, Paul / CONSTANTINESCU, Petru, 23. 08. 1924, Bucureşti - 17. 10. 2011, Bucureşti. *Dramaturg, eseist*. Legături permanente cu Argeşul şi Muscelul unde a avut şi o casă de creaţie, gazdă a unor întâlniri şi spectacole în timpul verii. Fiul lui Alexandru Constantinescu şi al Eugeniei. Liceul, la Arad, licenţă în drept şi filosofie, Universitatea - Bucureşti. Mai multe activităţi în ţară, printre care şi şef de protocol la Prezidiul Marii Adunări Naţionale (1956-1958), preşedinte al Televiziunii Române (1993-1996),

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

organizator şi preşedinte al Fundaţiei „Steaua Carpatină“ - Bucureşti, Podu Dâmboviţei - Argeş.

Debut editorial întârziat (la 38 de ani) cu volumul *Logodnă*, iar cel dramaturgic, cu piesa *Poarta* (1959), reprezentată pe scena Teatrului Național „V. Alecsandri” din Iași.

Cartea lui Ioviţă, una dintre piesele de teatru, prezentată pe scena Teatrului Naţional Bucureşti, este o luptă pentru putere între Ioviţă, personajul central, şi un outsider conform dihotomiei realismului socialist. *Drumuri şi răscruci* este un text istoric despre Miron Costin, în care personajele secundare „se zbat” pentru a „lumina” figura cronicarului. Vechea confruntare între Bine şi Rău este prezentă încă de la primele piese. În *Ferestre deschise, Ştafeta nevăzută, Zestrea,* sau *Un fluture pe lampă,* dihotomia este evidentă, dar viaţa nu este compusă din astfel de culori, ci are şi o mulţime de griuri.

În ceea ce ne priveşte, nici *Cititorul de contoar,* nici *A cincea lebădă* etc., nu le credem rezistente, ci, mai degrabă, o piesă ignorată de către regizori ne-a reţinut atenţia. Este vorba de piesa *Subsolul* cu personaje puternice care-şi trăiesc viaţa într-un mediu insalubru și concentraționar, dar creator de speranţe. Pătrunse de un eticism exagerat, personajele din piesele lui Paul Everac sunt nişte concepte, având ca înaintaş pe Camil Petrescu, care, la rândul lui n-a putut să-l continue pe Caragiale, ci, cumva, pe Eminescu în puţinele sale texte dramatice. Paul Everac s-a vrut întotdeauna un educator al spectatorului, nelăsându-i acestuia posibilitatea unei opţiuni. Pe parcurs, autorul a câştigat în refacerea scenică a atmosferei unui şantier, a unei familii sau a altor medii mai mult sau mai puţin realizabile. Dramaturgul se luptă cu toată lumea, nu are o clipă de linişte şi, deşi a fost jucat din plin pe scenele româneşti, a simţit că spectatorul îi scapă din mână, că a doua zi îşi va aminti cu dificultate de spectacolul văzut. Volumele de eseuri - *Reflecţii despre inteligenţă, Dialoguri contemporane, Încotro merge teatrul românesc?* etc. au aceleaşi calităţi şi defecte: excesiv de declarative, judecătoreşti, urmând să cuprindă o realitate prea complexă în două-trei pagini de carte. Paul Everac a fost onorat cu numeroase premii şi distincţii, de la Premiul Academiei la premii ale Casei Centrale a Creaţiei Populare.

Legat temeinic de zona Muscelului și de Teatrul „Al. Davila” din Pitești, Paul Everac organiza la Podu Dâmboviţei un fel de festival cultural la care invita cunoscuţi şi necunoscuţi, purtând peripatetic dialoguri despre teatru şi artă în general. Ansamblul cultural artistic de la Podu Dâmboviţei - o căsuţă, statui de toate felurile, reprezentând fie actori, fie personaje mitologice, un teatru în aer liber etc. ar merita păstrat pentru că, într-adevăr, acolo au avut loc numeroase evenimente artistice. Un vârf de munte care se vede din casă se numea „La Baranga“. „Nici aici nu scap de el!”, exclama cu umor strepezit Paul Everac.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În „Argeş“ 9/1983 „am dat drumul“ spre publicare textului *Vreau să ştii că te înţelegem şi te iubim*, citit în noiembrie la „Europa liberă“. Aventurile care au urmat le relatez în articolul „Argeş“.

Volume: *Logodnă,* 1962; *Cântec din fluier,* 1963; *Ferestre deschise,* 1963; *O întâlnire neobişnuită,* 1964; *Simple coincidenţe,* 1966; *Cinci piese de teatru,* 1967; *Reflecţii despre inteligenţă,* 1967; *Iancu la Hălmagiu,* 1967; *Don Juan din Grădina Icoanei,* 1968; *Dialoguri contemporane,* 1971; *Urme pe zăpadă,* 1971; *Poeme discursive,* 1972; *Trei piese-eseu,* 1973; *Un fluture pe lampă,* 1974; *Încotro merge teatrul românesc?,* 1975; *Teatru pentru amatori,* 1977; *Şedinţa balerinelor,* 1978; *Viaţa lumii,* 1982; *A cincea lebădă,* 1982; *Parabole dramatice,* 1983; *Teatru,* 1984; *Funigei peste Alpi,* 1987; *Aventura umană,* 1989; *Reacţionarul,* 1992; *Delirul şi plăcinta cu mere,* 1994; *Poeme crepusculare,* 1995; *Iară noi, noi democraţii…,* 2000; *Mirador,* 2001; *Ciupercuţe de sezon la Podu Dâmboviţei,* 2002; *Resurse şi ispite în Ţara Muscelului,* 2003; *Thalia Zurbagie,* 2003.

Referinţe *(selectiv)*: D. Micu, N. Manolescu, *Literatura română de azi,* 1965; Valeriu Râpeanu, *Pe drumurile tradiţiei,* 1973; Romulus Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; *Paul Everac interpretat de…,* 1984; Mircea Ghiţulescu, *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane,* 1984; Radu G. Ţeposu, *Everac, Paul*, *Dicţionarul scriitorilor…*, lit. D-L, p. 299; Marcel Duţă, *Everac, Paul*, *Dicţionarul literaturii…*, lit. A-L, p. 570.

În Argeş *(selectiv)*: Teatrul lui Paul Everac. Semnează: Nicolae Oprea (*Viaţa ca teatru*), Narcis Zărnescu (*Metamorfozele timpului*), Petru Mihai Gorcea (*Dreapta şi cercul*), Ag., 2, 1982; Paul Everac, *Vreau să ştii că te înţelegem şi te iubim!,* Ag., 9, 1983; Artur Silvestri, *Eseuri despre destin,* Ag., 7, 1986; George Radu, *Paul Everac,* Ag., 12, 2002; I. Marin, *Provocarea Everac,* Ag., 18, 2003; Cristian Constantin, *Lumea în negru şi gri,* Ag., 18, 2003.

Pe scena Teatrului „Al. Davila”: *Trepte-Autograful-Ana, 1*972; *Armistiţiu cu diavolul,* 1976; *Hai c-a fost drăguţ!*, 1984; *Uşile împărăteşti,* 1988.

*

„… bucurându-se de interpretările unor mari actori, Everac a obținut succese de public îndeosebi prin problematica socială contemporană… Totul cu sensurile deturnate inteligent, cu deplină știință a meșteșugului dramaturgic”.

Marcel DUȚĂ

*

* *

FÂNTÂNERU, Constantin, 1. 01. 1907, Budișteni, Muscel - 21. 03. 1975, Ștefănești, Argeș. *Prozator, critic literar, poet*. Părinții: Costache și Zoia Fântâneru, țărani. După școala primară de la Budișteni (1914-1919), urmează Liceul „Sf. Sava” - București (1927), coleg cu Eugen Ionescu, Dan Botta, Al. Sahia. Preocupări literare încă din liceu. Apoi urmează Facultatea de Litere și

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Filosofie, secția clasică, Universitatea din București.

Are șansa să lucreze în presă, mai întâi la ziarul *Prezentul,* apoi la *Universul* și *Universul literar*. Experiența de la aceste publicații va fi concentrată mai târziu în memorialul *Slujba din hol.* Activitatea literară este întreruptă din cauza unei boli nemiloase care-l ține în spital mai multă vreme. După externare, trăiește într-o mizerie cruntă, remarcată și de unii confrați. Astfel, Dinu Ropot scria în *Academica* (23. 12. 1944): „Deși cu zdrențe, cu o pălărie soioasă, cu bocancii neegali (?) și cu o barbă demult nerasă, scriitorul Fântâneru mai păstrează încă urme de om ce-ți impune respectul". La fel scria și Virgil Gheorghiu în *Fapta* (20. 05. 1945).

Revenit în casa părintească, Constantin Fântâneru se va reface și va fi profesor la școli din Argeș. Revista de la Pitești îi va întinde o mână de ajutor publicându-i în două rânduri atât proză originală (*Narațiuni*, *Argeș*, 3, 1972), cât și fragmente din *Slujba din hol* (*Argeș*, 3, 5, 6, 8, 1985). E de presupus că scriitorul, după cum confirma inginerul Fântâneru, nepotul de frate, ar fi închis ochii împăcat cu destinul ce i-a fost hărăzit.

Volume: *Interior*, 1932 (ediții noi, 1981, 1999); *Poezia lui Lucian Blaga și gândirea mitică*, 1940 (ediție nouă, 1999 în antologia *Cărți și o altă carte*); *Râsul morților de aur*, 1990 (ediție nouă, în *Cărți și o altă carte*, 1999); *Inedite* (*Slujba din hol*, *Jurnal*. *Pagini*) în *Cărți și o altă carte*, 1999; *Jurnale.* Vol. I., *Halucinația ideatică*; vol. II, *Semenul uitat.* Ediție critică de Aurel Sasu ș.a. Editurile *Comunicare.ro* București și *Eikon* Cluj, 2012.

Referințe *(selectiv)*: Al. Philippide, *Un nou scriitor*, *Adevărul literar și artistic*, 622, 1932; G. Călinescu, *Istoria literaturii… Noua generație - C. Fântâneru*; Aurel Sasu, Prefață la *Cărți și o altă carte*; Idem, *Fântâneru, Constantin*, *Dicționarul scriitorilor…, lit. D-L*, p. 259.

În Argeș *(selectiv)*: Nae Antonescu, *Constantin Fântâneru*, Ag., 10, 1972.

*

LUMINĂ

Cine are lumină spune: „El e lumina"!
Cine vede grădina mai mare acu
Decât adineauri spune: „El e grădina"!

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Cine ştie câte a strâns în hambar
Şi câte va să mai adune,
Zice: „El e veşnicul dar“!

*
* *

FICEAC, Bogdan, 31. 03. 1958, Piteşti. *Autor de literatură SF, jurnalist*. Şcoala generală nr. 1 din Piteşti, Liceul cu predare în limba germană - Piteşti (1977), Facultatea de Fizică, Universitatea - Bucureşti (1982), masterat în Ştiinţe politice, Universitatea - Bucureşti, specializări în Marea Britanie (1999), SUA, Belgia, Olanda, Japonia, India, Germania, China etc. Între 1983 şi 1989, fizician la IRNE - Piteşti şi la un institut de proiectări din Bucureşti. După 1990, activitate jurnalistică la *România liberă* (1989-2007), colaborator la numeroase publicaţii, posturi de televiziune, cluburi de presă din ţară şi din străinătate, scenarist de film, activitate didactică în ţară şi peste hotare etc.

Debut în revista *Argeş*, Biblioteca „Anticipaţia” (*Argeş*, 2, 1986) cu proza *Hidra*, urmată de *Arşiţă şi explozii solare* (*Argeş*, 11, 1986) şi *Admirabila eficienţă a armelor tradiţionale* (*Argeş*, 5, 1987).

Activitatea jurnalistică prodigioasă de după 1990 l-a îndepărtat, oarecum, pe Bogdan Ficeac de creaţia literară, orientându-l spre dezbaterile „la zi” ale politicii, despre care şi-a format convingeri ferme, argumentate temeinic cu bibliografie română şi străină. Un volum compact dedicat unei întrebări sfâşietoare (*De ce ucid oamenii?*) devine un adevărat tratat despre condiţia umană în contemporaneitate. Cărţile despre California şi India îmbină reportajul cu informaţia bogată, dovedind nu numai cunoaşterea altor civilizaţii, ci şi pătrunderea în esenţa acestora.

Volume: *Oameni de rezervă*, 1992; *California - mirajul Vestului*, 1996; *India, o poartă spre eternitate*, 1997 (ediţie în limba engleză, 1997); *Tehnici de manipulare*, 1996 (mai multe ediţii); *Noaptea fantasmelor*, 1999; *Cenzura comunistă şi formarea „omului nou”*, 1999; *De ce ucid oamenii?*, 2011; *România captivă. Dosarul unei tranziţii eşuate*, 2011.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

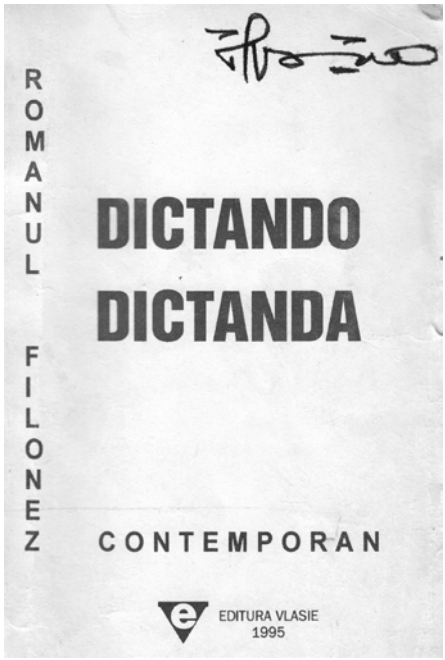

FLORAŢIU, Anton Sebastian (Dobre F. Sebastian). 25. 04. 1949, Cocu-Bărbăteşti (Argeş). *Prozator*. Fiul lui Florea şi al Paraschivei, proprietari rurali (se părea că peste ei nu venise „cooperativizarea“). După studiile corespunzătoare în aceeaşi *rură*, Liceul „Dinicu Golescu“, Câmpulung Muscel, Facultatea de Limbi Clasice, Universitatea din Bucureşti, 1993. Practică diferite meserii în Bucureşti şi în ţară, unde este vizitat şi de tinerii cu „ochi albaştri“ (evocaţi într-un capitol). Debut în 1993, debut editorial în *1995*, cu volumul (ele) *Dictando Dictanda / Nopţi triunghiulare* - Romanul *filonez* contemporan, Editura „Vlasie“, Piteşti. Mare curaj pe Călin Vlasie să facă o asemenea investiţie, onorată apoi cu Premiul pentru experiment ASPRO (asociaţie „moşită“ de regretatul prozator Mircea Nedelciu).

Recitesc de curând cartea lui Floraţiu şi descopăr pe ultima pagină, rezervată editurii şi tipografiei: lector de carte - Gheorghe Crăciun (şi el plecat în lumea umbrelor), redactor - S. I. Nicolaescu, corectură - Cornelia Constantinescu, Editura „Vlasie“, Piteşti, tiparul - S. C. Tiparg S.A.O, tempora! Au trecut de atunci aproape două decenii! Cine să mai ţină minte o carte şi filonează, cu atâtea guverne, programe, prefecţi, primari, manageri, dedicaţi „înfloririi“ României care mai mult a pălit etc. Cât chin şi jale cu tipografii care nu înţelegeau nimic din tehnoredactare! Recitirea a avut loc cu mare greutate, dar şi cu mare încântare (nimic fără efort!). De altfel, nu o uitasem definitiv din cauza unui episod oarecum banal. După apariţia celor două *opuri*, *auctorul* a trimis lui Vlasie o listă cu circa 50 de greşeli de corectură (puteau să fie şi din vina manuscrisului, textul tipărit „sunându-i“ altfel). Discret, dar negru de supărare, Vlasie mi le-a înmânat, spre aducere-aminte. Le am şi azi pe undeva. În schimb, cartea mi s-a părut şi azi lizibilă, nu cum pretinde un poet şaptezecist-optzecist. Să-i reediteze domnia-sa cartea pentru a avea o ediţie definitivă!

Inspirate de „rura“ lui natală, din denumirile „raportericeşti“ sau din „rurbanismul“ bucureştean (studenţesc) unde plecase să înveţe carte şi să se facă *auctor*, „novelele filoneze“ şi „romanul stranniu“ sunt, într-o definiţie ce-mi aparţine, reprezentante tipice ale *curentului de proză cu temă mizerabilistă* şi pe care l-am identificat şi la *auctori* mai vechi sau mai noi. Altfel, totul este o povestire „în ramă“, Floraţiu fiind personajul principal care îşi însuşeşte „pâinea

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

şi sarea“ întregii compoziţii. Chiar şi în scenele „securiste“ în care se joacă de-a şoarecele şi pisica, iar el este… motanul.

Din păcate, previziunile criticului Gheorghe Crăciun din textul „Auctor unius libri“ se pare că se adeveresc. Am mai întâlnit fragmente în unele reviste ale lui Vlasie, nesemnificative!

Pour la bonne-bouche, autograful *auctorului* pe un exemplar trimis subsemnatului: „Domnului Sergiu N., primul meu autograf, dacă-mi este permis - cu prietenie. Întreaga mea consideraţiune şi scuze pentru repetatele apeluri telefonice la ore mai mult sau mai puţin potrivite. Încă o dată cu prietenie. (Semnătură indescifrabilă, ca şi pentru copertă). 9. VI. 1995“. Măgulitor, nu?

Referinţe *(selectiv):* Gheorghe Crăciun, *Auctor unius libri? Postfaţă la volumele comentate*; Ruxandra Ivăncescu, *Un „artist“ completează portretul generaţiei ’80. O nouă viziune asupra prozei contemporane,* Editura Paralela 45, Piteşti, 1999.

*

„Anton-Sebastian Florațiu e un autor dificil, sofisticat, orgolios, narcisiac, (im)pudic, manierist şi fantastic, ermetic şi ironic“.

Gheorghe CRĂCIUN

*

* *

FLORENȚIU, Veturia M., 27. 12. 1846, Câmpulung - 9. 03. 1876, București. *Scriitoare*. A lucrat în învățământ la Alexandria și Ploiești. Retrasă la București, colaborează la diferite ziare și reviste, printre care și anuarul școlii, editat de soțul ei, cu articole originale sau traduceri.

Volume: *Limbajul florilor*, București, 1872, 1877, 1888 - versuri discrete, cu o anumită vibrație sufletească.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Rizescu, *600 de cărţi*, 1988.

*

* *

FUNDESCU, Ion C., 1836, Piteşti - 22. 01. 1904, Bucureşti. *Poet, folclorist, jurnalist*. Fiul lui Const. Fundescu şi al Raliței, locuitori ai Piteștiului și proprietari la Câmpulung. Conform obiceiului vremii, începe școala în orașul natal și o continuă la Colegiul „Sf. Sava” din București, unde se și stabilește. Scrie poezie din vreme și debutează, la 21 de ani, în ziarele *Dâmbovița* și *Naționalul*. La 23 de ani debutează cu volumul *Vocea Argeșului* care a avut un succes relativ din cauza sărăciei limbajului și a formei precare. Simțindu-se atras

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

de literatura satirică, colaborează la *Satyrul* editat de B. P. Hasdeu şi editează singur ziarele umoristice *Pepelea* (1860) şi *Tombatera* (1861). Colaborează la alte publicaţii ale vremii, dar poezia rămâne o pasiune constantă, mărturie stând volumul *Flori de câmp* (1864). Ajuns la Iaşi, din cauza unei dispute cu domnitorul Al. I. Cuza, va tipări câteva numere din publicaţia *Teatrul*, una din primele de acest gen, în care dă şi informaţii despre viaţa actorilor Teatrului Naţional din localitate. Revenit la Bucureşti, va colabora la publicaţiile epocii, va tipări noi volume de poezie, dar, mai ales, va edita culegerea de folclor *Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori*, prefaţată de B. P. Hasdeu, considerată prima culegere cu adevărat serioasă dedicată folclorului literar românesc. Romanul *Scarlat*, unele nuvele sau alte fragmente satirice ori traducerile din V. Hugo sau Byron au fost trecute în fondul pasiv al literaturii. Mult mai interesante sunt câteva *Scrisori din Basarabia*, pe care Fundescu le publică în ziarul *Reforma* (1859-1888), care avea ca administrator pe C. D. Aricescu. Scrisorile descriu cutremurător situaţia românilor din Basarabia, aflată sub stăpânire ţaristă, privaţiunile zilnice la care erau supuşi, deportările şi, în general, viaţa de zi cu zi a unei populaţii aflate în pragul disperării.

Volume: *Vocea Argeşului*, 1859; *Flori de câmp*, 1864; *Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori* (prefaţă de B. P. Hasdeu); *Poezii noui*, 1865; *Scarlat*, 1875; *Hitrowo şi Kotzebue*, 1890.

Referinţe: Nicolae Iorga, *Istoria presei*…, 1926 (1999); Şerban Cioculescu, *Alte izvoare lirice eminesciene*, *Rom. lit*., 16, 1971; Ov. Bîrlea, *Istoria folclorului*, EER, 1974; Tiberiu Avramescu, Introducere la *Basarab, Scrisori din Basarabia*, 2 vol., 1996; Georgeta Antonescu, *Fundescu, I. C.*, *Dicţionarul scriitorilor*…, lit. D-L, 1998, p. 304.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

G

GAVA, Cristian, 1991, Piteşti. *Poet*. Elev la Şcoala nr. 17, Piteşti, liceul şi facultatea la Bucureşti. Debutează la opt ani şi jumătate cu placheta *Sunt o rază* (lansarea festivă la 15. 01. 1999), fiind considerat un copil genial şi distins cu titlul de Cetăţean de Onoare al Municipiului Piteşti. Activitatea poetică ulterioară, premiile, ca şi plecarea la Bucureşti, i-au mai estompat din gloria debutului. Uşor teribilist (la vârsta lui, nici nu se putea altfel), înconjurat de o „formaţie" scriitoricească de elită, Cristian Gava scrie o poezie de notaţie, în care trăirile sale sunt prezentate frust, copilăreşte şi de multe ori emoţional. Bineînţeles că limbajul nu este supravegheat întotdeauna, prea multe gerunzii sau rime împerecheate, fără noutate. Uneori, şi întrebările pe care şi le pune sunt excesiv de complexe pentru vârsta lui. Oricum, un poet de la care se aşteaptă încă limpezirea viitoare.

Volume: *Sunt o rază*, 1998; *Aş vrea să fac ce nu se poate*, 2000.

Referinţe *(selectiv)*: Adrian Păunescu, *Un copil genial*, Jurnalul naţional, 7. 12. 1998 (Cuvânt înainte la placheta *Sunt o rază*); Octavian Ştireanu, *Alunecând pe o rază* (în placheta *Sunt o rază*); Fănuş Neagu, *Îmbătat de şoapta Şeherezadei muscelelor* (în placheta *Aş vrea să fac ce nu se poate*); Grigore Vieru, *Învierea căprioarei* (în placheta *Aş vrea să fac ce nu se poate*); Paul Everac, *Miracol în pantaloni scurţi* (*Idem*).

*

„M-am convins încă o dată că acest copil s-a născut poet. Şi că este, din naştere, profund marcat de un neobişnuit tragism existenţial. O sfâşietoare durere şi o mare dorinţă de puritate… se resimt în cele mai izbutite poeme".

Grigore VIERU

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

AŞ VREA SĂ FAC CE NU SE POATE

Aş vrea să fac ce nu se poate,
Aş vrea să fac din moarte,
O lungă viaţă.
Aş vrea să fac din ziuă noapte,
Aş vrea să fac din ploaie ceaţă.

Aş vrea să fac din apă foc,
Aş vrea să fac ceva să am noroc.
Aş vrea să fac din floare spin
Aş vrea să fac din apă vin.

Vara, din soare,
Când plouă cu aur mă doare,
Că din această ploaie care trece
Nu pot să fac o ploaie rece.

*
* *

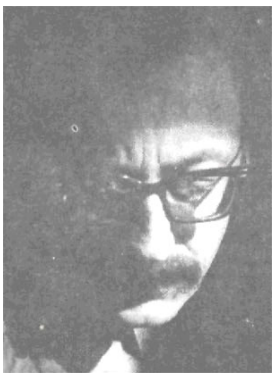

GEORGESCU, Miron, 6. 06. 1930, Brăduleţ, Argeş. *Poet.* Fiul lui Gheorghe Roşescu şi al Mariei (Georgescu), ţărani. Şcoala primară la Zărneşti (Braşov), liceul la Brad şi Arad, Facultatea de Mecanică, Institutul Politehnic, Bucureşti (1954). Colaborator la publicaţii naţionale şi locale. Încă de la debutul în reviste şi în volume, matematica i-a „închegat" creaţia sa poetică, luciditatea cercetătorului s-a transformat în artizanat retoric.

Pentru a depăşi răceala versului, ca şi înaintaşul său Ion Barbu, poetul „redescoperă" magma folclorică, oferind cititorului o posibilitate de receptare a metaforei încifrate. Astfel că poezia devine o încercare de exorcizare a necunoscutului în încercarea de a face „văzut" inefabilul. Este modalitatea specifică prin care Miron Georgescu şi-a găsit propriul său culoar.

Volume: *Poezii,* 1972; *Sunetul odihnei,* 1975; *Demnitatea ochiului,* 1977; *Mamagruia,* 1979; *Epiloguri la poeme neterminate,* 1985.

Referinţe *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, *Miron Georgescu, poetul,* „Cont.", 5, 1973; Marian Popa, *Dicţionar de literatură română contemporană,* 1977, p. 291.

În Argeş *(selectiv)*: Dinu Flămând, *Miron Georgescu, Poezii,* Ag., 1, 1973.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„… poezia lui Georgescu se revendică prin „jocul“ ei de mare disponibilitate, direct din poezia populară căreia i-a împrumutat, într-un mod aparte, euritmia descântecului“.

Dinu FLĂMÂND

CVADRATURA

Şi cum ţipă cvadratura
de-un pătrat bolnav în cerc
şi mă-ncearcă să-l încerc
dorul datului de-a dura.

Gem în colţuri de patrat
puncte patru cardinale
şi visez înfrigurat
dur la deal şi dur la vale

dur în jos gură de iad
celor mai pătrate vad
dur în sus gură de rai
ceruri pe picior de plai.

*
* *

GEORGESCU, Nicolae, 6. 09. 1950, Jupâneşti, Argeş. După studiile elementare din comuna natală, Liceul teoretic din Oneşti (1969), Facultatea de limbi clasice, Universitatea - Bucureşti (1973), specializări peste hotare (1973), doctor în Filologie al Universităţii Bucureşti cu teza *Ediţiile Eminescu. Nucleul maiorescian până la Perpessicius* (1967). Profesor de şcoală generală, bibliotecar - Biblioteca Academiei Române, redactor la revista „Luceafărul“ (1986-1990), la revista „Academica“, cadru didactic la Universitatea Hyperion (până în 2010) şi la Universitatea „Spiru Haret“ (până în 2013), unde a fost şi decanul Facultăţii de Jurnalism, Comunicare şi Relaţii Publice. Colaborator la publicaţii locale şi naţionale.

Volume: *A doua viaţă a lui Eminescu*, 1994; *Cercul strâmt. Arta de a trăi în vremea lui Eminescu*, 1995; *Eminescu şi editorii săi,* 2000; *Moartea antumă a lui Eminescu,* 2002; *Cu Veronica prin infern - Cartea despărţirilor,* 2004; *Recife. Eseuri de oceanografie,* 2005; *Hoţul de păgubaş*, roman, 2006; Un *an din viaţa lui Eminescu*, 2007; *Scrisul ca o taină,* 2008; *Cartea trecerii*, 2008; *Jupâneşti pe Râul Doamnei. O monografie subiectivă* (în colaborare cu Cicerone Georgescu), 2010; *Eminescu. Ultima zi la „Timpul“*. (Dosar de presă); *Cartea argumentelor,* 2011; *Publicistica lui Eminescu*, 2011. Numeroase ediţii din opera lui Eminescu, Mircea Eliade, Cezar Bolliac etc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe Constantin Cubleşan, *Eminescu în universalitate*, Alba Iulia, 2002; Nicolae Manolescu, *Spre o nouă ediţie Eminescu*, Rom. lit., 7, 2002; Gavril Istrate, *Ediţii şi autori*, Conv. lit., nr. 1, 2003; Adrian Voica, *Exegetul şi metoda. N. Georgescu*, în vol. *Studii eminescologice*, vol. V, Nicolae Constantinescu, *Istorioarele scrise la patru mâini*, Cultura, 35/2010.

Dacă despre cărţile închinate lui Eminescu s-a scris, bucurându-se de interesul cronicarilor, romanul *Hoţul de păgubaşi* a reţinut mai puţin atenţia. Romanul (de fapt, o nuvelă mai amplă, scrisă în 1973) este povestea unui copil cu micile sau marile întâmplări ale sale în satul unde se născuse. Păscutul vitelor, bătăile frecvente primite de la părinţii lui, mici conflicte cu unii dintre locuitori - toate formează o încrengătură care se citeşte cu plăcere şi nostalgie.

*
* *

GHEORGHE, Generalul, Ion, 19. 02. 1893, Pitești - 6. 01. 1985, Bad Kissingen (R. F. G.). *Memorialist, gazetar*. Liceul „I. C. Brătianu" - Pitești, bursier al Școlii Militare de Artilerie, Geniu și Manevră din Germania (1912). În anul 1913, participă la campania din Bulgaria. După război, își continuă studiile la Academia Prusiană din Potsdam. Participă la Primul Război Mondial, își continuă studiile la Școala militară de război (1922), specializare în Franța (1926-1930). Profesor la Școala Superioară de Război, atașat militar la Ankara (1934-1938), Berlin (1943-1944). Destituit pentru pactizare cu inamicul (1944), capturat de trupele americane, internat în lagăr până în 1947.

În România, a fost considerat criminal de război și condamnat la moarte în contumacie (1946). După lagăr, se stabilește în R. F. a Germaniei, devine președinte al Asociației Românilor Liberi din Germania Occidentală. Editează publicațiile *Rezistența* și *Patria*. Experiența diplomatică și cea a lagărelor a fost sintetizată în scrierile: *Rumäniens Weg zum Sattellitenstaat*, Heidelberg, 1952, *Un dictator nefericit: Mareșalul Ion Antonescu*, 1996, traducere de Stelian Neagoe; *Les Petits Files de l`Oncle Sam*, Paris, 1954.

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia…*, p. 334.

*
* *

GHERGHEL, Alexandru, 27. 04. 1879, Pitești - 20. 12. 1951, Constanța. *Poet, publicist*. A fost avocat.

Colaborator permanent al revistei *Viața nouă*, 1905-1925 (director: Ovid Densusianu). Alexandru Gherghel publică atât versuri, cât și unele considerații literare, reportaje la ancheta „Ce și cât se citește", urmărită multă vreme de redacție. Alături de N. Bănescu, un alt piteștean care evocă viața cărții la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Craiova, poetul scrie despre Câmpulung, unde nici nu se ştie despre ce este vorba, deşi „Câmpulungul este un centru de cultură, avem şcoli, gimnaziu şi o mare şcoală normală. Aici s-au născut şi trăiesc, o bună parte a anului, câţiva artişti ai neamului nostru. Se găsesc unii care, în orele libere, se îndeletnicesc cu arta, cu muzica, mai ales, şi sunt şi domnişoare care iau lecţii de pictură de la profesorii de desen… Există numai o grupare de pasionaţi de muzică… ori scriitorii noştri de astăzi… nu ştiu, zău, cine o fi fericitul acela. Mulţi nici nu ştiu că Nanu e poet…” (*Viaţa nouă*, 1906, p. 257).

În ceea ce priveşte poezia, dacă în primul volum sămănătorismul şi simbolismul se împletesc, în următoarele simbolismul este precumpănitor. Parcurile, corăbiile, opalele, mătăsurile fine, fildeşul, depărtarea sunt folosite şi aproape epuizate, aşa cum se întâmplă în *Cristale*. În *Pe ţărmul mării*, tematica este legată de atmosfera dobrogeană unde poetul a trăit.

Volume: *Cântece în amurg*, 1906; *Insula uitării*, Constanţa, 1924; *Roze şi umbre*, Constanţa, 1933; *Solitare*, Constanţa, 1935; *Sonete*, Constanţa, 1935; *Cristale*, 1936; *Pe ţărmul mării*, 1941.

Referinţe: Revista *Viaţa nouă*, 1906; *Literatura română - Dicţionar cronologic*, 1979.

DEPARTE

Departe, între munţi… departe
E satul meu, e casa mea,
Grădina cu-ale ei dulci vise
De mult… şi tainica vâlcea!

Departe către munţi, departe
Mă poartă dorul meu pribeag
Şi-atâţia ani rămaşi în urmă…
Dar dorul meu mi-e tot mai drag.
……..

Departe, între munţi departe
Mă poartă singurul meu dor…
Aş vrea cu visul cel din urmă
Acolo… mângâiat să mor!

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

GHIȚESCU, Ludmila, 1. 12. 1918, Volintiri (Cetatea Albă, Basarabia) - 2. 01. 1991, Pitești. *Poetă, prozatoare*. Fiica lui Ivan Pardust, notar, și al Marfei. Școala normală din București, Universitatea populară „Nicolae Iorga", Vălenii de Munte, studii universitare începute la Institutul „Maxim Gorki" din București (1954-1956). Carieră didactică la Piatra-Neamț și Pitești, unde s-a stabilit (prin căsătorie cu Mihail Ghițescu, funcționar la Comitetul pentru Cultură al Regiunii Argeș, cadru didactic, prozator). Fondatoare și animatoare a Cenaclului literar „Liviu Rebreanu", Pitești, 1947, la care a „moșit" pe mai toți scriitorii din zonă.

Debut poetic în revista *Cuget clar*, condusă de Nicolae Iorga (1938). Între *A căzut o stea*, volum din 1941, sentimental, cu versuri de album, și *Așteptare* (1945), cu iluzia că timpurile, spera poeta, vor fi benefice, s-a întins o lungă perioadă de „secetă" materializată prin colaborări în presa locală. Celelalte volume au apărut târziu, abia în 1969 - placheta *Fântâni*. Pe parcurs, poeta s-a detașat de poemele de început, versul a devenit incantatoriu, din care nu lipsește un anumit ritm interior și o nostalgie purificatoare de angoase. Au fost depășite senzitivul și inefabilul apos, poezia fiind cutreierată de o chemare spre frumos și candoare, prin metafore care învolburează concretul, dar și abstracțiunile. Creația a fost permanent „a doua natură", iar efortul poetic a constat în găsirea unor teme, motive sau cuvinte cu un fior, în care sinceritatea se conjugă cu o viziune personală asupra întregului univers, perceput într-o stare de grație. Poeta nu a avut răbdare și a scris și un roman care amintește de proza feminină interbelică, în care personajele, fără să capete profunzime, se conturează drept purtătoarele unor idealuri specifice.

Volume: *A căzut o stea*, 1941; *Așteptare*, 1945, *Fântâni*, 1969; *Stampe fragile*, 1970; *Câmpii interioare*, 1975; *Miez de anotimp*, 1977; *Vifor albastru*, 1979; *Între două dimineți*, 1981; *Arșița stelelor*, 1983; *Enigma unui ametist*, roman, 1984; *Ram de lumină*, 1990.

Referințe *(selectiv)*: Florin Manolescu, *Fântâni*, România literară, 51, 1969; Mircea Braga, *Ludmila Ghițescu*, Cronica, 44, 1975; Doina Uricariu, *Vifor albastru*, Luceafărul, 13, 1978; George Muntean, *Între două dimineți*, *România literară*, 14, 1983; Doina Curticăpeanu, *Ghițescu Ludmila*, *Dicționarul scriitorilor…*, *lit. D-L*, p. 400.

În Argeș *(selectiv)*: Sergiu I. Nicolaescu, *Argeșul poetelor*, Ag., 4, 1973; George Muntean, *Profil Ludmila Ghițescu*, Ag., 4, 1975; Mihail Diaconescu, *Poeți argeșeni*, Ag., 4, 1977; Sergiu I. Nicolaescu, *Literatura feminină*, Ag., 2, 1978; Petru Mihai Gorcea, *Ludmila Ghițescu*, Ag., 1, 1980; Ștefan Albota, *Între două dimineți*, Ag., 1, 1982; N. Branițte, *Arșița stelelor*, Ag., 10, 1983; Crina Zărnescu, *O poezie a luminii*, Ag., 10, 1983; Sergiu I. Nicolaescu, *Literatura*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

văzută de la Piteşti, Ag., 5, 6, 7, 1984; Dumitru Anghel, *Enigma unui ametist*, Ag., 12, 1984; S. Văleanu, *Argeşul literar*, Ag., 6, 1985; Gheorghe Bulgăr, *Soare în muguri*, Ag., 11, 1985; Nicolae Oprea, *Scriitori în şi din Argeş*, Ag., 7, 1986; Sergiu I. Nicolaescu, *Argeşul în geografia literară a ţării*, Ag., 3, 1987; Dumitru Anghel, *Tinereţea poeziei*, Ag., 4, 1987; Sergiu I. Nicolaescu, *„Pillatieni" şi „barbieni"*, Ag., 6, 1987; Sergiu I. Nicolaescu, *Provincia scriitorului*, Ag., 8, 1989.

*

„[În poezia Ludmilei Ghiţescu] totul converge spre expresia armonioasă a unui calm existenţial care nu exclude zonele de mister şi de umbră, dar se axează pe valorile perene ale sufletului".

Petru Mihai GORCEA

ÎNGER ÎNSPĂIMÂNTAT

Îngerul, pasărea ucigătoare
înspăimântat de vremuri strălucitoare
a luat zborul către Dumnezeu
trecând prin spaţii goale
s-a travestit în spaima
nostalgiei şi neîncrederii.
A căzut în pragul întrebărilor
nedezlegate: Jumătate de ruşine
jumătate de frică
El nu cunoaşte vâltoarea sufletelor
spălate de propriul lor suflet
ce trece din văpaie în văpaie
făcându-se scrum în flacăra
Adevărului.

*

* *

GHIŢULESCU, Mircea, 14. 08. 1945, Cuca, Argeş - 17. 10. 2010, Bucureşti. *Prozator, cronicar dramatic, istoric al teatrului românesc*. Părinţii - Titu Ghiţulescu, învăţător, şi Constanţa. După şcoala elementară, urmează liceul la Râmnicu Vâlcea (1963), Facultatea de Filologie, Universitatea din Cluj-Napoca (1969), doctor în estetica teatrului, Institutul de Teatru şi Cinematografie - Bucureşti (1993). Profesor, inspector la C.J.C.A. Cluj-Napoca, redactor la revista *Steaua*, funcţii administrative în Ministerul Culturii, redactor la Televiziunea Română (1993-2000), secretar al Uniunii Scriitorilor din România (2000-2005). Debut cu o piesă de teatru, publicată în revista *Echinox* (9,1969), fără un ecou deosebit, impunându-se ca romancier şi teatrolog.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Orașul fără somn*, 1978; *Alecsandri și dublul său*, eseuri, 1980; *Omul de nisip*, roman, Editura Dacia, 1982 (Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj); ediția a II-a, 2002; *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane. 1944-1984*, Editura Dacia, 1984; *Oglinda lui Narcis*, roman, Editura Dacia, 1986; *Wiener Walzer*, roman, 1999 (Premiul Asociației Scriitorilor din București); *Istoria literaturii dramatice române contemporane (1900-2000)*, 2000 (Premiul Uniunii Scriitorilor, Premiul Secției Române a Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru-AICT, Premiul Ministerului Culturii, Premiul „I. L. Caragiale" al Academiei Române); *Cartea cu artiști. Teatrul românesc contemporan*, 2004 (Premiul Uniunii Scriitorilor); *Istoria literaturii dramatice românești*, Editura Academiei Române, 2007; *Istoria literaturii române. Dramaturgia*, ediția a II-a, 2008. Editorul unor opere și albume dedicate scriitorilor Octavian Goga și Vasile Alecsandri.

Cel mai bun roman ni s-a părut *Omul de nisip*, în care se derulează două biografii - a unui bătrân și a unui tânăr - care, când se intersectează, când merg paralel. Din această tramă se reconstituie o carte care se citește cu interes, deși Laurențiu Ulici scrie că „romanul aglomerează mai multe personaje și mai multe direcții epice parazitare și incoerente în raport cu tema romanescă".

Referinţe: Laurențiu Ulici, *Mircea Ghițulescu, Literatura română…*, 1995, p. 400; Doina Modola, *Un incitant roman al dramaturgiei*, *Apostrof*, 2, 2002, Dan C. Mihăilescu, *Ghițulescu Mircea*, *Dicționarul literaturii…*, literele A-L, 2012, p. 656.

„Lucrarea din urmă (*O panoramă a literaturii dramatice române contemporane. 1944-1984*) oferă o panoramă impresionantă".

Dan C. MIHĂILESCU

*

* *

GIBESCU, George, 24. 10. 1940, Burluși, Ciofrângeni - Argeș. *Critic, istoric literar, poet*. Părinții - agricultori. Școala primară, la Burluși, școala generală, la Ciofrângeni, Liceul „Vasile Roaită", Râmnicu Vâlcea, Facultatea de Filosofie, Universitatea - București (1964), doctorat, avându-l ca îndrumător pe Șerban Cioculescu. Profesor, muzeograf, redactor la Editura Eminescu și la revista *Viața românească*.

Criticul a avut doi pontifi literari: Ion Barbu și Al. Philippide, cărora le-a dedicat antologii critice, monografii sistematice și cu puncte de vedere noi, care îmbogățesc interpretarea operei celor doi mari poeți. Un „teritoriu" pe care George Gibescu l-a parcurs a fost cel al operei nefericitului autor Bogdan Amaru. După 1990, Nae Ionescu, filosof „la modă" acum 20 de ani, a fost și în atenția criticului prin fragmentele din *Filosofia religiei*, publicate în revista la care lucra. Așteptăm promisa *Istorie a literaturii române*, fiind convinși că va fi o lucrare temeinică.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Al. Philippide*, monografie, 1985. Antologii: *Al. Philippide interpretat de…*, 1972; *Ion Barbu interpretat de*…, 1976. Ediții: Al. Philippide, *Poezii*, 1973; Ion Barbu, *Poezii*, 1976; Ion Vinea, *Ora fântânilor*, 1979; *Controverse critice*. Microistorie a literaturii române, 2010. *Poesii*, 2010.

Referinţe *(selectiv)*: Constantin Ciopraga, *Al. Philippide în interpretări critice*, *Cronica*, 12, 1973; Paul Dugneanu, *Al. Philippide*, *Luceafărul*, 42, 1985; *Atelier literar*, I, 2012.

*

TRISTEȚE ATAVICĂ

Mă mistui în căderi de lumină
Mai bătrân decât numele Pământului.
Totul e tristețe atavică,
Totul e somn însomnat,
Doar eu,
Răstignit
între Eden şi Iad,
Învârtesc solstițiile,
şi cu ultimul abur de boală
tulbur Logosul.
La Marile Răspântii
Pândește făptura bolnavă.

*

* *

GOLESCU, Dinicu / RADOVICI, Constantin, 07. 02. 1777, Goleşti, Muscel - 05. 10. 1830, Bucureşti. *Memorialist*. Fiul lui Radu Golescu şi al Zoiţei (Florescu) - veche familie boierească. Mare logofăt (1812), amestecat în mișcarea lui Tudor Vladimirescu (1821), contribuie la înființarea unor societăți secrete (1822), înființează Școala slobodă de la Goleşti (1826) şi Societatea literară „Frăția” (1827), obține aprobarea stăpânirii ruseşti pentru editarea primului ziar din Țara Românească, *Curierul românesc* (1829), proiect pus în practică de Heliade Rădulescu. După o călătorie în mai multe țări europene, cu scopul înscrierii copiilor la diferite şcoli, între anii 1824 şi 1826, scrie şi publică la tipografia din Buda *Însemnare a călătoriei mele*, adevărată capodoperă a acelui veac care începuse să bată la porţile Europei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Care ar fi secretul citirii cu plăcere şi azi a acestor *Însemnări*? Nu poate fi numai o chestiune de limbă, în care filologul descoperă mai multe sau mai puține cuvinte ieşite din uz şi identificate în alte limbi. Mai degrabă este vorba de *adevărul* celor consemnate de luminatul muscelean, care nu ezită să recunoască în ce situație se afla întreaga țară, dar, mai ales, țăranii prezentați, în texte mai vechi sau mai noi, ca adevărați luptători pentru independență, capabili de acte de eroism, demni de figurile mitologice create în lungile nopți de iarnă. Contactul cu alte civilizații şi popoare îi va da posibilitatea boierului-călător să facă unele comparații şi să ajungă la a descoperi starea jalnică în care se afla la acea dată Țara Românească. Şi atunci, scrisul lui devine un strigăt („Vă rog, sfinților - căci vorbesc pentru folosul patriei mele… - nu mă blestemați!"), o suferință care vine din multe secole şi se va perpetua încă multă vreme. Atunci consemnarea scriitorului oferă amănunte: „făptura dumnezeirii… au fost câte 10 aşternute la pământ, cu ochii în soare şi o bârnă mare şi grea pusă pe pântecele lor", „alți creştini… au fost spânzurați cu capul în jos" etc. Şi mai departe: „Ce este datu această făptură dumnezeiască să se robească ca să dea ce nu are domnului?" - întreabă Golescu, care văzuse doar câteva oraşe şi sate, din trăsură, dar intuise esența deosebirilor dintre Vest şi Țara Românească, supusă de veacuri Imperiului Otoman. Retorica textului se adâncește: „O! ce amărâtă viață a acestui norod ce lăcuieşte pe acest bogat pământ! O! cum îmi aduc aminte, şi cum sânt silit să mă spovedesc că sânt foarte greşit".

Autorul nu este numai un memorialist sau un „reporter" al cărui simț moral este frustrat de comparațiile pe care singur le constată permanent, ci scrie un adevărat manifest prin care salvează „inteligența" epocii ce încerca să iasă din fanariotismul pus sub semnul întrebării abia în 1848, când copiii lui Dinicu şi ai lui Iordache, împreună cu mulți alți congeneri, vor încerca să împlinească o primă şi temeinică sincronizare cu Europa.

Volume: *Însemnare a călătoriei mele, Constantin Radovici din Goleşti, făcută în anii 1824, 1825, 1826*, Buda, 1826 (cu alfabet chirilic). Ediții noi: Nerva Hodoş, 1910; Petre V. Haneş, 1915; Perpessicius, 1952; G. Pienescu, 1963, 1977; Gh. Popp, 1964; *Scrieri*, 1990, ediție Elisabeta Lăsconi, 1998. Traduceri: *Adunări de pilde bisericeşti şi filosoficeşti*, 1826; T. Vamva, *Elementuri de filosofie morală*, 1827.

Referințe *(selectiv)*: Nicolae Iorga, *Istoria literaturii româneşti în veacul al XIX-lea*, vol. I, 1925 (1983); G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1941 (1982); Gabriela Drăgoi, *Golescu, Dinicu, Dicționarul literaturii…*, 1979, p. 403; Mircea Iorgulescu, *Golescu, Dinicu, Dicționarul scriitorilor…*, literele D-L, 1995, p. 421; *Dicționarul general…*, 2004; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, p. 136.

În Argeş *(selectiv)*: Ion Negoițescu, *Istoria literaturii române*, Dinicu Golescu, Ag., 6, 1973; Dinicu Golescu - simpozion (aniversare UNESCO, februarie 1977. Comunicări de Mihai Berza, Alex. Duțu, Mihail Diaconescu, Vasile Novac etc.); Sergiu I. Nicolaescu, *Dinicu Golescu, călător prin Europa*, în

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Argessis, IX; *Idem*, *Ion Pillat despre Dinicu Golescu*, *Argessis*, X; Spiridon I. Cristocea, *Argeş…*, p. 137.

*

„Această carte e o lectură plină de delicii, fără a fi lipsită pe alocuri de fiorul poeziei”.

G. CĂLINESCU

Dinicu Golescu a fost „un prieten al culturii, care înțelegea locul muzicii în procesul europenizării noastre”.

Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA

*

* *

GOLESCU, Iordache, 1776, București - august 1848, Orșova. *Dramaturg și lexicograf*. Fiul lui Radu Golescu și al Zoiței (Florescu), frate cu Dinicu Golescu. Implicat în viața politico-culturală a timpului său, ocupând funcții importante în Țara Românească (mare-logofăt al dreptății, membru al Înaltului Divan etc.), Iordache Golescu a avut o anumită apetență și către creație, compoziția dramatică *Barbu Văcărescu, vânzătorul țării*, fiind reprezentată și în perioada contemporană cu succes. Astfel, Iordache Golescu a devenit un ctitor de teatru, anul 1828 fiind înscris la loc de frunte printre datele memorabile ale culturii românești.

Atât Dinicu, cât și Iordache Golescu, au avut o atitudine netă împotriva ciocoimii care, în timpul fanarioților, s-a repezit asupra celor două țări românești ca niște corbi flămânzi, gata să înșface tot, să se îmbogățească mai repede și să se întoarcă la Țarigrad. Punctul de vârf al acestei comportări („ne pusese în fiare, ne băgase în obezi ca pe niște tâlhari”) va fi atins în timpul mișcărilor de la 1848, iar literar, în *Ciocoii vechi și noi* de N. Filimon și *Tănase Scatiu* de Duiliu Zamfirescu.

Culegerea *Pilde, povățuiri i cuvinte adevărate și povești*, apreciate de Eminescu și folosite de I. A. Zanne, traducerile din Homer și din autori francezi, completează profilul unei adevărate personalități a culturii românești prepașoptiste.

Două personaje reține atenția din creația dramatică: Vornicul Belu, prezent atât în *Povestea huzmetarilor*, cât și în *Barbu Văcărescu*, și Măscăriciul, cunoscut comentator al „isprăvilor” strângerii banilor de la o populație sărăcită, care, în loc să fie ajutată să împlinească un oarecare progres, era bătută „cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

gloanțe și sfârcuri, ce le zic gârbace", încât „un urlet… se auzea din toate părțile". Măscăriciul, comentatorul celor „7 perdele", nu este numai acid, ci și melancolic față de întâmplările puse la cale de Barbu Văcărescu - Belu Crețulescu - partida huzmetarilor și „patrihoților", și partida adevăraților patrioți - Goleștii și Bălăcenii - luminați și doritori de înălțare a neamului.

Scrieri: *Băgări de samă asupra canoanelor grămăticești*, 1840; *Tarafurile cele ce așează domnia*, 1872; *Povățuiri i cuvinte adevărate*, în *Proverbele românilor*, VIII, 1900, de I. A. Zanne; *Barbul Văcărescul, vânzătorul țării,* în vol. *Primii noștri dramaturgi*, 1960; *Scrieri alese*, ediție și comentarii de Mihai Moraru, 1990; *Istorioare* (antologate de M. Eminescu), 1998.

Referinţe *(selectiv)*: N. Bănescu, *Viața și scrierile marelui vornic Iordache Golescu*, 1910 (1935); G. Bengescu, *Despre activitatea literară a unor membri ai familiei Golescu în cursul secolului al XIX-lea*, 1923; George Fotino, *Din vremea renașterii naționale a Țării Românești. Boierii Goleşti*, 1939; G. Călinescu, *Istoria literaturii…* (1941), 1982, p. 83; Florin Faifer, *Golescu, Iordache, Dicționarul literaturii…*, 1979, p. 405; Atanase Iordache, *Goleștii. Locul și rolul lor în istoria României*, 1979; *Idem*, *Pe urmele Goleștilor*, 1982; Mircea Anghelescu, *Golescu, Iordache, Dicționarul scriitorilor…*, 1998, p. 423.

În Argeș *(selectiv)*: Vasile Novac, *Goleștii în Revoluția de la 1848*, în *Musseum*, Golești, 1978; *Idem, Goleștii și Regulamentul organic*, în *Argesis*, VII; Spiridon I. Cristocea, *Golescu, Iordache, Argeș…*, p. 138.

*

„…proiectele sale … duc piesele [de teatru] mult mai departe de linia modelelor și le cantonează în zonele pamfletului, sarcasmului negru și violenței verbale…".

Mircea ANGHELESCU

*

* *

GOLESCU, Maria, 28. 01. 1897, Bucureşti - 7. 11. 1987, Eastbourne (Anglia). Descendentă a marii familii a Goleştilor, *memorialistă.* După studii elementare făcute în particular, cele universitare la Universitatea Bucureşti, feministă convinsă, a contribuit la îngrijirea răniților din toate războaiele României din secolul al XX-lea. Viaţa ei de studiu şi cercetare s-a concretizat în numeroase articole şi contribuţii publicate în reviste de specialitate ale vremii, cinstind cum se cuvine zestrea iluştrilor ei înaintaşi. Totodată, literatura nu-i era indiferentă, dovadă poemele în proză publicate în „Gândirea" (6, 1938) care dovedeau sensibilitate şi o anumită percepţie a metaforei.

Deşi lucra la Londra, sub protecţia autorităţilor engleze, a fost arestată, adusă în România, unde a ispăşit 14 ani de închisoare pentru „vina" de a fi urmaşă a marilor Goleşti. Aceştia au fost marii boieri ai României şi nu „clanul Dudulenilor" - nişte parveniţi, proveniţi din arendaşii boierilor „vechi", pe care

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

i-au „săpat“ încet dar sigur pentru a le acapara averile. Pia Alimăneşteanu, fiica lui Ion C. Brătianu, Pia Pillat, Maria Golescu, Dinu Pillat etc. au înfruntat dezastrele istoriei cu stoicism şi demnitate, nu şi-au ponegrit niciodată ţara, abia în nişte memorii şi-au „desenat“ drumurile de umilinţă pe cărările Europei, unde nu au găsit întotdeauna lapte şi miere.

Dacă studiile despre arta religioasă ţărănească românească sunt la îndemâna specialiştilor, memoriile rămân mărturiile cele mai edificatoare despre o atmosferă concentraţionară din România, atmosferă dictată, în primul rând, de prezenţa masivă şi discreţionară a trupelor sovietice, prezenţă care şi-a pus amprenta foarte repede asupra liderilor comunişti români. Cine uită acest „amănunt“ înseamnă că falsifică ce s-a întâmplat în România între 1948 şi 1964.

Referinţe: Aurică Smaranda, *Maria Golescu, membră a Societăţii numismatice române*, **Argessis, Studii şi comunicări,** seria Istorie, Tom IX, 2000, editor: Muzeul Judeţean Argeş; George Marcu, Rodica Ilinca, *Golescu Maria, Enciclopedia personalităţilor feminine din România,* Editura Meronia, 2012, p. 155.

*

* *

GRECEANU, Olga, 4/16. 08. 1890, Nămăeşti - Muscel, 17. 11. 1978, Bucureşti. *Pictoriţă şi romancieră.* De origine poloneză, Olga Greceanu şi-a desăvârşit specializarea ca pictoriţă la Liège şi Paris. Mare specialistă în fresce, a înfrumuseţat Bucureştiul interbelic cu numeroase lucrări. Dar niciunele localităţi din ţară nu au fost uitate (cula de la Măldăreşti - Vâlcea), deşi în perioada comunistă au fost văruite. A scris mai multe cărţi de specialitate, precum şi reflecţii religioase, mai ales că a fost singura femeie acceptată în *Rugul aprins,* condus de Sandu Tudor, mişcare ortodoxistă cu unele consecinţe nefaste trăite de membrii săi.

Romanul *Ura care ucide* (editat în anul 2000) urmăreşte drumul sinuos al unei persoane (şi personaj) într-o viaţă zbuciumată. A murit, după cum scriu biografii, cu pensula în mână, pe când lucra la Schitul Darvari, Bucureşti.

Referinţe: George Marcu, Rodica Ilinca, *Enciclopedia personalităţilor feminine…*, p. 157.

*

* *

GREGORIAN, Alexandru, 5. 03. 1909, Bârla, Argeş - 9. 07. 1987, Jaca, Pirinei, Spania. *Eseist şi poet*. A urmat Facultatea de Litere şi Filosofie, Facultatea de Drept, Universitatea - Bucureşti. Doctor în filologie şi ştiinţe juridice. Jurnalist la ziarele *Calendarul* şi *Mişcarea*, director al revistei *Sfarmă-Piatră* (1935-1939), condusă de Nichifor Crainic, colaborator la revista *Gândirea*, redactor la ziarul *Universul* (1937-1940), consilier de presă la Ambasada României din Italia. Arestat de trupele americane şi internat în lagăr,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

lângă Veneția, eliberat în anul 1947. În România, a fost condamnat în contumacie la muncă silnică pe viață.

La Roma colaborează la diferite ziare, la postul de radio al Vaticanului, editează revista *Țara* (1949-1950), și e director al secției române a postului de radio *Europa liberă* (1951-1954). Fondator și secretar general al Societății Academice Române de la Roma (1957-1959). Emigrează în S.U.A., profesor și editor la Philadelphia, șef al săptămânalului *The Italian-American Herald*. În 1980, se stabilește lângă Malaga (Spania), se convertește la catolicism, înființează Fundația Culturală Română la Madrid, colaborează la ziare și reviste din diaspora. Până azi, nu i-au fost republicate în țară eseuri sau poeme.

Volume: *Ţara Demiurgului*, Bucureşti, 1942; *Poeme pentru cruciaţi*, Bucureşti, 1943; *Poeme pentru fraţii mei*, München, 1953; *Pete de lumină*, Salamanca, 1980; *Coasta soarelui*, Salamanca, 1982; *În creştetul luminii*, Salamanca, 1984; *El Encanto Andaluz*, Madrid, 1985.

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului*…, p. 36.

ION PRĂVALE

În fiecare toamnă ar şi ar
Deacinda tot pământul.
Mă frâng pe plug
Cu soarele'n spinare şi cu vântul
Şi inima mi-o'ngrop aprinsă, rug,
Sub brazdele de tină,
Iar sufletul mi-l coc mereu
În spice de lumină.
Din braţe-mi fac secerătoare
Ş'adun sub cer - dar cui adun? -
Grămezi de chihlimbare,
Şi-n fiecare seară
Mă culc tot mai flămând
Cu snopi de stele subţioară
Şi Pâinea lunii rumenă în gând
Drept cină.
Doamne, sunt chipul Tău: Ion Prăvale!
În fiecare toamnă seamăn
Şi niciodată nu culeg.
Mereu mi-s mâinile mai goale,
Că aurul rodit în vară, geamăn,
Nu eu, ci hoţii îl culeg.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

GRIGORE, Alexandru, 01. 09. 1940, Fâlfani, Argeş - 30. 06. 1981, Bucureşti. *Poet*. Fiul lui Ion Grigore şi al Constanţei. După şcoala elementară, frecventează Liceul „N. Bălcescu" din Piteşti (1957), Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti (1965). Debut în revista *Luceafărul* (1968), iar editorial, cu *Tăgade* (1970). Traduceri din poeţi ruşi.

Criticii au remarcat „revigorarea" lui Fundoianu în poezia lui Alexandru Grigore, în care „somnul ar fi motivul structurant" (Mircea Scarlat), în primul rând somnul de aur al copilăriei. Mai importantă este intuirea morţii timpurii, care, de altfel, s-a şi întâmplat. O tristeţe permanentă, un vid pustiitor, un gol care-l apasă fac din poezia lui Alexandru Grigore o entitate-surpriză în epocă.

Volume: *Tăgade*, 1970; *Ceremoniile*, 1978; *La marginea împărăţiei*, 1983 (postum).

Referinţe *(selectiv)*: Horia Bădescu, *Un poet*, *Steaua*, 2, 1971; Mircea Scarlat, *Alexandru Grigore*, Postfaţă la volumul *La marginea împărăţiei*, 1983; *Idem*, *Grigore Alexandru*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. D-L*, 1998, p. 449.

În Argeş: Aurel Sibiceanu, *Alexandru Grigore - un mare poet aproape uitat*, Ag., 9, 2010.

*

„Pentru Grigore, poetul este conştiinţa pururi trează a colectivităţii în mijlocul căreia trăieşte. O conştiinţă care posedă arma cea mai eficace împotriva somnului: sunetul articulat, cuvântul".

Mircea SCARLAT

ELEGIE ÎN ALB

În frunze e toamnă definitiv şi ploi
Întunecă - iubito pământul în noi
prin mirişti un clopot de ceaţă ne-ndeamnă
viei să-i bem amăruia teamă.

Dar simt undeva născându-se-n munţi
Izvoare în alb sub sfioase frunţi
şi, ca străbunii, linişti de lut
vom închina pentru cei ce-au tăcut.

Ne vom retrage apoi sub zăpezi
sufletul învechit în suflet de iezi
şi vom lăsa să putrezească în grinzi
idolii suferinzi, din vina lor suferinzi.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

GRIGORE, Ion, 1907, Tătărani, Dâmbovița - ?, Ploiești. *Epigramist*. A urmat secția reală a Liceului „I. C. Brătianu" din Pitești, licențiat în matematică și științe fizico-chimice, Universitatea - București (1930). Profesor la Liceul „I. L. Caragiale" din Ploiești. În anul 1982, i-a apărut placheta *Epigrame*. Preluăm epigrama dedicată lui Nichita Stănescu, fostul lui elev: „Când el cu cifre cocheta/ Nu l-am putut încuraja/ Plecă atuncea pe alt drum/ Și câți mă blesteamă acum…". Epigramiștilor din familia Ionescu-Quintus le dedică următorul catren: „Iată-mi testamentul,/ Fiii mei de soi:/Eu vă las talentul/ Împărțit la doi".

Referințe: Traian Gărduș, *Ion Grigore*, în *Omagiu Liceului „N. Bălcescu", Pitești*, 1991.

*

* *

GRIGORE, Magda, 29. 08. 1965, Costești, Argeș. *Poetă, eseistă*. Școala generală din Strâmbeni-Căldăraru, Argeș, Liceul „Zinca Golescu" - Pitești, Facultatea de Teologie-Litere, Universitatea din Pitești (1997), doctorat în Filologie, cu teza „Constanta barocă în poezia postbelică românească" (conducător științific: prof. univ. dr. Nicolae Oprea); preocupări artistice, redactor la reviste din Pitești.

Debut în revista liceului, colaborări la *Scânteia tineretului* (1989), la ziare și reviste locale.

Volume: *Flux și reflux*, 1997, Editura Argesis, Pitești; *Șah în trei*, 1999, *Identitatea de tranzit*, 2007; *Vânătorul de sacru*, 2010.

Referințe: Despre poezia Magdei Grigore au scris: Radu Cange, Nicolae Oprea, Dumitru M. Ion, Mircea Bârsilă, *Magda Grigore, Identitate de tranzit*, „Calende", 2, 2005.

Volumul *Identitate de tranzit* ni se pare cel mai „rotund". Autoarea „gâlgâie de poezie în texte - uneori prea lungi - pline de subînţelesurile unor drame interioare, specifică femeii trecută de 30 de ani, comunicată frust, fără metaforita colegelor din generaţiile anterioare.

„Magda Grigore pendulează între ceremonializarea biografiei și detașarea de propria existență privită ca spectacol sau ca un joc de șah la care participă în calitate de terță persoană. Din perspectiva acestei poete, realitatea obiectivă este continuarea realității lăuntrice…".

Mircea BÂRSILĂ

RUGUL

El
atât de aprins de dragoste era
încât în fața mea
se mistuia ca un rug
pe care nu-l puteam opri

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

cum nu poți să oprești căderea
crengilor în care seva vieții
s-a uscat prea mult
de așteptare.

*
* *

GYR, Radu (Radu Demetrescu), 15. 03. 1905, Câmpulung Muscel - 29. 05. 1975, București. *Poet, dramaturg, publicist, militant politic*. Actorul Ștefan Demetrescu, cu rădăcini ardelene, s-a stabilit la Craiova, unde a avut o carieră notabilă din moment ce a devenit societar al teatrului din localitate, iar fiul, care-şi urma studiile, a avut posibilitatea să cunoască personalități ale scrisului (Emil Gârleanu, Liviu Rebreanu, Elena Farago etc.). Câmpulungul natal nu a fost uitat şi, încă din 1922, va semna *Radu Gyr*, după ce semnase Radu Grui poemul *În munți*, publicând cu o adevărată frenezie, atât în revistele din Capitală, cât şi din țară. Ca o consecință, la 19 ani îi va apărea primul volum, *Liniști de schituri* (1924), plachetă care conține, în genere, evoluția viitoare. Tânărul profesor de liceu şi cadru didactic universitar (la catedra profesorului Mihail Dragomirescu) va avea în continuare activitate poetică, eseistică şi politică deosebită, aceasta din urmă „deschizându-i", încă din anul 1933, uşile închisorilor. Se pare că poetul a fost o fire colerică, plăcându-i riscul şi implicarea, dar şi un anume histrionism teribilist moştenit de la tatăl său. Paralel cu activitatea poetică, cu eseistica, o nouă condamnare îl va face să cunoască alte lagăre şi închisori.

O plachetă tipărită la Râmnicu Vâlcea, la tipografia „Episcopul Vartolomeu" a Sfintei Episcopii (1936), intitulată *Stele pentru leagăn*, este o suavă invocare a mitologiei copilăriei, iar pentru cele *Douăzeci de cântece cu luminiți*, poetul cheamă în ajutor sprijinul lui Dumnezeu: „Doamne, fă minunea: dă-mi cunună/ ca un zâmbet mâini de aur pur/ Şi trimite-mi pe un fir de lună/ Un plaivas cu totul de azur". Sau un Meşter Manole fără mit, devenit un simplu zidar, ca în această strofă: „Bătut, de jos cu bulgări de argilă,/ Pe creasta jertfei singur în zăpadă,/ Îmi cresc pe umeri aripi de şindrilă/ Ca să mă ducă, tânăr în baladă". (*Gândirea*, 5, 1940).

Anii grei dintre 1938 şi 1944 au fost pentru poet presărați cu numeroase surprize: din nou închisoare, demnitar al guvernului legionar, după ce scrie *Balada Nicadorilor*, *Marşul lui Moța şi Marin* şi *Sfântă tinerețe legionară*, devenit imnul legionarilor, din nou închisoare, apoi, pe front, unde este rănit în

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

1942. Este scos de mai multe ori din închisoare la intervenția lui Armand Călinescu și Ion Antonescu. Ca și alți combatanți (spre exemplu, Alexandru Gregorian), Radu Gyr publică volumul *Poeme de război*. Parcă obișnuit cu închisorile, închis în cel de-al doilea „lot de criminali de război", de către guvernul instaurat la 6 martie 1945, din nou condamnat în 1958, de data aceasta la moarte, pentru celebra, de acum, poezie *Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!* Se pare că poetul a avut și o tentativă de sinucidere, în toamna anului 1944, după cum reiese dintr-o scrisoare a lui Petre Pandrea care îl încurajează, întrucât „tu n-ai aparținut unei fracțiuni. Tu aparții artei și literelor noastre" (*Ioan Opriș, Cercuri culturale disidente*, Univers Enciclopedic, București, 2001, p. 348). Revenirea în actualitate după 1990 întărește cele scrise de Petre Pandrea în 1944.

Volume: *Liniști de schituri,* 1924; *Căciulița roșie*, 1926, în colaborare; *Floarea de Sânziene*, 1927, în colaborare; *Plânge Strâmbă-Lemne*, 1927; *Cerbul de lumină*, 1928; *Eposul popular iugoslav*, 1935, în colaborare; *Stele pentru leagăn*, 1936; *Cununi uscate*, 1938; *Corabia cu tufănici*, 1939; *Poeme de război*, 1942; *Argeș*, 1942; *Balade*, 1943; *Poezii*, I-III, Timișoara, 1992-1994; *Anotimpul umbrelor*, 1993; *Ultimele poeme*, 1994-1998; *Calendarul meu*, Constanța, 1996; *Crucea din stepă*, Constanța, 1998; *Balade*, Constanța, 1999; *Sângele temniței. Stigmate*, 2003. Volumele anunțate în 1936, *Domnul de rouă*, *Program cotidian* și *Eseuri* nu au mai apărut sau au fost integrate în celelalte apariții. Mai multe premii literare (Adamachi, al Academiei Române, Institutul de Literatură, Socec etc.). Între 1963 și 1975, redactor la *Glasul patriei*, împreună cu Nichifor Crainic, C. Noica, C. C. Giurescu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Neagu Rădulescu, Gh. Tătărescu etc.

Referinţe *(selectiv)*: Radu Boureanu, *Plânge Sfarmă-Lemne*, *Comedia*, 19, 1927; Al. Bădăuță, *Doi poeți tradiționaliști: Zaharia Stancu și Radu Gyr*, *Gândirea*, 12, 1927; Augustin Pop, *Radu Gyr*, *Convorbiri literare*, 1-31, 1936; Constantin Fântâneru, *Cruciada umbrelor*, Pitești, 2001 (text din *Vremea*, 22, 1942); Mircea Scarlat, *Istoria poeziei românești*, 1990, p. 59-63; Valeriu Anania, *Câțiva poeți ai curentului ortodoxist*, *Tribuna*, 21-24, 1994; Ioan Opriș, *Radu Gyr, între vină și pătimire*, *Dacia literară*, 30, 1998. Prezent în istoriile literare ale lui G. Călinescu, E. Lovinescu, Șerban Cioculescu, Ion Rotaru etc.

În Argeș: Paul Dugneanu, *Radu Gyr, condiția ideală a capodoperei*, Ag., 8, 2002; Lavinia Geamburu, *Radu Gyr, părelnic învins, niciodată înfrânt*, Ag., 3, 2005; Traian D. Lazăr, *Poetul Radu Gyr în amintirile contemporanilor (1922-1948)*, Ag., 5, 2010; Idem, *Radu Gyr - rapsodul popular al pușcăriilor (1940-1975)*, Ag., 6, 2010.

*

„Radu Gyr s-a dovedit o natură eminamente lirică, nedublată de o conștiință critică pe măsura înzestrării native, lucru ce explică marile inegalități din opera-i poetică".

Mircea SCARLAT

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„În poezia sa se regăsește un eminescianism filtrat și readaptat la sonurile primei jumătăți a veacului al XX-lea…, un baladism care, la un moment dat, devine obositor…”.

Paul DUGNEANU

*

GRĂDINĂ

O cărăruie plânge prin mușețelul mic,
o alta unduiește pe lângă vis, și piere
sub vița unde crinii, ciobani de borangic
își păstoresc în iarbă răgacele de miere.
……..
Aici, tânăr și palid lângă cununi de laur,
se-aprinde ca un paloș de fulgere cerești,
se stinge, printre vișini, ca steaua și, în aur,
tânjește Radu, cneazul gândurilor cerești,

Gyr, prințul trist și leneș dormind prin busuioc,
Măria sa voivodul albastrelor răzoare,
descălecat din lună, să moară de lingoare
și vis, printre lăcuste și coacăze de foc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

I

IACOBESCU, Alexandru I. (Carol I. Mechelbek), 6. 06. 1874, Pitești - 1. 06. 1945, București. Fiul Rosaliei Laslo (recunoscut de Iosif Mechelbek). *Poet, prozator, dramaturg, publicist*. Clasele primare, la Școala de Băieți - Pitești, Colegiul „Carol I", Craiova. A înființat, împreună cu poetul Marcel Romanescu, revista *Viața literară* (1914), secretar de redacție la revista *Drum drept* (1920-1927), membru în comitetul de redacție al revistei *Ramuri*, redactor la ziarul *Curentul*, colaborări la publicațiile *Adevărul literar și artistic*, *Convorbiri literare*, *Cuget clar*, *Cele trei Crișuri*, *Gândirea*, *Universul literar*, *Capitala*, *Clipa*, *Flacăra*, *România viitoare*, *Presa* (din Pitești) etc.

Poetica lui Alexandru Iacobescu a pendulat între un simbolism incipient și un sămănătorism pentru care Craiova, în special prin revista *Ramuri*, a fost adevărată „vatră" în care au „ars" multe talente.

Volume: *Sub zidurile Troiei*, Craiova, 1910; *Balade*, Craiova, 1919;*Umbre peste ape*, Craiova, 1923; *Icoane și priveliști*, Aiud, 1923; *Cosânzeana*, Craiova, 1924; *Icoane din Bosfor*, 1925; *Lauri și purpură*, 1927; *Elegii și poeme*, Craiova, 1928; *Chipuri de bronz*, Studii, 1930; *Pulberi înstelate*, Craiova, 1935; *Poeme*, 1938; *Cuibul de furnică*, 1939; *Trei poeți*, 1939; *Sborul întunecimilor*, 1939; *Iarba fiarelor*, 1939; *Vraja*, 1939; *Maiestății Sale Regelui*, 1940; *Comoara de sub stâncă*, 1942; *Moartea zimbrului*, roman, 1944. Traduceri din V. Hugo, P. Loti, Al. Dumas, W. Scott, E. Zola, G. Sand, J. London, Cervantes etc.

Referințe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 86; Lucian Predescu, *Enciclopedia României*, 1940, 1999, lit. I; Rodica Zafiu, *Iacobescu, Alexandru*, *Dicționarul scriitorilor…*, *lit. D-L*, 1998, p. 550.

*

„Uniformitatea imagistică, tonul neutru, descriptiv, și o oarecare muzicalitate a versului sunt definitorii pentru lirica melancolică, de atmosferă, care constituie… partea cea mai bună a poeziei".

Rodica ZAFIU

*

* *

ILOVICI, Mihail, 4. 10. 1910, Găești - 12. 02. 1983, Pitești. *Eseist, critic literar*. „Fiu al Găeștiului", Mihail Ilovici a învățat și a profesat o bună perioadă de timp în orașul în care s-a născut, apoi la Ștefănești și Pitești. Unul dintre puținii din Argeș care a frecventat cenaclul *Sburătorul*; a avut și demnități în timpul dictaturii regale a lui Carol al II-lea, a colaborat la mai multe publicații, de la *Păreri studențești*, la *Cruciada românismului*, de la *Sfarmă-Piatră* la *Revista Fundațiilor Regale* etc. Din păcate, aceste colaborări au rămas

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

îngropate în paginile acestor publicații. A întemeiat el însuși revistele *Cristalul*, Găești (1930-1932), *Sabarul*, Găești (1935-1937), *Luceafărul*, Ismail (1938).

O carte ambițioasă a fost *Negativismul tinerei generații* (1934), „tânăra generație" fiind Emil Cioran, Mircea Eliade, Eugen Ionescu, „generația bătrână" fiind G. Călinescu, E. Lovinescu, Pompiliu Constantinescu etc.

La apariţie, reacţiile au fost deosebit de dure; Şerban Cioculescu, fostul lui profesor, scria: „d. Mihail Ilovici compartimentează gerontocraţia de o parte - la gunoi - infantocraţia în slăvi". Pentru Mihail Dragomirescu, autorul „bolboroseşte" verdicte critice, iar Cezar Petrescu îl considera „un mare jnapan literar".

Mihail Ilovici şi Şerban Cioculescu la simpozionul „Vladimir Streinu", pe străzile Piteştiului (28. 11. 1971)

Mihail Ilovici a fost un luptător ambițios care a încercat să-și construiască un eșafodaj critic pe seama distrugerii prestigiului unor personalități deja constituite. *Negativismul tinerei generații* este o carte „rea", scrisă, parcă, în grabă, deși punctele de vedere nu sunt lipsite de intuiție.

Criticii literari din zonă (Ion Trivale, N. I. Apostolescu, C. Fântâneru, M. Ilovici) au avut ambiția să propună unele concepte cu valoare de generalizare. Apostolescu se dedică comparatismului literar, Fântîneru - configuratismului, Ilovici - constructivismului (*Noua spiritualitate românească - Constructivismul*, 1942). În ultimii, ani, Mihail Ilovici a colaborat la *Argeș* cu fragmente din monografia *Tinerețea lui Camil Petrescu*.

Volume: *Negativismul tinerei generații*, 1934; *Considerații asupra actului de cultură românesc*, 1936; *Claudia Millian*, 1938; *Noua spiritualitate românească (Constructivismul)*, Pitești, 1942; *Tinerețea lui Camil Petrescu*, 1971.

Referinţe: G. Călinescu, *Istoria literaturii…* (1941), 1982, p. 967; Alexandru George, *La sfârşitul lecturii*, I, 1973, pag. 188-193; Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, București, ed. a II-a, 1977, p. 273; Vlaicu Bârna, *Între Capșa și Corso*, 1998; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2001, II, pag. 1093; *Dicționarul general…,* lit. E-K, 2005, p. 593-594.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

IOANA, Nicolae, 17. 09. 1939, Racovița, Argeș - 30. 01. 2000, București. *Poet, prozator*. Fiul lui Vasile Ioana, brutar, și al Mariei. Școala generală, în comuna natală, liceul seral, la Pitești (1954), Facultatea de Filosofie, Universitatea din București (1964). Muncitor la Uzina de Piese Auto - Colibași, contabil etc. După absolvirea facultății, redactor la *Agerpres* (1964-1966), la Editura Tineretului și Albatros (1966-1975), instructor la Consiliul Culturii și Educației Socialiste (1975-1982), redactor la Editura Sport-Turism (1982-1989), mai multe inițiative culturale și economice după 1990.

Debut în publicațiile locale și *Luceafărul* (1958), debut editorial cu *Templu sub apă*, versuri, 1967. Poezia lui Nicolae Ioana este mai greu de receptat, el fiind un ermetic din familia lui Ion Barbu și este necesară o anumită perseverență pentru a-i descifra simbolistica. Adevărata sa personalitate se definește odată cu volumul *Monologul alb*, carte esențialmente subiectivă, în care introspecția devine o stare de spirit benefică pentru un poet suferind de stări insomniaco-creatoare. Spre deosebire de colegii de generație - metaforizanți și exultând de entuziasm - Nicolae Ioana este criptic, iar cuvântul nu are un rol de denominare a lucrului, ci de irizare crepusculară în care plutește o suferință determinată de insatisfacții care i-au măcinat permanent talentul și viața. Moartea lui bruscă a încheiat un destin macerat de greutatea competiției în care intrase. Proza se citește greu, povestirea nefiind una din specialitățile autorului.

Volume: *Templu sub apă*, 1967; *Moartea lui Socrate*, 1969; *Monologul alb*, 1972; *Cartea de nisip*, 1973; *Viața după o zi*, 1976; *Amiaza melcilor*, 1977; *Forma focului*, 1977; *Fața zilei*, 1979; *Tabloul singuraticului*, antologie, 1979; *Pavilionul*, 1981; *Studiul de noapte*, 1982; *Pasagerul*, 1985; *Strada Occidentului*, 1986; *Coridorul*, 1989; *Vizită la domiciliu*, 1989; *O zi liberă*, 1996; *Goana după vânt*, 1999; *Nordul*, 2002. Traduceri din poezia turcă.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, *Nicolae Ioana*, *Poezia*…, II, 1975, p. 281; Nicolae Manolescu, *Visul și veghea*, în *Rom. lit.*, 15, 1980; Alex Ștefănescu, *Tensiune constantă*, în *Rom. lit.*, 26, 1983; Laurențiu Ulici, *Nicolae Ioana*, *Literatura română*…, 1995, p. 143; Cornel Robu, *Ioana, Nicolae*, *Dicționarul scriitorilor*…, *lit. D-L*, 1998, p. 590; Aurel Sasu, *Ioana, Nicolae*, *Dicționarul biografic*…, vol. I, 2006, p. 765; Marian Popa, *Istoria*…, 2009, p. 539.

*

„Pregnanța de alură expresionistă a viziunilor lui Nicolae Ioana, ca și aerul de parabolă deseori insinuat în dicțiune, răspund unei timpuriu asumate crize de încredere în prezumtiva adecvare a cuvântului la starea de afect, a literei la spirit, a semnului la semnificație”.

Laurențiu ULICI

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

CU SPAIMA ȘI CU BUCURIA EI!

Ne-am dus să păzim via
dar era noapte, era târziu,
în câmp o strigam pe Maria
dar era noapte, era târziu!

Când a venit lupul,
printre porumbii ca niște trestii lungi
foşnea arare,
îl vedeam departe în întuneric,
printre porumbii ca niște trestii lungi
foşnea arare,
de parcă întreaga pădure venise spre noi
cu spaima şi cu bucuria ei,
ne agățam de mâinile Mariei
cu spaima și cu bucuria ei.

*
* *

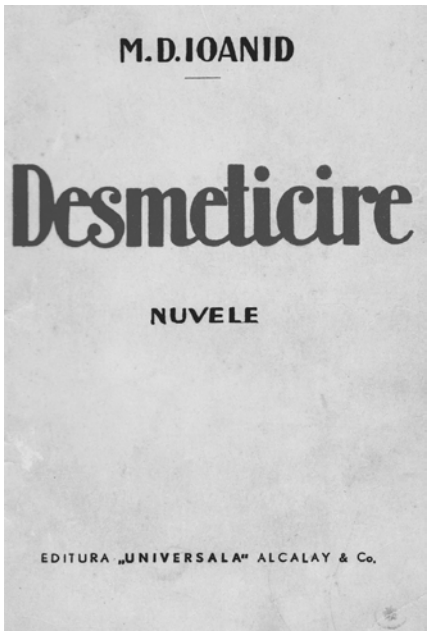

IOANID, M.(iltiade) D., 22. 02. 1897, Pitești - ? *Poet, prozator*. Liceul, la Pitești (1916), bacalaureatul, la Bârlad (1918), licență în litere şi filosofie, Universitatea din București (1923). Fiind profesor la Craiova, s-a ataşat de revista *Ramuri*, debutul cu sonete în revista *Rampa* (1918). Colaborări la *Cuvântul liber*, *Viața românească* şi, mai ales, *Ramuri*.

Poetul M. D. Ioanid a avut ghinion de la prima plachetă, *Poteci înlăuntrul meu* (Editura „Ramuri", Craiova, 1932), întrucât criticul Perpessicius îl va numi „un obsedat al spleenului baudelarian" şi pentru aceasta „nici nu e de trebuință să vă citez întreaga poezie, ajunge un singur vers". Şi urmează versul cu pricina. Concluzia este duioasă: „Ce discretă e poezia şi cât de puțin îi ajunge să învieze ca frumoasa din pădure"…

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Mai mult noroc a avut prozatorul cu nuvelele din volumul *Dezmeticire* (1935). Prima nuvelă, care dă și titlul volumului, este o amplă mărturisire a tinerei Natalia Săveanu, provincială ajunsă în București, surprinsă într-un moment de criză conjugală care o aduce în pragul sinuciderii. Din fericire, scapă, după care urmează „mărturisirea" cu lumini și umbre, care, în final, îi aduce un binemeritat echilibru.

Alte personaje populează nuvela (aproape un miniroman) și ele bântuite de aceleași întrebări. Și celelalte nuvele (mult mai scurte) au aproximativ aceeași tematică: fete ajunse la vârsta critică, după aceea măritate, mai toate purtând în ele o nefericire permanentă, cu vagi impulsuri, fie spre divorț, fie spre sinucidere. Prozatorul le „salvează" în final, oferindu-le un viitor normal. Se detașează nuvela *Portărelul posedat*, crochiul unui mărunt funcționar din provincie, cu o dorință dusă până la jumătate și care eșuează în brațele vânjoase ale concubinei sale.

Volume: *Poteci înlăuntrul meu*, 1932; *Dezmeticire*, 1935.

Referinţe *(selectiv)*: Perpessicius, *Opere* 5, 1972, p. 312.

*

* *

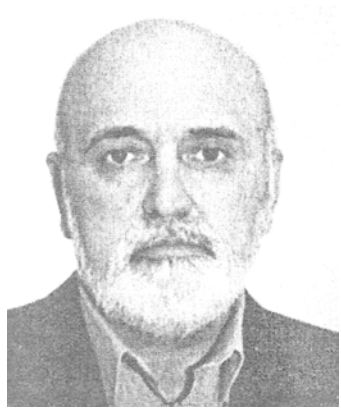

IONESCU, Al. Th., 9. 02. 1950, Tătărăștii de Sus, Teleorman - 28. 03. 2009, Curtea de Argeș. *Critic literar*. Fiul lui Marin Ionescu, medic, și al Mariei, învățătoare. Școala primară și elementară, în comuna natală (1965), Liceul „N. Bălcescu" - Pitești (1969), Facultatea de Filologie, Universitatea din Cluj (1974), unul dintre cei mai activi membri ai grupării de la *Echinox*. Profesor la Ciofrângeni (1975-1980) și Curtea de Argeș, din 1996, la Colegiul Național „Vlaicu-Vodă" (până la decesul său prematur). După 1990, redactor la revista *Argeș*, apoi *Calende*, Pitești (până în 1996), cadru didactic asociat la Facultatea de Litere, Universitatea din Pitești. După colaborări la revista liceului, debut la revista *Echinox* (4, 1972), cronicar literar la revistele *Argeș*, *Calende*; colaborator la *Familia*, *Tribuna*, *Vatra*, *Paralela 45* etc.

În cronicile din *Argeș*, Al. Th. Ionescu a fost un critic de întâmpinare, care scria cu aceeași plăcere și intuiție despre colegii de generație (Ion Simuț, Alex. Ștefănescu, Al. Cistelecan etc.), ca și despre poeți și prozatori optzeciști (Mircea Nedelciu, Cornel Nistorescu, Bedros Horasangian), dar și despre Marin Preda, Gabriela Adameșteanu, Horia Bădescu ș.a. Dexteritatea criticului constă în sesizarea sâmburelui creației și, ca un țesător fin, îl înconjoară cu fire subtile

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

de judecăți critice, unele esențiale în definirea originalității scriiturii și, implicit, a autorului. Din păcate, dispariția prematură a făcut ca Al. Th. Ionescu să nu-și împlinească decât parțial menirea. Colaborator și constructor al publicațiilor de la Pitești și Curtea de Argeș, timp de 20 de ani, Al. Th. Ionescu era, uneori, rectiliniu în ceea ce privește evenimentele, mai ales cele politice, devenind, astfel, un singuratic în momentele când, de fapt, avea nevoie de înțelegere și ocrotire.

Volume: *Aventura prozei scurte în anii `80*, Calende, Pitești, 1995; *Mircea Nedelciu, monografie*, 2001; G. Bacovia, *Poezii*, ediție îngrijită și comentată, 2007; *A(l)titudini*, Editura Tiparg, Pitești, 2009; *A(l)titudini culturale*, Editura Tiparg, 2010; *Umbra bibliotecii*, Editura Paralela 45, 2011.

Colaborări la volume colective: *Un destin istoric: Biserica Română Unită*, 1990; *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, Editura Paralela 45, Pitești, 1999; *Proza românească*, 2000; *Literatura română postbelică - între impostură și adevăr*, 2000.

Traduceri: Ines Nollis, *Marele Maestru al Templierilor*, Pitești, Editura Paralela 45, 2001 (în colaborare cu Monica Ionescu).

Referinţe *(în Argeş, selectiv)*: Gheorghe Păun, Cuvânt înainte la vol. *A(l)titudini*, 2009; Leonid Dragomir, *Un cititor ahtiat…*, *Ag*, 7, 2011; *Idem, Un om care te obligă să gândești, Bucurie îngemănată cu tristețe, Echilibrul dintre etic și estetic*, Ag, 9, 2011.

*

„Al. Th. Ionescu era un moralizator, era o conștiință care dorea să trezească în juru-i conștiințe, tânjea după o vreme normală, relaxată și cordială, cinstită și eficientă, lucidă și echilibrată, fără minciună și meschinărie în politică, fără false valori și veleitari (auto) supradimensionați în cultură, fără bramburească în educația românească. Venea parcă dintr-un viitor sperat…”.

Gheorghe PĂUN

*

* *

IONESCU, Toma Ion, 2. 11. 1948, Piteşti. Până la pensionare, a lucrat la Uzina de Autoturisme - Colibaşi. Temperament introvertit, a colaborat puţin la publicaţiile din Piteşti, numai blogul oferindu-i în ultima vreme posibilitatea de a deveni mai activ. A reuşit, totuşi, să-şi adune poemele în mai multe plachete despre care au scris cu simpatie mai mulţi recenzenţi. Un ecou mai mare a stârnit *Dosarul Albaştrii. Fenomenul Piteşti, 1971*. Preluând un titlu celebru, cartea lui Ionescu Toma Ion reconstituie, pe baza documentelor de la CNSAS „confruntările“ unor tineri poeţi locali cu unii reprezentanţi ai securităţii într-un context când regimul comunist (socialist) era încă departe de a-şi fi epuizat energiile. Dând crezare celor cuprinse în carte, mărturisim că nu am ştiut de

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„întâmplările“ scriitorilor tineri, deşi eram în situaţia cel puţin să fi auzit de asemenea „întâmplări“, aşa încât nu am putut să scriem o pagină care să fi fost adăugată volumului, deşi autorul a apelat şi la mine. Îl felicit pentru efortul lui şi mă bucur sincer pentru refacerea „întâmplărilor“ „albaştrilor“. Cât priveşte poezia, se cunoaşte că Ionescu Toma Ion are o „practică“ de mai multe decenii în a „rosti“ şi a scrie versuri sincopate, nervoase, în care se întâlneşte un limbaj frust, bărbătesc.

Volume: *Pasărea ceţii,* Editura Tip-Naste, 1996; *Glonţ de argint,* Editura Paralela 45, 2008; *Dosarul Albaştrii. Fenomenul Piteşti, 1971,* Editura Paralela 45, 2011; *Bursa îngerilor,* Editura Paralela 45, 2012.

Referinţe (*selectiv*): Călin Vlasie, Postfaţă la vol. *Albaştrii;* Marin Ioniţă, *Pericolul Albaştrii,* Săgetătorul, Piteşti, 2012; Aurel Sibiceanu, *Glorioşii ani ai ratării,* Ag. 11, 2012; Dumitru Augustin Doman, *Albaştrii - un (meta)dosar*, emisiune la Alfa-TV, 11.11.2011.

*

„Chiar şi această carte copleşitoare (*Dosarul Albaştrii*), scrisă de cel mai taciturn om pe care l-am cunoscut..., face parte din marele Program al Secţionatorilor. Au învins până la capăt! Ne-au resuscitat memoria, ca în acest fel să ne mai antesecţionăm încă o dată…“.

Călin VLASIE

COLIND

Ne fulgeră pe şiră cu colinde
se hârjonesc în suflet lupii tineri
în cer un înger candela-şi aprinde
şi clopotele bat la Sfânta Vineri

ce veşnic ninge, cearcănele serii
pudrate-s cu mireasmă de răşină
şi parcă înfloresc în glasuri merii
… în ieslea lumii pâlpâie lumină

*

* *

IONESCU-BOTENI, Ion, 12. 07. 1881, Bucureşti - 15. 06. 1946, Bucureşti. *Prozator, editor*. Părinţii - moşneni scăpătaţi - Croitoru. După şcoala primară urmată în satul natal, liceul la Câmpulung Muscel, Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea - Bucureşti (1907). Profesor la Liceul „Sf. Sava”, editor de manuale de limba franceză, avocat, membru fondator al Societăţii Scriitorilor Români (1909), deputat liberal. Ca editor, a tipărit la Câmpulung revista *Muscelul*, iar la Bucureşti - *Căminul nostru* (1910-1911). Dacă revista

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

editată la Câmpulung are mai mult caracter folcloric, cu unele traduceri din lirica franceză, realizate de Dimitrie Nanu, *Căminul nostru* este o publicaţie mult mai bogată (după cum apreciază şi I. Hangiu, p. 89), la care colaborează Victor Eftimiu, Nichifor Crainic, Emil Isac, D. Nanu, Cincinat Pavelescu etc. Sunt publicate ştiri din ţară şi din străinătate, texte inedite, traduceri.

Cele opt volume de nuvele şi schiţe şi romanul *Moara lui Vârtop* nu au rămas în istoria literară, deşi au fost „salvate" de Nicolae Iorga, dar criticate de Titu Maiorescu, care considera că promovează figuri de convenienţă cu vorbe la fel.

Volume: *Casa din Muscel,* Câmpulung, 1907; *Din satul nostru,* 1908; *În zile de vacanţă,* 1910; *Drumuri,* 1910; *Florica Mantului,* 1931; *Pe Argeşel...,* 1933; *Scrisoarea din Cogealac şi alte nuvele,* 1938; *Moara din Vârtop - roman,* 1943.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Iorga, *Istoria literaturii...,* p. 183; C. Fântâneru, *Scrisoarea din Cogealac,* Universul literar, 1938; Constantin Teodorovici, *Boteni, Ion, Dicţionarul general..., lit. A-B,* p. 668.

În Argeş (selectiv): Ion Chelcea, *Ion Ionescu-Boteni,* Ag., 4, 1981.

*

„Notele de călătorie din volumul *Drumuri* (1910) dezvăluie un observator atent al spaţiilor noi şi al comportamentului vremurilor".

C. TEODOROVICI

*

* *

IONIȚĂ, Marin, 10. 07. 1929, Uliești, Dâmbovița. *Prozator, publicist, dramaturg.* Fiul lui Stoica Ioniță și al Paraschivei („țărani analfabeți", cum scria, cu o oarecare mândrie, prozatorul, într-un C.V., sugerând că a ajuns unde e prin propriile puteri). Școala primară, în comună, școala profesională agricolă din comuna Armășești, Ialomița (1948). Ca agent agricol, a urmat școala medie tehnică de zootehnie, iar, în paralel, diferențe la liceul din Găești. Deși nu avea „citită nicio carte", la armată „a pus ochii pe mine colonelul sovietic, încântat că am citit foarte multă literatură rusă". Timpul relativ scurt nu i-a îngăduit tânărului cititor decât lectura romanelor *Tânăra gardă* și *Așa s-a călit oțelul*, literatura clasică rusă fiind puțin tradusă în anii evocați. Evantaiul meseriilor practicate s-a întins de la cele agricole până la cele universitare - toate găsindu-și reflectare în cele peste 25 de volume publicate (până în 2009). A beneficiat (fără urmări materiale) și a fost onorat de

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

oficialităţile locale cu diverse titluri şi diplome, însă gândul lui Marin Ioniţă se îndreaptă către un loc de veci la Cimitirul „Sf. Gheorghe" din Piteşti, pe care Primăria să i-l ofere cu titlu gratuit. Îi urăm ca acest gând să se împlinească mai târziu! Spunea o doamnă înţeleaptă, cu mulţi ani în urmă: „Mai bine deasupra decât dedesubt!".

Marin Ioniţă a publicat mai bine de 25 de cărţi - romane, povestiri, memorialistică - i s-au jucat mai multe piese de teatru pe scena Teatrului „Al. Davila" din Piteşti. Totodată, este un publicist (nu zicem jurnalist, întrucât scrie ce-i place) de temut. O culegere recentă (*Roata lumii*, 2000) este un fel de insectar în care sunt prinse în bolduri importante persoane din economie, politică, învăţământ, cultură etc. Boldurile semnifică micile răutăţi ale autorului care nu se simte bine până când nu-i „înţeapă" pe cei prezentaţi. Cartea va fi, fără îndoială, o bază documentară peste alte decenii pentru o re-scriere, atât a epocii comuniste, cât şi postdecembriste, din care ies în avantaj cei selectaţi pentru a consemna personalităţile din deceniile 7 şi 8, care au fost muncitori (nu neapărat ca origine), ataşaţi unui efort exemplar şi care au contribuit cu toate forţele la schimbarea României contemporane (după 1989, munca lor a fost aruncată la gunoi, asta este o altă poveste).

Marin Ioniţă a fost şi este un scriitor neglijent cu propria lui creaţie, în special romanescă. Nu a învăţat nimic de la colegul lui de generaţie Mihail Diaconescu, care a fost şi este un luptător, cu numeroase succese în ceea ce priveşte comunicarea - cu criticii şi istoricii literari, cu presa culturală etc. Să fii „poet raional" (cum se numea un text de pe vremuri) nu este o afacere prea convenabilă. O simplă parcurgere a dicţionarelor literare contemporane (începând cu Marian Popa, 1977) ne-a confirmat că prozatorul nu a reţinut interesul niciunui autor sau colaborator al acestora şi, astfel, se creează impresia că Marin Ioniţă nici n-ar exista. Este adevărat că prozatorul, înainte de 1989, a fost un executant conştiincios al „indicaţiilor de partid". Personajele sunt croite în alb şi negru, ca în basmele naţionale - spre exemplu, *Un şlep în derivă*, *Bătrânul şi umbra*, *Spioana cheală*, *Rugurile din zori* etc. În altele, aceeaşi dihotomie: *Istorie şi mitologie*, *vârsta copilăriei*, *cultură şi natură*, *comandă socială şi inspiraţie* etc., binevenită în creaţia populară, dar păguboasă în creaţia literară.

În ceea ce priveşte spaţiul, prozatorul parcă se ţine de conceptele clasicismului: un şlep, mai mult staţionar decât mişcător, un spaţiu al Daciei, mai mult închipuit, munţi indefiniţi din care pândesc pericole colosale, un soldat care face un gest gratuit de eroism, un spital de nebuni prin care circulă cine vrea şi cine nu vrea etc. Coerenţa acţiunii, cristalizarea personajelor, cu atitudini mai vechi sau mai noi, ca şi determinarea lor psihologică în ansamblul operei, aminteşte mai degrabă de poemul în proză care nu se supune regulilor poeziei tradiţionale. Ambiţios, Marin Ioniţă a evocat (din lecturi) locurile sacre în mai multe povestiri grupate sub titlul *Legende biblice*.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Un succes deosebit (trei ediții) a obținut o carte de memorialistică cu titlul *Kisselef 10. Fabrica de scriitori*. Unii au numit-o „capodoperă”, alții - de data aceasta destul de mulți - au apreciat o oarecare detașare a autorului față de evenimente care s-au petrecut cu atâția ani în urmă. Autorul se întreabă într-un „Argument”, oarecum retoric: „Cât adevăr este în această carte?”. Și tot el răspunde: „Atâta cât a fost posibil”. Posibil din cauza cui? A evenimentelor? A epocii? A memoriei? Fără să credem că această carte este o capodoperă și nici că este cea mai bună carte a autorului, considerăm, mai întâi, că este o carte decentă. S-ar fi putut ca, pornind de la întâmplările de după 1990, când toată moștenirea comunistă „pute”, să ne întâlnim cu un adevărat pamflet împotriva unei epoci cu adevărat dure, împotriva întregii noastre națiuni și, în special, împotriva intelectualității române. Este adevărat că în școala respectivă evenimentele politice „din exterior” pătrundeau foarte puțin, filtrate cu grijă de cei îndrituiți cu „apărarea” acestei insule de creatori; și a fost „o insulă de creatori” - cum-necum - care au contat și încă mai contează în viața literară românească. Și dacă ar fi să-i amintim doar pe Nicolae Labiș, Florin Mugur, Ion Gheorghe, Gheorghe Tomozei, Fănuș Neagu, Ion Lăncrănjan, la care îl adăugăm, pe bună dreptate, și pe Marin Ioniță, și ar fi de ajuns să considerăm că n-a fost o școală „degeaba”, ci o dovadă că, în ciuda tuturor constrângerilor, vâna creatoare nu a dispărut niciodată.

În cartea lui Marin Ioniță sunt destule momente de bucurie, multe de tristețe, dar, una peste alta, a fost un moment de viață și de istorie peste care nu se poate trece otova. În fond, regimul își creștea oamenii de care avea nevoie, atâta vreme cât renunțase, mai mult sau mai puțin dur, la o parte din scriitorii burghezo-moșierimii, în frunte cu Arghezi, cu Liviu Rebreanu, cu G. Călinescu (parțial), cu mulți, mulți alții. Indiscutabil, comunismul (sau socialismul?) a fost o societate ambițioasă, reprezentanții muncitorimii, aflați în frunte, au fost uneori mai orgolioși decât ideologii și îndrumătorii lor de la Moscova, și accentuau până la limitele suportabilității presiunile de tot felul. Ceea ce rămâne și în cartea lui Marin Ioniță în suspensie este faptul că România fusese învinsă într-un război nimicitor, iar Convenția de la Moscova, din 12 septembrie 1944, consemna clar acest moment tragic. Dar nici partidele politice, nici regele, nici intelectualii independenți nu au realizat importanța acestui document, uitat, parcă, dar ale cărui consecințe au început să se concretizeze prin numeroasele procese începute și finalizate foarte repede. Intelectualii români, inclusiv scriitorii, au crezut că este vorba de o simplă hârtie care va dormi în cancelariile diplomatice. N-au venit nici americanii, nici englezii, ci sovieticii au rămas la București și în întreaga țară până s-au convins că pot conta pe o conducere obedientă, în stare să execute orice ordin primit. Această „stare de asediu” nu răzbate din cartea lui Marin Ioniță și, poate bine face că o ignoră, cum a fost ignorată de toți tinerii de extracție rurală (și uneori și urbană), care nu se încurcau în întrebări metafizice, ci erau bucuroși de ocazia avută pentru a-și

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

construi un viitor. Cei care, după 1990, au susținut sus și tare că s-au gândit la nu știu ce răsturnări de regim, ori mint, ori sunt niște închipuiți care-și construiesc castele din aer. Sigur că și Marin Ioniță cică și-ar fi pus întrebări („care unitate?", „linia dreaptă - unde era?"), dar este evident că aceste întrebări sunt de acum și nu de atunci. Cu toate că el povestește și două momente dramatice - bătaia de la Găești-Târgoviște și colectivizarea agriculturii din comuna natală. Dar face foarte bine că le povestește episodic, altfel ar fi îmbogățit literatura de gen din epocă.

Mai sunt și alte momente care țin de memoria afectivă a autorului, dar, în ansamblu, cartea *Kisselef 10. Fabrica de scriitori* este una cinstită, care face onoare autorului ei, despre o epocă percepută într-un fel de tânărul de la țară și altfel de gazetarul X sau de liderul Y, care au pierdut nu numai poziții sociale, ci de multe ori viața. Dar asta este istoria… Rămânem la convingerea că multe dintre paginile de ficțiune ale prozatorului sunt superioare acestei cărți de amintiri, altfel, remarcabilă în multe dintre episoadele ei. Păcat că *romancierul* Marin Ioniță nu s-a îngrijit mai mult de „răspândirea" propriilor apariții la redacții și la criticii literari. Probabil că ar fi depășit mai lesne handicapul de „prozator local" cu care s-a autogratulat. Ceea ce nu este adevărat, atât tematic, cât și artistic.

Volume: *Rădiţa*, 1955; *Sile voiajorul*, 1966; *Cine ştie mortul?*, 1970; *Un şlep în derivă*, 1978; *Soldatul ca soldaţii*, 1978; *Rugurile din zori*, 1982; *Bătrânul şi umbra*, 1984; *Capul lui Decebal*, 1985; *Vatra de la răscruce*, 1986; *Povestiri din ţara de cremene*, 1988; *Detronarea familiei regale*, 1992; *Os de domn*, 1995; *Hotel Boccaccio*, 1995; *Amurgul zeilor*, 1996; *Legende biblice. Lacrima de gheaţă*, 1997; *Spioana cheală*, 1998; *Legende biblice. Floarea Paştelui*, 1998; *Hotel Tranzit. Turnul Babel*, 1999; *Roata lumii. Romane de buzunar*, vol. I, 2000; *Pasărea cu clonţul de oţel*, 2001; *Colivia cu maimuţe*, 2002; *Kisselef 10. Fabrica de scriitori*, 2003; *Nu trageţi în dinozauri! Pricaciu*, vol. I, 2004; *Cuibul cu năpârci* (coautor: I. M. Nedelea), 2007; *Intersecţia lupului*, 2007; *Dinozaura*, 2009.

Referinţe *(selectiv)*: Mihai Ștefănescu, *Marin Ioniță, Sile Voiajorul*, Ag., 1, 1966; Luiza Petre, *Cumpăna povestirii*, Ag., 12, 1970; S. Văleanu, *Marin Ioniță, Un șlep în derivă*, Ag., 1, 1978; Sergiu I. Nicolaescu, *Soldatul ca soldații*, Ag., 2, 1979; *Idem*, *Povestiri din țara de cremene*, Ag., 4, 1980; Crina Zărnescu, *Semnificații arhetipale*, Ag., 7, 1982; Tudor Niculescu, *Între etic și estetic*, Ag., 7, 1982; Sergiu I. Nicolaescu, *Bătrânul și umbra - o temă străveche*, Ag., 6, 1984; Dumitru Anghel, *Fișier bibliografic*, Ag., 12, 1986; Sergiu I. Nicolaescu, *Hotel Babel. Tranzit*, Cultura, 9, 1999; Gheorghe Soare, *Marin Ioniță, Amurgul Zeilor*, Ag., 8, 2002; Marin Rădulescu, *Arta parodiei*, Ag., 20, 2003; Mihail Diaconescu, O *capodoperă memorialistică*, Ag., 6, 2004; Mihai Ungheanu, *Kisselef 10*, Săgetătorul, 11. 07. 2004; Nicolae Oprea, *Kisselef 10*, Ziua literară, 11. 05. 2004; Vlad Sorianu, *Kisselef 10*, în *Ateneu*, 10, 2004; Vlad Tălpălaru, *Kisselef 10*, Cronica, 24.07.2004; *Marin Ioniță - 80*, Ag., 7, 2009.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Marin Ioniță reia (în *Rugurile din zori*) o „legendă vehiculată între istorie şi mitologie. Trama are loc într-o Dacie închipuită de autor, dar care porneşte de la documentele - câte sunt - ale istoricilor antichității. Cartea este una inițiatică…”.

Crina ZĂRNESCU

*

„Puneți poetele să se exerseze şi să se extazieze sexual, scrâșniți din roțile automobilelor-bolid pe plajă, trageți cu pistolul în troițe, dați foc crucilor în cimitir, proclamați că aceasta este calea şi vă veți elibera de obsesia mioriticilor! Și terminați cu năzbâtia aia „pe-un picior de plai/pe-o gură de Rai” şi veți fi fericiți, vai de capul vostru!…”.

Marin IONIȚĂ

*

* *

IONNESCU-GION, G. I., 14. 10. 1857, Piteşti - 29. 06. 1904, Bucureşti. *Istoric, memorialist, jurnalist.* Fiul lui Ion Ionnescu şi al Anicăi Pârvanovici, de condiţie materială modestă. Studii primare, la Piteşti, secundare şi liceale, la Bucureşti, când este şi meditator al copiilor domnitorului Al. I. Cuza. Facultatea de Istorie, Universitatea - Bucureşti (printre profesori fiind şi B. P. Hasdeu), doctorat, la Paris şi Bruxelles (1884). Considerat pretendent la mâna Iuliei Hasdeu, după moartea acesteia (17. 09. 1888), Gion se retrage din societate până la vârsta de 40 de ani. Se căsătoreşte cu Ana Ciupagea, casa devenindu-i un adevărat salon cultural-literar.

Încă din 1876 debutează la ziarul „Telegraful“ (editat de piteşteanul I. C. Fundescu), redactor la „Românul“ (1884-1891) şi la „Revista nouă“ (condusă de B. P. Hasdeu). Publică numeroase studii, articole şi reportaje care îl impun în publicistica vremii, alături de conferinţele susţinute la Ateneu. Paralel, îi apar mai multe volume, devenind membru corespondent al Academiei Române (1899).

Din scrisul lui Gion, din compoziţia numelui (cu doi n), ca şi din comportament se simte un anumit complex al inferiorităţii sociale. Complexul s-a transformat în orgoliu intelectual bazat pe inteligenţa, cultura şi împlinirile specialistului. Chiar alegerea lui Hasdeu - un alt frustrat de geniu - ca mentor întăreşte ipoteza.

Textele lui Gion se citesc şi astăzi cu o plăcere reală, indiferent că sunt istorice, cronici teatrale sau reportaje. Cel puţin reportajul „În vacanţă“ (despre

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Parisul anului 1893) este de o prospeţime care se repercutează cu folos şi asupra cititorului de azi.

„Parizianul" Ionnescu-Gion vrea să vadă tot şi să ştie tot, iar consemnarea numelor unor pictori, sculptori sau muzicieni - toţi începători, aflaţi la studii, dar toţi pătrunşi de dorinţa de a se perfecţiona şi de a se întoarce în ţară, se constituie în florilegiul care va face cinste României care devenise independentă abia de 15 ani. Gustul pentru muzică se îndreaptă înspre romantism, nu-i place Wagner, prea bubuitor şi legat strâns de mitologia germană. Observaţia este valabilă şi în ce priveşte teatrul scandinav la care „toţi autorii… sunt slabi în conducerea acţiunii scenice; analizează şi sintetizează fără să se gândească la spectatori; fac studie de adâncă psihologie şi nu ştiu că cei din stal încep să se impacienteze". Noroc cu prietenia lui De Max, artistul român de la Odeon care i-a deschis calea spre înţelegerea acestui teatru. Adevărul este că şi astăzi, la mai mult de 100 de ani, atât Wagner, cât şi Ibsen sunt prezentaţi rar şi cu spectatori puţini. Aceeaşi acuitate a observaţiei o are autorul la încheierea anului universitar (la care participă ministrul Poincaré, „mic de statură şi care pare că se va pierde în fotoliul prezidenţial"), la alegeri (într-o Franţă „fin de siècle", care trăieşte „într-ăst «veac şoldiu», dar şi o Franţă sănătoasă, cu judecată, muncitoare şi înţeleaptă prin muncă").

Reportajele despre Piteşti, aflat „în nesfârşita lui odihnă", despre Câmpulung, şi el „nu în timpul «stagnării», ci atunci când oraşul e al orăşenilor", despre Rucăr, pe care îl compară cu localităţile din „muntoasa Elveţie" - toate cuprind o stare de iubire sinceră şi de regret pentru un timp şi un spaţiu pierdute. Faptul că textele lui Gion au o valoare intrinsecă este dovedit de reeditarea nu numai a *Istoriei Bucureştilor*, ci şi a altor scrieri, citite şi azi cu plăcere.

Volume: *Manual de poetică română*, 1888; *Geografia în cronicarii români*, 1889; *Din istoria fanarioţilor. Studie şi cercetări*, 1891; *Cum vorbim*, 1891; *Ludovic XIV şi Constantin Brâncoveanu*, 1894; *Portrete istorice*, 1894; *Istoria Bucureştilor*, 1896; *Portrete şi evocări istorice (antologie)*, Cluj-Napoca, 1986.

Referinţe: *Dicţionarul literaturii române*, p. 454; Vistian Goia, Prefaţă la *Portrete şi evocări istorice*, 1986.

În Argeş *(selectiv)*: V. Firoiu, *Biografii în bronz şi marmură*, Piteşti, 1972; S. I. Nicolaescu, *O restituire necesară*, Ag., 9, 1980; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 224.

*

„Causeria fină, ironia, umorul constituie notele caracteristice scrierilor diverse şi interesante ale lui Ionnescu-Gion".

Vistian GOIA

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

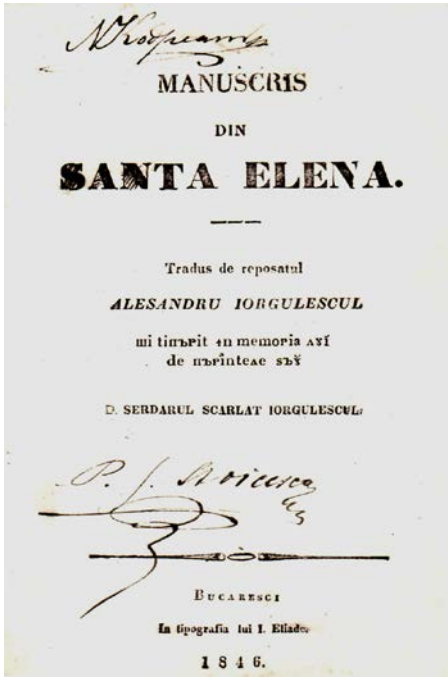
MANUSCRIS
DIN
SANTA ELENA.
Tradus de reposatul
ALESANDRU IORGULESCUL
mi tipărit în memoria aŭĭ
de părintele săŭ
D. SERDARUL SCARLAT IORGULESCUL.
BUCARESCI
In tipografia lui I. Eliade.
1846.

IORGULESCU, Alexandru, 1. 05. 1817, Câmpulung - 27. 09. 1842. Fiul lui Scarlat Iorgulescu, serdar. După studii începute în casă și mai mulți ani petrecuți la „Sf. Sava”, devine funcționar mărunt la București. Starea precară a sănătății îl determină să revină la Câmpulung, unde se dedică lecturii și scrisului. dar nevroza de care suferea a fost mai puternică și Iorgulescu se stinge la nici 25 de ani. Cinstind memoria fiului, tatăl său a trimis la publicații din Țara Românească sau din Transilvania mai multe creații poetice despre care Heliade Rădulescu scria: „junele nu era deprins încă cu regulile versificației; era însă poet în inimă, în toată puterea cuvântului”, fiind asemănat cu „Andreiu Șenier”. Prin grija tatălui său, la tipografia lui Heliade apare *Manuscrisul din Santa Elena*, 1846, cunoscutul jurnal al lui Napoleon, traducerea fiind făcută după un intermediar grecesc.

Volume: *Manuscrisul din Santa Elena*, tradus de răposatul Alexandru Iorgulescu și tipărit în memoria lui de părintele său D(umnealui) serdarul Scarlat Iorgulescul, București, în tipografia lui I. Eliade, 1846.

Referinţe: Heliade Rădulescu, *Echilibru între antiteze*, vol. I, 1915; Lucian Predescu, *Enciclopedia României*, 1940, litera I; Alex. Dragomirescu, *Un poet elegiac* (mss.).

*

ELEGIE

Răbdarea mi se strânse, nu poci să mai ascunz
Durerea ce mă-nvinge treptat așa cumplit
Iubirilor fatale, nu poci să mai răspunz
Mai mult cu-mpotrivire, puterea mi-a lipsit.
…….
Amor, noroc, nădejde, ambiție și soartă,
Într-o unire toate m-au alungat
Oricâte rele în lume asupră-mi le văz că vin
și să mă lupt cu ele-n zadar m-am încercat.
……..

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Puțin, puțin încă și în mormânt voi merge
Voi însoți țărâna celei ce m-a născut;
Puțin și-al meu nume din lume se va șterge
Cu el și pomenirea-mi nu va via mai mult.

IOSIF, Vasile, 1908, Lipova - 1982, București. *Poet, dramaturg.* Muncitor în București, promovat redactor mai mulţi ani la ziarul *Secera și ciocanul*, Pitești. A susținut mișcarea literară locală. Încă muncitor, i se publică volumul *Altfel de cântec*, 1950. Au urmat: *Zburați, porumbeilor!*, 1953; *Calea luminoasă, 1955*, două volume pentru copii: *Oaia neagră*, 1984 și *Pălăria de pai*, 1987.

Referinţe: Marian Popa, *Istoria literaturii*…, I, p. 782.

POEM

Ca oamenii mari şi severi,
Copacii mor drepţi, în picioare
Când timpul îi condamnă la moarte.

Cu braţele întinse spre cer,
Copacii mor drepţi, în picioare
Cu faţa spre arşiţe şi ger.

Cu lacrimi amare îi plâng
Şi păsări îi plâng în sobor
De la rădăcini la izvor.

*
* *

IOVESCU, Ion Marin, 6. 08. 1912, Spineni, Olt - 9. 08. 1977, Bughea de Jos, Muscel. *Prozator*. Studii medii la Slatina și Constanța, Facultatea de Litere și Filosofie, Universitatea din București. Profesor, voiajor comercial, funcționar, bibliotecar până în 1968. În București, devine un obișnuit al cenaclului *Sburătorul*, condus de E. Lovinescu. Debutează în revista lui Liviu Rebreanu *România literară* (1934). Colaborator la revistele vremii, printre care și *Argeș*. Debut editorial cu volumul *Nuntă cu bucluc* (1936), beneficiind de prefața lui E. Lovinescu, care l-a numit „Creangă al Munteniei”. Până în 1944 mai publică *O daravelă de proces* (1941) și *Oameni degeaba* (1943), reeditate de mai multe ori.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Am denumit într-o scurtă însemnare proza lui I. M. Iovescu „proză naivă", pornind de la voga în care se afla în vremea aceea la Piteşti pictura naivă, când se vernisau numeroase expoziţii, urmate de sesiuni cultural-ştiinţifice, fenomenul fiind comparat cu altele, similare, din Europa. Conotaţia nu era negativă, dimpotrivă, dar romancierul a fost supărat o lungă perioadă de vreme, deşi era simpatizat atât în redacţie, cât şi între cititorii săi. Şi astăzi credem că apropierea a fost corectă, întrucât personajele din pictura naivă, dacă ar vorbi, nu ar putea-o face decât asemenea celor din proza lui I. M. Iovescu. Fără îndoială, personajele sale sunt autentice, dar autorul le-a privit ca printr-un ochean care le depărtează sau le apropie, în funcţie de intuiţia lui. Şi limbajul este inventat atât pe baza memoriei sale fabuloase, cât şi graţie capacităţii combinatorii nesfârşite. Patronul lui, Ion Creangă, evocat mereu, avea alte capacităţi auditive, se integra unui ceremonial mitic care se desfăşura după anumite rituri şi ritualuri. „Naşul" literar l-a prezentat pe prozator într-un context al prozei rurale din Olt-Argeş-Muşcel: Ionescu-Boteni, M. Lungianu („pentru viaţa satelor de prin regiunea Argeşului, de pildă, nu există notar mai conştiincios decât Mihail Lungianu"). De altfel, şi G. Călinescu considera că satul lui Iovescu „nu este, vai, sat!", iar „eroarea" lui E. Lovinescu de a-l fi apropiat de Creangă este „enormă, capitală". Şi, în sfârşit, I. M. Iovescu nu a avut urmaşi literari, dovadă că originalitatea lui era „construită", nu „născută", ceea ce nu îi scade din valoarea de unicitate în proza românească.

Volume: *Nuntă cu bucluc*, prefaţă de E. Lovinescu, Bucureşti, 1936; ediţie îngrijită şi prefaţă de Marin Mincu, 1971; *O daravelă de proces*, 1941; *Oameni degeaba*, 1943; *Lacrimi pe pâine*, 1967; *Nuntă cu bucluc. Oameni degeaba. O daravelă de proces*, postfaţă de Eugen Lovinescu, 1969; *Soare cu dinţi*, 1974; *Marea vâlvătaie*, prefaţă de Laurenţiu Fulga, 1977.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria*…, 1937, p. 232; G. Călinescu, *Istoria*…, p. 930; Vladimir Streinu, *Un Creangă al Munteniei. Pagini de critică*…, I, p. 173; Mircea Muthu, *Iovescu, Ion Marin, Dicţionarul…, lit. D-L*, p. 634.

În Argeş *(selectiv)*: Mihai Ştefănescu, *O sinteză a vechilor rapsozi*, Ag., 9, 1967; Mihail Diaconescu, *Romanele lui I.M. Iovescu*, Ag., 6, 1969; Marin Mincu, *I. M. Iovescu prozator rural*, Ag., 9, 1971; Sergiu I. Nicolaescu, *Proză naivă*, Ag., 3, 1974; Dinu Ropot, *I. M. Iovescu*, Ag., 3, 1977; Marcel Duţă, *I. M. Iovescu*, Ag., 2, 1982; Ion Cruceană, *I. M. Iovescu un moralist*, Ag., 8, 1987.

*

„Muntenii lui Iovescu vorbesc toate graiurile dialectului daco-român… însemnând… că născocitorul lor este un intelectual cu gustul corupt, adică direcţionat voluntar către pitorescul verbal, oricare ar fi, ori de unde ar fi, fără necesitate artistică, ales după sonoritate şi de multe ori, prin exces, supărător".

Vladimir STREINU

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

IVĂNESCU, Cezar, 6. 08. 1941, Bârlad - 24. 04. 2008, Iași. *Poet, eseist, dramaturg*. Părinții, de condiție bună; nepot al lingvistului Gheorghe Ivănescu. După studiile școlare absolvite la Bârlad, a urmat Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași (1968). Redactor la *Almanahul literar* și la revista *Argeș* (1969-1971). Debut încă din vremea studenției, la ziarul *Flacăra Iașiului* (1969) și în teatru, cu piesa *Mica dramă* (spectacol coupée, împreună cu piesa *Vin soldații*, de Gh. Astaloș - Teatrul „Al. Davila" - Pitești, 1973). În ultimii ani a fost director la Editura „Junimea" din Iași.

Cum era obiceiul în vremurile acelea, noile reviste (de la Brașov, Bacău, Constanța sau Pitești) își întăreau redacțiile cu scriitori (aflați și ei la începuturi) proveniți dintr-un areal mai larg. La *Argeș*, Mihail Diaconescu a completat colectivul cu redactori de la ziarul local, cu scriitori din Slatina (Dan Rotaru), Râmnicu Vâlcea (Doru Moțoc), de la Găești (Toma Biolan) sau de la alte publicații (Marin Ioniță).

La sosirea lui Gheorghe Tomozei la Pitești, după o perioadă de tatonare, a schimbat structural redacția, renunțând la serviciile majorității celor de mai sus, incluzând în redacție pe Miron Cordun, Otilia Nicolescu, Elisabeta Novac și pe Ion Popa Argeșanu. De la București, redactorul-șef a sosit împreună cu Florin Mugur, Al. Cerna-Rădulescu, Dan Cristea și Cezar Ivănescu. Dacă apariția celorlalți a fost oarecum normală, integrarea în redacție a lui Cezar Ivănescu a însemnat un fel de șoc pentru viața literară, cam adormită, a Argeșului. În mediul provinciei noastre era un fel de curiozitate, ca o excepție, cu o aură de poet important, dar și boem, cântăreț de muzică folk (*avant la lèttre*), autor de teatru reprezentat cu o piesă pe scena Teatrului „Al. Davila", leneș (se trezea în jur de ora 10.00), ambițios și… multilateral (își propusese să învețe nu știu câte limbi străine). Cezar Ivănescu a reușit să se impună, dovadă ecourile evocatoare până azi, dar Gheorghe Tomozei, care era, totuși, un șef normal (deși avea și el hachițele lui), nu l-a îngăduit la nesfârșit pe moldovean și, la un moment dat, a dispărut din Pitești. L-am urmărit decenii întregi în presă și în volume, dar cartea lui, *Timpul asasinilor*, rămâne profund nedreaptă, băgându-l în mormânt pe binefăcătorul său… Nu este numai părerea noastră, ci și a altora, printre care și a echilibratului Laurențiu Ulici, care scria că poetul a folosit în carte un vocabular de șanț și are o gândire de cavernă. Trecând peste aceste „incidente", Cezar Ivănescu rămâne un mare poet (bineînțeles, la dimensiunile literaturii române).

Lăudat de criticii literari, chiar de la primele volume, poetul nu a fost iubit, așa cum a fost iubit Nichita Stănescu, sau, pe plan local, Miron Cordun. Din ei izvorau un magnetism și o bunătate extraordinare. Cezar Ivănescu era încruntat tot timpul, ca și când corăbiile sale erau într-un pericol permanent. Nu

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

degeaba Al. Piru, un subtil degustător de poezie, îl considera „ciudat”, iar alți cronicari i-au subliniat nu numai ciudățenia, ci și comportamentul uneori bizar. Iar încoronarea acestei bizarerii a fost și este cartea sus-numită. Astăzi se încearcă să i se ridice un monument (poate că l-ar merita!), dar emulii lui mai mult îl citează decât îl citesc. Simțindu-se dator să contribuie la îmbunătățirea sorții lumii, poetul a făcut de mai multe ori greva foamei, dar gestul său nu a strâns prea mulți adepți, fiind prea subiectiv.

Cezar Ivănescu rămâne pentru revista *Argeș* o personalitate emblematică.

Volume: *Rod*, E. p. L., 1968; *Mica dramă*, debut în teatru, 1969; *Rod, III*, 1975; *Rod, IV*, 1977; *Muzeon*, 1979; *La Baaad*, 1979; *Fragmente din Muzeon*, 1982; *Doina*, 1983, 1987; *Rod*, 1985 (Col. „Cele mai frumoase poezii”); *Sutrele muțeniei*, 1994; *Jeu d'Amour*, Ed. Helicon, 1995; *Rosarium*, Ed. Helicon, 1996; *Rod/Seed Time and Harvest*, Ed. Cogito, ediție bilingvă româno-engleză, 1996; *La Baaad*, 1996; *Pentru Marin Preda*, Ed. Timpul, 1996; *Timpul asasinilor*, documente și mărturii despre viața, moartea și transfigurarea lui Nicolae Labiș, (împreună cu Stela Covaci), 1997; *Poeme*, Ed. Crater, 1999; *Efebul de la Marathon*, 2000 (Biblioteca pentru toți); *Doina (Tatăl meu Rusia)*, Ed. Junimea, 2000; *Opera poetică*, 2. vol., Ed. Cartier, Chișinău, 2000; *La Baaad/In Baaad*, ediție bilingvă română-engleză, Ed. Junimea, 2006; *Lojë Dashurie (Jeu d'Amour)*, antologie de poeme în limba albaneză, traducere de Luan Topciu, Botime Ora, Tirana, 2007; *Poeme și Proză*, ediție coordonată de Mircea Coloșenco, proiect inițiat de Fundația Culturală „Dr. C. Teodorescu”, Bârlad, 6 august 2008.

Traduceri și prefețe: *Céline, călătorie la capătul nopții* (traducere de Maria Ivănescu); Mircea Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, 1980 (traducere Maria Ivănescu); Mircea Eliade, *Mituri, vise și mistere. Mitul eternei reîntoarceri*, 1990; Blaise Pascal, *Cugetări*, 1998 (cu Maria Ivănescu).

Premii: Marele premiu de poezie „Mihai Eminescu”, Iași, 1968; Premiul revistei *Argeș*, 1970; Premiul revistei *Luceafărul*, 1983; Premiul Academiei, 1985; Premiul Uniunii Scriitorilor, 1992; Premiul *Opera Omnia*, 1996; Premiul național de poezie, Botoșani, 1999; Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2000; Marele premiu pentru poezie Uzdin, Serbia, 2001; Marele premiu de poezie la „Nopțile de poezie”, Curtea de Argeș, 2004; Premiul de Excelență al Filialei Iași a USR, 2006.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, Cezar Ivănescu, *Poezia română contemporană (1950-1975)*, vol. II, 1975, p. 421; Mircea Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; *Idem*, *Scriitori tineri contemporani*, 1978; Laurențiu Ulici, *Literatura*…, 1995, p. 89; Dan C. Mihăilescu, Ivănescu, Cezar, *Dicționarul scriitorilor*…, 1998, p. 676; Laurențiu Ulici, *Mitică și Hyperion*, 2000, p. 239; Petru Ursache, *Înamorați întru moarte*, 2004; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, II, p. 477; Nicolae Manolescu, Cezar Ivănescu, *Istoria critică*…, 2008, p. 1069.

În Argeș *(selectiv)*: Dan Cristea, *Cezar Ivănescu*, Ag., 1, 1972; Adriana Rujan, *Portretul poetului la maturitate - Cezar Ivănescu*, Ag., sept. 1981. Grupaj: Valentin Predescu, *Cezar Ivănescu și gloria morții*; Eugen Evu, *Când eram mai tânăr și la trup curat*; Vasile Ghițescu, *Rânduri cernite*; Marin Ioniță, *Cezar*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Ivănescu și Gheorghe Tomozei la Pitești, Ag., 5, 2008; Magda Grigore, *Viața ca o (rea) premoniție*, Ag., 5, 2010.

*

„Un poet ciudat… este Cezar Ivănescu…, filolog și boxer, baladist și șansonetist oral…”.

Al. PIRU

„Ce-l definește însă pe poet este suferința de a fi în viață și voința de suferință profundă într-o viață pusă sub semnul morții”.

Marian POPA

*

CÂND ERAM MAI TÂNĂR

Când eram mai tânăr şi la trup curat,
Într-o noapte, floarea mea, eu te-am visat.
înfloreai fără păcat, într-un pom adevărat
când eram mai tânăr și la trup curat.

nu știam că eşti femeie - eu bărbat
lângă tine cu sfială m-am culcat,
şi dormind eu am visat; tu, visând, ai lăcrimat
când eram mai tânăr și la trup curat

e pierdută noaptea aceea de acum!
carnea noastră, doar mai știe acel parfum
poamele ce-n pom azi stau, gustul cărnii tale-l au
şi cad mâine toate, putrede, pe drum.

fă-l să fie, Doamne Sfinte, numai om
pe acel care ne-a ispitit sub pom,
şi când pomul flori va da, fă să-i cadă carnea grea,
cum cădea-va, după cântec, mâna mea…

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

IZBĂŞESCU, Gheorghe, 8. 09. 1935, Lăicăi, Cetăţeni, Muscel. Poet. Părinţii - proprietari rurali. După terminarea şcolii din satul natal, Liceul „Ienăchiţă Văcărescu" - Târgovişte, Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi (1970). Debut în revista *Ateneu*, Bacău, iar editorial, cu volumul *Viaţa în tablouri* (1984). La intervale mari de timp îi apar alte volume, în esenţă, de aceeaşi structură şi ideaţie, care i-au făcut pe comentatori să-l integreze generaţiei optzeciste. O anumită detaşare de obiectul poeticii, aproape o sictireală care făcea bine într-un context supraestetizat, pe care îl folosiseră şaizeciştii. De altfel, o asemenea atitudine face parte din „recuzita" mai tuturor optzeciştilor postmoderni care s-au prezentat, la vremea lor, cu un soi de realism fără limite, propus unei generaţii nu numai de specialişti, ci şi de cititori obişnuiţi, mult mai cultivaţi, mai lucizi şi mai atenţi la zvârcolelile literaţilor români pe care le percepeau ca anunţând alte vremuri. Că au fost mai bune sau mai rele, mai ales pentru creaţie, timpul o va decide. Dar Gheorghe Izbăşescu şi-a făcut datoria, nu numai faţă de sine, ci şi faţă de generaţia din care face parte.

Volume: *Viaţa în tablouri*, 1984; *Garsoniera 49*, Editura Junimea, Iaşi, 1985; *Coborârea din tablouri*, Editura Plumb, 1993; *Ansamblul de manevre*, Editura Plumb, 1993; *Ulise al oraşului*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 1994; Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Marineasa, Timişoara, 1998; *Melodrama realului*, Editura Timpul, 1995; ed. a II-a, Editura Marineasa, 1997; *Mâna cu efect întârziat*, Editura Helicon, 1997; *Muza din tomberon*, Editura Marineasa, 1998; *Cântece de mântuire*, Editura Axa, 1998; *Mona-Ra*, Editura Augusta, 2000; *Scările de marmură*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004; *Un altfel de amant al coroanei*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005; *O călărire în zori*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005; *Jocurile minţii*, Editura Vinea, 2007; ediţia a II-a, colecţia „Poeţi contemporani", Editura Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011; *Experimente mentale (Poemele de la Athena)*, Editura Limes, 2009; *Pietonii lui Pan*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010; *Un pumnal sub cămaşă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010 (antologie premiată şi la Cenaclul naţional „Generaţia 80 la maturitate").

Referinţe *(selectiv)*: Al. Cistelecan, *Izbăşescu Gheorghe*, *Dicţionarul scriitorilor…*, literele D-L, 1998, p. 680; Viorel Savin, Eugen Budău, *Scriitori băcăuani*, I, Bacău, 2000; Ion Bogdan Lefter, *Dicţionar bio-bibliografic. Scriitori români din anii `80-`90*, vol. II, literele G-O, Paralela 45, Piteşti, 2001, *Dicţionarul general…*, vol. III, 2005.

În Argeş: Nicolae Oprea, *Gh. Izbăşescu*, Ag., 9, 1985; Dumitru Augustin Doman, *Cum se luptă…*, Ag., 11, 2008.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ÎN PEȘTERI VOCEA SE ROSTOGOLEȘTE MOARTĂ

Zăpada vânătă trecând în drumul pedepsit.
Și nu mai pot să strig. Dar stâncile-n mișcare
Continuă izvorul. Frigul s-a-nvechit.

Au mai rămas cu semne orfice. Cu lumea
Care acum învață trăirea ces-a dus.
Se-aprind greșelile pe fiecare față.
Ascunzându-și ordinul presupus.
O flacără de ceară ne bate chipul drept.
Ce mai aștepți? Ce mai aștept?

Și chipul tău e un somn palid,
Din care razele mă mai ascultă,
Când gerul polului albastru
Adoarme lumea numerelor, multă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

K-L

KALENDE/CALENDE. Având redacţia la Bucureşti, revista „Kalende“ (apărută la 10. 11. 1928), cu un comitet de conducere format din tineri critici literari (Şerban Cioculescu - 26 de ani, Vladimir Streinu - 26 de ani), s-a tipărit la Piteşti dintr-o întâmplare (preţ mai mic, relaţiile personale ale celor doi). Efectul asupra vieţii culturale a oraşului a fost neglijabil, întrucât întreg tirajul era transportat la Bucureşti. În perioada de început a revistei „Argeş“, dar mai ales după 1990, s-au făcut adevărate reconstituiri pentru a se afirma o tradiţie cultural-literară în acest spaţiu care dăduse ilustre personalităţi politice, dar nu literare.

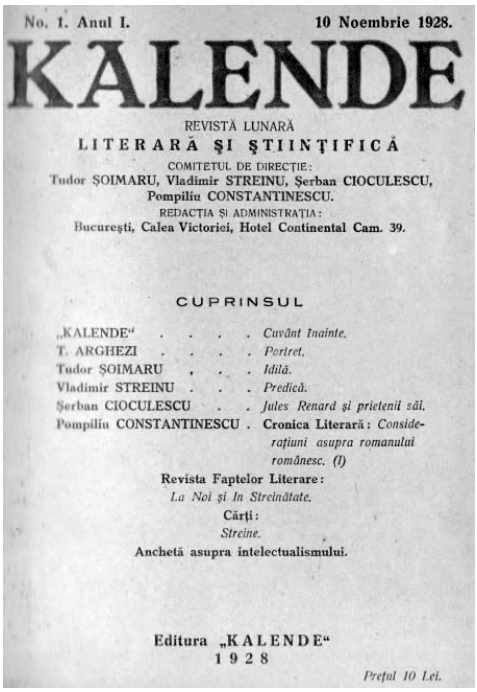

No. 1. Anul I. 10 Noembrie 1928.

KALENDE

REVISTĂ LUNARĂ
LITERARĂ ŞI ŞTIINŢIFICĂ

COMITETUL DE DIRECŢIE:
Tudor ŞOIMARU, Vladimir STREINU, Şerban CIOCULESCU, Pompiliu CONSTANTINESCU.
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
Bucureşti, Calea Victoriei, Hotel Continental Cam. 39.

CUPRINSUL

„KALENDE“ . . . . *Cuvânt înainte.*
T. ARGHEZI . . . . *Portret.*
Tudor ŞOIMARU . . . *Idilă.*
Vladimir STREINU . . . *Predică.*
Şerban CIOCULESCU . . *Jules Renard şi prietenii săi.*
Pompiliu CONSTANTINESCU . **Cronica Literară:** *Consideraţiuni asupra romanului românesc. (I)*
Revista Faptelor Literare:
La Noi şi în Străinătate.
Cărţi:
Străine.
Anchetă asupra intelectualismului.

Editura „KALENDE“
1928

Preţul 10 Lei.

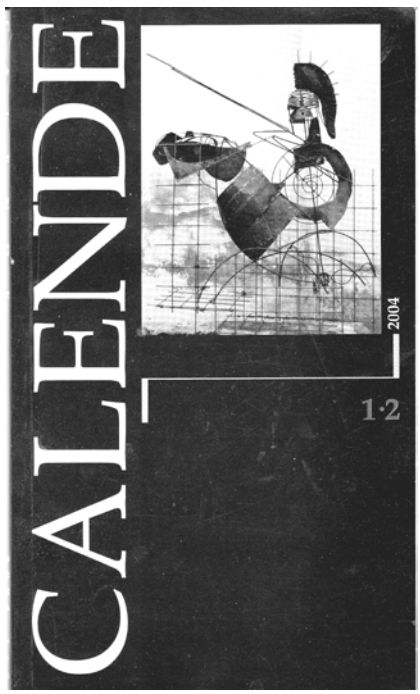

„Calende“ Revista apărută la Piteşti (ianuarie 1991), după ce echipa redacţională, deja stabilizată, abandonează *Argeş* (1966). Colectivul redacţional (Călin Vlasie, Nicolae Oprea, Miron Cordun, Al. Th. Ionescu şi… Dan Rotaru, acceptat de voie, de nevoie, director onorific - Cezar Baltag - până la nr. 10), continuă „operaţia” de desprindere de „geografia literară” a locului, atât prin semnături, cât şi prin tematică. S-a menţinut obiceiul premiilor revistei, astfel,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

pentru anul 1990, au fost premiaţi: Stelian Tănase, Matei Vişniec, Monica Lovinescu, Cornel Nistorescu, Simona Popescu, Vasile Gogea. Niciun argeşean… local sau din ţară. Echipa redacţională şi-a propus un program orgolios, „de a deveni o revistă naţională", „de a fi sensibilă la chestiunile estetice şi critice ale zilei … de a face singura politică pe care o cunoaştem, aceea a iubirii valorilor" (*Calende*, 3, 1993). Depinde care sunt valorile acceptate. În ciuda declaraţiilor apolitice sau antipolitice (evident, anticomuniste), nici revista *Calende* nu a fost scutită de „fiorul" politic. După cum aprecia şi Nicolae Oprea într-un editorial: „Au apărut mai mult de 1001 de gazete care mai de care mai conectate la tensiunea prezentului. Politicul a invadat până şi paginile unora dintre cele mai conservatoare reviste… Literatura, cultura, în genere, a avut de suferit în atare circumstanţe. Tolerată în defunctul regim totalitar, considerată un rău necesar, a devenit în condiţiile liberalizării (nu libertăţii, n.n.) de ultimă oră, un fel de Cenuşăreasă". Dorind să facă din revistă *Piaţa Universităţii a culturii româneşti*, după cum scria Călin Vlasie („Calende", 1, 1993), se pare că acest gând să se fi îndeplinit. Un alt text semnat de Mircea Bârsilă trage un semnal de alarmă despre… trecerea timpului: „Mă tem că şi la 50 de ani vom fi socotiţi tot scriitori tineri - adică fără cărţi, dacă lucrurile nu se vor schimba în bine". Şi s-au schimbat în foarte bine: după „ucenicia" la „Argeş", la „Paralela 45" (1994-1998), apoi la „Calende", din nou la „Argeş" (resuscitată de Mihail Diaconescu şi Liviu Martin, continuată de Jean Dumitraşcu şi Dumitru Augustin Doman), preopinenţii au devenit profesori universitari, scriitori cu multe cărţi (după cum am consemnat şi în acest dicţionar). Călin Vlasie a devenit un editor redutabil, cu numeroase participări şi premii la târguri naţionale şi internaţionale. Numai Miron Cordun şi Al. Th. Ionescu au avut un destin frânt.

Printr-o stăruinţă constantă a celor trei (şi a altora, evident) s-a constituit o filială a Uniunii Scriitorilor care astăzi numără peste 50 de membri, cu numeroase colocvii, simpozioane, oferă premii pentru cei merituoşi etc. Revenirea la vechea denumire de „Argeş" a însemnat o „racordare" la o tradiţie norocoasă, fără a nega în niciun fel ce s-a făcut la „Calende".

Au fost publicate texte interzise în perioada comunistă, semnate de Vintilă Horia, Emil Cioran, Monica Lovinescu, Ion Negoiţescu, Sorin Alexandrescu, iar în ceea ce priveşte literatura, au fost preferaţi cei de la Şcoala de la Târgovişte, o adevărată *Pleiadă* a României, precum şi scriitorii Simona Popescu, Mircea Cărtărescu, Paul Goma, Andrei Codrescu, Dumitru Ţepeneag sau alţi optzecişti adunaţi în antologiile editate de Călin Vlasie. Cel mai important text este *Aisbergul poeziei moderne* de Gheorghe Crăciun, cercetare aplicată despre poezia optzecistă, editată în volum şi în faţa căreia facem şi astăzi o plecăciune. Îi adăugăm *Literatura română postbelică între impostură şi adevăr* (1991-1993), prezentă şi în volum (Paralela 45, Piteşti, 2000). Cercetarea cuprinde puncte de vedere interesante, scrise la temperatura momentului. Între

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

timp, temperatura a mai scăzut şi o anumită luciditate a fost şi este benefică. Sunt de reţinut şi numerele tematice însoţite de consideraţii explicative, spre exemplu, *Sfârşitul (sau începutul) poetului tânăr*, de Nicolae Oprea, sau *Mircea Horia Simionescu şi Şcoala de la Târgovişte* etc.

*

* *

KIRIŢESCU, Alexandru, 28. 03. 1888, Piteşti - 9. 04. 1961, Bucureşti. *Dramaturg.* Fiu de ceferist, viitorul dramaturg născut pe strada Crinului, Versailles-ul Piteştiului, cum îl „botezase“ un condeier hâtru (unde s-au născut Ion Trivale şi Tudor Teodorescu-Branişte), a urmat cursurile primare în oraşul natal, cele secundare la Alexandria (urmându-şi tatăl) şi Facultatea de Drept la Universitatea - Bucureşti (1915). Cunoaşte dedesubturile teatrului devreme stând la uşa Teatrului Naţional (controlor de bilete!), ca atare, „atacă“ scena la 25 de ani cu piesa „Învinşii“. După o „cădere“ glorioasă, scrie la revistele vremii, în special la „Rampa“, pentru teatrele de revistă, devenind un fel de guru al perioadei traversate de război, pentru numeroase alte întâmplări petrecute în România acelor ani.

În 1929, în sfârşit, îşi vede pe scenă piesa *Marcel & Marcel. Rochii şi mantouri,* urmată de *Florentina* (1931) şi *Cuibul de viespi, Gaiţele* (1933), capodopera autorului. În prima piesă, Anişoara, personajul principal, este „cucerită“ de „luminile“ Capitalei (atâtea câte erau!) în pericol de a fi „malaxată“ de acel „gigantic“ şi „feroce“ oraş, cu tentaculele sale zdrobitoare. La fel şi *Florentina* - fată simplă, din popor, „orbită“ de aceleaşi lumini ademenitoare (evident faţă de lampa ei cu gaz).

În sfârşit, *Gaiţele* este capodopera maestrului, cu un succes îndelungat, după care s-a făcut şi un film. Dacă „doamnele“ din familia Dudulenilor craioveni (sau piteşteni?) sunt parte din boierimea românească, cu micile lor bucurii - jocul de cărţi şi bârfa - atunci ce li s-a întâmplat după 23 august 1944 nu mai este cazul să fie privit ca un prilej de deznădejde după un timp aristocratic şi luminos. Ele erau nişte plante agăţătoare care sufocau cu pretenţiile lor afirmarea unei Românii interbelice glorioase. Unde erau boierii de altădată? Sunt instructive punctele de vedere ale celor care au scris despre această piesă de teatru, de la Simion Alterescu (studiu introductiv la *Teatru,* 1955) până astăzi. Astfel, în 1955, în *Gaiţele,* autorul „reuşeşte să redea un portret al claselor exploatatoare“. Tot în această piesă, autorul atacă moşierimea în plin proces de descompunere, în perioada creşterii capitalului monopolist,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

moşierimea dominată de „setea de posesiune şi lupta pentru menţinerea formelor vechi de orânduire“ etc. Nici Kiriţescu nu era mai prejos şi, în calităţile oficiale pe care le-a avut, scria unele texte de care, dacă ar învia, cred că s-ar minuna.

Timp de 25 de ani (perioada interbelică!) a existat o „propagandă ticăloasă“ despre „infernul bolşevic“, propagandă manipulată de „abjecţi calomniatori“. Cât priveşte teatrul „el a constat aproape exclusiv dintr-un masiv import de piese străine… Teatrul de bulevard, frivol, digestiv, marfă de duzină...“. S-ar putea ca aici dramaturgul să fi avut dreptate! Dar, paralel, au „crescut“ şi Camil Petrescu, Lucian Blaga, Tudor Muşatescu, inclusiv Kiriţescu. Îndemnul autorului este unidirecţional: „Să combatem teatrul delicvescent (!) cu un teatru constructiv“, pentru că acest domeniu „nu poate fi lăsat în dezordine, în dezmăţul de până acum“. Aceste vorbe le scrie Kiriţescu în „Rampa“ la 16.3.1947. Începând cu anul următor, „dorinţele“ dramaturgului se vor împlini cu vârf şi îndesat! De altfel, a şi murit în anul 1961, credem că de tristeţe, deşi unele succese scenice nu i-au lipsit. Se pare că teatrul din Piteşti a avut un fel de simpatie, mai ales faţă de *Gaiţele*, piesă care a fost prezentată în stagiunile 1955-1956, 1979-1980. Au mai fost montate *Moş Teacă* (premiera, 10. 04. 1960) şi *Dictatorul* (premiera, 4. 12. 1999). Oricum, puţin faţă de „stâlpii“ Tudor Muşatescu şi Paul Everac.

Dacă „trilogia burgheză“ s-a menţinut în atenţie, „trilogia Renaşterii“, cu toate intenţiile bune, a trecut în fondul pasiv al dramaturgiei naţionale.

Volume: *Teatru,* 1956; *Gaiţele, Trilogia burgheză* (ediţie de Valeriu Râpeanu), 1976; *Gaiţele şi alte piese de teatru* (ediţie de Valeriu Râpeanu), 1989. Traduceri din literaturile rusă şi franceză.

Referinţe *(selectiv)*: Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română interbelică, vol. III,* p. 54-61; Mircea Ghiţulescu, *Istoria dramaturgiei române contemporane,* 2000, p. 52.

*

„Om de teatru prin excelenţă, Alexandru Kiriţescu are acest dar într-adevăr rar de a stăpâni replica şi virtuţile ei expresive, astfel încât personajele să se definească extrem de repede…“.

Valeriu RÂPEANU

*

* *

LERESCU, Ioan C., 1830, Piteşti - 18. 12. 1895, Brăila. *Publicist, autor de comedii*. Studii primare, la Piteşti, secundare, la Bucureşti, Facultatea de Drept din Bucureşti, specializare la Liège (Belgia). Avocat, funcţionar, profesor, redactor la gazetele *Farul român* (1866-1867), *Strechea* (1867-1868), *Vespea* (1868). În 1868 a fost judecat pentru lezmajestate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Fantasma sau Greşit, dar bine nemerit*, 1851, comedie; *Cum era acum 20 de ani sau Furii prinşi*, 1855, vodevil; *Scene trase din istoria României: Columba*, 1861; *Bucovina*, 1870; *Pieirea satelor*, proză, 1884; *Câteva istorioare morale*, proză, 1886.

Referinţe *(selectiv)*: Lucian Predescu, *Enciclopedia…*, p. 486; Gabriela Drăgoi, *Lerescu, Ioan C., Dicţionarul scriitorilor…, lit. D-L*, p. 501.

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş…*, p. 160.

*

* *

LICĂ-VULPEŞTI, Ion, 10. 06. 1939, Vulpeşti-Olt. *Prozator*. Fiul lui Matei Lică, funcţionar, şi al Constanţei. După absolvirea liceului (frecventat în mai multe localităţi), urmează Institutul de Limba Rusă „Maxim Gorki", Bucureşti, şi Facultatea de Filologie, Universitatea din Bucureşti (1966). Profesor la mai multe şcoli din Argeş (printre care şi la Liceul „Zinca Golescu", Piteşti), vicepreşedinte al Organizaţiei Judeţene Argeş a Pionierilor. Începând cu ianuarie 1990, redactor-şef al ziarului Frontului Salvării Naţionale - filiala Argeş, inspector şcolar general al Inspectoratului Judeţean de Învăţământ Argeş.

Încă din anii 1966-1967, când semna Ion Lică, trimitea de la Tigveni (Argeş) - unde era profesor - proze la care i se răspundea la „poşta redacţiei": „Lucrări interesante. Simţ analitic. Sensibilitate. Putere de observaţie. Stil. Rezultatele sunt totuşi inegale" (Argeş 11/1967). Ion Lică a perseverat, a frecventat cenacluri, dar, mai ales, a publicat în „Argeş", proze precum *Casa lui Fane*, urmată de altele adunate în volume foarte târziu (1981), deşi între timp a fost distins cu premii printre care şi ale revistei „Luceafărul" şi Uniunii Scriitorilor (1981). Deşi susţinut prin toate mijloacele posibile de către publicaţia de la Piteşti, Ion Lică-Vulpeşti nu a pătruns în dicţionarele de literatură (ca, de altfel, nici alţi prozatori, poeţii fiind mult mai abili în această privinţă).

După 1990, Ion Lică şi-a descoperit o vână democratică exploatată cu succes atât în politică, şi în administraţia şcolară (inspector general). Uneori, vâna democratică se manifestă şi în relaţiile cotidiene cu ceilalţi. Spre exemplu, într-o după-amiază, când într-o instituţie culturală se întâlneau iubitori de literatură, inclusiv subsemnatul, prietenul meu de decenii m-a luat la rost: „– Ce cauţi, bă, aici, eşti scriitor?". L-am înjurat în gând şi i-am întors spatele. Nu eram „scriitor" (membru al Uniunii Scriitorilor?), dar eram cititor pătimaş al literaturii despre care şi scrisesem câte ceva, chiar despre „judecătorul" meu, iar

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„scriitorii“ fără cititori, critici literari şi editori nu există. Numai dacă nu doresc să repete experienţele medievale…

Cât priveşte literatura lui Ion Lică-Vulpeşti, comentatorii (atâţia câţi au fost!) au remarcat filiaţia Marin Preda - Nicolae Velea. Textele, mai lungi sau mai scurte, cu subiecte istorice sau contemporane, sunt rezultatul unor poveşti şi povestiri ale unor oameni în vârstă, care, la rândul lor, „comunicau“ întâmplări, unele auzite, altele trăite. O povestire „nepovestită“ despre Războiul din 1877, alte nuvele sau schiţe reieşite dintr-o realitate rurală se diferenţiază, totuşi, de prozele celor doi maeştri care nu se fereau să-şi pună personajele să „filosofeze“, să judece lumea şi universul. Atât acţiunea propriu-zisă, cât şi personajele, nu au aproape nicio tangenţă cu o oarecare realitate socială, nemaivorbind de cea politică. Numele acestora parcă nici nu sunt româneşti: Făcălie, Onacu, Chilimbar etc. Ion Lică-Vulpeşti ne anunţă că romanul *Dom' Petrică şi ceilalţi* ar fi „roman disident“. Am citit această carte şi nu am găsit nimic „subversiv“, ci pagini cuminţi, aşa cum ne obişnuise proza scurtă.

Volume: *Ziua cu gândurile-n hăţuri,* 1981; *Amiezi cu cai*, 1987; *Dom' Petrică şi ceilalţi*, roman disident, 1991; *Mireasa cu mâna ruptă*, Editura Zodia fecioarei, Piteşti, 2000; *Prinţul cenuşiu*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001; *O poală cu ouă*, Editura Pământul, Piteşti, 2006.

Referinţe *(selectiv)*: S. I. Nicolaescu, *Ziua cu gândurile-n hăţuri*, Ag., 3, 1981. Despre proza lui Lică Vulpeşti au mai scris: Nicolae Oprea, Marin Ioniţă, Virgil Diaconu etc.

*

„[Povestirile lui Ion Lică-Vulpeşti] sunt „povestiri simple“, despre fapte de asemenea simple, relatate într-un ritm alert, cu nuanţări subtile şi cu stăpânirea sesizabilă a psihologiei personajelor“.

S. I. NICOLAESCU

LUNGIANU, Mihail, 13. 12. 1876, Rucăr - 21. 01. 1966, Bucureşti. *Prozator și publicist de orientare sămănătoristă.* Fiul lui Ion Lungianu, preot, şi al Zamfirei. Şcoala primară o începe la Rucăr, o continuă la Câmpulung şi urmează ca bursier Seminarul „Nifon” din Bucureşti, apoi Dreptul şi Teologia la Universitatea - Bucureşti (licenţa în 1906); optează pentru cariera juridică. Militar, martor la Răscoala din 1907. Funcţionar la Ministerul de Finanţe, magistrat în Argeş şi Muscel, inspector în Ministerul de Interne (1920), la Direcţia Culturii din Casa Culturii Poporului (1922), la Culte, Educaţie şi Învăţământ, la Casa Şcoalelor până la pensionare (1946). Activitate

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

publicistică şi literară în ziare şi reviste locale şi naţionale, prin colaborări cu literatură având tematică rurală.

Volume: *În sărbători*, 1911 (Premiul Academiei Române); *Icoane din popor*, 1911; *La cruci*, 1911; *Din umbra satelor*, 1913; *Zile senine*, 1913; *Însăilări*, 1914; *Postelnicul Cumpănă*, 1914; *Gura iadului*, 1915; *Războiul cel mare*, Piteşti, 1915; *Clacă şi robot*, 1916; *Însăilări. Însemnări şi povestiri. Sfârşituri*, 1922; *Mucenicii neamului*, 1922; *Poveşti*, 1923; *Săracu Gealapu*, 1928; *Alte poveşti*, 1929; *Poveşti pentru tineri şi bătrâni*, 1934; *Comoara lui Prâslea*, 1936; *Din ţara lui Alb-Împărat. Basme pentru toate vârstele*, 1936; *Făpturi şi năstimiri. Mituri şi legende*, 1936; *Zmei şi zâne*, 1937; *Atotputernicul pe lume*, 1938; *Bucoavne si izvoade*, 1939; *Rămurele*, 1939; *Licăriri în beznă*, 1940; *Pădurarul Stoichiţă*, 1957; *Basme*, 1961; *Vremuri apuse*, 1962; *Legende şi basme*, 1965; *Basme noi*, 1967.

Referinţe *(selectiv)*: N. Iorga, *Istoria literaturii contemporane*, III, 1934 (1985); G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1941 (1982); Constantin Ciopraga, *Literatura română între 1900-1918*, Iaşi, 1970, p. 542; Z. Ornea, *Sămănătorul*, 1970; Monica Lazăr, *Lungianu Mihail*, *Dicţionarul scriitorilor… lit. D-L*, 1998, p. 783.

În Argeş *(selectiv)*: Ion Cruceană, *Mihail Lungianu*, în *Momente şi figuri argeşene*, I, Piteşti, 1980.

*

„Dincolo de un limbaj sfătos, cu numeroase stridenţe regionale…, lui Lungianu îi lipsesc mijloacele adecvate de transcrierea critică".

Monica LAZĂR

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

M

MADAN, Gheorghe V., 5. 10. 1872, Truşeni Lăpuşna - 21. 11. 1944, Piteşti. *Folclorist, prozator, publicist.* Studii teologice la Chişinău, trece clandestin Prutul; studii teatrale, la Bucureşti, actor, responsabil la restaurantul din Ploieşti al lui C. Dobrogeanu-Gherea, redactor la publicaţii din Bucureşti. La Chişinău editează ziarul „Moldovanul“ (1907-1908), în ţară colaborează la „Universul“, „Viaţa“ şi la ziarul „Argeşul“ de la Piteşti. Unele culegeri de folclor le tipăreşte încă la sfârşitul secolului al XIX-lea, iar în altele combină proza originală cu folclorul. Retras la Piteşti în anul 1942, la invitaţia prietenului său, dramaturgul Al. Kiriţescu, a locuit pe Strada Crinului, nr. 22, şi pe bd Şerban-Vodă, în aceeaşi clădire cu Tipografia „Artistica“ - P. Mitu. Înmormântat la Cimitirul „Sf. Gheorghe“ - Piteşti. Culegerea de poezie populară „Suspine“ a fost prefaţată de G. Coşbuc.

Volume: *Răsunete din Basarabia*, Bucureşti, 1935; *De la noi din Basarabia*, Bucureşti, 1938; *Văzute şi trăite*, Chişinău, 1989.

Antologii: Suspine. Poezii populare din Basarabia, Bucureşti, 1897.

Referinţe *(selectiv)*: P. V. Haneş, *Scriitori basarabeni*, ed. a II-a, Bucureşti, 1942; Iordan Datcu, *Un Creangă basarabean - George Madan*, „Steaua“ Cluj-Napoca, 12/1991; Iordan Datcu, *Dicţionarul etnografilor...*, vol. II, Bucureşti, 2000, p. 51.

În Argeş *(selectiv)*: Nic Pârâianu, *Un scriitor basarabean uitat aşezat pe veci la Piteşti*, Ag., 11, 2011.

*
* *

MADGEARU, Ştefan, 17. 04. 1958, Piteşti. *Prozator.* Licenţiat în matematică, studii de jurnalism şi diplomaţie, în ţară şi străinătate. Redactor şi redactor-şef la „Dreptatea“, „România liberă“, „Românul liber“, „Cotidianul“. Director general la posturile de televiziune „Pax TV“ şi „Trinitas“. Membru în Consiliul Naţional al Audiovizualului (2000-2003).

Volume: *Ghiţă Pop - un condamnat politic în arhivele serviciilor secrete*, 1998. Numeroase proze scurte în publicaţiile literare.

Referinţe *(selectiv)*: *Istoria jurnalismului din România.* Enciclopedie cronologică (volum coordonat de prof. univ. dr. Marian Petcu), Iaşi, Polirom, 2012, p. 767.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

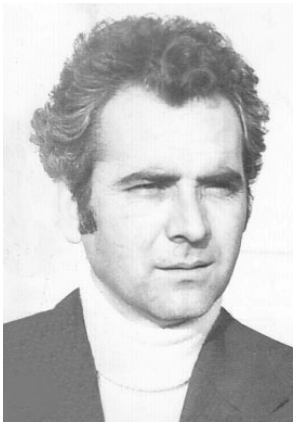

MARCU, Corneliu, 3. 01. 1938, Petrila - 4. 02. 1990, Piteşti. *Prozator* şi *dramaturg*. Tatăl, miner, mama, casnică. Şcoala generală şi liceul, la Petrila. Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza“ din (Iaşi, 1963). Jurist la instituţii şi întreprinderi din Piteşti, redactor la revista „Argeş“ şi la ziarul judeţean.

Debut în „Argeş“, 3, 1966, numeroase proze şi publicistică în revista de la Piteşti, neadunate în volum. Piesa de teatru *Comoara din deal* a fost prezentată pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti (stagiunea 1976-1977), avându-i în distribuţie pe Amza Pellea şi Draga Olteanu. Alte spectacole cu piesele de teatru ale dramaturgului: *Noaptea şoferilor* (Teatrul „Al. Davila“, Piteşti, 1969), *Personalitate pentru concurs* (Televiziunea Română, 1974), *Măseaua de minte* (Teatrul de Comedie, 1978), *Bărbaţi pe extreme* (Teatrul „Al. Davila“, Piteşti, 1979), *Românii şi ambasadorii* (Teatrul „Al. Davila“, Piteşti, 1981), *Răsăritul dinspre seară* (Radio Bucureşti, 1981), *Câţiva bănuţi, câteva milioane* (Televiziunea Română, 1983), *Judecată în familie* (Televiziunea Română, 1985).

Au mai fost realizate spectacole pe scenele teatrelor din Ploieşti, Baia Mare etc. Premiul Revistei „Argeş“ pentru teatru (1988).

În general, textele lui Corneliu Marcu, esenţialmente etice, se bazează pe conflictele dintre ideal şi real. În *Comoara din deal*, localnicii se luptă pentru păstrarea tradiţiilor, iar liderii politici execută fără crâcnire ordinele primite, în buna tradiţie a epocii. Noutatea textului constă în victoria localilor contrar uzanţelor timpului. Şi din acest motiv, dar şi datorită celor doi interpreţi principali, spectacolul de la Bucureşti s-a menţinut pe afiş multă vreme. Se spunea că cei doi actori, chiar dacă ar fi citit articolul de fond din „Scânteia“, tot ar fi obţinut succes.

Referinţe *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, *Dramaturgi - Corneliu Marcu*, *Literatura română contemporană*, 1995, p. 464.

În Argeş *(selectiv)*: Dan Giurea, *Două debuturi la Naţional*, Ag. nr. 1, 1975; idem, *Comoara din deal*, la Teatrul Naţional din Bucureşti, Ag., 2, 1975 (reluate în volumul *Călător printre literele tipărite*, Editura Paralela 45, 2000); Octav Pârvulescu, *Purtător de cuvânt al oamenilor*, Ag., 4, 1987; Sergiu Nicolaescu, *Un dramaturg şi problemele sale cotidiene*, Ag. 10, 1988; Toma Biolan, *Recviem pentru Cornel*, Ag. 2, 1990.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MARIAN, Maria, 24. 3. 1930, Câmpulung Muscel. Prozatoare, fiica lui Iosif Marian, mecanic, şi a Elisavetei. Şcoala primară la Bucureşti şi Mereni (Olt), 1941, Liceul Comercial din Ploieşti, 1949, Facultatea de Economia Muncii, A.S.E. - Bucureşti, 1952, doctorat în filosofie, Universitatea din Bucureşti, 1964. Carieră universitară A.S.E. şi I.M.F. „Carol Davila“, Bucureşti, bibliotecară, după îndepărtarea din învăţământul superior. Fondatoare şi directoare a Editurii Universal Dalsi, din 1992. Colaborări la „România literară“, „Contemporanul“, „Apostrof“, „Memoria“ etc.

Volume: *Lasă asta,* schiţe umoristice, 1984; *Schiţe de roman*, proză scurtă, 1988, *Regina încurcăturilor*, 1993, *Scrisoare din eternitate*, 1994, *Oportunităţi în fiinţă*, memorialistică, 1998, *Fetele lui Solomon*, 1999, *Castelul englezesc,* 2000, *Cu familia la circ*, 2000, *Ouăle şi bibliografia*, 2001. Traduceri în sârbă, cehă, germană, franceză.

Referinţe: Alex Ştefănescu, *Maria Marian*, în „Rom. lit.“, 6, 1989; idem „Rom. lit.“, 28, 1993.

*

* *

MARINESCU-NOUR, Antonian, 14. 10. 1894, Piteşti - 3. 01. 1973, Bucureşti. *Poet, dramaturg, istoric*. Studii primare şi liceale la Piteşti şi Turnu Măgurele, studii superioare (litere, drept şi teologie) la Bucureşti şi Florenţa, doctorat în litere şi drept, docent al Universităţii din Bucureşti. Profesor la Alexandria, Roşiori de Vede, Câmpina, Bucureşti. Membru al unor asociaţii şi societăţi ştiinţifice din ţară şi din străinătate. Debut în „Curierul liceului“ (Piteşti, 1908), colaborator la ziarele „Universul“, „Viitorul“, „Neamul românesc“, editor al revistelor „Aurora“ (Balaci, Teleorman, director: Luigi Vampa), „Zori de zi“, 1916, „Satârul“, 1922, „Fapta“ (1929, revistă de luptă democratică), „Făclia muncii“ (1933). De mai multe ori întemniţat, atât în perioada antonesciană, cât şi sub comunişti.

Volume: *Comuna Balaci* - monografie, 1912; *Muguri*, versuri, 1915; *Alexandru Depărăţeanu*, monografie, 1916; *Descântece şi vrăji*, 1922; *Un revoluţionar la 1848 în Teleorman*, 1924; *Epidermice - Epigrame*, 1924; *Epigrame*, 1939; *Credinţe, rituri şi superstiţii geto-dace*, 1941; *Cultul zeului Mithra în Dacia*, f.a.; *Clăcaşii*, roman, f.a.; *Prinţesa de Yo-yo*, roman, f.a.; *Nemuritorii lui Caragiale*, piesă de teatru, *Gradaţia de merit*, piesă într-un act, f.a.; *Dreptatea nu se mai joacă*, piesă într-un act. Mai multe studii în limba italiană.

Referinţe în Argeş *(selectiv)*: Marian Stoica, Margareta M. Onofrei, *Dicţionar biobibliografic*, 2010, p. 151.

*

„*Credinţe, rituri şi superstiţii geto-dace* (1941) reprezintă un pas înainte în direcţia criticismului“.

Şerban CIOCULESCU

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MAZILU, Cezar, 3. 01. 1969, Piteşti. Prozator şi poet. Facultatea de Electronică şi Telecomunicaţii, Universitatea din Piteşti (1996). Colaborări la reviste locale, preşedinte al Asociaţiei de literatură S.F. „Antarg“ (1996), distincţii la festivaluri literare din ţară.

Volume: *Verbatronic*, 2004; *Mulaje de vânt*, 2004; *Plânset experimental*, 2005; *Cuvinte defazate*, 2006.

Referinţe *(selectiv)*: consemnări în „Argeş“, 2003-2004; *Poezia*, 2006; *Almanah science-fiction*, 2007-2008; Marian Stoica, Margareta M. Onofrei, *Dicţionar biobibliografic*, 2010, p. 153.

*

„Cezar Mazilu se hrăneşte cu vocabulele şi cu imaginile… ca un cosaş cu merindele prânzului din vreme pregătit“.

Denisa POPESCU

NEPLĂCERE

O indigestie
Îmi strică dimineaţa clipelor.
Am înghiţit mai demult
o tăcere sălcie
şi trupul s-a revoltat.
Cuvintele şi-au acumulat presiunea,
până când am explodat
într-o arteziană
de frânturi nedigerate.
Tăcerea mea sălcie
a rămas însă acolo,
infestând privirea şi respiraţia.

*

* *

MAZILU, Dan Horia, 20. 04. 1943, Piteşti - 16. 09. 2008, Bucureşti. *Istoric literar, editor*. Fiul lui Constantin Mazilu, funcţionar, şi al Ioanei. Studii elementare (1957), Liceul „N. Bălcescu“, Piteşti (1961), Facultatea de Limbi Slave, Universitatea Bucureşti (1966), redactor la ziarul „Secera şi Ciocanul“ din Piteşti, carieră universitară din 1967, doctor în filologie al Universităţii - Bucureşti cu teza *Udrişte Năsturel* (1972). Membru corespondent al Academiei

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Române (decembrie 2001), director general al Bibliotecii Academiei Române (2005). Lector la Universitatea din Sofia (1972-1974), bursier la aceeaşi universitate (1988-1989), wisiting profesor la Institutul de Romanistică de la Viena (1993). Debut cu textul *Dicţionar toponimic argeşean - Bratia* (Ag. 3, I, 1969), colaborator la publicaţii din ţară şi din străinătate.

Traduceri din limba ucraineană. Editor al unor lucrări semnate de N. Cartojan, St. Ciobanu, M. Eminescu, D. Cantemir, Gr. Ureche. Antologii de cronicari moldoveni, munteni şi ale unor texte din epoca brâncovenească.

De la prima carte (*Udrişte Năsturel*, 1974), Dan Horia Mazilu şi-a demonstrat vocaţia cercetării definitive a subiectului, urmaşii putând să aducă puţine noutăţi sau să propună o altă viziune de cercetare. În cartea amintită, autorul a consacrat mai multe pagini olandezului Thomas a Kempis, din care Udrişte a tradus în limba slavonă. Totodată, Udrişte a tradus în limba română *Învăţăturile lui Neagoe Basarab*, demonstraţie a nivelului la care ajunsese limba noastră, având în vedere complexitatea textului. „Ofensiva“ redescoperirii virtuţilor europene ale culturii şi literaturii vechi începe cu *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea*, continuă cu *Literatura română în epoca Renaşterii* (1984), căpătând o formă maiestuoasă în *Vocaţia europeană a literaturii române* (1991). Sunt aceste cercetări numai ecouri ale proto-cronismului determinate de un context favorabil, pe urma analizelor savantului Edgar Papu? Nu! Sunt adevărate demonstraţii ale vocaţiei ştiinţifice a umanistului Dan Horia Mazilu, devenit, la rândul lui, un savant în continuarea marilor spirite româneşti. La urma urmelor, de ce nu s-ar putea vorbi despre un baroc românesc, asupra căruia Dan Horia Mazilu va reveni în 1996? Nu este Dimitrie Cantemir un „prinţ al literelor“? Dacă Grigore Ureche recunoştea că „leşii sântu oameni învăţaţi la carte“, nu înseamnă că unii cronicari munteni nu puteau „să tragă cu urechea“ spre Europa, să cunoască hărţile continentului, să aibă biblioteci, să vorbească despre Spania, despre „craiul franţozesc Ludovic“ sau despre ştiri citite în „diarii“ (ziare). Astăzi este uşor de călătorit până la Paris sau Berlin, dar în acele vremuri, când nu numai boierii, dar nici domnitorii nu aveau dreptul să călătorească decât în capitala Imperiului, este de mirare cum unii dintre ei îşi procurau o hartă, un ziar sau o informaţie despre ţări şi popoare situate la mii de kilometri depărtare şi aflate în războaie permanent. Măsura metodei comparatiste şi-a dat-o Dan Horia Mazilu în *O istorie a blestemului*, în care condiţia umană este privită din două perspective: înger şi demon, moştenite de la Adam care a rămas primul „zbuciumat şi fugar“. Aflat în toate religiile şi mitologiile lumii, blestemul este o formă de exorcizare a răului şi de

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

reechilibrare a binelui. În spaţiul românesc, blestemul a făcut (şi face) parte din structura umană, transferat în folclor şi diversificat cu blestemele din textele sacre. Autorul analizează o adevărată retorică a blestemului, ale cărui efecte cuprind atât „lumea albă“, cât şi „lumea neagră“.

Câtorva specialişti contemporani (v. Florin Mihăilescu, *De la proletcultism la postmodernism*, 2002) nu le mai „sună“ bine cercetări precum cele ale lui Dan Horia Mazilu. Ar fi trebuit să rămânem la textele despre „Pasiunea noului“ sau „Poezia nemuritoare“ etc., iar cercetări de acest fel să fie ignorate dintr-un soi de complex european sau mondial, când trâmbiţele sună în marile capitale. Din fericire, Dan Horia Mazilu a demonstrat că viaţa (literară) este mult mai complexă. De altfel, nici Nicolae Manolescu, în ilustra sa *Istorie…*, nu-l include pe marele specialist decât la rubrica „Dicţionar“, deşi i-a fost coleg de catedră.

Volume: *Udrişte Năsturel*, 1974; *Barocul în literatura română în secolul al XVII-lea*, 1976; *Cronicari munteni*, 1978; *Varlaam şi Ioasaf. Istoria unei cărţi*, 1981; *Literatura română în epoca Renaşterii*, 1984; *Proza oratorică în literatura română veche I-II*, 1986-1987; *Vocaţia europeană a literaturii române vechi*, 1991; *Recitind literatura română veche, I-II*, 1994-2000; *Literatura română barocă în context european*, 1996; *Cronicari moldoveni*, 1996; *Introducere în opera lui Dosoftei*, 1997; *Noi despre ceilalţi. Fals tratat de imagologie*, 1999; *Introducere în opera lui Antim Ivireanul*, 1999; *Un Dracula pe care Occidentul l-a ratat*, 2001; *Dimitrie Cantemir - prinţ al literelor*, 2001; *O istorie a blestemului*, 2001; *Voievodul dincolo de sala tronului. Scene din viaţa privată*, 2003; *Noi printre ceilalţi sau Despre literatura pelerinilor*, 2003. Traduceri din literatura ucraineană.

Referinţe *(selectiv)*: Marian Popa, *Dicţionar…*, 1977, p. 341; Laurenţiu Ulici, *Prima verba*, 1975, p. 238; Alexandru Duţu, *Cazul Miron Costin*, Luc. 12, 1978; Mihai Ungheanu, *Lecturi şi rocade*, 1978, p. 178; Al. Piru, *Discursul critic*, 1987, p. 139; Laurenţiu Ulici, *Literatura română…*, 1995, p. 511; Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor…*, III, 2001, p. 103; Doina Curticăpeanu, *Dicţionarul scriitorilor…*, III, p. 137; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, II, p. 1068.

În Argeş *(selectiv)*: Silviu Măţăoanu, *Dan Horia Mazilu, Varlaam şi Ioasaf*, Ag. 2, 1982; Idem, *Literatura românească în epoca Renaşterii*, Ag. 1, 1985; Mihail Diaconescu, *Ţelul şi metoda*, Ag. 10, 1989; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 173.

„Barocul… este cartea fundamentală… În *Literatura română în epoca Renaşterii* (autorul) afirma o realitate ignorată de cei ce-au ignorat particularităţile variantei ei răsăritene“.

Marian POPA

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MĂLĂNCIOIU, Ileana, 23. 01. 1940, Godeni, Muscel. *Poetă şi eseistă*. Fiica lui Petre Mălăncioiu şi a Elenei, mici proprietari. Şcoala primară şi elementară, în comuna natală. Liceul de Fete din Câmpulung Muscel (1957), unde, după propria mărturisire, a debutat în clasa a VIII-a B, într-o teză de limba română, pe care profesorul Haralambie Pâslaru a analizat-o vreme de o oră în faţa clasei. Şcoala Tehnică Financiară - Bucureşti (1960), Facultatea de Filosofie, Universitatea din Bucureşti (1968), doctorat în Filosofie cu teza *Locul filosofiei culturii în sistemul lui Lucian Blag*a (1977). Debut în culegeri ale Casei Creaţiei Populare Argeş şi în revista *Luceafărul* (1965). Colaboratoare la majoritatea revistelor literare şi culturale, inclusiv la revista *Argeş*. Redactor la Televiziunea Română, post părăsit după un conflict de natură ideologică, redactor la revista *Argeş* (unde apăruseră două cronici elogioase semnate de I. Negoiţescu şi Edgar Papu şi îi fusese premiat volumul *Către Ieronim* (mai, 1970).

Revenită la Bucureşti, a trăit mai mulţi ani doar din scris - un sacrificiu imens pentru vremea aceea, când fiecare cetăţean trebuia să aibă un loc de muncă. În ciuda celor întâmplate, poeta a izbutit să devină o voce profundă şi unică în literatura română. Scriind o poezie de o intensitate nestăvilită şi o eseistică. Sfidând toate opreliştile, Ileana Mălăncioiu a traversat deceniile cu impetuozitatea luptătoarei alese de destin să învingă orice obstacol, indiferent de ce natură ar fi fost. Meditaţiile sale despre viaţă şi moarte, pornite de la întâmplări simple şi adevărate, trăite direct încă din copilărie şi ajungând până la cele ale femeii care simte prin toţi porii trecerea, tulbură de fiecare dată când sunt citite şi recitite. Trecerea într-o altă condiţie a existenţei nu se produce prin fioruri mistice sau frică atavică, ci e acceptată aproape raţional şi înțelept, cum o face fiecare muritor. Încă de la volumul *Crini pentru domnişoara mireasă*, bazat pe o experienţă personală, poeta se afundă spre formele primare în care dialogul are loc între două entităţi ambigue: „Ba vine până la jumătatea drumului/ Şi se uită cu sfială în sus,/ Ca si cum ar intra într-o taină/ A celor care nu s-au dus.// Apoi coboară iarăşi la locul ei/ Şi parcă se închide în urma sa o poartă…/ Aştept cu frică să-mi spună ceva/ Ca de la o moartă la altă moartă”.

O astfel de întâlnire începuse încă de la volumul *Către Ieronim* şi se va accentua în *Sora mea de dincolo* - adevărată monografie a trecerii în cealaltă împărăţie, în care bocetul este rezultatul unei tristeţi sfâşietoare: „Sora mea de dincolo/ se mai vede doar cum pleacă/ pe calul ei năzdrăvan/ împuşcat acum un an”. A devenit aproape o obsesie citirea subliminală a unor poeme de dinainte de 1989. Este o exagerare care ţine de natura acestei arte, ca artă plină de tot felul de figuri poetice care deschid înţelesuri pentru fiecare generaţie sau metodă

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

critică. Cunoscând „din interior” geneza ciclului *Urcarea muntelui*, cred că, într-adevăr, cenzura „şi-a făcut datoria”, poeziile n-au mai apărut în reviste, dar au fost publicate în volum, iar acesta a cunoscut un succes excepţional. Era un adevărat paradox: când un ciclu de poeme sau un alt text erau sacrificate dintr-o publicaţie, zvonul se răspândea în toată ţara, iar apariţia în volum - fără mari dificultăţi - era reverberată la intensităţi nemaiîntâlnite. Comunicarea era mult mai eficientă, spre deosebire de zilele noastre, când există atâtea posibilităţi mediatice, dar parcă toate sunt ecranate de o neputinţă inexplicabilă.

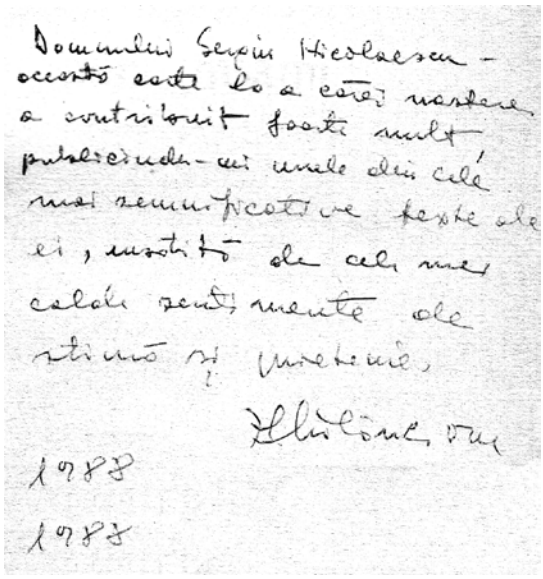

La fel s-a întâmplat şi cu *Semnele* din *Argeş* în care *Urcarea muntelui* se deschidea cu acest preambul: „Erau condiţii date şi mă supuneam împrejurărilor, fără să spun nimic. Puneam în mod mecanic un picior înaintea celuilalt, în acelaşi ritm, către un fel de culme pe care nu o vedeam… Am văzut astfel lumea ajunsă la culme, aşteptând nerăbdătoare să se întâmple odată ce mai era să se întâmple”. Şi metamorfoza poetică: „Munte-nsorit, aş putea să mă bucur de vară/ Aş putea să mă bucur de viaţă, aş putea urca până dincolo de zona aceasta întunecoasă,/ Până dincolo de umilinţa prin care am trecut cândva.// Dar după această umilinţă ce mai poate să fie/ Decât un alt vis searbăd de înălţare/ Şi-un urcuş iluzoriu şi un ceas de odihnă/ Şi o nouă umilinţă şi mai mare”? Indiferent de umilinţă, în afara umilinţei a rămas şi rămâne poeta care, într-o stare de unică sinceritate, recunoaşte fără rezerve şi meritul altora - truditori neştiuţi în ograda literelor române. La întrebarea revistei *Agora* (2, 1992): „Cum a supravieţuit literatura în condiţiile cenzurii?” poeta răspundea: „De supravieţuit a supravieţuit fiindcă era chiar forma noastră de a supravieţui. Mai

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

greu supravieţuim astăzi…” şi mai departe „…mai mult s-au luptat editorii pentru noi, adică eu ca autor mă luptam să nu mă cenzurez… Am avut noroc că s-au luptat şi au riscat pentru mine nişte redactori de reviste, de editură, fiindcă autorul scrie şi îşi face datoria, dar dacă cineva se luptă în numele altuia, el merită preţul. La noi se vorbeşte prea mult despre noi care am scris şi mai puţin despre cei care au riscat pentru noi. Şi nu e drept”. Condiţia poeziei de după 1989 este sintetizată de poetă într-o strofă-emblemă: „Poezia a coborât în stradă,/ Poezia şade încă o dată pe baricade,/ Dar lumea e grăbită, dar strada e pustie,/ Dar cine să mai citească acum poezie“?

Volume: *Pasărea tăiată*, 1967; *Către Ieronim*, 1970; *Inima reginei*, 1971; *Poezii*, 1973; *Crini pentru domnişoara mireasă*, 1973; *Ardere de tot*, 1976; *Vina tragică*, eseu, 1978; *Peste zona interzisă*, 1979; *Sora mea de dincolo*, 1980; *Poeme*, 1980; *Linia vieţii*, 1982; *À travers la zone interdite*, 1984; *Urcarea muntelui*, 1985; *Călătorie spre mine însămi,* publicistică, 1992; *Crimă şi moralitate*, eseuri, 1993; *Poezii*, 1996; *Cronica melancoliei*, publicistică, 1998; *Linia vieţii*, 1999; *Sora mea de dincolo / My Sister Byond*, Piteşti, 2003; *Recursul la memorie*, convorbiri, 2003. Numeroase traduceri în limbi străine.

Premii: Premiul revistei *Argeş* (1971), Premiul Academiei Române (1973), Premiul Uniunii Scriitorilor (1979, 1993), Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti (1982), Premiul naţional de poezie „Mihai Eminescu” (1993), Marele premiu de poezie „Lucian Blaga” (1999), Marele premiu „Prometheus”, Premiul *Opera Omnia* al Uniunii Scriitorilor (2010), Premiul *Opera Omnia* al revistei *Argeş* (2011).

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Ciobanu, *Ileana Mălăncioiu,* în *Panoramic critic*, 1972; Petru Poantă, *Poezia ingenuităţii şi rafinamentului* în *Modalităţi lirice contemporane*, 1973; Dan Cristea, *Ileana Mălăncioiu, Către Ieronim, Inima reginei,* în *Un an de poezie*, 1974; Gheorghe Grigurcu, *Ileana Mălăncioiu, Pasărea tăiată,* în *Teritoriu liric*, 1974; Al. Paleologu, *Poezii de Ileana Mălăncioiu,* în *Simţul practic*, 1974; Valeriu Cristea, *Ileana Mălăncioiu, Inima reginei*, în *Domeniul criticii*, 1975; Al. Piru, *Ileana Mălăncioiu,* în *Poezia românească contemporană*, 1975; M. Nițescu, *Poeţi contemporani*, 1978; Eugen Simion, *Ileana Mălăncioiu,* în *Scriitori români…*, 1980; Mircea Scarlat, *Istoria poeziei…*, IV, 1990; Laurenţiu Ulici, *Literatura română…*, 1995; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, 2008; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, II, 2009.

În Argeş *(selectiv)*: Florin Manolescu, *Cartea de poezie*, *Ileana Mălăncioiu, Către Ieronim*, Ag., 2, 1971; Valeriu Cristea, *Ileana Mălăncioiu, Inima reginei*, Ag., 1, 1972; Edgar Papu, *Astralul Ieronim*, Ag., 4, 1972; Mirela Roznoveanu, *Ileana Mălăncioiu*, Ag., 6, 1972; Dinu Flămând, *Ileana Mălăncioiu*, Ag., 5, 1973; Sergiu I. Nicolaescu, *Trei poeţi din Argeş, Ileana Mălăncioiu*, Ag., 4, 1974; Gh. Catană, *Ileana Mălăncioiu*, Ag., 5, 1974; Narcis Zărnescu, *Ileana Mălăncioiu,* (eseu), Crina Zărnescu, *Ileana Mălăncioiu, Linia vieţii*, Ag., 1, 1983, Sergiu I. Nicolaescu, *Ileana Mălăncioiu - Laudatio*, Ag., 6, 2012.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Ileana Mălăncioiu este o apariţie cu totul singulară în lirica noastră actuală“.

Edgar PAPU

„Poezia Ilenei Mălăncioiu nu este numai o nostalgie a poeziei-logos, o căutare a ei, ci însuşi locul … în care nunta devine posibilă…, locul în care omul primordial (ochiul dintâi) se poate cunoaşte pe sine şi întrupa”.

Narcis ZĂRNESCU

PASĂREA TĂIATĂ

M-au ascuns bătrânii, după obicei,
Să nu uit de frica păsării tăiate,
Şi ascult prin uşa încuiată
Cum se tăvăleşte şi se zbate.

Strâmb zăvorul şubrezit de vreme,
Ca să uit ce-am auzit, să scap,
De această zbatere în care
Trupul mai aleargă după cap.

Şi tresar când ochii, împietrind de groază,
I se-ntorc pe dos ca să albească
Şi părând că-s boabe de porumb
Alte păsări vin să-i ciugulească.

Iau c-o mână capul, cu cealaltă restul,
Şi le schimb când mi se pare greu,
Până nu sânt moarte, să mai stea legate
Cel puţin aşa, prin trupul meu.

Însă capul moare mai devreme,
Ca şi cum n-a fost tăiată bine,
Şi să nu se zbată trupul singur
Stau să treacă moartea-n el prin mine.

*
* *

MĂRCHIDAN, Alexandru, 28. 01. 1983, Slobozia, Argeş. *Poet*. Şcoala generală, în comuna natală, Colegiul Liceal „Zinca Golescu” - Piteşti (1997-2001), Facultatea de Istorie, Filosofie, Jurnalism, Universitatea - Piteşti, secţia Filosofie (2001-2005) a Facultăţii de Filosofie din Bucureşti, masterat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

secţia Studii Europene şi Drept Comunitar (2005-2007), doctor în filosofie (2010), Facultatea de Ştiinţe Politice, Filosofie şi Ştiinţe ale Comunicării, secţia Filosofie, Universitatea de Vest din Timişoara (2007-2010). Titlul tezei de doctorat: *Obiectivarea fenomenologiei în etică în opera lui Emmanuel Levinas*, publicată în anul 2011, cu acelaşi titlu, la Editura Tiparg, Piteşti.

Debut în suplimentul *Argeşul în blugi* (1999), colaborări la ziarele şi revistele locale, la *România literară*, la reviste din Timişoara şi Galaţi, precum şi la revista *Argeş*. Versurile lui Mărchidan sunt încercări de împăcare a poeziei cu filosofia, într-un melanj plin de sonorităţi şi întrebări existenţiale: „două idei se certau între ele/ ca şi când pe lumea asta/ oamenii ar fi fost trecuţi în rezervă/ şi şi-ar (sic!) fi trimis ideile/ să trăiască în locul lor"; „s-au deschis geamurile lumii/ toate/ filele-şi întorceau scrisul pe dos/ la masa dintr-un bar năştea poetul/ pe uşi, pe scaune şi pe coperte/ de ce să ningă-n august?!". Este o întrebare, evident…

Volume: *De valpurgii nu am fost acasă* (versuri), Piteşti, 2004, fără editură, apărut printr-un proiect realizat de A.S.P.A.T. (Asociaţia pentru Sprijinirea, Promovarea şi Ajutorarea Tinerilor); *Ochiul lui Shiva* (versuri), Editura Augusta, Timişoara, 2005, apărut în urma câştigării Marelui premiu la Festivalul Naţional de Poezie „Gheorghe Pituţ", Beiuş, 2004; *Pe aripile poeziei* (coordonator), volum colectiv, cuprinzând o selecţie din textele câştigătoare la concursurile de poezie „Pe aripile poeziei" şi „Ion Pillat… Acolo unde-n Argeş", Editura Alean, Piteşti, 2011; *Obiectivarea fenomenologiei în etică în opera lui Emmanuel Levinas* (teză de doctorat), Editura Tiparg, Piteşti, 2011; *Exil în inimă* (versuri), coeditare, editurile Tiparg şi Alean, Piteşti, 2012.

Numeroase premii naţionale la concursuri şi festivaluri de poezie.

*

astăzi aripile sunt o greutate
în plus trandafirul japonez
suferă de boala tristeţe
şi-şi cade frunzele prin casă
n-ar fi plouat atunci
sigur n-ar fi plouat…
să nu îmi juri iubire
necondiţionată
e prea mult soare în noiembrie.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MĂŢĂOANU, Liviu, 14. 01. 1968, Câmpulung Muşcel. *Poet*. Şcoala generală şi liceul, în oraşul natal, Facultatea de Istorie, Universitatea - Bucureşti (1999). Debut în revista „Calende“ (1991), colaborări la ziare şi reviste locale şi naţionale.

O stilistică orgolioasă a versului foloseşte poetul, ca într-un dicteu prin care îşi istoriseşte propriul univers ambiţios şi original. Placheta *Umbra personajului* este o sinteză a acestor căutări.

Volume: *Pauză de o ţigară*, 1994, Piteşti, Ed. Calende; *Despărţirea de cotidian*, Piteşti, Ed. Paralela 45, 1997; *Umbra personajului*, Piteşti, Ed. Paralela 45, 1999; *Poemul cu 1000 de feţe* (cu Sorin Durdun), Piteşti, Paralela 45, 2001. Colaborări la alte antologii.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Cistelecan, *Doi musceleni*, Luc., 12, 1995; Dan Silviu Boerescu, *În căutarea poeziei*, Idem; Iosefina Batto, *Generaţia 90 între tăgadă şi credinţă*, Echinox, 6-7-8, 1995.

În Argeş *(selectiv)*: Marian Barbu, *Despre poezia lui Liviu Măţăoanu*, Săgetătorul, 16, 1997, Călin Vlasie, *Postfaţă la vol. Umbra personajului, 1999*.

*

„Proiectul poetic… al lui Liviu Măţăoanu pare derulat din combinarea infinită a câtorva stări afective…“.

Călin Vlasie

el s-a aplecat dincolo de fereastră
şi a văzut-o cum se apropie/ cum
cum îşi îndreaptă capul/ lent/ ritmic
atunci când pe deasupra o pasăre trece,

nu a mai închis fereastra în ziua aceea
a aşteptat să se înnopteze
şi a plecat.

*
* *

MECU, Nicolae, 17. 05. 1945, Călineşti, Argeş. *Istoric şi critic literar*. Fiul lui Virgil Mecu, meseriaş, şi al Filofteei. Şcoala primară şi generală, în comuna natală (1959), Şcoala Normală din Câmpulung Muscel (1965), Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1972), doctor în Filologie cu teza *Iacob Negruzzi*, la Universitatea din Bucureşti (1998).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

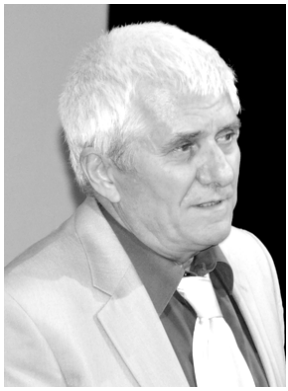

După o perioadă de apostolat, cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” (unde a fost şi secretar ştiinţific), carieră didactică universitară la Institutul Teologic Romano-Catolic - Bucureşti, la Universitatea - Bucureşti şi la Universitatea „Sapienţia” din Miercurea-Ciuc.

Redactor (1983-1990) şi secretar de redacţie (1991-2003) la *Revista de istorie şi teorie literară*, redactor-şef adjunct la *Caietele Institutului romano-catolic*, redactor responsabil al revistei on-line *Dialog spiritual*. Colaborări la reviste de specialitate, precum şi la volumele colective: *Caietele Mihai Eminescu* (1975), *Literatura română, Dicţionar cronologic* (1979), *Literatura română contemporană, I, Poezia,* (1980), *G. Călinescu şi contemporanii săi* (1984, Premiul revistei *Argeş*), *Dicţionarul scriitorilor români,* II-IV (1998-2002), *Dicţionarul enciclopedic român*, I-V (1993-2003), *Cercetarea literară azi* (2003), *Dicţionar de opere* (2003). Ediţii critice: Iacob Negruzzi, B. P. Hasdeu, G. Călinescu, George Coşbuc, Ion Creangă etc.

Premiul revistei „Argeş“ pentru Nicolae Mecu (1984)

De o acribie dusă până la obsesie, Nicolae Mecu şi-a construit „feuda” sa literară încet şi temeinic atunci când a pregătit şi tipărit ediţii şi lucrări de sine stătătoare, primind laude din partea unor personalităţi ale scrisului (Şerban Cioculescu) sau de la colegi de generaţie. Prin efortul depus de-a lungul anilor, aminteşte de Perpessicius (cu ediţia sa „Eminescu”), iar prin adoptarea unor formule moderne, atât bibliografice, cât şi de interpretare, depăşeşte modelele

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„la modă” (psihanaliza sau structuralismul). Fără să facă rabat în interpretare (sociologismul pândea „la colţ”), Nicolae Mecu a consemnat „ceea ce i-a comunicat” textul, mai ales în cercetarea *Iacob Negruzzi sau vocaţia comunicării*.

Depăşirea biografismului, interpretarea modernă a textului au fost făcute prin plasarea autorului „în mijlocul” operei, sesizând „sâmburele” unificator şi transcriindu-l cu mână sigură, expertă. Nicolae Mecu oferă ştiinţa sa cititorului şi nu este exclus să se prezinte cu o cuprinzătoare şi doctă istorie a literaturii române.

Colaborator permanent al revistei *Argeş*, Nicolae Mecu a publicat texte (despre Maiorescu, Topîrceanu, Pillat, L. Rebreanu sau despre contemporani) care au făcut cinste acestei publicaţii. A fost distins cu premiul revistei „Argeş“ (1984).

Volume: *Titu Maiorescu comentat de…*, 1996; *Iacob Negruzzi sau vocaţia comunicării*, 1999; *Postcolonialism şi postmodernism*, 2001; *Bibliografia esenţială a literaturii române* (în colaborare), 2003; *G. Călinescu faţă cu totalitarismul*, 2011.

Referinţe *(selectiv)*: Şerban Cioculescu, *G. Călinescu şi contemporanii săi*, *România literară*, 41, 1984; Constantin Hîrlav, *O iniţiere în Maiorescu*, *Azi*, 13.10.1997; Cornelia Ştefănescu, *Spectacolul anilor*, *Rom. lit.*, 47, 2002.

*

* *

MELEŞTEU, Cristian, 16. 04. 1977, Piteşti. *Prozator, poet.* Fiul lui Mircea Meleşteu şi al Emiliei, bibliotecari. Tatăl, un distins scriitor, autor al mai multor volume despre care s-au scris recenzii favorabile în presa locală. Cristian Meleşteu a fost mai norocos, trăind şi în altă epocă, şi, după toate studiile efectuate în oraşul natal (completate cu masterate la Bucureşti) a avut o ascensiune socială remarcabilă, lucrând astăzi într-un minister la Bucureşti. Paralel, a scris şi a publicat în presa locală şi naţională proză şi poezie. În anul 2012 a fost premiat la Concursul de manuscrise al Uniunii Scriitorilor din România şi a fost tipărit de Editura „Cartea Românească“.

Înscriindu-se în „curentul“ tinerilor cu o literatură cu *tematică mizerabilistă*, prozatorul „scotoceşte“ prin canale şi găseşte o lume cu legi proprii, cu ierarhii, lideri şi executanţi, copii ale lumii „de deasupra“. Fenomenul, „descoperit“ după 1990, se pare că este de neevitat, locuitorii acestor spaţii făcând caz de „libertatea“ dorită. Dacă în literatura „clasică“ (G.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

M. Zamfirescu, Tudor Teodorescu-Branişte, Eugen Barbu, Radu Aldulescu etc.), totul se desfăşura la suprafaţă, estropiaţii, curvele sau cuplurile debusolate ocupând mahalalele, azi tinerii şi tinerele au adevărate familii, mulţi îşi cresc copiii şi „circulă“ în haite pe străzi, spre disperarea oamenilor obişnuiţi. Cunoaştem şi noi câteva asemenea persoane, „autoare“ a trei-patru copii, plasaţi pe la cămine mizerabile. Libertatea, fluturată de prea multe ori de către politicieni şi presă, a devenit „cheia“ unui trai subuman şi pestilenţial care va duce, cu timpul, la crimă şi, inevitabil, la puşcărie. Despre aceste realităţi scrie cu talent şi, uneori, cu plăcere, Cristian Meleşteu. În poezie, Cristian Meleşteu încă îşi caută drumul.

Volume: *Icoană pe sticla ochelarilor*, Piteşti, 2004; *Radiografia unei zile de mai*, 2012; *Revoluţia borfaşilor,* 2013; *Sicriul de gheaţă*, 2014.

Referinţe *(selectiv)*: Cuvinte de salut la apariţia volumului (coperta a IV-a), semnate de prozatorii Ion Lică-Vulpeşti şi Marin Ioniţă; Dumitru Augustin Doman, *Prozator format la şcoala absurdului,* Ag. 11, 2012.

*

„Cristian Meleşteu este un prozator interesant şi savuros, el scrie cu plăcere, dând frâu liber imaginaţiei creatoare de scene absurde, realiste, onirice…“.

Dumitru Augustin DOMAN

CU ÎNGERI ÎN GURĂ

Ca un roi de lăcuste într-un lan de grâu
îmi intrau îngerii-n gură.
Îmi rămăseseră printre dinţi
bucăţi de îngeri decăzuţi.
Mi se coclise gura
de la aripile lor înnegrite
de fum de ţigară.
Şi tu nu-mi dădeai nici măcar
o privire s-o mestec
ca pe o gumă…

*

* *

MEŞTERUL MANOLE - „Mitul estetic naţional” (G. Călinescu), *Meşterul Manole* sintetizează o experienţă mitico-folclorică temeinică, unică cel puţin în sud-estul european. Indiferent de unele opinii contemporane, spiritualitatea românească s-a cristalizat în jurul unor valori originale într-un context istoric şi politic de multe ori confuz, supus unor zone de influenţă puternice, mult mai eficiente decât cele de astăzi, când, oricum, dimensiunile

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

existenţei noastre sunt mai bine structurate. Atenţia acordată acestei balade (ca şi *Mioriţei*) a fost determinată de nevoia prezentării în faţa lumii cu un set de valori care, cel puţin până de curând, au fost receptate având o semnificaţie cât de cât corectă, nu numai de către oamenii de ştiinţă, ci şi de către cei politici, care au, de fapt, pârghiile puterii. Scriitorii din a doua parte a veacului al XIX-lea şi din veacul XX au avut la ce să se raporteze, au avut unde să-şi înfigă rădăcinile şi să creeze alte valori cu care s-au prezentat, cu mai mare sau mai mic succes, în faţa lumii. Cine neagă aceste considerente înseamnă că neagă însăşi existenţa noastră în Europa. Nimic de zis, se pot susţine şi asemenea teorii, dar atâta vreme cât ridici ceva în loc, nu neapărat sub influenţa (masivă) a curentelor şi tendinţelor externe; cum bine sublinia Eugen Ionescu în *Nu*-ul său exploziv, „complexele" culturii româneşti au fost depăşite şi prin reportarea acumulărilor anterioare - multe, puţine, câte au fost. Şi între ele se află şi mitul *Meşterului Manole*. Motivele structurante ale textului literar (atât în varianta Alecsandri, cât şi în varianta G. Dem Teodorescu), vizibile cu ochiul liber chiar la o lectură fugitivă, au o anumită coerenţă, dovedind o „filtrare" de secole şi o anumită predispoziţie genială a multor creatori populari, o anumită îndărătnicie în urmărirea unei poveşti în care nicio etapă să nu fie eludată. Pentru că în final moartea meşterului Manole este creatoare „ca orice moarte rituală" (Mircea Eliade). Interpretările ulterioare ale baladei au luminat alte şi alte înţelesuri intrinseci textului, dar şi specifice creatorului respectiv. Lucian Blaga, Octavian Goga, Adrian Maniu etc. sunt doar câţiva dintre literaţii români care s-au aplecat asupra poveştii, dându-i noi înţelesuri, uneori originale, alteori calchiate, dar, oricum, potenţându-i valorile originale.

Referinţe *(selectiv)*: Ion Taloş, *Meşterul Manole. Contribuţie la studiul unei teme de folclor european*, 1973; Laurenţiu Ulici, *Corespondenţa miturilor*, în *Recurs*, 1974; George Muntean, *Homo aedificans dans les littératures sud-est européennes*, Salonic, Tessaloniki, 1976; Gh. Ciompec, *Motivul creaţiei în literatura română*, I, 1979; Mircea Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-han*, 1980; *Meşterul Manole*, antologie, studiu şi note de Maria Corduneanu, 1980; G. Călinescu, *Miturile: Traian şi Dochia*, *Mioriţa, Meşterul Manole, Sburătorul*, în *Istoria literaturii*… (1941), 1982, p. 56.

În Argeş *(selectiv)*: *Meşterul Manole în poezia lui Nicolae Labiş*, Ag., 7, 1966; *Colocviu „Meşterul Manole"* (Ion Taloş, G. Muntean, Gh. Vrabie, P. M. Gorcea, Luiza Petre-Pârvan, Adriana Rujan, Corneliu Marcu), Ag., 2, 1975; Sergiu I. Nicolaescu, *Meşterul Manole - o interpretare de sociologie literară*, Ag., 1, 1976; Sergiu I. Nicolaescu, *Ipostaze dramatice ale baladei „Meşterul Manole"*, Ag., 5, 1982; Ion Pecie, *Vina lui Manole*, *Calende*, 3-4, 2005.

*

„Prin moartea sa tragică, Manole îşi continuă idealul pentru care a trăit".

Liviu RUSU

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MICHINICI, Toma, 10. 07. 1943, Piteşti - 2000, Bucureşti. *Poet şi prozator*. Studii elementare şi liceale la Piteşti, Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti, 1966. Pasionat de cuvinte încrucişate, a colaborat şi a fondat publicaţii de specialitate, printre care *Flacăra-Rebus*. Deşi a scris şi a publicat câteva volume de poezie, nu a reuşit să se impună între poeţii din generaţia sa.

Volume: *Impresia unei seri*, 1974; *Corabia enigmelor*, 1984; *Bruma*, 2000.
Referinţe: www.tomamichinici.ro.

*

„Pentru Toma Michinici jocul nu-i o joacă. Creaţia lui incită şi tulbură, întreţinând temperatura arderilor".

Dumitru MICU

*

SINGUR MURIND CLEPSIDRA

Mă înghite cu şenile preistorice
nu mai e nici amiază pe geana mea
plouă cu ornice

nici delfini nu se mai răsfaţă
decorând simţurilor hubloul
am început să gust ecoul
nopţii din faţă

biciul ei se încolăceşte în plânset
pe trupul tot mai blajin
gravitaţia înseşi
în sufletul meu este un leşin

singur murind mângâi un ou şi încerc
să înţeleg un cerc.

*
* *

MIHĂILEANU, Mihail, 1878, Bucureşti - 02. 02. 1950, Piteşti. *Publicist şi traducător*. Descendent al cunoscutei familii Năsturel-Herescu. Licenţă în drept, litere, filosofie şi teologie. Colaborator la *Epoca* (1885-1938) şi *Convorbiri literare*. Profesor la Liceul „I. C. Brătianu" - Piteşti, neagreat de către unii dintre foştii elevi (spre exemplu, Tudor Teodorescu-Branişte).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Preocupat de o problematică diversă - politică, religioasă, educaţională şi de libertatea presei - Mihail Mihăileanu a publicat texte polemice care se citesc şi astăzi cu interes. Astfel, la „Cronica politică" a revistei *Convorbiri literare* (iunie 1924) el comenta o dezbatere din Franţa unde s-a ivit o controversă între parlament, guvern şi preşedintele republicii, Alexandre Millerand (preşedinte între 1920 şi 1924), fiecare instituţie a statului dorind mai multă putere. Parlamentarii „ţin la picioarele lor pe miniştrii îngenuncheaţi şi smeriţi", iar preşedintele cere revizuirea Constituţiei pentru a le spune parlamentarilor: „Ori staţi timp de patru ani sub necondiţionata ascultare a guvernului, ori vă trimit acasă". La noi, scrie M. Mihăileanu, „parlamentele depind de guverne, prim-miniştri (Ionel Brătianu) fiind mână forte". Articolul *Înspre dictatură?* este parcă premonitoriu atunci când aminteşte că Italia sub Mussolini şi Spania sub Primo de Rivera începuseră să instaureze dictatura, ceea ce s-a întâmplat nu peste multă vreme (1930) cu dictatura lui Carol al II-lea. În alt text, *Spre întronarea mizeriei intelectuale şi morale* (*Convorbiri literare*, iunie, 1926), autorul porneşte de la un incident petrecut la Kiev în timpul unui discurs al lui Troţki şi generalizează problema aşa-numitei democraţii absolutiste, ale cărei rădăcini se regăsesc în Revoluţia Franceză de la 1789, rădăcini analizate de André Gide şi H. Taine. Citând tot un studiu franţuzesc, M. Mihăileanu încheia premonitoriu: „La Internaţionala III omul umblă în patru labe, iar la Internaţionala IV, va urla ca lupii".

Volume: *În contra poporanismului*, 1910; *În contra votului universal*, 1921; *Şi totuşi presa trebuie să fie liberă*, 1922; *Idei vechi ale unui profesor nou*, 1927; *Prin democraţie la socialism,* 1925; *Prin industrialism la socialism*, 1926; *Drumuri spre fericire*, 1927. Traduceri, studii şi comentarii din literatura latină: *Cornelius Tacitus, Convorbiri asupra oratorilor*, 1924; *O mişcare feministă la Roma, acum 2200 de ani*, 1926; *Este Tacitus un calomniator?*, 1927; *Tacit şi formele de guvernământ,* 1927; *Tacitus şi timpul femeilor*, 1928; *Tiberiu - cel mai constituţional dintre cârmuitori*, 1928; *Diarhia sub Tiberiu şi Mussolini*, 1939. În „Biblioteca pentru popor" a Casei Şcoalelor a publicat antologii cu învăţături şi sfaturi din autorii latini şi români.

Referinţe: Dan Simonescu, *Mihail Mihăileanu*, în *Junimea* (revista Liceului „N. Bălcescu" - Piteşti), nr. 22-23, 1978.

*

* *

MINULESCU, Ion, 06. 01. 1881, Bucureşti - 11. 04. 1944, Bucureşti. *Poet, prozator, dramaturg, ziarist.* Tatăl se numea Minculescu, negustor din Slatina (mort cu câteva zile înainte de a se naşte copilul), mama, Alexandra, se recăsătoreşte. Şcoala primară şi primele clase de liceu, la Piteşti, Liceul „I. C. Brătianu", unde elevul nu rămâne corigent, după cum au constatat profesorii acestei şcoli, dimpotrivă, la română a avut media 9 (nouă). Bacalaureatul, la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bucureşti, în 1899; începe Facultatea de Drept, pe care o abandonează în favoarea şederii la Paris, unde va cunoaşte mai mulţi poeţi simbolişti şi parnasieni. După aproape şase ani, revine la Bucureşti, iar după un debut în *Povestea vorbei* (revistă literară săptămânală, 1896-1897), continuă să publice în reviste mai mult sau mai puţin importante, până când în *Viaţa literară* (revistă săptămânală literară şi artistică, 1906-1908, sub direcţia lui G. Coşbuc şi Ion Gorun) îi apar romanţele care vor fi editate în volumul *Romanţe pentru mai târziu* (1908). Tot în acest an va debuta şi în proză cu *Casa cu geamuri portocalii*. Prin publicaţiile *Revista celorlalţi* (1908), *Insula* (1912) şi *Cetiţi-mă!* (1922) va începe o polemică, desfăşurată multă vreme, cu scriitorii sămănătorişti şi poporanişti.

Alături de numeroşi alţi scriitori se va refugia la Iaşi în timpul Primului Război Mondial şi va colabora la ziarul *România*, condus de Mihail Sadoveanu. Revenit la Bucureşti, va avea funcţii importante în Ministerul Cultelor şi Artelor (director al Teatrului Naţional), va susţine prin scris şi prin înfiinţarea Salonului Naţional de Pictură dezvoltarea artelor plastice. Iubit, dar şi persiflat, Minulescu colaborează la majoritatea publicaţiilor vremii, atât cu poezie, cu fragmente de proză sau cu texte jurnalistice. Devenit aproape clasic din timpul vieţii, Minulescu va fi un ferment pentru lirica interbelică, impunând o direcţie fastă şi personală într-un context poetic atât de bogat cum a fost perioada respectivă în România. Minulescu a înţeles mai mult decât alţi poeţi că societatea românească, în ciuda existenţei operei lui Eminescu, este încă la începutul receptării curentelor şi tendinţelor europene şi că are nevoie de un mijlocitor pentru ca, într-adevăr, lirica modernă românească să realizeze „sincronizarea" (Eugen Lovinescu) atât creativă, cât şi valorică cu marile voci ale timpului. De altfel, cu toată voia bună pe care o afişează, poetul simte un anumit regret al celui care se ştie talentat, dar în acelaşi timp frustrat că marii interpreţi ai poeziei sale nu îl alătură unor personalităţi europene. Minulescu este „terestru" (G. Călinescu), la el „muzicalitatea este exterioară" (Eugen Lovinescu) şi e doar „un versificator" (Tudor Arghezi) etc. Şi romanele, deşi citite şi azi, au fost considerate superficiale, ca şi teatrul care, oricum, nu mai are reprezentaţii de multă vreme.

Gazetar împătimit, lui Minulescu nu i-au fost reeditate textele jurnalistice care „dorm" prin numeroasele ziare şi reviste la care a colaborat.

Poezia prin care poetul a încercat să dialogheze cu nemărginirea şi să depăşească statutul de autor de romanţe este *Drum crucial*.

Volume: *Romanţe pentru mai târziu,* 1908; *Casa cu geamurile portocalii*, proză, 1908; *De vorbă cu mine însumi*, 1913; *Măşti de bronz şi lampioane de porţelan*, proză, 1920; *Pleacă berzele*, teatru, 1921; *Lulu Popescu*, teatru, 1921; *Roşu, galben şi albastru*, roman, 1924; *Manechinul sentimental*, teatru, 1926; *Allegro ma non troppo*, teatru, 1927; *Spovedanii*, 1927; *Amantul anonim*, Craiova, 1928; *Corigent la limba română,* roman, 1928; *Cetiţi-le noaptea!*, 1930; *Strofe pentru toată lumea*, 1930; *Bărbierul regelui Midas*, 1931; *Porumbiţa fără aripi*, 1935; *3 şi cu Rezeda 4*, roman, 1933; *Nu sunt ce par a fi…*, 1936; *Nevasta*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

lui Moş Zaharia, Oradea, 1937; *Ciracul lui Hegesias*, 1939; *Versuri*, 1939; *Când doi se ceartă*, 1940; *Versuri*, 1943; *Cine-i autorul acestui roman senzaţional?*, 1943; *Scrieri*, I-II, Bucureşti, 1966; *Opere*, I-V, 1974-1983; *Opere*, I, Galaţi, 1995. Traduceri din literatura franceză.

Referinţe *(selectiv)*: Ion Trivale, *Cronici literare*, 1915 (1975); Mihail Dragomirescu, *Cronici culturale*, Bucureşti, 1924; G. Călinescu, *Istoria literaturii*…, 1941, p. 613; Lidia Bote, *Simbolismul românesc*, 1966, p. 328; Claudia Millian, *Despre Ion Minulescu*, 1968; Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară*, 1977, V, p. 40; Ion Vartic, *Minulescu, Ion, Dicţionarul scriitorilor*..., 1978, p. 329; Daniel Dumitriu, *Introducere în opera lui Ion Minulescu*, Bucureşti, 1984; Mircea Scarlat, *Istoria poeziei*, II, p. 334; Nina Apetroaie, *Ion Minulescu*, Iaşi, 1996; Nicolae Manolescu, *Istoria critică*…, p. 544.

În Argeş *(selectiv)*: Mioara Minulescu, *Controversa Minulescu-Minculescu* („*bunicul poetului, mort la Alexandria la 06.01.1881, este scris Teodor Minulescu. Numele scriitorului a fost Ion Minulescu şi tot aşa trebuie să rămână pentru generaţiile viitoare*"), Ag., 2, 1968; Victor Eftimiu, *Despre Ion Minulescu*, Ag., 7, 1968.

*

„Poeziile lui Minulescu decurg din stilul familiar, prăpăstios francizant al cafenelei bucureştene, aşa cum foarte adesea pariziana „chanson" e scrisă în argot. Ele trebuiesc *zise*, precum trebuie *jucate* „momentele" lui Caragiale".

G. CĂLINESCU

*

DRUM CRUCIAL

Pe scara sufletului meu
M-am întâlnit cu bunul Dumnezeu -
Eu coboram mâhnit din conştiinţa mea,
Iar El urca surâzător spre ea!…

Şi ne-am oprit la jumătatea scării
Încrucişându-ne în clipa-ntâmpinării
Săgeţile perechilor de ochi ca de-obicei -
Ah! ochii Lui cum seamănă cu ochii mei!

Pe scara sufletului meu
M-am întâlnit din nou cu Dumnezeu -
El cobora solemn din conştiinţa mea,
Iar Eu urcam surâzător spre ea!…

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MIRODAN, Alexandru (pseudonimul lui Alexandru Zissu Saltman), 05. 06. 1927, Budeasa, Argeş, 10. 03. 2010. *Dramaturg, eseist, jurnalist*. Părinţii: Hermann Saltman, contabil, şi Netty, casnică. Liceul, la Bucureşti (1937-1945), Facultatea de Litere şi Filosofie (neterminată), Universitatea - Bucureşti. Jurnalist în presa de tineret a vremii: *Tinereţea* (1945-1948), *Tânărul muncitor* (1947-1948), *Scânteia tineretului* (1949-1953). În presa culturală, face parte din redacţiile revistelor: *Gazeta literară* (1954-1956) şi *Teatrul* (1957-1958). Împreună cu actorul Radu Beligan a înfiinţat Teatrul de Comedie (1961). În anul 1977 va emigra în Israel, unde va fi muzeograf la Muzeul Diasporei din Tel Aviv (1978-1986) şi redactor la publicaţia *Minimum*. A fost distins cu numeroase premii în România şi în Israel. Debutul în publicistică şi l-a făcut cu eseul politic *Tito - duşmanul de moarte al tineretului iugoslav*. Cariera de dramaturg şi-a început-o cu piesa *Ziariştii* (1956), urmată de *Cineva trebuie să moară* (1958).

Teatrul lui Al. Mirodan, unul dintre reprezentanţii tipici ai literaturii socialiste, cu succes de public şi de presă în România, se înscrie în acelaşi context cu creaţiile lui Aurel Baranga sau Dan Tărchilă, teziste până la limita suportabilului. După tresăririle de orgoliu din perioada interbelică, încercările dramaturgilor de după război au eşuat, poate cu câteva excepţii. Supus unei cenzuri draconice - mai accentuată decât cenzura asupra poeziei sau prozei - spectacolul de teatru era urmărit cu o adevărată pasiune a corectitudinii ideologice. Fiecare replică era întoarsă pe toate feţele, spre a nu se înţelege altceva decât ce înţelegeau cei care făceau parte din comisiile de vizionare. Nu se poate nega că în piesele sale, Alexandru Mirodan are replică, acţiunea este condusă cu profesionalism, însă replica e goală de semnificaţie, iar acţiunea duce spre un drum înfundat. Asemănările cu dramaturgia interbelică - nici aceea la un nivel excepţional (dovadă că E. Lovinescu renunţase să mai scrie despre dramaturgi, înscriindu-i între ceilalţi) - sunt formale, nu numai tematic, iar strădaniile de a salva câte ceva sunt inutile.

Volume (piese de teatru şi alte scrieri): *Ziariştii*, trei acte, 1956; *Cineva trebuie să moară*, 1958; *Cele cinci cercuri*, despre jocurile olimpice, publicistică, 1960; *Camuflaj*, 1960; *Celebrul 702 sau Autorul moare azi*, trei acte, 1962; *Noaptea e un sfetnic bun*, 1963; *Într-o zi de primăvară*, un act, 1964; *Seara târziu în tipografie*, 1967; *Transplantarea inimii necunoscute*, 1969; *Replici sau dincolo de fileu*, eseuri, 1969; *Primarul lunii şi iubita sa*, Biblioteca Argeş, 1970; *Trei simple texte antifasciste*, 1973; *Scene*, critică teatrală, 1975; *Minimum*, eseuri, 1975; *Tovarăşul feudal şi fratele său*, 1975; *Pasiune plus raţiune sau teama de luptă,* un act, 1977. Antologii: *Teatru*, 1965; *Piese de teatru*, I, II, 1972.

În Israel: *Ocolul pământului într-un surâs*, Tel Aviv, 1982; *Dicţionar neconvenţional al scriitorilor de limbă română,* 1986-1997.

Piesele de teatru i s-au jucat în mai multe ţări socialiste. A fost distins cu premii ale instituţiilor culturale.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului…*, p. 500; Dumitru Micu, *Istoria literaturii române*, 2000; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, II, 2009, p. 943.

Pe scena Teatrului „Al. Davila" din Piteşti: *Şeful sectorului suflete,* stagiunea 1964.

*

„Particularitatea dramaturgiei lui Alexandru Mirodan consistă în caracterul publicistic".

Dumitru MICU

*

* *

MIU-LERCA, Constantin, 15. 08. 1908, Cacova, azi Grădinari, Caraş-Severin - 10. 08. 1985, Piteşti. *Poet*. Fiul lui Pan Miu şi al Mariei. Studii politehnice şi pedagogice. Profesor la Piteşti. Debut la ziarul *Vestul* din Timişoara (1932), unde a fost şi redactor-şef. Prezent în *Antologia poeţilor tineri* a lui Zaharia Stancu (1933) şi în antologia *Noua lirică ardeleană*, de Octavian Şireagu (1935).

De la volumul *Biblice* şi până la *Efemerele anotimpuri,* C. Miu-Lerca realizează instantanee picturale după natură, în care senzorialul este potenţat de o lumină de începuturi. Vitalismul, propriu concepţiei sale lirice, desfiinţează angoasele cosmice.

Volume: *Biblice*, 1932; *Consideraţii asupra artei ţărăneşti din Banat*, 1936; *Colinde*, 1940; *Omul*, 1942; *Sus stele, jos stele*, 1930-1970 (1971); *Unde concentrice*, prefaţă: Ovidiu Papadima, 1975; *Pajura cu două capete*, 1978; *Colinde*, 1980; *Efemerele anotimpuri*, 1984.

Referinţe: Şerban Cioculescu, *Poeţi români*, 1982; Ion Rotaru *O istorie*…, II, 1987; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, II, p. 253.

În Argeş *(selectiv)*: Ion N. Voiculescu, *Constantin Miu-Lerca,* Ag., 4, 1978; Ion Cruceană, *Portret*, Ag., 8, 1983; Crina Zărnescu, *Constantin Miu-Lerca*, *Efemerele anotimpuri*, Ag., 3, 1984; Dan Rotaru, *Constantin Miu-Lerca*, Ag., 8, 1985.

*

„*Pajura cu două capete*, simfonică evocare, pe mai multe registre epico-lirice, a unui episod al istoriei Banatului, oferă o lectură din cele mai plăcute şi justifică strălucit legitimarea literaturii de iz regional".

Şerban CIOCULESCU

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ÎNVIERE

Bate toaca, noaptea o străbate
Ciocanul vechiului semn spovedeşte
Golgota-n tropare de lemn. Stranele
îi vindecă Domnului ranele
şi-n fiecare făclie minune,
Cristos reînvie.

Viaţa a pornit în vie
Şi-şi sfinţeşte mugurii:
Când popii iertării rosti-vor din Scriptură
Bucurii
În glastre ard
Crengi cântate la Florii,
Peste gard
Vârfuri noi se-nalţă-n brazi
Datini, ciocni-vor azi
Paştile, în ouă.

*

* *

MOLDOVANU-DRACU, Dragoş, 20. 10. 1941, Curtea de Argeş. *Cercetător ştiinţific, eseist.* Fiul profesorului Dracu-Moldovanu, distins intelectual al oraşului, autor al unor eseuri şi antologii ale creatorilor din zonă. După studiile elementare şi liceale frecventate în oraşul natal, Dragoş Moldovanu a absolvit Facultatea de Limba şi Literatura Română la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi (1964) unde şi-a susţinut şi doctoratul. Cercetător ştiinţific la Institutul de Lingvistică al Academiei, filiala Iaşi, profesor la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi. Numeroase studii şi cercetări în publicaţii de specialitate. Punctul de vârf este atins cu monografia despre Dimitrie Cantemir, în care autorul, pe lângă parcurgerea unei bibliografii imense, oferă puncte de vedere originale, în concordanţă cu unele cercetări europene pentru relevarea puterii de sinteză a marelui cărturar care şi-a dominat intelectual epoca.

Volume: *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni răsăritene*, 1999; *Dimitrie Cantemir între umanism şi baroc*, 2002.

Referinţe: Petru Vaida, *Enigma lui Dimitrie Cantemir*, Rom. lit., 22, 2009.

„Expunerea mea nu cuprinde exhaustiv demonstraţia d-lui Dragoş Moldovanu; am evitat aspectele prea tehnice, de ordin lingvistic. Cred însă că elementele evocate relevă convingător însemnătatea contribuţiei savantului ieşean la cunoaşterea stilului lui Dimitrie Cantemir".

Petru VAIDA

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MONCIU-SUDINSKI, Alexandru, 13. 07. 1944, Turnu Măgurele. *Prozator, eseist.* După studiile elementare şi liceale urmate în oraşul natal, Facultatea de Filosofie, Universitatea din Bucureşti. Diferite meserii până la aceea de redactor la revista *Argeş* (1973-1974). În anul 1971 i-a apărut volumul *Rebarbor,* retras din librării, despre care poetul Florin Mugur a scris un text entuziast (*Argeş*, 11, 1973). După acest volum au urmat *Caractere* (1973) şi *Biografii comune* (1974). Exilul din Suedia a rupt legăturile scriitorului cu ţara, iar revenirile ocazionale după 1990 nu l-au „reinventat". Prozele lui Monciu-Sudinski, primite favorabil de către critici, nu pot fi acceptate astăzi ca şi în anii când au apărut, din simplul motiv că, indiferent de „realismul" notaţiilor, acestea nu au contat în ansamblul literaturii contemporane. Faptul că scriitorul notează cu acribie filologică răspunsurile unor repondenţi medii ca intelect şi pregătire profesională nu înseamnă că a scris literatură. La urma urmelor, viaţa a mers şi merge mai departe, iar cartea rămâne în rafturi, citită de câţiva, ca o curiozitate.

Volume: *Rebarbor,* 1971; *Caractere,* 1973; *Biografii comune,* 1974.

Referinţe: Mircea Iorgulescu, *Scriitori tineri contemporani,* 1973; Eugen Simion, *Alexandru Monciu-Sudinski, Luc.*, 5, 1974; Laurenţiu Ulici, *Alexandru Monciu-Sudinski, Literatura română*…, p. 364; Irina Petraş, *Monciu-Sudinski Alexandru, Dicţionarul scriitorilor…, lit. M-Q,* p. 276; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, II, p. 957.

În Argeş *(selectiv)*: Şerban Miroiu, *Simţul realului,* Ag., 11, 1973; Sergiu I. Nicolaescu, *Al. Monciu-Sudinski, Caractere,* Ag., 2, 1974.

*

„… esopica povestire în maniera naturalistă, *Guliver* (este) probabil cel dintâi, şi, până azi, cel mai bun text epic antitotalitar din proza contemporană".

Laurenţiu ULICI

*

* *

MOŞANDREI, Mihai, 29. 01. 1896, Bucureşti - 09. 03. 1993, Câmpulung Muscel. *Poet şi eseist.* Fiul lui Mihai Tănăsescu-Moşandrei, inginer silvic la Câmpulung, Piteşti şi Bucureşti, şi al Mariei, sora poetului Dimitrie Nanu. Şcoala primară, la Piteşti, liceul „Sf. Sava" şi „Gh. Lazăr", la Bucureşti (bacalaureat, 1915). Licenţiat în Drept - Universitatea din Bucureşti (1921), doctorat în ştiinţe politice şi economice, Paris (1926). Voluntar artilerist în Primul Război Mondial, decorat cu „Crucea de război", aviator în Al Doilea Război Mondial. Magistrat în Capitală (până în 1931); după demisie se retrage în oraşul natal, unde rămâne până la moarte. Debut în revista *Ramuri,* Craiova, 1921.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Poetul Mihai Moşandrei în uniformă de aviator al armatei române

Mihai Moşandrei a fost singurul „boier al literaturii române" pe care l-am cunoscut (în afara lui Nichita Stănescu din „generaţia nouă"), care impresiona prin prestanţa, stoicismul şi ţinuta filiformă de „franţuzit" discret, care niciodată nu se plângea de necazurile şi durerile sale, inerente nu numai vârstei, ci şi traiului într-o atmosferă proletaro-ţărănească. În prezenţele publice încerca să se acomodeze vremurilor, expunerile sale despre poezie amintind de fiecare dată originea divină a acestei arte, ceea ce făcea ca sala să simtă un fior, fie de frică, fie de emoţie. În ultimii ani venea din ce în ce mai rar la Piteşti, mai degrabă făcea drumuri în Grecia unde avea rude şi de unde se întorcea cu alte impresii, comunicate cu o voce din alte vremuri, uşor nazalizată şi uneori graseiată. Când evoca Câmpulungul unde a copilărit împreună cu Ion Barbu, se transfigura, transferând mitologia Greciei în cetatea natală, în care, uneori alergau zeiţele artelor, înţelepte şi frumoase, dar mai ales vesele şi zburdalnice. Cel mai mult îi plăcea să vorbească despre avioane şi isprăvile lui în cele două războaie, din câte confruntări scăpase, cum se simţea înfruntând inamicii în lupta aviatică, pe care la un moment dat nu-i mai considera duşmani, ci adversari într-o competiţie a vieţii şi a morţii. De multă vreme, fiind singur, poetul lua masa la restaurantul „Muscelul" unde, după cum ne-a spus ospătarul, avea un fel de abonament plătit din pensia lui modestă.

Mihai Moşandrei a fost un boier al literaturii române, despre care au scris Lovinescu, Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Călinescu, Cioculescu, Manolescu.

Volume: *Păuni*, debut editorial, 1929; *Găteala ploilor*, 1932; *Prezenţa Pegasului sau plimbări lirice în jurul poeziei*, eseuri, 1933; *Singurătăţi*, 1936; *Ofrandă muzelor*, 1940; *Lysimach*, proză lirică, 1944; *Cărare printre ani*, 1971; *Plecarea rândunelelor*, 1978; *Alt cer*, 1983; *Depărtarea amintirilor*, 1984; *Însemnările unui vânător,* 1985; *Evocări literare*, 1989; *File regăsite*, 2006. Premiul SSR pentru volumul *Găteala ploilor* (1932), Premiul revistei *Argeş* pentru volumul *Cărare printre ani,* 1971, Marele premiu al revistei *Argeş* pentru volumul *Alt cer*, 1984.

Referinţe: Perpessicius, *Opere*, III, 1971, p. 301; *Idem*, *Opere*, V, 1972, p. 268; E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 173; Şerban Cioculescu, *Prefaţă* la volumul *Cărare printre ani,* 1971; G. Călinescu, *Istoria literaturii*…, p. 845; Nicolae Oprea, *Mihai Moşandrei la 95 de ani*, *Viaţa Românească*, 2, 1991; Cornel Robu, *Moşandrei Mihai*, *Dicţionarul scriitorilor*…, literele M-Q,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

p. 292; Nicolae Bârna, *Moşandrei Mihai*, *Dicţionarul general*…, literele L-O, 2005; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, II, p. 349.

În Argeş *(selectiv)*: Florin Manolescu, *Mihai Moşandrei*, *Cărare printre ani*, Ag., 9, 1971; Dan Giurea, *Interviu*, Ag., 2, 1975; Dan Rotaru, *Interviu*, Ag., 1, 1976; Ion N. Voiculescu, *Mihai Moşandrei*, Ag., 3, 1978; Crina Zărnescu, *Mihai Moşandrei, Alt cer*, Ag., 2, 1984.

*

„Chiar dacă uneori recuzita versurilor poate fi violent simbolistă…, lectura însumată a celor mai multe poeme… face evidente legăturile cu Dimitrie Anghel, cu Francis Jammes sau cu Henri de Régnier…".

Florin MANOLESCU

AMINTIRE

Hulub de marmură, rotund
Şi jucăuş ca un copil,
Din piatră lucie de prund
Mai mlădios ca un dactil.

Involt ca nuferii la soare,
Pe scoarţa sfântă de scriptură
Apleci iubirea ca o floare,
Pe ochii noştri plini de ură.

*
* *

MOŢOC, Doru, 12. 06. 1939, Sibiu. *Dramaturg, eseist.* Părinţii, învăţători. Şcoala primară, la Câineni, Liceul „Vasile Roaită" („Al. Lahovari"), Râmnicu Vâlcea, Facultatea de Filologie, Universitatea din Bucureşti (1962), doctor în filologie al aceleiaşi universităţi, cu teza *Maiakovski, dramaturgul*, prima cercetare serioasă a operei scriitorului în România. Profesor, referent literar al Teatrului „Al. Davila" - Piteşti (1966-1967), redactor, şef de secţie la revista „Argeş" (1968-1970), din nou profesor la Rm. Vâlcea, editor de ziare şi reviste, realizator radio-TV, cadru didactic la Universitatea din Piteşti, filiala Rm. Vâlcea şi la Universitatea „Lucian Blaga" - Sibiu. Debut, cu poezie în *Luceafărul* (1960), cu proză în „Argeş" (1968), editorial, cu piesa de teatru *Înainte de revărsatul zorilor* (1977).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Activitate bogată în domeniul teatrului: autor dramatic, regizor, interpret, colaborator la revista „Argeş“ (unde a publicat proză şi versuri), *Ramuri*, *Transilvania* etc. Premii şi distincţii numeroase, printre care de două ori şi Premiul revistei *Argeş* (1986, 1989). În anul 2005 i-a apărut antologia *Textul înainte de toate*, iar în revista *Transilvania* a lansat conceptul de *teatru imaginativ*, definit ca o posibilitate a regizorului şi interpreţilor de a considera textul ca *pretext* pentru un spectacol creativ. Textele sale (piese de teatru, scenarii etc.) au fost prezentate pe scenele teatrelor „Al. Davila” - Piteşti, „Anton Pann” - Rm. Vâlcea, „Lucia Sturdza-Bulandra” - Bucureşti, la radio şi televiziune.

Teatrul lui Doru Moţoc aminteşte de cel al lui Mihail Sebastian, cu personaje pure, angrenate în acţiuni în care predomină firescul şi o încărcătură emoţională de bună calitate. În ciuda cenzurii draconice care se exercita asupra acestei arte, textele lui Doru Moţoc nu suferă de tendenţiozitate, dimpotrivă, puţinele conotaţii, absolut obligatorii la vremea aceea, putând fi lesne îndepărtate. Ilustrativ este textul piesei *Undeva, o lumină,* prezentat atât la Piteşti, cât şi la Bucureşti, precum şi *La Colorado, aproape de stele*, *Ape şi stele, Zborul, ce fericire*, *Textul înainte de toate* etc.

Volume: *Undeva, o lumină,* 1980; *Textul înainte de toate*, Rm. Vâlcea, Ed. Conphys, 2004; *Blues pentru saxofon alto*, teatru imaginativ, Rm. Vâlcea, Ed. Offset-color, 2008.

Referinţe *(selectiv)*: Ionuţ Niculescu, *Un debut. Doru Moţoc*, „Teatrul“, 10, 1977; Romulus Diaconescu, *Doru Moţoc*, „Ramuri“, 8, 1977.

În Argeş *(selectiv)*: Dan Giurea, *Pe scena Teatrului „Al. Davila“*, Ag., 1, 1978; Ioan St. Lazăr, *Un campion al speranţei*, Ag., 3, 2012.

*

„… personajele trăiesc autentic confruntări decisive… trecând cu mult firesc rampa”.

Dan GIUREA

*

* *

MOVILĂ, Sanda (nume real: Maria Ionescu), 15. 12. 1900, Cerbu, Argeş - 13. 09. 1970, Bucureşti. *Prozatoare*. Fiica unor mici negustori, Ion Ionescu şi Maria. Şcoala primară şi Liceul de fete, Piteşti, Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti (1920). Soţia lui Felix Aderca. Debut la 16 ani în *Universul*, colaboratoare la *Sburătorul* (E. Lovinescu este „naşul literar”) şi la alte publicaţii ale perioadei interbelice. Debut editorial: *Crinii roşii,* versuri, 1925.

Romanele au acţiuni complicate, personajele feminine sunt, în cele mai multe cazuri, înşelate, batjocorite, îşi revin cu greu şi încearcă să se racordeze la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

viaţa reală. În *Marele ospăţ* (devenit *Viaţa în oglinzi*), trama este comună în proza românească: degradarea marii boierimi într-o societate în care semnele capitalismului se făceau simţite. Ca şi la Teodorescu-Branişte (*Prinţul*, 1944), personajul central, Grigore Olmazu, trăieşte din amintiri, îşi imaginează o rusoaică - ideal de frumuseţe feminină. Mai toate personajele fie se spânzură, fie se împuşcă. Acţiunea, condusă oarecum poliţist, menţine interesul cititorului, fascinat atât de refacerea atmosferei epocii, cât şi de personaje.

Activitatea scriitoarei a fost consemnată de toţi marii critici din perioada interbelică.

Volume: *Crinii roşii*, 1925; *Desfiguraţii*, 1935; *Nălucile*, 1945, *Călătorii*, 1946; *Marele ospăţ*, 1947 (ediţia a doua, *Viaţa în oglinzi*, 1970); *Fruct nou*, 1948; *Pe văile Argeşului*, 1970; *O vară la Şipotul Fântânilor*, 1957; *Neuitatele călătorii*, 1958; *Câte se petrec pe mare…*, 1962; *Versuri*, 1966; *Antologie de proză*, 1990. Traduceri din limbile franceză, rusă şi poloneză.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Literatura română…*, 1937; Perpessicius, *Opere*, VII, 1970, p. 199; Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară*, V, 1977, p. 74; Z. Ornea, *Sanda Movilă*, în *România Literară*, 51-52, 1990; Dumitru Micu, *Movilă Sanda*, în *Dicţionarul general…*, literele L-O, p. 456; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic…*, literele M-Z, p. 149.

În Argeş: Gheorghe Zarafu, *Sanda Movilă. Poezii*, Ag., 1, 1966; Idem, *Fantezie şi delicateţe (în poezia Sandei Movilă)*, Ag., 1, 1971; Ion Cruceană, *Momente şi figuri argeşene*, Piteşti, 1980; Silvestru Voinescu, *Argeşeni în spiritualitatea românească*, Piteşti, 1980.

*

CĂLĂTORII

Călătoresc… călătoresc în fiecare noapte.
Din mine rămâne în casă numai o păpuşă, un strigoi.
Nicăieri cerurile nu sunt mai înalte şi mai albastre ca ale mele,
nicăieri ploile ca în grădinile-mi fertile, mai colorate şi mai grele.
Dimineaţa aţipesc în caicul meu de aur
pe ape moarte de sidef şi morfină.
Între pleoape a-ncremenit o lacrimă rotundă, de lumină,
e clară, îngheţată cu luciul pietrelor reci de opal.

Mă duc… mă pierd pe o mare scrisă în atlas,
caligraf, cu tuş albastru-nchis, „Bengal”.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MUGUR, Florin, 07. 02. 1934, Bucureşti - 09. 02. 1991. *Poet şi prozator*. Fiul lui Leon Mugur, ziarist, şi al Rosei. Studiile elementare şi liceale, la Bucureşti, absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu" şi al Facultăţii de Filologie - Universitatea din Bucureşti (1960). Între 1961 şi 1968, profesor în fosta regiune Argeş şi în Bucureşti. Paralel, redactor la diverse publicaţii, între 1970 şi 1972 redactor-şef adjunct la revista *Argeş*, după care a fost redactor la editura „Cartea Românească", Bucureşti. După moartea soţiei, poetul nu a mai rezistat şi s-a sinucis.

Venirea la Piteşti a lui Florin Mugur, împreună cu Gh. Tomozei şi revenirea lui Al. Cerna-Rădulescu, au influenţat viaţa cultural-literară a oraşului şi mai ales au marcat viaţa publicaţiei la care toţi trei au depus toată energia, pentru a introduce în circuit naţional o publicaţie care încerca să iasă dintr-o copilărie oarecum prelungită. Atmosfera din redacţie şi din oraş s-a tensionat odată cu renunţarea la mai mulţi redactori, formaţi în perioada când publicaţia era condusă de Mihail Diaconescu (Marin Ioniţă, Toma Biolan, Doru Moţoc etc.) şi integrarea altora, care, oricum trebuiau să-şi facă ucenicia (Otilia Nicolescu, Miron Cordun, Elisaveta Novac, Ion Popa Argeşanu etc.). Au fost momente când publicaţia era „făcută" numai de Gheorghe Tomozei (mai ales după plecarea lui Mugur şi Cerna-Rădulescu). Acum, la atâţia ani de la prezenţa lui Tomozei în fruntea revistei, putem spune că poetul nu a ştiut (sau nu a vrut!) să-şi facă o echipă. Florin Mugur a trudit la această publicaţie scriind şi rescriind texte, propunând rubrici noi, uneori făcând şi corectură. Succesul lui piteştean, pe lângă truda redacţională, a constat în seria de dialoguri cu unii scriitori contemporani (cu Marin Preda, din care a ieşit şi o carte de succes, cu Fănuş Neagu, Nicolae Manolescu, Adrian Păunescu sau Nichita Stănescu - toate adunate în cartea *Profesiunea de scriitor*).

În ceea ce priveşte poezia sa, odată cu volumul *Mituri* şi până la *Firea lucrurilor,* aceasta are, mai mult decât a confraţilor, un tragism intrinsec pe care poetul l-a trăit intens şi l-a comunicat cu trudă şi încrâncenare şi în urma unor eforturi extraordinare de autocunoaştere şi, uneori, de autoflagelare, în care „tremurul" ar fi starea aproape naturală. Mugur a trăit cu o intensitate neobişnuită scurta-i viaţă în care suferinţa era permanentă, ca şi când trebuia să plătească pentru păcatul de a se fi născut. Poetul n-a vrut să se despartă de aşa-numitele „rebuturi" literare, pentru că îi erau dragi ca posibile scrieri, dar şi pentru că ele au o anumită viaţă personală şi care, într-un timp nedefinit, prelucrate, ar putea atinge marginile consacrării. „Tremurul" şi „jumătatea de iepure şchiop" au fost marile obsesii ale scriitorului, atât în faţa vieţii, a poeziei, a jurnalismului sau a romanului. Orgoliul lui nu a ţintit supunerea, nici a

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

umanului, nici a supraumanului, ci a fost discret chiar până la estomparea talentului real, recunoscut de către mulţi confraţi şi care va rămâne, chiar dacă astăzi se vorbeşte din ce în ce mai puţin de Florin Mugur.

Volume: *Cântecul lui Philipp Müller*, 1953; *Romantism*, 1956; *Casa cu ferestre argintii*, 1959; *Rilă Iepurilă sau cărăbuşul cu aripioare de aur*, 1960; *Visele de dimineaţă,* 1961; *Serile din sectorul Nord*, proză, 1964; *Unde e oraşul de argint?*, 1965; *Mituri*, 1967; *Destinele intermediare*, 1968; *Cartea regilor*, 1970; *Aproape noiembrie*, proză, 1972; *Cartea prinţului*, 1973; *Convorbiri cu Marin Preda*, 1973; *Cartea numelor*, eseuri, 1975; *Roman*, 1975; *Piatra palidă*, 1977; *Ultima vară a lui Antim*, roman, 1979; *Profesiunea de scriitor*, interviuri, 1979; *Portretul unui necunoscut*, 1980; *Dansul cu cartea*, antologie, 1981; *Vârstele raţiunii. Convorbiri cu Paul Georgescu*, 1982; *Viaţa obligatorie*, 1983; *Spectacol amânat*, 1985; *Scrisori la capătul zilelor,* ediţie, prefaţă şi note de Mircea Iorgulescu, 2002.

Referinţe: Mircea Iorgulescu, *Rondul de noapte*, 1974; Nicolae Baltag, *Polemos*, 1978; Dan Cristea, *Faptul de a scrie*, 1980; Mircea Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, III, 1984; Ion Moldovan, *Mugur Florin*, în *Dicţionarul scriitorilor*…, literele M-Q, p. 303; Nicolae Manolescu, *Istoria critică*…, p. 101;, Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic*…, p. 151; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, III, p. 389.

În Argeş *(selectiv)*: Dana Dumitriu, *Florin Mugur, Aproape noiembrie*, Ag., 1, 1973; Sergiu I. Nicolaescu, *Poezia lui Florin Mugur*, Ag., 11, 1973; Nicolae Oprea, *Florin Mugur, Piatra palidă*, Ag., 1, 1978; Hristu Cândroveanu, *Prinţul*, Ag., 4, 1978; Victor Atanasiu, *Florin Mugur. Portretul unui necunoscut*, Ag., 2, 1981; Nicolae Oprea, *Convorbire*…, Ag., 6, 1990; Marin Ioniţă, *Florin Mugur în cămaşa nefericitului*, Ag., 14, 2002.

*

„Există în poemele lui Florin Mugur o dublă mişcare a spiritului liric: una ce vrea să apropie această mitologie princiară de faptele curente ale existenţei…, alta, în sens contrar, de a îndepărta cât mai mult miturile de istorie".

Eugen SIMION

*

PRIVIRE

Şi iarăşi mi se pare că-nţelegi
că mă retrag prin pulberea fierbinte
cu iepurii mei şchiopi, cu foştii regi
într-o orbire fină de cuvinte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Ultima frază are punţi subţiri
şi porţi subţiri şi stă aşa, fragilă
pe ceafa galbenă a unui trandafir
ce-o ţine drept şi pâlpâie de milă.

*
* *

MUSTĂŢEA, Alexandrina, 27. 09. 1948, com. Calciu Mare, Satu Mare. *Eseistă, poetesă, traducătoare.* După studiile primare şi elementare efectuate în comuna natală, Liceul „Mihai Eminescu", Satu Mare (1966), Facultatea de Filologie, secţia franceză, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca (1971), doctorat la Universitatea - Bucureşti, cu teza *Elemente pentru o poetică integrată* (conducător ştiinţific: acad. Eugen Simion), 1998. A parcurs toată ierarhia universitară, până la cea de profesor, decan al Facultăţii de Litere, Universitatea din Piteşti. Comunicări şi articole la sesiuni ştiinţifice, simpozioane. Preşedinta Asociaţiei de Prietenie România-Belgia, filiala Piteşti.

Pragmatica textului… izvorăşte din teoriile formaliştilor ruşi cărora li s-au adăugat unele cercetări franţuzeşti. Adevărul este că analizele de diverse feluri, practicate mai ales la literatura din a doua jumătate a secolului al XX-lea, mai mult încifrează textul poetic, îndepărtând „consumatorul" de literatură de lectură. Şi „creatorul" suferă la rândul lui adevărate metamorfoze pentru a fi pe gustul teoreticianului. Din fericire, această distorsiune nu se petrece în lucrarea recentă a Alexandrinei Mustăţea care depăşeşte atât dimensiunea didactică, dar şi pe cea excesiv de doctă pentru a-şi direcţiona cercetarea pe frumuseţea intrinsecă a operei - un univers ficţional cu pretenţii demiurgice.

Volume: *Elemente pentru o poetică integrată*, Timişoara, 1998; *Tradition et innovation dans la poèsie française, Interprétations parallèles*, Piteşti, 1998; *Précis de phonétique française*, Piteşti, 1999; *La littérature française au XVIII-e siècl*e, Piteşti, 2000; *De la transtextualité à la pragmatique littéraire, Études sur XVIII-e siècle*, Piteşti, 2001; *Introducere în pragmatica textului literar*, Piteşti, 2009.

Bibliografie *(selectiv)*: Mihaela Mitu, *Pragmatica textului literar - o perspectivă critică novatoare*, Ag., 6, 2010.

*
* *

MUŞATESCU, Tudor, 22. 02. 1903, Câmpulung Muscel - 04. 11. 1970, Bucureşti. *Dramaturg, prozator, poet*. Fiul lui Alexandru Muşatescu, profesor, şi al Elenei. Clasele primare şi secundare, la Câmpulung Muscel, Liceul „Sf. Sava" - Bucureşti, licenţă în litere şi drept la Universitatea -

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bucureşti (1924). Abandonează meseriile de profesor şi avocat şi se consacră scrisului. Inspector general al teatrelor (1930-1940), director al companiilor teatrale: Teatrul din Sărindar (1940), Teatrul „Tudor Muşatescu” (1941-1942), Teatrul din strada „C. A. Rosetti”, Teatrul Nostru, Teatrul Colorado (1943-1944). Membru al comitetului de conducere al „Societăţii autorilor dramatici români” (1945) etc. A scris, i s-au jucat şi a tipărit comedii, vodeviluri, scenete, cuplete, într-un act sau în trei acte, încă de la 9 ani şi până la moarte. A publicat şi versuri nostalgice despre Câmpulung, recent reeditate.

Puţinii urmaşi ai lui Caragiale în perioada interbelică îl au drept „deschizător de drum” pe Tudor Muşatescu, maestru de necontestat, care s-a afirmat într-un climat teatral exploziv (cinematografia era la începuturi, iar de televiziune nici nu se vorbea). După mărturiile contemporanilor (în special ale soţiei), Muşatescu scria uşor: „Îşi purta piesele în gând, un timp, iar apoi, când începea, parcă i le dicta cineva, atât de repede şi liniştit le aşternea pe hârtie” („Argeş“, 2, 1983). Acesta a fost un motiv pentru care a scris atât de mult, a răspuns solicitării teatrelor, implicit a condus numeroase companii teatrale şi a obţinut succese. Omul simplu se regăsea şi se regăseşte în personajele dramaturgului, asigurându-i un succes binemeritat. Cele două piese de rezistenţă, *Titanic Vals* şi *Escu* au teme politice - ascensiunea pe scara socială în împrejurări determinate de confruntări electorale. Bineînţeles, maestrul rămâne tot Caragiale care a nemurit o epocă printr-un text „cu program” condus cu strălucire. Nici Muşatescu nu s-a lăsat mai prejos şi a aruncat în lume un personaj, Spirache Necşulescu, inconfundabil, demn de galeria de vârf a teatrului românesc.

Ca şi în cazul altor scriitori, interesante (şi importante) au devenit jurnalele, publicate după moarte, în care „notiţa… se combină cu evocarea, având ca pretext un contrast dintre vreo realitate considerată drept nouă şi versiunea ei veche” (Marian Popa).

Volume: *Scrieri*, I-IX (1969-1990); *Titanic Vals*, 1932; *Vitrinele toamnei*, versuri, Câmpulung Muscel, 1926 (2010); *Ale vieţii valuri*, proză, 1929. Traduceri în limbi străine şi din limbile franceză, rusă şi poloneză.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 337; Perpessicius, *T. Muşatescu. Menţiuni critice, 1938, Opere*, V, 1972; G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1941 (1982), p. 922; Virgil Brădăţeanu, *Comedia în dramaturgia românească*, 1970, p. 386; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română…*, II, 1975, p. 62; Nicolae Manolescu, *Alţi dramaturgi. Tudor Muşatescu, Istoria critică…*, 2008, p. 793; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2009, p. 277.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: *Tudor Muşatescu la 65 de ani*, Ag., 4, 1966; *Tudor Muşatescu văzut de Neagu Rădulescu*, Ag., 4, 1968; *Tudor Muşatescu. Bâlciul de Sf. Ilie*, Ag., 4, 1969; Laurenţiu Ulici, *Tudor Muşatescu*, Ag., 1, 1971; Ion Cruceană, *Tudor Muşatescu - In memoriam*, Ag., 1, 1978; *Idem, Momente şi figuri argeşene*, 1980; *Tudor Muşatescu la 80 de ani. Interviu cu Ecaterina Muşatescu*, Ag., 2, 1983; cronici dramatice la toate spectacolele de pe scena Teatrului „Al. Davila": *Titanic Vals*, 1953, *Titanic Vals*, 1959, *Visul unei nopţi de iarnă,* 1966, *Ţara fericirii*, 1972, *Geamandura*, 1977, *Titanic Vals*, 1983, *Profesorul de franceză*, 1984, *Întâmplări din Capitală,* 1987, *Visul unei nopţi de iarnă*, 1995, *Scrisori găsite*, 1995, *Escu*, 2001.

*

„Ale vieţii valuri aduce o lume de ticuri şi de superficialitate, o lume rizibilă şi comică".

PERPESSICIUS

*

PENSIONARII

În oraşul meu pensionarii vin în fiecare zi la cafenea,
Măsurând trotuarele cu pas oriental şi grav,
Se aşează, de obicei, spre stradă şi sorb multă vreme o cafea
Iar dacă unul nu vine într-o zi, ceilalţi ştiu că trebuie să fie bolnav.
……..
În fiecare toamnă , pensionarii mor încet,
Cum se sting în trenuri lămpile care nu mai au ulei,
Cei rămaşi ştiu că până în ajun cel mort jucase tabinet
Şi stătuse la fereastră de vorbă cu ei.

Şi când trece prin faţa cafenelei din centru convoiul celui dus,
Prietenii ies binişor în uşă cu feţe calme şi gânditoare
Şi fiecare din ei priveşte la ceilalţi, şi se întreabă cu fiori în timpul răpus:
– Care din noi va trece cu dricul pe-aici data viitoare?

*
* *

MUŞATESCU, Vlad, 04. 05. 1922, Piteşti - 09. 03. 1999, Bucureşti. *Prozator*. Fiul lui Eftimie Muşatescu, contabil, şi al Olgăi. După studii primare, Liceul Militar din Craiova (1933-1936) şi Chişinău (1936-1939), secretar de redacţie la editura „ABC" (1941-1945), redactor la ziarul *Înainte*, al armatei (1945-1946), la Editura „Europolis" (1946-1948), la Editura de Stat (1948-

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

1953). Redactor tehnic şi artistic la publicaţii din capitală şi provincie, inclusiv la revista *Argeş*. Debutează cu proză pentru copii, consacrarea obţinând-o cu un soi de parodie de proză poliţistă. Cele trei volume ale romanului *Contratimp* rămân împlinirea majoră a scriitorului. Pentru noi, interesante sunt volumele *Întâmplări aproximative* şi *Oamenii de bună-credinţă***.** Ambele sunt un fel de confesiuni care cuprind întâmplări din viaţa de la Piteşti (cu neamurile aferente), de la Bucureşti şi Tâncăbeşti. Activitatea sa de tehnoredactor (talentat) l-a pus în contact cu tot felul de indivizi - de la personalităţi ale literaturii, presei şi tipografiilor, până la unii cu funcţii politice, efemeri, uitaţi de alţi martori. Evocarea Piteştiului, destul de palidă, excelează totuşi prin prezentarea felurilor de mâncare pe care le consuma gurmandul Muşatescu. La fel, incursiunile pe Valea Prahovei, la Sibiu, în diferite sate uitate pe văi şi prin munţi. Merită reţinut cuplul Autor-Penke, soţia lui, o bonomă şi o gospodină desăvârşită.

În luna mai 1973, pe când era secretar general de redacţie, îi apare în *Argeş* singurul ciclu de poeme.

Volume: *Bobby Felix Făt-Frumos,* 1943; *Magdalena şi Târţoi*, 1943; *Pogonici Ariciul*, 1943 (pentru copii); *Jocurile detectivului Conan*, 1974; *De-a v-aţi ascunselea*, 1974; *De-a puia-gaia*, 1975; *De-a baba-oarba*, 1976; *De-a bîza*, 1977 (reeditate sub titlul *Extravagantul Conan Doi*, 1978); *Contratimp*, 1981; Premiul Uniunii Scriitorilor, vol. II, 1982; *Aventuri aproximative*, memorii, 1984, vol. II, 1986, vol. III, 1987; *Oameni de bună credinţă,* 1989 (vol. IV din ciclul *Aventuri aproximative*); *La sud de Nairobi*, 1997. Traduceri din limbile engleză, rusă, franceză.

Referinţe *(selectiv)*: Mirela Roznoveanu, *Vlad Muşatescu*, în *România literară*, 12, 1979; Radu G. Ţeposu, *Muşatescu Vlad*, *Dicţionarul…*, literele M-Z, 2008, p. 171; Niculae Gheran, *Vlad Muşatescu*, în *Adevărul literar şi artistic*, 656, 2003.

În Argeş *(selectiv)*: Gh. Tomozei, *Vlad Muşatescu, Portret*, Ag., 6, 1970. Colaborări în *Argeş*, 4, 1970; 6, 1970; 2-3, 1989.

*

„Acest al doilea Muşatescu, ale cărui stihuri le propunem, …compune cu emoţie peisagii înregistrate de către o memorie prodigioasă, deschisă atât incantaţiilor şi euritmiilor ce-l vor fi fermecat, dar şi unor senzaţii şi sentimente ce îi conferă verbului său nostalgic ascuţiş şi limpezime humoristică”.

Gheorghe TOMOZEI

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

Gata! Poţi să cauţi, sunt pe-aici,
printre struguri, meri şi-aglici.

M-am pitit atât de bine,
numai ca să fiu cu tine.

Geaba-ncerci tu să mă vezi,
Stau ascuns unde nu crezi.
Când culegi cireşe coapte,
Rupi şi ochii ei de noapte.

De-ţi înfigi dinţii în mere,
gura mea sărutu-ţi cere…

Iar grădina când o sapi,
răzind vinete şi napi
fii cu grijă, să nu-mi tai
degetele-mi de susai.

Căci de jos, spre tine-ntind
mâinile - ca la colind,
aşteptând covrigi şi nuci.
Nu cumva să mi le-ncurci
când pliveşti la pătrunjel,
buruiene-s lângă el.

Când ai să pricepi că joaca
asta toantă, bat-o toaca,
n-o să ţină o vecie,
mult mai lesne-mi va fi mie.

Şi atunci am să mă duc
luându-mi zborul ca un cuc.
Ce să-i facem, asta este:
Dragostea-i ca o poveste.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

N

NANU, Dimitrie G., 26. 10. 1873, Câmpulung Muscel - 12. 02. 1943, Bucureşti. *Poet şi traducător.* Fiul lui Gheorghe Nanu şi al Zoiei, casnică. Şcoala primară, la Câmpulung, liceele „Matei Basarab" şi „Sf. Sava" - Bucureşti, Facultatea de Drept, Bucureşti (1900), specializare la Bruxelles. La Bârlad (unde era profesor) a înfiinţat revista „Paloda literară" (1904). Temperament discret, cultivat, Nanu a îmbinat creaţia originală cu traducerile din literaturile franceză, engleză sau rusă. Încă din volumul *Nocturne* (1903), poetul împleteşte inspiraţia istorico-sămănătoristă cu un soi de religiozitate păgână, determinată de contactul cu natura (ca în „Dumnezeu în natură", de Camille Flammarion). Versurile sunt corecte, cu ecouri simboliste, specifice pentru numeroşi poeţi care şi-au început şi continuat creaţia după 1900, sub impactul zdrobitor al poeziei eminesciene şi nu de puţine ori macedonskiene. Suprafaţa ideatică şi metaforică a poeziei lui Nanu s-a îngustat odată cu trecerea anilor, iar lectura versurilor sale a ajuns astăzi într-o penumbră care probabil se va accentua, deşi poetul a fost consemnat de majoritatea istoricilor literari.

Volume: *Nocturne*, 1903; *La focul rampei*, Bârlad, 1904; *Ispitirea de pe munte*, 1914; *Isus vă cheamă*, 1923; *Poezii*, 1934; Traduceri din Racine (*Andromaca* şi *Fedra*), din Corneille (*Polyeuct*), Guy de Maupassant etc.

Referinţe: N. Iorga, *Istoria literaturii…*, III; E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 108; G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1941 (1982), p. 644; Constantin Ciopraga, *Literatura română…*, 1970, p. 271; Dumitru Micu, *Început de secol*, 1970, p. 503; Rodica Zafiu, *Dicţionarul… literele O-P*, p. 325; Marian Popa, *Istoria…*, I, p. 1066.

*

„Începându-şi activitatea cu câţiva ani mai înainte de deschiderea veacului, D. Nanu e prea aproape de Eminescu şi de continuatorii săi, Vlahuţă şi Coşbuc".

G. CĂLINESCU

REÎNVIERE

Vezi, câmpul parcă-a tresărit
Ca sânul viitoarei mame
De-o caldă rază-nsufleţit,
Vrea lanţul morţii să-l sfărame.

În stoluri, mii de rândunici
S-aruncă-n slăvi ciripitoare

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Şi cântă celor mari şi mici:
„Nu-i moarte fără deşteptare!

Căci peste toţi, biruitor
Se-nalţă-al Primăverii mire:
Un tânăr soare-ndrăgitor
Cu foc în sceptrul lui, - iubire!” (…)

*
* *

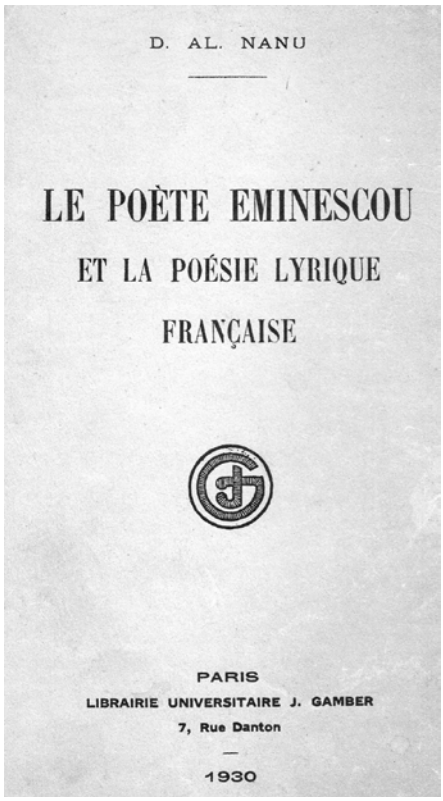
D. AL. NANU

LE POÈTE EMINESCOU

ET LA POÉSIE LYRIQUE

FRANÇAISE

PARIS
LIBRAIRIE UNIVERSITAIRE J. GAMBER
7, Rue Danton
1930

NANU, Dumitru Al., 19. 02. 1906, Piteşti - 06. 01. 1988, Piteşti. *Eseist, folclorist, poet.* Fiul lui Alexandru Nanu, profesor la Liceul „I.C. Brătianu” - Piteşti şi al Mariei. Şcoala primară (1912-1916), Liceul „I. C. Brătianu” - Piteşti (1921), Facultatea de Litere şi Filozofie, Universitatea din Bucureşti (1930), bursier la Universitatea din Dijon, profesor la Piteşti (1933-1968). Colaborator la „Revista Fundaţiilor Regale” şi „Argeş”.

Folclorist pasionat, D. Al. Nanu era un culegător „la zi” al „materialelor populare”. Va publica culegerea şi studiul *Folclorul militarilor români participanţi la „războiul sfânt”* (RFR, 4, 1941), iniţiativă care îi va aduce necazuri toată viaţa. Cu toate că cercetarea *Le poète Eminescou et la poésie lyrique française* (1930) i-ar fi deschis ample perspective, vremurile i-au fost potrivnice. Cartea asupra lui Eminescu are ca metodă concepţia lui N. I. Apostolescu, M. Dragomirescu şi Ch. Drouhet pe care îi cunoştea încă din timpul liceului şi facultăţii, cât şi unele sugestii din lucrările franţuzeşti ale vremii. Fără să exagereze cu comparatismul, D. Al. Nanu analizează poemele eminesciene care s-ar apropia ideatic şi stilistic de modele care circulau în toată Europa, la vremea aceea Franţa fiind o mare putere, nu numai literară. Cartea a stârnit controverse, atât în Franţa, cât şi în România, Eminescu fiind considerat cel mai mare romantic european, depăşit numai de V. Hugo. Cercetarea

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

folclorului din timpul războiului al II-lea ar merita republicată, cel puţin în contextul impactului pe care l-au avut acele evenimente asupra soldaţilor şi, în general, asupra opiniei publice din România. D. Al. Nanu a scris şi poezie, una dintre ele publicată în ziarul local „Argeşul" (12. 03. 1944).

Volume: *Le poète Eminescou et la poésie française*, Paris, 1930, *Poezia militării şi a Crăciunului de pe Valea Argeşului*. Studiu estetic de folclor inedit, 1933 (Premiul Academiei Române), *Plecarea recruţilor.* Comedie muzicală în două acte, 1934, *Pe şoseaua Mălurenilor,* schiţe şi povestiri, 1937, *Folclorul militarilor români participanţi la „războiul sfânt"*, RFR, 4, 1941, *Din literatura populară argeşeană*, 1974.

Referinţe: în Argeş *(selectiv)*: Nicolae Rizescu, *600 de cărţi argeşene*, Piteşti, 1980, Jean Dumitraşcu, *Profesorul Dumitru Al. Nanu*, Ag., 3, 2002.

ÎNDURARE

Isuse-al meu, când fost-ai printre noi
Ne-ai vindecat de boli şi disperări,
Apoi plecaşi spre luminate zări
Şi cum ai spus, venit-ai înapoi:

O clipă iar de-ai tăi ai fost văzut,
Dar iar te-ai ridicat la cerul sfânt
Şi-n urma Ta rămas-au pe pământ
Tot relele ce pururi ne-au cernut…

în calea dreptei vieţi ne-ai arătat
Cum florilor le râde mândrul soare
Dar ştii cât de adânc durerea doare
Şi omul e răpus de-orice păcat.

Ni-e dor de curăţie şi-nălţare,
Ajută-ne în drumul arătat.

*
* *

NAUM, Râmniceanu, 27. 11. 1764, Corbi, Argeş - 1838, Cernica. *Cronicar şi traducător*. Fiul lui Bucur, protopop de Jina. Învaţă la Academia Domnească din Bucureşti, luat în grijă de Filaret, episcop de Râmnic (1776), călugărit la mănăstirea Hurez (1784). În timpul ocupaţiei austriece a Olteniei (1688-1736) pribegeşte în Transilvania şi Banat şi se întoarce la Râmnic abia în 1795. Deja începe să lucreze la *Adunarea hronologiei domnilor ţării noastre*,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

continuată la Cernica, unde va trăi până la moarte. Titlul sus-amintit cuprinde episoade din cucerirea Daciei de către romani, cu argumente din cronicari, aminteşte de Europa din care făceam şi noi parte. Când vorbeşte de perioada contemporană se emoţionează, dar oferă şi unele informaţii inedite. Pagini interesante se găsesc şi în scrierea despre „zavera" din 1821.

Volume: *Despre originea românilor. Cronicul protosinghelului Naum Râmniceanu de la 1768 la 1810*, 1888, *Izbucnirea şi urmările zaverei din Valahia*, 1899, *Cronica inedită de la Blaj a protosinghelului Naum Râmniceanu*.

Referinţe: Algeria Simota, *Dicţionarul literaturii…*, 1979, p. 603, *Dicţionarul general…, literele L-O*, 2005, p. 539, Mircea Muthu, *Râmniceanu, Naum. Dicţionarul scriitorilor…, literele R-Z*, p. 70.

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar.…*, p. 250.

*

„Naum era pentru vremea sa un cărturar… De la Naum au rămas numeroase scrieri… volume de notiţe gramaticale, copii de documente privitoare la istoria Ţării Româneşti, însemnări personale, cuvântări şi dedicaţii în versuri către părinţi… traduceri, manuale, încercări istorice, versuri".

Algeria SIMOTA

*

* *

NEAGOE, Basarab, domn al Ţării Româneşti (1512-1521), fiul lui Ţepeluş-Vodă şi al Neagăi (din familia Craioveştilor). Învaţă la mănăstirea Bistriţa, se căsătoreşte cu Despina din dinastia sârbească Brancovici, ocupă diverse funcţii pe lângă scaunul domnesc, iar în 1512, după un şir de confruntări, devine voievod al Ţării Româneşti. Trei ar fi împlinirile fundamentale ale domnitorului: Mănăstirea Curtea de Argeş, pentru care Manuel de Corint îl numeşte „împărat", reactivarea unui mit fundamental al spiritualităţii româneşti - mitul jertfei zidirii - cules de Vasile Alecsandri în secolul al XIX-lea şi *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie* - fundamentală pentru întreaga cultură românească scrisă în slavoneşte şi tradusă devreme de Udrişte Năsturel. Indiferent că a scris-o domnitorul, că a dictat-o, că numai a supervizat-o - obicei obişnuit în epocă - *Învăţăturile…* asamblează multe veacuri de înţelepciune şi oferă un model de viaţă şi de conducere pentru generaţiile următoare, model care va sintetiza experienţa unui domnitor care a avut numeroase războaie, a trebuit să dovedească diplomaţie în relaţiile cu imperiile străine, mai ales cu turcii cuceritori ai Constantinopolului de o jumătate de veac, dar care deja se confruntaseră cu Mircea cel Bătrân şi Ştefan cel Mare.

Problema originalităţii şi a izvoarelor este una de strictă specialitate, apropierile de alte scrieri din Europa (Erasmus, Niccolò Machiavelli,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Principele”, 1513), rămân, de asemenea, în sarcina specialiştilor. Dar faptul că în secolul XXI există un interes atât de mare pentru o asemenea lucrare înseamnă că are un *nisus formativus* care atrage sensibilităţi contemporane. Nu este vorba numai de un protocronism oarecum excesiv (hulit astăzi fără o motivare temeinică), ci într-adevăr de o operă care reprezintă atât istoria unui popor, cât şi etnopsihologia naţională. *Învăţăturile…* se adresează fiecăruia dintre noi, care, părinţi fiind, chiar dacă nu suntem într-o postură socială „de vârf”, dorim să ne creştem copiii în spiritul unei nobleţi care nu trebuie să lipsească niciunui om. În fond, fiecare este într-un fel domn în casa lui şi la masa lui, iar Biserica a receptat acest „mesaj”, la oficierea căsătoriei, cei doi viitori soţi fiind încoronaţi ca nişte domnitori, ca nişte regi sau împăraţi.

Cercetările laborioase de după apariţia *Învăţăturilor….*” în ediţii oarecum populare au reaprins „problema homerică” a activităţii intelectuale a domnitorului. Astfel, Edgar Papu l-a numit precursor al barocului, „hombre secreto” al culturii naţionale, Dan Horia Mazilu vorbea de „eroul exemplar”, istoricul Radu Ştefan Ciobanu îl consideră „pui de leu”, dar şi „apărător al săracilor”, iar un alt istoric, Ciprian Zaharia, consideră că Neagoe s-a format ca politician şi diplomat la Bistriţa olteană, la acea „bibliotecă centrală şi primă şcoală de cărturărie a ţării”, unde dascălul lui, Macarie, l-a educat pe viitorul domnitor ca pe un basileu bizantin. La rândul lui, Neagoe a fost educatorul lui Matei Basarab şi mai ales al lui Constantin Brâncoveanu, atât basilei locali, dar şi păzitori ai creştinătăţii balcanice.

Alte „învăţături” despre dreptate, despre egalitate în faţa legii, despre vitejie, despre cinstirea străinilor, sunt şi vor fi valabile pentru întreaga societate, fără să se ţină cont de vremuirea vremurilor. Indiferent de autor, indiferent de traducător sau de compilator, *Învăţăturile…* rămân o capodoperă a culturii româneşti care poate fi alăturată marilor împliniri ale spiritualităţii naţionale.

Ediţii *(selectiv)*: *Învăţăturile lui Neagoe-Vodă (Basarab) către fiul său Theodosie*, ediţie îngrijită şi prefaţată de Nicolae Iorga, Vălenii de Munte, 1910, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, ediţie de Florica Moisil, Dan Zamfirescu, tr. de G. Mihăilă, 1970, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, versiune originală, ediţie G. Mihăilă şi Dan Zamfirescu, 1996.

Referinţe *(selectiv)*: Dan Simonescu, *Literatura română de ceremonial*, 1939; Constantin Noica, *Pentru o altă istorie a gândirii româneşti. În marginea Învăţăturilor lui Neagoe Basarab*, „Saeculum”, martie-aprilie, 1943 (reluată în „Pagini despre sufletul românesc, 2008, p. 46); Manole Neagoe, *Neagoe Basarab*, 1971; Dan Zamfirescu, *Neagoe Basarab şi Învăţăturile către fiul său Theodosie - probleme controversate*, 1973; Pavel Chihaia, *De la Negru-Vodă la Neagoe Basarab*, 1976; Dan Zamfirescu, *Contribuţii la istoria literaturii române vechi*, 1981, cap. *Negoiana*; Dan Horia Mazilu, *Proza oratorică în literatura română veche*, II, 1986, p. 7; Dan Horia Mazilu, *Recitind literatura română veche*, II, 1988, p. 228.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: *Întâia mare carte a culturii româneşti*, anchetă-dezbatere (Radu Boureanu, Dan Simonescu, Pavel Chihaia, Dinu C. Giurescu, Leonid Dimov, Paul Anghel, Nicolae Baltag), Ag., 3, 1971; *Învăţăturile lui Neagoe Basarab* - anchetă-dezbatere (Maria Luiza Cristescu, Aurel Vasiliu, Adriana Rujan), Ag. 4-5, 1971; Sergiu Nicolaescu, Premiul revistei „Argeş“ - *Editorii monumentului literar medieval*, „Secera şi ciocanul“, 19. 06. 1971; Paul Anghel, *Colaj şi originalitate la Neagoe Basarab*, Ag., 11, 1971; Mihail Diaconescu, *Principe artist şi filozof*, Ag., 10, 1987; Artur Silvestri, *Neagoe Basarab în istoriografia de azi*, Ag., 3, 1988; Arhim. Juvenalie Ionaşcu, *Neagoe Basarab, principe isihast*, Ag., 7, 8, 9, 10, 2004.

Cuvinte şi învăţături de umilinţă rostite de Neagoe al Neagăi, voievodul de la Argeş, la îngroparea a doua oară a oaselor maicii sale, aşezate în vers de Gheorghe Tomozei

…….
Iar eu, deaca nu mi se întâmplă
să fiu atuncea la moartea ta
mi să umplu sufletul de întristăciune,
căci rămaş sărac de tine,
şi apoi căzui în mirare şi în nepricepere
şi nu ştiu în ce chip
voiu putea face odihnă sufletului tău.

Deacii, unii îmi spuseră zicând că te-am întrebat:
„După moartea ta, ce vom face pentru sufletul tău?”
Iar tu ai zis:
„Inima mea niciodată nu s-au putut sătura
de dragostea iubitului mieu fiu,
a lui Neagoe.
Pentru aceia şi eu acum dau şi puiu nădejdea
cum m-am nevoit şi m-am ostenit eu pentru dânsul
aşa doar să va osteni şi el pentru sufletul mieu”.
…….
Numai ce ziş pentru ostenelele tale,
care te-ai ostenit pentru mine,
şi eu încă mă voi osteni pentru tine,
şi pentru dragostea ce m-ai iubit…

(„Argeş“, 3, 1971)

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

NEAGOE, Ion, 08. 07. 1933, Curtea de Argeş - 20. 10. 1991, Iaşi. *Eseist şi pictor.* Şcoala primară, la Curtea de Argeş, liceul, la Bucureşti (1955), Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu" - Bucureşti. Cadru didactic la Academia de Arte „George Enescu" - Iaşi.

Volume: *Timpuri amestecate*, jurnal, Iaşi, 1994, *Culorile tăinuite în noi,* eseuri şi cugetări, Iaşi, 1996.

Referinţe *(selectiv)*: Cronici în „Convorbiri literare", „Cronica", semnate de Valentin Ciucă, Radu Negru etc.; Nicolae Busuioc, *Scriitori ieşeni contemporani. Dicţionar biobibliografic*, Iaşi, 1997.

*

* *

NEDELEA, Gabriela, 13. 01. 1950, Corbeni, Argeş. *Poetă şi traducătoare*. Părinţii: Ion Nedelea şi Maria - funcţionari. Şcoala primară şi generală, la Timişoara, Liceul teoretic - Arad, Institutul Pedagogic - Piteşti (1980), secţia de limbi străine, încheiate la facultatea de profil a Universităţii - Bucureşti. Activitate didactică la Curtea de Argeş. În anul 1996, o parte din poeziile răspândite prin reviste au fost strânse în volumul *Inutil*, Editura Paralela 45, Piteşti. Traducerile din literatura anglo-americană au impus-o ca pe una dintre cele mai bune specialiste.

Cele 43 de poezii din placheta *Inutil* sunt definitorii pentru a releva o structură poetică originală, care s-ar fi putut accentua şi diversifica, dacă dintr-un soi de torpoare orientală nu s-ar fi mărginit să publice numai în reviste. Numeroasele traduceri (unele de excepţie) apărute la Editura RAO i-au secat, parcă, energia. De asemenea, un soi de recluziune în oraşul Curtea de Argeş a contribuit la diminuarea activităţii poetice. Poemele scurte din volum sunt notaţii ale unor stări mai mult sau mai puţin amplificate ale unor trăiri poetice autentice. Unele imagini rămân în memorie: „Vorbele scrise - mumii ale gândului" („Privelişti"), „Cineva citeşte/ la lumina privirii mele" („Apărat"), „Ca şi cum luna însăşi/ m-ar fărâma" („Ca şi cum").

Referinţe: Al. Cistelecan, *O poetă*, Luceafărul, 38, 1996.

MURIM DE O MIE DE ANI

Pe tine te-am iubit
acum o mie de ani.
De atunci murim pe rând
în timp ce deasupra roieşte
lumina de pradă
spaima de lângă iubire
absurdă ca o crimă într-o livadă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

NEGULICI, Ioan D., 1812, Câmpulung Muscel - 05. 04. 1851, Istanbul. *Publicist, traducător, pictor.* Fiul preotului Dumitrache Oaie. Frecventează şcoala de la Sf. Sava - Bucureşti şi pictura la Iaşi şi Paris (1833). Prieten şi colaborator al lui I. H. Rădulescu, contribuţii la activitatea publicaţiei „Curierul românesc", pe care a şi condus-o în anii 1845-1846, iar în 1847 întocmeşte un plan pentru o bibliotecă universală. Participant la evenimentele de la 1848, devenind administrator al judeţului Prahova. Exilat la Brusa şi Istanbul, unde moare de tuberculoză.

Activitatea de pictor s-a concretizat în portrete (Elisabeta şi Nicolae Rudeanu, Nicolae Bălcescu, Clucereasa şi Clucerul Budişteanu, C. D. Aricescu, Anastasia Negulici) şi peisajele de la Flămânda şi Câmpulung fac parte din fondul romantic al picturii româneşti. În ceea ce priveşte activitatea literar-culturală, atât cunoscutul *Plan de mică bibliotecă universală,* 1847, cât şi traducerile din Aimé Martin *(Educaţia mumelor de familie sau Civilizaţia neamului omenesc prin femeie,* 2 vol., 1844, 1846), J. E. Bacard (*Iubita franţeză sau Clotilda şi Edmont*, 1844) şi S. H. Berthand (*Maria,* 1846), dar mai ales J. Swift (*Călătoriile lui Gulliver în ţări depărtate,* 2 vol., 1848) sau *Vocabularul român,* 1846, se înscriu între iniţiativele pentru educaţia patriotică şi morală a unui număr mai mare de cititori. Nuvela *Samoil neguţătoru*l şi piesele de teatru *Credinţa, speranţa şi caritatea* şi *Dreptatea lui Dumnezeu* completează o activitate literară specifică epocii.

Referinţe *(selectiv)*: Dan Grigorescu, *Trei pictori de la 1848*, 1967; Leon Volovici, *Negulici, Ioan D., Dicţionarul literaturii…*, 1979, p. 626; *Negulici, Ioan, D., Dicţionarul general…, literele L-O*, 2005, p. 598.

În Argeş *(selectiv)*: Gheorghe Pârnuţă, *Învăţământul în Muscel în secolele XVIII-XIX*, 1968; V. Firoiu, *Biografii în bronz şi marmură*, Piteşti, 1972; Spiridon I. Cristocea, *Argeş…,* 2003, p.

*

* *

NICOLAESCU, Sergiu I., 27. 01. 1942, Foleşti - Vâlcea. *Eseist, jurnalist.* Fiul lui Ion Nicolaescu şi al Elenei, mici proprietari. Şcoala elementară - Foleşti (1956), Liceul teoretic, Horezu (1959), Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi (1964). Metodist la Palatul Culturii din Piteşti (1965-1967), activist la secţia de propagandă a Comitetului Judeţean Argeş al UTC (1967-1968), post din care demisionează, referent literar la Teatrul „Al. Davila" - Piteşti (1968-1970), redactor la ziarul „Secera şi Ciocanul" - Piteşti (1970-1972), secretar general de redacţie, redactor-şef adjunct, redactor-şef la revista „Argeş" (1972-1990). Doctor în filologie cu teza *Motive solare în poezia românească,* 1984 (conducător ştiinţific: prof. univ. dr. doc. Dimitrie Păcurariu). Redactor la editura „Vlasie" din Piteşti (1990-1991),

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

cercetător ştiinţific şi redactor-şef la revista „Cultura" a Muzeului Judeţean Argeş (1991-2000), cadru didactic, prodecan la Facultatea de Ştiinţe Socio-Umane, Universitatea din Piteşti, până la pensionare (2010).

Sergiu I. Nicolaescu. În viziunea pictorului Augustin Lucici

Încă din primii ani de gazetărie a colaborat la revista „Argeş" şi a publicat cronică literară şi cronică dramatică la ziarul local. Preocupări literar-culturale în cadrul Cenaclului literar „Liviu Rebreanu" şi al celorlalte instituţii de profil din Piteşti. Numeroase texte consacrate literaturii române, începând cu miturile naţionale, până la creaţiile contemporane, adunate în mai multe volume. S-a îngrijit de editarea unor volume ale scriitorilor locali.

În general, în textele publicate, S. I. Nicolaescu a încercat să sublinieze valoarea estetică a poeziei, prozei sau teatrului de care s-a ocupat, indiferent de metoda critică. Bineînţeles, intuirea valorii literar-artistice a rămas principala metodă folosită. Chiar într-o antologie de poezie religioasă, autorul a avut în vedere valoarea intrinsecă a poemului respectiv şi după aceea aşa-zisa „sinceritate" a autorilor, care de multe ori se rezumă la a prelua imagini din textele sacre care au obţinut de-a lungul veacurilor o transparenţă unică şi o comunicare excepţională. Judecata este valabilă şi în comentarea miturilor structurante ale spiritualităţii româneşti, în special a mitului Meşterului Manole, exemplu de virtuozitate artistică.

Literatura contemporană a fost judecată cu aceeaşi unitate de măsură, încât se poate face o netă disociere între comentariile consacrate scrierilor ocazionale şi scrierilor cu adevărat literare. O anumită comoditate a făcut ca zeci de texte să zacă în paginile revistei „Argeş" şi nu ar fi lipsit de relevanţă un efort editorial care ar scoate la vedere o întreagă „panoramă" a literaturii locale (care s-ar interfera cu cea naţională). Cărţile de rezistenţă ale lui S. I. Nicolaescu rămân *Motive solare în poezia românească*, adevărată istorie a poeziei româneşti, începând de la producţiile folclorice şi până în contemporaneitate, antologia *Rugăciunile poeţilor*, precum şi *Literatura română văzută de la Piteşti,* sau *Nostalgia universalităţii,* în care textele au fost ordonate având în vedere criteriul estetic, bineînţeles, după cel istoric. Aflat mai mereu în postura de diriguitor de publicaţii, S. I. Nicolaescu nu a îndrăznit să facă apel la critici sau eseişti pentru a-i consemna apariţiile editoriale. Activitatea de la secţia de Jurnalism a Facultăţii de Ştiinţe Socio-Umane, Piteşti, s-a concretizat în mai multe volume de uz didactic, dar şi cu o anumită tentă de cercetare originală.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Solaritatea poeziei româneşti*, Paralela 45, Piteşti, 1997, *Literatura văzută de la Piteşti,* Cultura, Piteşti, 1999 (două ediţii), *Introducere în istoria culturii româneşti*, Editura Universităţii din Piteşti, 2001, *Local şi naţional*, Editura Euro, Piteşti, 2002, *Nostalgia universalităţii*, interviuri, Editura Euro, Piteşti, 2002, *În toiul furtunii*, publicistică din scrierile lui C. Dobrescu-Argeş, în colaborare, Editura Cultura, Piteşti, 2002, *Rugăciunile poeţilor. Antologie de poezie religioasă*, în colaborare cu Irina Nicolaescu, Editura Paralela 45, Piteşti, 2002, *Cultură şi civilizaţie românească. Texte fundamentale*, în colaborare cu Nicolae Barbu, Editura Cultura, Piteşti, 2003, *Incursiuni în istoria presei româneşti*, Editura Cultura, Piteşti, 2004.

Referinţe *(selectiv)*: Referiri la *Solaritatea poeziei româneşti*, semnate de Dim. Păcurariu, Dumitru Micu, Al. Piru, Mihai Drăgan, septembrie 1984; Tatiana Vişescu, *S. I. Nicolaescu, Solaritatea poeziei româneşti*, Buletinul ştiinţific al Facultăţii de Litere, Universitatea - Piteşti, 1998; Carmen Iancu, *Fostul redactor-şef al revistei „Argeş" a avut de-a face cu securitatea*, „Jurnalul de Argeş", 3-9, 1999; Raluca Nicula, *Sergiu Nicolaescu la taifas cu Nichita Stănescu*, „Adevărul de seară", 5-7, 2010; Marin Ioniţă, *Codul lui Sergiu*, „Curierul artelor", nr. 320, 7. 05. 2011.

„Clar şi de o fluenţă desăvârşită, de o elegantă simplitate, discursul istorico-literar reactualizează… vibraţii de înaltă poezie, readuce în memorie versuri uitate sau depreciate, semnalează valori mai puţin puse în lumină, iar virtualilor cititori… li se oferă ca un ghid pe cât de instructiv, pe atât de atrăgător".

Dumitru MICU

„Sergiu Nicolaescu ştie cât se poate de bine ce are de făcut ca să dea la iveală o operă fundamentală. Mai rămâne să o şi dovedească. Nu avem îndoieli şi îi urăm succes".

Marin IONIŢĂ

*

* *

NICOLESCU, Otilia, 03. 01. 1932, Drăghici-Mihăeşti, Muscel - 28. 09. 1993, Piteşti. *Poetă.* Părinţii Ion Tuţă şi Elena, proprietari şi negustori în Piteşti. Şcoala primară, în comună, Liceul de Fete - Piteşti (1951), Şcoala de Farmacie (1963), farmacistă până în 1970, redactor la revista „Argeş" (până în 1973), chimistă (până la pensionare).

Debut în „Luceafărul" (1965), editorial, cu placheta *Lunecând în alb* (Biblioteca de poezie a revistei „Argeş"), distinsă cu premiul revistei în acelaşi an. În 1970 îi apare volumul *Lunecând în alb*. În volumele de început, poeta a scris o poezie graţioasă, discursivă, luxuriantă, în care motivele obsedante nu-şi definiseră consistenţa. Pe parcurs, golul, nimicul, timpul care se scurge irevocabil, clepsidra, limita etc. sunt vizibile aproape în fiecare poem. Strigătele

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

după ajutor şi depăşirea unei suferinţe atroce şi a uitării însoţesc fiecare mişcare poetică, în ciuda unei prezenţe cotidiene aparent optimiste. Metafora iernii devine obsedantă, zăpada va acoperi întreg pământul, oamenii vor înainta prin labirinturi etc. Aceste stări poetice creează şi astăzi adevărate angoase prin fluturarea aripii neputinţei de a învinge destinul. Otilia Nicolescu a fost o personalitate distinsă şi reprezentativă a poeziei contemporane într-un oraş în care, în ciuda transformărilor materiale substanţiale, se trăia în atmosfera descrisă de Ionnescu-Gion şi Ion Minulescu.

Volume: *Lunecând în alb*, Biblioteca revistei „Argeş”, 1970; *Lumea care nu moare*, 1970; *Sfere muzicale*, 1973; *Ora clopot*, 1974; *Colinele somnului*, 1976; *Cămăşile vieţii*, 1980; *Exerciţii de civilizaţie*, 1981; *Despre Astralia*, 1983; *Spectacol imaginar*, 1985; *Poeme*, antologie, 1987 (Premiul revistei „Argeş” pe anul 1988).

Referinţe *(selectiv)*: Victor Felea, *Aspecte ale poeziei de azi*, Editura Dacia, 1980; Romul Munteanu, *Exerciţii de civilizaţie*, Rom. lit., 2, 1982; Gheorghe Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; Laurenţiu Ulici, *Literatura română contemporană*, 1995, p. 291; Nicolae Oprea, *Nicolescu, Otilia, Dicţionarul scriitorilor…*, II, 1995, p. 238; Nicolae Mecu, *Nicolescu, Otilia. Dicţionarul general…, literele L-O*, 2005, p. 623; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic…, literele M-Z*, 2006, p. 223.

În Argeş *(selectiv)*: Cezar Ivănescu, *Lumea care nu moare*, Ag., 2, 1970; Gheorghe Tomozei, *Otilia Nicolescu şi culoarea albă*, Ag., 7, 1971; Marcel Petrişor, *Otilia Nicolescu. Portret*, Ag., 6, 1973; S. I. Nicolaescu, *Otilia Nicolescu. Ora clopot*, Ag., 6, 1974; N. Branişte, *Profil Otilia Nicolescu*, S. I. Nicolaescu, *Otilia Nicolescu. Colinele somnului*, Ag., 2, 1976; Narcis Zărnescu, *Otilia Nicolescu*, Ag., 1, 1982; Ştefan Găitănaru, *Exerciţii de civilizaţie*, Ag., 11, 1983; Geo Despa, *Exerciţii de civilizaţie*, Ag., 3, 1985; Crina Zărnescu, *Spectacol imaginar*, Ag., 9, 1985; Felicia Moşoianu, *Otilia Nicolescu. Poeme*, Ag., 1, 1988; Premiul revistei „Argeş”, 1988, Ag., 6, 1988; Elisabeta Novac, *Otilia Nicolescu sau gloria de a fi uitat*, Ag., 1, 2001.

„În primele cărţi natura intimismului e solară, calmă, cu momente de exultanţă feminină curmată în faşă, iar discursul e apăsat liric, în stilul anilor şaizeci…”.

Laurenţiu ULICI

EXIL UITAT

Plutiri de lebede solare
dintr-un exil uitat se-ntorc
din ireal, lung, lin, pătrund
şi ca o muzică bolnavă
mirajul liniştii-l ascund.
Regesc portal al nefiinţei
ciudat se-acoperă cu-n semn

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

şi lumea în fuga ei o clipă
a împietrit ca o pădure
cu frunzele uitate-n soare
cu soarele uitat în lemn.

*
* *

NOVAC, Elisaveta, 18. 10. 1943, Cernişoara, Vâlcea, *Poetă.* Fiica lui Nicolae Niţă şi a Linei - proprietari. Şcoala generală, în comuna natală, Liceul „Vlaicu-Vodă”, Curtea de Argeş, Institutul pedagogic, Piteşti - secţia filologie, 1966, Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti, 1973. Profesoară în Piteşti, redactor la revista „Argeş” (1971-1973), editoare a revistei „Satul Natal” (după 1990). Debut în revista „Luceafărul” (1966), urmat de mai multe grupaje în „Argeş”, încununate de placheta *Mona Lisa* (Biblioteca de poezie a revistei „Argeş”, 1971, Premiul revistei). Colaboratoare la reviste pentru copii, la „Amfiteatru”, „Luceafărul”, „România literară” etc. A fost distinsă cu mai multe premii ale unor publicaţii sau concursuri (Premiul revistei „Argeş”, 1971, al revistei „Luceafărul”, 1973, Premiul „Nicolae Labiş”, Suceava, 1973, Premiul „Anton Pann”, Rm. Vâlcea, 1983, Marele premiu al Direcţiei pentru Cultură Argeş, 1992 etc.).

Elisaveta Novac şi-a construit, încet dar sigur, o mitologie poetică proprie în care părinţii, copilul, peisajul natal, diferite obiceiuri, rituri şi ritualuri au un loc privilegiat. Poezia ei este o continuă pendulare între mitologie, basm şi realism (uneori apăsat), toate dominate de o euforie care circumscrie o atmosferă cu adevărat feerică. Grădinile suspendate găzduiesc salamandre şi greieri într-o comunitate edenică, cu o viaţă vegheată fie de fiinţe mitologice, fie de alte apariţii misterioase. Această atmosferă este capabilă să regenereze atât spiritul, cât şi trupul. Salamandra, fiinţă de apă şi de pământ (cu sânge rece ca şi şarpele), reface atmosfera de basm, iar grădina, spaţiu închis, dar şi cu posibilitatea evadării, ar putea fi încercarea raţiunii de a domina increatul, supunându-l demiurgic unei ordonări în care legea să fie dominantă. O anumită religiozitate, oarecum păgână, poate fi descifrată încă din primele volume, izbucnind în plină lumină după 1990, când poeta îşi declară opţiunea în placheta *Lumină din iubire* - mărturisire fără echivoc într-un ideal care a dat capodopere în poezia românească. De altfel, după cum spuneam, o asemenea direcţie poate fi sesizată în unele strofe anterioare: „De pe dunga malului venea/ Mama mea din piatră

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

albă/ dinspre-o rană de pământ,/unde trist la gura vremii/ şi-ngropase fiul sfânt" (*Părinţii*, 1983). Din păcate, satul imaginat de poetă nu mai este satul de astăzi, ajuns în „braţele" Europei, cu bune şi cu destule rele, dar într-un proces ireversibil, început încă din perioada anterioară, când dreptul de proprietate dar şi de visare au fost abolite, iar astăzi dreptul de proprietate a devenit mai mult o povară. Nu-i vorbă că şi înainte de colectivizare instinctele erau la ele acasă, să ne amintim de creaţiile lui Rebreanu, Cezar Petrescu, Petru Dumitriu, T. Teodorescu-Branişte, sau, mai recent, I. M. Iovescu sau Marin Ioniţă…

Volume: *Mona Lisa*, Biblioteca „Argeş" (ianuarie, 1971); *Ochiul de basm*, 1981; *Lemn de sticlă*, 1982; *Părinţii*, 1983; *Casa cu greieri*, 1984; *Planeta bunicilor*, 1985; *Grădina Salamandrei*, 1987 (ed. a II-a, Piteşti, 1999); *Copacul cu stele*, 1991; *Lumină din iubire*, Piteşti, 1997; *Umbra. Poeme pentru părinţi*, Piteşti, 2001; *Îngerii*, Piteşti, 2002.

Referinţe *(selectiv)*: Marian Popa, *Istoria literaturii…*, II, p. 522, 935.

În Argeş *(selectiv)*: P. M. Gorcea, *Ochiul de basm*, Ag., 3, 1981; Tudor Niculescu, *Lemn de sticlă*, Ag., 3, 1982; P. M. Gorcea, *Să scrii poeme pe zăpadă*, Ag., 8, 1982; S. I. Nicolaescu, *O retrospectivă*, Ag., 3, 1983; P. M. Gorcea, *Părinţii*, Ag., 10, 1983; Geo Despa, *Părinţii. Lecţie de ancestralitate*, Ag., 7, 1984; Nicolae Oprea, *Casa cu greieri. Poezia spaţiului natal*, Ag., 9, 1984; Ştefan Găitănaru, *Părinţii. Poezia sincerităţii*, Ag., 5, 1985; S. I. Nicolaescu, *Argeşul literar. Literatura Argeşului*, Ag., 6, 1985; Nicolae Oprea, *Grădina Salamandrei. Imaginarul poetic*, Ag., 2, 1988; S. I. Nicolaescu, *Provincia scriitorului*, Ag., 8, 1989.

La Elisaveta Novac, „eul poetic se supune ascezei, se purifică prin *catharsis*, ajungând la limanul scăldat de razele reveriei".

Nicolae OPREA

CUVINTELE ERAU SOLARE

Cuvintele erau solare,
erau albe, erau blânde, erau bune…
Tu le rosteai,
eu mă hrăneam cu miezul lor
şi-mpodobită cu ele
alergam fericită prin lume.

Îţi aminteşti cum timpul pletos
se rătăcea printre ele;
amândoi ne-aşezam pe braţele lui rămuroase
şi-n degete ne puneam din raze de aur inele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

O

OBOGEANU, Veronica, 30. 10. 1900, Boteni, Muscel - 15. 08. 1987, Bucureşti. *Poetă*. Părinţii - învăţători în comuna natală. Şcoala Normală şi Liceul teoretic, Bucureşti, Facultatea de Istorie şi Filozofie, Universitatea din Cluj, Seminarul Pedagogic şi secţiile de canto şi dramă, Conservatorul din Cluj. Debut poetic în perioada studenţiei de la Cluj. Colaborare permanentă la revista „Argeş".

Volume: *Freamăt,* 1944; *Corabia de lumină,* 1946; *Ţipăt sub coji,* 1968; *Poezii, antologie,* 1968; *Aici, pe ramul meu,* 1970; *Strigăt prin lumi,* 1973. Colaborări permanente la publicaţii de specialitate (la „Argeş": 2, 1969; 7, 1969; 7, 1972; 1, 1973; 3, 1979; 4, 1979 etc.).

Referinţe *(selectiv)*: Al. Piru, *Poezia românească contemporană,* 1950-1975, p. 284; Marian Popa, *Istoria…, II,* p. 351.

*

Poeta a fost permanent în plasa unor creatori autentici (Magda Isanos, Maria Banuş), încercând să-şi găsească „linia melodică" printr-o explozie sonoră ca în poemul *Tinereţe*:

TINEREŢE

O! tinereţe, tinereţe!
Clocot ce înfloreşte ramul,
Oţel fluid, miez dezlănţuit,
Fetiţa îmbujorată şi rumenă ca o piersică,
Cosânzeana cărărilor bătute de soare şi lună,
Ce mic e pământul pentru visele tale!
Cine ar putea să-ţi sfârşească avântul?
Este cântul!
Este vântul!

*

* *

OLAHUS, Nicolaus, 10. 01. 1493, Sibiu - 17. 01. 1568, Bratislava. *Istoric, cărturar, poet.* Înalte funcţii ecleziastice şi laice, până la cea de regent al Ungariei (1562). Tatăl, Ştefan, era fiul boierului Mânzilă de la Argeş, înrudit cu voievodul Vlad Dracul, cât şi cu Iancu de Hunedoara. Ştefan s-a căsătorit cu sora lui Ioan Corvin, iar fiul, Nicolaus, a învăţat la Oradea, a ajuns paj al regelui Vladislav al IV-lea, canonic la Pécs şi Strigoniu, secretar al regelui Ludovic al

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

II-lea. După bătălia de la Mohács (1526), peregrinează prin Europa în slujba reginei Maria de Habsburg, de unde corespondează cu Erasmus de Rotterdam. Înnobilat ca baron imperial (1548), arhiepiscop de Strigoniu şi primat al Ungariei (1553), iar între 1562 şi 1568, regent al Ungariei. Ca Prinţ al Bisericii îşi va aminti de originile sale din Ţara Românească. Ca *poeta ornantissimus* într-o „Rugăciune" scria: „*Mâna ta poartă pe drept biciul care ne-a lovit./ Cum un părinte sever cu grele lacrimi pedepseşte/ Ale copiilor săi nesăbuite greşeli,/ Astfel şi tu ne mustrezi pe noi ce-notăm în păcate/ Şi după vrerea-ţi, acum grele pedepse ne-am luat*".

Volume: *Carmina*, Leipzig, 1934; *Corespondenţă cu umanişti batavi şi flamanzi*, 1974; *Opere*, Bucureşti, 2000.

Referinţe *(selectiv)*: Şt. Bezdechi, *Nicolaus Olahus, primul umanist de origine română* (prefaţa la *Carmina*), Aninoasa, Gorj, 1939; I. S. Firu, Corneliu Albu, studiu introductiv la *Texte alese*, Bucureşti, 1968; Dan Zamfirescu, *Nicolaus Olachus, precursorul*, în vol. *Contribuţii la istoria literaturii române vechi*, 1981, p. 111; Gabriel Ţepelea, *Prima descriere a Daciei şi locuitorilor ei făcută de un român, Nicolaus Olahus, Rememorări,* 1994, p. 13; Maria Capoianu, *Nicolaus Olahus, europeanul*, 2000; Dan Horia Mazilu, *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat*, 2001; Gabriel Ţepelea, *Spiritul lui Olahus*, 2003; Manuela Tănăsescu, *Olahus, Nicolaus, Dicţionarul general… lit. L-O*, 2006, p. 685; Algeria Simota, *Olahus, Nicolaus, Dicţionarul lit.… lit. M-Z*, 2012.

În Argeş *(selectiv)*: Emil Domocos, *Un descendent al voievozilor români de pe Argeş - Nicolae Olahus (Valahul)*, Ag. 1, 1968; Petru Pistol, *Nicolaus Olahus, europeanul*, „Calende", 9-12, 2001.

*

„Olahus devine întâia expresie puternică a vocaţiei noastre general-europene, simbolul elocvent al procesului de rapidă integrare a culturii române în marile mişcări culturale şi ideologice ale epocii…".

Dan ZAMFIRESCU

*

* *

OLTEANU, Pandele, 5. 09. 1908, Bascov, Argeş - 18. 12. 1995, Bucureşti. *Slavist.* Studii primare şi secundare la Bascov şi Curtea de Argeş. Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti (1935), specializări în Bulgaria, Polonia, Cehoslovacia, doctorat la Universitatea „J. A. Comenius", Bratislava. Profesor la Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti (1949-1974), doctor docent, membru în numeroase comisii de slavistică.

Unul dintre cei mai importanţi slavişti români. Opera care l-a consacrat a fost *Limba povestirilor slave despre Vlad Ţepeş* (1961), în prefaţa căreia vorbeşte despre o „slavă carpatică", diferită de limba originară. Tipărirea a numeroase ediţii de texte din literatura slavă veche a îmbogăţit tezaurul cultural

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

românesc: *Raporturi lingvistice între limba română şi limbile slave de apus*: *slovaca şi ceha*, 1944, *Limba povestirilor slave despre Vlad Ţepeş,* 1961; *Cercetare monografică a limbii popoarelor strămoşeşti geto-daco-trace*, 1978. Colaborări la revista „Argeş".

Volume: *Povestiri prelucrate din limbile slave*, Iaşi, 1940; *Povestiri de Crăciun,* 1942; *Povestiri de Paşti,* 1943; *Slava veche şi slavona românească,* Bucureşti, 1975; *Ediţii din opera lui Nicolae Milescu, Cărţile populare din Biblie*.

Referinţe: Silvia Niţă-Armaş, *Pandele Olteanu (1908-1995), Romano-slavica*, 1995, p. 183; reluat în *Dicţionarul general…, literele L-O*, 2005, p. 694.

„Prin personalitatea complexă, puternică, uneori contradictorie, prin eroismul său, Vlad Ţepeş înscrie în istoria neamului nostru un capitol luminos, o domnie de excepţie (22 august 1456-1462 şi 1476) în condiţii excepţionale".

Pandele OLTEANU

*

* *

ONOFRE, Cristina, 7. 02. 1960, Mihăeşti, Muscel. *Poetă.* Şcoala generală, în comuna natală. Facultatea de Tehnologie Chimică, Bucureşti. Debut în revista „Luceafărul" (1992). Colaborări la publicaţii din ţară şi din Franţa.

Volume: *Pavilionul de ceai*, Piteşti, 1993; *Între vitralii*, 1994; *Poema 'naltei domnişoare,* 2002 (traducere în limba franceză, 2005); *Generalul sau o iarbă înălţată până la cer,* 2005 (traducere în limba franceză, 2007); *Poeme din ţara scaunului cu trei picioare,* 2007; *Templierii lucrurilor simple,* 2011.

Referinţe *(selectiv)*: Eugen Simion, prefaţă la volumul *Pavilionul de ceai*; Ştefan Ion Ghilimescu, *Templierii lucrurilor simple,* Ag., 11, 2011.

O poezie vitalistă amintind de Magda Isanos, fără tragismul marii poete chinuite de obsesia morţii. Cristina Onofre, dimpotrivă, este puternică, exuberantă şi fără complexe, trăindu-şi clipa într-o armonie cu sine şi cu universul.

„Calitatea esenţială a acestor instantanee este acurateţea şi capacitatea de a prefaţa o sensibilitate primăvăratică".

Mircea BÂRSILĂ

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Cămaşa ta albă
topea încet căldura câmpiei,
făcea unduirea spicelor să crească,
ele devenind gânduri ale tale,
gânduri străvezii în care înserau
în subţirimea ochilor tăi
seminţele de trifoi ale unei iubiri
semănând parfumului
nevăzut al luminii de liliac.

*
* *

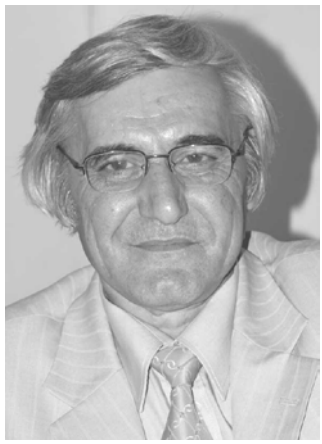

OPREA, Nicolae, 03. 07. 1950, Sârbii-Măgura, Olt. *Critic şi istoric literar*. Fiul lui Ilie Oprea şi al Floarei, mici proprietari. Şcoala generală, în comuna natală, Liceul început la Piteşti, continuat la, Cluj-Napoca (1969), Facultatea de Filologie (1973), Facultatea de Filosofie (1981), doctor în filologie - Universitatea din Cluj-Napoca (1999). Ca student, cronicar literar la revista „Echinox“, revistă căreia i-a consacrat un studiu monografic. Profesor în Mehedinţi, muzeograf la Muzeul Judeţean Argeş, asistent universitar la Institutul Pedagogic - Piteşti. După 1990 a străbătut toate treptele universitare până la cea de profesor la Universitatea din Piteşti, îndrumător la doctorate. Din 1974, cronicar literar al revistei „Argeş“, după 1992, al revistelor „Calende“ (unde a fost şi redactor-şef) şi „Paralela 45“, şi din nou „Argeş“. Colaborator la reviste şi ziare din ţară. Teza de doctorat, consacrată personalităţi scriitorului Ion D. Sârbu a fost tipărită în anul 2000 (Piteşti, Editura „Paralela 45“).

S-a îngrijit de editarea scrierilor lui Iraclie Porumbescu (*Amintiri*, 1978), Dumitru Ţepeneag (1992), Miron Cordun (*Cronică de memorii,* Editura „Calende“, 1998), Petru Mihai Gorcea (*Eminescu, vol. III*, Editura „Paralela 45“, 2005). Autor şi coautor la mai multe manuale didactice. A fost distins cu Premiul pentru eseu al revistei „Viaţa românească“ (1985). De mai multe ori premiul revistei „Argeş“. Au urmat: Premiul pentru critică şi istorie literară al filialei Sibiu a USR (2000, 2001) şi Piteşti (2002, 2003), Premiul internaţional „Sagesta“, Italia (2007). *Meritul cultural* în grad de cavaler conferit de Preşedinţia României. După un „ocol“ al cronicarului printre apariţii „la zi“ şi prin unele reeditări, eseurile publicate în „Argeş“ (încă din 1974) se concentrează pe opera câtorva prozatori esenţiali ai deceniilor respective: Marin

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Preda, Ştefan Bănulescu, George Bălăiţă, Eugen Uricaru, şi a poeţilor Cezar Baltag, Florin Mugur, Mircea Dinescu, Nichita Stănescu, la care adaugă pe „localii“ Miron Cordun, Călin Vlasie etc.

În cronicile consacrate prozatorilor, criticul fixează o arie motivistică considerată drept catalitică, în primul rând, nu pentru întreaga operă, cel puţin pentru o parte a ei. Spre exemplu, în mai multe eseuri despre Marin Preda şi „Moromeţii“ lui superdotaţi, autorul insistă asupra spaţiului trecut spre mit şi „luminat“ din mai multe perspective din care se conturează o imagine-arhetip a prozei „ţărăneşti“ a autorului. În cazul lui Ştefan Bănulescu, arhaicitatea ar fi definitorie atâta vreme cât şi personajele parcă trăiesc deasupra pământului, într-o materie fluidă, în care mişcările sunt atemporale şi aspaţiale. Şi în poezie autorul descifrează structuri, teme şi motive coagulante în care se organizează mitologia personală a poeţilor. Pentru că, se ştie, fără o mitologie (literară) proprie nu poate exista un poet mare, nici chiar un poet important. Urmărind cu tenacitate asemenea direcţii, prin intermediul unui tematism larg în care nu uită criteriul estetic, Nicolae Oprea şi-a construit repede cărţile, obţinând un binemeritat succes. *Provinciile imaginare*, cartea de debut editorial, asamblează truda din anii anteriori, desenând asemenea structuri în care proza lui Ştefan Bănulescu, Fănuş Neagu, G. Bălăiţă sau poezia lui Mircea Ivănescu descriu „oglinzi“ ale „teritoriului“ critic pe care l-a exersat ani de zile. Nicolae Oprea scrie cu uşurinţă, fraza este penetrantă, iar ansamblul are coerenţă şi precizie. Nici analiza caracterologică a personajelor nu este ignorată, ştiind bine că unde personaj nu e, nimic nu e. Între *Dinu Păturică* şi *Ion*, între *Ştefan Gheorghidiu* şi *Jean Andrei Munteanu*, între *Comăneşteni* şi *Crai* etc. se întinde o stufoasă încercare de a acoperi decenii şi întâmplări din care se încheagă opera literară. Şi în scriitura lui Nicolae Oprea tendinţa este aceeaşi, spaţiul de la Siliştea-Gumeşti, de la Metopolis sau cel de la Albala etc. devin „personaje“ în care se întruchipează şi foiesc zeci de personaje propriu-zise, legate ombilical de mitica reconstituire auctorială. O carte insolită este *Opera şi autorul* în care poeţilor, prozatorilor şi criticilor li se dedică un eseu, după care urmează un dialog suculent în care sunt evocate momente ale vieţii literare personale sau alte activităţi profesionale. Astfel, obiectivitatea (eseul, cercetarea critică) se împleteşte cu trăirile personale, creându-se o osmoză benefică pentru definirea şi mai pregnantă a fiecărui scriitor. Criticul are apetenţă şi pentru clasici - Macedonski şi V. Voiculescu beneficiind de interpretări originale. Lor li se adaugă o cercetare mai profundă asupra literaturii lui I. D. Sârbu, ca şi evocarea momentelor trăite în ambianţa „Echinoxului“ de la Cluj.

La 20 de ani de la evenimentele din 1989, Nicolae Oprea (împreună cu Călin Vlasie) a avut un „puseu“ de revoltă (oricum, tardivă) încercând să facă „o apă şi un pământ“ unele din creaţiile din perioada comunistă, în care, de altfel, şi el trăise şi se afirmase. „Vom critica cartea (!), iar nu persoana. Critica va fi nepărtinitoare“, scria înaintaşul. Trecerea timpului a însemnat înţelepciune, aşa

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

cum s-a întâmplat şi cu alţi comilitoni ai criticului. Nicolae Oprea a colaborat la dicţionare literare apărute la Bucureşti sau la Cluj, a fost distins cu numeroase premii literare.

Volume: *Provinciile imaginare*, Editura „Calende", Piteşti, 1993; *Al. Macedonski între romantism şi simbolism,* Cluj-Napoca, 1999; *Ion D. Sârbu şi timpul romanului*, Editura „Paralela 45", Piteşti, 2000; *Literatura română postbelică între impostură şi adevăr* (în colaborare cu Călin Vlasie), Editura „Paralela 45", Piteşti, 2000; *Opera şi autorul,* Editura „Paralela 45", Piteşti, 2001; *Timpul lecturii. Selecţie de cronicar,* 2002; *Magicul în proza lui V. Voiculescu*, Editura „Paralela 45", Piteşti, 2002; *Literatura Echinoxului, I*, Cluj, 2003; *Nopţile de insomnie. Opţiuni livreşti,* Editura „Paralela 45", Piteşti, 2005; *Vasile Voiculescu (monografie)*, 2006; *Sinteze critice*, 2009; *Poetul trivalent (Al. Macedonski)*, 2011; *Arte poetice româneşti*, Piteşti 2011, *Synopsis*, 2013; *Cronicar întârziat*, 2013.

Ediţii: Iraclie Porumbescu, *Amintiri*, 1978; Dumitru Ţepeneag, *Înscenare şi alte texte*, Editura „Calende", Piteşti, 1992; Miron Cordun, *Cronică de memorii,* Editura „Calende", Piteşti, 1998; Petru Mihai Gorcea, *Eminescu, vol. III*, Editura „Paralela 45", Piteşti, 2005.

Referinţe *(selectiv)*: Cornel Moraru, *Criticul la prima carte*, „Vatra", 8, 1993; Al. Cistelecan, *Provinciile imaginare*, „Cuvântul", 48, 1993; Ion Bogdan Lefter, *Scriitori români '80-'90, vol. II*, 2001, p. 241; Petru Poantă, *Efectul „Echinox" sau despre echilibru*, Cluj-Napoca, 2003, p. 161; Gheorghe Grigurcu, *În pădurea cu metafore*, 2003; Andrei Simuţ, Nicolae Oprea, *Dicţionar Echinox,* 2007; Irina Petraş, *Panorama criticii literare româneşti,* Cluj-Napoca, 2001; Constantin Hârlav, *Oprea, Nicolae, Dicţionarul general…, vol. IV,* 2005, p. 712.

În Argeş *(selectiv)*: Al. Th. Ionescu, *O carte care confirmă un critic,* „Calende", 6, 1993; Luiza Petre Pârvan, *Despre Macedonski, sine ira*, Calende, 1-2, 2000; Dumitru Augustin Doman, *Repere macedonskiene,* „Calende", 4, 1996; Jean Dumitraşcu, Nicolae Oprea, *În spaţiu şi timp,* Ag., 5, 2007; Al. Th. Ionescu, *Premiu Filiala Sibiu a USR*, „Calende", 1, 2002; Dumitru Augustin Doman, *Despre lumea lui Vasile Voiculescu,* Ag., 5, 2004; Al. Cistelecan, *Vasile Voiculescu, poet pe a V-a parte*, Ag., 1, 2007; Dumitru Augustin Doman, *O monografie Vasile Voiculescu*, Ag., 21, 2007; Dumitru Augustin Doman, *Nicolae Oprea, Studii de critică şi istorie literară,* Ag., 3, 2009; Ştefan Ion Ghilimescu, *Capacitatea inductivă a „Sintezelor" lui Nicolae Oprea,* Ag., 4, 2009; Virgil Diaconu, *Istorii literare plătite şi neplătite,* „Cafeneaua literară", 3, 2009; Mircea Bârsilă, *Nicolae Oprea, critic exigent al întregului fenomen literar*, Ag., 1, 2010; *Nicolae Oprea - 60* (semnează Jean Dumitraşcu, Dumitru Augustin Doman), Ag., 7, 2010; Marian Stoica, *Dicţionar biobibliografic,* 2010; Petru Pistol, *Critice şi ipocritice*, 2011.

*

„Savoarea scrierii lui Nicolae Oprea se pare a veni, nu în ultimul rând, din imprecizia ei teoretică. Problema provinciei este în aşa chip formulată, încât să rămână una deschisă, o licitaţie pentru intelect. Reacţiile produse în creuzetele exegetului determină o analiză frecvent substanţială a autorilor de care se ocupă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

văzând dincolo de aria «imaginarului» limitat (provincia) «imaginarul» nelimitat al creaţiei".

Gheorghe GRIGURCU

„Nicolae Oprea nu este interesat de personalitatea psihologică, ci de constituirea structurii literare şi artistice a scriitorului Macedonski…; discursul critic se menţine pe linia echilibrată a demonstraţiei textuale prin citate bine alese, pledând pentru polivalenţa atitudinilor lirice".

Luiza Petre PÂRVAN

*

* *

OPRESCU, George, 25. 02. 1881, Câmpulung - 14. 09. 1969, Bucureşti. *Critic şi istoric al artei, comparatist.* Fiul cusătoresei Manda; urmează cursurile primare în oraşul natal, gimnaziul şi cursul secundar la Liceul „Matei Basarab", Bucureşti, Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea - Bucureşti. După stagii de profesor de limba franceză la Giurgiu şi Turnu Severin, va fi unul dintre primele cadre didactice ale Universităţii din Cluj, proaspăt reorganizată. În anul 1930 se va transfera la Universitatea - Bucureşti ca profesor de istoria artei. Între 1923 şi 1930 va fi secretar al Comisiei internaţionale de cooperare intelectuală a Ligii Naţiunilor de la Geneva, iar până în 1939, membru în Comisia de litere şi arte. Va organiza şi conduce Muzeul de Artă „Toma Stelian" din Bucureşti. Decan al Facultăţii de Litere, director al Muzeului de Artă - Bucureşti, profesor la Institutul „Nicolae Grigorescu", responsabil al Institutului de Istoria Artei al Academiei, membru al Academiei Române.

Colecţia de artă plastică, strânsă într-o viaţă, a donat-o Muzeului Colecţiilor - Bucureşti. Mai multe monografii despre artişti plastici, precum şi istorii ale artei: *Gericault*, 1929, *Manual de istoria artei*, 4 vol., 1943-1946; *Pictura românească în secolul al XIX-lea, Grafica românească a secolului al XIX-lea*, 1941; *Monografii despre pictori români: Grigorescu, Luchian, Andreescu, Petraşcu* etc. Numeroasele studii de literatură comparată, contribuind, uneori decisiv, la constituirea acestei discipline complexe.

Volume: *Molière în România,* 1921-1922; *Eliade Rădulescu şi Franţa. Studiu de literatură comparată,* Cluj, 1943; *L'activité journalistique d'Eliade Rădulescu pendant son exil à Paris*, Cluj, 1926; *Nordiques et Hellénisme. Goethe et le Génie populaire; Classicisme et Romantisme*, Paris, 1932.

Referinţe *(selectiv)*: Marin Bucur, *G. Oprescu, Istoriografia literară românească,* 1973, p. 265.

În Argeş *(selectiv)*: Ion Cruceană, *La Câmpulung, pe urmele lui Oprescu,* Ag., 11, 1986; Silvestru Voinescu, *Centenar George Oprescu,* Ag., 4, 1981; Idem, *O viaţă printre cărţi, III*, 2004, p. 82.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

P

PAPASTATE, C. D., 2. 02. 1907, Piteşti - 21. 08. 1993, Craiova. *Poet şi istoric literar.* Fiul lui Dimitrie Papastapopol şi al Elenei. Şcoala primară şi liceul, la Piteşti (1926), Facultatea de Litere, Secţia de filologie romanică, Universitatea - Bucureşti (1929). Specializare la Dijon (1929-1930), doctor în litere (1946). Profesor de liceu, cadru didactic universitar la Craiova, până la pensionare (1972).

Debut cu versuri în *Foaia tinerimii* şi *Cronica Argeşului*. După 1925 colaborează cu versuri şi texte critice din Craiova. Versurile simbolist-parnasiene, cantabile şi evocatoare, au fost adunate în volumul „Trepte“ (1944). Deşi nu l-a avut profesor la Piteşti pe redutabilul comparatist N. I. Apostolescu (care murise în anul 1918), C. D. Papastate a fost marcat de această specialitate de factură franceză pe care a diversificat-o la specializarea de la Dijon. Relaţiile cu oraşul de baştină au fost numeroase. Studiile despre Lucreţiu (1946), „Rebreanu la Craiova“ (1963) au rămas în reviste sau în manuscris. A mai semnat şi Mihnea Radovan.

Volume: *Trepte*, Craiova, 1944; *Anotimpuri*, Craiova, 1946; *Vasile Alecsandri şi Elena Negri.* Cu un jurnal inedit al poetului, 1947; *Traian Demetrescu*, 1967; *Elena Farago*, Craiova, 1975; *Crucea împuşcaţilor*, *1907*, Craiova, 1982 (Premiul Academiei). Ediţii din opera scriitorilor Vasile Alecsandri, Traian Demetrescu, Elena Farago, Eugen Lovinescu.

Referinţe *(selectiv)*: Perpessicius, *Opere*, *XI*, 1982; Florea Firan, *De la Macedonski la Arghezi*, Craiova, 1971; Tudor Nedelcea, *C. D. Papastate*, „Ramuri“, 2, 1987; Al. Firescu, *C. D. Papastate*, „Ramuri“, 3, 1987; Nicolae Mecu, *Papastate C. D.*, *Dicţionarul general…, lit. P-R*, 2006, p. 74; Elena Neagoe, *Papastate C. D.*, *Scriitori români…, lit. M-Q*, p. 610.

În Argeş *(selectiv)*: Paul Dicu, *Papastate C. D., ms.*; Spiridon I. Cristocea, *Papastate C. D., Argeş…*, p. 210.

*

* *

PĂTRAŞCU, Viorel, 21. 08. 1946, Piteşti. *Publicist.* Părinţii: Nicolae Pătraşcu, proprietar, şi Maria, casnică. Şcoala generală (1959), Liceul „Zinca Golescu“, Piteşti (1964); Facultatea de Medicină Generală „Carol Davila“, Bucureşti (1970). Stagiu medical la Filipeni, Bacău (evocat în *Jurnal de la Filipeni - apostolat în „Epoca de Aur“*, Paralela 45, Piteşti, 2000) şi Buzoeşti, Argeş. Doctorat (1998), Universitatea de Medicină şi Farmacie, Bucureşti (coord. ştiinţific: prof. dr. P. Vulcan).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

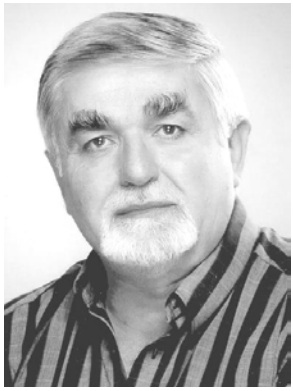

Colaborator permanent al ziarului „Argeşul“ în care i-au apărut toate *tabletele* strânse în mai multe volume. Peregrinările prin Moldova sau Argeş constituie „materia brută“ a textelor. Viorel Pătraşcu s-a înscris în galeria scriitorilor-medici din România, cu o siguranţă care demonstrează că visul lui de a face parte din acest cerc select era vechi, chiar dinainte de a practica medicina. Odată ajuns medic la Filipeni, parcurgerea unor capodopere ale literaturii universale îi deschide un orizont nebănuit. În ciuda zilelor grele din acest spaţiu uitat, când este şi moaşă comunală, dar şi un înţelept, Viorel Pătraşcu îşi va nota micile întâmplări cotidiene, implicit ale sistemului sanitar al epocii (dar când a fost, oare, bun, sistemul sanitar?). Şi din acel periplu a „ieşit“ o carte remarcabilă, „salutată“ de „prietenul“ mai vechi al „Argeş“-ului, N. C. Munteanu, crainicul de la „Europa Liberă“ care şi pe noi ne-a „onorat“ cu „binele“ cunoaşterii directe a funcţionarilor securităţii şi cu disciplina de partid. Un jurnal de un realism crud, halucinant, în care realitatea desfide imaginaţia.

Cărţile cu „tablete“ asamblează una dintre radiografiile cele mai lucide ale perioadei contemporane, un „insectar“ mult mai real a ceea ce este astăzi România. Este realitatea contemporană un subiect pentru creaţia literară? Este, după cum demonstrează şi Viorel Pătraşcu, care refuză calitatea de literatură ficţională atât de râvnită. Dar această realitate trebuie cunoscută aşa cum o cunoaşte şi o judecă preopinentul nostru. El, de fapt, nu numai judecă această realitate, ci este un umanist, ceea ce înseamnă un înţelept, înţelege umanul din omul care, în pragul disperării, îl caută pe doctor ca pe un salvator. Sigur că scriitorul îşi pune o mie de întrebări în *Europa ca o iluzie* şi *Atenţie, Europa, sosim!*, despre ce suntem noi astăzi, ce oferim Europei, ce ne oferă Europa nouă. În afară de bănci, bani (pe care trebuie să-i returnăm!), câteva clădiri înalte, droguri ş.a., ce mai este? Un învăţământ liceal bulversat, unul superior de trei ani, când nu ai timp nici să te dumireşti, şomaj, uitarea tradiţiilor etc. Ce deosebire este între realităţile întâlnite de scriitor în *Jurnal de la Filipeni* şi cărţile de „tablete“? Niciuna. În universul concentraţionar te consolai cu lecturi, acum te consolezi cu libertatea de a muri singur, cum zicea Noica.

Luciditatea şi spiritul critic ale autorului se înscriu în rândul atributelor celor care publică în presa noastră adevărate rechizitorii, intelectuali lucizi, cu o solidă formaţie ştiinţifică dar şi umanistă, cunoscători în profunzime ai problemelor esenţiale ale lumii de azi. Faptul că nu-i ia nimeni în seamă l-a dezamăgit şi pe Viorel Pătraşcu. Din când în când evadează din această lume, purtându-şi paşii spre alte meridiane şi paralele. Au rezultat cărţi frumoase de călătorie despre alte realităţi, de multe ori nici mai bune, nici mai rele decât cele din România. Poate un pic mai bune. Dar, uneori, mai rele. De exemplu, în

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

insula Cipru, cea lăudată din antichitate, dominată, de mai multe decenii, de o stare de război care nu se mai termină. Și la Ierusalim oamenii trăiesc tot în tensiune, într-un teritoriu în care se află *omphafalosul* civilizației moderne.

Lansarea cărţii *Atenţie, Europa, sosim!*, de Viorel Pătraşcu, în sala Bibliotecii Judeţene Argeş. În imagine: S. I. Nicolaescu, Călin Vlasie, Viorel Pătraşcu, Mihail Sachelarie (30 sept. 2005)

Viorel Pătraşcu este un „optimist informat“, dotat cu înțelepciune, cu dragoste pentru frumos, un umanist a cărui speranță de mai bine rămâne neștirbită. Precizăm că toate cărțile lui Viorel Pătraşcu au apărut la Editura „Paralela 45“, Pitești.

Volume: *Teroriştii sexului* (tablete dulci-amare, seria „Bolnavi și bolnavi“), 1997; *Femei cu ochii violeți*, 1999; *Jurnal de la Filipeni*, 2000 (ediția a II-a, 2003, ediţia a III-a, 2010); *Europa, ca o iluzie*, 2001; *Inventar în cer*, 2003; *Blestemul împuşcatului,* 2003; *De la Erevan la Cabo da Roca* (două decenii de călătorii), 2004; *Atenție, Europa, sosim!,* 2005; *Moara cu nenoroc*, 2007; *Sindromul Santorini*, 2008; *Cu Mediterana la poartă*, 2012.

Referinţe *(selectiv)*: Prof. dr. P. Vulcan, *Postfață la Teroriștii sexului,* 1997; Călin Vlasie, *Jurnalul iluziilor*, prefață la *Jurnal de la Filipeni*, 2000; ***, Academia Cațavencu, *Esculapi şi Esculăpiţe*, 5. 12. 2000; Tudor Octavian, Jurnalul Național, 28. 12. 2000; N. C. Munteanu, „Deutsche Welle“,11.10.2001, Gelu Ionescu, „Deutsche Welle“, iunie 2003; C. D. Zeletin, *Cuvânt-înainte la Atenţie, Europa, sosim!*; Ovidiu Drimba, *O literatură - document-postfață la „Jurnal de la Filipeni“*, 2010.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeș *(selectiv)*: S. I. Nicolaescu, *Viorel Pătraşcu - ultimul mohican*, „Argeşul“, 28. 07. 1996; *Tămăduitorul de suflete*, „Argeşul“, prefață la vol. *Teroriştii sexului*; Mihai Golescu, *Un scriitor cu noroc*, prefață la *Moara cu nenoroc*; *Scriitori argeșeni în dezbatere - Viorel Pătrașcu*, Ag., 1, 2004; Alina Răducanu, *De la Erevan la Cabo da Roca. Noaptea nebunilor*, Ag., 5, 2004.

*

„Viorel Pătrașcu deține secretul stilului de succes, utilizându-l cu finețe și adevăr: tot ce semnează e antologabil și demn de a fi tradus. Cărțile sale ar putea fi citite oriunde în lume, deoarece poveștile cu care oamenii vin la medic sunt pretutindeni aceleași. Diferă doar harul observatorilor“.

Tudor OCTAVIAN

*

* *

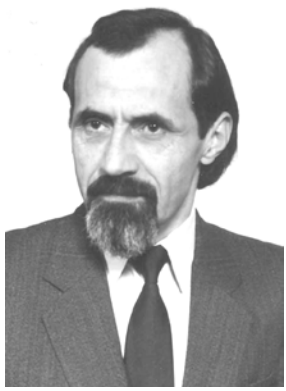

PĂUN, Gheorghe, 6. 12. 1950, Cicănești, Argeș. *Prozator, poet*. Tatăl, Vasile Păun, mama, Floarea - mici proprietari. După școala elementară, Liceul „Vlaicu-Vodă“, Curtea de Argeș (1969), Facultatea de Matematică, Universitatea - București (1974), doctor în matematică (1977). Cercetătorul științific la Institutul de Matematică face studii de specializare la Magdeburg și la alte universități din Europa și America. Membru corespondent al Academiei Române. Doctor al Universității din Pitești.

Debut în „Argeș“ cu eseuri despre jocuri de inteligență GO și teoreme matematice spectaculoase. Proza științifico-fantastică valorifică experiența sa de matematician venit în literatură spre satisfacția tuturor SF-iștilor din țară și din Pitești, unde exista un asemenea cerc încă din anii '80, nu numai cu întâlniri săptămânale, ci și cu consfătuiri naționale sprijinite și de Revista „Argeș“ care avea un supliment special intitulat „Anticipația“.

O calitate a prozei lui Gheorghe Păun este aceea că acțiunea propriu-zisă, condusă polițist, va fi mult mai ușor de receptat de cititorul mai puțin avizat. După 1990, Gheorghe Păun a adâncit analiza politico-socială, mai ales în *O mie nouă sute nouăzeci și patru sau schimbarea care nu schimbă nimic*, o dimensionare românească a celebrului *1984* de George Orwell, roman care pune în discuție orice formă de totalitarism, de la cel fascisto-hitlerist la cel franchisto-musollinian sau comunist.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Gheorghe Păun - pe când nu era academician, ci un mare matematician și autor de proză SF, primind Premiul revistei „Argeș“ (1984)

Volume: *Sfera paralelă,* 1984; *Generoasele careuri*, 1989; *O mie nouă sute nouăzeci și patru sau schimbarea care nu schimbă nimic*, 1993; *Oglinzi mișcătoare*, 1994; *Hotel Anghila sau vacanța unui detectiv particular,* 1994; *Lotta*, 2005; *Ultima saună,* 2006; *Inscripții pe un bilet de tren,* 2007, *Privind peste umăr. Memorii premature*, 2010; *Cactus de veghe, epigrame*, 2011; *Cărți și autori*, 2013.

Versuri: *Teama de toamnă,* 2009; *De-a viața,* 2009; *Haina arlechinului (L'habit de l'arlechin)*, selecție, 2009; *Guadalquivir*, 2009 (română și spaniolă). *De trecere şi petrecere*, 2013.

Referințe *(selectiv)*: Mihai Coman, *Întâlnire de gradul III cu literatura SF*, SLAST, 8, 1984; Voicu Bugariu, *Literatură și matematică,* „Luceafărul“, 38, 1984; Nicolae Manolescu, *Eseul ca „provocare“*, Steaua, 12, 1984; Alex Ștefănescu, *Ars longa, prosa brevis*, „România literară“, 7, 1990; Mircea Opriță, *Anticipația românească,* București, 2003, p. 306; Emil Moangă, *Păun Gheorghe, Dicționarul general… lit. P-R*, 2006, p. 130.

În Argeș *(selectiv)*: Solomon Marcus, *Despre cartea a doi matematicieni tineri* (Cristian Calude, Gheorghe Păun, *Modelul matematic*), Ag., 12, 1983; Dumitru Augustin Doman, *Un roman despre prietenia unor oameni superiori*, *Cititorul de roman*, Editura Pământul, 2010; Dumitru Augustin Doman, *Un matematician literat,* Ag., 12, 2010.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

APA LA PRIMA VEDERE

pe râul cel fără fund
întunecatul Guadalquivir
plutesc corăbii albe
care se fac din ce în ce mai mici
ca nişte bărcuţe de hârtie
ascunzându-se în valuri
spre Cadiz
spre indii

strecor nisip printre degete
şi nu te aştept
şi nu te mai gândesc

se simte otrava în leandri
dospind întărindu-se
şi acidul în portocali sălbatici
se simte
vântul fierbinte al Gibraltarului
tace.

*

„Mă atrag teribil lucrurile vechi şi pregnante, specifice unui loc anume: sauna finlandeză, sumo-ul japonez şi corida spaniolă, exemple tipice şi pentru toate trei am făcut un fel de pasiune de tip mai degrabă literar".

Gheorghe PĂUN

*

* *

PĂUNESCU, Constantin, 20. 06. 1925, Topoloveni - 6. 02. 1999, Bucureşti. *Poet*. Fiul lui Ion Păunescu şi al Teodorei - agricultori. Studii începute la Topoloveni, continuate la Liceul „Matei Basarab", Bucureşti (1945), Facultatea de Pedagogie - Psihologie (1949) şi de Litere-Filozofie. În 1952, condamnat la doi ani de detenţie. Doctor în psihologie (1968), expert al UNESCO (1970), profesor invitat în Elveţia, profesor la IPPD, cercetător la Academia Română. După 1989, prelegeri la universităţi din Bucureşti. Debut literar în revista Liceului „Matei Basarab" (1945), iar editorial, cu volumul „Euphorion" (1969). A colaborat la reviste cultural-literare, inclusiv la „Argeş".

Pentru Constantin Păunescu, poezia a fost „violon d'Ingres", omul de ştiinţă găsind în această artă clipe de bucurie, pe care le-a însumat în mai multe plachete. Dator lui Blaga (care îl şi apreciază), poetul scrie, într-un timp în care

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

socialul şi mai ales politicul prevalau, poeme din care țâșnesc versuri autentice, originale, care se pot reciti dincolo de metaforele obsedante ale epocii. Iar jocul ar fi amintirea identificabilă în jocurile copilăriei, ca şi în cele ale destinului.

Volume: *Euphorion,* 1969; *Magnificat*, 1983; *Jocul întru ființă,* 1985 (1997); *Cariatidele iubirii,* 1986; *Labirintele crinului,* 1988; *Asceza voluptății,* 1996.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Mecu, *Doi poeți despre condiția poeziei,* „Viața Românească", 2, 1985; Nicolae Mecu, *Păunescu Constantin, Dicționarul general…, lit. P-R,* 2005, p. 139.

În Argeş *(selectiv)*: Mihai Constantinescu, *Constantin Păunescu, Euphorion,* Ag., 6, 1969; Ion Ștefan, *Scriitori din Argeș,* Ag., 12, 1985; Radu Bagdasar, *O carte despre arta iubirii,* Ag., 10, 1986.

*

„Poetul se află într-o continuă jubilație, stare extatică a slăvirii clipei de grație, când miracolele vieții, artei și spiritului, ale sacrului se lasă întrezărite sau revelate".

Nicolae MECU

LABIRINTELE CRINULUI

Sărutul mi-l soarbe
Intimul fiinţei
Din palmele albe
Potire preaplinului
Ce porţi de pierzanii în
Labirintele crinului.

*

* *

PÂRNUȚĂ, Gheorghe, 31. 05. 1915, Rucăr, Muscel - 19. 07. 2009, București. *Istoric al culturii.* Studii primare la Rucăr, Școala Normală din Câmpulung (1934), Facultatea de Litere și Filosofie (1948), doctorat în științe (1964), învățător, profesor la Școala Normală din Câmpulung, bibliotecar la Institutul Pedagogic - București, membru de onoare al Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România (1998). Premiul Academiei Române (2000). Numeroase lucrări de istoria culturii, școlii și pedagogiei.

Volume *(selectiv)*: *Contribuții la istoria culturii și învățământului din Teleorman,* 1973; *Câmpulung Muscel, străveche vatră de cultură a Țării Românești,* Câmpulung Muscel, 1994, *Din istoria culturii și școlii din județul Vâlcea,* 1976; *Istoria cărții, presei și tiparului românesc din Oltenia,* 1994; *Învățământul și cultura în județele istorice Argeș și Muscel* (1996).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe: *Enciclopedia istoriografiei româneşti*…, E.S.E., 1978, p. 257; Ion M. Dinu, *Figuri de dascăli argeşeni,* Goleşti, 1991; O. Pestriţu, Gh. Nicolae Podişor, *Gheorghe Pârnuţă, omul şi fapta,* 2000; Spiridon I. Cristocea, *Argeş*…, p. 278.

*

* *

PÂRVAN, Gabriel Octavian, 12. 08. 1947, Râmnicu Vâlcea. *Eseist, traducător*. Părinţii, Gheorghe Pârvan şi Elisabeta, învăţători. După şcoala generală, Liceul „Vasile Roaită“ (azi „Lahovary“), Râmnicu Vâlcea, Facultatea de Limbi Romanice, Universitatea - Bucureşti (1969). Specializare la Grenoble, doctorat la Universitatea din Timişoara (1998). Profesor la licee din Râmnicu Vâlcea şi Piteşti, cadru didactic la Universitatea din Piteşti, director al Institutului Internaţional de Traducere „Liviu Rebreanu“, împreună cu profesorul francez Jean Louis Courriol. Colaborator al revistei „Argeş“.

Volume: *Traductions dirigées,* Piteşti, 1997; *Le Théâtre-français au XX-ème siècle,* Piteşti, 1998; *Poètes français au XX*^{ème} *siècle,* Cluj-Napoca, 1999; *Littérature française: XIX siècle,* Piteşti, 1999; *Lectures poétiques,* Cluj-Napoca, 2000; *Romancières français de XX*^{ème} *siècle,* Piteşti, 2001; *Macrotextul simbolist,* 2002.

*

* *

PÂRVAN, Luiza, 9. 12. 1943, Slatina. *Eseistă*. Părinţii: Titus Petre, funcţionar public, şi Ecaterina Niculina, bibliotecar. Şcoala Generală, la Slatina, Liceul „Sf. Sava“, Bucureşti (1960). Facultatea de Filologie, Universitatea din Timişoara (1966), Facultatea de Limbi Străine, Universitatea - Bucureşti (1977). Doctor în filologie, Universitatea - Bucureşti (1977), cu teza *Structuri şi modele stilistice satirice în poezia romantică.* Activitate didactică la Universitatea Piteşti. Colaboratoare permanentă a revistei „Argeş“, a publicaţiilor universitare din ţară.

Încă din perioada de debut, critica Luizei Pârvan a fost mai mult eseistică, în care comparatismul şi analiza stilistică relevă valoarea intrinsecă a operei - altfel, eseurile sunt consacrate temelor sau autorilor clasici (Eminescu, Mateiu Caragiale, mitologia romantică etc.) cărora le devoalează alte faţete sau le adânceşte calităţile deja ştiute. Autoarea a scris cu aplomb despre contemporani (Ion Frunzetti, V.A. Tăuşan etc.).

După 1990, Luiza Pârvan şi-a structurat în volume opţiunile sale literare, cel mai izbutit fiind *Don Quijote - un meta-roman*. O sută cincizeci de pagini sunt consacrate acestui roman uriaş, care a contribuit la formarea mentală a umanităţii, alături de *Iliada* şi *Odiseea*, de *Divina comedie* sau de dramaturgia

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

lui Shakespeare. Bineînţeles, în capul listei se află *Biblia,* prima „Carte a Cărţilor“ care a modelat şi mai mult lumea mai veche sau mai nouă. Cele 90 de titluri ale bibliografiei înarmează cercetarea Luizei Pârvan pentru descifrarea enigmelor „facerii“ Cărţii, demonstrându-i uriaşa forţă de seducţie care sporeşte pe măsura derulării veacurilor, aşa cum s-a întâmplat şi se întâmplă cu toate capodoperele literare ale umanităţii.

Volume: *Teoria literaturii,* Piteşti, 1992; *Critica literară în secolul XX. Orientări moderne,* Piteşti, 1993; *Cercetări de poetică şi stilistică,* Piteşti, 1994; *Romantismul* (studiu stilistic), Piteşti, 1995; *Scurtă introducere în teoria textului,* Piteşti, 1996; *Crestomaţia limbii române literare. Epoca veche (1521-1780),* Piteşti, 2000; *Don Quijote - un meta-roman,* Piteşti, 2000; *Strategii textuale şi argumentative în Ţiganiada,* Piteşti, 2002.

Referinţe *(selectiv)*: Olimpia Berca, *Călătoria lui Don Quijote în universul romanului*, Renaşterea bănăţeană, 7. 11. 2000; Alexandra Mustăţea, *Don Quijote între repetiţie şi diferenţă*, Calende, 1-4, 2001; Ion Predescu, *Instrumentalizare şi text*, Povestea vorbei, 3-4, 2003. Alte referinţe critice semnate de Al. Graur, Ştefan Avădanei, Ştefan Munteanu, Petru Pistol, Laura Bădescu, Mircea Bârsilă, Ion M. Dinu etc.

*

* *

PECIE, Ion, 13. 06. 1950, Popeşti-Slobozia (Argeş) - 23. 03. 2011, Târgu Jiu. Părinţii: agricultori. *Critic literar*. Şcoala generală, în comuna natală, Liceul „Nicolae Bălcescu“, Piteşti, Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1977).

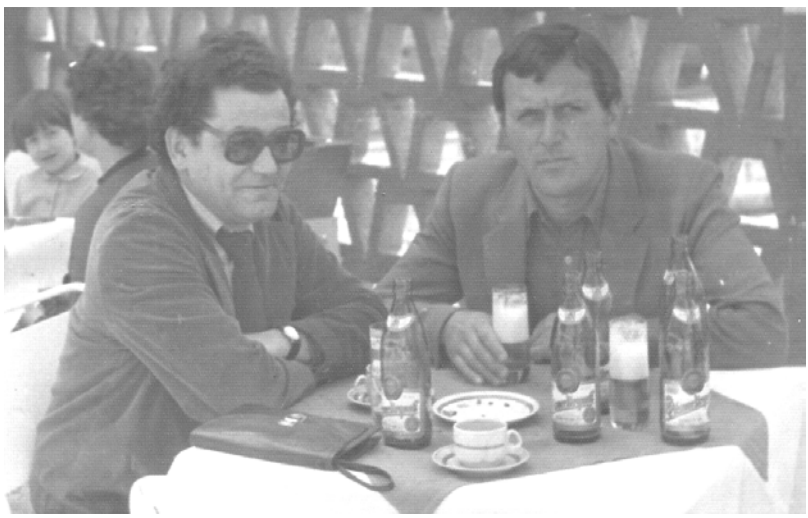

S. I. Nicolaescu împreună cu Ion Pecie, la Focşani, după participarea la o consfătuire naţională despre literatură (1983)

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Paralel cu activitatea didactică, a publicat peste 400 de articole în revistele din țară, în ultima vreme în „Argeș“, „Calende“, „Cultura“.

În ultima publicație numită i se tipărește un amplu eseu despre mitul Meșterului Manole. Având ca pretext cartea pe aceeași temă a poetului Horia Bădescu, autorul realizează un comentariu la alt comentariu, în care esențială pentru comentator este cifra zece care i se pare a fi vârful unei piramide - zigurat, în care se află nefericitul Manole. Pentru demonstrație face apel la balada culeasă de G. Dem Teodorescu, superioară, consideră eseistul, celei din colecția Alecsandri. Pendulând între originea păgână sau creștină a mitului - nu a baladei, care nu se putea rotunji înainte ca limba română să fie constituită, eseul este ambiguu. Dar cu atât mai importantă este reluarea discuției, cu cât numeroși inapți s-au repezit să conteste chiar originalitatea spiritualității românești. Noroc că nu i-a ascultat prea multă lume!

Volume: *Romancierul în fața oglinzii,* 1989; *Phallusiada*. Cercetare hermeneutică a unor simboluri falice din opera lui Creangă, 2010.

*

* *

PILLAT, Cornelia, 22. 03. 1921, București - 18. 04. 2005, București. *Editoare și memorialistă.* Soția lui Dinu Pillat. Studii generale și de istoria artei, la București. După căsătorie va urma o perioadă grea, când tinerii se întrețin din comercializarea lucrurilor din casa părintească. Documentaristă la Institutul de Istoria Artei (1955-1958). Bibliograf și muzeograf la Biblioteca Academiei (1958-1965), din nou la Institutul de Istoria Artei (1965-1975), transferată la Direcția Monumentelor Istorice. Publică studii de istoria literaturii și artei, editoare în ultima parte a vieții, a operei lui Ion Pillat și Dinu Pillat. Memorialista își va strânge amintirile într-un volum comparabil cu paginile din *Jurnalul fericirii* al lui N. Steinhardt (Carmen Brăgaru). Preferințele memorialistei sunt îndreptate spre Miorcani, spațiu mitic și creator, în care bunicii joacă rolul Brătienilor din evocările lui Ion Pillat. De altfel, în această ambianță și-a scris și Dinu Pillat ultimul său roman, *Așteptând ceasul de apoi*. Vizita la Ștefănești și Florica a Corneliei și Monicăi Pillat (1975) nu a avut ecoul scontat. De altfel, nici nu s-a putut vizita biserica de la Florica, preotul fiind plecat chiar în ziua aceea, totul rezumându-se la a privi pe geamul unei firide mormintele Brătienilor. Vizita la casa bunicilor din partea lui Dinu Pillat a însemnat doar scurte explicații: aici era biblioteca (unde o fi?), dincolo erau o cameră de dormit, pridvorul, deși păstrat integral, avea alți stăpâni, simpli funcționari de partid. Accesul la celelalte spații nu a fost posibil. O întâlnire de la căminul cultural nu a stârnit un ecou prea mare, în sală fiind prezenți mai mulți elevi de la școala generală din localitate. Dezamăgite, cele două vizitatoare

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

au luat primul tren spre București. De atunci nu au mai dat nici pe la Pitești, nici pe la Florica.

Volume: *Gogol în literatura română,* 1960; *Eterna întoarcere,* 1996; *Ofrande,* 2002.

Ediţii: Ion Pillat, *Poezii*, 1983-1998; *Opere*, 2003-2005.

Referinţe *(selectiv)*: Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor,* 1985, p. 140; George Pruteanu, *Cornelia Pillat, Dilema, 187*, 1990; Daniel Cristea Enache, *Lumini și umbre, Caiete critice,* 5-7, 1997; Carmen Brăgaru, *Pillat, Cornelia. Dicționarul general…, lit. P-R,* p. 240.

*

* *

PILLAT, Dinu (Constantin), 19. 11. 1921 - 5. 12. 1975, București. *Critic literar, prozator*. Fiul lui Ion Pillat și al Mariei (Brateș), pictoriță. Studii primare și liceale la Liceul „Spiru Haret“ (1932-1940). Facultatea de Litere și Filozofie, Universitatea - București (1944), doctor în litere cu teza *Romanul de senzație în literatura română din a doua jumătate a sec. al XIX-lea* (1947, coordonator științific G. Călinescu) și *Contribuțiuni la bibliografia lui Ion Pillat*; asistent universitar. Îndepărtat din învățământ, a ocupat diverse munci necalificate (1950-1956), readus de G. Călinescu la Institutul de Istorie Literară și Folclor (1956-1959). Anchetat și judecat cu „lotul Noica-Pillat“, condamnat la 25 de ani muncă silnică, eliberat în anul 1964 în urma amnistiei generale a deținuților politici - actul de clemență a regimului comunist, venit, pentru mulți deținuți, prea târziu. Romanul *Așteptând ceasul de apoi*, frescă a deceniului 30-40, ar fi fost principalul cap de acuzare în detenția lui Dinu Pillat. Reîncadrat tot la Institut, cercetătorul tipărește mai multe volume de istorie literară.

Deceniile 30-40 rămân, unule dintre cele mai agitate și controversate din istoria României, nu numai din punct de vedere politic (confruntarea dintre cele două mari Puteri ale Europei a avut ecou, uneori catastrofal, și în politica românească), ci și din cel al creației. Unii intelectuali străluciți ai tinerei generații de după 1920, dezabuzați de consecințele războiului, mai ales în plan social, parcă obligați de cineva să opteze pentru atitudini dincolo de stânga, virează spre extremă, iar grevele din 1920, convulsiile din deceniile ’20-’30, care au culminat cu mișcările dintre 1929 și 1933, au dus la impunerea - târzie - a comuniștilor deveniți redutabili prin atitudine, dar și prin condamnările suferite de lideri mai mult sau mai puțin importanți. Ca o reacție aproape logică au luat ființă mișcările de dreapta care se amplifică în deceniul 30-40 sub „veghea“ permanentă a Germaniei, revenite în prim-planul politicii europene după câștigarea puterii de către Hitler. Confruntarea dintre cele două tendințe și revenirea pe tron al lui Carol al II-lea au radicalizat politica românească până la impunerea dictaturii (Cf. Dumitru Micu, Z. Ornea etc.).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Întrebarea care rămâne este următoarea: Cine sau ce îi îndemna pe intelectualii de mare ținută atât morală cât și intelectuală să opteze pentru o tendință sau alta, atâta vreme cât nimeni nu-i obliga, ci numai eventuala lor dorință de putere ar fi fost un criteriu al opțiunii? Sunt numeroși intelectuali care au făcut un joc dublu, periculos și cu consecințe tragice. Despre acei ani și, se pare, fără să-și fi dorit, Dinu Pillat a scris un roman „cu teză", ușor contorsionat de mulțimea întrebărilor la care autorul își propune să răspundă. Alunecarea unor tineri - studenți și elevi - spre mișcarea de dreapta este prezentată mai mult ca un teribilism al unui tineret căzut victimă unui anumit soi de mesianism.

Conceptul „omului nou", care a străbătut cele două jumătăți de veac XX, a avut (și poate mai are) consecințe dintre cele mai nefaste, nu atât că democrația ar fi forma ideală de organizare, dar, cel puțin teoretic, lasă posibilitatea individului să-și edifice singur viitorul. Din personaje puține, Rotaru, Vasia Voinov, Toma Vesper - deja arestat, dar devenit mitic prin forța de influențare a tinerilor, și mai ales prin Ștefănucă, un soi de raisonneur al autorului, se derulează o acțiune care, fără să fie complexă, devine ilustrativă pentru o generație debusolată, care nu are nimic din idealurile revoluționarismului profesionist, ci se caracterizează printr-un fel de greață reieșită dintr-o confuzie a valorilor, întreținută și de partidele istorice, dintr-o nefericire izvorâtă din condiția socială precară a majorității personajelor. Se simte imediat că autorul a fost un spectator al întâmplărilor descrise, influența livrescă devenind o a doua natură. Experiența celorlalte romane (*Tinerețe ciudată,* 1943, *Moartea cotidiană,* 1946) i-a permis autorului să-l scrie ușor, iar mărturisirile denotă o anumită frenezie a creației. Romanul devine, în mare, o frescă a deceniului atât de agitat, deceniu în care s-a pregătit Al Doilea Război și împărțirea Europei în entități care s-au urât, cel puțin la nivelul liderilor, încât de nenumărate ori „războiul rece" era în situația să se transforme în „războiul cald" care, fără îndoială, ar fi fost dezastruos pentru ambele tabere.

Volume: *Tinerețe ciudată,* 1943 (Recenzie în „Fapta", 16. 5. 1945); *Moartea cotidiană,* 1946 (1974, 1979, 1984); *Tinerețe ciudată, Moartea cotidiană, Jurnalul unui adolescent*, 1984; *Ion Barbu, monografie*, 1969 (1982). *Mozaic istorico-literar. Secolul XX*, 1969; *Dostoievski în conștiința literară românească*, 1976; *Itinerarii istorico-literare*, 1976; *G. Călinescu în conștiința contemporanilor*, 1999, *Așteptând ceasul de apoi,* 2010.

Referințe *(selectiv)*: Al. Piru, *Romanele domnului Dinu Pillat,* „Națiunea", 23. 2. 1946 (reluat în „Panorama…"); Nicolae Manolescu, *Antologii de poezie,* „România literară", 30, 1974; Eugen Simion, *Scriitori români…*, vol. IV, p. 41; Virgil Ierunca, *Anotimpurile lui Dinu Pillat,* „România literară", 16, 1996; ***, *Prigoana - documente ale procesului C. Noica, Constantin Pillat…*, Editura Vremea, 1996; Dumitru Micu, *Pillat, Dinu, Dicționarul scriitorilor…*, p. 74; Carmen Brăgaru, *Dinu Pillat, un destin împlinit,* 2000; Carmen Brăgaru, *Pillat, Dinu, Dicționarul general…, lit. P-R*, p. 247; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, I, 2009, p. 244.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Studiile şi eseurile lui Dinu Pillat sunt corecte în stil, mai ales descriptiv (Ion Barbu, Dostoievski), fără a fi sufocate de date, cu o bună judecată estetică".

Eugen SIMION

„Dinu Pillat, elogiat de toţi şi anume necondiţionat, în realitate prozator cu puţine forţe şi aptitudini".

Marian POPA

*

* *

PILLAT, Ion, 31. 03. 1891, Bucureşti - 17. 04. 1945, Bucureşti. *Poet şi eseist.* Fiul lui Ion Pillat, dintr-o veche familie de boieri moldoveni şi al Mariei, fiica lui I. C. Brătianu, cel mai important politician român din secolul XIX. Copilăria şi-o petrece la Florica şi Miorcani, arhetipurile literare ale creaţiei viitorului poet. Cursurile primare şi trei ani de gimnaziu vor fi pregătite în particular, examenele fiind susţinute la Piteşti, iar clasa a IV-a o va absolvi la Liceul „Sf. Sava", Bucureşti. Împreună cu ceilalţi fraţi va frecventa Liceul „Henric IV" din Paris, iar după bacalaureat efectuează serviciul militar în România (1910). Reîntors la Paris, frecventează istoria, geografia, desenul, literele şi filosofia. Paralel, scrie versuri şi descoperă literatura franceză. Întâlnirea cu Titu Maiorescu se va concretiza cu colaborări la „Convorbiri literare", iar debutul de la Paris cu *Povestea celui din urmă sfânt* este urmat de *Visări păgâne* (1912). Întors în ţară, după ce obţine licenţa în Litere şi Drept, va face parte din conducerea revistei „Flacăra" (1914), se va căsători cu pictoriţa Maria Procopie Dumitrescu, îi va descoperi ca poeţi pe Al. Macedonski şi G. Bacovia, pe care îi şi editează, participă la Conferinţa de Pace de la Paris, devine parlamentar de Botoşani, publică mai multe antologii, editează împreună cu Tudor Arghezi şi Vladimir Streinu revista „Cugetul românesc", va avea şi doi copii (Pia, 1916, Dinu, 1921). În anul 1923 îi va apărea volumul *Pe Argeş în sus*.

Până la acest volum, Ion Pillat a fost poetul care a folosit tehnica pictorilor obligaţi să facă numeroase copii după operele maeştrilor, în acest fel descifrând cum aceştia au devenit maeştri. *Pe Argeş în sus* este capodopera în care spaţiul este acelaşi ca la strămoşi, numai timpul nesăţios schimbă personajele dintr-un Eden perpetuu. Volumul concentrează o stare de graţie a poeziei pe care Pillat nu o va mai repeta niciodată. Solarul Pillat, devenit chtonic, îşi va căuta rădăcinile acolo unde, de fapt, erau, pentru a da un sens vieţii prin identificarea mumelor şi neliniştilor până în pragul enigmaticului sfârşit, pe care nimeni nu-l înţelege, dar toţi, cândva, îl întâlnesc. Aripa geniului a plutit peste inspiraţia sa, i-a stors toată vlaga într-o concentrare care i-a epuizat energiile sufletului. În acest fel s-a întâmplat cu poetul, a cărui inspiraţie, se tocise, după ce a reuşit să treacă acest spaţiu în mit făcându-l nemuritor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Celelalte volume - multe - sunt variațiuni pe aceeași temă.

Eseurile din *Portrete lirice* (1936) și *Tradiție și literatură* (1943) dau seamă de afinitățile poetului, mare iubitor de poezie modernă universală, și de efortul său de a cunoaşte în profunzime această poezie, de disponibilitatea sa empatică faţă de scriitorii români şi străini în intimitatea cărora a avut şansa să trăiască. Proba de comparatism bine temperat a fost practicată într-un timp când mulți dintre colegii de generație exaltau manifestări ale spiritualității românești până la a le considera nu numai exemplare, ci și exemple pentru toate popoarele Europei.

Trecerea la cele veșnice a lui Pillat a fost regretată de marii săi prieteni (Tudor Vianu, V. Voiculescu, Al. Philippide, Camil Petrescu, cf. Universul literar, nr. 14-15, 1945, sau RFR, nr. 5, 1945 etc.). Nu peste multă vreme, M. R. Paraschivescu publică în „Contemporanul" (05. 09. 1947) reportajul *Măreția și decăderea unui conac* în care vajnicul poet comunist subtitra: „Florica, un blazon care se ofilește, Topoloveni - o experiență care a eșuat la Tămădău. Cum se împletesc interesele liberalismului, național-țărănismului și fascismului printre brazi, vițe-de-vie și acareturi" etc. Nu-l condamnăm pe autorul *Cânticelor ţigăneşti*, ci constatăm. Dar victima exigențelor proletcultiste va fi Dinu Pillat.

Volume: *Povestea celui din urmă sfânt,* Paris, 1912; *Visări păgâne,* 1912; *Eternități de-o clipă,* 1914; *Iubita de zăpadă,* 1915; *Grădina între ziduri,* Paris, 1919; *Pe Argeș în sus,* 1923; *Satul meu*, 1925; *Biserica de altădată,* 1926; *Florica*, 1926; *Întoarcere (1908-1918)*, 1928; *Limpezimi*, Craiova, 1928; *Caietul verde*, 1932-1936; *Scutul Minervei*, 1933; *Pasărea de lut,* 1934; *Poeme într-un vers*, 1936; *Țărm pierdut,* 1937; *Balcic*, Craiova, 1940; *Umbra timpului*, 1940; *Împlinire*, 1942; *Asfodela*, 1943.

Eseuri, teatru: *Poezia lui P. Cerna*, 1916; *Tinerețe fără bătrânețe,* în colaborare cu Adrian Maniu; *Antologia toamnei*, București, 1921; *Antologia poeților de azi, I, II,* București, 1925-1928 (2000); *Cântece din popor*, 1928; *Poeți basarabeni,* 1926; *Poeți din Ardeal și Banat,* 1936; *George Coșbuc,* 1938; *Mărturisiri,* 1942; *Tradiție și literatură,* 1943.

Ediții: *Poezii*, *I-III*, 1944; *Poezii*, 1965; *Poezii*, *I-II*, 1967; *Versuri*, 1968; *Poezii*, 1975; *Opere*, *I-VII*, 1983-1998; *Opere*, *I-V*, 2000-2003.

Traduceri din Fr. Jammes, Saint-John Perse, Baudelaire, Paul Claudel, din poezia germană etc.

Referințe *(selectiv)*: Vladimir Streinu, *Ion Pillat*, „Pagini…", I, p. 57-60; E. Lovinescu, *Istoria…*, 1937, p. 92; G. Călinescu, *Istoria…*, 1941, p. 773; Ovid S. Crohmălniceanu, *Literatura…*, vol. II, 1974, p. 97; Cristian Livescu, *Introducere în opera lui Ion Pillat*, 1980; Mircea Martin, *Ion Pillat, tradiționalism și modernism,* „România literară", nr. 13, 1990; Mircea Scarlat, *Istoria poeziei…*, vol. IV, p. 19; Nicolae Mecu, *Tradiție și spirit mediteraneean*, „Viața românească", nr. 3, 1991; Al. Cistelecan, *Celălalt Pillat,* 2000; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…,* p. 655; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, p. 126-129.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: Dan Smântânescu, *Două mărturii inedite ale poetului Ion Pillat,* Ag., 7, 1967; L. Dunajecz, *Poeziile lui Ion Pillat în limba maghiară,* Ag., 2, 1968; Laurenţiu Ulici, *Aici trăi pe vremuri,* Ag., 11, 1970; Gheorghe Tomozei, *Primăvara în grădina lui Pillat,* Ag., 4-5, 1971; Ion Pillat, inedit, Ag., 2, 1975; S. Nicolaescu, *Pe Argeş în sus,* Ag., 11, 1983; Victoria Ana Tăuşan, *Pillatiana,* Ag., 12, 1985; Ion Zamfirescu, *Oameni pe care i-am cunoscut,* Ag., 7, 1987; S. Nicolaescu, *Autohtonizarea motivelor ortodoxe în poezia lui Ion Pillat,* Argessis, vol. VII, p. 299-306; Valeriu Filimon, *Autohtonism şi credinţă creştină la Ion Pillat şi Fr. Jammes,* Ag., 14, 2002.

„*Limpezimi* şi *Caietul verde* reiau, cu o octavă mai jos, motivele din *Pe Argeş în sus;* palizi Miorcanii, pe lângă Florica!… Ciclul *Calendarul viei,* redescoperă, pe luni, *metodic, Pastelurile* lui Alecsandri, într-o manieră tot mai apăsat horaţiană, după bucolicele şi georgicele anterioare. Nu sunt decât versuri corecte şi reci, netede ca marmura în volumele de la sfârşit, odată cu *Ţărm pierdut*".

Nicolae MANOLESCU

CTITORII

Acolo unde-n Argeş se varsă Râul Doamnei
Şi murmură pe ape copilăria mea,
Ca Negru-Vodă, care descălecând venea,
Mi-am ctitorit viaţa pe dealurile toamnei.
……

Acolo-n pacea nopţii, pe drumuri de podgorii,
Am mers tăcut alături de carele de boi,
Când neaua lunii ninge pe sălcii în zăvoi,
Când şopoteşte valea de cântecele morii.

Las altora tot globul terestru ca o minge,
Eu am rămas în paza pridvorului străbun,
Ca să culeg cu ochii livezile de prun
Când alb Negoiul, toamna, de ceruri se atinge.
……

ÎN VIE

Tot mai miroase via a tămâios şi coarnă,
Mustos a piersici coapte şi crud a foi de nuc…
Vezi, din zăvoi sitarii spre alte veri se duc;
Ce vrea cu mine toamna, pe dealuri de mă-ntoarnă?

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe rod
Și soarele de aur dă-n pârg ca o gutuie.
Acum - omidă neagră - spre poama lui se suie
Târâș, un tren de marfă pe-al Argeșului pod.

Poeme într-un vers

SEARĂ LA VORONEȚ

La sfinții-n zugrăveală, amurgu-ngenunchea.

*
* *

PILLAT, Monica, 8. 10. 1947, București. *Poetă, prozatoare, eseistă.* Fiica lui Dinu Pillat și a Corneliei, nepoată a lui Ion Pillat. Studii la București, doctorat în filologie (1978), bursieră și cadru didactic în SUA (1993). Debut în „Luceafărul" (1965), editorial cu romanul *Cei 13 și misterul* (1968, premiul Uniunii Scriitorilor). În volumul de poezii *Corăbii* (1970), Monica Pillat cultivă o poezie feminină, grațioasă și metaforică, fără să-i lipsească introspecția și luciditatea. Cărțile următoare adâncesc și personalizează motive și teme specifice atât liricii feminine, cât și prezenței ei în epocă. Eseurile sunt consacrate literaturii comparate sau moștenirii glorioasei sale familii.

Pe pagina de gardă a volumului *Imaginația ecoului*, Monica Pillat scria: „Domnului Sergiu Nicolaescu, rafinatului eseist şi iubitor de adevărată cultură, pentru sensibilitatea şi calda sa generozitate". Cu statornică și aleasă prețuire,

Monica PILLAT, 1981.

Volume: *Cei 13 și misterul*, 1968; *Corăbii,* 1970; *Corabia timpului*, 1976; *Imaginația ecoului,* București, 1981; *Modernitatea nuvelei fantastice a lui E.A. Poe*, 1983; *Ieșirea din contur,* eseuri, 1985; *Pluralul ca o veghe*, 1990; *Sentințe suspendate*, 1998; *Cultura ca interior*, 2001; *Drumul spre Emaus*, 2002.

Ediții: Dinu Pillat, *Așteptând ceasul de apoi…*, Editura Humanitas, 2010. Traduceri din Elena Văcărescu, Iulia Hasdeu.

Referinţe *(selectiv)*: Mihai Ungheanu, *Cei 13 și misterul,* „Luceafărul", 26, 1968; Eugen Simion, *Fantasticul livresc*, „Luceafărul", 4, 1974; Idem, *În laboratorul criticii*, România literară, 34, 1985; Ion Pop, *Pillat, Monica, Dicționarul scriitorilor…,* vol. III, 2001, p. 750; Ileana Ciocârlie, *Pillat Monica, Dicționarul general…, literele P-R*, p. 253.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Mitocritica este, în fond, o disciplină profană şi concepţiile ei trebuie să aibă contur chiar şi atunci când nu fac decât să-l piardă mereu, aşa cum dovedeşte Monica Pillat“.

Eugen SIMION

POEM DE DEPARTE

O, Doamne, un abur de miere păşunea,
Copacii mocneau spre fraţii din ape,
De sub ierboase linişti o vulpe năluci
Ţinând în gheare umbra unei păsări
Acum ca şi atunci, tot ce ating
Apune în adânc… o foame de departe
Mă-mpinge dincolo de margini
Şi mi-ar veni să pier. Dar ochiul Tău
Visând în mine se deschide,
Şi nu mă lasă să dispar.

*

* *

PILLAT, Pia, Edwards, 1916, Bucureşti. *Prozatoare, memorialistă*. A trăit în SUA şi la Londra. Căsătorită cu chirurgul Edwards. Fiica lui Ion Pillat şi a Mariei Brateş, sora lui Dinu Pillat, soţia lui Mihai Fărcăşanu (1907-1987), politician liberal, directorul ziarului „Viitorul“, autor al romanului *Frunzele nu mai sunt aceleaşi* (semnat Mihail Villara). Nu este consemnată în *Enciclopedia exilului literar românesc,* de Florin Manolescu.

Volume: *Zbor spre libertate,* 2006 (evocarea peripeţiilor evadării din România, la bordul unui avion în toamna anului 1946, şi stabilirii temporare la Roma); *Sufletul nu cunoaşte distanţele* (corespondenţă), 2009.

Referinţe: Al. Piru, *Panorama deceniului literar românesc (1940-1950),* Bucureşti, 1968; Pompiliu Constantinescu, *Scrieri,* 1971; Adrian Anghelescu, Tabel cronologic la romanul *Frunzele nu mai sunt aceleaşi,* de Mihail Villara, 1997; Al. Săndulescu, *Romanul unei evadări din lagărul comunist,* „România literară“, 29, 2008.

*

„Autoarea ştie să ţină mereu încordat firul epic, să-şi portretizeze mai totdeauna dintr-o trăsătură de condei personajele şi are capacitatea să fixeze, cu finețe, momentele, dominantele psihologice, oscilând între temeritate şi spaimă, între speranţă şi deznădejde, între încredere şi suspiciune, însufleţirea, elanul care n-o părăsesc pe eroină aproape nicio clipă“.

AL. SĂNDULESCU

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

PISTOL, Petru, 23. 06. 1944, Scundu-Vâlcea. *Eseist.* După studiile elementare în comuna natală, urmează Liceul „Nicolae Bălcescu“, Rm. Vâlcea (1962), Facultatea de Limbi Romanice, Clasice şi Orientale, Universitatea - Bucureşti (1967). Şi-a susţinut doctoratul la Universitatea Bucureşti, cu teza *Lactanţius - scriitor creştin şi umanist paideic* (conducător ştiinţific: Eugen Cizec). În afara lucrărilor didactice, necesare uzului universitar, Petru Pistol susţine de mai mulţi ani, în „Calende“, apoi în „Argeş“, o rubrică cu titlu discret, *Dicţionar etimologic.* O parte din aceste texte au fost adunate într-un volum-sinteză *Critice şi ipocritice;* al doilea cuvânt fiind explicat de către autor, uşor… ipocrit!, ca un „semn“ al modestiei şi al neputinţei de a fi… critic literar (mare scofală!). E mai onorabil să fii eseist cultural în textele tale, îndemnând cititorul să se „plimbe“ din Antichitate până astăzi. Să ne aplecăm doar la câteva exemple din unele eseuri ale preopinentului nostru.

Câţi mai scriu astăzi, cu onestitate, despre *femeie,* când mişcările feministe nici nu mai sunt la modă, ele cucerindu-şi atâtea drepturi, încât au mai multe decât ar avea nevoie? Româna este o limbă ciudată, scrie eseistul, cuvântul „femeie“ moştenind în întregime strămoşul *familia* şi adăugându-i multe alte sensuri. Pater-ul a rămas tot cu rolul de stăpân al casei, dar fără casă - un fel de „musafir“, de contributor la procreaţie pentru a asigura continuitatea speţei. Calitatea de „vas ales“ a femeii a devenit purtătoare de „egoism corupător de fiinţă“. În loc ca femeia să rămână pentru bărbat „sensul vieţii“, iar bărbatul, „sensul culturii, al creaţiei spirituale“, femeile de azi se doresc în fruntea cetăţii, să conducă, să cucerească, să decidă. Dar poate lucrurile (şi faptele) femeii (şi ale bărbatului) vor reveni la matca lor.

Într-un alt text, *Lux şi luxaţie,* Petru Pistol îşi impune un „orgoliu ponderat“ pentru a defini mai exact semnificaţia curentă a *scrântiturii* care a cuprins lumea, tot din antichitate până astăzi. *Scrântitura* sau *scrânteala* a fost semnul (unul dintre ele) prin care o societate - o democraţie, un imperiu, o republică - îşi anunţa iminenta dispariţie. *Historia docet,* iar creştinismul, cu toată austeritatea sa de început, a devenit, la rândul lui, o „luxaţie“ care sfidează întreaga lume, nemaifiind un exemplu pentru cei care aspiră la simplitate. În acest fel decurg (şi curg) eseurile lui Petru Pistol, un adevărat dascăl despre şi pentru bine, frumos şi echilibru.

Volume: *Lactantius - scriitor creştin umanist paideic*, Piteşti, 1999; *Gramatica limbii latine*, Piteşti, 2000; *Limba elină*, Piteşti, 2001; *Etimologicon*, 2004; *Contexte clasice*, 2006; *Critice şi ipocritice*, Piteşti, 2011. Traduceri din Lactantius (*Instituţiile divine; Despre mânia lui Dumnezeu*), 2006.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

PITEŞTI, ORAŞ

„Mai este încă oraşul Piteşti (Pitesci), în apropierea munţilor, aşezat pe dealuri, lângă râul Argeş".

Petre Bogdan BAKSIC, 1600

„La Piteşti erau nişte dughene ţinute de greci, Ispravnicul oraşului vorbea franţuzeşte şi era foarte politicos".

John B. S. MORRIT, 1794

„Piteşti, acest leagăn al libertăţii".

Mihai EMINESCU, 1880.

„Din când în când, şi la foarte rare intervale, câte o şubredă îmbunătăţire, câte o fricoasă preschimbare se ezecuta p-ici, pe colea. Se făcu drumul de fier, se tăie bulevardul Elisabeta Doamna".

G. I. IONNESCU-GION, 1884

„Piteşti, un oraş pe care l-ar fi putut dori cine ni-ar fi voit mai bine… Strade drepte, case frumoase cât se poate de bine întreţinute… Lumea nu stă închisă în casă ca la Râmnic. Ea circulă pretutindeni, agitată, dar nu prea mult".

N. IORGA, 1919

„Deoarece pădurea Trivale se afla la marginea oraşului, oficialităţile, împreună cu locuitorii, s-au străduit să transforme o parte a acesteia în parc de agrement, denumindu-l parcul Trivale" (vezi Branişte şi Stolnici, n.n.).

Teodor MAVRODIN, 1996

Constantin Bălăceanu-Stolnici îşi aminteşte emoţionat de oraşul cu 20.000 de locuitori, de teii maiestuoşi, tăiaţi din ordinul lui Armand Călinescu, de biserici, de teatrul care avea o înfăţişare mult mai atrăgătoare (iluziile amintirilor din copilărie!), de Strada Mare (evocată şi de Ionnescu-Gion, Minulescu şi Braniştе), de cafeneaua „Borănescu", de librăria „Marinescu", de tribunal, de restaurantul „Berbecul" din piaţă, bineînţeles de Liceul „Ion C. Brătianu" şi pădurea Trivale.

2004

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

PITEŞTI - FENOMENUL

Gloria negativă a oraşului este legată de închisoarea construită la sfârşitul anilor '30 şi terminată pe vremea mareşalului Antonescu. Iniţial construcţia a fost folosită pentru pedepsirea infracţiunilor minore. După pierderea celui de-al Doilea Război Mondial, eveniment care nu se mai întâmplase în istoria României moderne, „închisoarea“ a devenit un „model“ în „reeducarea“ deţinuţilor, conducătorul grupului însărcinat cu acest proces draconic fiind studentul Eugen Ţurcanu. Supravegherea „logistică“ a tuturor etapelor „reeducării“ era făcută de Alexandru Nikolski, comandantul securităţii române, de col. Czeller, de la direcţia penitenciarelor şi de ofiţerul politic Iţicovici Marina. Printre colaboratorii lui Ţurcanu cu convingeri aşa-zise comuniste, se afla printre alţii, Gh. Calciu Dumitreasa şi Petrică Fux.

Pedeapsa supremă era tortura reciprocă sau îndoctrinarea politică inspirată din activitatea pedagogică a lui A. Makarenko. Se apreciază că la penitenciarul de la Piteşti au murit între 100 şi 200 de deţinuţi

Deşi au apărut numeroase lucrări despre fenomenul Piteşti niciuna nu analizează cauza existenţei acestei drame: **pierderea războiului de către România (alături de Germania), implicit** dominaţia sovietică timp de mai multe decenii. Se pare că nimeni nu-şi mai aminteşte cu adevărat desfăşurarea evenimentelor recente ale istoriei naţionale ale căror ecouri se simt şi astăzi.

Referinţe *(selectiv)*: Virgil Ierunca, *Fenomenul Piteşti*, Paris, 1981 (Humanitas, 1990); Ilie Popa (editor), *Experimentul Piteşti*, 2003, Remus Cârstea, Zicu Ionescu, *Martori argeşeni şi musceleni*, Piteşti, 2006.

*

* *

POP, Augustin Z. N., 30. 08. 1910 - București, 1. 04. 1988. *Istoric literar şi al culturii.* Fiul preotului Zamfir Pop și al Floarei. A urmat pregătirea școlară și universitară (Facultatea de Litere și Filozofie) la București, încheindu-le în anul 1931. Profesor, cercetător la Biblioteca Academiei, cadru didactic universitar la Institutul Pedagogic, Pitești, decan și rector al aceleiași instituții. Doctor în filologie al Universității din Cluj (1968), doctor docent (1970). În anul 1966, împreună cu profesorii Șerban Cioculescu, Gheorghe Vrabie și Mihail Diaconescu (redactor-șef), a contribuit la apariția revistei „Argeș“. Colaborări la principalele reviste ale timpului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Foştii elevi îşi amintesc cu emoţie lecţiile şi prelegerile profesorului care însufleţea documentul, aşa cum făcuseră la timpul lor Nicolae Iorga, Nicolae Cartojan, Dan Simonescu - maeştrii lui Augustin Z. N. Pop. Munca migăloasă în arhive i-a oferit şansa descoperirii şi cercetării a numeroase documente, mai ales în legătură cu Eminescu şi Veronica Micle, pietre de hotar „în precizările de amănunt ale biografiei strălucitului rapsod român“ (Perpessicius). Unii eminescologi (Al. Piru) au contestat aceste contribuţii, considerându-le nesemnificative în ansamblul interpretării operei marelui poet. Nici Marian Popa nu are cuvinte binevoitoare la adresa muncii de o viaţă a istoricului literar. Nicolae Manolescu (*Istoria critică...*) nici nu-l aminteşte. Premiul de onoare al revistei „Argeş“, 1988.

Viaţa lui Augustin Z. N. Pop a constat în scotocirea arhivelor şi a bibliotecilor după documente pe care le-a pus la îndemâna celor care au realizat sintezele citite astăzi (?) cu un respect ce face să se uite truda „scotocitorului“ sincer ataşat de munca sa. Ca şi în cazul lui Perpessicius, editorul operei lui Eminescu, Augustin Z. N. Pop l-a iubit până la uitare de sine pe marele poet, consacrându-i nu numai o activitate migăloasă, ci şi o „alergătură“ de ani de zile de-a lungul şi de-a latul României.

Volume: *Neamul mitropolitului cărturar Varlaam al Moldovei,* 1938; *Contribuţii eminesciene, 2 vol.,* 1938-1940; *Biografia mitropolitului cărturar Varlaam al Moldovei,* 1940; *Glosări la opera mitropolitului Dosoftei,* Cernăuţi, 1943; *G. T. Kirileanu,* 1956; *Catalogul corespondenţei lui Mihail Kogălniceanu,* 1960; *Contribuţii documentare la biografia lui Mihai Eminescu,* 1962; *Contribuţii la biografia lui Bălcescu,* 1963; *Din istoria culturii argeşene,* 1965; *Mărturii Eminescu-Veronica Micle,* 1967; *Liviu Rebreanu,* 1967; *Noi contribuţii documentare la biografia lui Mihai Eminescu,* 1969; *Scriitorii argeşeni şi copiii,* 1970; *Întregiri la biografia lui I. Eliade Rădulescu,* 1972; *Ovid Densusianu,* Fişier, Deva, 1973; *Pe urmele lui Mihai Eminescu,* 1978; *Pe urmele lui Mihail Kogălniceanu,* 1979; *Pe urmele Veronicăi Micle,* 1983; *Întregiri documentare la biografia lui Eminescu,* 1983; *Mărturia documentelor - de la vechile tiparniţe româneşti la Nicolae Labiş,* 1985; *Caleidoscop eminescian,* 1987; *Ediţii din opera lui Kogălniceanu,* 1967; *Veronica Micle,* 1969.

Referinţe *(selectiv)*: Şerban Cioculescu, *Veronica Micle şi „a doua vedere“*, Gazeta literară, nr. 46, 1967; George Gibescu, *Mărturii Eminescu-Veronica Micle,* „Ramuri“, 2, 1970; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, p. 1092; Cristina Martha Balinte, *Pop Augustin Z. N., Dicţionarul general…, lit. P-R,* p. 298;

În Argeş *(selectiv)*: Marius Pop, *Inscripţie,* Ag., 8, 1985; Ion N. Şuşală, *Mărturia documentelor,* Ag., 8, 1985; Ion N. Şuşală, *În memoriam - Augustin Z. N. Pop,* Ag., 5, 1988.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

POPA, Nicoleta, 6. 12. 1973. Piteşti. *Poetă.* După absolvirea studiilor elementare şi liceale (Liceul „Zinca Golescu“, 1992), urmează Facultatea de Ştiinţe Administrative şi Comunicare, Universitatea „Constantin Brâncoveanu“, Piteşti (2005). Colaboratoare la publicaţiile „Argeş“, „Calende“, „Contrapunct“ „Interval“ etc.

Sunt mai multe poete din generaţia nouăzecistă care, chipurile, au scris şi au publicat în libertate, dar creatorii nu au nevoie numai de libertate, ci şi de talent. Sau, mai ales, de talent, şi pe urmă vine nonşalanţa şi chiar sfidarea convenienţelor bătrânilor („bătrânelor“). Este adevărat că multe poete nouăzeciste deschid uşa amantului, fac tot felul de eschive, dacă nu chiar rugăciuni, ca şi când le-ar putea da Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu stă cu ochii pe fiecare creatură a sa, atâta vreme cât liberul-arbitru este la îndemâna fiecăruia. La Nicoleta Popa acest liber-arbitru este însoţit de un talent real ca în strofa următoare: „Animala aceasta speriată/ n-a-nvăţat engleza niciodată/ n-a făcut vioară sau pian/ a fost o vreme veselă/ i-a ajutat pe oameni să traverseze/ şi din când în când să oprească/ vreo maşină colorată“.

„Animala“ aceasta are un talent indiscutabil, de la care aşteptăm ca sângele prea fierbinte al sexoliricii actuale să se mai potolească, pentru ca metafora să capete posibilitatea tangenţei cu marea poezie feminină românească.

Poeta are şi păreri politice, inspirate de îndoctrinările lui Liiceanu şi Pleşu. Nu comuniştii „au decimat toţi oamenii de bună-credinţă“, ci România a pierdut un război crâncen, iar prigoana a început odată cu „procesul ziariştilor“ din mai 1945 şi a continuat în anii următori.

Volume: *Autorul este plecat în week-end,* Editura Calende, Piteşti, 1997; *Egoismul de rigoare,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2001; *Animal de povară,* Editura Paralela 45, 2007; *Fragmente din inima mea,* Editura Brumar, 2009.

Referinţe *(selectiv)*: Mircea Bârsilă, *Fuga de convenţie,* „Calende“, 5, 6, 7, 8, 2005; Radu Aldulescu, *Poverile poeziei,* Ag., 4, 2007.

„Pentru Nicoleta Popa poezia este o modalitate ludico-ironică de a discredita cotidianul prozaic şi de a se distanţa, pe de altă parte, atât de clişeele spectacolului uzual al existenţei, cât şi de cele ale limbajului obişnuit condamnat de principalele automatisme la inexpresivitate“.

Mircea BÂRSILĂ

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

POPA-ARGEȘANU, Ion, 5. 06. 1941, Valea Danului, Curtea de Argeş - 29.12.2001, Piteşti. *Poet.* Părinţii - agricultori. După şcoala generală, urmată în comună, Liceul „Vlaicu-Vodă“, Curtea de Argeş, Facultatea de Filologie - Institutul de 3 ani Piteşti (1972), continuată la Universitatea - Bucureşti. Redactor la revista „Argeş“ (1970-1973). Debut în revista „Argeş“ (1969) cu grupajul *Fresce* (semnat Ion Mona), urmat de *Versuri* (Biblioteca „Literatorul“, 1971). Au urmat volume la edituri bucureştene sau piteştene.

Fără îndoială, Popa-Argeşanu a fost un poet talentat, care cucerea publicul la numeroasele întâlniri, nemaivorbind de elevele de liceu, doritoare să li se dedice o strofă sau un vers. Recitite astăzi, poemele sale, începând cu plachetele şi până la cele din urmă, au o cantabilitate specifică generaţiei ’70, care încerca să se desprindă de generaţia ’60, prea încrâncenată, prea „culturală“, uitând de multe ori că poezia poate să şi vindece sufletul, nu numai să-l răscolească. Încă de la *Zăpada umbrelor*, poezia sa începe să capete mai multă originalitate, cele patru-cinci motive culturale, sentimentale, ale amintirii sau evocările istorice pulsează de metafore care încântă auzul la lectură. Unele poeme conţin trăiri de profunzime: „Şi să mă strigi când zilele se-nchid/ Precum peceţile pe vechi hrisoave/ Că ne pândeşte un ţărm livid/ Mai crâncen decât spaimele bolnave/ O, ce-ntuneric arde dinspre lut/ Osânda mea sălbatică şi rece;/ În rădăcina-n care nu te-am vrut/ Să nu adormi că noaptea nu mai trece“. Egal cu sine însuşi, Ion Popa-Argeşanu a făcut parte dintr-o generaţie lansată şi crescută de revista „Argeş“ şi preluată cu o mare afabilitate de Gheorghe Tomozei şi Florin Mugur care au vegheat ca măcar despre unii dintre componenţii acestei generaţii să se scrie în publicaţiile centrale. Premiul revistei „Argeş“ de mai multe ori, Premiul pentru poezie al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti (1971).

Volume: *Fresce* (Biblioteca Argeş, 11, 1969, semnat Ion Mona); *Versuri* (Biblioteca „Literatorul“, aprilie-mai 1971); *Subţire trecere,* 1977 (cu un cuvânt de Nichita Stănescu); *Zăpada umbrelor* (cu un cuvânt de Gheorghe Tomozei), 1979; *Mirabile ninsori,* 1985; *Una sută poeme de dragoste,* 1991; *Apocalipsa iubirii,* Editura Argesis, 1994; *Clepsidra câştigului,* Editura Argesis, 1996; *Tranziţie romantică,* Editura Ex Aqua, 1998; *Citire de psalm,* 2000; *Sub roţile Ursei,* Editura „Paralela 45“, colecţia „Scriitorii Argeşului“, Piteşti, 2001.

Referinţe *(selectiv)*: Nichita Stănescu, prezentare la volumul *Subţire trecere* (1977); Gheorghe Tomozei, prezentare la volumul *Zăpada umbrelor,* 1979; S. Nicolaescu, *Ion Popa Argeşanu. Subţire trecere,* Ag., 1, 1977; S. Nicolaescu, *Ion Popa-Argeşanu, Zăpada umbrelor,* Ag., 4, 1979; N. Braniște, *Ion Popa-Argeşanu, Nostalgia tradiţiei,* Ag., 11, 1983; Elena Mateescu, *Ion Popa-*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Argeşanu, Mirabile ninsori, Ag., 7, 1984; Marin Ioniță, *Ion Popa-Argeşanu, Ca nimeni altul,* Ag., 4, 2001.

*

„Ipostaza în care vrea să se fixeze Ion Popa Argeşanu este aceea desuetă a poetului dintr-alte timpuri, care renunță la propria biografie, spre a reînvia epoca eroismului antic… Ion Popa-Argeşanu nu are fibră de aed, ci mai degrabă de trubadur…".

N. BRANIȘTE

POEM PENTRU MAI TÂRZIU

Nu știu de unde sosesc
Și dacă mai poartă calul potcoavele
Am călătorit prea multe poteci,
Pumnalele ierburilor
Au tocit dinții calului meu.
Nu pot să mai șed
Deasupra pământului
Dați-mi bonul de trecere.

*

* *

POPESCU, Denisa, 31. 10. 1967, Pitești. *Poetă.* Părinții, profesori. Școala Nr. 1, Liceul „Zinca Golescu", Pitești, Facultatea de Drept, Universitatea din București, 1995. Profesoară, realizatoare TV, redactor-șef adjunct, revista „Argeș"; metodistă, Biblioteca Județeană Argeș. Colaboratoare la reviste și ziare locale.

Un anumit eminescianism ideatic și al expresiei cutreieră poezia Denisei Popescu. Motivul structurant al poemelor este iubirea cu înfățișări neîmplinite până la disperările eșecului. Poemele sunt fluente, grațioase în fiecare carte, atât tematic, cât și în ce privește expresia.

Volume: *Dincolo de ochii mei,* 1999; *Laminaria Catrinel,* 2005; *Cele mai frumoase depresii,* 2007; *Buzele unui om singur,* proză poetică, 2010.

Referinţe *(selectiv)*: Jean Dumitrașcu, Postfață la placheta *Dincolo de ochii mei,* 1999; Elisaveta Novac, *Un manifest intelectual feminist,* Ag. 8, 2005; Gheorghe Păun, *Poemele Denisei,* Ag. 9, 2010.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Autoarea declarat feminină de la primul la ultimul vers e singură la oglindă, vine în pagină cu sinceritatea omului dezlegat de convenţii… mărturisindu-şi singurătatea, şi, de aici, suferinţa…“.

Gheorghe PĂUN

DINCOLO DE OCHII MEI

Chiar dacă, fără ochi, voi merge-n faţa ta,
Chiar dacă mintea o rană mi-o va întuneca,
Eu tot aş mai putea să-ţi recunosc făptura
Cu nările-ametite, cu genele, cu gura…

Te voi atinge uşor, tu nu mă vei cunoaşte…
Ori poate că, o clipă, prin gânduri va renaşte
Ceva, văzând cum te tot sorb
Cu trista lor visare, doi ochi adânci de orb.

*
* *

POPESCU-SIRETEANU, Ion, 13. 09. 1934, Mănăstirea Siret, Suceava. *Filolog, folclorist, prozator*. Liceul, la Siret, Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. Ioan Cuza“, Iaşi (1958), doctor în filologie cu teza *Termeni păstoreşti în limba română* (1976). Din 1962, cadru didactic la Facultatea de Filologie - Universitatea „Al. I. Cuza“, Iaşi. Stabilit la Piteşti din anul 2000.

Debut în „Contemporanul“ (1965), colaborator la numeroase periodice ştiinţifice, îngrijitor de ediţii.

Volume: *Contribuţii la cercetarea terminologiei păstoreşti în limba română,* 1980; *Din istoria lexicului românesc* (1983); *Cuvinte româneşti fundamentale* (1995); *Tezaurul toponimic al României, Moldova, I, Partea I,* 1991; *Partea a II-a*, 1992; *Mic dicţionar juridic*, 1996.

Proză: *Fabule pentru copii*, 1995; *Şoricelul Chiţ,* 1995; *Poveşti şi povestiri,* 1996; *Între două veşnicii,* 1996; *Căţeaua şi alte povestiri,* 2010; Distins cu Premiul „Timotei Cipariu“ al Academiei Române şi Meritul Cultural, Chişinău, 1994; Premiul Filialei Piteşti a U.S.R. pe anul 2010.

Referinţe: Şerban Cioculescu, *M. Sadoveanu, taciturnul,* România literară, 23, 1973; Mihai Drăgan, *Maiorescu în amintirile contemporanilor,* „Cronica“, 50, 1973; Ion Taloş, *Limbă şi cultură românească,* „Steaua“, 2, 1984; Iordan Datcu, *Popescu-Sireteanu, Ion, Dicţionarul etnologilor români, vol. III,* 2001, p. 130; Elisaveta Novac, Ion Popescu-Sireteanu, *Oameni şi întâmplări din satul meu,* Ag., 2, 2011.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MEȘTERUL MANOLE

Fac nouă mănăstire, și Vodă nu mă iartă.
Îmi pune în cântare păcate și huliri.
El vrea să-mpodobească domnia lui deșartă.
Cu tot ce pot să crească aceste mâini subțiri.

Dorm calfele pe ziduri, zac meșterii pe grinzi,
Dar mie nu-mi clipește de multă vreme geana.
Și mă tot uit în gânduri ca-n niște mari oglinzi,
Și mă tot mă uit în zare
Și abia se vede Ana…

*
* *

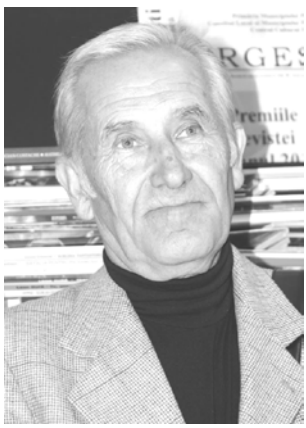

PREDESCU, Valentin, 28. 06. 1946, Bascovele, Argeș. *Poet, prozator.* După școala elementară, termină Liceul „Al. Odobescu“ - Pitești. Activitate la întreprinderi din zonă.

Debut în revista „Luceafărul“ (1969), cu o povestire. În volum: *Gustul ierburilor,* Biblioteca „Argeș“, Pitești, 1971. Despre această plachetă, Cezar Ivănescu scria că „denotă o sensibilitate lirică meritând mai multă atenție din partea noastră“.

Volume: *Gustul ierburilor* (Biblioteca Argeș), 1971; *Caietul debutanților,* 1975 (volum colectiv); *Gustul ierburilor,* antologie, Editura Litera, 1988; *Cenușa Sagrada*, 2007; *Temnița și gustul*, 2008; *Personna non grata*, 2011 (Premiul Filialei Pitești a USR).

Referințe: Gheorghe Tomozei, Ag., 10, 1970; Cezar Ivănescu, Luceafărul, 1981; Marin Ioniță, Ag., 2, 2004; Aurel Sibiceanu, *Valentin Predescu*, *Un destin mutilat*, Ag., 7, 2011.

MASA

(Umilință)
În fața mesei când mănânci
să stai umil sau chiar pe brânci
să-nghiți cu frică-mbucătura
și-ntregul ei - firimitura.
Și când ți-o faci, străluminată,
fecioara masă-nscăunată

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

te-apleci ca sfântu' în altar
să te aprinzi în vinul din pahar

și-n focul strofei, rubiniu,
pre moarte s-o desfăt
cum eu doară mă știu
poem din tată-n fiu
și iară de mă făt
la masă am să șăd.
Bucatelor ce-mi dau putință
le-nchin străbuna umilință.

*

* *

PRELIPCEANU, Nicolae, 10. 08. 1942, Suceava. Tatăl, Vasile Prelipceanu, jurist, mama, Elena, casnică. *Poet și prozator.* Studii primare și generale, la Crasna (Sălaj), liceul, la Curtea de Argeș (1950-1954), Facultatea de Filologie - Universitatea din Cluj (1960). Diferite munci culturale (printre care și redactor la „Tribuna, Cluj) redactor la „Viața românească", editor al ziarului „Cotidianul", funcții în presă, la organisme politice din București, în prezent redactor-șef la revista „Viața românească": Distins cu mai multe premii ale Uniunii Scriitorilor. Debut în „Contemporanul" (1962); în volum, cu placheta *Turnul înclinat* (1966), urmat de *Antú* (1968).

Criticii literari l-au primit dacă nu cu elogii excesive, cu un soi de considerație pentru efortul de a-și înnoi mereu limbajul (Al. Piru), având totodată o limpezime fără cusur. Dar antologia *Degetul de gheață* (1984), recitită la aproape 30 de ani de la apariție, are sincope în comunicarea mesajului pe care-l conținea la apariție. Chiar și un poem emblematic, *Ce-ai făcut în noaptea Sfântului Bartolomeu,* atât de actual prin miza contemporană a întrebării, sună oarecum incongruent atâta vreme cât întrebarea și-a pierdut înțelesul, iar răspunsul a devenit mai lichid și deformator. Suferința poetului cucerește printr-un soi de ingenuitate care-l diferențiază de generația sa, prea robită miturilor și metaforelor.

Volume: *Turnul înclinat,* București, 1966; *Antú,* 1968; *13 iluzii*, Cluj, 1971 (premiul Asociației Scriitorilor din Cluj); *Vine istoria,* Cluj, 1972; *Arheopterix,* 1973; *Vara unui fost campion de pian,* proză, Cluj, 1973; *Întrebați fiind,* Cluj-Napoca, 1975; *Dialoguri fără Platon,* interviuri, Cluj-Napoca, 1976; *Ieri, azi și*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

mai ales mâine, Cluj-Napoca, 1977; *De neatins, de neatins*, Iași, 1978 (Premiul Uniunii Scriitorilor); *Fericit prin corespondență,* 1984 (Premiul Uniunii Scriitorilor); *Zece minute de nemurire*, Cluj-Napoca, 1983; *Degetul de gheață,* Antologie de Dan Cristea, 1984; *Arma anatomică,* 1985; *Scara interioară,* Cluj-Napoca, 1988; *Mașina de uitat,* 1990; *Bine muritorul*, 1996 (Premiul Uniunii Scriitorilor); *Ce-ai făcut în noaptea Sfântului Bartolomeu* (postfață de Eugen Negrici), 1999; *Versuri*, 2000; *Portret sumar al unui necunoscut de altădată,* Iași, 2011.

Referințe *(selectiv)*: Nicolae Baltag, *Polemos*, 1970; Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1971; Idem, postfață la volumul *Degetul de gheață*, 1984; Horia Bădescu, *Un mare timp*, „Tribuna", 2, 1979; Al. Piru, *Nicolae Prelipceanu, Poezie românească (vol. II),* p. 403; Laurențiu Ulici, *Nicolae Prelipceanu, Literatura…*, 1995, p. 112; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic…,* literele M-Z, p. 434; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, p. 548; Valentin Tașcu, *Prelipceanu Nicolae, Dicționarul general…,* p. 447.

În Argeș *(selectiv)*: Dana Dimitriu, *Vara unui fost campion de pian,* Ag., 9, 1973.

*

„Printre cultivatorii absurdului și ai fanteziei bizare trebuie pomenit Nicolae Prelipceanu…, temperament melancolic, retractil, nu mai puțin inconformist, evoluând lent de la versul liber, prozaic, spre cântecul decantat, pur".

Al. PIRU

APROAPELE NOSTRU

Astăzi e din nou duminică
e toamnă și a fost soare
acum nu mai e
și mă simt și eu
mai acasă.

Munții patriei
sunt la locul lor
ochii care să-i vadă
nu-s încă scoși
mai e timp
mai e timp
ne strigă
aproapele nostru.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

R

RAICOVICEANU-FULMEN, Ecaterina, nov. 1881 (Enciclopedia „Cugetarea"), Piteşti - ?, Bucureşti. *Prozatoare, ziaristă*. Fiica lui Alexandru Tâmpeanu şi a Elenei, adoptată de Ion Raicoviceanu, editor şi librar, şi de Ana. *Scriitoare, publicistă, traducătoare, prima jurnalistă cu carnet de profesionist.* După studiile primare şi liceale de la Piteşti, urmează Facultatea de Litere şi Filozofie - Universitatea - Bucureşti. După debutul publicistic din 1905, colaborează la „Adevărul", „Dimineaţa", „Clipa", „Facla", „Rampa", „Realitatea ilustrată", „Revista scriitoarelor şi scriitorilor" (directoare: Adela Xenopol, 1926-1928, Aida Vrioni, 1932-1943).

Volume: *Scrisori de femei,* 1906; *În treacăt,* schiţe, 1909; *Suprema mângâiere,* 1916; *Jurnalul unei surori de caritate,* 1916-1918, 1920; *În Germania, azi, f. a.; Praga şi munţii Tatrei*; traduceri din Blasco Ibanez, Abatele Prévost etc.

Referinţe: Almanah-Dicţionar al presei, 1926; Mărgărita Miller-Verghi, Ecaterina Săndulescu, *Evoluţia scrisului feminin în România,* 1935; Lidia Gabrielescu, *Revista scriitoarei,* 1926-1945. Indice bibliografic, B.C.U., Iaşi, 1981.

*

* *

RĂDULESCU, Marta D., 24. 04. 1912, Piteşti - 5. 09. 1959. *Prozatoare şi poetă.* Fiica chimistului Dan Rădulescu, personalitate a ştiinţei româneşti, profesor la Universitatea din Cluj. Prozatoarea urmează liceul la Cluj şi Facultatea de Litere şi Filozofie, Universitatea din Bucureşti. Debut la 17 ani cu versuri şi la 19 ani cu proză, având ca tematică viaţa de elevă. Experienţa de studentă s-a concretizat într-o carte în anul 1933. Încă un volum de versuri şi două de proză însumează creaţia scriitoricească a Martei D. Rădulescu. Mărturii subiective ale unor experienţe sumare, cărţile nu au scăpat de aripa uitării.

Volume: *Clasa VII A,* Craiova, 1931, *Mărgele de măceş,* Craiova, 1931; *Sunt studentă,* 1933; *Cartea celor şapte basme,* 1934; *Să ne logodim!*, 1934; *Streina*, 1940.

Referinţe *(selectiv)*: Pompiliu Constantinescu, *Scrieri*, IV, 1972, p. 463; Perpessicius, *Menţiuni critice,* 1938, *Opere*, 5, 1972, p. 140, p. 250; *Scrieri, IV,* Bucureşti, 1972, p. 463; E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 265; Mariana Vartic, *Dicţionarul scriitorilor… literele R-Z,* V, p. 32; Carmen Brăgaru, *Rădulescu, Marta D., Dicţionarul general…, literele P-R,* p. 34.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Schițele din volumul *Clasa VII A* au produs o mică senzație în lumea literară și prin vioiciunea lor umoristică, dar și prin situația de elevă a autoarei“.

E. LOVINESCU

TÂNĂRUL MAG

Lasă cărțile bătrâne și secretul lor etern
Și-ți aruncă ochii-afară,
Pui de mag! E primăvară, -
Și din ramuri ca zăpada, florile covor se cern.

Suspinând cu resemnare, el închise vechea carte
Și privi cu nerăbdare
Spre grădinile în floare,
Spre iubita ce-o uitase, pentru tainele deșarte…

O privire doar… și magul împietrește îngrozit…
El nu știe ce să crează,
De-i aievea, ori visează:

Toamnă veștedă-i afară, jos în parcul desfrunzit.

De pe-a timpului oglindă
Smulge vălul alb de tort,
Iar oglinda îi arată
Fruntea creață, devastată
Părul alb, căzând în plete
Peste chipul pal de mort.

*
* *

RĂDULESCU-CERNA, Alexandru, 10. 01. 1920, Stăneşti, Vâlcea - 21. 08. 1990, Bucureşti. Fiul lui Gheorghe Cerna, învăţător, şi al Elvirei (n. Rădulescu). *Poet, memorialist, editor de reviste și ziare.* Școala primară, în comuna natală, liceul, început la Râmnicu Vâlcea, terminat la Craiova. Activitate publicistică încă din liceu, continuată la București, la ziarul „Ordinea“, unicul ziar ilustrat de informații (1939-1944), la revista „Albatros“ (1941) împreună cu poetul Geo Dumitrescu, la „Arta literară“, săptămânal de teatru, cinema și literatură (1944-1945), la „România viitoare“ (1944). La 12.03.1944 publică poemul *Cântecul unui luptător,* traducere, chipurile, din Li Tai Pe, publicația fiind interzisă, iar redactorul-șef, trimis pe front.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

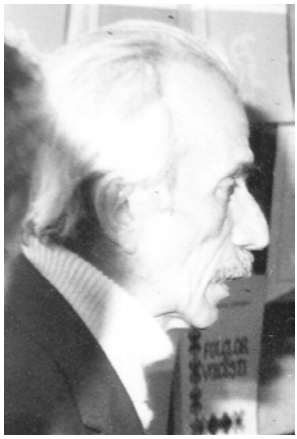

După acest episod, Al. Cerna-Rădulescu colaborează la editarea ziarului „Ultima oră“ (1945-1946, director: Nicolae Deleanu), unde semnează rubricile „File de calendar“, cronici teatrale etc. Vor urma „Tribuna românească“ (director între 1946 şi 1947), „Universul“ (1947-1949), precum şi publicaţii cu tematică religioasă etc. În două rânduri, „domnu' Cerna“, cum îi spuneam noi, cei tineri, a făcut parte din redacţia revistei „Argeş“, în calitate de secretar general de redacţie (1966-1968, 1969-1972).

Calităţile profesionale deosebite au fost remarcate imediat de către colegi, tipografi, cât şi de către cititori (revista apărea în 15.000 de exemplare). Sub direcţia lui Gheorghe Tomozei, secretarul general de redacţie, a fost „adoptat“ de către argeşeni, mai ales că a construit o nouă „faţă“ a revistei, făcând-o mai competitivă, deşi nici seria Mihail Diaconescu nu fusese una de care să nu se ţină seama, într-un oraş fără tradiţie literară. Între 1966 şi 1968, Alexandru Cerna-Rădulescu a publicat *Cronica dramatică,* texte evocatoare sau de actualitate, iar în seria Gheorghe Tomozei a semnat amintiri şi rectificări literare sub titlul *Arbori din ţara promisă* (în volum - 1972), precum şi mai multe traduceri. Poezii mai vechi sau mai noi, în general nostalgice, au fost antologate în volumul *Înainte de proverbe* (1978).

Urmele „domnului Cerna“ au fost adânci la Piteşti (ca, de altfel, şi ale lui Gheorghe Tomozei, Florin Mugur, Cezar Ivănescu, Dan Cristea etc., ei făcând parte din „mitologia literară“ locală pe care se sprijină şi azi creaţia unui număr considerabil de nou-veniţi în această „republică a literelor“). De la „domnu' Cerna“ au „furat“ mulţi meseria grea a secretariatului de redacţie (Romulus Constantinescu, Ion Popovici, Lucian Cioată etc.).

Volume: *Incrustări într-un strop de rouă,* 1934 (semnat Al. Delacerna); *Sunt ţăran,* 1937; *Reîntregirea Bisericii Româneşti din Ardeal* (în colab.), 1948; *Arbori din ţara promisă,* 1972; *Înainte de proverbe*, 1978; *Ultima invazie*, studii literare, 1996.

Referinţe: Marian Popa, *Istoria…, vol. II,* p. 1018.

*

„Existenţa (lui Cerna-Rădulescu) de redactor şi gazetar la umbra marilor scriitori i-a permis să se refere, uneori esenţial, la unele aspecte neclare ale istoriei literaturii din deceniul patru şi să ofere interpretări originale ale unor opere…“.

Marian POPA

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

DATINĂ

E parcă dulce roada şi-n pomul pădureț,
Aici, de unde Cerna se-apleacă spre Olteț
Şi, domolită-n matcă, prin rarişti de zăvoaie
Ori prin nămeți de raze, sub sălcii se-ncovoaie,
Iar Dealul Mare curge răzleț din Cotoşman
Prin grohotişul umbrei de frasin şi tufan,
Pe lângă măguri scunde, vârstate de podgorii.
Şi înflorite-n poale de cintezi şi prigorii
Să-şi îngenunche-n şesuri, smerită, fala lui
La pragul ctitoriei din Călui.

*
* *

RĂUȚĂ, Aureliu, 10. 02. 1912, Câmpulung - 13. 06. 1995, Madrid. *Editor şi traducător.* Studii la Câmpulung şi Bucureşti (agronomie şi farmacie), asistent universitar la Agronomie până în 1941, doctorat în Germania, licențiat în Litere în Italia, se stabileşte la Madrid unde ar fi reprezentat Guvernul Național Român de la Viena. Carieră didactică la Universitatea de la Salamanca pentru care a elaborat o gramatică, antologii, iar la editura lui au fost publicați Horia Sima, Vintilă Horia, Horia Stamatu, Al. Gregorian, Mihai Enescu, Mircea Eliade, precum şi clasicii literaturii române. În anul 1989, la centenarul „Eminescu", la Paris a fost dezvelită statuia poetului, finanțată de A. Răuță.

Traduceri: Mihai Eminescu, *Poesias,* 1950; *Antologia de la poesia popular rumana,* Salamanca, 1955; Mircea Eliade, *En la calle Mantuleasa,* Barcelona, 1984.

Referinţe *(selectiv)*: Radu Enescu, *Modern Romanian Coins,* „Cuvântul românesc", 86, 1983; Pavel Chihaia, *Înfăptuirile lui Aurel Răuță,* „România literară", 11, 1994; Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc, 1945-1989*, Bucureşti, 2003, p. 589; Mihaela Podocea-Constantinescu, *Răuță, Aureliu, Dicționarul general…, literele P-R;* Marian Popa, *Istoria literaturii… vol. I,* p. 1093.

*
* *

RÂMNICEANU, Grigore, 1763-1828. *Cărturar şi traducător*. Cartea învățată cu un dascăl ardelean îi va folosi în ascensiunea în ierarhia bisericească, arhimandritul de la Bucureşti fiind şi egumen al Mănăstirii Vieroşi (Muscel), ctitorie a lui Albu Golescu, aflat aici sub o piatră tombală care a stârnit multe controverse în veacurile următoare. Devenit episcop de Argeş (1822), îşi

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

continuă munca de diortositor (corector), de copist şi de traducător din anii anteriori, aplecându-se printre altele spre *Floarea darurilor* (după Antim Ivireanul), *Varlaam şi Ioasaf*, o aritmetică şi o trigonometrie, precum şi o *Loghică* (1826). În prefeţe şi în traduceri (pe care le completează cu diferite intercalări) el apelează la documente şi acte, letopiseţe şi lucrări străine. În Prefaţa de la *Loghică* defineşte poporul român ca fiind blând şi înţelept, iar cele mai importante pentru istoria noastră sunt mănăstirile care au strâns, precum albinele, toate cunoştinţele despre tradiţiile şi viaţa locuitorilor acestor pământuri. Grigore Râmniceanu a fost un iluminist, printre puţinii din Ţara Românească, în stare să stea alături de iluminiştii transilvăneni.

Volume: *Antologhion*, *Prefaţă,* Bucureşti, 1786; *Cazanii*, *Prefaţă,* Râmnic, 1792; *Pravoslavnică învăţătură*, *Prefaţă,* Bucureşti, 1794; *Triodion*, *Prefaţă,* Bucureşti, 1798; Ioan Damaschinul, *Loghică*, *Prefaţă,* Bucureşti, 1826.

Traduceri: Teofil, *Cămara dreptei credinţe*, Bucureşti, 1793; Ioan Damaschinul, *Loghică*, Bucureşti, 1826.

Referinţe: Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul al XVIII-lea*, 1968, p. 126; Paul Cornea, *Originile romantismului românesc*, 1972, p. 67; Algeria Simota, *Grigore Râmniceanu, Dicţionarul literaturii*…, p. 415.

*

* *

REBREANU, Liviu, 27. 11. 1885, Târlişua, Bistriţa-Năsăud - 1. 09. 1944, Valea Mare, Muscel. *Prozator, dramaturg, memorialist.* Primul copil al familiei Vasile Rebreanu - învăţător - şi Ludovica. Şcoala primară, la Maieru, gimnaziul, la Năsăud, Şcoala de băieţi din Bistriţa, Şcoala de honvezi, Şopron, Ungaria (1903), Academia Militară din Budapesta (1908). Sublocotenent în Garnizoana Gyula. Demisie din armată, funcţii mărunte în zona natală.

Debut în revista „Luceafărul“ din Sibiu (1908). În 1909 se decide să treacă munţii în România unde îl întâlneşte pe George Coşbuc. Frecventează cenaclul lui Mihail Dragomirescu care-i şi publică primele scrieri în „Convorbiri critice“. Arestat şi predat autorităţilor austro-ungare (1910), judecat la Gyula, este achitat. Revenit la Bucureşti, editează împreună cu Mihail Sorbul publicaţia „Scena“, colaborează la „Rampa“ şi „Universul literar“. Secretar literar la teatrul din Craiova (director: Emil Gârleanu), unde o cunoaşte pe Fanny Rădulescu din Piteşti cu care se căsătoreşte.

Debut în volum cu *Frământări,* Orăştie, 1912; după care, în 1916 îi apar nuvelele din *Golanii*. În anul 1917, fratele lui, Emil, aflat în armata austro-

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ungară, va fi învinuit de spionaj în favoarea românilor şi spânzurat la Ghimeş - trama romanului *Pădurea spânzuraților,* 1922. Din nou arestat de autoritățile germane, evadează, ajunge la Iași, bănuit, la rândul lui, ca spion, întrucât a rămas în Bucureștiul ocupat - subiect al romanului *Calvarul.* În sfârşit, după 1919, în viaţa viitorului romancier intră o oarecare normalitate, frecventează cenaclul lui Eugen Lovinescu, tipărește proză scurtă, iar în anul 1920 i se editează romanul *Ion* (Premiul Academiei), considerat de la început o capodoperă a scrisului românesc. Şi *Pădurea spânzuraților* din 1922 a fost distinsă cu Marele premiu al romanului (1924); implicit Liviu Rebreanu a devenit adevăratul creator al romanului românesc modern. După 1930 se va stabili la Valea Mare - Muscel, consacrând acestui spațiu cel puțin trei creații reprezentative, plus „jurnalul" de la Valea Mare: *Ciuleandra, Răscoala* şi *Amândoi.* Conduce numeroase publicații (*Mișcarea literară, Gazeta literară, Viața*), devine președinte al Societății Scriitorilor, director al Teatrului Național, membru al Academiei Române (discursul de recepție: *Laudă țăranului român!*). Creația sa literară este mai degrabă fresca instinctelor primare ale acestei categorii sociale (cum susținea, la vremea lui, Nicolae Iorga). Din punct de vedere politic, Rebreanu nu a fost un admirator al democrației interbelice, ci un adept al regimului de mână forte, inclusiv al regimului Ion Antonescu. Retras la Valea Mare - Argeş, din ce în ce mai bolnav, moare la vârsta de 59 de ani, sub supravegherea doctorului piteștean Tițescu.

Moartea lui Liviu Rebreanu, întâmplată când trupele sovietice intrau în București, nu a avut imediat ecou în presă, atât scriitorii cât şi oficialitățile neştiind ce atitudine să ia în fața noului context politic. La înmormântare a fost de față un singur reprezentant al guvernului, iar un pluton de soldaţi din Piteşti i-a dat onorul. Primul ziar care a consemnat evenimentul a fost „Dreptatea" (4. 10. 1944), printr-un articol semnat de N. Carandino, intitulat *La mormântul lui Liviu Rebreanu,* din care spicuim: „În vâltoarea evenimentelor, moartea autorului şi a fostului demnitar Liviu Rebreanu riscă să treacă neobservată… La groapa lui… noi vom împlini o altă sarcină, aceea de a extrage, dintr-o penibilă viață de om, un simbol şi o învățătură… Autorul lui *Ion,* al *Pădurii spânzuraților,* al *Răscoalei,* a trădat pentru onoruri şi pentru arginţi pe ţăranii năsăudeni şi a spart solidaritatea ardelenească, adăugând la lista vânzătorilor de țară un nume care până atunci ne fusese tuturor scump. Va fi de azi o anemică durere pentru Rebreanu amintirea epocii de mare răscruce când Apostol Bologa, în loc să se spânzure, a intrat în Gestapo". Tonul fiind dat, imediat s-a aliniat M. R. Paraschivescu („Ecoul", 6. 10. 1944) care scria: „Liviu Rebreanu ocupase un loc de frunte în literatura noastră modernă. Până a venit trădarea"; şi Ion Caraion („Fapta", 13. 10. 1944, „Gorila"): [Liviu Rebreanu] „în loc să moară lângă Apostol Bologa, a murit lângă Killinger". Pamflete! Vladimir Streinu scria mai ponderat în „Kalende", 6-8. 1944: „N-a murit numai Liviu Rebreanu, omul care a greşit atât de regretabil politiceşte, ci şi întemeietorul romanului românesc

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

realist şi al romanului psihologic… De acest mare autor român va avea să vorbească, pe larg, posteritatea, lumea de azi fiind prea plină de o justă indignare în contra omului…". Atacurile vor continua încă mulţi ani.

În antiteză, Dimitrie Gusti, în „Discursul academic" din 15. 10. 1944, considera că „Rebreanu este creatorul romanului realist românesc"; un ton echilibrat a avut Al. Ciorănescu („Universul", 3. 10. 1944). De altfel, pătimirile prozatorului au început încă de la apariţia romanului *Ion,* printr-un text semnat de Tudor Arghezi (plin de venin), continuate în anii '30, odată cu apariţia unuia dintre primele noastre filme după romanul *Ciuleandra*. Chiar şi după câţiva ani de la apariţia romanului *Răscoala,* considerat în general o creaţie majoră, romancierul nota: „Marţi, 26 ianuarie (1937, Bucureşti). Am stat şi aseară până pe la 3, dar n-a fost chip nici măcar să meditez pentru carte" („Gorila", n.n.). Afacerea de la Radio (înlocuirea din consiliul de administraţie la 25. 01. 1937) m-a mâhnit mai mult decât îmi închipuiam în primul moment. Îmi apărea ca o ofensă gratuită…".

*

Caracterul epopeic al romanului *Ion* propune cititorului o lume instinctuală, care reacţionează sub zodia impulsurilor atavice, fără niciun fel de mustrări de conştiinţă - componentă care se cristalizează începând cu şcoala şi se continuă sub veghea legii. Romanul este o capodoperă prin detalierea celor două instincte fundamentale - al iubirii şi al dobândirii averii (implicit a puterii prin care individul va domina întregul său univers social). Aceeaşi descleştare primară se va petrece şi în *Răscoala,* cronica masei indistincte şi flămânde - alte instincte structurante, masă care odată dezlănţuită se comportă ca o haită care-şi adulmecă şi îşi ucide prada încălcând atât legile naturii, cât şi pe cele sociale şi morale.

Activitatea şi inspiraţia autorului se vor muta în Capitală şi în provincie, în Argeş-Muscel (spunem aşa întrucât Valea Mare este la puţini kilometri de Piteşti, romancierul neavând nicio relaţie cu Câmpulungul). Romanul *Ciuleandra* considerat de unii (P. M. Gorcea) capodoperă, având în centrul acţiunii cuplul Puiu Faranga - Mădălina, acoperă o situaţie reală din perioada interbelică - dispariţia lentă a aristocraţiei rurale româneşti - atâta câtă a fost - şi încercarea acesteia de a-şi salva continuitatea - legea de bază a oricărei fiinţe, chiar pe calea compromisului şi a mezalianţei. Iar *Amândoi* se înscrie în seria „locurilor unde nu se întâmplă nimic", cu o lungă tradiţie în proza românească.

În ceea ce priveşte mitul părinţilor talentaţi, majoritatea mamelor scriitorilor români, începând cu mama lui Ion Creangă, erau „bune povestitoare". Şi Ludovica Rebreanu era o mare povestitoare, scrie Niculae Gheran, cel mai avizat cunoscător contemporan al operei. S-ar deduce că dacă mama nu ar fi fost „povestitoare", Rebreanu nu ar fi ajuns scriitor. „Transferul" genetic între mamă şi fiu a fost şi este obligatoriu spre a se construi o mică mitologie. Dar Ludovica a avut mulţi copii - de ce numai unul a ajuns scriitor? Unii moştenitori rămân

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

unde s-au născut, alţii pleacă în lume, unde, la rândul lor, au şanse sau nu au să-şi exprime personalitatea. Personajele romancierului se comportă la fel. Ion al Glanetaşului va încerca să-şi depăşească condiţia de om sărac, Apostol Bologa va căuta un culoar de eroism naţional preconizat de memorandişti şi toate celelalte mişcări ale începutului de secol XX, Puiu Faranga - prin iubire pentru Mădălina, va încerca să se salveze pe sine dintr-o descompunere dictată tot de legi naturale. Toate aceste personaje sunt ipostaze ale romancierului care stârnesc şi astăzi emoţii cititorilor. Modul haiducesc de supravieţuire, justificat în epocă, s-a prelungit în întreaga conştiinţă românească şi după ce Liviu Rebreanu şi-a încheiat scurta lui viaţă. Multe personaje din proza jumătăţii de veac XX continuă „tiparele" instituite de marele romancier. Nici cel puţin Ilie Moromete, pe care criticii l-au categorisit drept un reprezentant al unei filosofii populare, nu înţelege întotdeauna să respecte legile - nici pe cele religioase, nici pe cele laice, considerându-se superior nu numai consătenilor săi, ci întregii structuri sociale. Prin adiţionare, asemenea personaje sintetizează o epocă - turbulentă, plină de încălcări flagrante ale condiţiei lor umane şi sociale, unde, nu-i vorbă, şi puterea era discreţionară, iar individul nu conta prea mult. De altfel, se pare că nu numai România a fost o oglindă a acestei realităţi, ci întreaga Europă interbelică şi postbelică a fost neprielnică pentru evoluţia lumii, sub semnul legii şi al culturii.

*

Pentru cei din Argeş-Muscel, o importanţă aparte o are „Jurnalul de la vie", scris de o mare personalitate a culturii şi literaturii româneşti. Păcat de casa de la Valea Mare care, astăzi, nu mai este un loc de pelerinaj, ci urmaşii doctorului Tiţescu, revendicând-o, au trecut-o în uitare şi, poate, în curând, în demolare. Ca şi când România ar fi plină de castele şi case memoriale, uitându-se că împreună cu Ion Pillat şi Ion Barbu, Liviu Rebreanu a ridicat un monument modern „din cuvinte" acestui spaţiu care nu se poate mândri cu prea multe monumente de acest fel, spre deosebire de cele politice, al căror număr este impresionant.

Volume: *Frământări,* Orăştie, 1912; *Golanii,* 1916; *Calvarul,* 1919; *Cadrilul,* 1919; *Ion, vol. I-II,* 1920; *Pădurea spânzuraţilor,* 1922; *Plicul,* comedie, 1923; *Adam și Eva,* 1925; *Apostolii,* comedie, 1926; *Ciuleandra,* 1927; *Crăișorul,* 1929; *Metropole*, Berlin, Roma, Paris, 1931; *Răscoala, I-II,* 1932; *Jar,* 1934; *Oameni de pe Someș,* 1936; *Gorila, I-II,* 1938; *Amândoi,* 1940; *Amalgam,* 1943.

Ediţii: *Opere alese*, Bucureşti, 1957, vol. I-V; *Opere alese, I-II,* 1962; *Opere, vol. I-XXII,* 1968-2003; *Caiete, I,* Cluj-Napoca, 1974; *Jurnal, I-II,* 1984. Traduceri din literaturile: maghiară, rusă, germană, franceză etc.

Referinţe *(selectiv)*: M. Dragomirescu, *Scrieri critice și estetice,* 1969, p. 150; Tudor Arghezi, *Scrieri,* XXIV, 1981, p. 264; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii…*, p. 297; Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară, vol. II,* 1968; C. D. Papastate, *Pe urmele lui Rebreanu la Craiova*, Craiova, 1963; G. Călinescu,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Istoria literaturii, 1941 (1982), p. 647; Ov. S. Crohmălniceanu, *Liviu Rebreanu,* 1954; Fanny Rebreanu, *Cu soţul meu,* 1963; Al. Piru, *Liviu Rebreanu,* 1965; Lucian Raicu, *Liviu Rebreanu,* 1967; Puia Florica Rebreanu, *Zilele care au plecat,* 1969; Al. Cerna-Rădulescu, *Arbori din ţara promisă,* 1972; Liviu Rebreanu interpretat de… 1973; Puia Florica Rebreanu, *Pământul bătătorit de părintele meu,* 1969; Al. Săndulescu, *Introducere în opera lui Liviu Rebreanu,* 1976; Aurel Sasu, *Liviu Rebreanu. Sărbătoarea operei,* 1978; I. Popescu-Sireteanu, *Amintiri despre Liviu Rebreanu,* Antologie critică, Iaşi, 1985; Adrian Dinu Rachieru, *Pe urmele lui Liviu Rebreanu,* 1986; Niculae Gheran, *Tânărul Rebreanu,* 1986. Liviu Rebreanu, *Antologie critică,* 1987; Stancu Ilin, *Liviu Rebreanu în Agora,* 1988; Niculae Gheran, *Rebreanu. Amiaza unei vieţi,* 1989; Mircea Muthu, *Liviu Rebreanu sau paradoxul organicului,* Cluj-Napoca, 1993; Gabriel Ţepelea, *Rememorări, Liviu Rebreanu,* 1994, p. 147-157; Mircea Ghiţulescu, *Istoria dramaturgiei…,* 2000, p. 152; Ion Bogdan Lefter, *Doi nuvelişti: Liviu Rebreanu şi H. P. Bengescu,* Piteşti, 2001; Niculae Gheran, *Rebreanu, Liviu, Dicţionarul scriitorilor…, literele R-Z,* 2001, p. 52; Ion Simuţ, *Liviu Rebreanu,* Braşov, 2003; Nicolae Manolescu, *Liviu Rebreanu, Istoria critică…,* p. 599; Marian Popa, *Istoria literaturii…, I,* p. 785; Niculae Gheran, *Ediţia Liviu Rebreanu, Interviu,* Cultura, 38, 2010.

În Argeş *(selectiv)*: Ilie Bădicuţ, *Ion,* în limba persană, Ag., 2, 1966; P.M. Gorcea, *Oameni şi locuri în opera lui Liviu Rebreanu,* Ag., 4, 1966; Tiberiu Rebreanu, *Scânteia care a iscat romanul „Răscoala",* Ag., 3, 1967; Marin Dumitru, *Peregrinările romancierului,* Ag., 4, 1967; Tiberiu Rebreanu, *Nuvelistica inedită,* Ag., 6, 1968; Angela Popovici, *Liviu Rebreanu,* inedit (la Valea Mare), Ag., 4, 1969; Gh. D. Vasile, *Casa memorială „Liviu Rebreanu",* Ag., 7, 1967; Al. Oprea, *Adevăratul modernism,* Ag., 6, 1969; Ion Cruceană, *Liviu Rebreanu, conferenţiar,* Ag., 6, 1969; Al. Cerna-Rădulescu, *Arbori din ţara promisă - Liviu Rebreanu,* Ag., 9, 1971; Ion Negoiţescu, *Istoria literaturii române - Liviu Rebreanu,* Ag., 4, 1972; Niculae Gheran, *Liviu Rebreanu,* Ag., 11, 1972; Adriana Rujan, *Ciuleandra - metafora dansului,* Ag., 2, 1973; *Liviu Rebreanu. In memoriam* (semnează: Gabriel Ţepelea, P. M. Gorcea, N. Spinei, Aug. Z. N., Pop, Victor Atanasiu, Narcis Zărnescu), Ag., 7, 1974; Aureliu Goci, *Ciuleandra,* Ag., 4, 1975; Al. Bojin, *Liviu Rebreanu,* Ag. 1, 1978; *Centenar Liviu Rebreanu,* Ag., 6 şi 12, 1984, 5, 1985 (semnează: Niculae Gheran, Nicolae Mecu, George Anca, Ion M. Dinu, D. Anghel, S. I. Nicolaescu); Ion M. Dinu, *Liviu Rebreanu „Jurnal"*, Ag., 6, 1984; *Centenar Liviu Rebreanu* (semnează: Niculae Gheran, E. Gomoiu, Nicolae Mecu, S. Nicolaescu), Ag., 12, 1984; *Biblioteca Liviu Rebreanu* (semnează: Valentin Borda, George Anca, Ion M. Dinu), Ag., 1, 1985; Ion M. Dinu, *Liviu Rebreanu, Jurnal, II,* Ag., 4, 1985); Florin Antonescu, *Noi credem în puterile creatoare româneşti,* Ag., 5, 1985; D. Anghel, *Amintiri despre Liviu Rebreanu* (dialog cu dr. Vasile Ţiţescu), Ag., 6, 1985; Elena Rotaru, *Vizitând casa de la Valea Mare,* Ag., 6, 1985; Constantin Dumitrache, *Persoană şi posibil personaj,* Ag., 8, 1985; Simona Maria Antonescu, *Drumul destinului în „Pădurea spânzuraţilor",* Ag., 9-10, 1985; Biblioteca „Liviu Rebreanu" (semnează: Victor Atanasiu, D. Anghel, Ion Cruceană, Grid Modorcea), Ag., 11, 1985; Victor Atanasiu, *Liviu Rebreanu, eseu cronologic despre operă,* Ag., 7-8-9,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

12, 1986; Dumitru Anghel, *Două cărți despre Rebreanu postcentenar,* Ag., 12, 1986; *Zilele culturale „Liviu Rebreanu*“ (2-4. 11. 1986 semnează: Grigore Constantinescu, Silvestru Voinescu, Gh. Soare, Dumitru Marin, Ion Ciorici, Victor Atanasiu), Ag., 12, 1986; Lambros Zogas, *Receptarea lui Rebreanu în Grecia,* Ag., 1, 1987; Ion M. Dinu, *Aspecte biografice despre tinerețea scriitorului,* Ag., 11, 1987; Valentin Borda, *Liviu Rebreanu - Mihai Tican-Rumano. Secvențe dintr-o prietenie,* Ag., 5, 1989; Elena Rotaru, *Prietenia dintre Liviu Rebreanu și doctorul piteștean Vasile Tițescu,* Argessis, IX, 2000; Grigore Constantinescu, *Între „glasul literelor“ şi „glasul pământului“,* Ag., 9-10, 2004; *Liviu Rebreanu - 125* (semnează: Dumitru Chioaru, Nicolae Georgescu, Ștefan Ion Ghilimescu, Ion Lascu, Nicolae Coande, Nicolae Oprea), Ag., 12, 2010; Nicolae Mecu, *Liviu Rebreanu sub comunism - interzis, împuținat, estropiat,* Ag., 1, 2011.

*

„Formula lui *Ion* este îngrămădirea unui *fluviu curgător* (s.n.) de fapte ce se perindă aproape fără început și fără sfârșit, fără o necesitate apreciabilă, fără finalitate…“.

E. LOVINESCU, 1937

„*Ion* e un poem epic, solemn ca un *fluviu american* (s.n.), o capodoperă de măreție liniștită“.

G. CĂLINESCU, 1941

„Momentul când *Ion* sărută pământul luat în palme se dă de obicei ca trăsătură de puternic realism… E o eroare a criticii. Gestul e literar, e o metaforă de scriitor, nu o observaţie obiectivă… Cum se află de altfel întocmai la Zola, în *La Terre…*“.

Vladimir STREINU, 1967

*

* *

RIZESCU, George, 24. 01. 1950, Rociu-Argeş. *Prozator*. Părinții: Badea Rizescu și Niculina, țărani înstăriţi. După absolvirea școlii elementare, urmează Școala Profesională de Ucenici, Lupeni, liceul, la Brașov (1972), Facultatea de Drept, Universitatea - București (1980), doctor în drept (2000). Cadru didactic la Universitatea - Pitești, carieră juridică, parlamentar (1992-1996), funcții politico-administrative în Argeș. Numeroase premii şi distincţii, printre care și premiul pentru proză pe anul 2011 al Filialei Pitești a Uniunii Scriitorilor.

Debutul din revista „Argeş“ (3, 1982) cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

schița *Martor incomod* a fost benefic pentru tânărul prozator de atunci, iar experiența de viață (miner, jurist, parlamentar etc.) i-a diversificat tematica, i-a îmbogățit stilul și, cu fiecare apariţie, a devenit tot mai percutant, uneori atingând pamfletul și foiletonul.

Prozatorul George Rizescu are ambiția construcţiilor romaneşti ample, în care personajele sunt angrenate în tot felul de întâmplări, începând cu „formarea“ tânărului Igor Salvache, un personaj, se pare, drag autorului. Altfel nu s-ar putea explica urmărirea atentă a patronimului în sute de pagini ca într-un adevărat *bildungsroman* în numeroase ramificații, dar mai ales atitudini, determinate de contextul social și politic al vremii și al vremurilor.

Șansa personajului (și implicit a autorului) a fost schimbarea datelor istoriei contemporane, altfel personajul său nu ar fi căpătat conotații atât de ample. Recenta însumare a prozelor anterioare sub titlul *Saga lui Salvache* oferă alte înțelesuri efortului autorului de a oferi o frescă a timpului scurs de la evenimentele din decembrie 1989. Coerenţa cărţii este păstrată prin urmărirea evoluţiei personajului Salvache care, în tinerețe, este un bun comunicator al unui limbaj de lemn în grupuri amorfe psihic şi social, „comunicarea“ căpătând o amploare din ce în ce mai mare în „vălmăşală“ şi „zaveră“, când nu numai aerul, dar şi mintea oamenilor au fost într-o stare de ebuliție. Pe acest fond de debusolare generală, intuițiile personajului au fost „servite“ nu numai de anturajul care se închegase în jurul său, ci și de atmosfera politică generală.

Marea pasiune a lui George Rizescu rămâne proza scurtă. Un prim volum (de debut, 1993) este mărturia trecerii de la apelativul *tovarăşe (ul)* la cel de *domnule (ul)*, trecere relativ lentă într-un timp agitat, în care s-au petrecut alte evenimente cu o viteză care a făcut ca astăzi să le uităm complet. Este evident că această proză a fost scrisă înainte de ’89, iar autorul nu a mai avut timp (sau, poate, intenţionat!) să aducă textul „la zi“. Aşa încât, „tovarăşul Popescu“ este un fel de lider, „tovarăşul şef“; „tovarăşa şefă“; „tovarăşul Ionescu“ etc. se întâlnesc la fiecare pagină. Două alte elemente ţin de epocă: culegerea computerizată realizată la societatea de informatică Piteşti (azi, o ruină... umană, mulţi dintre harnicii specialişti de aici găsindu-şi un loc de muncă în lumea largă) şi tiparul realizat la Tiparg Piteşti, în locul tipografiei, azi tronând aici un hypermarket măreţ. Cât priveşte textul criticului literar Al. Th. Ionescu despre „uşoara undă de tristeţe care ne încreţeşte, înţelegătoare, frunţile“, este eufemistic. În fond, toţi suntem nişte funcţionari mărunţi, indiferent de sistem. Iar ce am trăit şi văzut în aceşti ani, de la preşedinte până la ultimul angajat, confirmă condiţia noastră de *supuşi* într-un mecanism-malaxor condus de forţe cărora de multe ori nu le înţelegem rostul. Cine încearcă să iasă din rând este expulzat sau marginalizat precum prietena mea Adriana, care-mi spală geamurile la maşină, eu îi dau un leu, iar ea mai „toarnă“ câte un copil cu prietenii ei din canale. Despre aceşti marginalizaţi scriu cu o plăcere sadică unii prozatori

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

contemporani literatura cu teme mizerabiliste despre care am amintit şi în alte articole.

Romancierul reia şi amplifică „seria Salvache", reunită ambiţios în *Saga lui Salvache,* roman masiv, care se vrea o „frescă" a contemporaneităţii. Fost parlamentar, apoi având funcţii guvernamentale, George Rizescu nu s-a îmbogăţit, ci s-a retras la pensie, văzându-şi de cărţile lui, şi cum astăzi nu se mai îmbogăţeşte multă lume din scris, prozatorul s-a înţelepţit, purtându-şi cu demnitate povara trecerii anilor. Au urmat alte volume de proză scurtă, care au culminat cu un masiv de „Proze scurte de sezon", sensibile şi nostalgice, pentru care a fost distins şi cu premii. Aceiaşi oameni mărunţi (dar nu fără calităţi!) se zbat într-o lume care nici până astăzi nu s-a aşezat. Dar când a fost „aşezată" lumea românească? A fost într-o continuă „tranziţie", de aceea mitul Meşterului Manole ne este atât de specific.

O datorie faţă de *Soldaţii mei, ţăranii* este „plătită" de autor tatălui său „sergent al armatei române". Mai toţi soldaţii săi (şi ai tatălui său) mor eroic (sau inutil) în războaie pe care nu le înţeleg, cu gândul la casa şi masa lor, rămase departe. Dar acestea sunt nostalgii despre timpuri când soldaţii mai însemnau ceva în istoria României.

La un moment dat, George Rizescu scria: „Sunt un tip religios. Aşa m-am născut". Dar cine nu este religios? Şi ateul este un religios, cum scrie, pe bună dreptate, Mircea Eliade. Şi ateul *crede* că nu există Dumnezeu şi că natura este cea care ne-a creat şi ne dirijează. Cine are dreptate? Ciclul lui Rizescu începe cu *Nevoia de Ortodoxie* (pe care am citit-o în manuscris), continuă cu *Preotul, prietenul sufletului meu,* şi se încheie (deocamdată!) cu volumul *Recurs la rugăciune.* Salutată de înalte feţe bisericeşti, această trilogie este mai mult o încercare de a răspunde la întrebări milenare. Totodată, nu credem că în perioada comunistă „exponenţi mărunţi ai vechii gărzi" - cum se exprimă un prefaţator şi un slujitor al Domnului - i-au împiedicat pe credincioşii autentici şi preoţii cu har să-şi respecte vocaţia. Mai mult, mireanul trebuia să vină spre preot, pentru că mulţi mireni găseau mai repede drumul spre cârciumă. Dar, în acelaşi timp, este în firea lumii şi a *liberului arbitru* ca omul să încerce atât Binele cât şi Răul. Tot atât de adevărat este că, după 1990, „pământul a înflorit de biserici", după cum scria cu mulţi ani în urmă Fustel de Coulange în celebra sa scriere *Anul o mie*. Implicit, numărul celor care le frecventează s-a mărit, dar nu ştim câţi dintre ei trăiesc în duhul lui Dumnezeu. Marele meu regret, cum am mai subliniat prin alte pagini, este faptul că prozatorii din arealul argeşean nu au stârnit interesul autorilor de dicţionare şi istorii literare.

Prozatorul George Rizescu a mai publicat câteva cărţi de drept, precum şi scenarii pentru secţia de estradă a Teatrului „Al. Davila", Piteşti.

Volume: *Urlătoarea oficială,* Editura Calende, 1993; *Şarlatanii,* 1993; *Şarlatanii sau Igor Salvache - Romanul şi revoluţia,* 1995; *Guvernarea lui Salvache,* Editura Cultura, 1998; *Nevoia de Ortodoxie,* 2000; *Parlamentarii lui*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Salvache, 2003; *Preotul, prietenul sufletului meu*, Editura Pământul, 2005; *Proze scurte şi alte... vorbe,* 2006; *Parlamentarii lui Salvache, partea a II-a*, 2008; *Marea spovedanie, partea a III-a din Saga lui Salvache*, 2008; *Mic tratat de prostologie*, 2008-2011; *Recurs la rugăciune,* Editura Pământul, 2009; *Proze scurte de sezon*, 2012.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Th. Ionescu, text-coperta a IV-a a volumului *Urlătoarea oficială;* †Calinic, Episcop al Argeşului şi Muscelului, *Argument la „Preotul, prietenul sufletului meu“*, 2005; Pr. Lucian Grigore, *Câteva concluzii la „Preotul, prietenul sufletului meu“*, 2005; Ion Lică-Vulpeşti, *Cu satul în spate şi ţara în suflet,* prefaţă la *Soldaţii mei, ţăranii,* 2008; Dan Zamfirescu, *Studiu introductiv la „Saga lui Igor Salvache“*, 2006; Gheorghe Frangulea, *O dâră de lumină pe un cer întunecat,* prefaţă la *Recurs la rugăciune,* 2009.

*

„Ţăranul din Rociu devenit jurist şi parlamentar aduce în scrisul său acel etos particular din care s-au plămădit şi cărţile lui Ioan Slavici, Ion Creangă, Marin Preda, Ion Lăncrănjan şi Marin Sorescu, dincolo de pagina literară simţindu-se *omul* care o scrie, şi dincolo de el, un cosmos, un univers din care el provine“.

Dan ZAMFIRESCU

*

* *

ROBEA, Mihail, 16. 09. 1928, Mioveni, Muscel. *Folclorist, eseist, poet.* Fiul lui Mihai Robea şi al Zoiei. Școala primară în comuna natală (1936-1942), Liceul „I. C. Brătianu“, Pitești (1942-1950), Facultatea de Filologie, Universitatea - București (1950-1954), doctorat în filologie al aceleiași universități (1978). Debut publicistic în revista „Cum vorbim“. Numeroase cercetări, antologii folclorice și eseuri despre personalități ale folclorului şi literaturii române. Aceste eseuri - în general corecte - despre Caragiale sau G. Ulieru interesează cercetarea literară. Prefețele, postfețele, notele în care M. Robea descifrează valorile culturale şi artistice ale literaturii populare au contribuit la definirea termenului, la sublinierea permanenţei acestei producţii în mediul rural, depăşind factologia şi fiind relevate permanențele și structurile unui adevărat *modus vivendi* al spiritualității românești.

Volume: *Basme, snoave, legende și povestiri populare,* Editura Societății Culturale Stroești-Argeș, 1973; *Folclorul poetic din Stroești-Argeș,* 1980; *Basme populare românești,* 1986 (Premiul „Simeon Florea Marian“ al Academiei); *Ceramica populară din Valea Vâlsanului,* 1990; *Basme și legende populare românești,* 1995; *Cântece și poezii populare românești,* 1996; *Legende, basme,*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

snoave şi povestiri populare, 1997; *Proverbe şi zicători, ghicitori,* 1998; *Băiatul de împărat şi Iozefina cea frumoasă,* 1998.

Referinţe *(selectiv)*: Iordan Datcu, *Robea, Mihai, Dicţionarul etnologilor…, vol. I,* 1998, p. 185.

În Argeş *(selectiv)*: Costin Alexandrescu, *Folcloristul şi etnograful Mihail M. Robea,* Cultura, 2, 1999; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 252.

*

* *

ROMANESCU, Paula, 20.10.1942, Ţuţuleşti, Argeş. *Poetă*, traducătoare. Liceul „I. C. Brătianu“ Piteşti (1962), Facultatea de Filologie, specializarea limba franceză, Universitatea Bucureşti. Traduceri din literatura română în franceză şi din limba franceză în română. Mai multe volume de poezie originală, cel mai important fiind *Dar noi, iubire, noi?* Un ecou deosebit l-a avut antologia româno-franceză cu un titlu preluat dintr-un poem de Nichifor Crainic: *Unde sunt cei care nu mai sunt?/ Ou sant ils ceux qui n'existent plus?*, cu poezie din închisori semnate de Haig Acterian, Ion Caraion, Nichifor Crainic, Radu Gyr, Ion Omescu, Gabriel Ţepelea, Vasile Voiculescu etc.

GABRIEL ŢEPELEA

INVOCAŢIE

Când luna răsuce din caier devreme
Şi picură linişti de gene de stele,
Coboară-mpăcare în marea ce geme,
Coboară-n adâncul cîderilor mele.

Când cerbii se miră de paşii tăcerii
Şi firul de iarbă tresare sub rouă,
Coboară-alinare pe rana chemării
Coboară lumină în inima nouă…

*

* *

RONSARD, Pierre de, 1524-1585. Aşezăm rândurile ce urmează sub semnul celor scrise de înţeleptul Ion Neculce în *Predoslovia* la *O samă de cuvinte:* „Cine va vrea să le creadă, bine va fi, iară cine nu, iară bine va fi, cine, cum îi va fi voia, aşa va face“. Vechea vatră a Goleştilor (să folosim şi noi o expresie compromisă), de pe timpul lui Albu, mort în bătălia de la Finta, cuprindea şi Mărăcinenii de astăzi, unde s-ar fi născut un străbunic (un unchi ?, un văr?) al poetului francez Pierre Ronsard. În *Elegia a XXIX-a* el însuşi scria:

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Străbunul meu se trage din locul unde-şi are/ Cu-al Traciei ţinut Danubiu învecinare/ Tărâm de frig din jurul meleagului ungar./ E Senior, pe nume Marchizul de Ronsard/ Ce-agonisise aur, cetăţi, şerbi, holde-spornic./ Un brav mezin al său, fiu de războaie dornic/ Ş-adună alţi mezini, o ceată şi ales/ În fruntea lor, cu dânşii din ţară a purces/ Ungaria străbate, Germania şi pasă/ Burgundia, apoi Campania Mănoasă/ Spre-a se oşti în slujba lui Filip de Valois;/ Acesta cu englezii-n război pe-atunci se afla./ Străbunul meu sluji cu vitejie Franţa:/ De-a lung de râul Loirs, pământul cutezanţa i-au răsplătit-o; dânsul se însură atunci/ Uitând fraţi, tată, ţară, pe lume-aduse prunci:/ Strămoşii mei din care părintele-mi se naşte;/ Prin el, lumina zilei vlăstaru-i o cunoaşte“.

(**Ronsard**, *Antologie lirică,* ELU, Bucureşti, 1967)

*

* *

ROTARU, Dan, 18. 01. 1943, Slătioara, Olt. *Poet.* Părinţi: Petre şi Sofia Rotaru, mici proprietari. Şcoala elementară, în satul natal, Liceul „Radu Greceanu“, Slatina (1960). Şcoala Tehnică de Chimie din Copşa Mică (1962). Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza“, Iaşi (1968). Redactor şi redactor-şef de rubrică la revista „Argeş“ („Calende“, din 1991), redactor-şef la revista şi Editura „Cultura“, Piteşti, până la pensionare (2009). Debut în revista „Amfiteatru“ (1968), angajat la „Argeş“ de prozatorul Mihail Diaconescu, publică numeroase grupaje de poeme, adunate în placheta *Teamă de final* (Biblioteca „Argeş“, 1, 1970, iniţiată de Gheorghe Tomozei). Placheta este integrată volumului de debut *Plânsul oglinzilor* (1971), premiul revistei „Argeş“.

Poezia lui Dan Rotaru se încadrează aşa-numitei „generaţii ‘70“, care s-a impus prin grija deosebită acordată cuvântului, prin interiorizarea constantă a universului poetic, printr-un soi de calofilie, ca rezultat al cunoaşterii mai amănunţite a istoriei poeziei româneşti, dar căreia i s-a imputat şi un oarecare manierism - rezultat al unei cantabilităţi specifice multor reprezentanţi ai acestei generaţii. Şi la Dan Rotaru versurile, ca şi poemele, „curg“, parcă, într-un şuvoi nesfârşit, forma este de multe ori perfectă, cântarea permanentă a iubitei este calmă, pornită din siguranţa că până la urmă o va găsi şi-i va împărtăşi o stare pe care o poartă în sine şi cu sine de multă vreme. Spre deosebire de generaţia ’60 (spre exemplu, Cezar Baltag), lui Dan Rotaru îi sunt suficiente cuvintele limbii române pentru a-şi croi propriul teritoriu liric. Nu face aproape niciodată apel la motive mitologice sau culturale, pentru el cuvântul este „cheagul“ şi „himera“,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

cărora le pune întrebări despre puritate, despre liniște, despre căile prin care poate să obțină iubirea. El este împăcat cu universul său, dar nu printr-o resemnare sau o melancolică privire a iubirii, a naturii sau a trecerii timpului. Una din preocupările poetului a fost atingerea unor forme oarecum cristalizate ale poemului, mai ales în primele volume, care devin o adevărată melopee, uneori monotonă, dar nelipsită de o vibrație concretizată în nenumărate simboluri și motive, adevărate „chei" ale înțelegerii și împăcării cu lumea. Poet prin excelență al urbei, Dan Rotaru nu a făcut niciodată incursiuni în înțelepciunea populară românească, el păstrându-și disponibilitățile poetice doar pentru a lăuda marea taină a dragostei.

O anumită schimbare de ton se poate intui odată cu volumul *Sunetul visării,* în care, pe lângă versul alb, încep să-și facă loc unele întrebări ale existenței, de o materialitate care nu este identificabilă în volumele anterioare: „Simt cum materia mă invadează/ și sângele mi-l paște de păcat/ Și parcă-mi fuge sufletul/ luând/ din toate vorbele/ doar înțelesul". Poeții sunt, îndeobște, orgolioși, se cred demiurgi și creatori de universuri impalpabile. Nici Dan Rotaru nu face excepție, ca într-un poem din *Grădina suspendată:* „Am fost și eu cândva un minut împărat", bineînțeles, peste universul său poetic. Mai mult, apare o anumită stare de degradare a cuvântului, determinată de întâmplările vieții cu ecou în arhitectura textului. Această stare s-a accentuat după 1990. Au urmat câțiva ani dificili din viața poetului, când a fost admonestat în fel și chip, ignorat și părăsit de unii prieteni, iar dușmanii l-au maculat într-o revărsare de umoare neagră, specifică sfertodocților și netalentaților. Faptul că el și-a declarat atașamentul pentru un anumit set de valori, în care a crezut, îi face onoare, față de atitudinea bezmetică a câtorva „revoluționari de profesie", acriți și care s-au acrit și mai tare după 1990. Poetul nu s-a confundat niciodată cu niciunul, s-a aflat și se află în turnul său de fildeș și de acolo transmite fluxul său poetic. Dar nu dorește răspunsuri, nici nu preia ecouri din vuietul cotidian. Și dacă a scris ce și cât a scris, a făcut-o cu talent, iar cei care i-au dorit expierea erau, indiscutabil, mai puțin talentați decât el. În unele poeme din ultimele volume nici el nu a rămas dator și veritabilele diatribe își vor găsi un loc bine stabilit în structura poeticii sale. Este cert că din acest război a ieșit învingător poetul, iar relativa reconciliere de acum șapte ani, când a publicat câteva poeme (Ag., 1, 2004), a fost un simplu accident, salutat ca o victorie de către un redactor al revistei. Poetul și-a văzut de cărțile sale - și bine a făcut - depășind prin tăcere toate exemplele care s-ar putea da din perioada cruntă a proletcultismului.

Volume: *Teamă de final* (Biblioteca „Argeș", Ag., 1, 1970); *Plânsul oglinzilor,* 1971; *Lacrima Laurei,* 1973; *Mantia de lumină,* 1976; *Sunetul visării,* 1978 (Premiul Asociației Scriitorilor din Craiova); *Mirele zăpezii,* 1980; *Grădina suspendată,* 1984 (Premiul revistei „Argeș"); *Invitație la dragoste,* 1985; *A iubi, iubire*, 1987; *Castelul de brumă,* 1988; *Tratat de iubire*, 1996; *Recurs la iubire*, 1996; *Durere în doi*, 1997; *Steaua de rouă,* 1999; *Mereu tristețea,* 2001; *Regele*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

mut, 2002; *Autumnale*, 2003; *Balade retro*, 2005; *Înfrigurări,* 2009 (ultimele şapte volume - Editura Cultura, Piteşti).

Referinţe *(selectiv)*: Daniel Dumitriu, *Plânsul oglinzilor*, Convorbiri literare, 8, 1971; Idem, *Lacrima Laurei*, Convorbiri literare, 12, 1973; Laurenţiu Ulici, *Dan Rotaru*, Cont., 40, 1974; Idem, *Literatura română…,* 1995, p. 300; Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1974, p. 255; Mircea Iorgulescu, *Dan Rotaru*, România literară, 38, 1976; Marian Popa, *Istoria literaturii…, vol. II*, p. 430; Mircea Berceanu, *Rotaru, Dan, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, p. 103; Alexandra Safta, *Rotaru, Dan, Dicţionarul general…, lit. P-R*, p. 700.

În Argeş *(selectiv)*: M. Diac, *Profil Dan Rotaru,* Ag., 1, 1967; Idem, Ag., 1, 1968; Const. Călin, *Motiv liric*, Ag., 7, 1971; Adriana Rujan, *Caligrafie febrilă,* Ag., 7, 1971; S. I. Nicolaescu, *Argeşul poeţilor,* Ag., 4, 1973; Florin Mugur, *Sub semnul emoţiei,* Ag., 5, 1973; S. I. Nicolaescu, *Dan Rotaru, Mantia de lumină,* Ag., 2, 1979; S.I. Nicolaescu, *Sunetul visării,* Ag., 3, 1978; S.I. Nicolaescu, *Mirele zăpezii,* Ag., 3, 1980; Narcis Zărnescu, *Portretul poetului la maturitate*, Ag., 1, 1983; Crina Zărnescu, *Grădinile poetice,* Ag., 7, 1984; David Ilina, *Treptele suspendării,* Ag., 1, 1987; Crina Zărnescu, *Invitaţii la dragoste,* Ag., 1, 1986; Nicolae Oprea, *Invitaţii la dragoste,* Ag., 5, 1986; S. I. Nicolaescu, *Semnificaţia unui premiu,* Ag., 1, 1987; Gheorghe Soare, *Mereu tristeţea,* Ag., 1, 2002; Marin Ioniţă, *După 14 ani, poetul Dan Rotaru rupe tăcerea,* Ag., 1, 2004.

*

„Dan Rotaru stenografiază… neliniştea şi nostalgia, germinaţiile gândului şi bucuria faptei…, ordonându-şi materia poetică după ritmul eului său romantic“.

Crina ZĂRNESCU

A IUBI, IUBIRE

Şi ce credeţi voi că-i iubirea? -
întreabă
Domnul Profesor de Poezie.
Unul răspunde:
E toamna aceasta
sau octombrie trebuie
să fie.
Vrând să răspundă-ntr-o limbă curată,
altul încurcă-ntreg alfabetul.
Ca unui animal înfometat
în decembrie,
cuvintelor li se vede scheletul.

Eu ştiu un răspuns
pe care-l aşteaptă
Domnul Profesor de Poezie,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

dar nu pot să-ndur
cheltuirea totală,
chiar dacă sfârșește
în veșnicie.

Tac
Și aștept
Și mi-e bine.
Și când Domnul Profesor repetă-ntrebarea,
Sufletul meu se cutremură.
Cineva
îi biciuia
cu putere
spinarea

TRAFIC DE POEZIE

Sunt traficant de pură Poezie.
Chemați Organul nopții să mă-nchidă!
Cât e pedeapsa maximă, se știe
Că se-aplica-n defuncta Atlantidă.

Mă autodivulg. Nu cer clemență.
Hai, pregătiți-mi colile vărgate!
Pe piața saturată de demență,
prostia are o mie de carate.

*
* *

ROTARU, Nicolae, 28. 03. 1950, Glâmbocata, Leordeni, Argeș. *Poet, prozator, eseist.* Părinții, agricultori. Școala de ofițeri, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea - București. Autor deosebit de harnic, Nicolae Rotaru a publicat peste 40 de volume diverse - proză, epigrame, eseistică etc., fiind unul dintre fruntași între scriitorii militari.

Volume: *Semne de armă,* 1986; *Lumina zilei*, 1989; *Petale de sidef* (poezie pentru copii), 1991; *Momente de probă,* roman, 1993; *Ultima dorință,* roman, 1996; *Criminal de elită,* roman, 1996; *Muzeul muzelor*, poezie, 1996; *Altarul inutil*, roman, 1997; *Amintirile unui terorist, memorialistică*, 1999; *Criză şi dialog, eseuri*, 2003; *Răspântia,* roman, 2004; *Renaşteri,* roman, 2004; *Ruinele*, roman, 2004 etc.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

RUCĂREANU, Nicolae, 1810, Câmpulung - 1889. *Prozator şi poet.* Din cauza vederii slabe, dar şi a posibilităţilor materiale, şcoala o face în particular, vizitează de mai multe ori Parisul, unde frecventează cursurile lui J. Michelet. „Oraşul-lumină“ stârneşte aceeaşi emoţie ca şi pentru alţi patruzecioptişti idealişti şi revoluţionari. Mare proprietar şi profesor la Câmpulung, unionist convins, ales deputat în Divanul ad-hoc, admirator al lui Cuza şi Eliade, va fi un românofil consecvent şi un critic al monarhiei străine. Colaborările sale la ziarele şi revistele vremii („Românul“, „Foaie pentru minte…“) cuprind atât texte literar-culturale, cât şi poetice. Talentul său poetic nu depăşeşte amatorismul şi chiar însemnările de călătorie sunt plate, azi ilizibile. De altfel, chiar în epocă, Bolliac îl considera un „cuatruped schilod în formă de catren“.

Volume: *Modeste încercări poetice,* Bucureşti, 1873; *Statuia lui Heliade,* Bucureşti, 1882; *Impresiuni d-un viagiu la Constantinopol şi înapoi,* Bucureşti, 1886; *Vademecum la Dâmbovicioara,* Câmpulung, 1889; *Traduceri din franceză şi greacă.*

Referinţe: G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, 1982, p. 340; Florin Faifer, *Rucăreanu, Nicolae, Dicţionarul literaturii…,* p. 757; Irina Petraş, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* p. 111; Florin Faifer, *Dicţionarul general…,* p. 757.

În Argeş *(selectiv)*: Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 254.

*

* *

RUJAN, Adriana, 1. 04. 1944, Valea Mare-Pravăţ, Muscel. *Eseistă, folcloristă*. După şcoala elementară din comuna natală, urmează Liceul Pedagogic, Câmpulung Muscel (1963) şi Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea „Al. I. Cuza” - Iaşi. Cadru didactic la Institutul Pedagogic din Piteşti şi Universitatea - Piteşti, până la pensionare (1998). Doctorat la Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca, cu teza „Ghicitoarea ca specie folclorică” (conducător ştiinţific prof. univ. dr. Dumitru Pop, 1978). Între anii 1993 şi 1995 a fost lector de limba română la Universitatea Jagellonă-Cracovia. Colaborarea permanentă la revista *Argeş* a însemnat, pe lângă recunoştinţă faţă de îndrumările prof. univ. dr. doc. Gheorghe Vrabie, „colegul” de catedră al tinerei folcloriste, şi publicarea a numeroase eseuri consacrate literaturii clasice, moderne şi contemporane.

Analizele subtile şi interpretările adecvate, dar, mai ales, intuirea bucuriei cu care scria despre un autor sau altul, au creat o adevărată sărbătoare a textului, citit şi azi cu plăcere. Păcat că autoarea nu şi-a strâns în volume eseurile despre Neagoe Basarab (*Lorenzo,* Ag., 4-5, 1971), G. Călinescu (*Arhitectul Ioanide*, Biblioteca „Argeş“, 1, 1971), Rebreanu (*Ciuleandra - metafora dansului,* Ag., 2, 1973) etc. Poate, printr-un efort, Adriana Rujan va reuşi această ispravă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Volume: *Ghicitoarea în folclorul românesc,* Editura Universităţii - Piteşti, 1998; *Colinde şi obiceiuri de iarnă din Argeş-Muscel*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998.

Referinţe (*selectiv*): Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor români,* 2001, p. 84; Petre Popa, *Universitatea Piteşti. Medalioane universitare. Dicţionar,* Universitatea - Piteşti, 2002; Marian Stoica, Margareta Onofrei, *Dicţionar biobibliografic - Argeş,* Editura Argeş Press, Piteşti, 2010.

*

* *

RUS, Liliana, 9. 12. 1956, Piteşti. Debut în revista „Argeş“ (iulie 2004), colaboratoare la ziare şi reviste locale şi naţionale. Redactor la revista „Cafeneaua literară“.

Volume: *Scrisoare Domnului Şirato*, Piteşti, 2006 (Premiul de debut al Filialei Piteşti a U.S.R., 2007); *Melancolii de duminică*, Piteşti, 2008; *Pasărea în lesă*, 2010.

Referinţe *(selectiv)*: Ştefan Ion Ghilimescu, *Citind, rescriind,* Editura Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2012.

CA MIEZUL DE MĂR

vinerea -
ziua când păsările mă privesc din cuiburi,
tăcute, ca înainte de ploaie.
Sub aripi le ascund seminţe şi boabe de struguri.
O pietricică fierbinte îmi pluteşte în inimă,
o pietricică ocrotitoare de taine topite de timp
şi apoi, plesnetul tuturor vinovăţiilor lumii,
ca o rafală de vânt;
această tulburare coboară în miezul plămânilor mei -
dovadă că Domnul se-ndură de mine.
Zgrunţuroasă şi trecătoare, mă simt,
în hainele mele curate şi ţepene.
Lumea de ieri şi de azi se decolorează.
În cuiburi, sfinţii aprind candele.
Cerul se strânge undeva, la lumină,
proaspăt şi dulce ca miezul de măr.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

S-Ş

SACHELARIE, Octavian-Mihail, 14. 07. 1954, Topoloveni. *Eseist - sociologia culturii şi literaturii.* După studiile elementare, Liceul Teoretic - Topoloveni (1973), Facultatea de Istorie-Filosofie, specializarea Sociologie, Universitatea din Bucureşti (1978), doctorat în sociologie cu teza *Fenomenul de violenţă în presa românească. Evaluări în judeţul Argeş* (Conducător ştiinţific, prof. univ. dr. Sorin M. Rădulescu, Institutul de Sociologie „Dimitrie Gusti" al Academiei Române). Specializare în bibliologie şi ştiinţa informării.

Încă de la sinteza *De la mentalitatea bibliofagă la „Evenimentul zilei",* Mihail Sachelarie a stârnit printre specialişti şi cititori un ecou remarcabil, autorul îmbinând armonios informaţia „la zi" cu interpretarea nuanţată, specifică omului de ştiinţă, stăpân pe instrumentele cercetării sale privind derularea subtilităţilor universului atât de complex al presei. Adâncirea acestor nuanţe a fost accentuată în volumul *Mass-media sub imperiul violenţei,* cercetare în care se relevă caracterul ambiguu al presei de toate felurile, cu impact de manipulare imens asupra unui public doritor de informaţie, dar încă nepregătit să recepteze la adevărata semnificaţie atât mesajul propriu-zis, cât şi scriitura de multe ori tendenţioasă.

Excursul său în istoria cărţii şi a bibliotecii se configurează ca un omagiu adus minţii, trudei celor care au umplut paginile „cu gândiri şi cu imagini" de la începuturile scrisului şi până astăzi. Ca un slujitor al ştiinţei sale - sociologia - Octavian Sachelarie face apel la R. Escarpit, la Mircea Eliade, dar şi la unele cercetări recente şi mai ales la multe titluri de opere literare fundamentale ale umanităţii. Cercetările lui Mihail Sachelarie, atât în domeniul educaţiei permanente, cât şi al biblioteconomiei, relevă, la fel, informarea bibliografică adâncită, noutatea unor interpretări în favoarea cărţii - mijloc încă peren de răsfăţare a spiritului, în ciuda presiunii altor mijloace care încearcă să o marginalizeze, sau chiar să-i ia locul, ceea ce - se pare - va fi imposibil.

Volume: Voinescu, Silvestru, Rizescu, Nicolae, Sachelarie, Octavian, *Argeşeni în spiritualitatea românească, vol. 2,* 1988; *De la mentalitatea bibliofagă la „Evenimentul zilei",* Piteşti, Editura Paralela 45, 1997; *Resursele umane, o provocare pentru managementul contemporan* (în colaborare), Piteşti, Editura Paralela 45, 1998; *Mass-media sub imperiul violenţei,* Piteşti, Editura Lică, 2002; *Probleme de sociologia educaţiei* (în colaborare), Piteşti, Editura Universităţii - Piteşti, 2002; *Introducere în managementul de bibliotecă* (în

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

colaborare), Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2003; *Universul comunicării (concepte sociologice),* Piteşti, Editura Universităţii - Piteşti, 2005; *Sociologia comunicării* (în colaborare), Piteşti, Editura Paralela 45, 2006; *Universul lecturii. De la Gutenberg la Google* (în colaborare), 2008; *Biblioteca - Informaţie, Comunicare, Cunoaştere* (în colaborare), Piteşti, Editura Tiparg, 2008; *Triunghiul cunoaşterii. Carte, lectură, bibliotecă*, Editura Paradigme, Piteşti, 2012.

*

„Un alt domeniu important căruia [Mihail Sachelarie] îi acordă atenţie este teoria criticii literare [unde] demonstrează că este un profund şi fin cunoscător al ideologiei criticii".

Emilian M. DOBRESCU

*
* *

SATUL NATAL. Publicaţie cu apariţie intermitentă, începând din anul 2000, prin strădania poetei Elisaveta Novac, care este şi redactor-şef, redactor, corector şi se ocupă şi cu difuzarea. Poeta, mare iubitoare a satului unde s-a născut (vezi şi volumele de versuri *Părinţii, Planeta bunicilor* etc.), scrie despre unele întâmplări din Vâlcea şi Argeş, deplângând condiţia actuală a acestui spaţiu - matrice care a oferit o adevărată cultură clasică pentru întreaga societate românească din care s-au „hrănit" toţi creatorii, începând cu romanticii, până la contemporani. Trebuie spus că textele Elisavetei Novac, deşi amare şi corecte, în principiu, trebuie să ţină seama de condiţia postmodernă în care trăieşte România astăzi şi de cum va trăi şi în viitor. În paginile revistei se întâlnesc semnături ale unor personalităţi ale vieţii culturale şi literare locale.

*
* *

SĂGETĂTORUL. Săptămânal, editat de ziarul „Argeşul", fondat în 7. 1. 1997 de jurnalistul Mihai Golescu şi ajuns în noiembrie 2013 la numărul 840. Ajutat la început de poeţii Toma Biolan şi Virgil Diaconu, de mai mulţi ani Mihai Golescu „croieşte" singur publicaţia care conţine pagini de proză, poezie, eseistică literară şi culturală - toate semnate de personalităţi ale vieţii culturale locale şi naţionale. Primele numere cuprindeau inedite de Nichita Stănescu sau Ion Barbu.

O preocupare constantă a avut-o redacţia publicaţiei pentru consemnarea şi popularizarea Festivalului „Nopţile de poezie" de la Curtea de Argeş organizat de poeţii Dumitru M. Ion şi Carolina Ilica. Un adevărat serial, urmărit cu interes,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

a fost cel semnat de marele specialist în literatură veche Dan Zamfirescu care „s-a luptat“ cu mai mulţi adversari ai continuităţii spirituale a poporului român, printre ei numărându-se Nicolae Manolescu sau Neagu Djuvara.

În perioada cât în Piteşti se renunţase la Revista „Argeş“, publicaţia „Săgetătorul“ a suplinit cu succes acest „gol“, găzduind creaţia originală a unor poeţi sau prozatori cărora le-a servit drept trambulină pentru pregătirea unor volume viitoare cu care au devenit membri ai Uniunii Scriitorilor (Magda Grigore, Cristian Meleşteu, Dan Zavulovici etc.). Este meritul indiscutabil al lui Mihai Golescu faptul că această publicaţie are o viaţă atât de lungă.

De altfel, Mihai Golescu este un gazetar redutabil de peste 45 de ani. A făcut parte şi din redacţia revistei „Argeş“ care, la vremea aceea, se afla sub direcţia prozatorului Mihail Diaconescu. Încă din 1970 lucrează în presa cotidiană pe care a „servit-o“ şi o „serveşte“ şi astăzi prin - poate - mii de articole, reportaje, cronici dramatice, editoriale, implicându-se în viaţa socială şi culturală a Argeşului.

Devenit director din 1996, Mihai Golescu se ocupă nu numai de pregătirea întregului ziar, ci şi de „arhitectura“ lui, ca un veritabil profesionist.

Pe lângă ziar, a fost înfiinţată şi editura „Argeş-press“ la care, de-a lungul anilor, au fost publicate numeroase volume ale scriitorilor din zonă, contribuind direct la afirmarea lor pe plan naţional.

Pentru obţinerea tuturor acestor succese, directorul „Argeşului“ s-a bazat pe profesionişti adevăraţi dintre care nu ne sfiim să-i amintim pe Traian Ulmeanu, Marin Manolache, Ioana Girardi cărora li s-au adăugat cei mai tineri, toţi „trăgând la aceeaşi barcă“ a presei.

Cochetând cu cărţile de mai mari dimensiuni, Mihai Golescu a realizat mai multe volume dintre care amintim: *Comuna Valea Danului. File de cronică*, 2007; *Nordul moral*, eseuri jurnalistice, 2008; *Recurs la memorie. Convorbiri cu Mihai Ungheanu*, 2009; *Excelenţele Argeşului,* publicistică, 2012 (în colab.).

*

* *

SĂMĂRESCU, Adrian, 25.06.1974, Curtea de Argeş. *Poet. Folclorist.* Fiul Nelei şi al lui Marin Sămărescu. Şcoala generală şi Liceul „Electro-Argeş“ Curtea de Argeş. Facultatea de teologie-litere, Universitatea Piteşti, doctor în filologie, Universitatea Bucureşti. Profesor de liceu, cadru didactic universitar la facultatea absolvită, editor.

Volume: *Dinamica structurilor mentalitare*, Paralela 45, Piteşti, 2005; *Contexte genetice şi modele poetice în legenda populară*, Tiparg, Piteşti, 2009; *Un eveniment tragic şi istoriile lui alternative: focul de la Costeşti - 1930-2010*, Tiparg, 2010; *Repere pentru o teorie a legendarului*, Tiparg, Piteşti, 2011. Mai multe cărţi şi lucrări ştiinţifice de specialitate în colaborare. Numeroase prezenţe

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

poetice în presa de specialitate din zonă şi din ţară care-şi aşteaptă editorul. Această poezie denotă o sensibilitate intelectualizată dovedind că autorul este o personalitate de factură amplă. Curios este că, deşi cu o pregătire folclorică exemplară, ecoul popular nu poate fi identificat.

ÎNGHILOTINARE

În vene-mi plânge sânge de fecioară,
desfrâuri vesperale dănţuind,
sub sărutarea rece-a ghilotinei,
eu sunt călăul ce-a urât iubind.

Şi schilodit de lacrimile mute,
post-mortem decorat cu amintiri,
în ochii mei de ceaţă tibetană
ţi-am plagiat lumina din priviri.

*
* *

SCRISOAREA LUI NEACŞU DIN CÂMPULUNG

Domnitorul Neagoe Basarab, intrat de curând în Calendarul Ortodox în rândul Sfinţilor, a avut, din punct de vedere cultural, un destin fericit: Mănăstirea Argeşului cu balada (târzie) aferentă, *Învăţăturile…,* devenite celebre mai ales în epoca modernă, la care adăugăm *Scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung,* socotită de toţi istoricii literaturii, în frunte cu Nicolae Iorga, primul text în limba română (1521). După cum demonstrează încă o dată cercetătorul Radu Oprea într-un studiu doct şi cuprinzător (Ag., 10, 2011), *Scrisoarea lui Neacşu* a fost scrisă de un negustor iscusit nu numai la comerţ, ci şi la condei, care avea relaţii comerciale cu Braşovul cel bogat, aflat sub stăpânirea lui Ioan Zapolya, principele care încerca să se desprindă de presiunea regelui Ungariei, alăturându-se puternicului Imperiu Otoman aflat sub conducerea lui Soliman Magnificul. Reluând cuvintele marelui Iorga, cercetătorul de azi nu le contestă: „Cetind răvaşul câmpulungeanului Neacşu, negustor pentru sine, spion de ştiri turceşti, ca şi pentru mulţi alţii…“, se miră cineva de ce formă sigură şi mlădioasă, de ce ortografie reflexivă, „învăţată“, se întrebuinţează pe acest petec de hârtie cu atâta pricepere de caligrafie“. Unii istorici literari au preluat ideea „spionajului“, considerând că „turnătoria“ a rămas o caracteristică a specificităţii româneşti.

Mai interesantă ar fi fost „verificarea“ mărcii de hârtie pe care a scris câmpulungeanul, pentru a consemna şi legăturile cu „morile“ de hârtie care vor deveni şi la Câmpulung o obişnuinţă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

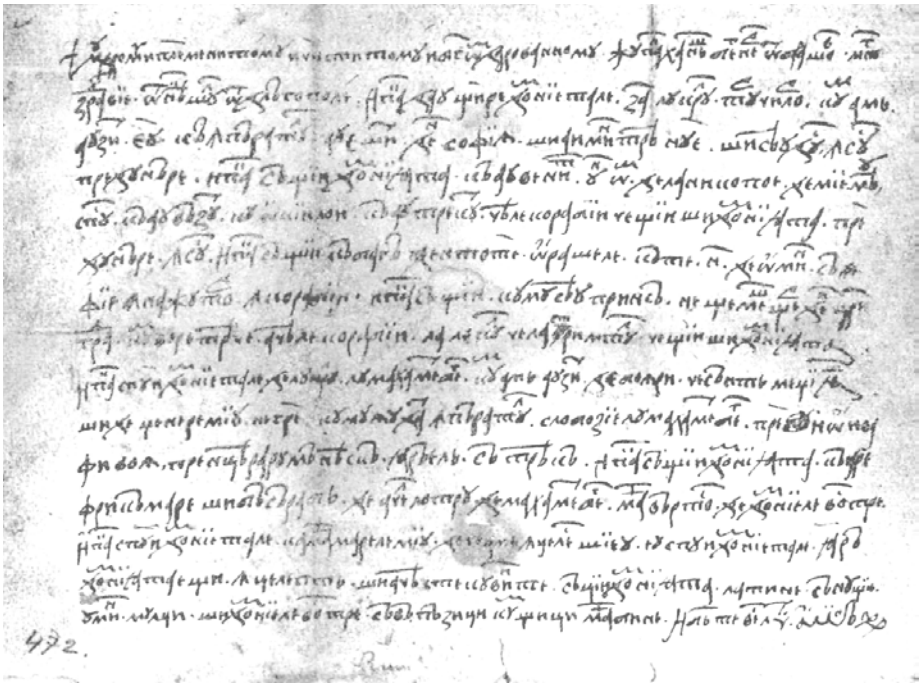

Scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung (fragment)

Referinţe: P. P. Panaitescu, *Începuturile şi biruinţa scrisului în limba română,* 1965, p. 117; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, 1977, p. 49; A. Simota, *Scrisoarea lui Neacşu, Dicţionarul literaturii…*, p. 775.

În Argeş *(selectiv)*: Vasile Netea, *Scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung,* Ag., 8, 1971; G. Mihăilă, *Scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung,* Ag., 9, 1971; Radu Oprea, 490 de ani de la redactarea *Scrisorii lui Neacşu din Câmpulung,* Ag., 10, 2011.

*

* *

SIBICEANU, Aurel, 1. 06. 1955, Câmpulung? Hârşova? Piteşti? (după un CV recent). *Poet, memorialist*. Şcoala de Chimie - Piteşti, după care practică meseria de operator chimist. Fire boemă, Sibiceanu a frecventat mai mult cafenelele Piteştiului (câte erau acum 20-30 de ani) şi, bineînţeles, a avut numeroase interferări cu organele Securităţii locale, evocate în ultima vreme în revista „Argeş“, cu o oarecare nostalgie a timpului… Publică, totuşi, des în revista „Argeş“, iar la 22 de ani (destul de tânăr) debutează în volum cu placheta *Aflările* (1977). Deşi „reprezentant tipic al clasei muncitoare“, Aurel Sibiceanu se adresează în poezia sa atât spaţiilor extramundane, cât şi unor obsesii terestre,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

construindu-şi un „teritoriu liric“ propriu, sincopat şi frust, adâncit în apariţiile editoriale ulterioare. Prin ele „circulă“ Scribul, Abel, Odiseu, Orfeu, regina Tamiris, cetatea Ninive, Babel etc. Poet preoptzecist (în ciuda declaraţiilor sale optzeciste), Aurel Sibiceanu rămâne o prezenţă insolită în mica cetate literară a Piteştiului. După 1990 a încercat, împreună cu congeneri, un soi de revoltă îndreptată împotriva „vechilor structuri“ care, mai experimentate, l-au „înghiţit“ încet şi sigur.

Volume: *Aflările,* 1977; *Ziua Cuvântului*, 1979; *Cartea făpturii,* 1987; *Cartea făpturii, ediţie completă,* 2001; *Priveliştile Scribului*, 2008; *Scribul şi roua*, 2009.

Referinţe: S. I. Nicolaescu, *Aurel Sibiceanu, Aflările,* Ag., 1, 1978; Serialul intitulat „Glorioşii ani ai ratării“ găzduit de revista „Argeş“ cuprinde evocări… subiective ale anilor de boemă tinerească, pe când Piteştiul i se pare autorului o cetate renascentisto-comunistă în care poezia şi securiştii „afluiau“ pe toate străzile).

Au mai scris despre poezia lui Aurel Sibiceanu: Laurenţiu Ulici, Cezar Baltag, Mircea Bârsilă, Virgil Diaconu etc.

*

FEMEIE SUB RODII

O, tu care ai sălăşluit în durerea
făpturii celeia nouă ca-n mantie
de purpură - peste ape ne este
dusă faima şi puterea peste tărâmuri.

De aici, din temniţa cearcănului
nostru, încercăm spre tine o rază,
din Patmosul nostru încercăm o corabie.

Fără de zvon faptele noastre noi,
lacrima fără zvon.
Tot ce mai poate ajunge în tărâmul tău
de femeie sub rodii, tot ce mai poate
bucura coapsa ta nu este, nu este
sub augurii noştri, peste arăturile
noastre aripa nu-şi mistuie!

Noi numai încercăm să tragem
de sub dinte un cântec, să avem
sub stea o cale, sub luntre apele vieţii.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

SILIŞTEANU, Florian, 9. 10. 1962, Siliştea, Argeş. *Poet.* După şcoala generală, urmează liceul la Piteşti. Practică diferite meserii, de la jurnalist la excursionist înrăit, când ajunge la Kragujevac ori în SUA etc. Fire uşor rebelă, fără violenţă, lui Florian Silişteanu i-a plăcut o anumită libertate, atât în ultima perioadă comunistă, cât şi după 1990, când îşi trăieşte viaţa cum i se pare lui că este mai bine. Nu încetează să scrie şi, implicit, să publice versuri şi reportaje strânse între copertele mai multor plachete. Prieten cu unii poeţi sârbi (Adam Puslojici), Florian Silişteanu este o prezenţă agreabilă într-un peisaj literar piteştean destul de sărac. A debutat în revista „Argeş" (1986). Premii pentru poezie şi reportaj. Fondator al publicaţiei „Manifestul român".

Am recitit *Meseria de martor* cu scopul de a constata dacă mai simt aceleaşi emoţii ca în 1999. Spun cu sinceritate că reportajele lui Silişteanu au stârnit în mine amintiri pe care le credeam de mult uitate. Atât mineriada de la Costeşti, cât şi războiul din Iugoslavia.

Volume: *Cearta cu umbra,* Piteşti, Editura „Calende", 1998; *Meseria de martor. De la mineriadă pe frontul din Iugoslavia,* Piteşti, Editura Paralela 45, 1998; *Nunta de semne* (prefaţă de Adam Puslojici), 2007; *Fratele meu, Dumnezeu*, 2006; *Pământ nicăieri*, 2008.

Referinţe *(selectiv)*: Mircea Bârsilă, *Poetul şi umbra lui,* „Calende", 10, 1998; Marin Ioniţă, *Un poet intră în legendă,* Ag., 4, 2007; Mircea Bârsilă, postfaţă la placheta *Pământ nicăieri,* 2008.

„Există două tendinţe complementare în poezia lui Florian Silişteanu: una a jocului cu poezia şi a sfidării canoanelor, care fac din poezie o «instituţie», şi alta a neliniştii nocturne, obscure şi la fel de «absurdă» cum este cearta cu propria umbră… Un poet adevărat".

Mircea BÂRSILĂ

CEASUL POETULUI

Cuvânt cu cuvânt de-ar fi o măsură
În timpul ce-l scriem pe veci
Mi-e viaţa o parte de gură
Ce-nghite secundele reci.

Ne trecem ca râul în mare
Cascade de flori ni-s cunună
Şi viaţa-i o pasăre care
Îşi are cuibul pe lună.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

De mult, înainte ce vremea-i
La ceasuri târzii înrobite
Poeţii scriu despre fluturi
Cu aripi de soare zdrobite.

Cuvânt în cuvânt se-nrobeşte
În timpul ce moare se naşte
Un ceas de poet se opreşte
Şi calul de rasă… îl paşte.

*
* *

SIMONESCU, Dan, 11. 12. 1902, Câmpulung - 10. 03. 1993, Bucureşti. Istoric literar, specialist în biblioteconomie. Conform obiceiului pământului (Zinca Golescu a avut 14 copii), şi părinţii lui Dan Simonescu au avut 17 (din care au trăit 10). Şcoala primară, la Câmpulung; a început liceul tot în oraşul natal şi l-a terminat la Piteşti (1921), a urmat Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti, absolvind-o cu teza *Viaţa literară şi culturală a mănăstirii Câmpulung (Muscel) în trecut* (1925) pe care a şi publicat-o la Tipografia „Gh. N. Vlădescu" în 1926 (ediţie nouă, 2010). Profesor la diferite licee, asistent universitar al prof. Ion Bianu, bibliotecar la secţia de manuscrise a Academiei Române (1931-1943), doctorat cu teza *Literatura română de ceremonial. Condica lui Gheorgachi 1762* (1931), cursuri la Şcoala Superioară de Arhivistică şi Paleografie din Bucureşti, profesor la Universitatea din Iaşi (1941), director în Ministerul Învăţământului. Îndepărtat din învăţământul superior în 1952, între 1953 şi 1968 cercetător la Institutul de Istorie „N. Iorga" şi profesor la secţia de biblioteconomie a Institutului Pedagogic - Bucureşti, pensionar în 1972. Doctor docent (1962), membru de onoare al Academiei Române (1992).

Colaborări: revistele „Raze de lumină", „Studii italiene", „Cercetări literare", „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice", „Limbă şi literatură", „Studia et acta Orientalis" etc. Bibliografia proprie cuprinde peste trei sute de titluri şi două sute şaizeci de note, recenzii şi semnalări. O operă fundamentală este încheierea volumului al treilea din *Bibliografia românească veche* (1936), precum şi *Adăugiri şi îndreptări* (1944). Contribuţii fundamentale în domeniul cărţii vechi româneşti, concretizate în titluri precum: *Viaţa literară şi culturală a mănăstirii Câmpulung (Muscel) în trecut,* Câmpulung, 1926; *Catehismul sibian, 1944*, 1946; *Le vieux livre roumain*, 1947; *Curs de teorie a bibliografiei*, 1976; *Contribuţii - literatura română medievală,* 1984; *Scurtă istorie a cărţii româneşti* (în colaborare), Bucureşti, 1992. Numeroase ediţii: *Literatura română de ceremonial. Condica lui Gheorgachi*, 1939; Constantin Cantacuzino, *Istoria Ţării Româneşti, între care se cuprinde numele ei cel dintâi şi cine au fost lăcuitorii ei atunci,* Craiova, 1944; Mihail Kogălniceanu, *Scrieri alese, I-II*, 1955; Mihail

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Kogălniceanu, *Opere, I,* 1974; *Cărţile populare în literatura românească, I, II,* 1963; *Codex Aureus,* 1972; *Codex Burgundus,* 1975; C. D. Aricescu, *Scrieri alese,* 1982.

Referinţe *(selectiv)*: Dan Zamfirescu, *Bibliografie, Dan Simonescu,* 1972; G. Mihăilă, *O viaţă în slujba cărţii româneşti,* „România literară", 52, 1982; I. D. Lăudat, *Profesorul Dan Simonescu, o viaţă închinată cărţii,* Analele Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, 1983; *Centenar Dan Simonescu*, Târgovişte, 2002; Mircea Anghelescu, *Simonescu, Dan, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* 2002, p. 253.

În Argeş: *Dan Simonescu la 80 de ani,* Ag., 9, 1982; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar.…*, p. 262.

„Dan Simonescu a îngrijit „remarcabile ediţii critice de cronici româneşti, studii erudite în domeniul literaturii române vechi, în cel al istoriei cărţii şi tiparului".

Spiridon I. CRISTOCEA

VERSURI DE PE PLACA DE ARAMĂ DE LA MĂNĂSTIREA SFINTEI TREIMI - CÂMPULUNG MUSCEL - 1833, scrise de Filaret Apamias, egumen

De Filaret Apamias la a sa igumenie
S-au zidit acest lăcaşi preste vechea temelie,
Cu râvnă prea însetată, să-şi lase nemuritor
Al său nume pe pământ la cei ce-s vieţuitori;

Şi spre a mea pomenire, las o pildă la urmaşi
Bogăţia să o lasă, să nu fie pătimaşi
De bogăţie cerească Evanghelia vorbeşte
Omul să se nevoiască, căci ea nu se mai sfârşeşte.

(**Dan SIMONESCU**, *Viaţa literară şi culturală a mănăstirii Câmpulung (Muscel) în trecut,* 1926 (2010).

*

* *

SOARE, Alexandru, 13. 09. 1897, Şuici, Argeş - 30. 07. 1938, Bucureşti. *Poet, prozator.* Fiul lui Alexandru Soare şi al Elisabetei, agricultori. Liceul, la Piteşti şi Râmnicu Vâlcea, studii superioare administrative. Funcţionar la Creditul Industrial al Atelierelor Griviţa, la Ministerul Cultelor şi la Patriarhie. Sub pseudonimul Sorin de la Şuici şi Soare Sorescu a publicat versuri şi proză în „Albina", „Convorbiri literare", „Cele trei Crişuri".

Scrieri: *Îngerul căzut,* proză (1936); *Căutătorul de comori* (?).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe: Ion Cruceană, *Cu Gala Galaction pe meleaguri argeşene,* în „Momente şi figuri argeşene“, 1980, p. 75.

*

Am rătăcit şi truda, ca pe-o pradă
M-a prins şi m-a întors din cele, frânt,
Sunt singur în odaie, ca-n mormânt,
Căci sufletu-mi s-a risipit pe stradă!

„Avem a face cu un povestitor din vremuri bune“.

Nicolae IORGA

*
* *

SOARE, Dinu (Spartacus), 10. 10. 1903 - ? Fiul lui Alexandru Soare şi al Elisabetei, fratele lui Alexandru Soare. În anul 1980 era pensionar în Bucureşti. A publicat versuri, proză şi teatru în revistele epocii.

Scrieri: *Tristele versuri,* Bucureşti, 1936.

Referinţe: Ion Cruceană, *Cu Gala Galaction pe meleaguri argeşene,* în „Momente şi figuri argeşene“, 1980, p. 75.

*
* *

SOLSTIŢIU, revistă literară, un singur număr, ianuarie 1990. La câteva zeci de zile de la evenimentele din 22-25 decembrie 1989, un grup de poeţi şi-a propus să „dea o palmă“ redacţiei revistei „Argeş“, tipărind acest unic număr, cu texte incendiare (sforăitoare!) care acum, la atâţia ani, ne amintesc de cele semnate de C. A. Rosetti în *Pruncul român* (1848), minus sinceritatea mesajului: „Nu am vrea ca furnicile ce vor coborî în mormintele aflate la temelia acestei Revoluţii să fie din nou purtătoarele unui mesaj de bine vopsit în culori pe care realitatea socială nu le are… Un NU hotărât intereselor personale ori celor de grup şi un DA din toată inima democraţiei…“. Se vede cu ochiul liber că grupul „Solstiţiu“ habar nu avea ce înseamnă capitalismul. Consemnăm numele unor colaboratori ai acestui număr: Mircea Bârsilă, Virgil Diaconu, Aurel Sibiceanu, Marin Tudor etc. În rest, mai trebuie consemnat că „Solstiţiu“ a apărut cu sprijinul financiar al revistei „Argeş“, returnat după destulă vreme…

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

SORBUL, Mihail, (pseud. lui Mihail Smolsky), 16. 10. 1885, Botoşani - 20. 12. 1966, Bucureşti. *Dramaturg şi prozator.* Fiul Mariei şi al lui Anton Smolsky, polonez din Bucovina, cumnat cu Liviu Rebreanu, proprietarul unei case în comuna Merişani, Argeş. „Botezat" de Mihail Dragomirescu (1909), îşi însuşeşte numele. Studii liceale încheiate, universitare neterminate, participant la războaiele din 1913 şi 1916-1918. Editor de publicaţii de când era elev, împreună cu Liviu Rebreanu redactează un săptămânal, „Scena", între 1921 şi 1922 realizează singur „Săgetătorul"; colaborator la „Rampa", „Facla", „Universul", „România literară", „Scânteia", „România liberă", „Gazeta literară" etc. Membru al Societăţii Scriitorilor Români, încă din 1911 are funcţii de conducere, ca şi în Societatea Autorilor Dramatici Români (1923). Premiul Naţional pentru Teatru (1937).

Patima roşie (1916) concretizează strălucit sincronismul teatrului românesc cu cel european, atâta vreme cât se reprezintă şi astăzi cu succes pe scenele unor teatre. Tofana-Castriş, Rudi-Crina anticipează cuplurile din teatrul lui Camil Petrescu. *Dezertorul* (1919) diversifică tematica, iar *Letopiseţi* (1909) era aşezată de Ion Trivale alături de *Vlaicu-Vodă,* capodopera lui Al. Davila.

Alte scrieri: *Săracul popă, Praznicul calicilor* - 1916, *Coriolan Secundus* - 1929, *Dămăroaia, Dracul* - 1935. Proza nu a reuşit să se impună, deşi unele edituri au retipărit câteva titluri (*Mângâierile panterei,* Bucureşti, 1992; *Adevărul şi numai adevărul,* Craiova, 1992).

Volume *(selectiv)*: *Eroii noştri,* 1906; *Letopiseţi,* 1914, ed. a II-a, 1922, ed. a III-a, 1980; *Patima roşie,* Bucureşti, 1916, prefaţă: Mihail Dragomirescu, ed. a II-a, 1988; *Dezertorul*, 1919; *Teatru, vol. I şi II,* 1956, introducere: Fl. Tornea; *Teatru,* 1965, prefaţă: Dumitru Micu. Dramatizări din Cervantes, Liviu Rebreanu, traduceri din Cehov.

Referinţe: Ion Trivale, *Letopiseţi - dramă istorică în cinci acte* „Cronici literare", 1971, p. 30-44; G. Călinescu, *Istoria literaturii…,* 1982, p. 722-725; N. Carandino, *De la Electra la Dama cu camelii,* Bucureşti, 1971, p. 171-206; Ion Vartic, *Sorbul, Mihail, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* 2002, p. 293; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…,* p. 525.

„… *Patima roşie* este o foarte bună dramă şi pentru teatrul românesc ea reprezintă o dată".

G. CĂLINESCU

*

* *

STANCIU, Florian, 31. 08. 1932, Alunişu, Olt. *Poet, prozator.* Fiul lui Dumitru Radu Stanciu şi al Constantinei. Şcoala primară, în comuna natală, liceul, la Slatina (1952), ASE - Bucureşti (1957). Economist la întreprinderi din Piteşti, până la pensionare (1990). A frecventat cenacluri studenţeşti, cenaclul „Liviu Rebreanu", Piteşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Debutul în volum: *Drumeţind prin Argeş,* proză şi reportaj, apărut la Editura „Sport-Turism“, 1973. În principiu, cărţile de reportaj au fost şi sunt puţine, în primul rând din cauza epuizării informaţiilor de către televiziune şi radio. Scriitorul este aplecat mai mult spre reflexivitate. Câţiva reporteri au existat şi în Piteşti, colaboratori la „Argeş“ sau la ziare. Primul dintre ei a fost Dan Biţică, colaborator şi redactor la revista „Argeş“ încă de la primele numere, reportajele fiind adunate în volumul lui *Pe Argeş în sus.* Florian Stanciu îi urmează cu *Drumeţind prin Argeş*, care cuprinde impresii de călătorie din munţii Argeşului şi din Piteşti. Spre deosebire de înaintaşi (Ionnescu-Gion, I. Minulescu, Teodorescu-Branişte) care sunt nostalgici, reporterul de azi prezintă, sentimental, Argeşul şi locuitorii lui, într-o încercare de a depăşi efemerul şi a atinge marginile literaturii.

Un alt reporter al deceniilor ’70-’90 ale secolului trecut a fost Dan Giurea, unul dintre cei mai harnici şi devotaţi reporteri, care a plecat dintre noi înainte de a-şi împlini creaţia. Cartea sa, apărută postum, *Călător printre literele tipărite* („Paralela 45“, Piteşti, 2000), cuprinde, pe lângă cronici dramatice şi de artă, reportaje de certă vibraţie, în care prezintă destinul unor oameni care şi-au legat viaţa de munca cotidiană, nu numai pentru a trăi, ci şi pentru a-şi justifica menirea.

În ceea ce-l priveşte pe Stanciu, a continuat să publice, după 1990, mai multe volume de versuri şi proză, devenind, la un moment dat, unul dintre scriitorii prolifici ai zonei. Unul dintre volumele care se citeşte cu interes este *Pe urmele lui Hypnos*, pus sub semnul marilor cercetători ai visului şi subconştientului, S. Freud şi C. C. Yung. Din vis în vis, prozatorul creează o „irealitate“ coerentă, viguroasă, surprinzătoare într-un context prea concret al prozei contemporane. Păcatul este acelaşi pentru întreaga literatură din provincie: nu se citeşte de către criticii „de la centru“ şi rămâne numai în enclava „de la Bascov până la Prundu“, în cazul scriitorilor din Piteşti (Marin Ioniţă, Ion Lică-Vulpeşti, precum şi numeroşi poeţi).

Volume: *Drumeţind prin Argeş,* 1987; *Recviem la crângul de salcâmi,* 1993; *Căutând iubirea,* „Calende“, 1994; *Pauza de prânz,* Paralela 45, 1996; *Spectacol cu intrare liberă,* 1999; *Poemul care îşi citeşte cititorul,* 2001; *Levitaţii şi alte zboruri,* 2007; *Pe căile lui Hypnos,* 2006; *Războiul cu pădurea,* 2007; *Egloga vs Machina vs Nihil,* Juventus Press, Piteşti, 2011.

Referinţe *(în Argeş)*: Marian Barbu, *Sensul echilibrului,* „Săgetătorul“, 34, 1997; Ion Lică-Vulpeşti, *Spectacol cu intrare liberă,* „Săgetătorul“, 156 / 2000; Alex Ştefănescu, *Florian Stanciu*, „Săgetătorul“, 200, 2001; P. M. Gorcea, *Florian Stanciu respiră poezie,* „Săgetătorul“, 222, 2001; Alexandru Jurcan,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Steagul alb al zilei peste mestecenii măcelăriţi, Ag., 12, 2005; Alexandru Jurcan, *De la cititor la autor,* „Cafeneaua literară“, 12, 2006; Alexandru Jurcan, *Albastru pe care băltesc lagune de ceaţă,* „Cafeneaua literară“, 7, 2008; Marian Barbu, *Levitaţii şi alte zboruri,* „Cafeneaua literară“, 3, 2008.

CÂND VINE SEARA

Ce oglindi ziua
cu lină plutire de pirogă
în tuspatru ochiurile ferestrei

chipuri pe drum luminând
copaci păsări în zbor
piscuri îndepărtate

ci veni odată şi seara
când geamul
pe toate le uită
de parcă aievea
nu ar fi fost decât
singur el nimicul.

*
* *

STATE, Aurel, 29. 04. 1921, Godeni, Muşcel - 20. 11. 1983, Bucureşti. *Prozator şi traducător.* După studii primare, medii şi de ofiţeri la Câmpulung Muscel, pleacă pe frontul antisovietic unde se remarcă prin fapte de vitejie, fiind decorat. În 1944 cade prizonier, timp de 12 ani „colindă“ lagărele celebre din URSS, nemurite prin scrisul lui A. Soljeniţân. Întors în România (1955), după doi ani de sanatoriu, în anul 1958 este arestat pentru uneltire legionară, condamnat la 18 ani în timpul cărora încearcă să se sinucidă, eliberat în anul 1964. Memoriile din *Drumul crucii* ajung în Germania şi sunt publicate în 1983, republicate în limba română în 1993. Prietena şi consăteana prozatorului, poeta Ileana Mălăncioiu, transfigurează drumul suferinţei lui Aurel State în poemele din volumul *Către Ieronim* (1970). Literatura română consacrată universului concentraţionar, cu puţine excepţii, uită că România pierduse un război (mondial), că declarase război chiar SUA, că experienţa istorică (desele năvăliri turco-tătare) nu avusese timp să-şi înscrie în codul genetic nicio „linie de conduită“. Lamentările postevenimente au numai o valoare literar-documentară.

Volume: *Drumul crucii,* Freiburg, 1983, Bucureşti, 1993; Traduceri din H. M. Enzesberger (în colaborare cu Ileana Mălăncioiu).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Ileana Mălăncioiu, *Recursul la memorie,* 2003; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2009, vol. II, p. 1044-1045.

*
* *

STĂNESCU, Alexandra, 24. 08. 1944, Râmnicu Vâlcea - 9. 07. 2011, Bucureşti. Fiica lui Marin Stănescu, jurist, şi a Mariei, profesoară. Din anul 1952 părinţii se mută la Piteşti, unde viitoarea prozatoare urmează Şcoala Medie Nr. 2 (azi Colegiul „Zinca Golescu"), apoi Facultatea de Limba şi Literatura Română, Universitatea - Bucureşti (1966). Debut în revista „Luceafărul" (1981) cu proza scurtă *Muntele*, Premiul de debut al Editurii Eminescu (1981) care îi şi editează romanul *Trei zile de anchetă* (1982). Rubrică permanentă în revista „Argeş", *Pretexte* (1987 şi 1989), după ce a fost distinsă de către această publicaţie cu premiul pentru proză.

Alexandra Stănescu, Sergiu I. Nicolaescu, Ioana Girardi, Gabriela Adameşteanu în sala de festivitate a Casei Sindicatelor, Piteşti, mai 1989

După 1990, prozatoarea va opta, împreună cu soţul ei, Mihai Strătilă, matematician de excepţie, pentru străinătate, unde a ţinut conferinţe, a publicat articole despre valorile literare româneşti şi unde i se traduc şi fragmente de roman. Colaborări la „România literară", „Luceafărul", „Literatorul", „Argeş", „Calende" etc. Traduceri în reviste din Oslo şi New York.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Romanele „citadine“ ale Alexandrei Stănescu fac parte dintr-o serie destul de restrânsă în epocă, deşi permanent exista îndemnul ca scriitorii să convertească în literatură şi viaţa oraşelor. Dar locuitorii oraşelor erau şi sunt şi astăzi mai mult „rurbani“ care, deşi locuiesc de mulţi ani în oraş, nu-şi uită niciodată rădăcinile rurale, fiind mai degrabă navetişti, fluizi ca mentalitate şi comportament. „Câştigurile“ literare ale Hortensiei Papadat-Bengescu se datorează, în primul rând, talentului excepţional al prozatoarei şi nicidecum structurării aristocraţiei româneşti.

Cât priveşte provincia, Mihail Sadoveanu, cu „locurile unde nu se întâmplă nimic“, şi unde moartea (sau sinuciderea) Dariei Mazu este un eveniment, Cezar Petrescu, cu *Oraş patriarhal* şi alte scrieri - se mişcă pe o linie subţire între sat şi oraş. Sau Gib Mihăescu, cu prozele sale scurte care se grupează în aceeaşi ambiguitate a naturismului haiducesc şi a citadinismului care se supune - vrând, nevrând - legii şi comuniunii consimţite tacit. Personajele Alexandrei Stănescu se înscriu în această a doua serie, instinctualul fiind închis ca într-o crisalidă, de unde răzbate o forţă pe care prozatoarea o surprinde până la detaliu. În ciuda eşecului personajelor, ele nu sunt încrâncenate, cum sunt unele personaje din proza a numeroşi scriitori contemporani - supărate pe viaţă şi pe evenimente, pe faptul că s-au născut în a doua jumătate a veacului trecut şi nu în perioada interbelică sau mai devreme. Ruptura care se petrece în adâncul fiinţei personajelor Alexandrei Stănescu este rezultanta neconcordanţei dintre esenţă şi aparenţă, dintre speranţă şi realitate. De aici şi fragilizarea relaţiilor interumane şi nu a celor sociale cu care eventual ar fi putut intra în conflict. Dacă în perioada comunistă aceste relaţii se rezumau la conflicte care interesau numai cercuri restrânse, astăzi au devenit endemice, când stratificarea socială a devenit violentă, iar relaţiile interumane, de-a dreptul penibile, prin exhibarea lor prin intermediul unei medii doritoare de scandal şi de rating. Citadină prin excelenţă, Alexandra Stănescu observă lesne derapajele umane, determinate de nepotrivirile de caracter din cupluri. Problematică - efemeră dar şi eternă - care a rămas şi rămâne o „mină de aur“ pentru prozatori. Pe acest eşafodaj, prozatoarea „toarnă“ întâmplări care contribuie la structurarea unei proze care şi azi se citeşte cu interes. O singură obligaţie din partea cititorului: să aibă răbdare.

Interesantul serial de eseuri din „Argeş“ (rubrica „Pretexte“) se întindea de la Eminescu la Llosa, de la Tristan la Thomas Mann etc. În acelaşi timp, prozatoarea nu a uitat oraşul copilăriei şi adolescenţei şi nici „colaborarea“ cu cenzura într-un amplu interviu acordat Feliciei Moşoianu (Ag., 2, 1990).

Volume: *Trei zile de anchetă,* 1982; *Regula paralelogramului,* 1983; *Nu vă aplecaţi în afară!,* 1984; *Singurătăţi,* proză scurtă, 1985; *Nevinovaţii,* 1987.

Referinţe *(selectiv)*: Aurel Martin, *Alexandra Stănescu, Regula paralelogramului,* Cont., 1910/1983; Mihai Ungheanu, Alexandra Stănescu, „Luceafărul“, 5, 1983; Valeriu Cristea, *O romancieră,* „România literară“, nr. 12; Dan Culcer, *Modelaj,* „Vatra“, 8, 1986.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: Felicia Moşoianu, *Prezenţe umane în proza Alexandrei Stănescu,* Ag., 7, 1987; Idem, *Monologuri*, Ag., 2, 1990 (Premiul revistei „Argeş", în Ag., 12, 1989); Cornelia Alecu, *Alexandra Stănescu, Nevinovaţii,* „Secera şi ciocanul", 6904.

*

„Romanul Alexandrei Stănescu „impresionează deopotrivă, ca roman modern, prin priceperea cu care foloseşte tehnici proprii secolului XX, şi ca roman pur şi simplu, cu psihologii, tipuri, medii, atmosferă".

Valeriu CRISTEA

*

* *

STĂNESCU, Saviana, 22. 02. 1967, Bucureşti. *Dramaturg, poetă.* Părinţii, Cornel Stănescu şi Mariana, profesori în Piteşti. Şcoala generală şi Liceul „N. Bălcescu", Piteşti (1985), Institutul Politehnic - Bucureşti (1990). Debut în revista „Argeş", 9, 1989, cu poemele *Geometrie* şi *Şi ce dacă!*

Saviana Stănescu scrie o poezie postoptzecistă, teribilistă şi fragmentară ca într-o melopee cu stări poetice translucide, reflectate într-o oglindă prea luminoasă în care îşi vede toate zbârciturile sufletului. Poemele *Burlanul, Elegie pentru un student la medicină, Obsesie cu herpes şi amanta sa, O porcărie osoasă de poem* etc. au o concreteţe lucidă şi învăluitoare.

Volume: *Amor pe sârmă ghimpată,* 1994; *Sfaturi pentru gospodine şi muze,* 1996; *Proscrisa,* poem scenic, 1997; *Album de pictură Maria Lie-Steiner,* poeme de Saviana Stănescu, 1999; *Apocalipsa gonflabilă* (Premiul UNITER), 1990; Poemul scenic *Proscrisa* reprezentat în Franţa. Proiecte teatrale cu universităţi din SUA şi din România (cu actori cunoscători ai limbii engleze).

Referinţe *(selectiv)*: Doina Tudorovici, *Greva foamei de poezie,* „Luceafărul", 19, 1995.

În Argeş *(selectiv)*: Mircea Bârsilă, *Saviana Stănescu, o poetă a refuzului,* „Calende", 3-4, 1997.

O PORCĂRIE OSOASĂ DE POEM

ce-ar fi dacă
oboseala asta bătrână camaradă
de şeptic
cu cărţile decupate

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

din pielea mea de pe burtă
ar simţi brusc nevoia să joace
remi
cu pietre tăiate din oasele mele mă tem
nedezvoltate
destul

să cioplească la baza coloanei
mele vertebrale mereu cu spirit
de frondă
şi vertebrele bâldâbâc vor sări
hotărâte în cazanul de pre-faceri
poate iese
un doi un cinci un treişpe
sau chiar gioni
din osuleţul acela rebel
ce mă-mpungea
în fiecare dimineaţă la cafea
se-aliniază ele vertebrele în rime
se-aliniază ele hopahop
se-nscriu la concursuri câştigă
îmi râd apoi
în nas pot să zic
că mă aplec în faţa
adunăturii de poem.
orgolios cu apucături
criminale
asfixiată
sub o baltă de piele ce să fac
fără pic de os de coloană
mă plec umilă în faţa
eminenţei osoase a primului vertebrat
extras din mine

porcăria asta de poem.

*

„Masca senină a poetei ascunde un soi de mânie provocată de agresiunea banalului şi a morţii… Lipsa de obscuritate a discursului… schiţează o poetică a refuzului“.

Mircea BÂRSILĂ

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

STERIOPOL, Ion, 15. 06. 1899, Găeşti - 1. 03. 1983, Piteşti. *Poet şi traducător.* Studii începute în oraşul natal, continuate la Liceul „I. C. Brătianu“, Piteşti; Facultatea de Litere şi Filozofie, Universitatea - Bucureşti (1922), Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti. Căsătorit cu fiica comparatistului N. I. Apostolescu, fostul lui profesor. Specializare la Grenoble. Profesor la licee din Bucureşti, la Sighişoara (unde editează revista „Sfătuitorul Târnavelor“) şi Odorhei. În anul 1940 se transferă la Liceul „I. C. Brătianu“ unde va fi şi director (1948-1952). În lunile mai-august 1944 va fi ultimul primar liberal al Piteştiului. A colaborat la reviste studenţeşti, precum şi la cele pe care le-a editat. Traduce din literaturile greacă şi franceză. Colaborări la „Universul literar“.

Volume: *Parter japonez,* Sighişoara, 1926; *Credinţe ucise,* Sighişoara, 1940.

Referinţe *(selectiv)*: Constantin D. Papastate, *Ion Steriopol, Credinţe ucise,* „Ramuri“, 4-5, 1940.

În Argeş: Ion M. Dinu, *In memoriam: Ion Steriopol,* Ag., 4, 1983; Ion M. Dinu, *Ion Steriopol, Oameni şi fapte, vol. 15,* Piteşti, 2007.

*

„Volumul (*Credinţe ucise,* n.n.) lui Ion Steriopol a apărut la aceeaşi editură cu cele ale lui George Boldea (…), Emil Giurgiuca (*Anotimpuri*), Mihai Beniuc (*Cântece de pierzanie*) etc. (Editura Miron Neagu, Sighişoara, n.n.). O simbolistică discret bacoviană însoţeşte mai multe din poemele sale“.

C. D. PAPASTATE

*

* *

STOIKA, Constantin T., 23. 02. 1892, Buzău - 19. 11. 1916, pe frontul Primului Război Mondial (Boişoara-Câineni, Vâlcea. Înmormântat în marginea şoselei). *Poet, prozator, eseist.* Tatăl, Titus Stoika, ziarist. Mama, Irena. Studii începute la Piatra-Neamţ, continuate la Braşov, Buzău, Piteşti, unde îşi ia şi bacalaureatul. La Piteşti, împreună cu fratele său, colaborează la revista „Tinerimea literară şi artistică“, 1909-1910 (neamintită de I. Hangiu). Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea - Bucureşti, 1916, unde editează revista „Poezia“ (1914-1915), colaborări la ziare şi reviste printre care şi „Vieaţa nouă“. Traduceri din scriitori latini şi francezi („Reflexii în faţa poeziei noi“).

Volume: *Licăriri,* 1910; *Jurnalul de campanie. Însemnări din zilele de luptă,* 1921 (1977); *Poezii,* 1912-1916, Chişinău, 1928; *Poezii,* 1973.

Referinţe *(selectiv)*: Ov. Densusianu, *Constantin Stoika,* „Vieaţa nouă“, 11-12, 1918; E. Lovinescu, *Alţi poeţi de la „Vieaţa nouă“: Constantin T. Stoika, Istoria literaturii…, I,* 1927; Ov. Densusianu, *Cezar şi Titus Stoica, Constantin T.*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Stoika, Poezii, Chişinău, 1928; Constantin Preda, prefaţă la volumul *Însemnări din zilele de luptă,* 1977; D. Murăraşu, prefaţă la volumul *Poezii,* 1973.

IMN CĂTRE IEHOVA

Ai îmbrăcat, Iehova, lumina c-o haină
Şi ai întins din ceru-Ţi un cort în infinit,
Din apele înalte cămările-ai zidit
Şi pus-ai scară norii în casa Ta de taină.
Cu-aripele-adierii pluteşti neîncetat,
Ca oaste lungi convoiuri de duhuri ţi-ai ales,
Iar vestitor de moarte un foc neînţeles.

Pe temelii eterne pământu-ai aşezat,
Cu mâna-Ţi cufundându-l în neagra adâncime
Şi apele tăcute de secole pe-nălţime
Uitate, într-o noapte în scorburi le-ai retras.
…….

Din nori grei, o, Doamne, ai revărsat în şesuri
Bogate efluvii de sevă şi lumină
Şi pâinea-ai frământat-o cu mâna Ta divină
Răscumpărând cu trudă umanele eresuri
……

…Pe piscuri luminoase
De nori aprins-ai luna în nopţile tăcute,
Şi în eternitate cu legi necunoscute,
Un soare…
……

*

„Poezia lui Constantin T. Stoika respiră dragoste de singurătate, tăcere, visare. Este o poezie de finețe şi de rafinament psihic, care nu are nimic morbid şi nimic de blazare prematură".

D. MURĂRAŞU

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

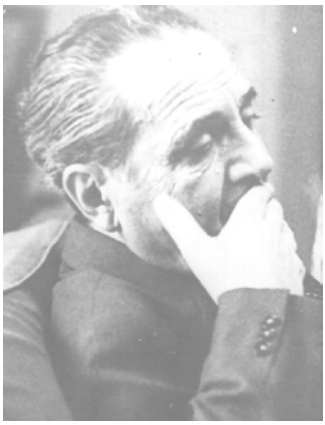

STREINU, Vladimir, 23. 05. 1902, Teiu, Argeş - 26. 11. 1970, Bucureşti. *Critic literar, eseist, traducător, poet*. Părinţii, Şerban Iordache şi Neacşa - moşneni avuţi. O legendă a familiei povesteşte că bunicul ar fi descoperit o comoară din vremea turcilor şi, astfel, a asigurat o oarecare avere nu numai pentru el, ci şi pentru generaţiile viitoare. Nepotul (Nicolae) Vladimir a fost la tinereţe *arbiter elegantiarum* şi *Făt-Frumos din Teiu* (Ş. Cioculescu). După şcoala primară, urmată în satul natal, a urmat Liceul „I. C. Brătianu" - Piteşti (1912-1920), cu întreruperi în timpul Primului Război, când a fost voluntar în armata română. Cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie au fost absolvite în 1924, având ca profesori pe Mihail Dragomirescu (un fel de maestru, la seminariile căruia s-a remarcat), pe Nicolae Iorga şi, mai ales, pe Charles Drouhet de la care a primit impulsul de a studia în Franţa.

Pe când era încă student, debutează cu poezie în „Adevărul literar şi artistic" (1921), suplimentul ziarului „Adevărul", condus la acea dată de A. de Herz şi la revista „Muguri" de la Câmpulung Muscel, printre editori aflându-se şi Tudor Muşatescu. Colaborează mai întâi cu versuri, apoi cu o recenzie despre volumul de poeme *Pârgă* de Vasile Voiculescu (1922). După absolvirea facultăţii, profesor la Turnu Severin, suplinitor la Bucureşti, specializări la Paris şi Nancy, cu intenţia unui doctorat, nefinalizat, dar cu acumulări masive, folosite de viitorul comparatist şi traducător. Paralel cu profesoratul în Găeşti, 1927, 1929-1932, Piteşti, 1930-1939, Bucureşti, 1939-1948, Streinu a avut o adevărată chemare pentru colaborarea sau editarea de reviste cultural-literare. Încă din studenţie va fi secretar de redacţie la „Cugetul românesc" (director: Ion Pillat); împreună cu Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu şi Tudor Şoimaru, editează la Bucureşti cinci numere din revista „Kalende" pe care o tipăresc la Piteşti (1928-1929); conduce ziarul „Gazeta" (1935-1938, director: Al. Kiriţescu), redactor la „Viaţa literară" (director: George Murnu), la „Revista Fundaţiilor Regale" (1935-1941, director: Dimitrie Caracostea, 1945-1947, când, după abdicarea Regelui Mihai I, revista dispare), la „Preocupări literare" („Kalende", seria a 2-a), de la numerele 6-7, 1943. În anul 1944 publică *Istoria literaturii române moderne* (în colaborare cu Şerban Cioculescu şi Tudor Vianu), în care judecăţile estetice prevalează, stârnind o adevărată furtună între 1944 şi 1947, când epoca, în ciuda unei libertăţi aparente, începuse să se dogmatizeze.

Primii care s-au repezit asupra lucrării fuseseră cei de la ziarul „Dreptatea", uitând că Streinu fusese deputat PNŢ, între 1932 şi 1933. Încă din 12. 11. 1944, Mircea Damian îl va ataca în „Fapta" pentru orientarea estetică a

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Kalendelor“, urmat de Sergiu Filerot („Victoria“, 20. 11. 1944), Paul Cornea („Scânteia“, 16. 03. 1944), din nou Paul Cornea („Scânteia“, 16. 03. 1947), cu textul intitulat „Tendinţe în opera de artă… sau paradoxul d-lui Streinu“. Abia îşi susţinuse doctoratul la Universitatea din Iaşi (1947, cu teza *Versul liber românesc*) şi atacurile se înmulţesc, ajungându-se până la a se considera că fusese fascist, proantonescian etc., manevrele fiind clasice: scoaterea din conţinut a unor cuvinte şi sintagme care ar fi demonstrat o asemenea atitudine. Şi a urmat o adevărată odisee pentru bărbatul încă tânăr şi în deplinătatea puterilor sale creatoare. Înlăturat din învăţământ, practică meserii manuale, ajutat băneşte de Sadoveanu, Camil Petrescu, Zaharia Stancu, suferă o operaţie grea la plămâni, colaborează la Institutul de Lingvistică, este angajat la Institutul de Istorie Literară şi Folclor, condus de George Călinescu, pentru o perioadă scurtă. Pentru că cel de-al doilea val de arestări din anii 1958-1959 (să fi fost vorba de lupta împotriva „revizionistului“ Tito?), a fost şi pentru Streinu şocant. A fost închis în „lotul“ Noica-Pillat şi condamnat, la 1. 03. 1960, la 25 de ani de muncă silnică. Norocul (?) a fost că în anul 1964 s-a dat amnistia generală, iar ultimii ani au însemnat şi gloria plătită cu atâta suferinţă: cursul de poetică de la Universitate (1968), director la Editura „Univers“, colaborator la majoritatea publicaţiilor vremii, dintr-o viaţă în care cei mai productivi ani şi i-a petrecut fie în universul concentraţionar, fie practicând meserii care nu-i erau specifice, fie obligat la colaborări pe care, uneori, nici nu le-ar fi recunoscut ca fiind ale lui.

Vladimir Streinu a fost marcat de o idee permanentă - cea a clasicităţii poporului, limbii şi culturii române. Această clasicitate s-ar defini prin „încrederea în rânduielile eterne“, în care până şi moartea ar fi un accident care nu sperie (exemple în *Moriţa, Mai am un singur dor, Baltagul* etc.) şi omenia ar fi o notă distinctivă, concept mult vehiculat în perioada naţional-socialistă, într-o perioadă când frica de anumiţi străini era mai mare decât oricând. Obsesia participării româneşti la literatura şi cultura universală (celebrul „protocronism“), în ciuda atitudinii sale raţionalist-estetice, l-a făcut să scrie mai multe texte despre acest clasicism ca formă specifică de participare românească la universalitate. Conformându-se vremurilor, criticul analizează „barocul folcloric“ sau basmul care ar fi „clasicismul analfabeţilor“, „primul clasicism românesc“. Originalitatea naţională (?), spiritul timpului (conceptul lui Lovinescu, al noţiunii de *Saeculum*) s-ar constitui din limbă, folclor şi literatură cultă (care „seduce“ pe cititor), aşa cum a făcut Sadoveanu (care se aseamănă cu Gogol, Knut Hamsum şi Anatole France) ori Arghezi (comparat cu Ungaretti, Valéry, Rilke, Esenin sau Elliot). Dar atât Sadoveanu, cât şi Arghezi, au fost cantonaţi în „spaţiul mioritic“, iar astăzi, la câteva decenii de perioada când Streinu a scris asemenea texte, nu se prea mai ştie câţi îi mai citesc şi mai realizează că au contribuit la „clasicizarea“ culturii româneşti. Interesul pentru scriitorii şi publiciştii din Argeş a avut o oarecare permanenţă, eseurile sau cronicile despre Ion Pillat, Liviu Rebreanu, Ion Barbu (faţă de care are rezerve),

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Ion Minulescu, Sanda Movilă, I. M. Iovescu contribuind la integrarea acestora în istoria literaturii române.

Colaborările post-mortem la „Argeş“ (prin grija cercetătorului George Muntean) au fost benefice pentru publicaţie, dar şi pentru menţinerea interesului pentru un intelectual de amplitudine. După mai multe texte comemorative, apărute imediat după moarte, ineditele au „comunicat“ şi unele noutăţi în care, în stilul inconfundabil, face o adevărată demonstraţie de virtuozitate critică. În *Poezia şi publicul* (Ag., 5, 1983), criticul sintetizează puncte de vedere privind relaţia atât de subtilă dar şi de dificilă între cei doi poli ai comunicării: scriitor şi public. Preluăm câteva fragmente: „Dacă cititorul vrea să se bucure de spectacolul poeziei, atunci el trebuie să-şi pună şi problema obligaţiunilor pe care le are faţă de poezie. Cititor de poezie fără anumite obligaţiuni nu există. El trebuie să-şi dea seama în primul rând că are obligaţia de a-l crede pe poet pe cuvânt. În al doilea rând, dacă el (cititorul) nu vrea să fie permeabil la starea de poezie, nimeni nu-l poate sili… că există o anumită înrudire între atitudinea omului care se roagă şi a poetului sau a cititorului de poezie, aceasta este incontestabil (în consens cu părerile abatelui Claude Brémond, n.n.). Numai că raportul este invers. De la poezie la rugăciuni, raportul este de supraordonare. Întâi avem categoria supremă a poeziei şi pe urmă formele ei, printre care forma rugăciunii este una“ etc. … Asemenea judecăţi cuprinzătoare pot fi extrase şi din alte texte publicate în „Argeş“.

Volume *(selectiv)*: *Pagini de critică literară,* 1938, vol. I, II, 1974, vol. III, vol. IV, 1976, vol. V-VI, 1977; *Clasicii noştri,* 1943 (1969); *Istoria literaturii române moderne, I* (în colaborare cu Ş. Cioculescu şi T. Vianu), 1944 (1971); *Versificaţia modernă,* 1966; *Calistrat Hogaş,* 1968; *Ion Creangă,* 1971; *Ritm imanent*, versuri, 1971; *Studii de literatură universală,* 1973; *Eminescu-Arghezi*, 1977; *Poezii*, 1982; *Poezie şi poeţi români,* 1983; *Eminescu*, Iaşi, 1983; Traduceri din *Corneille*, 1943; *Proust*, 1968; *Shakespeare*, 1970; *Emerson*, f. a.; *Gustave le Bon*, f. a., *Cl. Richet*, f. a.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române…*, 1937, p. 66; G. Călinescu, *Istoria…*, 1982, p. 901-902; Al. Piru, *Panorama deceniului…*, 1968, p. 88; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română, vol. III,* 1975, p. 203; *Vladimir Streinu interpretat de …*, 1984; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiş,* 1989; Mircea Zaciu, *Streinu, Vladimir, Dicţionarul…, literele R-Z,* p. 413; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic…,* p. 640; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…,* p. 809; Marian Popa, *Istoria…*, p. 1009.

În Argeş *(selectiv)*: Corneliu Marcu, *Un prinţ al criticii,* Ag., 12, 1970; G. Muntean, *Vladimir Streinu (la moartea acestuia)*, Ag., 1, 1971; I. Cruceană, *Vladimir Streinu*, Ag., 1, 1971; Vladimir Streinu, *Poeme*, Biblioteca Argeş, Ag., 7, 1971; Al. George, *Apollonius*, Ag., 12, 1971; G. Muntean, *Anii şi cărţile,* Ag., 12, 1971; Vladimir Streinu, inedit: *La Rochefoucauld*, Ag., 5, 1973; Vladimir Streinu - inedit: *Etimologicale*, Ag., 5, 1974; Dumitru Anghel, *Vladimir Streinu, Pagini de critică literară,* Ag., 4, 1976; Vladimir Streinu, inedit: *Veneţia* (cu un cuvânt de G. Muntean), G. Macovescu, *Vladimir Streinu,* Ag., 2, 1982;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Simpozion: *Vladimir Streinu - 80 de ani de la naştere,* Ag., 2, 1982; Vladimir Streinu, inedit: *Poezia şi publicul,* Ag., 5, 1983 (cu un cuvânt de George Muntean), Artur Silvestri, *Vladimir Streinu, portret din imaginaţie,* Ag., 5, 1985; Dumitru Anghel, *Vladimir Streinu în publicaţiile argeşene,* Ag., 10, 1985; Miron Cordun, *Vladimir Streinu,* Ag., 11, 1987; Simion Bărbulescu, *Vladimir Streinu, un critic artist,* Ag., 11, 1987; Vladimir Streinu despre scriitori din Argeş (în „Pagini de critică literară"), vol. IV, 1978; Vasile Fălcescu, *Cuibul părăsit al lui Vladimir Streinu,* Piteşti, 1998; Idem, *Viaţa lui Vladimir Streinu,* Piteşti, 2005; Ionuţ Niculescu, *Vladimir Streinu - vina de a fi cărturar,* „Calende", 3-4-5, 2005; Vasile Fălcescu, *Viaţa lui Vladimir Streinu,* Editura Tiparg, Piteşti, 2005; Idem, *Vladimir Streinu şi himera poeziei,* Editura Tiparg, 2008; *Ibidem, Vladimir Streinu evocat de contemporani,* 2008; Nicolae Oprea, *„Patronul", Vladimir Streinu,* „Calende", 3-4-5-, 2002; Călin Vlasie, *În preajma centenarului Vladimir Streinu,* „Calende", 2, 2002; *Vladimir Streinu la 20 de ani,* Ag., 26, 2003; Ştefan Ion Ghilimescu, *O excelentă cronografie* (Vasile Fălcescu, *Viaţa lui Vladimir Streinu,* Editura Tiparg, Piteşti, 2005), Ag., 12, 2007; Caietele Vladimir Streinu, 1-5 (2005-2010), Editura „Centrul Cultural - Piteşti".

*

„În general vorbind, [Streinu] a fost, alături de Călinescu, unul dintre criticii noştri cu vizibile preocupări teoretice, legate de critica literară, cât şi de poezie sau roman. N-are originalitatea lui Călinescu".

Nicolae MANOLESCU

*

* *

SUCEAVĂ, Bogdan, 27. 09. 1969, Curtea de Argeş. *Prozator şi poet.* Şcoala generală şi liceul, la Piteşti, Găeşti, Târgovişte, Bucureşti, diplomat în matematică (Universitatea - Bucureşti, 1994), doctor în matematică (Michigan State University, 2002). Stabilit în SUA, activitate didactică, redactor al revistei „Respiro", colaborator la reviste din România (printre care şi revistele „Calende" şi „Argeş").

Cu o dexteritate aparte în căutarea şi găsirea unor motive aparent tradiţionale, pe care le „înrămează" convingător într-o „plasă" interrelaţională, prozatorul mizează pe „un nou mod de comunicare" interesant, fără discuţie, pentru cititori. Actualitatea este „deturnată" spre semnificaţiile realiste care transgresează ineditul printr-o generalizare plină de suspans. O proză care se citeşte „cu sufletul la gură" certifică talentul de excepţie al autorului. Bogdan Suceavă consideră că: *Suntem la un pas distanţă de cărţile în serie făcute pe comandă* (Ag., 11, 2007). Rămâne de văzut!

Volume: *Teama de amurg,* 1990; *Sub semnul Orionului,* 1992; *Legende şi eseuri,* 1995; *Năluci şi portrete,* 2001; *Imperiul generalilor târzii şi alte istorii,* Cluj-Napoca, 2002; *Bunicul s-a întors la franceză,* Iaşi, 2003; *Vremea din timpul diez,* 2005.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Un prozator româno-american,* Argeş - *Almanah*, 2007, p. 249.

„Bogdan Suceavă plonjează cu dezinvoltură din real în ireal, asemenea personajelor create care confundă realitatea cu utopia".

Nicolae OPREA

*

* *

ŞELMARU, Traian, 12. 01. 1914, Bucureşti - 15. 11. 1999, Bucureşti. *Ideolog al proletcultismului românesc, critic literar, teatral şi muzical.* Absolvent al Liceului „I. C. Brătianu", Piteşti (1927-1931), Academia Comercială, Bucureşti (1931-1933). Redactor la „Vremea" (1934-1937), „Timpul" (1937-1939), secretar de redacţie la „România literară" (1944-1946), redactor-şef adjunct la „Scânteia" (1946-1950, 1956-1957), redactor-şef la revista „Teatrul" (1959-1969), redactor de teatru la „Informaţia Bucureştiului" (1969-1979), secretar al Uniunii Scriitorilor (1951-1956), consilier cultural la Ambasada României de la Moscova (1957-1959). Distins cu „Ordinul Muncii" clasa a II-a (1948).

Scriitor de stânga încă din deceniul '30-'40, Traian Şelmaru va deveni, după 23 august 1944, unul dintre cei mai devotaţi propagandişti ai proletcultismului românesc alături de Nicolae Moraru, Mihai Novicov sau Ion Vitner. Articolele sale, publicate în „Scânteia", „România liberă", „Contemporanul", sunt semnificative chiar şi prin titluri: *Sub semnul principialităţii* (în care critică ambiguitatea ideologică a scriitorilor formaţi la şcolile burgheze, ca şi când el se formase la şcolile proletare din URSS!). *Artă pură - artă cu tendinţă* (idem, nr. 832, 1947); *Să smulgem din noi înşine poziţiile de autoapărare ale capitalismului!* („Scânteia", 5. 02. 1948). Problema acestor texte (şi a altora multe) nu este că au fost publicate, ci că organele represive ale statului şi partidului acţionau în funcţie şi după apariţia lor. Exemplu de manual este articolul (*studiul?*) lui Sorin Toma *Poezia putrefacţiei sau putrefacţia poeziei,* care a dus la interzicerea semnăturii lui Tudor Arghezi. Cronica dramatică a lui Traian Şelmaru este mai echilibrată, dar nu-i lipseşte tonul încruntat, de direcţie.

Volume: *Reportaj din China Nouă,* 1952; *Pe drumul culturii noi,* 1952; *Teatrul românesc în contemporaneitate,* 1962; *Teatrul politic, politica teatrului,* 1973; *Premiera de aseară. Fals jurnal, vol. I-IV,* 1975-1984; *Scene şi oameni,* 1980.

Referinţe *(selectiv)*: Dumitru Micu, *Aspecte ale peisajului literar,* „Viaţa românească", 8, 1959; Marian Popa, *Istoria literaturii…, vol. I,* p. 663.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ŞOIMARU, Tudor, 29. 12. 1898, Bucureşti - 18. 09. 1967. *Dramaturg, prozator, gazetar.* Studii liceale la Piteşti (Liceul „I. C. Brătianu"), universitare, în Franţa. Colaborator la „Cronica" (Iaşi, 1918), redactor la „Universul", „Dreptatea", „Adevărul", „România literară", „Dimineaţa", „Gazeta literară" etc.

„Patrulaterul" Vladimir Streinu, Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu şi Tudor Şoimaru tipăreşte la Piteşti revista „Kalende" (nov. 1928 - martie 1929), antiortodoxistă, raţionalistă, estetizantă, cu semnături prestigioase, consemnată ca un moment benefic în istoria revuistică interbelică. Tudor Şoimaru publică în revistă mai multe proze bine articulate. Unele scrieri strânse în volum sunt umoristice sau reportaje (*Constanţa*) şi analize jurnalistice (*Istoria vieţii publice în România,* 1938). Debutul în teatru, cu *Furtună în Olimp,* 1946; monografii (*Grigore Manolescu,* 1959, *Cezar Bolliac,* 1962); un roman istoric (*Cântece şi flăcări,* postum, 1968). Pentru piesa de teatru *Afaceriştii* (1954) i s-a decernat Premiul de Stat. Unele reconstituiri istorice (*Povestea Unirii, Zorile Parisului*), o dramatizare după N. Filimon etc. compun portretul unui scriitor activ care şi-a dorit permanent să fie în prim-planul vieţii literare româneşti.

Mai mult reporter decât dramaturg-romancier, Tudor Şoimaru a scris câteva scenarii originale - despre Comuna din Paris, Unirea Principatelor sau 23 august 1944 etc. În perioada proletcultistă a fost un susţinător al noilor concepte ideologice, dar nu aceste concepte au făcut ca, spre exemplu, romanul *Cântece şi flăcări* să fie considerat nerealizat, ci exagerările care îi erau congenitale autorului. Dacă proletcultismul ar fi vinovat pentru toate, nu s-ar mai vorbi azi de scrierile lui Marin Preda, Petru Dumitriu, G. Călinescu sau Eugen Barbu, chiar de poezia lui Mihai Beniuc şi Nicolae Labiş.

Volume: *În halat şi papuci,* 1933; *Constanţa,* 1936; *Istoria vieţii publice în România,* 1938; *Furtună în Olimp,* 1946; *Afaceriştii,* 1953; *Angajamentul lui Pangrati,* 1953; *Albăstrele,* 1955; *Grigore Manolescu,* 1959; *Cezar Bolliac,* 1962; *Teatru,* prefaţă de V. Râpeanu, 1966; *Cântece şi flăcări,* 1968. Numeroase traduceri şi prelucrări din literatura rusă şi sovietică şi din literatura franceză.

Referinţe: Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară,* vol. V, 1967, p. 221-222; Valeriu Râpeanu, *Tudor Şoimaru la 60 de ani,* „Gazeta literară", nr. 52, 1968; Virgil Brădăţeanu, *Comedia în dramaturgia românească,* 1970; Cornel Moraru, *Şoimaru Tudor, Dicţionarul scriitorilor..., lit. R-Z,* 2002, p. 456; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic al literaturii române, lit. R-Z,* p. 66, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006; *Dicţionarul general..., lit. S-T,* 2007, p. 573.

Pe scena teatrului „Al. Davila" - *Afaceriştii* (Stagiunea 1958-1959).

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ŞOVU, George, 30. 01. 1931, Ţiţeşti, Argeş. *Prozator, scenarist, reporter.* După şcoala primară urmează Şcoala Normală din Câmpulung Muscel (1951) şi Facultatea de Filologie - Universitatea „Al. I. Cuza“, Iaşi (1955). Activitate de presă (Agerpres - 1955-1961), activitate didactică la licee din capitală, diferite funcţii în organismele inspectoratelor şcolare, realizator de emisiuni radio şi televiziune. După debutul cu poezii (1951) şi numeroase reportaje, articole, eseuri, tablete etc., George Şovu scrie scenarii pentru un ciclu de filme de un real succes: *Declaraţie de dragoste* (1985), *Liceenii* (1986), *Extemporal la dirigenţie* (1988), *Liceenii rock'nroll* (1991), *Liceenii în alertă* (1993). Este distins cu premii şi diplome la concursuri şi festivaluri din ţară şi străinătate.

Calitatea scenariilor constă în simplitatea şi puritatea personajelor, în dinamismul şi spontaneitatea acţiunii propriu-zise, în realizarea rapidă a unor portrete credibile, atât pentru tânăra generaţie, cât şi pentru spectacolul cotidian. Acelaşi „meşteşug“ este folosit în proza propriu-zisă, romane şi povestiri în care nu lipseşte prezentarea primelor emoţii ale iubirii, concurenţa între tineri, dar şi unele scene şi momente mai dure, care au menirea clarificării atitudinii personajelor.

Volume: *Cadenţa generaţiei,* 1974; *Declaraţie de dragoste,* 1978; *Dragul nostru Alex…*, 1981; *O rază de dor,* 1983; *Furtună de mai,* 1985 (ediţia a II-a, *Căpitanul Rex*, 1991); *Tandreţe,* 1986; *Ochii timpului*, 1988 (ediţia a II-a, 2003); *Liceenii*, 1991; *Liceenii rock'n roll*, 1991; *Liceenii în alertă,* 1993; *Dragoste şi moarte*, 1994; *Martor incomod*, 1999; *Misterele din vila părăsită,* 2000; *Romantica*, 2003. Antologie de literatură populară şi cultă cu conţinut religios - *De românească învăţătură,* 1992 (în colaborare).

Referinţe: Artur Silvestri, *Cadenţa generaţiei,* „România literară“, 31, 1974; Dan C. Mihăilescu, *Un Ion blând şi generos,* „Luceafărul“, 19, 1979; I. Rotaru, *O istorie a literaturii române, vol. III,* p. 721-722.

*

* *

ŞTEFAN, Ion C., 18. 03. 1940, Arefu, Argeş. *Poet, eseist.* Părinţii, agricultori. Şcoala generală, Arefu şi Corbeni, Liceul „Vlaicu-Vodă“, Curtea de Argeş (1957), Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1962). Profesor în Olt, metodist cultural în Ilfov, profesor la şcoli din Bucureşti. Debut în ziarele „Făclia hidrocentralei“, Curtea de Argeş, „Secera şi ciocanul“, Piteşti. Colaborator la revistele: „Argeş“, „Luceafărul“, „România literară“ etc. Fondator al editurii „Arefeana“ (1997).

Volume: *Despărţirea de cuvinte,* 1973 (debut editorial); *Atât de densă clipa*, 1978; *Scrisoare mamei*, 1980; *Luminiş de soare, amintiri,* 1981; *Fotografii mişcate,* povestiri, 1983; *Vara patriei*, 1986; *Lumini la ferestrele şcolii,* roman, 1989; *Cântece pentru iubita ideală,* 1991; *Iluzie cu nuferi*, 1995;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Supravieţuirea prin cuvinte, maxime şi cugetări, 1997; *Ora de dirigenţie a vieţii,* povestiri, 1998; *Dialog la timpul viitor*, 2000; *Ceremonii solare,* 2001; *Femeile din oglinda retrovizoare*, roman, 2002; *Lumina din oglindă,* roman, 2006; *Pe treptele timpului,* antologie, 2010 (cuvânt înainte de Horia Bădescu); *Întâlnirea de la muzeu,* 2010.

Referinţe: Horia Bădescu, *Cuvânt introductiv la antologia „Pe treptele timpului"*, 2010.

În Argeş *(selectiv)*: Gheorghe Dinică, *Scriitori din Argeş,* Ag., 1, 1984; Ion Potopin, *Vara patriei,* Ag., 10, 1986.

*

SEMNE

Acum vezi şi tu
Cum se retrag străinele zăpezi
În văgăunile pământului
Ca nişte vulpi şirete, rănite
De aripile vântului.
Acum vezi şi tu
Cum apar
Licuricii pământului
Primele zâmbete
Pe aripile vântului,
Primele semne - ale timpului vieţii -
Nu vom muri, iubito!
E-atâta primăvară-n amândoi!

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

T-Ţ

TĂNĂSESCU, Costin, 22. 11. 1971, Ştefăneşti, Argeş. *Poet*. Facultatea de Management şi Marketing, Universitatea „C. Brâncoveanu“ - Piteşti. Debut în revista „Sympozion“, Iaşi, 2000. Colaborări la reviste din Argeş şi din ţară, precum şi la publicaţii din mediul virtual.

Ne-au surprins plăcut poemele lui Costin Tănăsescu printr-o anumită irizare a cuvântului, care, deşi frust, te cucereşte ca o zi proaspătă de primăvară. Nu ne aşteptam ca un bărbat-poet să fie atât de ingenuu dar şi concret, abordând iubirea cu un soi de francheţe care îi şade bine.

Volume: *Mi amor*, Editura Carminis, Piteşti, 2005, *Vrăjitoarea,* Editura Brumar, 2007, *Romanul în care mor*, Editura Brumar, 2009.

Referinţe: Niculina Oprea, *Mi amour*, Calende, 3-4, 2005, Emil Lungeanu, *Gramatica tăcerii sau corul poetic al lui Costin Tănăsescu*, 2009.

IRIS

Cele mai frumoase coline din lume
sunt sânii tăi, iubito,
cu miros de trandafiri bătuţi.
Cele mai fierbinţi mângâieri
sunt mâinile tale adiindu-mi obrajii dimineaţa.
Cele mai gustoase felii de portocală
sunt buzele tale.
Cele mai nevindecabile răni
sunt iertările
Cele mai nestatornice gânduri
sunt plecările şi venirile noastre-n tăcere.
Cele mai învolburate ape -
frunţile noastre lipite una de alta.
Cele mai frumoase nopţi -
trupurile noastre.

*
* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

TĂNĂSESCU, Horia, 10. 07. 1920, Domneşti, Muscel - 1. 07. 1967, San Francisco (SUA). *Cercetător, eseist, profesor*. Tatăl, Pavel Tănăsescu, inginer silvic, mama, Doina, casnică. Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea - Bucureşti (până în 1942), specializare la Institutul de Filologie Romanică din Roma, doctor în litere (1945). Profesor de estetică şi literatură franceză la Santo Domingo, director al unui post de radio şi televiziune din acelaşi oraş. Profesor de patologia artei la Universitatea Ibero-Americană din Mexico. Colaborator la reviste de specialitate.

În manuscris: *Teoria generală a structurii, Psihoanaliza lui Christos, Elemente psihopatologice ale artei, Baze estetice pentru o justă apreciere a elementelor psihopatologice ale artei* etc.

Volume: *Existencialismo, pensamiento oriental y psicoanálisis*, Mexico, 1967.

Referinţe: Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului…*, p. 659.

*

* *

TEMPEANU, Virgil, 10. 09. 1888, Focşani - 11. 05. 1984, Buftea. *Germanist*. Părinţi de origine socială modestă. Clase primare şi Liceul „I. C. Brătianu“, Piteşti (1908), unde răspunde de revista „Junimea“, Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea - Bucureşti (1912). Seminarul Pedagogic Universitar (1914). Editorial, debutează cu o adaptare din Hans Sachs (1909). Perfecţionare în Germania, doctorat în filologie germană la Universitatea Bucureşti, cu teza *Cântecele de Cruciadă ale lui Walther von der Vogelweide,* (1934), una dintre cele mai solide analize asupra literaturii germane medievale.

Profesor de liceu la Fălticeni, prefect de Baia, deputat la Suceava, profesor la Bucureşti, lector de limba română la Universitatea din München (1935-1937), profesor universitar la Bucureşti, autor de manuale şi cursuri. În afară de cercetarea comparatistă sus-menţionată mai sunt de reţinut traducerile: *Gudruna* (1931), *Povestiri germane* (1942), *Cântecul Nibelungilor* (1964), *Nuvela austriacă a secolului al XIX-lea*, reeditată de mai multe ori. Li se adaugă mai multe transpuneri şi publicări din Novalis, Goethe, Grillparzer şi din literaturile elveţiană şi norvegiană. Creaţia originală din volumul *Din scrisul vechi* (1924) nu s-a impus în rândul cunoscătorilor.

Alte scrieri: *Două sărbătoriri literare feminine*: Richarda Huch şi Isolda Kurtz, Bucureşti, 1924; *Marele negustor german,* Fălticeni, 1938; *Gh. Bogdan-Duică, germanistul*, Bucureşti, 1942; *Istoria literaturii germane*, Bucureşti, 1943.

Traduceri: Costache Negruzzi, *Alexandru Lăpuşneanu*, Craiova, 1923; *Povestiri germane,* 1942; Hans Carossa, *Jurnal de război în România*, 1942; *Fata pescarului*, 1966; *Nuvela austriacă în secolul al XIX-lea,* 1966; Von Grimaselschansen, *Aventurosul Simplicius Simplicissimus*, I, II, Bucureşti, 1967.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe: N. Iorga, *Un profesor, Neamul românesc literar*, nr. 30, 1924, Perpessicius, *Opere* vol. 9, 1980, p. 418-422.

În Argeş *(selectiv)*: Marin Manu Bădescu, *Oameni de seamă ai Liceului „Nicolae Bălcescu“*, Piteşti, 1975, p. 92-97, Vasile G. Popa, *Convorbiri cu Virgil Tempeanu sau Elogiul spiritualităţii germane*, 1998.

*

* *

TEODORESCU-BRANIŞTE, Tudor, 12. 04. 1899, Piteşti - 23. 03. 1969, Bucureşti. *Jurnalist, prozator, memorialist, traducător*. Mama, Anastasia, casnică, tatăl (Ioan), institutor, director al Şcolii Nr. 1 de Băieţi, Piteşti, unde fiul urmează şcoala primară. La Liceul „I. C. Brătianu“ va avea ca profesori pe comparatistul N. I. Apostolescu şi pe eseiştii N. Em. Teohari şi Mihai Mihăileanu, evocaţi în *Scara vieţii* (1976). Războiul Mondial face ca familia să se refugieze la Bârlad, unde lucrează într-un spital, face meditaţii şi cunoaşte pe scriitorul Marin Simionescu-Râmniceanu (dramaturg, eseist şi prozator, membru al Academiei Române, de mare succes în prima parte a secolului al XX-lea). Un prim pseudonim, Andrei Branişte, este preluat de la titlul unei piese de teatru din epocă. Branişte are chemarea scrisului încă din liceu (pe care îl încheia în 1918 tot la Piteşti), când începea să colaboreze la „Rampa“ („o bună revistă de teatru“ cum o va caracteriza mai târziu), unde va susţine cronica de carte între 1915 şi 1922, la „Revista voastră“ (Focşani, 1912-1914), „Hiena“ (Bucureşti-Cernăuţi, 1919-1924, directori: Pamfil Şeicaru şi Cezar Petrescu), „Contimporanul“ (revistă de avangardă, Bucureşti, 1922-1932, editor: Ion Vinea), „Facla“ (Bucureşti, 1910-1940, directori: N. D. Cocea, Ion Vinea etc.), „Flacăra literară“ (Bucureşti, 1911-1923, cu întreruperi, director: Constantin Banu, conducător al revistei: Ion Pillat), „Mişcarea“ (ziar naţional liberal), „Muncitorul“, „Propilee literare“ (Bucureşti, 1926-1929, cronica literară susţinută de T. Teodorescu-Branişte), „Vlăsia“ (Bucureşti, revistă culturală, 1926-1929), „Cuvântul“ (cotidian politic, Bucureşti, 1924-1941, cu întreruperi), „Parlamentul“, „Opoziţia“, „Curentul“ (Bucureşti, 1928-1944, director: Pamfil Şeicaru), „Vremea“ (publicaţie politică, socială, culturală, Bucureşti, 1928-1938, 1940-1944, director: Vladimir Donescu, director literar: Al. Valjan) etc.

Redactor la „Aurora“ (organ al Partidului Naţional Ţărănesc, Bucureşti, 1921-1937, director: N. Lupu, cronica literară este susţinută de Andrei Branişte), „Adevărul“ (Bucureşti, 1888-1916, 1919-1937, 1946-1951), directori: C. Mille,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

M. Sadoveanu, prim-redactor T. Teodorescu-Braniște. Editor al publicaţiilor „Cuvântul liber“ (1933-1936), „Jurnalul“ (1939-1940), „Jurnalul de dimineaţă“ (1944-1947).

A mai colaborat la: „Excelsior“ (Bucureşti, gazetă săptămânală politică, literară, artistică, 1930-1931), „La zid“ (săptămânal satiric, 1932-1933, 1935-1936, redactor: I. Anestin), „Progresul social“ (Bucureşti, revistă lunară de studii politice, social-economice, doctrină ţărănistă, 1932-1933, unde T. Teodorescu-Braniște susţine rubrica de cultură), „Herald“ (Bucureşti, 1933-1943, editor: Ion Vlasiu; Braniște semnează proză), „Revista Fundaţiilor Regale“ (Bucureşti, lunar de literatură, artă şi cultură generală, 1934-1947, directori: D. Caracostea, Al. Rosetti), „Floarea de foc“ (Bucureşti 1932-1933, 1936, director: Sandu Tudor), „Lumea românească“ (Bucureşti, ziar democrat de atitudine şi informaţii, 1937-1939, director: Zaharia Stancu, colaboratori: N. Carandino, Al Sahia, Şerban Cioculescu, T. Teodorescu-Braniște), „Gazeta literară“ (Bucureşti, 1929, director: Liviu Rebreanu); săptămânal al Uniunii Scriitorilor, 1954-1968, director: Zaharia Stancu), „Presa noastră“ (Bucureşti, 1956-1989), „Ramuri“ (Craiova, 1905 - în prezent), „Tribuna“ (cotidian politic şi literar, Sibiu, 1884, Cluj, 1938-1944, Cluj - săptămânal de cultură, 1957-1989, 1990 - în prezent), „Luceafărul“ (Budapesta, 1902-1906, Sibiu, 1906-1911, 1912-1914, Bucureşti, 1919-1920, Sibiu, 1934-1939, 1941-1944, Bucureşti, 1958-1989, 1990 - în prezent), „Steaua“ (Cluj-Napoca, revistă de literatură, artă, cultură, 1954 ~ în continuare), „Argeş“.

Activitatea publicistică a lui Teodorescu-Braniște, extrem de vastă, ar merita, după cum, de altfel, s-a şi făcut parţial, o cercetare monografică, el fiind prezent în presă din adolescenţă până la moarte, în ciuda şi în răspărul tuturor neşanselor, interdicţiilor, suprimărilor, cenzurii - toate neavând egal în jurnalistica românească. Textele publicate în „Aurora“ (organ al Partidului Ţărănesc, 1921-1924, director: dr. N. Lupu, 1924-1937), cuprind idei de stânga, partidul însuşi e organizat iniţial de cunoscutul politician de origine rurală Ion Mihalache; se preocupa, bineînţeles, de problemele ţărănimii, dar şi de cele ale muncitorimii. Odată cu fuziunea cu Partidul Naţional din Transilvania condus de Iuliu Maniu, Partidul Naţional Ţărănesc a devenit mai elitist, atrăgând de partea lui personalităţi din diverse domenii intelectuale şi devenind un adversar vehement al Partidului Naţional Liberal. Dar orientarea de stânga a jurnalistului piteştean nu se schimbă. De altfel, el va colabora la „Cuvântul liber“, al lui Constantin Graur, iar când încă mai trăia Constantin Mille, va colabora şi apoi va deveni prim-redactor la „Adevărul“ şi „Dimineaţa“. Tot sub aripa P.N.Ţ., Teodorescu-Braniște a fost parlamentar în anii 1927-1928.

Adevărul este că societatea românească, în perioada interbelică, era mult mai liberală - în sensul cel mai larg - faţă de ceea ce se întâmplă astăzi în România. Dacă un ziarist scria la o publicaţie de stânga sau de dreapta, nu i se punea imediat apostila apartenenţei la ideologia sau direcţia politică a partidului

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

sau a finanţatorului. Spre exemplu, când Branişte a editat săptămânalul „Cuvântul liber“ (din 11 noiembrie 1933), a reuşit să adune şi să publice texte semnate de Şerban Cioculescu, I. Minulescu, N. D. Cocea, Al. A. Philippide, Geo Bogza sau desene de artiştii plastici (Iser, Anestin, Marcel Iancu, Eugen Drăguţescu) - dar nimeni nu i-a catalogat într-un fel sau altul. De altfel, este ilustru exemplul lui Petre Ţuţea care a editat ziarul „Stânga“ şi a semnat numeroase articole cu pseudonimul P. Boteanu. Dar atunci când el şi-a pus inteligenţa şi talentul în serviciul unui partid politic, bineînţeles, atitudinea, chiar a foştilor prieteni, s-a schimbat.

Deceniul '40-'50 din istoria României a fost unul dintre cele mai dramatice şi e de mirare şi astăzi, la 70 de ani de la evenimentele acelor vremuri, cum fibra fiinţei naţionale a rezistat, ba s-a mai şi refăcut şi a reuşit să propună Europei unele valori, indiferent că au fost sau nu acceptate. În primul rând, desele schimbări de regim: dictatura lui Carol al II-lea, dictatura legionară, dictatura lui Ion Antonescu, războiul mondial în două acte şi apoi, pentru o lungă perioadă de timp, dictatura comunistă. Fiecare dintre ele propunea edificarea „omului nou“ după chipul şi asemănarea liderilor lor, „cu feţe“ inspirate din vest sau din est. Popor chinuit, poporul român a acceptat totul cu stoicism şi este un adevărat miracol (cum scria Gheorghe Brătianu despre întreaga istorie naţională) că nici nu s-a turcit, nici nu s-a grecizat şi nici nu s-a germanizat sau franţuzit, nici nu s-a rusificat. Presa a fost întotdeauna de partea celui puternic, pentru că cel puternic are de partea lui armata, serviciile secrete, celelalte structuri ale statului dar, mai ales, bani şi acţionează ca atare. „Jurnalul“ lui Branişte (1938-1940) deplângea soarta României după Dictatul de la Viena şi preluarea de către sovietici a Basarabiei, Bucovinei şi a Ţinutului Herţei. În timpul lui Antonescu, jurnalistul tace cu demnitate şi nu că nu ar fi fost patriot, ci pentru că tragedia a fost incomensurabilă.

După anii războiului, cu sute de mii de morţi, cu pierderi materiale de necuantificat, cu vechi aliaţi care nu au mişcat un deget pentru ca România să nu fie supusă presiunii sovietice, ba au mai şi bombardat Bucureştiul, ca un fel de avertisment etc., ce putea face un jurnalist cu o foiţă care era sau nu era citită şi nicidecum nu era luată în seamă de cei care se înfruntau într-o luptă crâncenă pentru putere?! Există un proverb românesc plin de înţelepciune care se referă la „în urma războiului…“, şi după Al Doilea Război şi în urma lui 1989, mulţi viteji s-au arătat, „înfierând“ atitudinea unuia sau a altuia din anii aceia. Dar când Vîşinski scotea pistolul şi-l aşeza pe masa din cabinetul Regelui, sau tot Vîşinski se întreba retoric „în fond ce vor occidentalii? Au stăpânit atâta vreme România. Acum a venit şi rândul nostru“ - este inutil să ne mai întrebăm de ce a fost situaţia în ţara noastră aşa cum a fost. Sigur că şi în acest caz s-ar pune o întrebare simplă: „Cum altfel?“. Că Petru Groza era o „inteligenţă redusă“ (Pamfil Şeicaru, care şi el, la rândul lui, parcă fusese „uşă de biserică?“), iar Mihail Sadoveanu, Mihail Ralea, Alexandru Rosetti, G. Enescu, Gala Galaction

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

etc. au candidat pe listele B.P.D., că Victor Eftimiu, Camil Petrescu, Al. Philippide, Petru Dumitriu, Tudor Arghezi etc. vorbeau cu entuziasm despre literatura şi arta sovietică, sau participau la activităţi ale instituţiilor prosovietice (Cartea Rusă, ARLUS, Muzeul Lenin-Stalin etc.), toate însemnau sovietizarea decisă a României, proces care se va accentua după abdicarea regelui Mihai (30 decembrie 1947). Tendinţa era generală, iar la Piteşti, spre exemplu, armata sovietică, găzduită în localitatea Valea Ursului, în clădiri special amenajate care există şi astăzi, defila, ori de câte ori considera necesar, pe bulevardul principal al oraşului - după cum ne povesteau cei care au trăit evenimentele - defilare urmată de chefuri tradiţionale ruseşti, petrecute în sălile Palatului Culturii (astăzi Curtea de Apel)… Defilarea sutelor de militari, înarmaţi până în dinţi, tăia pofta sau dorinţa de rezistenţă a oricui, cu atât mai mult cu cât posibilii rezistenţi fuseseră trimişi deja la închisoare (inclusiv închisoarea de la Piteşti, devenită celebră, mai ales prin figura emblematică a lui Ţurcanu).

Presa din Bucureşti se întrecea în a propune ca ziua de 23 august să devină sărbătoare naţională, ceea ce s-a şi întâmplat. După detronarea Regelui au fost întrerupte toate relaţiile cu Vestul („Ex Occidente nox“). De fapt, procesul începuse după 5 martie 1946, când W. Churchill a vorbit pentru prima dată despre *cortina de fier*, idee ratificată şi oficializată după Conferinţa de Pace de la Paris - iulie 1947 (*Marian Popa, p. 34*).

Cu „Jurnalul de dimineaţă“ interzis, fără perspectivă în presă, Branişte îşi „reaminteşte“ că este şi prozator, şi se va preocupa de scrierea şi de apariţia romanelor *Prinţul*, *Scandal, Pavilionul de vânătoare* (apărut mult mai târziu), *Ibovnica* (terminate în 1950, apărute în 1992). Paralel, îşi aminteşte de oameni şi locuri din zona natală.

Prinţul, reeditat de mai multe ori, rămâne cel mai bun roman al lui, fiind o dramă reală a aristocratului şi a aristocraţiei care simţea că se stinge în conjunctura evenimentelor care se anunţau dramatice. Personajul principal, Jean-Andrei Munteanu, nu este nici de o demnitate rigidă (*Şerban Cioculescu*), nu este nici un „cabotin“ (*Perpessicius*), ci este un om cu o trăire autentică a unei melancolii crepusculare, de sfârşit de ev şi de civilizaţie. Personajul are originalitate, ţinută, iar ironia lui Şerban Cioculescu asupra alegerii Orient-Expresului ca mijloc de sinucidere este cel puţin răutăcioasă. Ana Karenina şi-a ales aceeaşi moarte şi nu a mai stârnit nimănui zâmbete condescendente. Şi *Pavilionul de vânătoare* are aceeaşi tramă: decăderea marii boierimi, frecventă în literatura noastră. Tema ca atare a dat posibilitatea interpreţilor acestor scrieri să construiască un adevărat sociologism vulgar, o democraţie sociologistă la modă în epoca proletcultistă, ca şi când pentru asemenea personaje şi personalităţi nu ar fi fost vorba de drame adevărate ale dispariţiei clasei lor. Hristache Măgureanu ar fi anacronic şi arogant şi nicidecum un tip reprezentativ, care suferă după o lume care se află la asfinţit. La urma urmelor, moartea nu este

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

niciodată ridicolă, indiferent că i se întâmplă săracului sau împăratului, proletarului sau preşedintelui.

Sigur că o întrebare esenţială se pune: multitudinea scrierilor cu această temă ar proba şi existenţa unei clase nobiliare excepţionale în spaţiul românesc? Realitatea istorică demonstrează că mulţi dintre boierii români, de pe timpul lui Ştefan cel Mare sau Neagoe Basarab, Constantin Brâncoveanu, fanarioţii se ocupau cu tot felul de trădări şi vieţi cam uşuratice, senioria fiind, de multe ori, o aparenţă. Nici nu mai amintim stăpânirea fanariotă, când asemenea practici au ajuns la apogeu. Dar cu atât mai mult sunt de admirat personajele unor asemenea creaţii literare care au avut o anumită cerbicie în apărarea unor valori tradiţionale.

Volume: Articole de presă în antologii: *Doctrina bâtei*, 1936, *Oameni de ieri*, 1938, *Oameni şi paiaţe*, 1967, *Cuvântul liber în apărarea independenţei şi integrităţii României*, 1982, *Între presă şi literatură*, două volume, 1989.

Literatură originală: *Suflet de femee*, 1920, *Şovăiri*, 1921, *Ochiul de nichel*, 1927, *Fundătura cimitirului no. 13*, 1932, *Domnul Negoiţă sau individul împotriva statului*, 1932, *Băiatul popii*, 1933, *Prinţul*, 1944 (alte ediţii: 1961, 1965, 1985, 1998), *Scandal*, 1945 (1988), *Primăvara apele vin mari*, 1960, *Pavilionul de vânătoare*, 1986, *Ibovnica* 1993. Biografii-memorialistică: Gambetta, 1924, Clemenceau, 1929, Scara vieţii, 1976, Traduceri din B. Constant, André Maurois, L. Stern etc.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 297, Perpessicius, *Menţiuni critice*, 1938 (Opere, V, p. 294), G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, p. 1032, Valeriu Râpeanu, *T. Teodorescu-Branişte, Ziaristul Memoria şi feţele timpului*, 1983, *Ibidem*, *T. Teodorescu-Branişte - prozatorul, Scriitori dintre cele două războaie*, 1966, p. 138, Radu G. Ţeposu, *Teodorescu Braniște-Tudor, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* 2002, p. 541.

În Argeş *(selectiv)*: Colaborări: *Amintirile unui fost elev*, Ag., 1, 1966; *Interviu*, Ag., 6, 1968; Mihail Diaconescu, *Tudor Teodorescu-Branişte* (necrolog), Ag., 3, 1969; *Ne întâlnim diseară pe Strada Mare. Reportaj din Piteştii de altădată*, Ag., 8, 1970.

*

„Romanul domnului Tudor Teodorescu-Branişte [*Domnul Negoiţă*…, n.n.] este un model de virtuozitate epică".

PERPESSICIUS

*

* *

TEOHARI, Nicolae, 1865, Panciu - 4. 5. 1920, Piteşti. *Eseist*. Facultatea de Matematică, Universitatea - Bucureşti, profesor de matematică la Curtea de Argeş, Câmpulung Muscel, Slatina. În anul 1900 s-a stabilit la Piteşti, profesor şi director la Liceul „I. C. Brătianu". Fire introvertită, profesorul nu a

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

fost prea iubit de elevii săi. A colaborat la reviste din Bucureşti („Convorbiri critice“, „Viaţa românească“), cu articole despre N. Iorga, Octavian Goga, I. L. Caragiale, P. Cerna, Mihail Sadoveanu etc. Este evocat de Nicolae Iorga (*O viaţă de om aşa cum a fost*, 1976, p. 134-135), Ion Minulescu (*Corigent la limba română*, 1979, p. 28) etc.

Volume: *Natura*, *Natura şi intuiţia poetică*, 1928, *Lacuri, mări şi oceane*, 1930.

Referinţe: Nicolae Iorga, Istoria *literaturii româneşti contemporane*, vol. III, 1986, p. 183, E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane, I. Evoluţia criticii literare*, 1928.

*

* *

TICAN-RUMANO, Mihai, 2. 07. 1895, Berevoeşti-Pământeni, Muscel - 20. 03. 1967, Bucureşti. *Reporter*, *memorialist*, *povestitor*. După o copilărie săracă (Safta şi Nicolae Tican trăiau de pe o zi pe alta), copilul Mihai îşi câştigă traiul la un negustor din Câmpulung Muscel, dar îl apucă un „dor de ducă“, iar Constanţa era „poarta“ de ieşire în lume. La vârstă fragedă se descurcă în Italia, ia drumul Argentinei (de ce nu al Americii de Nord?), unde, printre altele, publică texte (unde o fi învăţat să scrie?) despre România în ziare locale. Revenit în ţară, este încorporat la infanterie, scapă cu bine din război, în 1919 îşi reia periplul spre America de Sud, iar după cinci ani ajunge în Africa şi în Asia. Stabilit în Spania pentru mai mulţi ani (1924-1931), revine în ţară unde îşi încheie şi viaţa. Ziarele „Dacia“ din Spania şi „Universul“ din Bucureşti i-au găzduit producţiile publicistice strânse în mai multe volume, cu un ecou deosebit în epocă. Prin capacitatea sa de a descoperi peisaje noi, prin disponibilitatea de adaptare la specificul continentelor, Tican-Rumano putea să devină un mare finanţist, în stilul lui Onassis, dar un soi de comandă a unei gene româneşti, idealiste şi nepragmatice, l-a readus „la matcă“, precum şi pe majoritatea globe-trotterilor români, uitaţi prin cotloanele lumii.

Volume *(selectiv în ediţii româneşti)*: *Viaţa albului în ţara negrilor*, 1929, *Dansul canibalilor*, 1931, *Misterele continentului negru*, 1932, *Lacul cu elefanţi*, 1930 (ediţia a II-a, 1990), *Monstrul apelor*, 1931 (ed. a II-a, 1958), *Peisagii iberice*, 1930, *Icoane dunărene*, 1933, *Abisinia*, 1935, *Spania de azi*, 1936, *Sub soarele Africei răsăritene*, 1936, *Argentina*, 1938, *Mânăstirile noastre*, 1940, *La vânătoare în Congo*, 1968, *Hoinărind prin ţară*, 1971, *Peste mări şi ţări*, 1973, *Printre canibali*, 1992.

Referinţe: P. S. (Pamfil Şeicaru), *Un muscelean celebru în Spania şi America de Sud*, „Curentul“, nr. 18, 1928; Vasile Popovici, *Tican-Rumano Mihai*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, 2002, p. 557; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic al literaturii române…, lit.…, M-Z*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006, p. 709; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, 2009, p. 937.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: Alfons Melinte, *Un scriitor român călător pe trei continente*, Ag., 4, 1967; Dumitru Baciu, *Lumini muscelene*, 1980; Costea Marinoiu, *Scriitorul călător*, Ag., I, 1985; Valentin Borda, *Mihai Tican-Rumano*, Ag., 5, 1989; Silvestru Voinescu, *Argeşeni în spiritualitatea românească*, vol. I, 1991, p. 104.

*

* *

TIMUŞ, Ioan, 8. 11. 1890, Câmpulung Muscel - 10. 06. 1969, Bucureşti. *Prozator şi reporter*. După bacalaureat (1911) şi licenţa în Drept (1916), devine avocat pentru scurtă vreme, pentru ca din toamna anului 1917, ca altădată Nicolae Milescu, prin Odesa-Moscova-Vladivostok, să ajungă în Japonia unde rămâne cinci ani, apoi în China, Coreea, India, Egipt. Voiajul în Ţara Soarelui-Răsare se concretizează în cartea *Japonia. Viaţa şi obiceiurile*, prefaţată de Nicolae Iorga. Celelalte cărţi - *Transsiberiana* (1934) şi *Ogio-san* (*Domnişoare*) au multiple calităţi literare. Traducător de basme populare japoneze. Pentru *Caracterele civilizaţiei japoneze* (1942, în colaborare) primeşte un premiu din partea Japoniei, iar pentru *Japonia de ieri şi de azi* (1943) va fi distins cu marele premiu „Năsturel" al Academiei Române. Unul dintre primii autori români care au scris despre „enigma japoneză", Ioan Timuş a depăşit simpla condiţie reportericească, dovedindu-şi calităţile de literat autentic, dovadă reeditarea unora dintre cărţile sale.

Volume: *Japonia. Viaţa şi obiceiurile*, prefaţă de Nicolae Iorga, 1925; *Transsiberiana*, 1934; *Ogio-san* (*Domnişoare*), 1935, ed. a II-a, Cluj-Napoca, 1984; *Caracterele civilizaţiei japoneze* (în colaborare), 1942; *Japonia de ieri şi de azi*, 1943; *Japonia. Arta, femeia, viaţa socială*, f.a. Mai multe traduceri din folclorul şi literatura Japoniei între 1938 şi 1967.

Referinţe: Romulus Dianu, *Japonia*. România pitorească, nr. 2253/1925; Matei Alexandrescu, *Transsiberiana*, România pitorească, 4898/1934; Ion Negoiţescu, *Analize şi sinteze*, 1976, p. 256-261; Perpessicius, *Opere*, vol. VIII, 1981, p. 46-47.

*

„Această literatură îşi are locul… în categoria, mai săracă pe meleagurile autohtone, a ceea ce Thibaudet numea, pentru epoca franceză interbelică, «romanul planetar», între un Panait Istrati şi Mircea Eliade".

Ion NEGOIŢESCU

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

TOMOZEI, Gheorghe, 2. 04. 1936, Bucureşti - 28. 03. 1997, Bucureşti. *Poet*. După şcoala primară, frecventează Liceul „Nicolae Bălcescu“, Târgovişte, urmează cursurile Şcolii de Literatură şi Critică Literară „Mihai Eminescu“, fiind coleg cu Nicolae Labiş, Florin Mugur, Ion Gheorghe, Fănuş Neagu, Marin Ioniţă etc. Despre Labiş va scrie două cărţi evocatoare. Prezent în redacţiile unor reviste bucureştene, Gheorghe Tomozei îşi va da adevărata măsură de „făcător de reviste“ odată cu venirea lui la „Argeş“, în toamna anului 1969 şi până în 1974, împreună cu Florin Mugur şi Alexandru Cerna-Rădulescu. Cei trei au preluat teme şi colaboratori mai vechi, dar mai ales au adus colaboratori importanţi atât din Bucureşti, cât şi din ţară. Până să vină la Piteşti, poetul publicase 13 volume despre care scriseseră numeroşi critici literari, unii dintre ei incluzându-l în lucrări de sinteză.

După plecarea de la Piteşti, Gheorghe Tomozei a trudit în redacţia unor reviste bucureştene, aducându-şi o contribuţie relevabilă la diversificarea tematică a acestora. Evenimentele din 1989 au culminat pentru poet cu serialul *Timpul asasinilor,* semnat de Cezar Ivănescu şi publicat în „Adevărul literar şi artistic“ condus de Cristian Tudor Popescu şi apoi în volum. Şocul produs de această carte nedreaptă asupra lui Tomozei a fost fatal. Mai ales că Cezar Ivănescu a scornit numeroase „poveşti“, nu numai neadevărate, cât mai ales de o răutate care nu face cinste niciunui creator. Cezar Ivănescu a fost „adunat de pe drumuri“ dintr-un Bucureşti ostil în faţa pretenţiilor de lider, oferindu-i-se la Piteşti condiţii decente de viaţă, împreună cu soţia sa. Premiat de revistă, i s-au organizat spectacole în care poetul zdrăngănea la o chitară dezacordată, psalmodiind versuri din creaţia sa literară. Publicat şi cu texte dramatice când se ştia de către oricine că nu avea înclinaţii către această artă, Cezar Ivănescu a aruncat asupra oraşului şi asupra unor personalităţi ale acestuia cu un noroi de care nu era nevoie. Nu discutăm aici poezia lui Cezar Ivănescu - de multe ori excepţională - ci condiţia etică a omului. *De mortuis nihil nisi bene…*

Numeroasele volume publicate de Gheorghe Tomozei între 1957 şi 1997 sunt „martore“ ale evoluţiei poeziei româneşti de la realismul proletcultist la poezia „cântătoare“ a ultimelor decenii, trecute prin experienţele Labiş şi Nichita Stănescu şi chiar şi printr-un vag optzecism. Zeii lui tutelari l-au însoţit mereu într-o vălurire poetică dusă de multe ori până la perfecţiune formală, neatinsă de către cei doi din cauza lipsei de timp sau de răbdare. Devreme, poetul a descoperit parfumul textelor vechi, pe care le-a citit şi recitit pentru a identifica în ele sâmburele de frumos, prilejul unui orgoliu binemeritat. Punctul de vârf al acestor căutări este *Cronica lui Stavrinos* (1975), o microepopee despre

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„isprăvile“ lui Mihai Viteazul, petrecute într-un secol european baroc, nestăpânit şi iluzoriu, strălucind pentru noi de ideea genială a celui care a încercat unirea tuturor românilor. Acestei cronici poetul i-a adăugat *Cuvinte şi învăţături de umilinţă rostite de Neagoe al Neagăi, voievodul de la Argeş, la îngroparea a doua oară a oaselor maicii sale* (1972) *Negru-Vodă* (1974) şi *Focul hrănit cu mere* (1980), cu titluri din care reţinem: *Rovine, Călugăreni, Guraslău, Vin tocmai de la Plevna, La Mateiaş* etc. Iubirea pentru Câmpulung şi, în general, pentru Argeş, s-a concretizat prin venirea la Piteşti şi reintroducerea într-o competiţie naţională a revistei într-un context politic care începuse să dea semne de autarhie. Este adevărat că Gheorghe Tomozei nu a fost iertător cu piteştenii din redacţie, eliminându-i pe rând dar, în paralel, ajutându-i să debuteze atât în frumoase „biblioteci“, cât şi la edituri bucureştene. A fost o luptă surdă, încheiată cu victoria… decidenţilor politici care au transformat presa românească într-un megafon de slăvire a cuplului prezidenţial.

Dar spre deosebire de deceniul proletcultist (când s-au publicat, totuşi, câteva titluri fundamentale), şaizeciştii, oniricii şaptezeciştii, optzeciştii s-au simţit ca „peştii în apă“, cu mici avantaje materiale dar şi apăraţi de o critică literară fermă şi profesională. La acest festin literar şi-a adus o contribuţie mare activitatea redacţională a lui Gheorghe Tomozei. Astăzi se poate considera că literatura română a traversat o perioadă fastă, încercând să egaleze (deşi n-a reuşit decât numeric) perioada interbelică. Obsesia din ultimele decenii de a înnegri acele timpuri (Eugen Negrici, Radu G. Ţeposu etc.) devine inoperantă atunci când analizele se întorc la texte aşa cum stă bine oricărei cercetări serioase, în care găsesc capodopere pe care le salută prin analize pertinente.

În poezia lui Gheorghe Tomozei, analizată de numeroşi istorici literari nu numai în texte ocazionale, de multe ori înţelesurile au fost complicate, motivele sau metaforele - în general de dragoste - devenind adevărate capcane de înţelesuri metafizico-structurale. Adevărul este că poetul a trecut prin lume şi prin poezie „suav anapoda“, cu orgolii şi căderi care amintesc de o fire impulsivă, capabilă de mari gingăşii, dar şi de mici răutăţi, cu efecte uneori imprevizibile. Gheorghe Tomozei a scris mai multe pagini despre Labiş, care cuprind numeroase informaţii şi interpretări arătând o dragoste neostoită pentru cel care a deschis drumul poeziei româneşti contemporane.

Volume: *Pasărea albastră*, 1957; *Vârsta sărutului*, 1963; *Poezii*, 1966; *Altair*, 1967; *Dacă treci râul Selenei* (copilăria lui Eminescu), proză, 1967; *Suav anapoda*, 1969; *Poezii de dragoste*, 1970; *Misterul clepsidrei*, 1971; *Moartea unui poet*, 1972; *Tanit*, 1972; *Maşinării romantice*, 1973; *Negru-Vodă*, 1974; *Gloria ierbii*, 1975; *Cronica lui Stavrinos*, 1975; *Poema Patriei*, 1977; *O oră de iubire*, 1978; *Peregrin Valah*, proză, 1978; *Ierbar de nervi* (1957-1977), 1978; *Amintiri despre mine*, 1980; *Focul hrănit cu mere*, 1981; *Ninive*, 1982; *Prea târziu, prea devreme*, 1984; *Urmele poetului Labiş*, Biografie, 1985; *Catalogul corăbiilor,* antologie, 1957-1985, 1987; *Miradoniz, Copilăria şi adolescenţa lui*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Eminescu, Chişinău 1989; *Mersul pe aripi*, 1990; *Ultima carte de dragoste*, 1991; *Dedicaţii* (în colaborare cu Nichita Stănescu), 1992; *Un poet din Tibet*, 1995.

Traduceri în limbile maghiară şi engleză şi din Wiliam Shakespeare.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Poezia lui Gheorghe Tomozei*, Tribuna, 24, 1973; Dan Cristea, *Un an de poezie*, 1974; Valeriu Cristea, *Domeniul criticii*, 1975; Alexandru Piru, *Poezia română contemporană*, 1950-1975, 1975; Nicolae Baltag, *Polemos*, 1978; Mircea Iorgulescu, *Scriitori tineri contemporani*, 1978; Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române*, vol. III, 1987; Eugen Simion, *Scriitori români…*, vol. IV, 1989; George Arion, *Prinţul, Tom*, „România literară", 10, 1996; Ion Moldovan, *Gheorghe Tomozei, Dicţionarul scriitorilor…, literele R-Z*, 2002, p. 575; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…*, p. 1012; Marian Popa, *Istoria…*, vol. II, p. 115.

În Argeş *(selectiv)*: Crina Zărnescu, *În căutarea sensurilor fundamentale*, Ag., I, 1986; Gheorghe Tomozei: Am de gând să alcătuiesc o carte despre bucureşteanul Eminescu, Interviu, Ag., 1. 1989, Idem, În literatură vor rămâne proletarii scrisului (interviu de Mihai Golescu), Ag., 4 şi 5, 2005; Marin Ioniţă, *Doi poeţi-emblemă; Labiş şi Tomozei*, Ag., VI, 2010; Marin Ioniţă, *Gheorghe Tomozei, prinţul negru şi suav anapoda*, Ag., 13, 2002.

*

„Tomozei e un smălţuitor de oale lucrând cu instrumente moderne, dar care le repetă aidoma pe cele tradiţionale, poet de atelier… zeţar al cuvintelor rare şi al imaginilor preţioase…".

Nicolae MANOLESCU

POEŢII DE DUMINICĂ

Aş putea reface istoria
Planetei vorbind numai despre poeţi.
Cu biografiile poeţilor se pot demonstra
toate teoriile
începând cu cea mai facilă pentru ei,
a relativităţii.
Cred că mi-aş putea petrece toată viaţa
Numai scriind despre poeţi.
Sânt predestinat să le fiu
Un fel de timid vizitiu.

SLUJBĂ

Ce-ţi mai face dulcele, duduie?
Se cireaşă se gutuie?
Ochii ce amăgiră

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Pe Bizanţ se Palmiră?
Ţâţele, mie-mpotrive
Se Ninive!
M-aş tocmi la dulcele
Tău, Neculcele.

*

* *

TOPÎRCEANU, George, 21. 03. 1886, Bucureşti - 07. 05. 1937, Iaşi. *Poet.* Fiul lui Ion Topîrceanu, cojocar, şi al Paraschivei, maestră de covoare. Meseria mamei sale, care, se pare, a fost practicată cu deosebită îndemânare, i-a adus Muscelului şi Argeşului gloria de a se vorbi (şi scrie) din nou despre acest spaţiu în care viitorul poet a „adăstat" în copilărie şi ca elev. Se pare că a existat şi încă există o atracţie către frumuseţile naturale şi culturale (vechi) şi, de la Liviu Rebreanu la Paul Everac, toţi au devenit „dependenţi", scriind cărţi sau, cel puţin, poeme ca în cazul lui Topîrceanu. Altfel, Nămăeşti, Şuici, Valea Mare, Podu Dâmboviţei etc. ar fi rămas nişte localităţi anonime.

Topîrceanu şi-a început studiile la Bucureşti, le-a continuat la Şuici, din nou la Bucureşti, unde a şi încercat să absolve Facultatea de Drept sau de Litere şi Filozofie. Încă din 1911 este atras de Iaşi şi mai ales de Garabet Ibrăileanu, care-l angajează secretar de redacţie la „Viaţa Românească". Topîrceanu a fost „norocos" la războaie - prin participare la războiul din 1913, apoi la Marele Război unde cade prizonier la nemţi, eliberat prin intervenţia lui Constantin Stere - filogerman. După război, prestigiul său poetic crescând, devine prim-redactor la „Viaţa Românească", director al Teatrului Naţional din Chişinău, este chiar distins cu titlul de membru corespondent al Academiei. Glorie poetică mare, după debutul în volum cu *Balade vesele* (1916), primeşte chiar şi Premiul naţional de poezie.

Cu toată gloria sa, G. Topîrceanu este un poet de raftul al doilea, „strivit" de puterea poetică a „seriei" Arghezi-Bacovia-Blaga-Barbu-Pillat-Voiculescu, iar, astăzi, de indiferenţa tinerei generaţii faţă de poezie. Versificaţia, considerată perfectă, rimele - dacă nu întotdeauna bogate, oricum frumos sunătoare - au fost „bătute" de profunzimile celor sus-citaţi şi de ale altora, a nu mai puţin „zgubiliticii" Nichita Stănescu sau Marin Sorescu. Unele poeme semnate de Topîrceanu se salvează şi printr-un discret dramatism care vibrează în sufletele cunoscătorilor. Este adevărat, totodată, că *topîrcianismul* (să folosim un termen barbar) nu a putut fi continuat de niciun emul notabil. Proza şi însemnările din prizonierat au un dram de emoţie care reverberează în inima cititorului avizat, iar amintirile (*Cum am devenit ieşean,* 1931) dau informaţii despre „bătrâna" *Viaţă Românească*.

Volume: *Balade vesele,* 1916; *Parodii originale,* 1916; *Amintiri din luptele de la Turtucaia,* 1918; *Balade vesele şi triste,* 1920; *Migdale amare,* 1928;

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Pirin Planina, *Episoduri tragice şi comice din captivitate,* 1936; *Postume* (ediţie de Otilia Cazimir), 1938; *Opere, 2 vol.*, 1955; *Scrieri, 2 vol.*, 1983; G. Topîrceanu, *Opera poetică,* Ediţie critică de Daniel Corbu, Iaşi, Editura Princeps Edit, 2007.

Referinţe *(selectiv)*: G. Ibrăileanu, *Opere, II*, p. 265; E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 140; G. Călinescu, *Ist. lit.…*, 1982, p. 826; Const. Ciopraga, *G. Topîrceanu (monografie)*, 1966; Virgiliu Ene, *George Topîrceanu (monografie)*, 1969; Alexandru Săndulescu, *Topîrceanu, George, Scriitori români…*, 1978, p. 450; Nicolae Manolescu, George Topîrceanu, *Istoria critică...,* p. 517; Al. Săndulescu, *Topîrceanu, George, Dicţionarul literaturii române, lit. M-Z*, 2012, p. 645.

„G. Topîrceanu este un remarcabil poet liric şi un mare artist…“

G. CĂLINESCU

BALADA POPII DIN RUDENI

De la târg la Vadul-Mare
Taie drumul prin poieni,
Legănându-se călare,
Popa Florea din Rudeni.

Şi-n priveliştea bogată
Sus pe culme, jos pe drum,
Iarna palidă-şi arată
Plăzmuirile de fum.

Bate Surul din potcoavă
Drum de iarnă, fără spor,
Calcă rar şi cu zăbavă
Lunecuşuri de pripor.
Şi-n tăcerea care creşte,
Adâncit ca-ntr-o visare
Popa când şi când şopteşte
Legănându-se călare…

Şi cu plosca ridicată,
Zugrăvit pe cerul gol,
Popa capătă deodată
Măreţie de simbol.
……

Colo-n vale, unde drumul
Taie luminişuri rare,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Printre plopi se vede fumul
Hanului din Vadul-Mare.
……
Calul, vesel, simte locul
Şi s-abate scurt din cale,
C-a-nvăţat şi dobitocul
Patima sfinţiei-sale...

Iar hangiţa iese-n uşă,
Bucuroasă de câştig.
Ochii-i râd spre căldăruşă:
– Frig, părinte?
– Straşnic frig!

*
* *

TRIVALE Ion (Iosif Netzler), 13. 05. 1889, Piteşti - 11. 11. 1916, Zimnicea (pe front). *Critic literar, traducător*. La Piteşti urmează cursul primar şi liceul („I. C. Brătianu“, 1907), la Bucureşti, Facultatea de Litere şi Filosofie (limba şi literatura germană, 1912). Revista „Convorbiri critice“ (editată de M. Dragomirescu) şi „Noua revistă română“ a lui C. Rădulescu-Motru i-au fost „gazde“ încă din aprilie 1910, textele fiind adunate sub titlul *Cronici literare*.

Pe front, ca sublocotenent în prima conflagraţie mondială, cade eroic la Zimnicea în 1916. Discipol al lui Mihail Dragomirescu, Ion Trivale este un raţionalist pentru care criteriul estetic devine decisiv. Ca atare, nu se sfieşte să disece *Apus de soare* de Delavrancea, sau *Cocoşul negru* de Victor Eftimiu, subliniindu-le excesul de teatralitate. Sau creaţia unor poeţi care, după primele volume, nu au mai avut puterea să se depăşească (Octavian Goga, Ion Minulescu etc.), devenind manierişti, într-un moment când creaţia poetică avea încă nevoie de impulsuri pentru a pregăti marea creaţie interbelică.

Volume: *Cronici literare*, 1915, *Vina războiului de azi, dialog între Teutofilus şi Gallomanus*, 1915, *Cronici literare*, 1971, ediţie şi prefaţă de Margareta Feraru, 581 p.

Referinţe: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, 1937, p. 40; G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, p. 644; D. Micu, *Început de secol*, 1970; Liviu Petrescu, *Trivale Ion, Dicţionarul general…, lit. R-Z*, 2002, p. 497.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş: Ion Cruceană, *Ion Trivale, 50 de ani de la moarte, „Secera şi ciocanul“*, an XVI, nr. 3905, 1966; N. Rizescu, *Ion Trivale şi Piteştiul*, *Şcoala Argeşului*, Piteşti, 1973; Gheorghe Nicolescu, *Oameni de cultură sub drapel: Ion Trivale*, Ag., an XXI, 8, 1986; Silvestru Voinescu, *O viaţă printre cărţi,* vol. III, p. 128.

*

„Dacă Trivale n-ar fi murit tânăr, critica română ar fi avut astăzi un alt aspect, căci nu e greu de citit, în fireasca stângăcie a începuturilor, pătrunderea unui viitor remarcabil critic“.

G. CĂLINESCU

*

Mort cu capul pe mitralieră…, omul acesta era destinat cărţilor, gândirii, vieţii interioare… Dintre toţi morţii de război ai Franţei, umbra cea mai emoţionantă este aceea a lui Alain Fournier; dintre morţii Germaniei, amintirea cea mai patetică este cea a lui Georg Trakl.

*

* *

TURCEA, Daniel, 22. 05. 1945, Tg. Jiu - 28. 03. 1979, Bucureşti. *Poet*. Fiul lui Gheorghe Turcea, inginer, şi al Mariei, profesoară, Piteşti. Liceul „N. Bălcescu“, Piteşti (1963), Institutul de Arhitectură „Ion Mincu“ - Bucureşti, 1968. Debut în revista „Amfiteatru“, 1966, în volum cu *Entropia*, 1970, urmat de „Epifania“, 1978, şi antologia *Epifania* (post-mortem, 1982). Exegeţii l-au înscris în gruparea onirică, alături de Leonid Dimov, Dumitru Ţepeneag etc. De fapt, onirismul poeziei lui Turcea este „arhitectural“ construit din planuri orizontale şi verticale, transluciditǎţi postmoderne în care se reflectă o viaţă cutreierată de întrebările adresate unei morţi iminente şi întâlnirii cu Creatorul. Fervoarea şi intensitatea trăirilor vrea, parcă, să recupereze un timp al cărui final se apropie cu o viteză cosmică: „Tu îmi eşti aer/ Cu pleoapele te-aş acoperi/ nu eu, Tu/ trăieşti în mine. Tu ce priveşti ca o flacără mistuind/ de Tine mi-e sete/ în taină. Te-am cules/ ca pe o vie/ rodul Tău, belşug/ vinul acesta, vinul acesta//. Trupul Tău înflorind/ deasupra morţii/ nufăr alb peste apele morţii//. Tu iubire,/ înţelepciune fără sfârşit“ (*Înţelepciune fără sfârşit*). Atât prin profunzime, cât şi prin concreteţea imaginilor (aer, vie, vin, trup), textul lui Daniel Turcea (ca şi altele numeroase) aminteşte de texte vechi, foarte vechi, melopeice şi esenţializate, iar aceste poeme depăşesc încadrarea într-un curent, devenind existenţiale şi tragice cum numai marea poezie poate fi.

Volume: *Entropia*, 1970; *Epifania*, 1978; *Epifania - Antologie*, 1982; *Iubire, înţelepciune fără sfârşit*, 1991; *L'Ephifanie*, 1997.

Referinţe *(selectiv)*: Laurenţiu Ulici, *Entropia*, Cont. 48, 1970, Idem, *Literatura română…*, 1995, p. 119; Marin Bucur, *Literatura română*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

contemporană, vol. II, *Poezia*, p. 257; Eugen Simion, *Scriitori români…*, vol. III, p. 357; Ion Pop, *Turcea Daniel, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, p. 615; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…,* p. 1085; Marian Popa, *Istoria literaturii*…, vol. I, p. 479.

În Argeş *(selectiv)*: Crina Zărnescu, *O pleoapă zvâcnind în eternitate*, Ag., 6, 1988; Paul Gina Sabău, *Poetul Daniel Turcea, un model de convertire şi de trăire duhovnicească*. Ag., 8, 2010.

„Daniel Turcea este sfâşietor pentru că nimeni nu s-a apropiat mai mult cu poezia de taina morţii ca el, fie şi pentru a-i atesta inaccesibilitatea, dacă nu şi infailibilitatea, cu care nici omul, nici poetul n-are ce face“.

Marian POPA

TRUPUL

Da, minunat trupul, dacă poate fi
Vas al Cuvântului
minunat acest timp
şi puterile
ce-l fac să nu ardă având
în sine, Cuvântul
trupul ce înfloreşte
deasupra morţii
trupul e un râu
izvorând înăuntrul focului
trupul e numai cât roua
lăsându-se iar deasupra adâncului
trupul preacurat, ca o taină
îl văd şi nu-l văd şi se-arată
trupul strălucind
în lină tăcere
să fiu asemenea
numai o flacără
aşa
m-aş vedea.

*

* *

TURCESCU, Robert, 3. 05. 1975, Piteşti. *Eseist*. După Şcoala Generală Nr. 1, frecventează Liceul „N. Bălcescu“, Piteşti, şi Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării, Universitatea - Bucureşti. Colaborator şi redactor la ziare şi posturi de televiziune din Bucureşti. Textele publicate în presa scrisă au fost strânse în mai multe volume care se remarcă prin violenţa

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

tonului şi a frazei, precum şi prin inadecvarea la acceptarea altor puncte de vedere ale celor cu care poartă un dialog. De aceea, invitaţii săi sunt adesea subiectivi şi aleatorii.

Volume: *Dincolo*, 2000; *Dans de Bragadiru*, 2004; *Fiare vechi. Dileme cotidiene*, 2005.

*

* *

ŢEPELEA, Gabriel, 6. 02. 1916, Borod, Bihor - 12. 04. 2012, Bucureşti. *Filolog, istoric literar, poet, memorialist*. Fiul lui Florian Ţepelea şi al Mariei, ţărani. Şcoala primară, în satul natal, liceul, la Oradea (1933), Facultatea de Limbi Romanice, Universitatea din Cluj (1937), specializări în Franţa. Şcoala de Ofiţeri de Rezervă din Ploieşti (1940), doctorat cu G. Călinescu (1948, recunoscut în 1968), profesor de liceu în Bucureşti (până în 1949). Activitatea politică militantă şi-o începe în 1933, în timpul războiului - redactor la ziarul „Ardealul“ (Bucureşti, 1941-1946), participant la campaniile din Basarabia şi Ardealul de Nord, secretar general al Organizaţiei Tineretului Ţărănist din Transilvania (1945), candidat la alegeri pe listele partidului (1946), condamnat (între 1949 şi 1955), muncitor necalificat, bibliotecar, colaborator la unele reviste de doctrină religioasă şi de specialitate, reintegrat în învăţământul liceal (1958-1960), cadru didactic universitar la Timişoara şi Piteşti unde înfiinţează secţia de limbi străine a acestui institut; decan, 1971-1974. În această perioadă, membru al Consiliului de conducere al revistei „Argeş“ (1966), împreună cu Mihail Diaconescu (redactor-şef), Şerban Cioculescu, Augustin Z. N. Pop, Gheorghe Vrabie, Alexandru Cerna-Rădulescu.

Autor prolific, Gabriel Ţepelea colaborează la numeroase publicaţii, atât cu creaţii originale, cât şi cu contribuţii şi analize de istorie literară, de lingvistică, publicate atât în ziare, cât şi în reviste de specialitate („Viaţa românească“, „Cahier roumain d'études littéraires“) sau în volume compacte: *Studii de istorie şi limbă literară* (1970), *Corelaţia limbă-literatură* (1971), *Opţiuni şi retrospective* (1989). *Pentru o nouă istorie a literaturii şi culturii române vechi* (1994) - lucrarea de căpătâi a unei munci de o viaţă a cercetătorului şi stăruitorului printre paginile îngălbenite de vreme ale textelor vechi. Cercetările profesorului au fost comentate de Alf Lombard, Dimitrie Macrea, Dan Simonescu.

Activitatea didactică de la Piteşti a fost benefică atât pentru profesor, cât şi pentru mai multe serii de studenţi care şi-au însuşit metodele de lucru şi de

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

apreciere temeinice asupra vastităţii culturii româneşti vechi. Totodată, profesorul a avut o vie prezenţă în viaţa culturală locală, printr-un dialog constant şi benefic despre cultura română în condiţiile în care grija pentru cuvântul rostit era o preocupare de căpetenie. Ca o recunoaştere a activităţii didactice, a devenit *Doctor honoris causa* al Universităţii din Piteşti.

După 1990, profesorul Ţepelea va desfăşura o vie activitate politică. Împreună cu Corneliu Coposu, unul dintre simbolurile P.N.Ţ., şi cu Ion Diaconescu, reprezentant al „ramurii muntene“ a P.N.Ţ., va reorganiza partidul, contribuind decisiv la elaborarea „teoriei doctrinare“ a unei formaţiuni politice cu un trecut glorios. Paralel cu multiplele obligaţii parlamentare, profesorul Ţepelea şi-a rezervat şi o vreme pentru a rememora anii de detenţie în *Amintiri şi evocări* (1994), *Însemnări de taină* (1997), *Călătorii interioare* (1998) etc. Membru de onoare al Academiei Române (1993). Decorat cu Ordinul Naţional „Serviciul Credincios“ în grad de Cavaler (2000).

Volume: *Instantanee*, Mediaş, 1937; *Bat tunurile şi bate inima*, Timişoara, 1942; *Noi aspecte ale problemelor ţărăneşti*, 1947, *Problema omului în societatea românească*, 1947; *Studii de istorie şi limbă literară*, 1970; *Corelaţia limbă-literatură*, 1971; *Momente din evoluţia limbii române literare* (în colaborare, 1973); *Opţiuni şi retrospective*, 1989; *Anii nimănui*, 1992; *Amintiri şi evocări*, 1994; *Pentru o nouă istorie a literaturii şi culturii române vechi*, 1994; *Rememorări de istorie literară şi cultură naţională*, 1994; *Cântece de galeră*, Timişoara, 1996; *Interpretări şi restituiri*, 1996; *Aşteptări; Pagini de jurnal*, Cluj-Napoca, Oradea, 1997; *Însemnări de taină*, 1997; *Călătorii interioare*, 1998; *Călătorie prin veac* (Convorbiri), Arad, 1999; *Secvenţe din purgatoriu*, 1999; *Itinerar în vremi de cumpănă*, 2000.

Referinţe *(selectiv)*: Dan Simonescu, *Opţiuni şi retrospective*, *Studii şi cercetări documentare şi bibliologie*, Bucureşti, nr. 3-4/1989; Ion Nijloveanu, *Din poezia temniţelor roşii*, Ramuri, Craiova, nr. 9/1991; G. Mihăilă, *Literatura română în limba latină*, Caiete critice, nr. 1-2/1996; Alex Ştefănescu, *Lumea dinaintea războiului*, România literară, nr. 14/1997; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, 1998; Valentin Chifor, *Ţepelea Gabriel, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, p. 628.

În Argeş *(selectiv)*: I. Moise, Gabriel Ţepelea, *Buletinul ştiinţific al Facultăţii de Învăţământ Superior - Piteşti*, 1981; Mihail Diaconescu, *Gabriel Ţepelea, profesorul*, Ag., 2, 1985.

*

* *

ŢUŢEA, Petre, 6. 10. 1902, Boteni, Muscel - 3. 12. 1991, Bucureşti. Tatăl - preot (Petre Bădescu), mama - Ana Ţuţea. *Filosof* şi *jurnalist*. Copil de trupă la Câmpulung. Studii începute la Gimnaziul „Dinicu Golescu“ - Câmpulung, continuate la Cluj unde urmează Dreptul şi îşi susţine şi doctoratul (1929). Funcţionar la diferite ministere (1933-1948), cursuri de politologie la

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Partidului Naţional Român, iar după transferul la Bucureşti, colaborează la săptămânalul „Stânga“, editat împreună cu Petre Pandrea, unde semnează cu pseudonimul Petre Boteanu. Conducându-se după principiul că la tinereţe cine nu este de stânga înseamnă că a îmbătrânit înainte de vreme, viitorul *guru* al anilor '90-'91 face adevărate elogii ideilor revoluţiei proletare, antologat într-un volum-sinteză din anii socialismului, în care sunt cuprinse mai multe texte cu asemenea orientare. Cazul lui Ţuţea nu este singular, şi alţi eseişti din deceniile '20-'30 şi-au schimbat radical orientările politice. Un exemplu ilustru rămâne Petre Pandrea, „gazetarul superior“ (G. Călinescu) care considera că socialismul „salvează lumea contemporană“. Odiseea „ultimului Socrate“ în închisori se întinde pe o perioadă îndelungată (1948-1953, 1956-1964). „Geniu al oralităţii“ (Mircea Eliade), Ţuţea are unele formulări memorabile privind literatura, arta şi filosofia. Spre exemplu: „Shakespeare, pe lângă Biblie - eu demonstrez asta şi la Sorbona - e un scriitor de Găieşti“ (Bravo, Găieşti! - n.n.); „… artistul se bucură de privilegiul libertăţii de creaţie, adică *inventează* obiectul său, iar omul de ştiinţă *descoperă* obiectul cercetării sale…“; „Anarhia estetică este un joc gratuit, prin care se caută libertatea, iluzorie şi infantilă, într-un univers care ne cuprinde“; „Hamlet a fost analizat savant şi s-a constatat că destinul nefericitului prinţ, literar vorbind, a fost ţesut din locuri comune. *To be or not to be* seamănă cu *Alea iacta est!* atribuite lui Cezar. Semnificaţia se păstrează ca şi forma, prin repetarea situaţiei atât în viaţa indivizilor, cât şi a naţiunilor… Multe din aşa-zisele noastre adevăruri sunt clişee“; „Teologia, filozofia, arta şi ştiinţa, întâlnind visul, trebuie să-l tălmăcească cu mijloacele specifice lor“. Viaţa tragicomică a lui Don Quijote şi a scutierului său au fost ridicate, prin artă, „la rangul de modele, ca şi Oedip, pentru ilustrarea destinului, adică a forţei dominatoare situate dincolo de raţiune şi de voinţă, ca şi Ifigenia, legenda în care misticul este împletit din puterea destinului şi a divinităţii, protectoare, din superstiţie şi credinţă“; „Literatura absurdului, ca antiliteratură, ne arată criza artelor sub paşii cuceritori ai ştiinţei şi tehnicii“. „Ca şi religia, arta este împletită din omul viu şi omul etern“; „Nu poate exista iubire în haos, ci întâlniri, sau ciocniri întâmplătoare şi transpersonale, comandate de necesitatea oarbă“. Petre Ţuţea va rămâne ţintuit la stâlpul regretelor pentru formularea: „Am făcut 13 ani de puşcărie pentru un popor de idioţi“. Multe se pot ierta, dar asemenea jigniri nu! Mai ales din partea unui filosof, cum s-a pretins întotdeauna preopinentul…

Volume: *Manifestul revoluţiei naţionale*, 1935 (1998); *Între Dumnezeu şi neamul meu*, 1992; *Proiectul de tratat*, Eros, Braşov, 1992; *Lumea ca teatru, Teatrul seminar*, 1993; *321 de vorbe memorabile ale lui Petre Ţuţea*, 1993; *Anarhia şi disciplina forţei*, Bucureşti, 2002.

Referinţe *(selectiv):* Ştefan Augustin Doinaş, *Ultimul Socrate*, Secolul XX, nr. 4-6/1988 (apărut în 1991); Z. Ornea, *Nevroza Ţuţea*, România literară, nr. 4/1993; Eugen Simion, *Fragmente critice*, vol. III, 1999, p. 177-188; Gabriel Gheorghe, *Petre Ţuţea între legendă şi adevăr*, 2003.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

U-V-Z

UDEANU, Aurel, 15. 01. 1956, Uda, Argeş. După şcoala elementară urmată în comuna natală, Liceul Pedagogic, Câmpulung Muscel. Cadru didactic la Târgovişte. A frecventat cenacluri literare din Piteşti şi din ţară, colaborator la revistele „Argeş“, „Cafeneaua literară“, „Caietele Vladimir Streinu“ etc.

Volume: *Când Dumnezeu Se exilează-n tine*, proză, 2005; *femeia din creierul fiecăruia*, 2008; *edenul din doamna*, 2010; *Plânsul utopic*, 2013.

Volumul reprezentativ al lui Aurel Udeanu este *Plânsul utopic*, monografie a acuplării fără turpitudinea şi exhibiţionismul altor poeţi douămiişti sau al filmelor de gen. Poetul foloseşte metafore de toate felurile, de la „tencuirea cu carne care să acopere fanta aceea roz ce-i tronează între coapse“, până la „hormonii ieşiţi la pensie“; la OK-ul Paradisului până la ţinutul Eudiceii unde bărbatul şi femeia nu-şi mai adoră „zeul (*zeiţa*!) dintre picioare“ ci „le este suficient faptul că se privesc în ochi“, pentru că, se pare, „hormonii [sunt] de mult ieşiţi la pensie“. Totul se învârte în jurul femeii, cum s-a întâmplat de altfel, în întreaga istorie a umanităţii; ne aşteptam ca femeia să fie slăvită şi în calitate de creatoare şi proteguitoare a vieţii, sexul având şi un rol al continuităţii. Poate în placheta viitoare.

Referinţe: Traian T. Coşovei, *O moarte ratată veşnic*, Luc. de dimineaţă, 10-11, 2009; Horia Gârbea, *Dumnezeul poeziei, savarina dintre coapse şi mama*, Luc. de dimineaţă, 11-12, 2010; Radu Aldulescu, *Edenul din doamna*, prefaţă, 2010; Dumitru Augustin Doman, *Erotismul ca religie*, Ag., 7, 2010; Ştefan Ion Ghilimescu, *Diferenţele poeziei*, Ag., 7, 2010; Mircea Bârsilă, *Erosul într-o viziune parodică*, Ag., 8, 2010.

*

„Aurel Udeanu este un poet de care ultramoderniştii tinerelor promoţii literare se află în eroare, ignorându-l“.

Mircea Bârsilă

*

NEVEROSIMIL DE FRUMOASĂ

cu toţi sorii mei sechestraţi între coapse
o floare nesfârşită carnivoră
ea curge pe bulevardul ochiului meu
se prelinge
şi pentru că eu n-o pot duce la mine acasă
în seara asta dezgropată din arghezi

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

să surp patul cu ea s-o golesc toată de miere
de bună seamă că mâine-dimineaţă
o vor invada
viermii.

je suis libre parce-que j'accepte
o apocalipsa!
o des-pă-ti-mi-rea!

*
* *

ULIERU, George, 8. 09. 1884, Câmpulung - 28. 08. 1943, *prozator, traducător.* Fiul lui Ghiţă Ulieru şi al Elenei. Şcoala primară şi gimnaziul, „Dinicu Golescu“, Câmpulung, Liceul „I. C. Brătianu“, Piteşti (1903), Facultatea de Medicină - Bucureşti (1909), doctorat cu o teză la prof. Gh. Marinescu (1913). Peregrinează la Turtucaia şi în alte localităţi, face războiul ca locotenent-medic, apoi este mereu mutat disciplinar, mai ales după 1925, când i se confiscă manifeste socialiste. Jurnalist împătimit, Ulieru a colaborat şi a editat numeroase publicaţii, multe dintre ele finanţându-le, precum „Rândunica“ (1925-1928, Alexandria), „Facla Muscelului“ (1926-1927, Câmpulung), „Piatra Craiului“ (1928-1929, Dragoslavele). Colaborează ocazional la alte publicaţii efemere, paralel elaborând şi jurnalul care-l va face celebru, *Din carnetul unui medic de plasă,* apărut postum, datorită lui Al. Rosetti, în „Revista Fundaţiilor Regale“ (1946; 1948, în volum).

Jurnalul va fi considerat în anii următori un exemplu pentru realismul socialist care începuse să-şi manifeste direcţiile, citat alături de alte câteva creaţii noi ale acelor ani. Jurnalul este interesant şi astăzi ca document asupra vieţii medicale româneşti dintre 1918 şi 1938, în timpul când în mediul rural încercările de a implanta rezultatele ştiinţei se izbeau de o crasă ignoranţă a celor cărora li se adresa un medic cu bune intenţii şi cu o pregătire de specialitate exemplară. Medicul face adevărate „fişe de observaţie“ în care se întâlnesc nume proprii de un umor incontestabil, cu obiceiuri şi cutume ancestrale care nu au putut fi schimbate nici până în ziua de astăzi. Scriitor de succes un număr de ani, George Ulieru a trecut încet dar sigur în uitare, mai ales din cauza excesivului documentarism inclus în aceste scrieri. A tradus, prin intermediari, din literaturile indiană şi rusă, iar în 1967 a fost recuperat manuscrisul *Jurnalul sorei Olimpia* (1931) despre viaţa din mediul mănăstiresc.

Volume: *Din carnetul unui medic de plasă,* 1948, 1949, 1958; *Scrieri,* 1967, ediţie îngrijită de Mihail Robea. Traduceri din Ivan Turgheniev, Piteşti 1922, din Tagore, Piteşti, 1923; *Trei povestiri,* Câmpulung, 1933.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Cezar Petrescu, *Mărturisirile unui medic de ţară,* „Semnalul“, 1948; Adrian Marino, *Însemnările doctorului Ulieru,* „Naţiunea“, 225, 1948; Mihail Robea, *Ulieru şi administraţia vremii sale,* „Viaţa românească“, 9, 1959; Mihail Robea, *Completări la un Jurnal,* „Viaţa românească“, 2, 1961; Idem, *George Ulieru, scriitorul,* „Limbă şi literatură“, 1962; Gh. Petrovici, *Medicul de ţară George Ulieru,* 1972; Gheorghe Perian, *Ulieru, George, Dicţionarul…, lit. R-Z,* p. 636; Marian Popa, *Istoria literaturii…,* I, 2009, p. 265.

În Argeş *(selectiv)*: Mihail Robea, *15 ani de la moartea lui Ulieru,* „Secera şi ciocanul“, Piteşti, 27, 1956; Augustin Z. N. Pop, *Din istoria culturii argeşene,* Piteşti, 1965; Silvestru Voinescu, *Argeşeni în spiritualitatea românească,* Piteşti, 1980; Constantin Capătă, *George Ulieru, istoria unei conştiinţe,* Ag., 9, 1984; Grigore Constantinescu, *Confesiuni literare,* Piteşti, 2003.

*

„Temperament combativ, violent protestatar împotriva organelor administrative sau poliţieneşti, [Ulieru] şi-a urmat ireductibil o conduită hotărâtă, respectându-se pe sine“.

Ion BIBERI

*

* *

UNIUNEA SCRIITORILOR DIN ROMÂNIA - Filiala Piteşti

În urma demersurilor unui grup de scriitori din Piteşti, în frunte cu poetul, eseistul şi editorul Călin Vlasie, la 28.02.2002, Consiliul Uniunii Scriitorilor din România a aprobat înfiinţarea Filialei Piteşti a USR, în următoarea componenţă: Mircea Bârsilă, Toma Biolan, Liviu Capşa (Olteniţa), Gheorghe Crăciun (Braşov), Dan Damaschin (Cluj), Virgil Diaconu, Dumitru M. Ion (Bucureşti), Marin Ioniţă, Gheorghe Iova, Ion Istrate (Cluj), Gheorghe Izbăşescu (Oneşti), Ion Lică-Vulpeşti, Angela Marinescu, Ştefan Meleancu, Nicolae Oprea, Aurel Sibiceanu, Florian Stanciu, Călin Vlasie (secretar al filialei). Lor li s-au adăugat de-a lungul ultimilor ani: Allora Albulescu, ÎPS Calinic Argatu, Maria Chirtoacă, Procopie Clonţea, Coniţa Lena, Amalia Constantinescu, Dumitru Augustin Doman, Leonid Dragomir, Jean Dumitraşcu, Sorin Durdun, Andrei Grigor, Magda Grigore, Cezar Mazilu, Liviu Măţăoanu, Gabriela Nedelea, S. I. Nicolaescu, Cristina Onofre, Viorel Pătraşcu, Gheorghe Păun, Luiza Pârvan, Gabriel Pârvan, Petre Pistol, Denisa Popescu, I. Popescu-Sireteanu, George Rizescu, Florin Silişteanu, I. Soare, Ilie Vodăian, Costin Tănăsescu, Liliana Rus, V. Predescu, Cristian Meleşteu, G. Cazan.

Pe parcurs, din alte localităţi s-au adăugat: George Achim (Râmnicu Vâlcea), Leon Dură (Râmnicu Vâlcea), Ştefan Ion Ghilimescu (Fieni), Andrei Gligor (Galaţi), Mihai Mihăiţă (Râmnicu Vâlcea), Florin Şindrilaru (Braşov), Veronica Tamaş (Râmnicu Vâlcea), Dumitru Ungureanu (Găeşti), Ion Vişţea

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

(Târgovişte), Aurel Udeanu (Târgovişte). Astăzi filiala Piteşti are în jur de 60 de membri titulari şi stagiari. De mai multă vreme, preşedinte al filialei este criticul literar Nicolae Oprea.

*

* *

URMUZ (Dimitrie Ionescu-Buzău), 17. 03. 1883, Curtea de Argeş - 23. 11. 1923, Bucureşti. *Prozator*. Fiul medicului Dimitrie Ionescu-Buzău, face studii juridice la Bucureşti, după serviciul militar fiind judecător în comuna Richiţele (Argeş), la Casimcea (Tulcea), Ghergani (Dâmboviţa) şi la Înalta Curte de Casaţie, Bucureşti (ajutor de grefier). Participant la campania din 1913 şi în Primul Război Mondial, viitorul Urmuz, întors în Bucureşti, împătimit de muzică, încearcă o pregătire de specialitate sistematică, frecventează concerte simfonice. Dacă mărturiile rudelor sunt corecte, Urmuz ar fi scris prozele sale încă din perioada „exilului“ la Ghergani (1907), deci anticipează atât absurdul românesc, cât şi pe cel european. El nu a mai apucat gloria (s-a sinucis în 1923), dar a apucat să-şi vadă cel puţin două proze publicate de Tudor Arghezi în „Cugetul românesc“. Tot Arghezi va publica în „Bilete de papagal“ (1928) „Algazy & Grummer“, apoi publicarea s-a îndesit, aşa încât Geo Bogza va consacra publicaţia sa „Unu“ (1930), scrierilor lui Urmuz.

Saşa Pană, un alt avangardist, în 1930 şi în 1970, editează în volum scrierile devenite adevărate modele care conţin „revolta literară universală“ (Eugen Ionescu), consemnat în majoritatea istoriilor literare, iar Nicolae Balotă îi consacră o amplă monografie comparatistă („Urmuz“, Cluj, 1970). Reieşită dintr-un adevărat complex al culturii române care se „agaţă“ de orice urmă de „europenism“ (spre exemplu, Dimitrie Cantemir care a colaborat cu Academia din Berlin, Eugen Ionescu care a fost jucat pe scene pariziene, Mircea Eliade care a predat la Chicago etc.), gloria lui Urmuz a fost întreţinută cu o adevărată fervoare a „protocronismului“, atitudine care bântuie şi astăzi conştiinţa românească. În esenţă, proza lui Urmuz este o „cronică“ a unei irealităţi reconstituite din obiecte ostile, deşi pe atunci progresele tehnice nu contribuiseră atât de mult ca astăzi la agresarea societăţii tradiţionale. Consideraţiile că autorul lui Algazy a „dinamitat“ limbajul literaturii sunt, oricum, excesive. Ceea ce comunică „personajele“ urmuziene este rodul nopţilor de insomnie de la judecătoriile rurale pe unde a peregrinat câţiva ani. Menţinerea sau chiar accentuarea interesului exagerat pentru o proză extrasă din calambururile de bâlci ale Mărioarei şi ale lui Vasilache, în defavoarea unor mari creatori

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

(Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia etc.) este păguboasă. Interesul justificat din perioada comunistă - fie pentru protocronismul autorului şi al creaţiei sale, fie pentru ieşirea dintr-o realitate concentraţionară (cum îl laudă unii!) - dar trebuie menţinut şi astăzi, ferit de exagerări, pentru că se cuvine ca Urmuz să-şi păstreze locul său în creaţia românească. A-l face înaintaşul întregului avangardism european (cum crede Nicolae Balotă) este excesiv. Pe baza aceluiaşi calapod am putea să considerăm *Meşterul Manole* ca fiind la baza tuturor miturilor universale.

Volume: *Urmuz,* 1930, *Pagini bizare,* 1970, *Pagini bizare,* 1985, *Pagini bizare* - ediţie plurilingvă, Timişoara - Cluj-Napoca, 1999.

Referinţe *(selectiv)*: Tudor Arghezi, *Scrieri, XXVII,* p. 182-185; Alexandru Bădăuţă, *Al. Doilea Vlaicu-Vodă?*, „Viaţa literară“, 75, 1928; Geo Bogza, *Urmuz, Urmuz,* 1, 1928; G. Călinescu, *Istoria literaturii…,* p. 888; Nicolae Balotă, *Urmuz,* Cluj, 1970; Ion Cruceană, *Câteva date biografice despre Urmuz,* „Revista de istorie şi teorie literară“, 3, 1978; Ion Negoiţescu, *Urmuz, Dicţionarul scriitorilor…,* 1978, p. 458; S. Angelescu, *Portretul literar,* 1985; Nicolae Manolescu, *Urmuz abstracţionist,* „Steaua“, 12, 1991; Ion Pop, *Urmuz, Dicţionarul scriitorilor…, literele R-Z,* p. 677; Nicolae Manolescu, *Istoria critică…,* p. 824.

În Argeş *(selectiv)*: Barbu Brezianu, *Câteva date noi (despre Urmuz),* Ag., 1, 1966; Mihail Diaconescu, *Urmuz,* Ag., 11, 1966; Eliza Vorvoreanu, *Amintiri inedite despre Urmuz,* Ag., 3, 1967; Leonid Dimov, *Urmuz,* Ag., 11, 1973; N. Baltag, *Urmuz,* Ag., 3, 1983; *Centenar Urmuz* - Ag., 4, 1983 (semnează: Cezar Baltag, *Urmuz şi lumea pozitivă;* Nicolae Mecu, *La început a fost literatura;* Ion Coja, *Urmuziana;* George Muntean, *Un prevestitor de drumuri noi*); Ion Buteanu, *Urmuz şi Fabrica de obiecte vide,* Ag., 10, 2007.

*

„Proza lui Urmuz atestă o conştiinţă estetică exigentă… şi un orizont vizionar care, dacă se deschide pe spaţii mici, nu rămâne mai puţin semnificativ pentru starea de spirit a vremii“.

Ion POP

*

* *

VALENTINEANU, Ioan G., 5. 07. 1834, Piteşti - 23. 11. 1898, Bucureşti. *Jurnalist, memorialist, traducător.* Primul copil din spaţiul românesc care va suferi consecinţele unui eveniment revoluţionar (1848), deportarea în Rusia. Elev până în clasa a V-a (1848) la Colegiul „Sfântul Sava“, Bucureşti, implicat în mişcările revoluţionare (probabil s-a aflat întâmplător în faţa trupelor ruseşti, având doar 14 ani), Valentineanu va fi arestat şi trimis împreună cu alţii (printre care Alexandru Al. Florescu) în Rusia, unde va rămâne opt

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ani, „povestiţi“ abia în 1898 în *Exilul românilor în Rusia* şi *Testamentul lui Petru cel Mare*.

Cu „experienţa“ din Rusia, odată întors la Bucureşti (1856), tânărul de 22 de ani va începe o activitate de jurnalist „teribil şi gălăgios“ (Paul Cornea). Colaborator la „Timpul“ (jurnal politic - comercial bisăptămânal, 1857-1869, prim-redactor G. R. Bossueceanu) care îşi schimbă titlul în „Secolul“, apoi în „Unirea“, cu atitudine conservatoare, în opoziţie cu reformele lui Cuza), la „Naţionalul“ (jurnal politic-comercial, 1857-1861, redactor responsabil Vasile Boerescu, conservator; alţi colaboratori din Argeş: C. D. Aricescu, I. C. Fundescu), „Românul“ (ziar politic, comercial, literar, 1857-1885, cu întreruperi, director C. A. Rosetti, oficiosul liberalilor, al „roşilor“ români; colaboratori din Argeş: C. D. Aricescu, şi director, 1860, G. Ionnescu-Gion); la „Concordia“ (jurnal politic şi literar, februarie-august 1857, ziar unionist, colaboratori din Argeş: C. D. Aricescu, Ion Brătianu). Editor al ziarului „Reforma“ (ziar politic, judiciar şi literar, Bucureşti, bisăptămânal, 1859-1888, idei unioniste, uneori antiliberal; colaborator din Argeş: C. D. Aricescu).

În paralel cu publicistica, Valentineanu publică *Biografia oamenilor mari, scrisă de un om mic* (1859), pamflet politic, uneori favorabil lor, militanţi pentru Unire (C. Bolliac, D. Bolintineanu, Eliade Rădulescu etc.). La bătrâneţe publică, sub titlul *Din memoriile mele*, amintiri în care îşi spune părerea despre uciderea lui Barbu Catargiu (1898) şi despre *Alegerea, detronarea şi înmormântarea lui Cuza-Vodă* (1898). În afara mai multor traduceri, este menţionată culegerea *Cântări naţionale şi politice din toate provinciile române* (1890), cu versuri, cugetări, documente (N. Iorga, *Istoria presei*, p. 120).

Volume: *Biografia oamenilor mari, scrisă de un om mic,* 1859; *Documente relative la administraţia guvernului interimar*, 1856-1858, 1859; *Evreii în România*, 1886; *Cugetări, maxime şi proverbe, Cânturi naţionale şi politice,* 1890; *Adevărul asupra uciderii lui Barbu Catargiu…, Cauza nedescoperirii ucigaşului,* 1896; *Exilul românesc în Rusia*, 1896; *Alegerea, detronarea şi înmormântarea lui Cuza-Vodă,* 1898. Traduceri din Paul Féval şi Alexandre Dumas.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Iorga, *Istoria presei româneşti,* 1926 (1998); Gabriela Drăgoi, Valentineanu, Ioan, G., *Dicţionarul scriitorilor…,* p. 881.

În Argeş *(selectiv)*: Silvestru Voinescu ş.a., *Argeşeni în spiritualitatea românească,* vol. II, 1988, p. 114; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, 2003, p. 321.

*

* *

VASILESCU, Valjan I. (pseud. lui Ion Alexandru Vasilescu), 16. 12. 1881, Turnu-Măgurele - 28. 04. 1960, în închisoarea din Piteşti. *Dramaturg.* Studii liceale la Brăila, Turnu Severin, licenţa, la Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza“, Iaşi, Conservatorul de Artă Dramatică, Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Doctor în Drept la Paris cu distincţia *Magna cum laudae*. Preşedinte al Tribunalului Argeş, proprietăţi şi case în Piteşti şi în comuna Găvana, preşedinte al Camerei Deputaţilor, director general al teatrelor (1923-1924). Încă din studenţie debutează pe scena teatrului din Iaşi cu piesele *Un manifest studenţesc* şi *Deputatul ţărănimii* (1900). Au urmat piesele: *Ce ştia satul* (1912-1913), *Nodul gordian* (1920-1921), *Vedenia* (1932-1933), *Generaţia de sacrificiu* (1935-1936), *Norocul* (1945), *O inspecţie* (1946), toate prezentate cu un succes apreciabil pe scene din Bucureşti. I-au fost reeditate mai multe volume, cele mai importante fiind *Generaţia de sacrificiu* (teatru), 1985, *Cu glasul timpului* (amintiri), 1987. Din acest ultim volum este instructivă povestea prieteniei dintre viitorul dramaturg şi poetul Panait Cerna cu care a fost coleg de liceu la Brăila. Venirea la Piteşti este evocată călduros, totodată făcându-se şi o radiografie a justiţiei locale dinainte de Primul Război Mondial. Cuvinte frumoase a scris autorul despre „aerul… aşa de curat, aşa de viu şi răcoros că-ţi vine să-l sorbi cu linguriţa". I. Valjan este emoţionat de pădurea Trivale: „E greu să-mi definesc mie însumi ce este Trivalea de care sunt legat cu toate firele sufletului meu. E o fremătătoare armată de copaci tineri străjuind de o parte şi de alta o alee pe care ţi-e drag să te plimbi agale, visând singuratic sau întovărăşit de alţii, să vorbeşti despre tot ce e frumos pe lume".

Volume: *Generaţia de sacrificiu*, teatru, 1985 (1998); *Cu glasul timpului. Amintiri*, 1987 (2013), *Trei crime celebre*, 1994.

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, p. 359; G. Călinescu, *Istoria literaturii…*, p. 721; Virgil Brădăţeanu, *Istoria literaturii dramatice*, 1979, p. 48; Cornel Moraru, *Valjan, I., Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, 2002, p. 685.

„Gravitatea tonului (pieselor lui Valjan) vine de acolo că ştie să convertească amuzamentul în parabolă morală…".

Cornel MORARU

*

* *

VARLAAM, 1630, Piteşti (sau Moşoaia, Argeş) - 18. 11. 1702, Mănăstirea Cozia, mitropolit al Ţării Româneşti. Călugărul Varlaam ajunge stareţ la Cozia (1663), face călătorii în Ucraina şi Rusia; revine egumen al Mănăstirii Glavacioc, episcop de Vâlcea, mitropolit al Ţării Româneşti (1672-1679). Ca mitropolit, îndeamnă la „lucrare" pe Vasilie de la Mănăstirea Câmpulung, pe Ioasaf, egumenul de la Argeş, pe Barbu de la Corbeni, pe Alexe, logofătul din Piteşti, şi pe Dragomir, logofătul din Micesti. Tot când era mitropolit supraveghează construcţia mănăstirii Trivale, ctitorite pe la 1675, pentru care cumpără sau primeşte danii de moşii, mori şi alte bunuri.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Domnia lui Grigore Ghica i-a fost favorabilă, în schimb, când la domnie a venit Şerban Cantacuzino (1679), mitropolitul se va refugia în Transilvania şi la Iaşi, apoi va face un pelerinaj la Sinai. Între 1685 şi 1702 îşi va duce viaţa la Schitul Trivale. Aflat ocazional la Cozia, Varlaam a murit la 18 noiembrie 1702 - aici a şi fost îngropat. Fără anvergura omologului său moldovean, Varlaam al Munteniei insistă în Predoslovia la traducerea „Cheii înţelesului" asupra nevoii de „luminare" şi „de îndreptare a minţii spre folosul neamului nostru", îndreptare „tuturor… cari sânt născuţi întru limba noastră românească".

Referinţe: Dan Horia Mazilu, *Varlaam. O tentativă de racordare,* Ag., 4, 1975; Dan Horia Mazilu, *Proza retorică în literatura română veche, II,* 1987, p. 152.

*

* *

VĂDUVA, Poenaru Ion, 15. 09. 1934, Poienarii de Muscel, *poet, prozator, eseist.* Fiu de miner; după şcoala primară, Liceul „Dinicu Golescu", Câmpulung Muscel, tentativă eşuată de a frecventa Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu", absolvent al Facultăţii de Filosofie, Universitatea - Bucureşti (1959). Jurnalist la „Scânteia tineretului", „Viaţa studenţească", „Ştiinţă şi tehnică", „Magazin", „Munca". Iniţiative organizatorice după 1990, funcţionar la Ministerul Culturii (1993-1994) etc.

Debut în ziarul „Secera şi ciocanul", Piteşti (1952), colaborator la numeroase publicaţii ale vremii. În volum debutează cu *Steaua lui Horia* (1966), urmează alte 15 cărţi (până în 1989). Înregimentat ideologic, poetul „cântă" pe o singură coardă într-un timp când chiar poezia militantă îşi diversifica modalităţile de exprimare. Un lirism fluent şi pătruns de emoţie sinceră este relevabil în volumele de „Elegii". Demne de interes sunt enciclopediile consacrate ştiinţei.

Volume: *Steaua lui Horia,* 1966; *Vis cosmic,* 1968; *Eroi de epopee,* 1977; *Zări străbune,* 1978; *Secundele clepsidrei,* 1979; *Cântece pentru tata,* 1980; *Metopele neamului,* 1980; *Scrisori din infinit,* 1981; *La poarta necunoscutului,* 1983; *Moştenire pentru fiica mea,* 1983; *Printre străbuni,* 1983; *Geneza luminii,* 1984; *Elegii din infinit,* 1985; *Aripă nemărginită,* 1987; *Cvadratura gloselor,* 1991; *Elegii pentru mama,* 1992; *Elegii fundamentale,* 1995; *Elegiile Dumnezeirii,* 1997; *Elegiile morţii,* 1997; *Enciclopedia marilor personalităţi,* 5 volume, 1999-2003; *Enciclopedia marilor descoperiri,* 2000.

Referinţe *(selectiv)*: Dan C. Mihăilescu, *Grandilocvenţa lirismului,* „Luceafărul", 8, 1978; Artur Silvestri, *Geneza luminii,* „Luceafărul", 35, 1984; Aureliu Goci, *Trilogia elegiacă,* „Dimineaţa", 22.12.1996.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

FERESTRELE CU GRATII

Ferestrele cu gratii pe sufletul meu cad
Şi noaptea se adună în ochii mei, nebună,
Nu pot să urc copacii până departe-n Lună,
Când nu mai este pasul, prin infinit, nomad.

Parcă zăresc aievea pe după gratii umbre,
Parcă urechea este de ţipete bolnavă
Mă mistuie durerea ce-a fost pe-a lumii navă,
Castelurile morţii rămân în mine sumbre.

Nu pot să uit ce mintea a înţeles odată,
Nu pot să uit că viaţa a fost la mâna lor,
Că în celule timpul a curs zguduitor,
Că soarele-n celule era o mare pată.

*

* *

VÂLSAN, George / MARINESCU, George, 21. 01. 1885, Bucureşti - 6. 08. 1935, Carmen Sylva, Constanţa. *Geograf, poet. Membru titular al Academiei Române*. După studii gimnaziale urmate la Bucureşti, Liceul „I. C. Brătianu“, Piteşti, studii superioare şi aprofundate la Bucureşti, Berlin şi Paris. Consacrându-se geografiei, a fundamentat o şcoală şi o ştiinţă a acestei discipline, căreia i-a adăugat o componentă umanistă, istorică şi etnografică. A fost un poet sensibil, înscriindu-se în curentul „Sămănătorului“, versurile sale cu imagini despre frumuseţile naturii fiind citite şi azi cu plăcere. A mai publicat în „Convorbiri literare“, „Ramuri“, „Convorbiri critice“ etc.

Volume: *Povestea unei tinereţi,* 1924; *Grădina părăsită,* versuri, 1925; *Când un om şi-a dat cuvântul,* piesă de teatru în versuri, 1926; *Vasile Alecsandri,* biografie, 1926. Unele scrieri geografice conţin pasaje de autentică literatură (*Cetatea de munte* şi *Pământul românesc şi frumuseţile lui,* 1940).

Referinţe *(selectiv)*: E. Lovinescu, *Istoria literaturii…*, p. 85; Perpessicius, *Despre „Grădina părăsită“,* 1925 (*Opere, vol. I,* 1972, p. 64); Ion Marinescu, *George Vâlsan, Geograful poet,* Analele Universităţii din Craiova, Seria Geografie, vol. IV, 2001; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicţionar,* Editura Enciclopedică/Editura Academiei Române, 2003, p. 872.

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ZI DE VARĂ

E soare pe câmpuri şi tremură zarea,
Iar vântul se plimbă prin iarba-nflorită,
De pulberea florilor plin e pe aripi,
Se leagănă-n aer, buimac de arome,
Mai scutură lin zămislirea în cale-i,
Apoi o porneşte arară pe dealuri.

E satul ascuns în bogate pometuri
Şi ies, din verdeaţă, o cumpănă-naltă
Şi vârfuri rotunde de clăi aurite.
……
Din largul pământ aburit de căldură,
În unde bogate, ţâşneşte viaţa.
Zâmbind, mulţumită, natura priveşte,
Din carul de flori, sănătoasa-i odraslă.

*
* *

VELEA, Nicolae, 13. 04. 1936, Cepari, Argeş - 31. 01. 1987, Bucureşti. *Prozator.* Părinţii: Gheorghe şi Dumitra Velea, învăţători. Şcoala primară din comuna natală, Liceul „Vlaicu-Vodă“, Curtea de Argeş, 1953. Doi ani la Facultatea de Silvicultură, Braşov, transferat la Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti, 1958. Redactor la reviste şi instituţii culturale din Capitală („Gazeta literară“, 1958-1964, Studioul Cinematografic - Bucureşti, 1964-1966, „Luceafărul“, 1966-1987). Debut, în „Viaţa studenţească“ (cu un reportaj, 1957), iar cu schiţa *Poarta,* în „Gazeta literară“ (1958). Volumul cu acelaşi titlu apare în 1960 în colecţia „Luceafărul“ (Premiul Academiei).

Împreună cu D. R. Popescu, Fănuş Neagu, Ştefan Bănulescu, prozatorul Nicolae Velea, boem prin excelenţă, reprezintă „vârful de lance“ care a contribuit la eliminarea cel puţin parţială a realismului dogmatic, dominant în literatura deceniului ‘50-‘60. Personajele sale sunt oameni mărunţi, traversaţi de o istorie pe care de multe ori nu o înţeleg şi caută să se eschiveze printr-o atitudine de ascultare nonparticipativă şi o atenţie aparentă faţă de evenimentele care-şi propuneau să schimbe, într-un timp relativ scurt, o tradiţie multiseculară. Ca şi în naraţiunile populare (nu în basme, ci în snoave şi „întâmplări“), acţiunea este limitată la un mediu moştenit, dar care nu mai este înţeles, valorile tradiţionale fiind spulberate fără ca noile valori, atâtea câte au fost, să poată fi asimilate. Personajele sale sunt cuprinse de o adevărată uluială, întrucât nu mai înţeleg ce se întâmplă cu ele şi, mai ales, cu cei care în mediul rural se

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

comportaseră normal, dar brusc sunt cuprinşi de un adevărat hybris, declanşat de mânuirea puterii efemere pe care o câştigaseră cu ajutorul unor forţe străine de lumea lor.

Mai multe ar fi evenimentele de fundal care au contribuit la „dezorganizarea“ acestei vieţi: războiul şi consecinţele sale, foametea din ’46, schimbarea de regim, cooperativizarea agriculturii. Destinul tragic al personajelor lui Velea este o mică falie a destinului întregii Românii prinse în cleştele istoriei nesăţioase în care omul a fost pulverizat ca un gunoi. Proza lui Nicolae Velea este cea mai dură reprezentare în epocă a ceea ce înseamnă malaxorul evenimentelor. În *Un război cu un pogon de flori* şi *Vorbă-n colţuri şi rotundă* sunt introspecţii la nivelul limbajului care consacră aceeaşi ambiguitate de comunicare şi atitudine între comic şi tragic, într-o dihotomie care-şi păstrează şi astăzi savoarea.

Volume: *Poarta,* 1960; *Opt povestiri,* 1963; *Paznic la armonii,* 1965; *Zbor jos,* 1968; *Cutia cu greieri,* 1970; *Un război cu un pogon de flori,* 1972; *Vorbă-n colţuri şi rotundă,* 1973; *Dumitraş şi cele două zile,* 1974; *Călător printre înţelepciuni,* 1975; *Întâlnire târzie,* 1981; *Glina,* 1992; *Povestiri,* 1997; Traduceri din literatura europeană (în colaborare).

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Manolescu, *Poarta*, Cont., 14, 1963; Idem, *Zbor jos*, Cont., 16, 1968; Paul Georgescu, *Păreri literare,* 1964; Valeriu Cristea, *Domeniul criticii,* 1973; Eugen Simion, *Scriitori români…*, vol. I, p. 647; Idem, *Mantia lui Mercuţio,* 1993; Ion Rotaru, *O istorie…, vol. III*, p. 687; Eugen Negrici, *Literatura română…,* 2002, p. 205; Ilie Radu Nandra, *Velea, Nicolae, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* 2002, p. 724; Marian Popa, *Istoria literaturii… II,* 2009, p. 675.

În Argeş *(selectiv)*: Mihail Diaconescu, *Nicolae Velea, Proză delicată,* Ag., 7, 1968; S. I. Nicolaescu, *Nicolae Velea, Vorbă-n colţuri şi rotundă,* Ag., 10, 1973; S.I. Nicolaescu, *Întâlnire târzie,* Ag., 2, 1987.

*

„Oricât de încet, de rar şi de puţin ar fi scris, de la Nicolae Velea erau de aşteptat opere mai multe şi mai mari“.

Ion ROTARU

„Velea a fost considerat un epigon al lui Marin Preda, deşi n-a fost…“.

Marian POPA

„Meditaţii grave şi idei profunde… sunt în cazul de faţă bine asimilate în substanţa artistică“.

Ilie Radu NANDRA

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

VLASIE, Călin, 21. 05. 1953, Buzău. *Poet, eseist, editor*. Fiul lui Hristache Vlasie, subofiţer, şi al Profirei, funcţionară. Şcoala elementară (1968) şi Liceul „Nicolae Bălcescu“, Piteşti (1972), Facultatea de Filozofie-Istorie, secţia psihologie-pedagogie-limba franceză, Universitatea - Bucureşti. Profesor la Tâncăbeşti-Snagov (1978-1980), logoped la Centrul Logopedic Piteşti (1980-1982), psiholog la Laboratorul de sănătate mintală Piteşti (1982-1990). Unul dintre cei mai activi lideri politici în primii ani de după 1990, membru fondator al Filialei Piteşti a PAC, al altor organizaţii efemere ale acelor ani, Călin Vlasie şi un grup de prieteni şi-au revendicat dreptul de a conduce revista „Argeş“ în momente confuze şi derutante, când vechiul colectiv de redacţie se afla în mijlocul unui puhoi de injurii şi ameninţări.

Într-o atmosferă încinsă, Călin Vlasie, împreună cu Nicolae Oprea (devenit redactor-şef printr-o numire formală de către autorul acestor rânduri, pe data de 18.1.1990), Mircea Bârsilă şi Al. Th. Ionescu (toţi, colaboratori permanenţi ai revistei), a început un drum greu, plin de surprizele noii economii de piaţă, în care banul a devenit superior adevărului. După un an de „Argeş“, protagoniştii au apelat la un nume interbelic, „Kalende“ (1928-1929, revistă editată la Bucureşti şi tipărită întâmplător la Piteşti, în cinci numere). Ideea era, pe lângă patronajul unui critic care suferise pe timpul trecutului regim, şi un fel de modernitate, prin care preopinenţii doreau o desprindere de naţional-socialismul anterior. Ceea ce s-a şi întâmplat, pentru destulă vreme fiind şi „citat“ chiar patronul literar. Dar marea pasiune a lui Călin Vlasie a devenit, în timp, editura, nu numai ca formă de câştig, ci şi ca modalitate de a subsuma tot ce era esenţial despre optzecism - creaţie şi teorie. Antologiile, editările şi reeditările majorităţii celor care au fost sau se pretindeau ca făcând parte din această mişcare literară, tipărite la Editurile „Calende“ (1991), „Didactica Nova“, „Vlasie“ (1993), dar mai ales „Paralela 45“ (1994), au fost tot atâtea momente în profesionalizarea acestei preocupări.

Activitatea literară şi-o începe în cenacluri din Piteşti, inclusiv în cenaclul „Albaştrilor“, o trăsnaie a unui grup de elevi şi alţi tineri care au fost urmăriţi de securitate investind mult timp, energie şi probabil bani, în urmărirea şi anchetarea acestora. Debut în „Argeş“ (1971), aflată atunci sub conducerea lui Gheorghe Tomozei. Zece ani i-au trebuit lui Călin Vlasie să debuteze editorial cu placheta „Neuronia“ (Biblioteca „Argeş“, 3, 1981), cu o postfaţă de Nicolae Manolescu, dar mai ales cu un „salut“ din partea lui Constantin Stănescu, „criticul de serviciu“ al ziarului „Scânteia“ (25.11.1981). Revista a „recidivat“, premiindu-l pe Vlasie cu Premiul de debut. Colaborări la „Convingeri

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

comuniste“, „Argeş“, „Luceafărul“, „România literară“, „Calende“, „Paralela 45“ etc. După 1990, cofondator şi vicepreşedinte al ASPRO, fondator al Filialei Piteşti a USR (2002). Poezia lui Călin Vlasie a fost selectată în antologii naţionale şi europene, dintre care amintim: *Antologia poeziei generaţiei ’80* (Vlasie, 1993); *Antologia poeziei române de la origini până azi*, de Dumitru Chioaru şi Ioan Radu Văcărescu (Paralela 45, 1998); *Experimentul literar românesc postbelic* (Paralela 45, Piteşti, 1988); *Competiţia continuă. Generaţia ’80 în texte teoretice* (Vlasie, 1994, ediţia a II-a, Paralela 45, 1998); *Streificht - Eine Answahl Zeitgernossischer Rumanischer Lyrik* - Dyonisos Verlag, Kastellaun, Germania, 1994; traduceri de Christian Schenk, *Gefrahiliche Serpentinen. Romanische Lyrikder Gegenwart* (Druckhaus, Berlin, Germania, 1997; traducere de Dieter Schlesak), *Neuronia* / *Neuronie* (ediţie româno-franceză; traducere cu Jean-Paul Curriol), Editura Paralela 45, 2003 etc. A fost distins cu premiul „Frontiera Poesis (1999) şi cu premiul filialei Piteşti a USR.

Controversată, poezia lui Călin Vlasie propune o altă modalitate de a „citi“ universul atât înconjurător, cât şi poetic, în care descifrează structuri relevabile atât prin noutatea lor, cât şi prin intensitatea trăirii. Cu o pregătire psihologică serioasă, diferenţiindu-l de ceilalţi colegi de generaţie, poetul propune realităţi şi relaţii care nu sunt la îndemâna oricui şi care scurtcircuitează elementele psihicului aflat într-o concentrare maximă. Interferarea psihicului cu cotidianul („auzi tu neuronii cum se trezesc?/ Este patru dimineaţa/ stelele au plecat dar creierul/ mai tare străluceşte“) creează un halou în care circumvoluţiunile au fost bombardate de fascicule cu puteri nebănuite. Poetul trăieşte într-o metarealitate în care comunică cu forţe care-l subjugă şi-l determină să concentreze un text pe care realitatea nu este în stare să-l recepteze. Din această încrâncenare rezultă o poezie cuprinzând nu numai metafore încifrate, ci şi personaje stranii pe care le construieşte, nici urmuzian, nici barbian, ci pe baza unei (unor) tehnologii atemporale şi aspaţiale.

Demonessa, un soi de arătare suprareală, dar nu lipsită de o anumită graţie feminină, se creionează emblematic pentru întreaga creaţie a poetului. În afară de principesa Demonessa, versurile lui „ar fi unele ale amintirii şi nu ale viitorului“: „Mă gândesc la un Ion Barbu, la Ion Pillat/ Cezar Baltag, Daniel Turcea/ Miron Cordun, Călin Vlasie/ ce-or fi făcând ei în P./ în ore ca acestea de excitate/ muzici“ (*Extemporalul*). „Excitaţia“ orelor se revarsă şi asupra moşilor şi strămoşilor săi, pe care îi evocă cu o fervoare puţin întâlnită la alţi poeţi optzecişti şi a cărei intensitate creatoare se îndreaptă spre fiinţe precum Demonessa: „O, tatăl meu iradia în/ sinea lui/ o mulţime de idei./ Sinea lui în care s-a scurs/ sinea tatălui său/ a umplut sinea mea/ eka!/ niciun suflet nu este al meu/ nicio idee nu/ este a mea./ Tu ai zis:/ „cine va duce greul,/ greul pământului?/ Pământul ca o casă“ (*Emblema unui ou*).

Culegerea de eseuri *Poezie şi psihic,* publicată mai întâi într-un serial în „Argeş“ (1987-1988) şi care a dat redacţiei multă bătaie de cap cu cenzura,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

detaliază aceste stări şi metalegături ale poeziei cu cotidianul specifice întregii poezii optzeciste, mai mult sau mai puţin recunoscute de către preopinenţi care în acei ani şi-au rotunjit personalitatea literară, în ciuda tuturor „strigătelor" curajoase ulterioare. Postmodernismul lui Călin Vlasie, atât în poezie cât şi în textele teoretice, aminteşte de direcţia avangardismului interbelic promovat de revista „75 HP", în care erau elogiate împlinirile tehnice ale vremii. Noutatea lui constă în interferarea dintre psihic şi poezie ca o rezultantă a presiunii unei epoci viteziste excesive, aflate în situaţia de a-şi pierde busola. Ceea ce s-a şi întâmplat nu peste multă vreme. Spre deosebire de alţi colegi de generaţie, care şi-au găsit un reazem în experimentele străine (în special, americane), Călin Vlasie şi-a constituit propriul lui univers, nelipsit de metafizică în ciuda concreteţei metaforelor şi simbolurilor sale. Teorie şi practică într-o convergenţă care a impus un creator de certă originalitate. Şi din această cauză iniţiativa revistei „Argeş" a fost „salutată" de ziarul „Scânteia", eveniment extrem de rar în timpurile acelea. Bineînţeles, au urmat cercetările de rigoare, efectuate de un reprezentant al secţiei de presă a CC al PCR în persoana fostului ziarist Eugen Florescu, „onoare" pe care n-au avut-o multe publicaţii din România. A urmat şedinţa de partid aferentă, admonestarea publică şi o autocritică sângeroasă. Noroc că E.F. fusese, la vremea lui, un gazetar redutabil, cititor de multe texte ale unui tineret care începuse să se „trezească" pentru ca, peste puţini ani, să iasă în stradă. Modestele „contribuţii" ale revistei „Argeş", prin textele semnate de Dorin Tudoran, Paul Everac şi, mai apoi, de Călin Vlasie, au avut rolul lor într-o „competiţie" care, fără ajutor extern, cu greu ar fi putut fi câştigată. Dacă a fost câştigată!!!

Volume: *Neuronia,* Ag., 3, 1981 (suplimentul „Meşterul Manole"), cu o postfaţă de Nicolae Manolescu (reluată în *Caietul debutanţilor,* 1981); *Laborator spaţial,* 1984 (poeme S.F.); *Întoarcerea în viitor,* 1990; *Un timp de vis,* Editura Calende, Piteşti, 1993; *Acţiune interioară,* eseuri, Piteşti, Editura Paralela 45, 1999; *Literatura română între impostură şi adevăr* (în colab. cu Nicolae Oprea), Editura Paralela 45, Piteşti, 2000; *Poezie şi psihic,* eseuri, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003; *Neuronia-Neuronie,* ediţie româno-franceză, traducere: Jean Paul Curriol, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003. Prezent în *Antologia poeziei generaţiei '80,* de Alexandru Muşina, Editura „Vlasie", Piteşti, 1993 şi în *Antologia poeziei române de la origini până azi,* de Dumitru Chioaru şi Ion Radu Văcărescu, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998 şi în *Experimentul literar postbelic,* Piteşti, Editura Paralela 45, 1998.

Referinţe *(selectiv)*: Nicolae Manolescu, *Neuronia,* Ag., 3, 1981; Victor Atanasiu, *Pro şi contra,* „Scânteia tineretului", 23.11.1981; Cezar Ivănescu, *Caietul debutanţilor,* „Luceafărul", 22, 1983; Laurenţiu Ulici, *Pe marginea unui caiet,* „România literară", 23, 1983; Cristian Livescu, *Poezia tinerilor,* „Ateneu", 5, 1985; Mircea Mihăeş, *Turneul candidaţilor,* „Orizont", 37, 1985; Lucian Alexiu, *Moştenirea modernilor,* „Orizont", 32, 1990; Andrei Bodiu, *Marea singurătate,* „Interval", vol. 4-5, 1990; Eugen Simion, *O nebunie a combinărilor,* „România literară", 14, 1990; Gheorghe Crăciun, *În căutarea referinţei,* Piteşti,

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Editura Paralela 45, 1998, p. 161-167; Nicolae Oprea, *Vlasie, Călin, Dicţionarul scriitorilor…*, 2002, p. 785; Nicolae Manolescu, *Călin Vlasie, Istoria critică…,* 2008, p. 1309.

În Argeş *(selectiv)*: Nicolae Oprea, *Laborator spaţial,* Ag., 1, 1985; Idem, *Întoarcerea în viitor,* Ag., 9, 1990; *Metamorfozele poeziei şi ale criticului,* Ag., 11-12, 1990; *Scriitori argeşeni în dezbatere,* Ag., 2, 2007.

„*Poezia pârâcioasă*: mod poheticesc la îndemâna oricui are chef să-şi proclame în faţa lui însuşi existenţa sa obsesivă ca existenţă sofisticată, unică, suferindă, chinuită, obligată, infectată, dezinfestată, salvată".

Călin VLASIE

„Esenţa limbajului lui Vlasie provine, în fond, din mezalianţa ironic-afectuoasă dintre conştiinţa lucidă şi miracolul… existenţei".

Nicolae OPREA

CEAŢA
(viziune)

Nu se mai aude ceasul
Ceasul uşor ceasul tocit
ca o copită până la os
tocită.

Nu se mai aude şi nu se mai vede
nimic.
Uneori din ceaţă apar
copii cu pumni plini de
diazepam,
copii cenuşii umflaţi
Mâinile mele sunt cenuşii
sângele meu e cenuşiu
Ziua se scurge printr-un
bandaj murdar

*
* *

VODĂIAN, Ilie, 8. 05. 1948, Ţuţuleşti-Argeş. *Poet.* După şcoala generală, urmează liceul la Piteşti şi Institutul Politehnic din Bucureşti. Colaborator la publicaţii locale şi din ţară.

De la primul volum (*Schimbul de noapte,* 2002), Ilie Vodăian a fost în atenţia comentatorilor, fiind considerat că are „un ascuţit simţ al observaţiei" (Mircea Bârsilă), că versurile sale „au fineţea artizanului" (Gellu Dorian), fiind

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„un modernist de esenţă platoniană“ (Raluca Dună) sau „o natură funciarmente contemplativă“ (Nicolae Oprea) etc. Temperament echilibrat, Ilie Vodăian nu a „exultat“ în faţa unor asemenea caracterizări, ci a continuat să scrie cum a crezut că este mai bine şi a obţinut o recunoaştere mai importantă - premiul pentru poezie al Filialei Piteşti a USR (2002).

Volume: *Schimbul de noapte,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2002; *Triunghi de vară,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2003; *Frontiera de inox,* Editura Universităţii din Piteşti, 2006; *Stare de necesitate*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2013.

Referinţe *(selectiv)*: Mircea Bârsilă, *Prefaţă la volumul: Schimbul de noapte,* 2007; Gellu Dorian, *Schimbul de noapte,* „Convorbiri literare“, septembrie 2002; Nicolae Oprea, *Caleidoscop de imagini poetice,* „Ziua literară“, 26.1.2004; Dumitru Aug. Doman, *Un poet al spaţiului,* Ag., 4, 2007.

„În *Frontiera de inox* poetul sugerează paralela dintre o construcţie (la propriu) şi o structură literară epico-lirică a spaţiului real, uneori, a spaţiului fără hotare, a spaţiului nostalgic, alteori a spaţiului unor călătorii în care timpul nu are niciun rol“.

Dumitru Augustin DOMAN

CERTITUDINE

Taina unui alt decembrie
când s-au făcut pariuri
într-o chestiune aflată pe rol:
al cui este şi ce nume
o să poarte noul născut în
ţinutul numit Bethleem.
Umblă vorba că el vine să salveze,
cu spini,
suspinele din întuneric.
Un lucru e clar:
se cunoaşte numele
celui ce va primi
învăţătură
Pentru a-L vinde.
Singura certitudine
bătută în cuie.

*

* *

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

VOINESCU, Emanuel (Vornicul Boldur), 7. 02. 1913, Călineşti, Muscel - 21. 08. 1941, Odesa. *Publicist.* Fiul preotului Ion P. Voinescu şi al învăţătoarei Maria Voinescu. Şcoala primară, în comuna natală, Şcoala de Infanterie - Bucureşti. Colaborator la publicaţiile: *Vremea, Calendarul, Universul literar, Ideea liberă* (condusă de Camil Petrescu), *România militară* etc. A făcut parte din Asociaţia Scriitorilor Militari şi din Asociaţia Scriitorilor Bucovineni. În august 1941 cade eroic în luptele de la Odesa. Colaborările sale au fost remarcate atât la Bucureşti, cât şi la Chişinău, o parte din ele fiind adunate în volumul *Răsboiul care vine* şi antologate în *Scriitori căzuţi pe front* (1944). Articolele semnate de Emanuel Voinescu depăşesc de multe ori mentalitatea jurnalistică prin folosirea unor concepte ale teoreticienilor militari sau civili (printre care şi sociologul Gustave le Bon), lărgind aria de înţelegere a semnificaţiei confruntărilor militare. În eseul *Eminescu în activitatea militară,* autorul consideră că „opera lui Eminescu este o Biblie a gândirii româneşti". Mai multe lucrări au rămas în manuscris.

Volume: Locotenent Emanuel Voinescu, *Răsboiul care vine,* 1938.

Referinţe: Silvestru D. Voinescu, *Scriitorul-erou Emanuel Voinescu (Vornicul Boldur), O viaţă printre cărţi,* Editura Cultura, Piteşti, 1997, p. 156.

*

„Scriitor talentat, Emanuel Voinescu era preţuit de toţi acei cu care intra în legătură".

George DRUMUR

*

* *

VOINESCU, Silvestru D., 2. 01. 1935, Călineşti, Muscel - 13. 1. 2005, Călineşti. *Istoric al culturii, eseist.* Şcoala primară, la Călineşti (1941-1945), Seminarul Central - Bucureşti (1945-1948), Liceul „N. Bălcescu", Piteşti (1950-1954), Facultatea de Drept, Universitatea - Bucureşti (1955-1961). Bibliotecar la Topoloveni (1954-1963), la Biblioteca Regională (Judeţeană), Argeş, director din 1964 până la pensionare. Silvestru Voinescu a încercat să fie un enciclopedist în ceea ce priveşte cartea - originile, tiparul, hârtia, litera, legătura tipografică a meşterilor, răspândirea în arealul Argeşului şi de multe ori şi cuprinsul ideatic. Colaborările sale la „Argeş", „Argeşul", „Calende", „Biblioteca", „Cultura" etc., consacrate fie unui eveniment cultural, fie unei apariţii editoriale, sunt atât un prilej de sinteză, cât şi informaţii noi, strânse în urma numeroaselor zile şi nopţi de lectură a unor texte uitate în paginile publicaţiilor prăfuite de vreme, în rafturile bibliotecii pe care a condus-o nu numai cu pricepere, ci şi cu o iubire sinceră şi pasionată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Gazdă desăvârşită, Silvestru Voinescu a invitat numeroase personalităţi ale culturii şi literaturii române ale celei de-a doua jumătăţi a secolului al XX-lea. Sala de lectură întotdeauna arhiplină devenea o adevărată agoră în care se schimbau idei, se omagiau creatori literari, din domeniile ştiinţei, culturii sau artei. Sufletul tuturor acestor întâlniri era Silvestru Voinescu care, între timp, mai şi scria, publica în reviste şi aduna în volume pe care şi astăzi oricine se ocupă de creaţia locală trebuie să le consulte. Silvestru Voinescu şi-a încercat puterile şi în poezie şi epigramă.

Silvestru Voinescu primind Premiul revistei „Argeş“ pentru *Cartea Eroilor* (1984)

Volume: *Mănăstirea Curtea de Argeş. Impresii,* Piteşti, 1967; *Un secol de activitate corală la Piteşti,* Piteşti, 1971; *Argeşeni în spiritualitatea românească, vol. I,* Piteşti, 1980; *vol. II,* Piteşti, 1988 (în colaborare cu Octavian M. Sachelarie şi N. Rizescu); *Argeş. Cartea Eroilor,* Piteşti, 1984 (în colaborare cu Petre Popa); *Piteşti. Ghid de oraş* (în colaborare cu Petre Popa şi Paul Dicu) 1985; *Istoria municipiului Piteşti,* Editura Academiei Române, 1988 (în colaborare cu Petre Popa şi Paul Dicu); *Argeşeni în spiritualitatea românească* (cu Nicolae Rizescu şi Octavian M. Sachelarie); *Călineşti 600,* Piteşti, 1985; *Argeşeni şi musceleni în Academia Română,* Editura „Calende“, Piteşti, 1995; *O viaţă printre cărţi, vol. I,* Editura „Cultura“, Piteşti, 1997; *vol. II,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2001; *vol. III,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2004; *Judeţul Argeş. Mică enciclopedie,* Editura Sylvi, 2001 (în colaborare).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Referinţe *(selectiv)*: Sergiu I. Nicolaescu, *Domnu' Voinescu*, Cultura, 4, 2000; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 329; *Silvestru D. Voinescu. Un destin asumat* (coord. Octavian Mihail Sachelarie), Editura „Tiparg“, 2006.

*
* *

VRABIE, Gheorghe, 6. 04. 1908, Voineşti, Vaslui - 19. 07. 1991, Bucureşti. *Istoric literar, folclorist.* Fiu de ţărani. Şcoala primară urmată la Obârşeni, liceul, la Bârlad, Facultatea de Litere şi Filozofie, Universitatea - Bucureşti (1929-1933). Specializare la Fundaţia Humboldt (Germania), 1940-1944. Doctor în filologie, specializare în folclor, profesor, cadru didactic la Universitatea din Bucureşti (1944-1957), cercetător la Institutul de Istorie şi Teorie Literară, Bucureşti (1957-1962), profesor la Institutul Pedagogic - Piteşti (1962-1973), preşedinte al Asociaţiei folcloriştilor argeşeni „C. Rădulescu-Codin“, membru în colegiul de redacţie al revistei „Argeş“, laureat al Premiului Herder (1986), membru al unor asociaţii sau societăţi de folclor din Germania, Franţa, Anglia, Italia etc. Colaborator la reviste de specialitate, printre care „Gândirea“, „Viaţa românească“, „Argeş“. Studii de istorie, literatură şi folclor etc.

După *Bârladul cultural,* Gheorghe Vrabie a consacrat grupului şi revistei „Gândirea“ prima cercetare monografică, *Gândirismul. Istoric, doctrină, realizări* (1940). Deşi curentul era încă activ, cercetătorul a avut dexteritatea de a adopta o metodă care i-a permis judecăţi obiective şi clare, dovadă a capacităţii sale de a aplica un gen de pozitivism benefic pentru definirea unei adevărate mişcări culturale şi literare (şi, uneori, politice). Dar marea pasiune a profesorului a fost şi a rămas folclorul. Toţi cei care au scris despre exegezele sale folclorice au remarcat, pe de-o parte, metodologia de inspiraţie germană, iar pe de alta, sistematizarea unui material folcloric imens, consultând numeroase variante ale unor specii folclorice (*Balada populară românească, Structura poetică a basmului* etc.), pentru a construi un univers coerent, care certifică încă o dată bogăţia şi frumuseţea folclorului românesc. Creaţia populară românească are nenumărate virtuţi artistice - subliniază autorul - ceea ce a însemnat că, timp de secole, a avut rolul de a înlocui cu succes manifestările „culte“ ale creaţiei umane. Un adevărat substrat, folclorul a constituit, după cum au scris şi alţi specialişti, clasicismul intrinsec al poporului român.

Numeroasele articole publicate în revista „Argeş“ au contribuit la diversificarea tematică şi la creşterea prestigiului publicaţiei.

Volume: *Mesianism ardelean*, 1937; *Bârladul cultural*, 1938; *Gândirismul. Istoric, doctrină, realizări,* 1940; *Folclorul. Obiect, principii, metodă,* 1947; *Balada populară română,* 1966; *Folcloristica română. Evoluţie, curente, metode,* 1968; *Folclorul. Obiect, principii, metodă, categorii,* 1970; *Basmul cu soarele şi*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

fata de împărat, 1974; *Poveşti, snoave şi legende argeşene,* 1974; *Structura poetică a basmului,* 1975; *Retorica folclorului* (Poezia), 1978; *Eposul popular românesc*, 1983; *Poetica Mioriţei. Studiu stilistic,* 1984; *Poezia populară română,* 1986; *Din estetica poeziei populare româneşti,* 1990; *De civitate rustica*, 1999; *Introducere în etnografie*, 2001; *Ritualurile agrare la români*, Piteşti, Editura Paralela 45, 2002 (ediţie de Adriana Rujan).

Referinţe *(selectiv)*: Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; Petru Ursache, *Eseuri etnologice*, 1986; Adriana Rujan, *Gheorghe Vrabie*, „Revista de etnografie şi folclor", 2, 1988; Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor români*, 1998; Valentin Chifor, *Vrabie, Gheorghe*, *Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z*, p. 84.

În Argeş *(selectiv)*: Adriana Rujan, *Profesorul Gheorghe Vrabie - Premiul Herder,* 1986, Ag., 4, 1987; Adrian Sămărăscu, *Principii magice în ritualurile agrare ale românilor*, „Calende", 2, 2002; Spiridon I. Cristocea, *Argeş - Dicţionar…*, p. 325.

*

„… Gheorghe Vrabie are permanent în vedere creaţia populară în contextul ei real, «ca fapt de viaţă artistică…», de instaurare a «operei» folclorice sub durata performării ei orale, a «interpretării» în sensul complex al acestui termen în cultura populară…".

Adriana RUJAN

*

* *

ZAMFIRESCU, Dan, 21. 12. 1933, Bucureşti. *Istoric literar, editor, publicist.* Părinţii, Elena şi Ion Zamfirescu, cu proprietăţi în comuna Cătеasca-Argeş, unde şi-a petrecut copilăria. Studii la Bucureşti (1944-1952), până la cele universitare, când i se interzice admiterea la Facultatea de Filosofie. Urmează Institutul Teologic din Sibiu şi Bucureşti (1956), cursuri aprofundate cu profesorul Alexandru Elian, frecventează Facultatea de Limbi Străine, Universitatea - Bucureşti (1966), doctorat cu profesorul Dan Simonescu, la care prezintă teza *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie* (1973). Redactor la publicaţiile Patriarhiei Române, la Asociaţia Slaviştilor (1961-1968), la „Contemporanul" (sub direcţia lui George Ivaşcu, până în 1973). Până în 1990 trăieşte din scris, publicând, în afară de cărţi de specialitate, mai multe texte-reportaje despre România şi conducătorii ei din epocă, într-un stil encomiastic, fiind considerat un promotor al protocronismului „înfierat" cu mânie democratică după evenimentele din decembrie 1989. După un periplu ca editor (începând chiar din 1970 când publică, împreună cu G. Mihăilă şi Florica Moisil, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie,* reluată în mai multe

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ediţii), periplu accentuat după 1990, când înfiinţează Editura *Roza Vânturilor*, Dan Zamfirescu a devenit un specialist în tipărirea cărţii, mai vechi sau mai noi. Fără complexe, bizantinologul, slavistul dar şi contemporanul editor şi cunoscător profund al culturii româneşti nu a ezitat să pună în circulaţie texte controversate, semnate în perioada interbelică de Nae Ionescu, Nichifor Crainic, Mircea Eliade. Profesorul de la Universitatea din Târgovişte a avut o vie şi permanentă legătură cu Argeşul, pe de-o parte prin copilărie şi izvorul de înţelepciune şi demnitate românească din vremea medievală, concretizat prin *Învăţături…* şi prin Mănăstirea Curtea de Argeş, ctitorie emblematică a lui Neagoe, ca şi prin căutarea altor rădăcini care să vorbească despre vocaţia europeană a românilor.

Cea mai recentă contribuţie este *Mircea cel Mare - scutul Europei,* un omagiu adus marelui domnitor în apărarea Creştinătăţii şi a Europei. Colaborarea specialistului la numeroase reviste şi ziare a contribuit la ridicarea prestigiului acestora, iar specialiştii apreciază că multe din opiniile exprimate în numeroasele cărţi sunt noutăţi absolute, care îmbogăţesc tezaurul românesc de gândire şi acţiune dintr-o vreme când în alte părţi nici nu apăruseră zorii scrisului şi cititului. Cu asupra de măsură, Dan Zamfirescu a iubit limba şi poporul român, sacrificând multe din bunurile părinteşti pentru a scoate la lumină pagini uitate sub obrocul istoriei.

Volume: *Studii şi articole de literatură română veche,* 1967; *România - pământ de civilizaţie şi sinteză,* 1969; *Atitudini,* 1970; *Spre noi înşine,* 1971; *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie.* Probleme controversate, 1973; *Istorie şi cultură,* 1975; *Independenţă şi cultură,* 1977; *Via Magna,* 1979; *Contribuţii la istoria literaturii române vechi,* 1981; *N. Iorga, Etape către o monografie,* 1981; *Accente şi profiluri,* 1983; *Un om pentru istorie,* 1985; *O carte fundamentală a culturii române,* 1991; *Ortodoxie şi catolicism, în specificul existenţei lor istorice,* 1992; *Războiul împotriva poporului român,* 1993; *Regele şi mareşalul,* 1994; *Lucian Blaga şi condiţia culturii româneşti,* 1995; *Cultura română - o mare cultură cu destin european,* 1996; *A treia Europă: alternativă realistă la iluziile sinucigaşe,* 1997; *Cultura română - sinteză europeană,* Chişinău, 2002; *Istorie şi cultură, vol. I, II,* 2003; *Mircea cel Mare, scutul Europei,* 2009 (în colaborare).

Ediţii din: Charles Diehl (1969); P. P. Panaitescu (1969); Neagoe Basarab (1970); Nicolae Iorga (1972); N. Cartojan (1974); Mircea Eliade (1990) etc.

Referinţe *(selectiv)*: Doina Curticăpeanu, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie,* „Steaua", 9, 1973; Mihail Diaconescu, *Vocaţia sintezei,* „Luceafărul", 25, 1981; Mihai Ungheanu, *Dan Zamfirescu,* „Luceafărul", 46, 1980; Idem, „Luceafărul", 33, 1983; Ion Cristoiu, *Lumea literaturii,* 1986, p. 80-83; Gabriel Ţepelea, *Însemnări de taină,* Bucureşti, 1997; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic al literaturii române, vol. II,* Paralela 45, Piteşti, 2006; Georgeta Antonescu, *Zamfirescu, Dan, Dicţionarul scriitorilor…, lit. R-Z,* 2002, p. 842; Marian Popa, *Istoria literaturii…*, vol. II, 2009, p. 1051.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

În Argeş *(selectiv)*: Mihail Diaconescu, *Dan Zamfirescu, Portret,* Ag., 12, 1983; Artur Silvestri, *Dan Zamfirescu,* Ag., 5, 1989.

*

„Dan Zamfirescu s-a arătat permanent agresiv interesat să sublinieze contribuţia originală în anumite domenii, în genere escamotată sau contestată mai ales de vecini neprieteni…, a combătut teza unei culturi de tip slav în estul Europei…".

Marian POPA

„Dan Zamfirescu se înscrie într-o serie mult mai amplă şi glorioasă, când intelectualii - indiferent pe ce scară socială erau aşezaţi - erau nişte militanţi care-şi apărau ideile, de multe ori cu preţul vieţii, ştiind că istoria le va face dreptate".

Artur SILVESTRI

*

* *

ZAMORA, Stelian (12. 02. 1947 - 25. 01. 1998). Şuici-Argeş. *Prozator.* Părinţii - agricultori. După şcoala generală urmată în comuna natală şi Liceul „Vlaicu-Vodă", Curtea de Argeş, termină Facultatea de Geografie, Universitatea - Bucureşti. În timp ce era profesor la Şuici scrie şi publică proză în revistele locale şi naţionale. Încă de la primul volum editat, Stelian Zamora a înţeles că arta prozatorului este esenţială pentru a menţine încordată atenţia cititorului. Ca atare, subiectele sale sunt urmărite atent, iar amintirea şi contemporaneitatea creează impresia trăirii într-un prezent continuu. Moartea, survenită prea repede, nu i-a îngăduit o rotunjire a personalităţii sale literare.

Volume: *Visul călătorului,* 1973; *Marele învins,* 1983; *De unde începe paradisul* (fragmente de roman), Ag., 11, 1987; *Lângă foşnetul mării,* 1989.

Referinţe *(selectiv)*: S. I. Nicolaescu, *Marele învins,* Ag., 4, 1983; Gheorghe Păun, *Stelian Zamora, Cărţi şi autori,* Tiparg, Piteşti, 2012, p. 15.

„Tuşe de o limpezime clasică, nespectaculare în sine, necăutate, curgând firesc şi elegant, dar de o expresivitate de mare portretist…".

Gheorghe PĂUN

*

* *

ZARAFU, Gheorghe, 5. 05. 1933, Oarja-Argeş. *Epigramist, autor de versuri pentru copii, editor.* Şcoala primară şi gimnazială, în comuna natală, liceul început la Bucureşti, continuat la Piteşti, Facultatea de Filologie, Universitatea - Bucureşti (1958). Colaborări la presa din Piteşti şi la cea din

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bucureşti, redactor la ESPLA şi la Editura „Ion Creangă“. Peste 65 de volume de epigrame.

Volume: *Ham - aventurile unui căţel năzdrăvan,* 1974; *Bolduri şi imbolduri,* epigrame, 1975; *Înainte de învăţăminte,* 1979; *De la cucurigu la tic-tac*, 1981; *Micul cititor*, 1982; *Dialog fără catalog,* 1985; *Umor pe ogor (antologie)*, 1986; *Moş Bărbuţă la Zoo,* 1987; *Mac la margine de lac*, 1990; *Moş Bărbuţă doctor în gaze*, 1991.

Ediţii: Cincinat Pavelescu, *Versuri, amintiri, corespondenţă,* 1974; Miron Radu Paraschivescu, *Poezii*, 1981.

BUCUREŞTII DUPĂ PLOAIE

Am văzut de la fereastră
Strada-n apă tulbure
Şi-am zis: „Capitala noastră
chiar e port la Dunăre!“

FEMEILE UŞOARE

Chiar şi-atuncea când decad
Domnului le joacă feste
Că le-aşteaptă dracu-n iad
Să le ieie de neveste!

*
* *

ZAVULOVICI, Dan, 26. 11. 1973, Piteşti. *Prozator.* Fiul actorului Sorin Zavulovici şi al pictoriţei Elena Zavulovici. Studii elementare, liceale şi universitare la Piteşti. Preocupări literare, încă din liceu şi facultate, astfel că volumul de debut *Rataţii* (Piteşti, 1998) este deja un roman bine structurat, cu un sunet propriu şi personaje evanescente în jurul cărora se rotunjeşte o atmosferă stranie, fără timp şi spaţiu. Roman al adolescenţei, amintind de *Interior,* publicat în deceniul al treilea al secolului trecut de Constantin Fântâneru, *Rataţii* lui Zavulovici, deşi se „ataşează“ de proza anilor 2000 (prozatori care-şi doresc altfel de literatură), nu „consună“ decât temporal cu colegii lui, întrucât întâmplările prin care trec cele două personaje, Androy şi Gino, sunt de o puritate angelică, iar gestul final, al sinuciderii, se constituie ca o consecinţă logică a rupturii dintre ideal şi real. Şi personajele feminine, Ottla şi Alpha au aceeaşi puritate adolescentină, specifică nu numai vârstei, ci şi unui mod de a fi bazat pe o educaţie în care bunul-simţ este un mod de viaţă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Următoarele două cărţi, *Întoarcerea* (1999) şi *Sonata da recitar* (2003), au apărut sub egida Editurii Paralela 45, Piteşti, o editură de prestigiu din România. *Întoarcerea* este aproape un roman al relaţiilor conjugale post-moderne dacă scriitura nu ar fi poetică, putându-l încadra în rândul poemelor în proză. Personajele (doar patru la număr), Vince, Tycoon, Keanu şi Losey - femeia care este „nodul gordian" al întâmplărilor, sunt parcă decupate din picturi celebre, însufleţite şi atrase într-un joc al dragostei şi al întâmplării. De altfel, *Sonata da recitar* („această carte este o sonată, declară autorul") are o structură şi mai apăsat muzical-picturală, autorul având prilej să facă lungi „excursii" în muzee (Florenţa este oraşul evocat) şi în istoria muzicii din care Mozart se pare că este compozitorul care-i stârneşte adevărate efluvii de bucurie. Cele două personaje, Hannah şi Noha (numele personajelor sunt tot exotice), parcurg experienţe decisive sub semnul lăutei „construită cu mult meşteşug" - instrument muzical, de asemenea, delicat şi care ne-a fost lăsat moştenire de părintele tuturor poeţilor - Orfeu - grecul.

Prozator „leneş" dar profund, Dan Zavulovici a scris (?!) şi a publicat trei cărţi în 12 ani. Este mult? Este puţin? El însuşi va hotărî.

Volume: *Rataţii*, Piteşti, 1998; *Întoarcerea*, Editura Paralela 45, Piteşti 1999; *Sonata da recitar*, Editura Paralela 45, Piteşti 2003.

*

* *

ZĂRNESCU, Narcis, 11. 11. 1948, Câmpulung Muscel. *Eseist şi traducător*. Fiul Elenei şi al lui Stelian Zărnescu, profesori. Îşi face studiile primare şi liceale la Câmpulung Muscel, iar pe cele universitare, la secţia de limbă şi literatură franceză a Facultăţii de Limbi Străine, Universitatea - Bucureşti, 1971. Zece ani (1974-1984) - cadru didactic la Institutul Pedagogic - Piteşti, apoi pleacă la Bucureşti, unde lucrează în presă. Din 1991 revine în învăţământul superior, ajungând apoi consilier parlamentar la Camera Deputaţilor. Teza de doctorat, *Dialectica receptării literare* (1983), scrisă într-o manieră extrem de elaborată, ar fi constituit pentru vremea aceea, dacă ar fi fost publicată, o adevărată noutate.

Cercetarea care l-a făcut cunoscut a fost monografia *Stendhal. Omul şi opera*, un subiect arid, cu o bibliografie imensă, pe care autorul o traversează folosind structuralismul drept ramă esenţială, în care sunt introduse cu pricepere şi cunoaştere şi alte modalităţi critice. Autorul comunică evenimente literare vechi într-o formulă contemporană, determinând eventualul cititor la relecturarea operei marelui scriitor francez. Spirit boem şi oarecum neglijent, Narcis Zărnescu nu a catadicsit să-şi strângă textele publicate în revistele vremii: „Argeş", „Viaţa românească", „Steaua", „Săptămâna", „Caiete critice" etc. Dacă ar fi încercat acest efort, „suprafaţa" criticului şi eseistului ar fi fost mult mai

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

amplă. Eseurile publicate în revista „Argeş“ despre Tudor Arghezi, Cezar Ivănescu, Gheorghe Tomozei, Florin Mugur, Dan Rotaru, Paul Everac, Nicolae Manolescu sau despre „Meşterul Manole“ şi „Mioriţa“ etc. au judecăţi corecte, ca şi unele intuiţii noi, susţinute cu demonstraţii concludente. Interesat de traduceri - după 1990, de probleme de economie (a susţinut şi un doctorat în ştiinţe economice, 2001), Narcis Zărnescu are ambiţii enciclopedice, corijate de boemia deja amintită.

Volume: *Stendhal. Omul şi opera,* Bucureşti, 1980, Premiul revistei „Argeş“; *La Renaissance. La poésie française,* Bucureşti, 1999; *La Francophonie ou La Globalisation par Ancienne Europe,* Bucureşti, 2003. Traduceri din Jacques Soustelle (Olmecii. cea mai veche civilizaţie a Mexicului, 1982); *De la Revoluţia Franceză la Primul Război Mondial,* 1997; Thomas Laqueur (*Corpul şi sexul de la greci la Freud,* 1998) etc.

Referinţe: Mihail Diaconescu, *Intuiţia şi metoda,* Ag., nr. 1, 1981; Mihai Musceleanu, *Stendhal,* „Astra“, Braşov, nr. 2, 1981; Sergiu Nicolaescu, *Narcis Zărnescu,* Ag., Piteşti, nr. 5, 1982.

*

* *

ZILIERU, Horia, 21. 05. 1933, Racoviţa-Muscel. Pseudonimul lui Gheorghe Iancu. *Poet.* Tatăl, Marin Iancu (pădurar), şi mama, Ana, şi-au îndrumat copilul, după şcoala primară din Conţeşti (Muscel), spre Şcoala Normală din Câmpulung Muscel, pe care a absolvit-o în 1951, spre Facultatea de Filologie a Universităţii „Al. I. Cuza“, Iaşi, pe care a absolvit-o în anul 1955. Studiile „şnur“ ale viitorului poet Horia Zilieru i-au fost, se pare, benefice, fiind repartizat la ziarul „Flacăra Iaşului“ (până în 1957), unde nu s-a împăcat cu nenumăratele obligaţii ale unui ziar în care realizările regimului trebuiau prezentate şi lăudate în fiecare număr, dar au fost un bun prilej pentru a aprecia cum se cuvine culoarele bibliotecii prin care trecuseră şi paşii lui Mihai Eminescu. Tentaţia presei a rămas, devenind pentru o lungă perioadă de timp (1959-1990) secretar general de redacţie la „Iaşul Nou“, „Iaşul literar“, „Convorbiri literare“.

Placheta *Fluierul* (1959) a însemnat debutul editorial, iar *Florile cornului tânăr* (1961), „certificatul“ unui poet cu un sunet aparte, personal, adâncit cu fiecare carte. Nu au lipsit nici premiile: Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi (1969, 1974, 1979, 1993), Premiul „Mihai Eminescu“ al Academiei Române, ca şi numeroasele traduceri în limbile franceză, engleză, germană, greacă, maghiară, arabă, macedoneană, bulgară, suedeză etc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Sigur că în primele volume au fost identificate multiple influenţe, poetul fiind un naturist care foloseşte simboluri şi epitete de unde a găsit, dar niciodată nu a calchiat, ci „fluierul“ lui s-a transformat, încet dar sigur, în harfa lui Orfeu care era îndrăgostit sau o plângea pe Euridice căreia nu-i mai ajungeau rozele, căci dorea nu numai paradisul, ci şi eternitatea. Poetul a făcut tot ce a putut pentru a-i îndeplini aceste cereri, fie în „dulcele stil clasic“ (cum ar fi zis Nichita Stănescu), fie într-o modernitate feerică, în care cuplurile amoroase ale antichităţii sunt chemate la mărturisiri moderne, prin insuflarea unei vieţi autentice şi transcendentale. Horia Zilieru este un poet stăpân al formei în care muzicalitatea este preponderentă, starea melopeică a multor poeme creând posibilitatea ca eventualul cititor să ia o baghetă şi să bată măsura. O antologie de autor se numeşte „Astralia“ (Iaşi, 2008), apărută la împlinirea vârstei de 75 de ani şi care strânge o mică parte din creaţia poetică a lui Horia Zilieru, dar oricum reprezentativă pentru o viaţă în care iubirea frumuseţii, a artiştilor, s-a împletit cu iubirea pentru arta pe care a slujit-o cu o fervoare nestinsă timp de peste o jumătate de veac.

Volume: *Fluierul,* Iaşi, 1959; *Florile cornului tânăr,* 1961; *Orfeu îndrăgostit,* 1966; *Alcor,* 1967; *Iarnă erotică,* 1969; *Umbra paradisului,* Iaşi, 1970; *Nunţile efemere,* 1972; *Orfeu plângând-o pe Euridice,* 1973; *Cartea de copilărire,* Iaşi, 1974; *Astralia,* Iaşi, 1976; *Oglinda de ceaţă,* 1979; *Orfeu,* Iaşi, 1980; *Addenda la un fals tratat de iubire,* Iaşi, 1983; *Roza eternă,* 1984; *Doamna mea, eternitatea,* Iaşi, 1987; *Fulgerul şi cenuşa,* Iaşi, 1989; *Doamna cu sonetul,* Galaţi, 1993; *Între două nopţi,* Iaşi, 1995; *Muzeul dragostei,* Timişoara, 1995; *Mirii paradisului pierdut,* Iaşi, 2000; *Floarea Moldovei,* Timişoara, 2001; *În loja nopţii,* 2001; *Melancolie de vulcan, I, II,* Iaşi, 2001-2003; *Astralia,* Iaşi, 2008. Traduceri în franceză, engleză, germană, greacă, arabă, macedoneană, suedeză etc.

Referinţe *(selectiv)*: Al. Andriescu, *Orfeu îndrăgostit,* „Cronica“, 38, 1968; Dumitru Micu, *Alcor,* „Gazeta literară“, 13, 1968; Constantin Ciopraga, *Un elegiac solar,* Cr., 48, 1973; Eugen Simion, *Poezia erotică,* „Luceafărul“, 23, 1977; Gheorghe Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; Eugen Negrici, *Sistematica poeziei,* 1988; Idem, *Scriitorii români*, p. 235; Dumitru Micu, *Limbaje lirice contemporane,* 1981; Eugen Simion, *Zilieru, Horia, Dicţionarul scriitorilor…, literele R-Z,* 2002; Ion Holban, *Istoria literaturii române. Portrete contemporane, I,* Iaşi, 2003; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic…, lit. M-Z,* 2006; Marian Popa, *Horia Zilieru, Istoria literaturii…, II,* 2009, p. 422.

În Argeş *(selectiv)*: Narcis Zărnescu, *Horia Zilieru, Premiul Academiei,* Ag., sept. 1981.

*

„Antonpannescul şi Isarlâkul sunt familiare timpului; Zilieru complică levantinizând, slavizând, construind cuvinte, reinventând în manieră maccharonică de multe secole, limitată la bâlciuri şi circuri, acum restructurată urmuzian“. În alte volume „se ajunge la capătul unei experienţe de unificare: se

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

produce suprarealism şi dadaism în versuri mai degrabă academice şi cu material sacru, iniţiatic, ezoteric de pretutindeni…".

Marian POPA

*

O! MAMĂ

O! mamă de aer celule stelare
daimonul îmi strigă
sunând o verigă
de lacrimă albă:
o foame de iarbă
în piatra tăcerii cu timp de-alergare…
utopice albine cu stupii-n nirvana
rodesc neprihana
din mila cea mare din mila cea mare:
funebra fanfară
cuvine-se ţie
marie
fecioară.

*

* *

1944 - LITERATURĂ. POEZIE. ARTĂ. Două numere (iulie, august), Câmpulung Muscel. Deşi războiul era la porţile Bucureştiului, un grup de scriitori, aflat la odihnă în oraşul „balnear" de pe Râul Târgului, nu a avut astâmpăr şi a „ pus de o revistă". Gestul se dovedeşte, în perspectiva deceniilor care au urmat, cel puţin pentru unii colaboratori, ca un fel de „cântec de lebădă": ori li se va interzice semnătura, ori vor cunoaşte închisorile sub noul regim care s-a „instalat" în România la 6 martie 1945 şi mai ales după 1948.

„Camaraderia" (apelativ la modă pe atunci, care, în scurtă vreme, va fi înlocuit cu „tovărăşia") a strâns în paginile publicaţiei, privegheate redacţional de Pericle Martinescu şi Ernest Bernea, pe Mihai Moşandrei, Constantin Râuleţ, Victor Stoe, Mircea Streinul etc. „Capşa" câmpulungeană propunea potenţialilor cititori şezători, recitaluri, mici piese de teatru într-o veritabilă „întrecere" care, parcă, anunţa viitoarele confruntări ale amatorilor. Teoretizările lui Ernest Bernea („Literatură şi spiritualitate", „Ţăranul român artist") sunt consideraţii de vacanţă scrise într-o atmosferă vărătică şi într-un oraş (mai mult târg tradiţional!) care peste doar câteva săptămâni va pluti în apa roşie a armatei sovietice.

Referinţe: I. Hangiu, *Dicţionar al presei literare româneşti*, 1987, p. 382.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

18 SCRISORI

Dintre numeroasele scrisori de la personalităţi ale literaturii noastre, în mulţii ani petrecuţi la „Argeş“ (cum certifică şi diploma primită din partea actualului colectiv al redacţiei, la 45 de ani de viaţă ai publicaţiei!), am selectat doar 18 care cuprind perioada 1980-1989 (decembrie), când „s-a rupt filmul“, iar democraţia (?) şi-a intrat în drepturi.

Sper că într-o zi voi putea să le public pe toate, cu notele aferente, pentru că sintetizează, într-un fel, atât „viaţa“ intimă a „Argeş-ului“, cât şi viaţa mea.

Sergiu I. NICOLAESCU

*

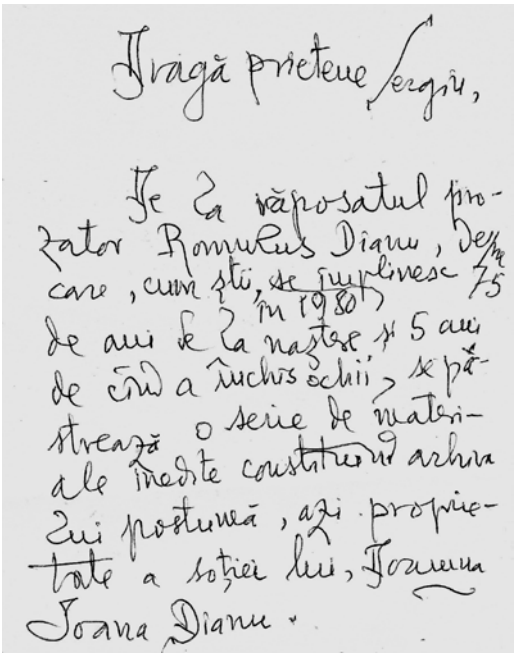
Dragă prietene Sergiu,

De la răposatul prozator Romulus Dianu, despre care, cum ştii, în 1980 se împlinesc 75 de ani de la naştere şi cinci ani de când a închis ochii, se păstrează o serie de materiale inedite constituind arhiva lui postumă, azi proprietate a soţiei lui, doamna Ioana Dianu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Prin Dânsa expediez pentru „Argeş“ alăturatul material, pe care prieteneşte te rog să-l publici, scriitorul fiind în ascensiunea recunoaşterii critice (Ion Caraion în „România literară“, Ioana Lipovanu, scolii în „Tribuna“ - Cluj etc.).

Cu dorinţe de tot binele, strâng mâinile prietenului Sergiu Nicolaescu, de care mă leagă vechi amintiri publicistice piteştene şi colaborări rodnice sub zodia înţelegerii. Aceleaşi simţiri tov. Stănculescu şi lui Marius Diaconescu.

29 martie 1980

Augustin Buzura

*

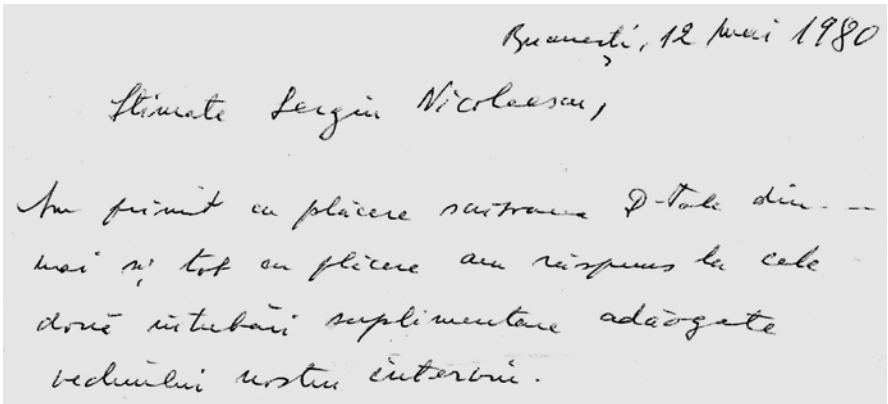

Bucureşti, 12 mai 1980

Stimate Sergiu Nicolaescu,

Am primit cu plăcere scrisoarea D-tale din ... mai şi tot cu plăcere am răspuns la cele două întrebări suplimentare adăugate vechiului nostru interviu.

Găseşti răspunsurile anexate prezentei. De asemenea, anexat, găseşti şi dactilograma interviului, aşa cum este redactat pentru viitorul D-tale volum *Transcrieri,* la care n-am făcut decât 2-3 mici retuşe de ordin stilistic.

Îţi doresc mult succes în tot ce întreprinzi şi numai bine.

Cu cele mai cordiale salutări,

Maria Banuş

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Stimate domnule
Sergiu Nicolaescu,
Aflând că voi publica proză în numerele următoare în revista Argeş, o trimit, iată, cu speranţa că nu va fi prea târziu. E un fragment dintr-o

Stimate domnule Sergiu Nicolaescu,

Aflând că voi publica proză în numerele următoare în revista „Argeş“, o trimit, iată, cu speranţa că nu va fi prea târziu. E un fragment dintr-o carte plecată în tipar, aşa că, dacă s-ar putea publica, ar trebui publicată până în decembrie 1983. Dacă numerele de până atunci sunt făcute, nu este nicio supărare. La fel, dacă e nevoie de tăieturi în text, pe care, în caz că poate apărea, le las cu sufletul liniştit la latitudinea dumneavoastră.

Cu mulţumiri,

Gabriela Adameşteanu

Dacă aveţi ceva de comunicat, vă reamintesc telefonul meu… la care am vorbit în primăvară.

[1983]

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Sănătate deplină, multe bucurii, noroc, împlinirea tuturor dorinţelor, mai multă proză publicată - căci aveţi putere de observaţie, cunoaşteţi bine lumea satului, psihologia ţăranului, dar şi tainele acestei meserii complicate - şi, desigur, realizări deosebite pe traseele... Daciei! [1983]

Al dvs.

*

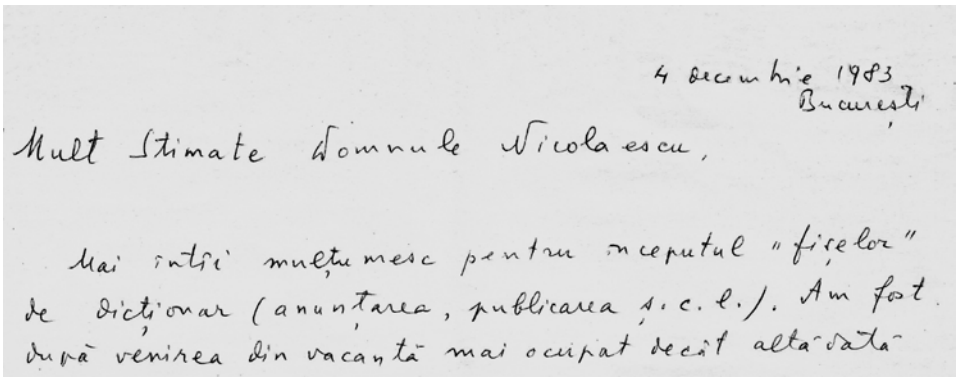

4 decembrie 1983
Bucureşti

Mult Stimate Domnule Nicolaescu,

Mai întîi mulţumesc pentru începutul „fişelor" de dicţionar (anunţarea, publicarea ş.c.l.). Am fost după venirea din vacanţă mai ocupat decît altădată

4 decembrie 1983, Bucureşti

Mult Stimate Domnule Nicolaescu,

Mai întâi mulţumesc pentru începutul „fişelor“ de dicţionar (anunţarea, publicarea ş.c.l.). Am fost după venirea din vacanţă mai ocupat decât altădată la revistă, deoarece domnul Olteanu a lipsit vreo două luni. În plus, simbolul următor, ales de mine, **Arborele**, este mult mai vast şi complex decât **albina,** şi, deşi tot materialul l-am strâns, organizat şi chiar redactat parţial, redactarea finală a întregului încă n-am realizat-o. Aşa stând lucrurile, şi gândindu-mă că oricum, tot **Arborele** nu va putea intra într-un singur număr, m-am decis, pentru a nu întârzia prea tare, să trimit aceste pagini care reprezintă, cred, cam o cincime din întregul articol despre arbore. În scurtă vreme pot trimite şi restul.

Mulţumind încă o dată pentru generozitatea Dumitale şi a revistei „Argeş“ şi asigurându-te de dragostea, respectul şi prietenia mea, îţi doresc cele mai bune urări de sănătate şi fericire.

Al Dumitale,

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

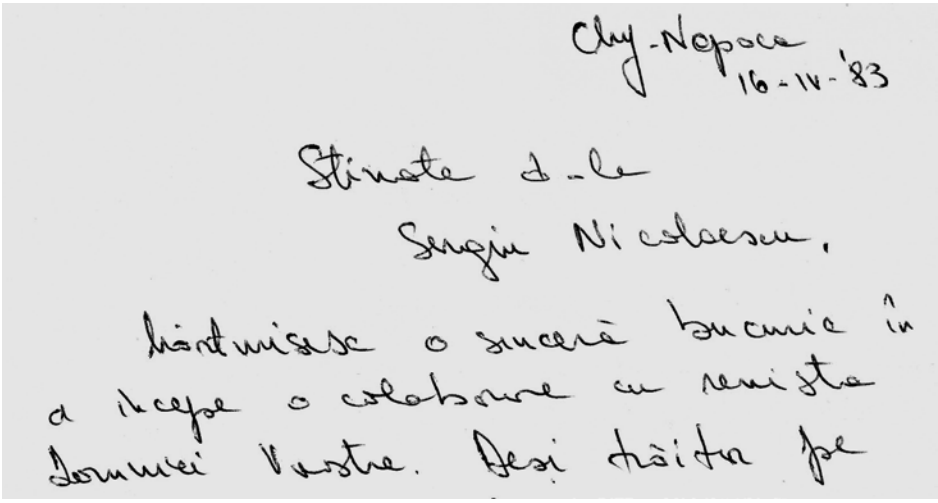

Cluj-Napoca, 16-IV-'83

Stimate d-le Sergiu Nicolaescu,

Mărturisesc o sinceră bucurie în a începe o colaborare cu revista Domniei Voastre. Deşi trăitor pe meleagurile transilvane, sufletul meu are nostalgia dulcelui plai argeşan. Au fost şi n-au fost o mie şi una de motive să nu fi început acest lucru mai demult. În fine! Important este că o fac acum şi cu fragmente dintr-un eseu despre un personaj legendar şi o capodoperă născută pe meleagurile noastre. Vă trimit deci prima parte din serialul despre Meşterul Manole. Serial pe care, dacă şi Domnia Voastră este de acord, l-aş dori pe cel puţin zece numere. Sunt, veţi vedea, lucruri demne de interes. Îmi cer scuze pentru faptul de a fi depăşit în această primă parte cele trei pagini, dar am simţit nevoia acelui preambul. Pentru următoarele mă voi strădui să mă încadrez în numărul de pagini convenite. Sper într-o colaborare de maximă seriozitate, cum le stă bine unor argeşeni vechi.

Dacă nu vă ia prea mult timp, scrieţi-mi câteva rânduri în legătură cu toate cele de mai sus.

Mulţumindu-vă, rămân al Domniei Voastre

Horia Bădescu

P.S.1 Cred că dintr-un regretabil accident câteva versuri au apărut modificate în grupajul pe care aţi avut amabilitatea să-l publicaţi !!

P.S.2 În câteva zile veţi primi şi următoarele două părţi ale serialului!

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

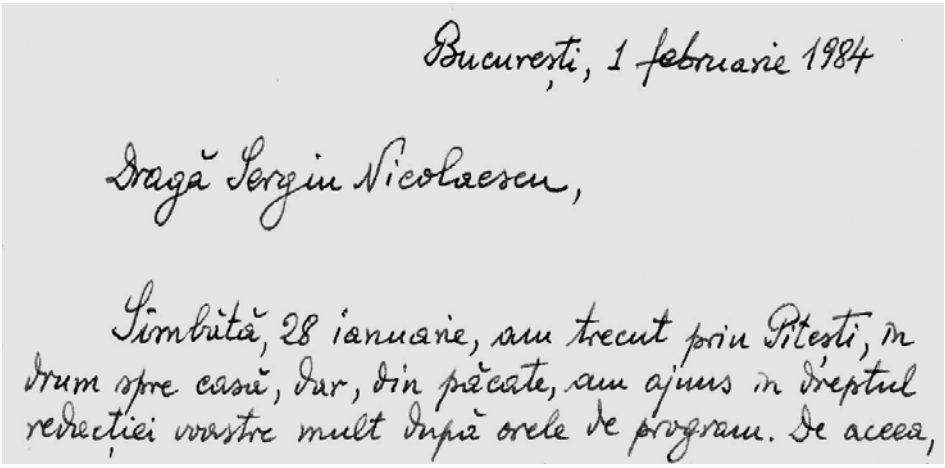
București, 1 februarie 1984

Dragă Sergiu Nicolaescu,

Sîmbătă, 28 ianuarie, am trecut prin Pitești, în drum spre casă, dar, din păcate, am ajuns în dreptul redacției voastre mult după orele de program. De aceea,

București, 1 februarie 1984

Dragă Sergiu Nicolaescu,

Sâmbătă, 28 ianuarie, am trecut prin Piteşti, în drum spre casă, dar, din păcate, am ajuns în dreptul redacţiei voastre mult după orele de program. De aceea, nu-mi rămâne altă cale de a redobândi revista „Le Point“ decât să te rog să o pui într-un plic şi să mi-o trimiţi recomandat pe adresa de la Bucureşti, sau, dacă vine vreun coleg prin Capitală, să aibă bunăvoinţa de a mi-o aduce, fixând dinainte, prin telefon, un loc şi o oră de întâlnire prin centrul oraşului. Cu acest prilej, poate vei avea bunăvoinţa de a-mi comunica şi mie decizia pe care ai luat-o în legătură cu tălmăcirile mele şi, eventual, titlurile la care te-ai oprit.

Aşa cum ţi-am promis, pe la jumătatea acestei luni îţi voi trimite vreo trei texte pentru rubrica permanentă asupra căreia ne-am înţeles.

Când mai vii prin Bucureşti, te rog să „rupi“ din program măcar un ceas şi pentru mine: mai avem ce bârfi la o ceaşcă de cafea...

Transmite, rogu-te, colegilor din redacţie salutul meu.

Iar dumneata primeşte îmbrăţişarea mea,

Al. Cerna-Rădulescu

Al. Cerna-Rădulescu

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

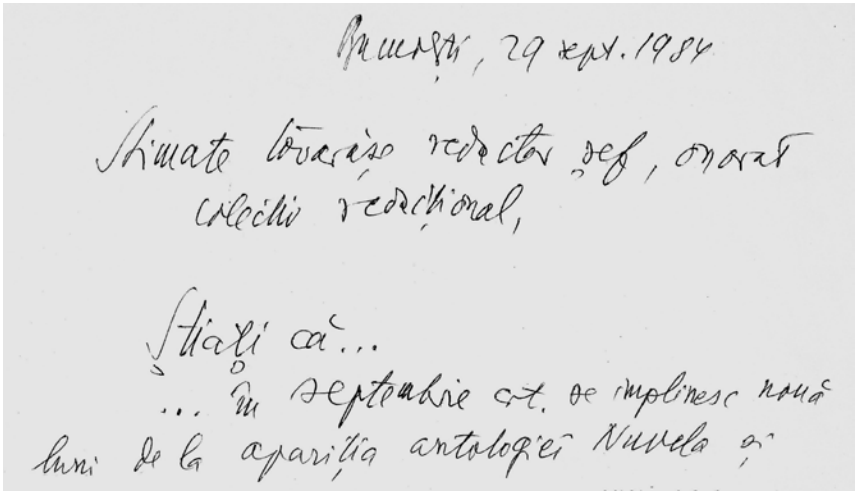

Bucureşti, 29 sept. 1984

Stimate tovarăşe redactor-şef, onorat colectiv redacţional,

Ştiaţi că...

... în septembrie crt. se împlinesc nouă luni de la apariţia antologiei *Nuvela şi povestirea românească în deceniul opt?* Volumul a apărut la Editura Eminescu (format în - 8^0 mare, 592 p.) cu o Introducere şi aparat critic de Cornel Regman, care este şi autorul selecţiei.

Dacă impedimentul care a stat în calea comentării volumului n-a fost, în cazul revistei Dv., decât o deficientă informare bibliografică, atunci există toate şansele ca, semnalându-vi-l, lucrurile să poată fi îndreptate chiar în acest an, din care au mai rămas totuşi trei luni bune.

Cu aleasă consideraţie,

Cornel Regman

Cornel Regman

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

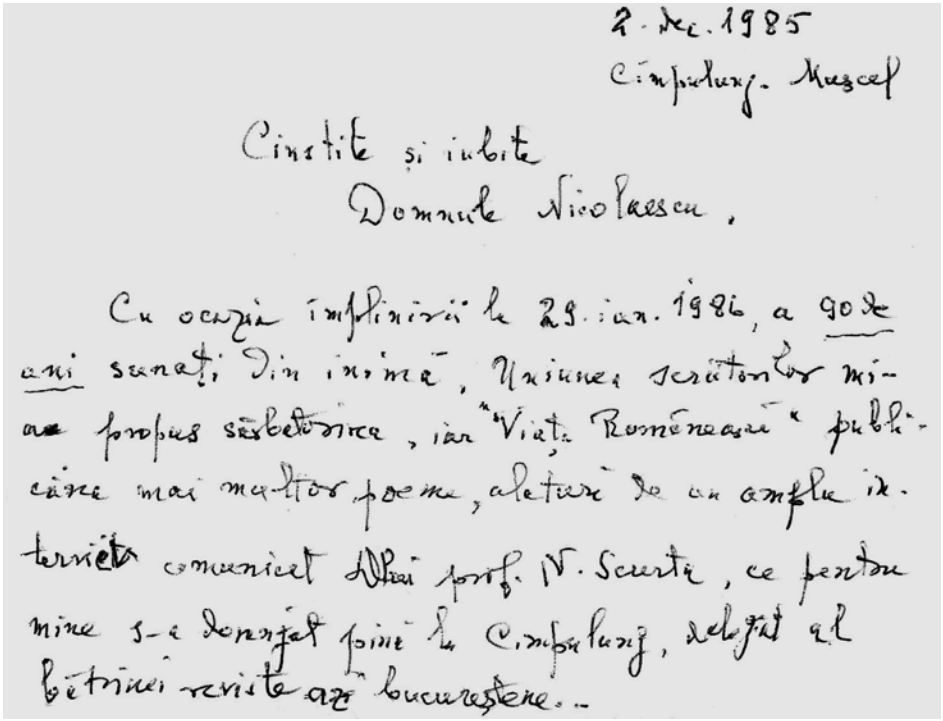

2 dec. 1985
Câmpulung Muscel
Cinstite şi iubite
Domnule Nicolaescu,

Cu ocazia împlinirii, la 29 ian. 1986, a **90 de ani**, sunaţi din inimă, Uniunea Scriitorilor mi-a propus sărbătorirea, iar „Viaţa Românească“ publicarea mai multor poeme, alături de un amplu interviu comunicat D-lui prof. N. Scurtu, ce pentru mine s-a deranjat până la Câmpulung, delegat al bătrânei reviste azi bucureştene.

Dumneavoastră, fiindcă vă iubesc şi vă cinstesc, îndrăznesc să vă trimit şapte poeme aci alăturate ale inimii şi ale vârstei mele în rugăciuni. Sper ca azi să nu mai fie nevoite şi să se mai îndoaie pe sub inutile furci caudine. Le alătur şi schiţa lui Radu Adrian şi fotografia moşneagului poet, în voia Celui de sus, în veşnică contemplaţie, a vorbelor şi mereu nevoilor lui minuni şi taine fără bătrâneţe. Mi-e dor să vă văd, mi-e dor să vă dau încă o sărutare, dar nu şi ultima!…

De la „Secera şi ciocanul“ am primit un mandat poştal de 25 lei, şi vă rog stăruitor să le mulţumiţi **călduros** depărtaţilor mei, mult binevoitori... „Poesia non muore“!

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Colegului Dan Rotaru şi d-nei Alecu omagiile mele atente şi deosebite ca amploare.

Dumitale, Domnule Nicolaescu, tot sufletul meu liric.

Mai ştiţi ceva, ce s-a hotărât cu fosta mea casă din eroare naţionalizată?...

Mă va frământa până la finele zilelor această mare nedreptate.

De sub nămeţii anilor,

Mihai Moşandrei

De sub nămeții anilor.
Mihai Moșandrei

*

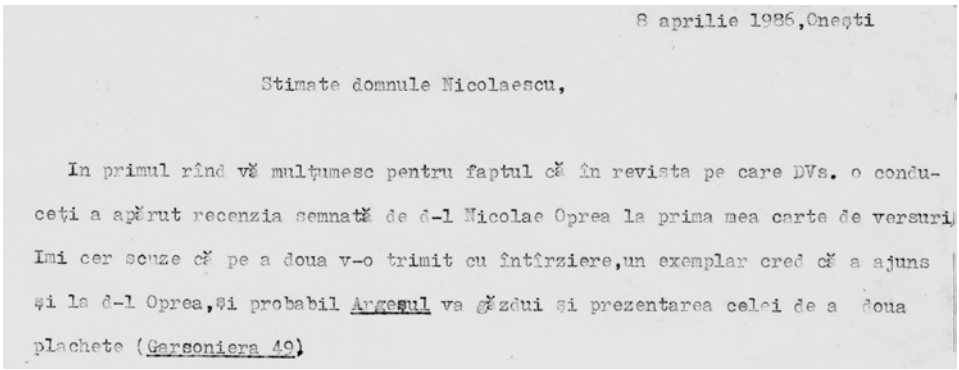

8 aprilie 1986,Oneşti

Stimate domnule Nicolaescu,

In primul rînd vă mulţumesc pentru faptul că în revista pe care DVs. o conduceţi a apărut recenzia semnată de d-l Nicolae Oprea la prima mea carte de versuri. Imi cer scuze că pe a doua v-o trimit cu întîrziere,un exemplar cred că a ajuns şi la d-l Oprea,şi probabil Argeşul va găzdui şi prezentarea celei de a doua plachete (Garsoniera 49)

8 aprilie 1986, Oneşti

Stimate domnule Nicolaescu,

În primul rând vă mulţumesc pentru faptul că în revista pe care Dvs. o conduceţi a apărut recenzia semnată de d-l Nicolae Oprea la prima mea carte de versuri. Îmi cer scuze că pe a doua v-o trimit cu întârziere, un exemplar cred că a ajuns şi la d-l Oprea, şi probabil „Argeşul“ va găzdui şi prezentarea celei de a doua plachete (*Garsoniera 49*).

V-am mai spus şi altădată că sunt originar din Cetăţenii Argeşului, comuna noastră e la graniţă cu judeţul Dâmboviţa, pe şoseaua naţională Rucăr-Târgovişte. Odată cu volumul meu şi această scrisoare, vă trimit şi un fragment de roman, a cărui acţiune se petrece prin locurile natale.

Cu alte ocazii am mai trimis versuri d-lui Dan Rotaru, dar n-au apărut niciodată, nu ştiu din ce cauză. De aceea vă trimit Dvs., şi vă rog tare mult, aruncaţi-vă puţin ochii peste foile cu fragmentul de roman. Dacă vă place fragmentul şi credeţi că poate apărea în „Argeş“, spuneţi-mi acest lucru prin

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

câteva rânduri. Cred ca l-aţi putea publica în nr. din iunie, pentru paginile sale de copilărie (1 Iunie). În cazul că nu vă place, nicio supărare, dar aş vrea să ştiu şi eu, să-l trimit altei reviste. L-am trimis, în primul rând „Argeşului“, pentru că vorbeşte de locuri argeşene (personajul principal este profesor de istorie, din cauza aceasta, referirile istorice). Într-un alt fragment am chiar un moment istoric necunoscut: popasul lui Tudor Vladimirescu în drumul lui de la Goleşti la Târgovişte, când a fost prins de eterişti. Popasul, chiar în comuna mea, chiar la hanul stră-stră-stră... moaşei noastre, care în 1821 era hangiţă. Ştiu întâmplarea din tradiţie familială. Dacă v-ar interesa.

Vă mulţumesc mult, aşteptând rândurile Dvs. şi rămânându-vă îndatorat,
G. Izbăşescu

G. Izbăşescu

*

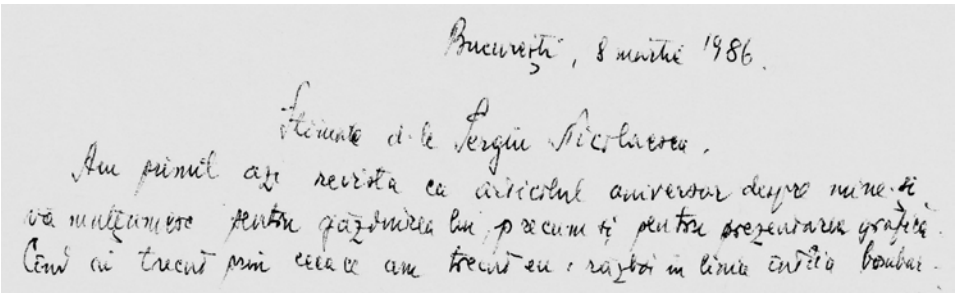

București, 8 martie 1986.

Stimate d-le Sergiu Nicolaescu,

Am primit azi revista cu articolul aniversar despre mine și vă mulțumesc pentru găzduirea lui, precum și pentru prezentarea grafică. Când ai trecut prin ceea ce am trecut eu: război în linia întâia, bombardamentele anglo-americane și germane asupra Capitalei, seisme la propriu și la figurat, restructurări și readaptări…, nu poți considera viața decât ca un dar. Cu atât mai mult cu cât în pauze ai mai reușit să aduni și câteva gânduri în pagini de carte.

Vă trimit alăturat un articol despre „Astra“ care a fost un fel de minister ocult al culturii din perioada monarhiei austro-ungare, iar după Unire, prin Goldiș, Moldovanu a realizat lucruri mari. „Astra“, acum la 125 de ani, va fi analizată la toate revistele, într-o sesiune a Academiei la Sibiu, în mai etc. Ar fi bine ca acest articol să apară în aprilie pentru a deschide şi nu a închide seria aniversară.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Care e soarta articolului despre „Erori şi lacune în… Larousse illustré, 1984“? Amânat de redacţie sau neacceptat de alte foruri?

Vă doresc sănătate şi succese dv., revistei, colaboratorilor.

Gabriel Ţepelea

La 20 de ani de la apariţia revistei „Argeş“

Cu 20 de ani în spate
Şi-atâţi timonieri la proră,
Revista „Argeş“ poate, poate...
Va deveni şi ea ... majoră

27 iunie 1986

*

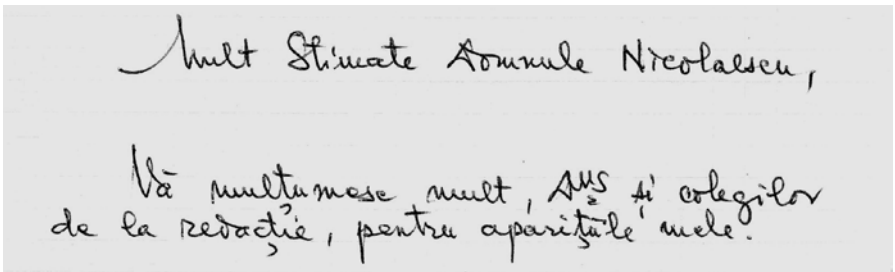
Mult Stimate Domnule Nicolaescu,

Vă mulţumesc mult, Dvs şi colegilor de la redacţie, pentru apariţiile mele!

Mult Stimate Domnule Nicolaescu,

Vă mulţumesc mult, Dvs. şi colegilor de la redacţie, pentru apariţiile mele.

Vă asigur pe toţi de cele mai bune sentimente şi de preţuire.

Cele două „materiale“ din prezentul plic sper să vă placă.

Cu proxima venire a mea la Piteşti, vă voi da un semn de viaţă.

Vă doresc tot binele,

Cu toată stima,

Victoria Ana Tăuşan

16 aprilie 1987

Bucureşti

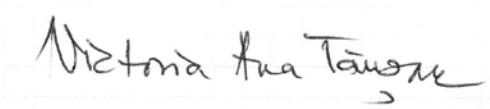

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

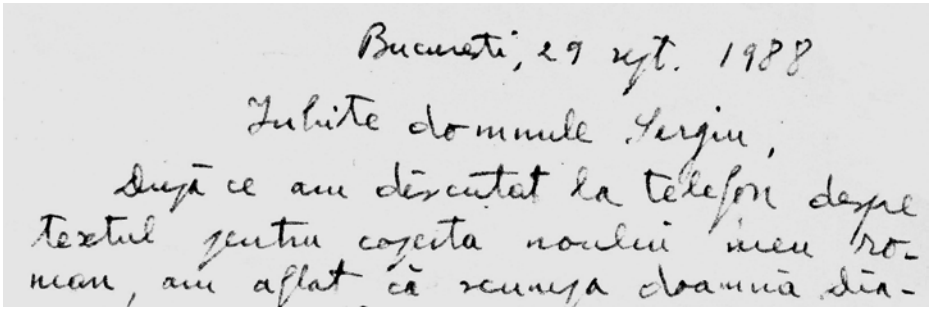
Bucureşti, 29 sept. 1988
Iubite domnule Sergiu,
După ce am discutat la telefon despre textul pentru coperta noului meu roman, am aflat că scumpa doamnă Dia-

Bucureşti, 29 sept. 1988

Iubite domnule Sergiu,

După ce am discutat la telefon despre textul pentru coperta noului meu roman, am aflat că scumpa doamnă Diaconescu a întârziat să pună la poştă scrisoarea mea cu articolul despre romanul lui Daniel Drăgan. Mă aflu deci în situaţia de a adăuga câteva precizări în scrisoarea de faţă pe care o anexez articolului.

Rugămintea mea este să daţi **prioritate absolută** articolului despre Drăgan. Dacă se poate să apară şi interviul pe care l-am discutat şi articolul despre Drăgan, atunci **lăsaţi-le pe amândouă.** Lăsaţi însă **neapărat** semnătura mea la articol. Dacă nu se poate, vă rog să publicaţi **mai întâi** articolul meu despre Drăgan (în numărul pe octombrie) şi interviul în numărul pe noiembrie.

Vă rog de asemenea ca **în perspectivă** să nu uitaţi de articolele domnilor Brînduş şi Ilie Bădescu.

Vă îmbrăţişez cordial,

Mihail Diaconescu

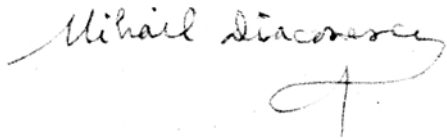
Mihail Diaconescu

*

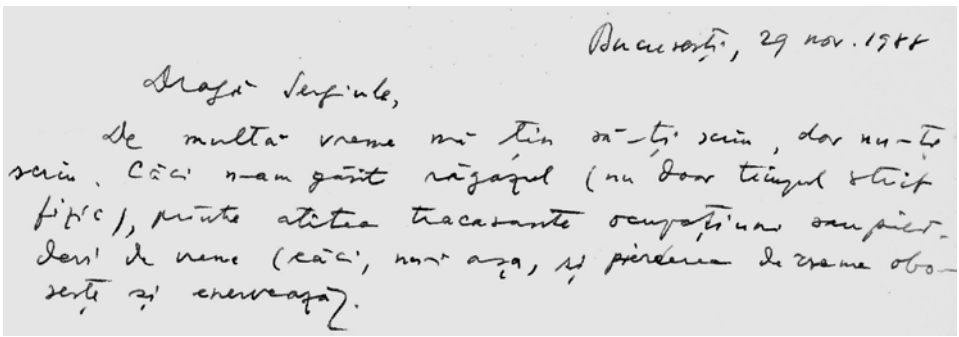
Bucureşti, 29 nov. 1988
Dragă Sergiule,
De multă vreme mă ţin să-ţi scriu, dar nu-ţi scriu. Căci n-am găsit răgazul (nu doar timpul strict fizic), printre atâtea tracasante ocupaţiuni sau pierderi de vreme (căci, nu-i aşa, şi pierderea de vreme obosesce şi enervează).

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bucureşti, 29 nov. 1988

Dragă Sergiule,

De multă vreme mă ţin să-ţi scriu, dar nu-ţi scriu. Căci n-am găsit răgazul (nu doar timpul strict fizic), printre atâtea tracasante ocupaţiuni sau pierderi de vreme (căci, nu-i aşa, şi pierderea de vreme oboseşte şi enervează).

Vream să-ţi transmit, mai întâi, mulţumirile redacţiei pentru recenzia lui N. O[prea] la nr. 3-4/87 al R.I.T.L., pusă la dosar încă de atunci. Aş vrea să-i mulţumesc şi lui, dar nu-i ştiu adresa.

Al doilea: N. Florescu (red.-şef) îmi spune că ar dori o descindere la Piteşti, o masă rotundă cu voi, în faţa intelighenţiei piteştene şi a profesorilor de la S.Ş.F. (nu doară că aceştia nu ar fi intelighenţi, dar că fac un corp aparte, care odinioară avea şi o casă a Corpului Didactic). Noi am suporta transportul şi cazarea, iar voi, restul, iar „acţiunea" s-ar înscrie atât în planurile voastre, cât şi în ale noastre. Dacă crezi că e posibilă o astfel de manifestare comună, gândeşte-te la înscrierea ei în plan, în ce lună vrei (şi poţi) tu. Materialele rezultate din această dezbatere (pe o temă ca „Naţional universal" sau ca: „Valorificarea moştenirii literare") ar putea fi publicate fie în „RITL", fie în „Argeş", după cum vom conveni.

Aştept, dară, opţiunea ta şi până atunci cred că te voi „vizita" cu o cronică la noua carte a lui M. Diaconescu, extraordinară, după cum declară autorul ei, în deplină cunoştinţă de cauză şi de modestie, ca totdeauna.

Transmite complimente doamnei Nicolaescu şi salutări celorlalţi.

Nu mai zic nimic de colaborarea noastră la „RITL", căci m-am lămurit. Doar nu suntem „marcanţi"?

Cu drag,

Nae Mecu

Nae Mecu

*

Strada Alexandru Sahia 59
Bucuresti (Romania)

Bucuresti, 28 octombrie 1987

Tovarase Redactor Sef,

In legatura cu colaborarea mea la revista dvs., va reamintesc ca, dupa discutia preliminara avuta asta primavara cu tovarasa Alecu, v-am trimis cu regularitate pentru rubrica "Insemnari" articolele pentru

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Strada Alexandru Sahia 59
Bucureşti (România)

Bucureşti, 28 octombrie 1987

Tovarăşe Redactor-Şef,

În legătură cu colaborarea mea la revista dvs., vă reamintesc că, după discuţia preliminară avută astă-primăvară cu tovarăşa Alecu, v-am trimis cu regularitate pentru rubrica „Însemnări“ articolele pentru numerele din iulie, august, septembrie, octombrie şi noiembrie a.c., din care primele 4 au apărut. Mă pregătesc acum să vă trimit şi materialul pentru luna decembrie a.c.

Nu am primit însă nici până acum retribuţia pentru aceste articole, deşi mi s-au dat în repetate rânduri asigurări în această privinţă.

V-aş rămâne foarte îndatorat dacă mi-aţi comunica un răspuns cu privire la acest aspect al colaborării noastre, pentru a putea să văd dacă şi cum voi mai putea continua o asemenea colaborare.

Al Dvs. cu toată consideraţia,
Valentin Lipatti

*

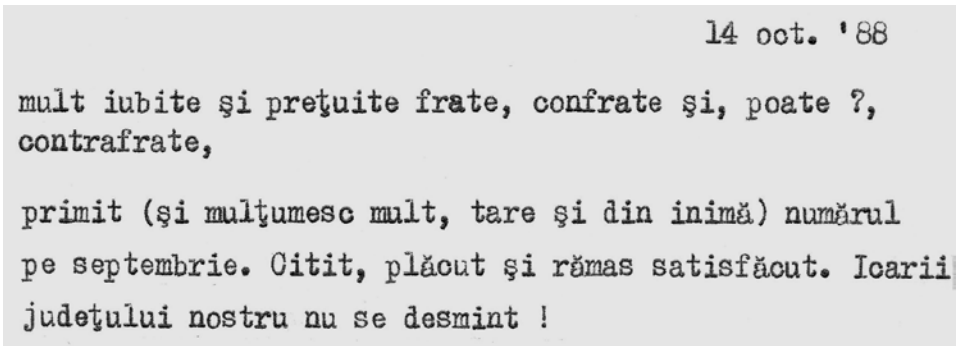

14 oct. '88

mult iubite şi preţuite frate, confrate şi, poate ?,
contrafrate,

primit (şi mulţumesc mult, tare şi din inimă) numărul
pe septembrie. Citit, plăcut şi rămas satisfăcut. Icarii
judeţului nostru nu se desmint !

14 oct. ’88
mult iubite şi preţuite frate, confrate şi, poate?, contrafrate,

primit (şi mulţumesc mult, tare şi din inimă) numărul pe septembrie. Citit, plăcut şi rămas satisfăcut. Icarii judeţului nostru nu se desmint!

Din păcate, numărul pe august dispărut fără ură şi părtinire. Nu mai găsiţi oare vreun exemplar, ca să am şi eu masa mai bogată?

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

Bineînţeles, aşijderi şi „onorariile“ pentru ambele apariţii. Sau le-aţi retardat expedierea, în vederea sporirii cuantumului? În orice caz, n-am primit nimic. De niciun fel, de nicio culoare.

Sper, dacă nu-ndrăznesc prea mult, la câteva rânduri şugubeţe, din partea matale. Scrise cu mâna-ţi personală! Cu drag, aştept provincia,

Vlad Muşatescu

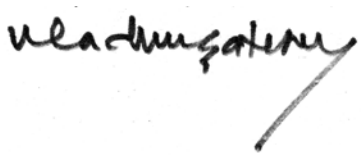

*

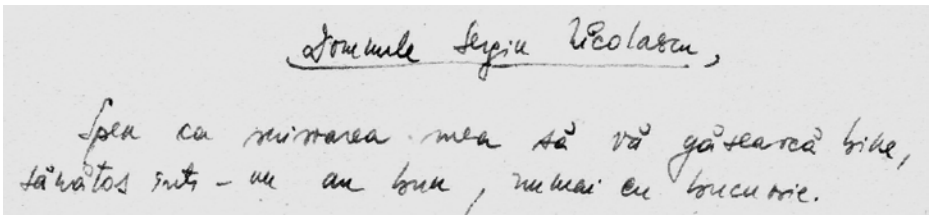

Domnule Sergiu Nicolaescu,

Sper ca scrisoarea mea să vă găsească bine, într-un an bun, numai cu bucurie.

Au trecut câţiva ani buni de când n-am colaborat la revista dv. pe care însă o urmăresc constant. De aceea, şi pentru bucuria reînnoirii unei colaborări plăcute mie vă trimit acest itinerar argeşean la care ţin în mod deosebit.

Pe perioada iernii mă aflu în Ardeal, cu cei doi băieţi ai mei, tare mititei - vă spun asta pentru a explica „misterul“ adresei de pe plic. Din aprilie începând vom fi la Bucureşti (adresa nouă e: Tomozei Cleopatra, Aleea Băiuţ, nr. 7, Bloc 1431, sc. A, ap. 57, sector 6, tel. 78 85 53; deci adresa nouă e… adresa mea veche; aţi înţeles, ştiu) unde poate veţi da un semn, în trecere prin Capitală. (Deşi Tatiana Cazan mă mai ţine la curent cu una, cu alta).

Am regretat din suflet că n-am avut bucuria de a fi la sărbătoarea Argeşului, dar asta nu mai depindea de mine. Mi-a spus Mugurel că a fost frumos.

Cu cele mai bune gânduri, cu prietenie constantă şi supra conjuncturală,

Cleopatra Lorinţiu

ianuarie, 1987

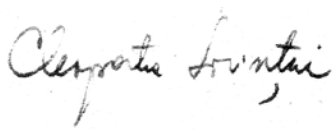

*

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

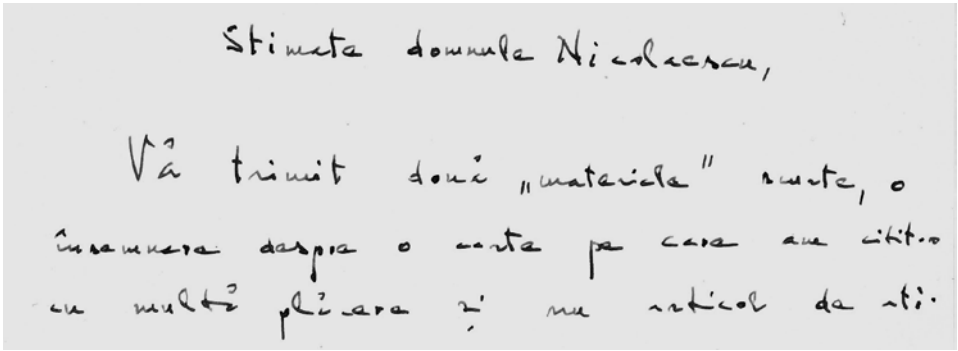
Stimate domnule Nicolaescu,

Vă trimit două „materiale" scurte, o însemnare despre o carte pe care am citit-o cu multă plăcere şi un articol de atitudine. Le publicaţi când socotiţi de cuviinţă, acordând prioritate, e singura mea rugăminte, însemnării *O carte frumoasă.*

Cred, în ce priveşte întâlnirea despre care aţi vorbit cu romancierul Mihail Diaconescu, că ea ar putea avea loc în cursul lunii octombrie, la o dată stabilită de dumneavoastră, cu publicul pe care îl credeţi mai potrivit.

29. IX. 1989

Cu bine şi cu sănătate,

Ion Lăncrănjan

Ion Lăncrănjan

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

BIBLIOGRAFIE

Dicţionare-enciclopedii

ACADEMIA R.S.R., Institutul de lingvistică, istorie literară şi folclor - Universitatea „Al. I. Cuza“ - Iaşi, *Dicţionarul literaturii române. De la origini până la 1900,* Editura Academiei, Bucureşti, 1979.

BARANGĂ, Ilie, *Dicţionarul presei argeşene (1875-2003),* Editura Tritonic, Bucureşti, 2003.

BUSUIOC, Nicolae, *Scriitori ieşeni contemporani. Dicţionar bibliografic,* Editura Junimea, Iaşi, 1997.

CANDREA, Aurel I, ADAMESCU, Gh., *Dicţionarul enciclopedic ilustrat,* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1931.

CHIŢIMIA, I.C., DIMA, Al., *Literatura română - Dicţionar cronologic,* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979.

CRISTEA, Stan V., *Judeţul Teleorman. Dicţionar bibliografic.* Cultură. Artă. Ştiinţă, Alexandria, Editura Teleormanul liber, 1996.

CRISTOCEA, Spiridon I., *ARGEŞ - Dicţionar de istorici,* Piteşti, Muzeul Judeţean Argeş, Editura Tiparg, 2003.

DATCU, Iordan, *Dicţionarul etnologilor români, I-III,* Editura Saeculum - Bucureşti, 1998-2001.

HANGIU, I., *Dicţionarul presei literare româneşti (1790-1990),* Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1996.

LEFTER, Ion Bogdan, *Dicţionar bibliografic. Scriitori români din anii ’80-’90, vol. I, A-F, II, G-O, III, P-Z,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2001.

MANOLESCU, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc, 1945-1989. Scriitori, reviste, instituţii, organizaţii*, Editura Compania, Bucureşti, 2013.

MARCU, George, ILINCA, Rodica, *Enciclopedia personalităţilor feminine din România,* Editura Meronia, Bucureşti, 2012.

PĂCURARIU, Dim., coordonator, *Dicţionar de literatură română. Scriitori, reviste, curente,* Editura Univers, Bucureşti, 1979.

PETCU, Marian, coordonator, *Istoria jurnalismului din România în date. Enciclopedie cronologică,* Editura Polirom, Iaşi, 2012.

POPA, Marian, *Dicţionar de literatură română contemporană,* Editura Albatros, Bucureşti, 1977.

PREDESCU, Lucian, *Enciclopedia „Cugetarea“*, Editura „Cugetarea“, Bucureşti, 1940 (1999).

RĂDUICĂ, Georgeta, RĂDUICĂ, Nicolin, *Dicţionarul presei româneşti (1731-1918),* Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1995.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

SASU, Aurel, *Dicţionarul biografic al literaturii române, I, A-L, II, M-Z,* Editura Paralela 45, Piteşti, 2006.

SIMION, Eugen, coordonator general, *Dicţionarul general al literaturii române, vol. I-VII,* Editori: Academia Română - Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2004-2009.

SIMION, Eugen, coordonator general, *Dicţionarul literaturii române, vol. I-II,* Editori: Academia Română - Editura Univers Enciclopedic Gold, Bucureşti, 2012.

STOICA, Marian, ONOFREI, Margareta, *Dicţionar biobibliografic. Scriitori, publicişti, folclorişti ai Argeşului,* Editura Argeş-Press, Piteşti, 2010.

TUDOR, Sebastian, *Teatrul „Al. Davila" Piteşti - 60 de ani de existenţă (1948-2008),* Editura Paralela 45, Piteşti, 2008.

ZACIU, Mircea, PAPAHAGI, Marian, SASU, Aurel, *Dicţionarul scriitorilor români, A-C,* 1995, *D-L,* 1998, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, *M-Q,* 2001, *R-Z,* Editura Albatros, Bucureşti, 2002.

ZACIU, Mircea, PAPAHAGI, Marian, SASU, Aurel, *Scriitori români,* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978.

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

LISTA SCRIITORILOR

A

ADAMEŞTEANU, Gabriela
AFRIMESCU, Dumitru Ştefan
ALBULESCU, Allora
ALDULESCU, Radu
ALECU, Liana
ALEXANDRU, Ioan T.
ALIMĂNEŞTEANU, Pia
ANGHELESCU, Adrian
ANTONESCU, Emanuel
APOSTOLESCU, Nicolae I.
ARGATU, Calinic
ARGEŞ, revistă
ARGEŞANU, Constantin
ARICESCU, Constantin D.

B

BACIU, Cristian
BALOTĂ, Anton
BALTAG, Cezar
BALTAG, Nicolae
BANTAŞ, Ioana
BARBU, Ion
BAROS, Aurel Maria
BĂDĂUŢĂ, Alexandru
BĂDESCU, Eveline-Laura
BĂDESCU, Horia
BĂLĂCEANU-STOLNICI, Constantin
BĂNESCU, Nicolae
BĂNUŢĂ, Ion
BĂRBULESCU, Simion
BÂRSILĂ, Mircea
BECESCU, Florian
BELDIE, Constantin
BIOLAN, Toma
BODISCO, Antoaneta
BOGDAN-PITEŞTI, Alexandru
BREZOIANU, Ioan

C

CAFENEAUA LITERARĂ, revistă
CAIETELE VLADIMIR STREINU, revistă
CAZAN, Gabriel
CHIRTOACĂ, Maria
CHIRVASIU, Ciprian
CLONŢEA, Procopie
CONIŢA, Lena
CONSTANTINESCU, Elena Amalia
CONSTANTINESCU-SCHLESAK, Magdalena
CORDUN, Miron
CRISTEA, Dan
CRONICA, revistă
CRUCEANU, Mihail
CULTURA, revistă

D

DAN, Elena
DAVILA, Alexandru
DELEANU, Nicolae
DIACONESCU, Mihail
DIACONU, Mircea
DIACONU, Virgil
DOMAN, Augustin Dumitru
DRAGOMIR, Leonid
DUMITRAŞCU, Jean
DUMITRESCU, Grigore
DUMITRU, Ion (Jon)
DUMITRU, Ion M.
DUNKA, Titus
DURDUN, Sorin
DUŢESCU-DUŢU, Teodor

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

E-F

ENE, Marin Radu
ENE, Virgiliu
ENESCU-STÂLPENI, Dem.
ENESCU-STÂLPENI, Eliza
EPURE, Mihai
EVERAC, Paul
FÂNTÂNERU, Constantin
FICEAC, Bogdan
FLORAŢIU, Sebastian Anton
FLORENŢIU, Veturia M
FUNDESCU, Ion C.

G

GAVA, Cristian
GEORGESCU, Miron
GEORGESCU, Nicolae
GHEORGHE, Generalul Ion
GHERGHEL, Alexandru
GHIŢESCU, Ludmila
GHIŢULESCU, Mircea
GIBESCU, George
GOLESCU, Dinicu
GOLESCU, Iordache
GOLESCU, Maria
GRECEANU, Olga
GREGORIAN, Alexandru
GRIGORE, Alexandru
GRIGORE, Ion
GRIGORE, Magda
GYR, Radu

I

IACOBESCU, Alexandru I.
ILOVICI, Mihail
IOANA, Nicolae
IOANID, M(iltiade) D.
IONESCU, Al. Th.
IONESCU, Toma Ion
IONESCU-BOTENI, Ion
IONIŢĂ, Marin
IONNESCU-GION, G. I.
IORGULESCU, Alexandru
IOSIF, Vasile
IOVESCU, Ion Marin
IVĂNESCU, Cezar
IZBĂŞESCU, Gheorghe

K-L

KALENDE / CALENDE, revistă
KIRIŢESCU, Alexandru
LERESCU, Ioan C.
LICĂ-VULPEŞTI, Ion
LUNGIANU, Mihail

M

MADAN, Gheorghe V.
MADGEARU, Ştefan
MARCU, Corneliu
MARIAN, Maria
MARINESCU-NOUR, Antonian
MAZILU, Cezar
MAZILU, Dan Horia
MĂLĂNCIOIU, Ileana
MĂRCHIDAN, Alexandru
MĂŢĂOANU, Liviu
MECU, Nicolae
MELEŞTEU, Cristian
MEŞTERUL MANOLE, mit naţional
MICHINICI, Toma
MIHĂILEANU, Mihai
MINULESCU, Ion
MIRODAN, Alexandru
MIU-LERCA, Constantin
MOLDOVANU-DRACU, Dragoş
MONCIU-SUDINSKI, Alexandru
MOŞANDREI, Mihai
MOŢOC, Doru
MOVILĂ, Sanda
MUGUR, Florin

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

MUSTĂŢEA, Alexandrina
MUŞATESCU, Tudor
MUŞATESCU, Vlad

N

NANU, Dimitrie G.
NANU, D. Al.
NAUM, Râmniceanu
NEAGOE, BASARAB
NEAGOE, Ion
NEDELEA, Gabriela
NEGULICI, Ioan D.
NICOLAESCU, Sergiu I.
NICOLESCU, Otilia
NOVAC, Elisabeta

O

OBOGEANU, Veronica
OLAHUS, Nicolaus
OLTEANU, Pandele
ONOFRE, Cristina
OPREA, Nicolae
OPRESCU, George

P

PAPASTATE, C.D.
PĂTRAŞCU, Viorel
PĂUN, Gheorghe
PĂUNESCU, Constantin
PÂRNUŢĂ, Gheorghe
PÂRVAN, Gabriel Octavian
PÂRVAN, Luiza
PECIE, Ion
PILLAT, Cornelia
PILLAT, Dinu (Constantin)
PILLAT, Ion
PILLAT, Monica
PILLAT, Pia Edwards
POP, Z. N. Augustin
PISTOL, Petru
PITEŞTI, oraş
PITEŞTI, fenomenul
POPA, Nicoleta
POPA-ARGEŞANU, Ion
POPESCU, Denisa
POPESCU-SIRETEANU, Ion
PREDESCU, Valentin
PRELIPCEANU, Nicolae

R

RAICOVICEANU-FULMEN, Ecaterina
RĂDULESCU, Marta D.
RĂDULESCU-CERNA, Al.
RĂUŢĂ, Aureliu
RÂMNICEANU, Grigore
REBREANU, Liviu
RIZESCU, George
ROBEA, Mihail
ROMANESCU, Paula
RONSARD, Pierre de
ROTARU, Dan
ROTARU, Nicolae
RUCĂREANU, Nicolae
RUJAN, Adriana
RUS, Liliana

S-Ş

SACHELARIE, Octavian Mihail
SATUL NATAL, revistă
SĂGETĂTORUL, revistă
SĂMĂRESCU, Adrian
SCRISOAREA lui Neacşu
SIBICEANU, Aurel
SILIŞTEANU, Florian
SIMONESCU, Dan
SOARE, Alexandru
SOARE, Dinu (Spartacus)
SOLSTIŢIU, revistă

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

SORBUL, Mihail
STANCIU, Florian
STATE, Aurel
STĂNESCU, Alexandra
STĂNESCU, Saviana
STERIOPOL, Ion
STOIKA, Constantin T.
STREINU, Vladimir
SUCEAVĂ, Bogdan
ŞELMARU, Traian
ŞOIMARU, Tudor
ŞOVU, George
ŞTEFAN, Ion C.

T-Ţ

TĂNĂSESCU, Costin
TĂNĂSESCU, Horia
TEMPEANU, Virgil
TEODORESCU-BRANIŞTE, Tudor
TEOHARI, Nicolae
TICAN-RUMANO, Mihai
TIMUŞ, Ioan
TOMOZEI, Gheorghe
TOPÎRCEANU, George
TRIVALE, Ion
TURCEA, Daniel
TURCESCU, Robert
ŢEPELEA, Gabriel
ŢUŢEA, Petre

U-V-Z

UDEANU, Aurel
ULIERU, George
UNIUNEA, Scriitorilor din România
Filiala Piteşti
URMUZ
VALENTINEANU, Emanuel
VARLAAM
VASILESCU, Valjan
VĂDUVA, Poenaru Ion
VÂLSAN, George
VELEA, Nicolae
VLASIE, Călin
VODĂIAN, Ilie
VOINESCU, Emanuel
VOINESCU, Silvestru D.
VRABIE, Gheorghe
ZAMFIRESCU, Dan
ZAMORA, Stelian
ZARAFU, Gheorghe
ZAVULOVICI, Dan
ZĂRNESCU, Narcis
ZILIERU, Horia

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

ECOURI

O datorie de onoare mă îndeamnă la preluarea unor fragmente din textele despre „Dicţionar…“, unele laudative, care au făcut bine tonusului meu aflat în degringolada care-mi aminteşte de bătrâneţe. Promit să nu mă dau bătut, cu atât mai mult cu cât ţin atât de mult la arta cuvântului din care se înalţă (se înălţau!) cărţile - palate mirifice, inutile pentru cei care nu le iubesc…

13.10.2014 **Sergiu I. NICOLAESCU**
Piteşti

„Dicţionarul cuprinde puţin peste 200 de scriitori din Argeş, de la începuturi până astăzi, adică de la Neagoe Basarab până la, să zicem, tânărul Cristian Meleşteu care are 36 de ani. Ce vreau să spun este că Sergiu I. Nicolaescu a fost nu doar subiectiv, dar şi sever selectiv, nefăcând concesii veleitarismului“.

Dumitru Augustin DOMAN
„Argeş“, 8, august, 2013

„Este un *Dicţionar subiectiv* de o impresionantă rigoare documentară şi putere de convingere. Abundenţa datelor puse în pagini este totdeauna rezultatul unor eforturi imense de informare. De aceea *obiectivitatea* lui nu poate fi pusă la îndoială.

Mihail DIACONESCU
„Săgetătorul“, 835, 1 octombrie, 2013

„O nouă carte, prin totul necesară, luminoasă, de căpătâi. Trebuie s-o luăm aşa cum a vrut şi văzut autorul: o incursiune personală, deloc angajată sau angajantă, în fenomenul creaţiei argeşene de apreciat, respectat şi preţuit.

Constantin CÂRSTOIU
„Săgetătorul“, 840, 5 noiembrie, 2013

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

„Cele 326 de pagini cuprind *in nuce* literatura Argeşului şi Muscelului, de la balada Meşterului Manole până în prezent, autorul precizând în introducerea intitulată *Câteva cuvinte* că acest dicţionar este *o încercare de cuprindere a vieţii întru creaţie a scriitorilor canonici având legături temeinice cu preaplinul de istorie şi cultură Argeş-Muscel, pe de o parte, iar pe de alta, a scriitorilor contemporani care aşteaptă gloria…*“.

Ilie BARANGĂ
„Argeş“, 11, noiembrie, 2013

„Şi, sincer să fiu, nu-mi dă mâna să fac acest lucru şi să nu scriu aici că, deşi subiectivă, lucrarea „prietenului“ meu Sergiu I. Nicolaescu este una valoroasă. Chiar foarte valoroasă“.

Mihai GOLESCU
„Argeş“, 29, octombrie, 2013

„Cu acest dicţionar, autorul intră în marea familie a acelora care se apleacă asupra domeniului cu acribie, lăsând posterităţii mărturie că şi pe aceste meleaguri s-au născut creatori care întregesc fenomenul literar românesc“.

Traian ULMEANU
„Săgetătorul“, 846, 17 decembrie, 2013

„Determinativul **subiectiv** din titlu se referă la faptul că autorul are păreri personale în aprecierea valorii artistice a operelor literare, şi că judecăţile de valoare din caracterizările personalităţilor reprezintă rolul eforturilor sale şi sunt originale“.

Ilie BARANGĂ
„Săgetătorul“, 21, ianuarie, 2014

„Deşi lovit de o boală cumplită, care pe oricare altul l-ar fi scos din circuit, continuă să-şi desăvârşească opera de critică, istorie şi teorie literară. În întrecere cu sine, are bucuria să se depăşească, publicând cărţi de mare interes chiar pentru bibliotecile şi temele de studii universitare“.

Marin IONIŢĂ
„Argeş“, 6, iunie, 2014

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro

De acelaşi autor:

- **Solaritatea poeziei româneşti**
- **Literatura română văzută de la Piteşti**
- **Introducere în istoria culturii româneşti**
- **Local şi naţional**
- **Nostalgia universalităţii**
- **Rugăciunile poeţilor. Antologie de poezie religioasă (Premiul Filialei Piteşti a USR)**
- **Cultură şi civilizaţie românească - Texte fundamentale**
- **Incursiuni în istoria presei româneşti**

ISBN 978-606-92525-5-0

https://biblioteca-digitala.ro / https://muzeul-judetean-arges.ro